

**ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE
OBMOČNA ENOTA KOČEVJE**

**GOZDNOGOSPODARSKI NAČRT
GOZDNOGOSPODARSKEGA OBMOČJA
KOČEVJE
(2021–2030)**

Št. 06/21

**Načrt sprejela:
Vlada Republike Slovenije
Ljubljana, 16. november 2023**

(Ur. l. RS št. 116/23)

**Podpisnik:
v funkciji ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
Marjan Šarec
minister za obrambo**

Kazalo vsebine

0	UVOD	4
1	OPIS GOZDNOGOSPODARSKEGA OBMOČJA	7
1.1	Lega območja	7
1.2	Opis naravnih razmer	8
1.2.1	Značilnosti površja	8
1.2.2	Značilnosti podnebja	8
1.2.3	Hidrološke in hidrogeološke razmere	10
1.2.4	Geološke in pedološke značilnosti območja	10
1.3	Vegetacijski oris območja	11
1.4	Značilnosti prostoživečih živalskih vrst in njihovih habitatov	12
1.5	Družbeno-ekonomske razmere	14
1.5.1	Opis demografskih in socialnih razmer	14
1.5.2	Lastništvo gozdov	15
1.5.3	Gozdarstvo in dejavnosti povezane z gozdom in gozdnim prostorom	16
1.5.4	Stanje in organiziranost gozdarske dejavnosti v prostoru	17
1.6	Razmere za gospodarjenje z gozdovi	18
1.6.1	Raba prostora, površina gozdov in gozdnatost	18
1.6.2	Ureditvena členitev gozdnogospodarskega območja	22
1.6.3	Odprtost gozdov in razmere za pridobivanje lesa	27
2	OPIS STANJA IN RAZVOJA GOZDOV	30
2.1	Lesna zaloga gozdov	30
2.2	Drevesna sestava	31
2.3	Debelinska struktura gozdov	32
2.4	Prirastek	33
2.5	Ponori ogljika	34
3	PRESOJA GOSPODARJENJA IN OPREDELITEV TEMELJNIH PROBLEMOM	36
3.1	Presoja izvedbe načrtovanih ukrepov v preteklem obdobju	36
3.1.1	Posek	36
3.1.2	Gojitvena, varstvena in druga dela	38
3.1.3	Gradnja in vzdrževanje gozdnih prometnic	40
3.1.4	Gozdarsko svetovanje in razvoj podeželja	42
3.1.5	Posegi v gozd in gozdni prostor	43
3.1.6	Pregled vlaganj v gozdove v obdobju 2011-2020	43
3.2	Presoja trajnostnega gospodarjenja z gozdovi	45
3.2.1	Vzdrževanje in izboljšanje gozdnih virov ter njihov prispevek k bilanci ogljika v gozdovih	45
3.2.2	Vzdrževanje zdravja in vitalnosti gozdnih ekosistemov	45
3.2.3	Vzdrževanje in spodbujanje proizvodnih funkcij gozdov (lesnih in nelesnih)	51
3.2.4	Vzdrževanje, ohranjanje in ustrezno povečanje biotske raznovrstnosti v gozdnih ekosistemih	55
3.2.5	Ohranjanje naravnih vrednot in zavarovanih območij	63
3.2.6	Ohranjanje kulturne dediščine	64
3.2.7	Ohranjanje območij po predpisih o vodah (vodovarstvena območja, vodotoki)	65

3.2.8	Vzdrževanje, ohranjanje in ustrezno izboljšanje varovalne in zaščitne funkcije gozdov	65
3.2.9	Vzdrževanje, ohranjanje in ustrezno izboljšanje drugih socialno-ekonomskih funkcij gozdov	66
3.3	Presoja doseganja ciljev in učinkovitosti gospodarjenja	67
3.3.1	Ocena doseganja ekonomskih ciljev	67
3.3.2	Ocena zagotavljanja socialnih in ekoloških ciljev	68
3.4	Presoja ustreznosti prejšnjega načrta	69
3.5	Glavni problemi in priložnosti pri gospodarjenju z gozdovi	70
4	VALORIZACIJA FUNKCIJ GOZDOV	72
4.1	Opredelitev območij s poudarjenimi funkcijami gozdov	72
4.2	Opredelitev večfunkcionalninih območij	81
5	CILJI, USMERITVE IN UKREPI	82
5.1	Cilji gospodarjenja z gozdovi	82
5.2	Temeljne strategije in prednostne naloge pri gospodarjenju z gozdovi	83
5.3	Usmeritve po področjih gospodarjenja z gozdovi	86
5.3.1	Usmerjanje razvoja gozdnih sestojev	86
5.3.2	Posegi v gozd in gozdni prostor	110
5.3.3	Usklajevanje odnosov med gozdom in prostoživečimi živalmi	114
5.3.4	Odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami, vzdrževanje gozdnih cest in tehnologija pridobivanja lesa	115
5.3.5	Ohranjanje genetske pestrosti gozdov in zagotavljanje gozdnega reprodukcijskega materiala	120
5.3.6	Gozdarsko svetovanje, razvoj podeželja, raba lesa in gozdno lesne verige	121
5.3.7	Varstvo naravnih vrednot in zavarovanih območij narave	123
5.3.8	Varstvo kulturne dediščine	127
5.3.9	Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti	129
5.3.10	Varovalni in zaščitni gozdovi	133
5.3.11	Upravljanje z vodami	136
5.3.12	Gozdni rezervati in raziskovalni objekti	138
5.3.13	Turizem, rekreacija in ostale socialne vloge gozda	140
5.3.14	Druge usmeritve	141
5.4	Ukrepi	142
5.4.1	Možni posek	142
5.4.2	Ponori ogljika	143
5.4.3	Gojitvena, varstvena in ostala dela	143
5.4.4	Vlaganja v gozdno infrastrukturo	145
6	OKVIRNO EKONOMSKO VREDNOTENJE GOSPODARJENJA Z GOZDOVI	147
7	TVEGANJA ZA URESNIČEVANJE OBMOČNEGA NAČRTA	149
8	OBNOVA NAČRTOV GOZDNOGOSPODARSKIH ENOT	151
9	METODOLOGIJA IZDELAVE OBMOČNEGA NAČRTA	152
9.1	Proces izdelave in sprejemanja območnega načrta	152
9.2	Viri in zbirke podatkov	153
9.3	Členitev gozdov	156
9.4	Obdelava podatkov	156

9.5	Izdelava kart za prostorski del.....	157
10	VIRI IN LITERATURA.....	159
11	NAČRT SO IZDELALI	163
12	PROSTORSKI DEL	164
13	PRILOGE	179
13.1	Priloga 1 - Pregled stanja in ukrepov na ravni GGO	179
13.2	Priloga 2 - Pregled stanja in ukrepov na ravni RGR GGO	185
13.3	Priloga 3 - Pregled stanja in ukrepov na ravni lastništva	216
13.4	Priloga 4 - Pregled stanja in ukrepov po občinah	219
13.5	Priloga 5 - Vključenost gozdnih rastiščnih tipov v območja Natura 2000	226
13.6	Priloga 6 - Sanitarni posek v letih 2011-2020 po vzrokih poseka in kategorijah lastništva.....	227
13.7	Priloga 7 - Podatki Popisa objedenosti gozdnega mladja v obdobju 2011-2020 po popisnih enotah	228
13.8	Priloga 8 - Pregled zavarovanih območij in varstvenih režimov.....	230
13.9	Priloga 9 - Pregled naravnih vrednot - 1. stopnja poudarjenosti funkcij	231
13.10	Priloga 10 - Semenski sestoji na GGO Kočevje.....	233
13.11	Priloga 11 - Seznam gozdnih rezervatov	234
13.12	Priloga 12 - Pregled območij Natura 2000 in evropsko pomembnih vrst in habitatni tipov.....	235
13.13	Priloga 13 - Ekološko pomembna območja s konkretnimi varstvenimi usmeritvami	238
13.14	Priloga 14 - Upravljalvske cone s pripadajočimi konkretnimi usmeritvami.....	242
13.15	Priloga 15 - Modelno razmerje razvojnih faz po RGR v %	246
13.16	Priloga 16 - Prioritetni predeli, ki bi jih bilo potrebno odpreti z gozdnimi cestami in okvirne dolžine cest.....	246
13.17	Priloga 17 - Območni RGR 2011-2020 in RGR 2021-2030	247
13.18	Priloga 18 - Utemeljitev in uporaba strokovnih podlag za pripravo prostorskih slojev posameznih funkcij gozdov	248

Kazalo preglednic

Preglednica 1: Površina gozdov po oblikah lastništva (v ha)	1
Preglednica 2: Gozdni fondi po oblikah lastništva gozdov	2
Preglednica 3: Površina in delež gozdnih rastiščnih tipov	11
Preglednica 4: Značilnosti divjadi in njihovih habitatov	14
Preglednica 5: Površina gozdov GGO po oblikah lastništva	15
Preglednica 6: Posestna sestava zasebnih gozdov	15
Preglednica 7: Struktura zemljiških kultur (Vir: Raba tal, MKGP 2009, 2020)	18
Preglednica 8: Spremembe lastništva gozdov v obdobju 1970-2020	18
Preglednica 9: Krajinski tipi, njihova površina, delež in gozdnatost.....	19
Preglednica 10: Kategorije gozdov in njihova struktura po oblikah lastništva.....	22

Preglednica 11: Odprtost gozdov GGO s cestami	27
Preglednica 12: SPR - Razmere za sečnjo in spravilo.....	28
Preglednica 13: Lesna zaloga gozdov (v m ³ /ha) po oblikah lastništva	30
Preglednica 14: Sprememba lesne zaloge gozdov (v m ³ /ha)	30
Preglednica 15: Drevesna sestava gozdov po oblikah lastništva	31
Preglednica 16: Spremembe drevesne sestave gozdov v obdobju 2000 - 2020 (v % od LZ)	32
Preglednica 17: Lesna zaloga gozdov GGO in njena sestava po debelinskih razredih	32
Preglednica 18: Letni prirastek gozdov po oblikah lastništva	33
Preglednica 19: Letni prirastek gozdov in njegova sestava po debelinskih razredih.....	34
Preglednica 20: Sprememba letnega prirastka gozdov (v m ³ /ha).....	34
Preglednica 21: Primerjava poseka z načrtovanim možnim posekom.....	36
Preglednica 22: Posek po skupinah vrst poseka in oblikah lastništva	37
Preglednica 23: OGD - Opravljena gojitvena, varstvena dela in dela za nego habitatov v GGO	38
Preglednica 24: Izvedeni dodatni ukrepi za nego habitatov.....	40
Preglednica 25: Priprava, gradnja in rekonstrukcija gozdnih prometnic (podatki so v m)	41
Preglednica 26: Izobraževanja za lastnike gozdov v obdobju 2011-2020	42
Preglednica 27: Krčitve gozdov (vha) v obdobju 2011-2020 po namenu	43
Preglednica 28: Vlaganja v gozdove (v EUR) v obdobju 2011-2020.....	44
Preglednica 29: Sofinanciranje vlaganj v gozdove in gozdarstvo iz sredstev integralnega proračuna in sredstev EU v obdobju 2011-2020.....	44
Preglednica 30: Ocena zagotavljanja trajnosti gozdnih virov in bilance ogljika	45
Preglednica 31: Ocena vzdrževanja zdravja in vitalnosti gozdnih ekosistemov	45
Preglednica 32: Pregled večjih poškodovanosti gozdov v GGO v obdobju 2011-2020.....	49
Preglednica 33: Paša v gozdovih (vir: podatki zbrani na KE)	50
Preglednica 34: Ocena vzdrževanja in vzpodbujanja ekonomskih funkcij gozda	51
Preglednica 35: Sestojni tipi	51
Preglednica 36: Zasnova gozdnih sestojev.....	53
Preglednica 37: Negovanost gozdnih sestojev	54
Preglednica 38: Struktura drevja po kakovostnih razredih v deležih (%) od lesne zaloge dreves nad 29 cm.....	54
Preglednica 39: Ocena ohranjanja biotske raznovrstnosti gozdov	55
Preglednica 40: Drevesna sestava mladovij in vrasti po oblikah lastništva	58
Preglednica 41: Prisotnost reguliranih tujerodnih vrst in tujerodnih vrst, ki so močno razširjene oziroma se hitro širijo in povzročajo škodo biotski raznovrstnosti oz. gospodarsko škodo	59
Preglednica 42: Odmrlo drevje (št./ha)	60
Preglednica 43: Površina gozdov v Natura 2000 območjih (ha in % gozda)	61
Preglednica 44: Gozdovi prepuščeni naravnemu razvoju (ha in % gozda)	62
Preglednica 45: Površina varovalnih gozdov	62
Preglednica 46: Zavarovana območja in naravne vrednote.....	63
Preglednica 47: Režim enot kulturne dediščine	64
Preglednica 48: Zvrsti (tipi) kulturne dediščine	64
Preglednica 49: Dolžina vodotokov	65
Preglednica 50: Vodna in priobalna zemljišča	65
Preglednica 51: Vodovarstvena območja.....	65
Preglednica 52: Vzdrževanje, ohranjanje in ustrezno izboljšanje drugih socialno-ekonomskih funkcij gozdov.....	66
Preglednica 53: Površine gozdnega prostora s poudarjenimi funkcijami (v ha)	72
Preglednica 54: Vrste gozdnogospodarskih ciljev.....	82
Preglednica 55: Gozdnogojitveni cilj RGR 030	86
Preglednica 56: Gozdnogojitveni cilj RGR 050	88
Preglednica 57: Gozdnogojitveni cilj RGR 051	90
Preglednica 58: Gozdnogojitveni cilj RGR 053	91
Preglednica 59: Gozdnogojitveni cilj RGR 054	93
Preglednica 60: Gozdnogojitveni cilj RGR 060	94
Preglednica 61: Gozdnogojitveni cilj RGR 070	95
Preglednica 62: Gozdnogojitveni cilj RGR 091	97
Preglednica 63: Gozdnogojitveni cilj RGR 092	99
Preglednica 64: Gozdnogojitveni cilj RGR 093	100

Preglednica 65: Gozdnogojitveni cilj RGR 094	102
Preglednica 66: Gozdnogojitveni cilj RGR 110	104
Preglednica 67: Gozdnogojitveni cilj RGR 160	105
Preglednica 68: Gozdnogojitveni cilj RGR 200	107
Preglednica 69: Gozdnogojitveni cilj RGR 240	108
Preglednica 70: Gozdnogojitveni cilj RGR 250	109
Preglednica 71: Možni posek po oblikah lastništva	142
Preglednica 72: Okvirne potrebe po gojitvenih in varstvenih delih po oblikah lastništva	143
Preglednica 73: Dolgoročni varstveni cilji PUN glede deleža negospodarjenih gozdov po posameznih kompleksnih območjih	144
Preglednica 74: Delež odmrle biomase ter število dreves v B+C debelinskih razredih znotraj upravljavskih con skupaj v GGN GGO	145
Preglednica 75: Gradnja gozdnih prometnic in protipožarnih presek	146
Preglednica 76: Ocena strukture gozdnih lesnih sortimentov	147
Preglednica 77: Ocena ekonomske presoje lesnoproizvodne funkcije	147
Preglednica 78: Nevarnosti, oziroma tveganja za uresničevanje ciljev načrta	149
Preglednica 79: Načrt obnove načrtov gozdnogospodarskih enot	151

Kazalo slik

Slika 1: Pregledna karta GGO	7
Slika 2: Spremembe temperature in padavin v obdobju 1971 - 2020 za meteorološko postajo Kočevje (zmerno celinsko podnebje zahodne in južne Slovenije) in Letališče Jožeta Pučnika (zmerno celinsko podnebje osrednje Slovenije) (Vir [3])	9
Slika 3: Pregledna karta krajinskih tipov	21
Slika 4: Pregledna karta gozdnogospodarskih enot	26
Slika 5: Odprtost gozdov (ha) glede na način spravila lesa	29
Slika 6: Debelinska struktura gozdov, ločeno na iglavce, listavce in skupaj	32
Slika 7: Spremembe debelinske strukture gozdov v obdobju 1971-2020 (za leti 1970 in 1980 razpolagamo le s podatki nekdanjega GG Kočevje, brez Kočevske Reke in Gotenice)	33
Slika 8: Zaloge ogljika in spremembe zalog ogljika v gozdovih in gozdnih lesnih proizvodih v obdobju 2011-2020 in prognoza za obdobje 2021-2030	35
Slika 9: Dinamika sečnje po letih	37
Slika 10: Vrste in količina sanitarnega poseka v obdobju 1995-2020	46
Slika 11: Prostorski prikaz sanitarnih sečenj v obdobju 2011-2020	48
Slika 12: Poškodovanost drevja po vrstah poškodb	49
Slika 13: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah (%)	53
Slika 14: Prikaz ohranjenosti gozdnih sestojev po skupinah lastništev	56
Slika 15: Karta uspešnosti pomlajevanja in vpliva divjadi na območjih neuspešnega pomlajevanja	57
Slika 16: Temeljna razvojna območja gozdov	113
Slika 17: Karta A: Karta območij gozdov in drugih gozdnih zemljišč	165
Slika 18: Karta B: Karta namenske raba parcel	166
Slika 19: Karta C: Karta zavarovanih območij	167
Slika 20: Karta D: Karta območij posamičnega in skupin gozdnega drevja	168
Slika 21: Karta E: Karta zasnove gozdne infrastrukture	169
Slika 22: Karta F: Karta členitve gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma	170
Slika 23: Karta G: Pregledna karta funkcij	171
Slika 24: Karta I: Karta rastiščnogojitvenih razredov	172
Slika 25: Karta J: Karta kategorij gozdov	173
Slika 26: Karta K: Karta skupin gozdnih rastiščnih tipov	174
Slika 27: Karta L: Karta požarne ogroženosti	175
Slika 28: Karta M: Varstvena območja in območja poplav po predpisih o vodah	176
Slika 29: Karta N: Informativni prikaz plazovitih in plazljivih Območij	177
Slika 30: Karta O: Potencialna erozijska območja	178

POVZETEK

Gozdnogospodarsko območje Kočevje (v nadaljevanju GGO) leži v južnem delu Slovenije. Obsega območje od Turjaka na severu do Kolpe na jugu. Na zahodu sega do Bloške planote, na vzhodu pa je omejeno z masivom Roga. Večina območja ima kraški značaj. Značilni so številni gorski grebeni in kraška polja. Najvišji vrh je Goteniški Snežnik (1.289 m), najnižja točka je v Dolu ob Kolpi (190 m). Podnebje je kontinentalno z visokimi poletnimi temperaturami. Letna količina padavin znaša do 1.800 mm. GGO je redko poseljeno (34 prebivalcev/km²).

GGO se uvršča med bolj gozdната območja v Sloveniji. Celotna površina območja meri 118.064 ha. Površina gozda meri 93.044 ha, površina gozdnega prostora pa 95.118 ha. Gozdnatost znaša 79 %. Prevladujejo državni gozdovi. Značilni so dinarski jelovo-bukovi in bukovi gozdovi, ki skupaj pokrivajo preko 70 % gozdne površine. Med drevesnimi vrstami prevladujejo bukev, smreka in jelka. Največ je odraslih sestojev, povečuje se delež raznomernih sestojev. Lesna zaloga se v zadnjih desetletjih stalno povečuje, v njeni strukturi se veča delež listavcev.

Prevladujejo večnamenski gozdovi. Varovalnih gozdov je 4 %. Gozdov s posebnim namenom, kjer je ukrepanje dovoljeno (od tu dalje GPN, ukrepi so dovoljeni), gre za lovni obori Smuka in Stari Log, je slabih 2 %. Nekaj več kot 1 % je gozdov s posebnim namenom, kjer ukrepanje ni dovoljeno (od tu dalje GPN, ukrepi niso dovoljeni). To so gozdni rezervati in pragozdni ostanki, skupaj jih je 42, od tega 4 pragozdni ostanki.

Med funkcijami gozdov sta med ekološkimi funkcijami močneje poudarjeni hidrološka funkcija in funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti, med socialnimi funkcijami pa funkcija varovanja naravnih vrednot. Na pomenu pridobivata turistična in rekreativna funkcija. Med proizvodnimi funkcijami prevladuje lesnoproizvodna funkcija, sledi ji lovnogospodarska funkcija.

Gozdovi v GGO se odlikujejo kot izredno dobro ohranjen življenjski prostor za bivanje divjih živali. Tu od nekdaj prebivajo: rjavi medved, volk, vidra, lisica, divja mačka, kuna belica in kuna zlatica, jazbec in drugi. Ris je bil prvič ponovno naseljen leta 1973, drugič pa v letu 2019. Od lovne divjadi so najštevilčnejše populacije jelenjadi, srnjadi in divjih prašičev. V kanjonu reke Kolpe živi najjužnejša populacija gamsa v Sloveniji. Od številnih vrst malih sesalcev je zanimivost polh s stoletno tradicijo lova. V GGO je bilo evidentirano preko 170 vrst ptic. Med detli sta prisotna tudi triprsti in belohrbti detel, med ujedami sta posebnost planinski orel in orel belorepec, med sovami je najpogostejša kozača, od gozdnih kur je prisoten gozdni jereb, divji petelin je zelo redek. V kraškem podzemlju je pogosta človeška ribica.

Odprtost gozdov z gozdnimi prometnicami je razmeroma dobra. Gostota gozdnih cest znaša 15 m/ha, gostota gozdnih vlak pa 113 m/ha.

Preglednica 1: Površina gozdov po oblikah lastništva (v ha)

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	40.720,0	47.620,0	4.704,0	93.044,0
Delež (%)	43,8	51,1	5,1	100,0

Preglednica 2: Gozdni fondi po oblikah lastništva gozdov

Lastništvo Kategorije gozdov	Površina ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Prirastek m ³ /ha			Možni posek % od lesne zaloge			
		igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	% na PR
Skupaj GGO											
Večnamenski gozdovi	86.201	150	181	331	3,9	4,0	7,9	24,5	20,2	22,1	92,7
GPN, ukrepi so dovoljeni	1.859	20	259	279	0,6	4,6	5,2	32,4	12,9	14,3	76,7
GPN, ukrepi niso dovoljeni	1.238	158	292	451	3,2	4,6	7,8				
Varovalni gozdovi	3.746	27	140	167	0,6	3,0	3,6	7,0	4,2	4,6	21,3
Skupaj vsi gozdovi	93.044	142	182	325	3,7	4,0	7,7	24,0	19,0	21,2	89,9
Zasebni gozdovi											
Večnamenski gozdovi	37.810	166	178	344	4,3	3,9	8,2	24,9	19,9	22,3	94,1
GPN, ukrepi so dovoljeni	31	2	303	304	0,0	4,2	4,3	12,8	13,2	13,2	94,6
GPN, ukrepi niso dovoljeni	149	140	165	305	4,2	3,2	7,4				
Varovalni gozdovi	2.730	31	124	154	0,7	2,7	3,4	6,9	5,3	5,6	25,4
Skupaj vsi gozdovi	40.720	157	174	331	4,1	3,8	7,8	24,6	19,1	21,7	91,8
Državni gozdovi											
Večnamenski gozdovi	44.335	139	181	321	3,6	4,0	7,7	24,2	20,3	22,0	91,9
GPN, ukrepi so dovoljeni	1.774	21	259	280	0,6	4,6	5,3	32,4	13,0	14,5	76,7
GPN, ukrepi niso dovoljeni	1.026	167	312	479	3,1	4,8	7,9				
Varovalni gozdovi	486	20	215	235	0,4	4,5	4,9	8,5	2,5	3,0	14,1
Skupaj vsi gozdovi	47.620	134	187	322	3,5	4,1	7,6	23,5	19,0	20,9	88,9
Gozdovi lokalnih skupnosti											
Večnamenski gozdovi	4.056	114	202	316	3,1	4,5	7,6	23,5	20,1	21,3	88,3
GPN, ukrepi so dovoljeni	54	0	220	221	0,0	2,8	2,9	7,7	8,0	8,0	62,1
GPN, ukrepi niso dovoljeni	63	67	267	334	1,7	5,4	7,1				
Varovalni gozdovi	530	13	154	167	0,3	3,4	3,7	6,0	1,9	2,2	10,1
Skupaj vsi gozdovi	4.704	101	198	298	2,8	4,4	7,1	23,1	18,0	19,7	82,4

Glavni problemi pri gospodarjenju z gozdovi so naravne ujme, ki povzročajo poškodbe dreves in oslabeleost drevja in s tem večje možnosti za pojav bolezni in prenamnožitev podlubnikov. Močan vetrolom in posledično prenamnožitev podlubnikov je v preteklem desetletju močno prizadel nižinske smrekove gozdove. V jelovo-bukovih gozdovih v osrednjem in južnem delu območja je še vedno prisoten problem sušenja bresta ter težave pri naravni obnovi z jelko in plemenitimi listavci. V podgorskih gozdovih je problematična obnova s hrastom. Zaradi velikih težav z naravno obnovo v preteklosti so se podaljševale proizvodne dobe, zato je prisoten problem večjega deleža starejših sestojev ter problem velikega deleža debelega, manj kvalitetnega drevja. V zasebnih gozdovih je glavni problem nizka zainteresiranost lastnikov gozdov z drobno posestjo za delo v svojem gozdu, v drobnih posestih tudi odprtost gozdov z gozdnimi prometnicami, predvsem z gozdnimi vlakami.

Osnovni cilj je ohranjanje in krepitev biološko pestrih, zdravih in stabilnih gozdov ob upoštevanju vseh funkcij gozdov. Glavni cilj gospodarjenja z državnimi gozdovi je zagotavljanje dohodka od gospodarjenja z gozdovi ob trajnem zagotavljanju vseh funkcij gozdov, zaposlitev ljudi, ki delajo v gozdarstvu, oziroma ohranjanje delovnih mest. Cilji gospodarjenja v zasebnih gozdovih so odvisni predvsem od posestne strukture. Na večjih posestih je glavni cilj zagotavljanje dohodka, pri razdrobljeni gozdni posesti pa tudi socialna varnost, dodatna zaposlitev, les za domačo porabo ter gozd kot rezerva.

Temeljne strategije za ravnanje z gozdovi so: sanacija poškodovanih gozdov, ohranjanje in pospeševanje rastiščem primerne zgradbe drevesne sestave gozda, ki bo zagotavljala odpornost gozdov proti naravnim ujmam ter odpornost gozdov na gradacije podlubnikov. Poudarjena je naravna obnova gozda, ki bo zagotovila ustrezen delež mlajših razvojnih faz, izboljšala debelinsko strukturo gozda ter povečala prehransko bazo za rastlinojedo divjad. Vzdrževanje, po potrebi pa tudi vzpostavljanje primerne zgradbe gozdov in starostne strukture sestojev, ki bo zagotavljala proizvodno čim kvalitetnejšega lesa in trajnega dohodka od gospodarjenja z gozdovi. Zagotavljanje primerne številčnosti populacije rastlinojede divjadi, ki bo omogočala naravno obnovo vseh po naravi prisotnih drevesnih vrst. Varovanje in vzpostavljanje naravnih zatočišč v območjih posebnih biotopov. Gradnja gozdnih prometnic, predvsem vlak v predelih gozdov, ki so slabše odprti in nedostopni.

Osveščanje in izobraževanje lastnikov gozdov. Pri lastnikih gozdov z drobno gozdno posestjo vzpodbujanje interesa po združevanju.

0 UVOD

Z območnim gozdnogospodarskim načrtom so določeni pogoji za usklajeno rabo gozdov ter poseganje v gozdove in gozdni prostor, najvišja možna stopnja njihovega izkoriščanja ter potreben obseg vlaganj, kot tudi potrebni ukrepi za ohranitev ugodnega stanja posebnih varstvenih območij. Pomembnejše pravne podlage, na katerih temelji izdelava območnega načrta so:

- Resolucija o nacionalnem gozdnem programu (Uradni list RS, št. 111/2007),
- Zakon o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 - ZON, 67/02, 110/02 - ZGO-1, 115/06 - ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 - ZDavNepr, 17/14, 24/15, 9/16 - ZGGLRS in 77/16),
- Zakon o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 - odl. US, 17/08, 46/14 - ZON-C, 31/18, 65/20 in 97/20 - popr.),
- Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Uradni list RS, št. 91/10 in 200/20),
- Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Uradni list RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20),
- Odlok o določitvi gozdnogospodarskih območij v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 31/03, 44/03 - popr. in 25/19),
- Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 - uradno prečiščeno besedilo, 61/06 - ZDru-1, 8/10 - ZSKZ-B, 46/14, 21/18 - ZNOrg, 31/18 in 82/20),
- Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 - uradno prečiščeno besedilo, 49/06 - ZMetD, 66/06 - odl. US, 33/07 - ZPNačrt, 57/08 - ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 - ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 - GZ, 21/18 - ZNOrg, 84/18 - ZIURKOE in 158/20),
- Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 - popr., 39/13 - odl. US, 3/14, 21/16 in 47/18),
- Uredba o habitatnih tipih (Uradni list RS, št. 112/2003, 36/2009, 33/2013);
- Uredba o ekološko pomembnih območjih (Uradni list RS, št. 48/2004, 33/2013, 99/2013, 47/2018);
- Program upravljanja območij Natura 2000 (2015-2020) (sprejet na 30. seji Vlade, dne 9.4.2015, popravek na 38. seji Vlade RS z dne 28. maja 2015 ter 24. 03. 2016);
- Naravovarstvene smernice za Gozdnogospodarski načrt GGO Kočevje (2021-2030), ZRSVN OE Ljubljana, Ljubljana, januar 2021,
- Zakon o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 - ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 - ZNOrg),
- Splošne kulturnovarstvene usmeritve za načrtovanje območnih gozdnogospodarskih načrtov z vidika varstva kulturne dediščine, ZVKD RS, Ljubljana, december 2020,
- Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 - ZZdrI-A, 41/04 - ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15 in 65/20).
- Usmeritve s področja upravljanja z vodami za pripravo gozdnogospodarskih načrtov, Direkcija RS za vode, februar 2020.

Prvi gozdnogospodarski načrt območja je bil izdelan za obdobje 1971-1980. V naslednjih desetletjih so sledile revizije načrta. Območni gozdnogospodarski načrti so bili izdelani za obdobja 1981-1990, 1991-2000, 2001-2010 in 2011-2020. Območni gozdnogospodarski načrt za obdobje 2021-2030 je šesti območni gozdnogospodarski načrt po vrsti.

Okrajšave, ki se uporabljajo v območnem načrtu:

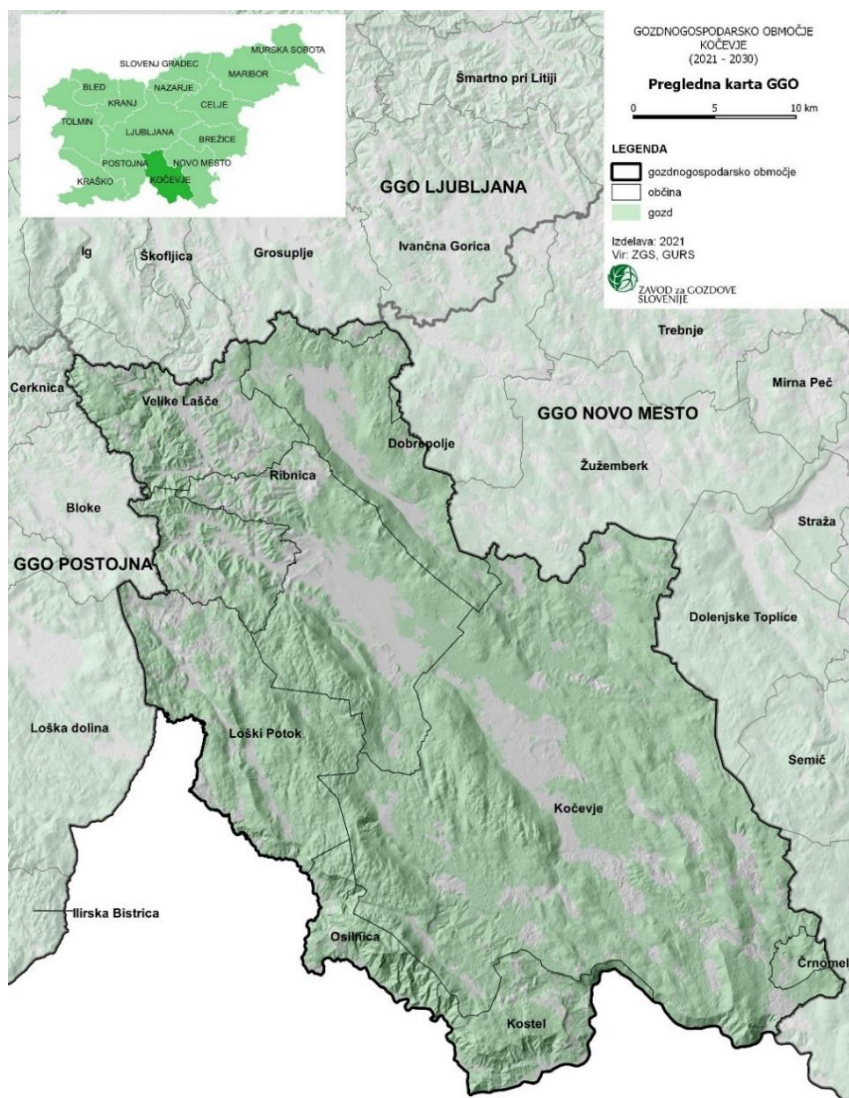
- ARSO - Agencija Republike Slovenije za okolje,
- BF - Biotehniška fakulteta,
- ČZS - Čebelarstva zveza Slovenije,
- DG - državni gozdovi, ZG - zasebni gozdovi,
- DKN - digitalni kataster,
- DOF - digitalni ortofoto načrt,
- DRSV - Direkcija Republike Slovenije za vode.
- EGC - evidenca gozdnih cest,
- EHIŠ - evidenca hišnih števil,
- EPO - ekološko pomembna območja,
- FSC - Forest stewardship council,
- GC - gozdna cesta,
- GG - gozdno gospodarstvo,
- GGE - gozdnogospodarska enota,
- GGN - gozdnogospodarski načrt,
- GGO - gozdnogospodarsko območje,
- GHT - gozdni habitatni tip,
- GIS - Gozdarski inštitut,
- GPN - gozdovi s posebnim namenom,
- GRM - gozdni reprodukcijski material,
- GURS - Geodetska uprava Republike Slovenije,
- GZS - Geološki zavod Slovenije,
- KE - krajevna enota,
- LAS - lokalna akcijska skupina,
- LPN - lovišče s posebnim namenom,
- LULUCF - Land Use, Land-Use Change and Forestry.
- LUN - lovsko upravljavski načrt,
- LUO - lovsko upravljavsko območje,
- LZ - lesna zaloga,
- MGRT - Ministrstvo za gospodarstvo, razvoj in turizem
- MK - Ministrstvo za kulturo,
- MKGP - Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- MOP - Ministrstvo za okolje in prostor,
- MORS - Ministrstvo za obrambo,

- NEPN - Nacionalni energetske in podnebne načrt,
- NPK - nacionalna poklicna kvalifikacija,
- OE - območna enota,
- ON - območni gozdnogospodarski načrt,
- OPN - občinski prostorski načrt,
- OZUL - območno združenje upravljavcev lovišč,
- PE - popisna enota,
- PEFC - Programme for the Endorsement of Forest Certification,
- PR - prirastek,
- PRP - program razvoja podeželja,
- PUN 2000 - Program upravljanja - NATURA 2000,
- PZS - Planinska zveza Slovenije,
- RGR - rastiščnogojitveni razred,
- SiDG - družba Slovenski državni gozdovi d.o.o.,
- SKZG RS - Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije,
- SURS - Statistični urad Republike Slovenije,
- SVP - stalne vzorčne ploskve,
- TNP - Triglavski narodni park,
- UE - upravne enote,
- VG - varovalni gozdovi,
- ZGS - Zavod za gozdove Slovenije,
- ZRSVN - zavod Republike Slovenije za varstvo narave.

1 OPIS GOZDNOGOSPODARSKEGA OBMOČJA

1.1 Lega območja

Gozdnogospodarsko območje (v nadaljevanju GGO) leži v jugovzhodnem delu Slovenije v značilni dinarski smeri severo-zahod - jugo-vzhod. Obsega območje od Turjaka na severu, Kolpe na jugu, Bloške planote na zahodu in do masiva Roga na vzhodu. Na severu meji na GGO Ljubljana, na vzhodu na GGO Novo mesto, na zahodu na GGO Postojna, na jugu na Republiko Hrvaško. Celotna površina GGO meri 118.064 ha, od tega je 93.044 ha gozda. Površina gozdnega prostora meri 95.118 ha. Obsega ozemlje 12 občin, nekatere v celoti, druge pa le deloma, in sicer: Kočevje, Ribnica, Velike Lašče (del), Dobropolje, Sodražica, Grosuplje (del), Ivančna Gorica (del), Črnomelj (del), Kostel, Osilnica, Loški Potok in Bloke (del). Meja GGO ne sovпада z mejo lovsko upravljavskega območja (v nadaljevanju LUO). Večino GGO pokriva Kočevsko-Belokranjsko LUO, severozahodni del, to je območje lovišča Mokrc, pa Notranjsko LUO.

Slika 1: Pregledna karta GGO

1.2 Opis naravnih razmer

1.2.1 Značilnosti površja

Prevladuje kraški tip površja s številnimi gorskimi grebeni in kraškimi podolji v značilni dinarski smeri [1]. Manj prepustne plasti so zastopane le lokalno na gričih v okolici Velikih Lašč, Slemen in Brige, na zahodnem delu ribniško-kočevske kotline ter v Kolpski dolini.

Apneniško kraško površje sestavljajo kraške kotanje in kopasti vrhovi. Najpogostejše oblike površja so vrtače. Ponekod je njihova gostota zelo velika. Kjer pritekajo na apnenec površinski vodni tokovi z manj prepustnih kamnin, so nastale slepe doline, ob nekaterih vodotokih pa zatrepne doline. Na dolomitnem krasu so površinske kraške oblike redkejšje, zato je tovrstni kras navadno manj izrazit od apneniškega. Značilne so plitve suhe dolinice, imenovane dolci. Na dolomitu sta pomembno zastopani erozija in denudacija, zato je dolomitni kras marsikje podoben rečnemu površju. Zaradi mehanične slabše odpornosti oziroma drobljivosti so v dolomitu pogosta erozijska žarišča.

Najvišji vrh je Goteniški Snežnik (1.289 m), najnižja točka pa je v Dolu ob Kolpi (190 m). Med gorovji in griči leži obsežna ribniško-kočevska kotlina, ki je rahlo nagnjena proti jugu (500 do 460 m) in manjša dobrepoljska kotlina (450 m).

Severovzhodni del območja zaznamuje greben Male Gore (Črni vrh 955 m), ki se na jugovzhodu konča z večjo razgibano planoto, ki se razširi proti Suhi krajini. Južneje je obsežno gorovje Kočevski Rog (Veliki Rog 1.100 m), ki se nadaljuje v Poljansko goro. Zahodno od Kočevja leži pogorje Stojna (Ledenik 1.068 m). Južno od Stojne in Roga je kolpsko gričevje, ki strmo pada proti Kolpi. Zahodno od Ribnice leži Velika Gora (Turen 1.253 m). Jugozahodno se v dinarski smeri nadaljujeta Goteniška Gora (Snežnik 1.289 m) in Borovška Gora. V severozahodnem delu območja se nad dolino reke Iške dviguje pogorje Mačkovec (Mačkovec 911 m). Ostali del območja je razgiban severozahodni del dolenskega gričevja, za katerega so značilne struge vodotokov.

1.2.2 Značilnosti podnebja

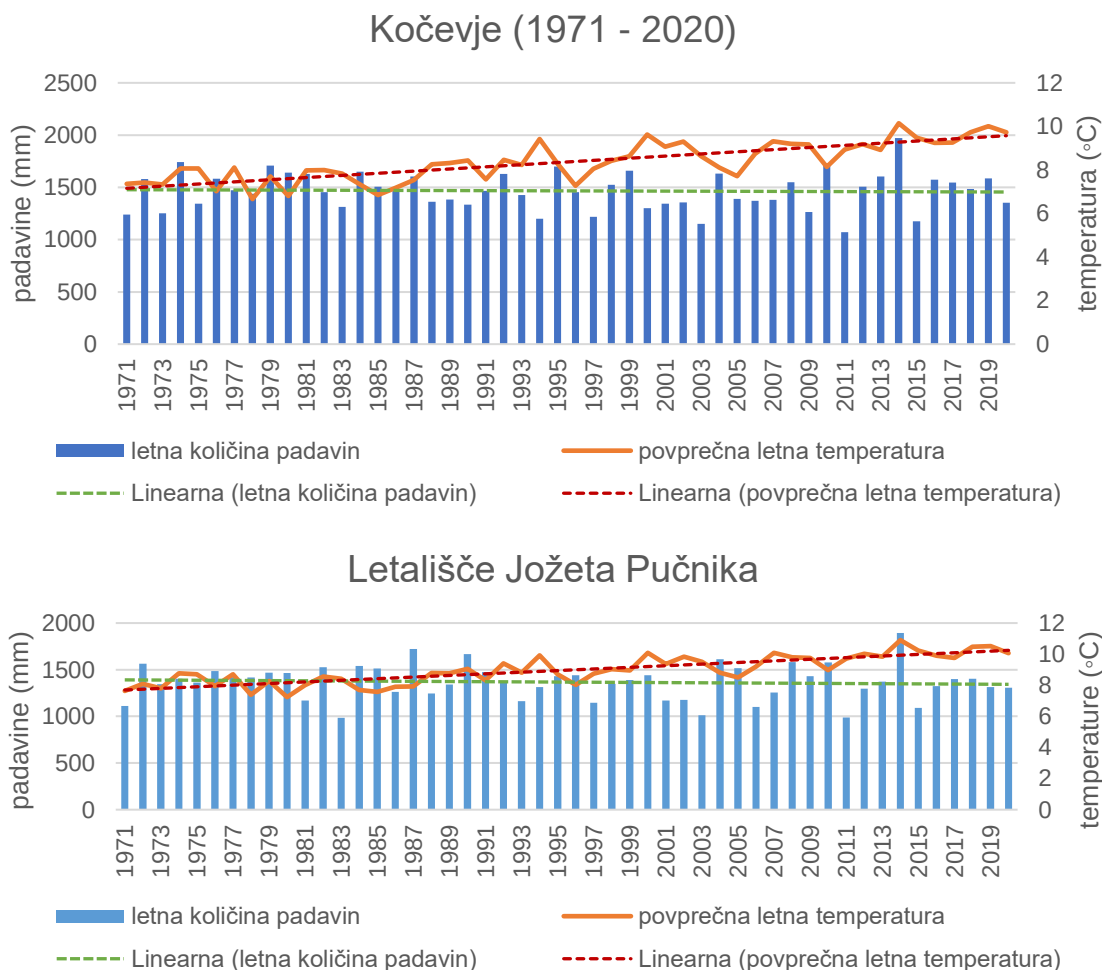
V GGO se mešata zmerno celinsko podnebje zahodne in južne Slovenije in zmerno celinsko podnebje osrednje Slovenije. Za zmerno celinsko podnebje zahodne in južne Slovenije je značilno, da je povprečna aprilaska temperatura nižja od oktobrske, submediteranski padavinski režim, povprečna letna količina padavin od 1.300 do 2.800 mm. Za zmerno celinsko podnebje osrednje Slovenije je značilno, da je povprečna aprilaska temperatura nižja od oktobrske, celinski padavinski režim, povprečna letna količina padavin od 1.000 do 1.300 mm. Zaradi bližine morja se na območju GGO pojavljajo dotoki toplih vlažnih mas iz Sredozemlja, ki se ob dvigu na gorskih pregradah ohladijo in povzročajo padavine ter njihov izrazit jesenski maksimum. Temperaturni ekstremi so vezani na značaj zmerne celinskega podnebja. Posledično ima Kočevska, kljub bližini morja, hladno podnebje z veliko padavinami ter hitrimi otoplitvami in ohladitvami. Značilne so zgodnje in pozne slane, v zimskem času pa žled.

Po podatkih meteorološke postaje Kočevje je bila v obdobju 1961-1990 srednja letna temperatura zraka 8,4 °C, povprečna letna količina padavin pa 1.525 mm, v obdobju 1981-2010 pa je bila srednja letna temperatura zraka 8,8 °C, povprečna letna količina padavin pa 1.449 mm. V zadnjem obdobju 2011-2020 je bila srednja letna temperatura zraka 9,3 °C, povprečna januarska 0,3 °C in povprečna julijska 19,5 °C. Povprečna letna količina padavin

je bila 1.455 mm z izrazitim viškom v letu 2014 (1.972 mm). V zadnjem desetletju je bilo letno povprečje 161 deževnih dni in 47 dni s snežno odejo.

Podnebje Kočevske spada po De Martonu v območje zmerno humidne klime ugodne za uspevanje gozda, in sicer za vse avtohtone rastlinske vrste. Padavine so razmeroma ugodno razporejene, saj v vegetacijski dobi pade 650 - 900 mm padavin, kar predstavlja 44 % do 60 % vseh letnih padavin. Po podatkih meteorološke postaje Kočevje je bilo v preteklem desetletju v povprečju najmanj padavin januarja in marca, največ pa septembra.

V zadnjih letih se posledice globalnega spreminjanja podnebja kažejo tudi na Kočevskem, v dvigu temperature, velikih in pogostih vremenskih nihanjih, daljših sušnih obdobjih ter večjih neurjih z močnimi nalivi, vetrom in pogosto točo. Po napovedih sprememb povprečne temperature za obdobje 2011-2040 v primerjavi z obdobjem 1981-2010 se bo v osrednji regiji temperatura dvignila za 0,8 °C (sredina po srednjem scenariju). Največji dvig povprečne mesečne temperature je pričakovan v jesenskem in zimskem obdobju. Spomladanski fenološki razvoj bo zgodnejši, podaljšala se bo dolžina rastne dobe. Zanesljivejše spremembe se napovedujejo pri razporeditvi padavin preko leta. Količina padavin se bo povečala v zimskem obdobju, večja bo jakost in pogostost izjemnih padavin [2].

Slika 2: Spremembe temperature in padavin v obdobju 1971 - 2020 za meteorološko postajo Kočevje (zmerno celinsko podnebje zahodne in južne Slovenije) in Letališče Jožeta Pučnika (zmerno celinsko podnebje osrednje Slovenije) (Vir [3]).

1.2.3 Hidrološke in hidrogeološke razmere

Večji del GGO ima izrazito kraški značaj, zato ni večjih površinskih vodotokov. Bistrica izvira v Sodraški dolini in ima v zgornjem toku številne pritoke. V Rutah izvira reka Iška, na severnem delu območja Rašca, ki ponikne v Ponikvah in se v podzemnem toku zлива v Krko. Po jugozahodnem in južnem delu območja tečeta reka Kolpa in Čabranka, ki se pri Osilnici zлива v Kolpo. Druge večje reke v GGO so še Rinža, Ribnica in Kuzmanka. Večina rek v GGO ima hudourniški značaj z nadzemnim in podzemnim tokom. Zahodno od Velikih Lašč in Žlebiča so zaradi slabo prepustne podlage zelo pogosti izviri in površinski vodni tokovi, ki imajo manjši pretok in poniknejo na vzhodni kraški prelomnici. V GGO je več manjših zajezev, izvirov in opuščenih glinokopov, ki jih je napolnila voda (npr. Kočevsko in Reško jezero).

Zaradi neenakomerne razporejenosti padavin, neenakomernega odtoka vode in prepustnosti tal je za GGO značilno nihanje vodostajev, kar povzroča številne poplave kraških polj, ob suši pa številni površinski vodotoki presahnejo (območja ob Kolpi, Rinži, Bistrici, Ribnici, Kuzmanki, Rašci in na prehodu Dobropoljske v Struško dolino). Na občasno poplavljenih zemljiščih so nastala mokrišča z značilno vegetacijo (Obrežna vrbovja in jelševja), ki so zaradi svoje redkosti in kraškega značaja območja pomemben življenjski prostor za določene vrste živali in rastlin. Ogrožena so lahko zlasti zaradi regulacije vodotokov in krčitve gozdov v kmetijske namene.

1.2.4 Geološke in pedološke značilnosti območja

Na pretežnem delu območja prevladujejo apnenci in dolomiti različnih starosti z razvitimi vsemi značilnimi kraškimi pojavi. Na kraški podlagi so prisotne različne vrste tal, najpogosteje rendzine, rjava pokarbonatna tla, rjava pokarbonatna sprana (lesivirana) tla, opodzoljena in psevdoglejna tla. Slednji dve obliki se pojavljata zlasti v kotanjah in ob vznožju pobočij, kjer so se globokemu pokarbonatnemu koluviju pridružile še nekatere silikatne komponente. Največ gozda je na rjavih pokarbonatnih tleh na apnencu. Tla so posebno v žepih globoka in dobro preskrbljena s hranili in vodo. Tlotvorni procesi na dolomitu, ki je slabše topen kot apnenec, a lažje prepereva, so drugačni. Zaradi slabše topnosti dolomiti manj razpadajo, površinsko in globinsko. Površje je gladko, zaobljeno, brez večje kamnitosti. Globina tal je enakomerna. Na dolomitih je predvsem mnogo rendzin.

Lokalno se na manjših površinah pojavljajo kamnine iz permokarbonskega, in sicer skrilavi glinavci, skrilavci, kremenovi peščenjaki in kremenovi konglomerati. Mestoma so prisotni tudi mlajši werfenski skrilavci in peščenjaki. Tovrstne kamnine se nahajajo zahodno od Velikih Lašč in v Slemenih, južno od Mozlja in Kočevske Reke ter v pasu ob Čabranki in Kolpi. Na teh kameninah so se razvila kisljaka rjava tla, ki so zelo občutljiva na erozijo. Globina je odvisna od reliefa.

Najmlajšo geološko podlago tvorijo naplavine proda, peska in ilovice. S temi sedimenti so prekrivane ravnine ob potokih in rekah. Te površine so navadno v kmetijski rabi in le malo jih pokriva gozd (jelševje). Večje površine te matične podlage so na območju: Ribniške doline, Kočevske doline, Dobropoljske doline ter Sodraške in Mišje doline. Tu so pogosta rdeče-rjava podzolasta tla.

1.3 Vegetacijski oris območja

GGO je razdeljeno na dve, površinsko približno enaki fitogeografski območji, in sicer dinarsko in preddinarsko fitogeografsko območje. Dinarsko fitogeografsko območje obsega visoke kraške planote dinarskega gorstva zahodno od Ribniškega in Kočevskega polja, preddinarsko območje pa vzhodni del GGO. V GGO je 27 gozdnih rastiščnih tipov (v nadaljevanju GRT), ki so mozaično prepleteni in jih združujemo v 15 skupin gozdnih rastiščnih tipov (v nadaljevanju SGRT). Prostorski prikaz skupin gozdnih rastiščnih tipov je prikazan na karti K (Slika 26) v Prostorskem delu načrta.

Glavni pečat GGO dajejo dinarska jelova bukovja, ki poraščajo kraške grebene in planote v značilni dinarski smeri SZ - JV, na nadmorski višini od 500 do 1.200 m. Strnjene gozdne komplekse tvorijo na območju Roga, Male in Velike gore, Goteniške in Borovške gore ter Mačkovca in Stružnice. Na pas dinarskega jelovo bukovskega gozda se navezuje javorovo bukovje in dinarsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico. V pasu jelovo-bukovega gozda se v manjših fragmentih pojavljajo dinarsko jelovje na skalovju, smrekovje na karbonatnem skalovju, dinarsko mraziščno smrekovje in gozdovi plemenitih listavcev.

V preddinarskem fitogeografskem območju prevladujejo podgorska in gorska bukovja na karbonatnih kamninah. Najnižje lege poraščajo preddinarsko-dinarsko gradnovo belogabrovje. Strma, prisojna in sušna pobočja ter vrhove porašča preddinarsko-dinarsko topoljubno bukovje in preddinarsko-dinarski gozdovi termofilnih listavcev. Skrajna dolomitna rastišča v Kolpski dolini porašča bazoljubno rdečeborovje in mestoma celo bazoljubno črnoborovje. Na strmih osojnih legah raste osojno bukovje s kresničevjem.

Na silikatni podlagi, večinoma v spodnjem gorskem in gričevnatem svetu, najdemo gozdove kisloljubnega bukovja z rebrenjačo, v kotanjah in zaprtih hladnejših dolinah pa jelovje s praprotni in jelovje s trikrpim bičnikom. Plitva tla na silikatni matični podlagi porašča kisloljubno rdečeborovje, ob izviri in na bolj mokrih tleh se pojavlja črnojelševje.

V GGO je 6 gozdnih habitatnih tipov Natura 2000, ki v skupni površini pokrivajo 51 % gozdov. Po površini izstopajo Ilirski bukovi gozdovi (91K0). Poleg teh pa se na manjših površinah pojavljajo še: Kisloljubni bukovi gozdovi (9110), Javorovi gozdovi v grapah in na pobočnih gruščih (9180*), Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (91L0*), Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (91E0*) in Gozdovi rdečega bora (91RO).

Znaten del GRT v nižinskem in gričevnatem delu GGO je zaradi močnega in dolgotrajnega človekovega vpliva spremenjen ali/in degradiran. Po opustitvi kmetijske rabe so se te površine začele intenzivno zaraščati, nekatere od njih pa so bile zasajene s smreko, mestoma tudi z borom.

Vključenost gozdnih rastiščnih tipov v območja Natura 2000 je prikazano v Prilogi 5.

Preglednica 3: Površina in delež gozdnih rastiščnih tipov

Skupina gozdnih rastiščnih tipov	Površina	Delež
Gozdni rastiščni tipi	ha	%
1. vrbovja, topolovja, črnojelševja in sivojelševja	257	0,3
Nižinsko črnojelševje	257	0,3
2. dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom	0	0,0
3. gradnova-belogabrovja na karbonatnih in mešanih kamninah	6.789	7,3
Preddinarsko-dinarsko gradnovo belogabrovje	6.789	7,3
4. gradnova-belogabrovja in hrastovja na silikatnih kamninah	209	0,2
Kisloljubno gradnovo belogabrovje	209	0,2
5. podgorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah	28.933	31,1
Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	13.405	14,4
Gradnovo bukovje na izpranih tleh	15.527	16,7
6. podgorska bukovja na silikatnih kamninah	3.220	3,5
Kisloljubno gradnovo bukovje	995	1,1

Skupina gozdnih rastiščnih tipov	Površina	Delež
Gozdni rastiščni tipi	ha	%
Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	2.225	2,4
7. gorska, zgornjegorska in subalpinska bukovja na karbonatnih in meša	7.378	7,9
Osojno bukovje s kresničevjem	879	0,9
Preddinarsko gorsko bukovje	6.236	6,7
Bukovje s polžarko	18	0,0
Javorovo bukovje	50	0,1
Dinarsko zgornjegorsko bukovje s platanolistn	195	0,2
8. gorska in zgornjegorska bukovja na silikatnih kamninah	10	0,0
Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z be	10	0,0
9. jelova-bukovja	35.832	38,5
Dinarsko jelovo bukovje	35.832	38,5
10. javorovja, velikojesenovja in lipovja	486	0,6
Podgorsko-gorsko javorovje in lipovje	150	0,2
Pobočno velikojesenovje	189	0,2
Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom	148	0,2
11. topoljubna bukovja	4.420	4,8
Preddinarsko-dinarsko topoljubno bukovje	4.420	4,8
12. gozdovi in grmišča topoljubnih listavcev	2.045	2,2
Preddinarsko-dinarsko hrastovo črnogabrovje	684	0,7
Alpsko-predalpsko črnogabrovje in malojesenov	1.361	1,5
13. kisloljubna rdečeborovja	61	0,1
Kisloljubno rdečeborovje	61	0,1
14. bazoljubna rdečeborovja in črnoborovja	391	0,4
Bazoljubno rdečeborovje	391	0,4
15. jelovja in smrekovja na karbonatnih in mešanih kamninah	750	0,8
Dinarsko jelovje na skalovju	578	0,6
Smrekovje na karbonatnem skalovju	172	0,2
16. jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah	2.262	2,4
Jelovje s praprotni	1.411	1,5
Jelovje s trikrpim bičnikom	852	0,9
17. barjanska smrekovja in ruševja	0	0,0
18. macesnovja	0	0,0
19. ruševja	0	0,0
Skupaj	93.044	100,0

1.4 Značilnosti prostoživečih živalskih vrst in njihovih habitatov

GGO se odlikuje po obsežnih gozdnih kompleksih, razgibanih reliefnih oblikah, spremenljivih klimatskih razmerah, manjšem številu vodotokov, pestrem podzemnem svetu kar bistveno vpliva na oblikovanje in raznolikost življenjskega okolja za živali. Kot bivalni prostor je primerno zlasti za bivanje vrst vezanih na gozd, manj pa za vrste vezane na gozdni rob in negozdne površine. Jelenjad, kot najpomembnejša vrsta divjadi v GGO, je prisotna v strnjenih gozdnih kompleksih. Stanje populacije je ugodno, s trendom upadanja številčnosti. Srnjad je pogostejša v krajini z veliko gozdnega roba in je ob jelenjadi druga najpomembnejša vrsta. Upadanje številčnosti sovпада z večjo številčnostjo velikih zveri. Divji prašič je vrsta, katere številčnost močno niha. Predvsem na območju lovišča s posebnim namenom (v nadaljevanju LPN) povzroča večje škode na kmetijskih površinah z ritjem travne ruše. V gozdovih območja so prisotne vse tri velike zveri. Najštevilčnejši je rjavi medved, sledita mu volk in ris. Številčnost volkov se v zadnjih letih povečuje. Populacija risa v GGO je majhna, vendar stabilna. Od male poljske divjadi ter malih zveri najdejo ugodne življenjske pogoje praktično vse živalske vrste. Najbolj razširjena je lisica, nedavno se je pričel pojavljati tudi šakal. Pogosta sta jazbec in kuna belica, redkejša je kuna zlatica, znova se pojavlja tudi vidra. Poljski zajec je maloštevilčen. Od ostalih vrst sesalcev so prisotne še: gams, divja mačka, dihur, velika podlasica, mala podlasica, polh, veverica, krt, beloprsi jež, več vrst rovk, drevesni polh in podlessek ter 7 vrst netopirjev.

GGO ima velik ornitološki pomen. Na ostenjih nad Kolpo in stenah osamelcev gnezdijo sokol selec, navadna postovka in planinski orel. Ob Kolpi in na Kočevsko Reškem jezeru se zadržujejo obvodne vrste ptic, kot so sive in velike bele čaplje, povodni kos, vodomec, zelenonoga tukalica in mali ponirek. Raca mlakarica je prisotna ob vseh večjih vodnih virih. V bližini Kočevske Reke je v osemdesetih letih začel gnezditi par orla belorepca. Med najbolj ogrožene ptičje vrste sodi divji petelin. Od sov se kozača pojavlja v jelovo-bukovih gozdovih, koconogi čuk v smrekovih gozdovih. V višjih legah živi najredkejša vrsta sove mali skovik, veliki skovik pa se pojavlja po nižinah. Gozdni jereb je najbolj pogost na območju Travnogore, v preostalem delu območja je redek. V gozdovih z višjim deležem odmirajočega in mrtvega lesa živita belohrbti in triprsti detel.

Mokrotni travniki, vodni in obvodni habitati nudijo zavetje različnim živalim: metuljem, kačjim pastirjem, dvoživkam, plazilcem (močvirska sklednica), ribam in rakom (koščak). Mišja dolina je življenjski prostor treh vrst kačjih pastirjev z rdečega seznama (koščičnega škratca, velikega in povirnega studenčarja). Na gozdne robove in z zeliščno vegetacijo bogato zarasle poti in jase je vezan metulj črtasti medvedek.

V GGO se pojavlja več vrst plazilcev in ogroženih dvoživk (tudi človeška ribica). Bogata je favna hroščev, mehkužcev ter endemitov kraškega podzemlja. Skedenca nad Rajnturnom je ostanek nekdanje vodne jame in življenjski prostor jamskega hrošča drobnovratnika. V Podpeški jami živijo tudi polž *Zospeum fraufeldi*, pajek *Troglohyphantes gracilis* in hrošč *Typholotrechus bilimeki arcuatus*. Poleg Postojnske - planinskega jamskega sistema je edino znano nahajališče kopepodnega raka *Elaphoidella stammeri* in eno redkih nahajališč vrtinčarja *Dendrocoelum spelaeum*.

Stanje bivalnih razmer je za večino navedenih živalskih vrst ugodno. Naravne prehranske in bivalne razmere so se v preteklem desetletju zaradi ujm izboljšale. Na območju koridorjev (Jasnica, Ortnek, Rašica) se je v okviru projekta Life Dinalpbear z opozorilnimi znaki zmanjšalo povezoje.

Motnjo v življenjskem okolju živali predstavljajo nenadzorovane vožnje z motornimi vozili v naravnem okolju v vseh časovnih obdobjih leta. Jamske živali ogrožata onesnaževanje podzemnih vodnih habitatov zaradi kmetijske dejavnosti, zlasti na območju kočevskega polja (polivanje gnojevke) in plenjenje jam. Zaraščanje mokrotnih travnikov in barij ogroža vrste kot so npr. močvirski cekinček. Tehnične ovire na meji s Hrvaško omejujejo migracije živali. Med ujedami nenadzorovano plezanje v ostenjih Kolpske doline ogroža planinskega orla in sokola selca, motnje v času gnezdenja in vzrejanja mladičev pa orla belorepca. Divjega petelina ogroža zmanjševanje primernega prehranjevalnega habitata, motnje s strani človeka in glavni plenilci. Vrste, vezane na odmrlo biomaso (brazdar, belohrbti detel, mali muhar, triprsti detel...), lahko ogroža odpiranje in povečevanje intenzitete gospodarjenja v še pred kratkim zaprtih gozdovih ter odstranjevanje odmrlega in propadajočega drevja, ki predstavlja prehranjevalni in gnezditveni habitat ptic. Glavni razlogi za upad populacije gozdnega jereba so: pomanjkanje gostega grmovnega sloja iglavcev, listavcev ali visokih steblik, pomanjkanje zeliščenega sloja (borovnica, malinovje) na katerega ima z objedanjem velik vpliv parkljasta divjad, manjša dolžina gozdnega roba in primerljivo manjši delež površin v zaraščanju. Problemi s tujerodnimi živalskimi vrstami niso zaznani.

Vsebine upravljanja z divjadjo so podrobneje predstavljene v lovsko upravljavskem načrtu za Kočevsko-Belokranjsko in Notranjsko LUO (2021-2030).

Preglednica 4: Značilnosti divjadi in njihovih habitatov

Vrsta	Populacija		Življenjsko okolje	
	Prisotnost Vrste*	Trend**	Ocena***	Opomba****
Srna	pogosta	padajoč	neugodno	velika gozdnata območja
Navadni jelen	pogosta	padajoč	ugodno	-
Damjak	ni prisotna	-	-	-
Gams	redka	stabilen	neugodno	redka ostenja omejujejo vrsto, zaraščanje pašnih površin
Alpski kozorog	ni prisotna	-	-	-
Muflon	ni prisotna	-	-	-
Divji prašič	pogosta	stabilen	ugodno	-
Šakal	redka	naraščajoč	neugodno	velika gozdnata območja
Lisica	pogosta	stabilen	ugodno	-
Jazbec	pogosta	stabilen	ugodno	-
Kuna zlatica	redka	stabilen	pomanjkljivo	pomanjkanje dreves z dupli
Kuna belica	redka	naraščajoč	ugodno	-
Alpski svizec	ni prisotna	-	-	-
Pižmovka	ni prisotna	-	-	-
Poljski zajec	redka	stabilen	neugodno	velika gozdnatost območja
Nutrija	redka	naraščajoč	neugodno	redke vodne površine
Navadni polh	pogosta	stabilen	ugodno	-
Rakunasti pes	ni prisotna	-	-	-
Fazan	ni prisotna	-	-	-
Poljska jerebica	redka	padajoč	neugodno	velika gozdnata območja
Raca mlakarica	pogosta	stabilen	ugodno	-
Sraka	pogosta	stabilen	ugodno	-
Šoja	pogosta	stabilen	ugodno	-
Siva vrana	pogosta	naraščajoč	ugodno	-

*Prisotnost vrste: ni prisotna; redka; pogosta

**Trend: naraščajoč; stabilen; padajoč

***Ocena habitatnih razmer: ugodno, pomanjkljivo, neugodno

****Opomba: v polje vpišemo bistvene razloge za pomanjkljivo oziroma neugodno življenjsko okolje za posamezno vrsto. Družbeno-ekonomske razmere

1.5 Družbeno-ekonomske razmere

1.5.1 Opis demografskih in socialnih razmer

GGO je, zaradi svoje geografske lege, oddaljenosti od večjih industrijskih središč ter slabih prometnih povezav, razmeroma redko in neenakomerno poseljeno. Večji urbanizirani območji sta izoblikovani na ravninskem delu kočevskega in ribniškega polja, kjer leži tudi večina večjih in bolj poseljenih naselij. Večja naselja v GGO so: Kočevje, Ribnica, Kočevska Reka, Sodražica, Velike Lašče, Loški Potok, Videm.

V GGO po podatkih Statističnega urada republike Slovenije (v nadaljevanju SURS) [4] biva 38.451 prebivalcev oziroma 1,8 % vsega prebivalstva v Sloveniji. Največ ljudi (15.702) živi na področju občine Kočevje, ki je s 555 km² po površini največja občina v Sloveniji. Kljub prostorskim možnostim kar 52 % prebivalstva v občini Kočevje živi v mestu Kočevje (8.151 prebivalcev) [5]. Zgoščenost poselitve v ostalih občinskih centrih (Ribnica, Vas, Osilnica, Hrib, Sodražica, Velike Lašče, Videm-Dobropolje) ni tako izrazita. Glede na leto 2010, se je število prebivalcev nekoliko povečalo v vseh občinah, razen v občinah Osilnica, Loški Potok in Kočevje. V slednji se je število prebivalcev zmanjšalo za 847 (5 %).

Povprečna gostota prebivalstva v GGO je 34 prebivalcev/km² in se v zadnjem desetletju ni bistveno spremenila. Najvišja gostota poselitve je v občini Ribnica (63 prebivalcev/km²),

medtem ko občini Osilnica (10 prebivalcev/km²) in Kostel (11 prebivalcev/km²) sodita med pet najredkeje poseljenih občin v Sloveniji. Povprečna starost prebivalcev v GGO se je glede na leto 2010 zvišala za približno 2 leti in znaša 43,7 let ter je nekoliko višja od povprečja države. Po povprečni starosti najbolj izstopa občina Osilnica (51,4 let), kjer se je povprečna starost v zadnjem desetletju povečala za 3 leta.

41,4 % prebivalstva v GGO predstavlja delovno aktivno prebivalstvo. Stopnja delovne aktivnosti prebivalstva je najvišja v občini Ribnica (45,2 %), najnižja pa v občini Osilnica (28 %). V občini Velike Lašče ima kar 77 % ljudi zaposlitev izven občine stalnega prebivališča, v občini Ribnica 50 % in v občini Kočevje 44 %.

1.5.2 Lastništvo gozdov

Nekaj več kot polovico gozdov v GGO obsegajo državni gozdovi, nekoliko manj pa je zasebnih gozdov, s prevladujočo drobno gozdno posestjo. Gozdov v lasti lokalnih skupnosti je dobrih 5 %, večino pa predstavljajo večji strnjeni kompleksi, v manjšem deležu pa tudi posamične izolirane parcele znotraj kompleksa državnih gozdov. Lastniška struktura gozdov se je v zadnjem desetletju le malenkostno spremenila: na račun državnih gozdov se je za 26 % povečal delež gozdov lokalnih skupnosti, zaradi vključevanja zaraščajočih površin pod gozd pa tudi delež zasebnih gozdov (za 3 %). Z državnimi gozdovi upravlja družba Slovenski državni gozdovi (v nadaljevanju SiDG), z zasebnimi pa večinoma lastniki sami. H kategoriji zasebnih gozdov prištevamo tudi gozdove v lasti agrarnih skupnosti. Na območju aktivno deluje 19 agrarnih skupnosti, ki s svojimi gozdovi tudi gospodarijo. Z večino gozdov v lasti lokalnih skupnosti upravlja Občina Kočevje (73 %), z ostalimi pa občini Kostel in Osilnica. Občina Loški Potok je dala svoj delež v upravljanje agrarnim skupnostim.

Preglednica 5: Površina gozdov GGO po oblikah lastništva

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	40.720	47.620	4.704	93.044
Delež (%)	43,8	51,1	5,1	100,0

V zasebnih gozdovih je 8.924 gozdnih posesti s povprečno velikostjo 4,5 ha. Po številu posestnikov prevladuje majhna posest (1 do 5 ha), po površini pa posest velikosti 10 do 30 ha. Velikih gozdnih posesti (100 do 500 ha) je v GGO 11, s površino nad 500 ha pa 3. Število gozdnih posestnikov s solastniki je 13.114. Pričakovanja lastnikov do gozda so različna in pogosto odvisna od velikosti gozdne posesti. Pri drobni gozdni posesti so najpomembnejše oskrba z lesom za domače potrebe, dopolnilni dohodek od prodaje lesa ter gozd kot rezerva. Pri večji gozdni posesti pa zlasti zagotavljanje rednega in čim višjega dohodka od gospodarjenja z gozdovi in zaposlitev. Gospodarjenje na večjih gozdnih posestih poteka večinoma brez večjih težav in v skladu z določili gozdnogospodarskih načrtov. Drugače je v gozdovih s prevladujočo drobno gozdno posestjo, kjer je interes lastnikov gozdov za gospodarjenje z gozdovi izredno majhen. Realizacije opravljenih del so daleč pod možnostmi, ki jih predpisujejo gozdnogospodarski načrti. To velja tako za izvajanje sečnje, še posebej pa za opravljanje gojitvenih del.

Preglednica 6: Posestna sestava zasebnih gozdov

Velikost gozdne posesti	Sestava v %			
	Po številu posestnikov		Po gozdni površini	
	% v razredu	kumulativa (%)	% v razredu	kumulativa (%)
do 0,99 ha	53,8	53,8	4,9	4,9
1,00 do 4,99 ha	29,4	83,2	22,1	27,0

Velikost gozdne posesti	Sestava v %			
	Po številu posestnikov		Po gozdni površini	
	% v razredu	kumulativa (%)	% v razredu	kumulativa (%)
5,00 do 9,99 ha	9,4	92,6	21,1	48,1
10,00 do 29,99 ha	6,8	99,3	33,1	81,2
30,00 do 99,99 ha	0,6	99,9	7,7	88,8
100,00 do 499,99 ha	0,1	100,0	4,9	93,8
nad 500 ha	0,0	100,0	6,2	100,0

1.5.3 Gozdarstvo in dejavnosti povezane z gozdom in gozdnim prostorom

Velika gozdnatost, poudarjenost lesno proizvodne funkcije ter ohranjenost gozdov postavljajo v ospredje tako ekonomski kot tudi socialni pomen gozda. Gozdovi dajejo možnost pridobivanja dohodka od prodaje lesa in trženja nelesnih gozdnih proizvodov, istočasno pa opravljajo izredno pomembne ekološke in socialne vloge. Ekonomski pomen gozda je poudarjen zlasti v državnih gozdovih, v večjih kompleksih občinskih gozdov in v zasebnih gozdovih z večjo gozdno posestjo. Tu je poleg pridobivanja dohodka pomembno tudi zaposlovanje in posledično socialna varnost ljudi, ki delajo v gozdarstvu. Od gozda živijo ljudje, zaposleni v gozdarskih podjetjih (državnih, občinskih ali manjših zasebnih) in nekateri večji lastniki gozdov. Lastnikom gozdov z drobno gozdno posestjo gozd pomeni predvsem možnost pridobitve dodatnega zaslužka, socialno varnost ter les za domačo porabo.

Opremljenost za delo v gozdu je razmeroma dobra. Večina dela pri sečnji se opravi z motornimi žagami, vse bolj pa je prisotna strojna sečnja. Večino lesa iz gozda se še vedno izvleče z gozdarskimi traktorji, vse pogostejše se za spravilo lesa uporabljajo tudi gozdarske polprikolice. Spremembe v rabi sodobnejših tehnologij (sodobnejši stroji, naprave) so prisotne, vendar se uvajajo postopoma.

Gozd in gozdarstvo imata v GGO velik pomen za ohranjanje podeželja. Ljudje, ki živijo na podeželju, so tradicionalno vezani na delo v gozdu in predelavo lesa. Poleg razreza lesa sta pomembni dejavnosti v GGO izdelovanje tradicionalne suhe robe in mizarska dejavnost. Za podeželje so od nekdaj izredno pomembne gozdne ceste, ki poleg vloge za transport lesa, omogočajo obiskovanje gozdne krajine in mestoma odpirajo naseljene zaselke ali lovske hiše.

Na gozd in gozdarstvo je vezana tudi primarna predelava lesa. Na območju je cela vrsta malih žagarskih obratov in nekaj večjih (žagi družbe Grča v Ribnici in Kočevju, žaga podjetja Snežnik v Kočevski Reki in žagi Pogorelec v Kočevju in Strugah). Primer gozdnolesne verige v GGO je državno podjetje Slovenski državni gozdovi (v nadaljevanju SiDG), ki v okviru hčerinske družbe Snežnik izvaja razrez lesa in lesno predelavo. SiDG se trudi zagotoviti čim večji delež surovine slovenski lesno-predelovalni industriji. Primer gozdnolesne verige je tudi podjetje Kočevski les, ki upravlja z gozdovi v lasti občine Kočevje, ukvarja pa se tudi s povezovanjem lastnikov gozdov, razrezom in sušenjem lesa.

Med večjimi lesnopredelovalnimi podjetji v GGO so: KOLES, proizvajalec lepljenega lameliranega lesa, ki se uporablja pri izgradnji stanovanjskih naselij, poslovnih stavb, trgovinskih poslopij in industrijskih območij; RIKO HIŠE, ki slovi kot proizvajalec kakovostnih, individualno oblikovanih, nizkoenergijskih in ekoloških lesenih montažnih objektov ter INLES proizvajalec stavbnega pohištva z dolgoletno tradicijo.

Med ostalimi dejavnostmi povezanimi z gozdom ima pomembno vlogo v GGO lovstvo ter dohodek od divjačine in lovskega turizma. Na območju s prevladujočim deležem državnih

gozdov z divjadjo upravljajo tri LPN, ki delujejo v okviru Zavoda za gozdove Slovenije (v nadaljevanju ZGS), na preostali površini območja pa z divjadjo upravljajo lovske družine.

V GGO se kažejo pozitivni trendi razvoja gospodarskih dejavnosti, ki so povezane z gozdom, kot so: turizem vezan na gozdni prostor, pridobivanje nelesnih gozdnih proizvodov in rekreacija.

1.5.4 Stanje in organiziranost gozdarske dejavnosti v prostoru

Za usmerjanje razvoja gozdov v GGO skrbi javna gozdarska služba, organizirana v okviru ZGS, Območne enote Kočevje. Območna enota je prostorsko razdeljena na šest krajevnih enot (Velike Lašče, Travna Gora, Ribnica, Pugled, Rog in Kočevska Reka), v okviru katerih deluje 34 revirjev. V sestavi območne enote je še LPN Kočevsko (pred tem LPN Medved, LPN Snežnik in LPN Žitna Gora).

Upravni nadzor nad spoštovanjem zakonodaje iz področja gozdarstva in lovstva izvaja inšpektorat Ministrstva za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano z dvema inšpektorjema.

Z državnimi gozdovi od 1. 7. 2016 upravlja državno podjetje SiDG. Pred ustanovitvijo SiDG je z državnimi gozdovi upravljal Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije (v nadaljevanju SKZG RS), dela v državnih gozdovih pa so izvajala koncesijska podjetja. Danes vsa dela v državnih gozdovih izvaja SiDG z lastnimi kapacitetami ter na javnih razpisih izbranimi izvajalci. V okviru SiDG deluje podjetje Snežnik, katerega glavna dejavnost je lesna predelava (proizvodnja žaganega lesa, masivnih lepljenih plošč in biomase, razrez hlodovine, lepljenje in brušenje lesa ...).

V zasebnih gozdovih opravljajo dela lastniki sami ali pa za izvedbo teh del usposobljeni izvajalci. Interese lastnikov gozdov varuje in zastopa Kmetijsko gozdarska zbornica. Na območju deluje strojni krožek v Ribnici, ki lastnikom gozdov omogoča koriščenje ali opravljanje določenih storitev tudi v gozdovih drugih lastnikov. Večina lastnikov gozdov, ki živijo na podeželju je dobro opremljenih s kmetijskimi traktorji, vitli in motornimi žagami, stanje pa se izboljšuje tudi s pomočjo sredstev iz Programa razvoja podeželja. V zadnjem obdobju je bilo nabavljenih 8 kosov gozdarske mehanizacije in 4 stroji za predelavo lesa v skupni vrednosti 290.000 EUR. V preteklem obdobju je bilo evidentiranih 24 delovnih nezgod, pretežno v zasebnih gozdovih, od tega 3 lažje, 14 težjih in 7 smrti.

Z gozdovi v lasti občine Kočevje upravlja podjetje Kočevski les, ki se ukvarja še z manipulacijo, prodajo in sušenjem lesa. Z ostalimi občinskimi gozdovi (npr. gozdovi v lasti občine Kostel) upravljajo občine same. Nekatere občine (npr. občina Loški Potok) so dale svoje gozdove v upravljanje vaškim skupnostim. Dela v občinskih gozdovih večinoma opravljajo na razpisih izbrani izvajalci.

V GGO so registrirana številna večja in manjša podjetja, ki opravljajo dela v gozdovih. Med podjetji, ki se ukvarja z gozdno proizvodnjo, razrezom lesa in trgovino z lesom v GGO je Gozdarstvo Grča, ki ima lesno predelovalni enoti v Ribnici in Kočevju. Invalidsko podjetje Recinko se ukvarja tudi s sečnjo in spravilom lesa ter izvedbo gojitvenih in varstvenih del. Poleg tega je v GGO še več manjših podjetij, ki so usposobljena in ustrezno opremljena za gozdno proizvodnjo.

1.6 Razmere za gospodarjenje z gozdovi

1.6.1 Raba prostora, površina gozdov in gozdnatost

Glede na opredeljeno rabo prostora poraščajo gozdovi 79 % površine GGO, kar je nad povprečjem Slovenije. Površina gozda določena z veljavnimi gozdnogospodarskimi načrti (v nadaljevanju GGN) je 93.044 ha, površina gozdnega prostora pa 95.137 ha. Površina celotnega GGO je 118.064 ha.

Največja gozdnatost je evidentirana v občinah Osilnica, Kočevje in Dobrepolje (preko 80 %), najmanjša pa v občinah Ribnica, Sodražica in Velike Lašče (med 60-70 %).

Po podatkih rabe tal [6], [7] se je v primerjavi z letom 2009 struktura zemljiških kultur nekoliko spremenila. Za 13 % so se zmanjšale njive in vrtovi, travniške površine za 18 %, povečale pa so se površine trajnih nasadov za 39 %, druge kmetijske površine za 125 % in ostala nekmetska zemljišča za 5 %. Površina gozda se je povečala za 1 %.

Preglednica 7: Struktura zemljiških kultur (Vir: Raba tal, MKGP 2009, 2020)

Skupina dejanske rabe	Šifra dejanske rabe*	Površina			
		ha		%	
		2009	2020	2009	2020
Njive in vrtovi	1100, 1160, 1180, 1190	1.182	1.026	1,0	0,9
Travniške površine	1300, 1321, 1800	18.983	15.586	16,1	13,2
Trajni nasadi	1211, 1212, 1221, 1222, 1230, 1240	454	630	0,4	0,5
Druge kmetijske površine	1410, 1420, 1500, 1600	2.027	4.556	1,7	3,9
Gozd	2000	92.435,0	93.140	78,3	78,9
Ostala zemljišča	3000, 4100, 4210, 4220, 5000, 6000, 7000	2.981	3.126	2,5	2,6

*šifre dejanske rabe so povzete po interpretacijskem ključu rabe tal [8]

Površina gozdov se je iz desetletja v desetletje povečevala. Za leti 1970 in 1980 razpolagamo le s podatki o površini gozda za gozdove v upravljanju takratnega Gozdnega gospodarstva Kočevje. Podatki o površinah gozdov celotnega GGO Kočevje so bili prvič zbrani in prikazani v območnem gozdnogospodarskem načrtu (v nadaljevanju ON) (1991-2000) [9]. V vseh obdobjih so v GGO prevladovali državni gozdovi. Po letu 1990 se je zaradi vračila posesti v postopku denacionalizacije začel zmanjševati delež državnih gozdov, na račun zasebnih gozdov. Delež zasebnih gozdov se je povečal tudi s ponovno vzpostavitvijo agrarnih skupnosti [10], v skladu z Zakonom [10] se je povečal tudi delež gozdov lokalnih skupnosti, še posebej na območju občine Kočevje.

Preglednica 8: Spremembe lastništva gozdov v obdobju 1970-2020

Leto	Oblike lastništva (ha)			Skupaj (ha)
	Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti	
1970**	24.190	41.085	0	65.275
1980**	27.921	41.482	0	69.403
1990*	29.272	54.334	0	83.606
2000	37.845	53.702	26	91.572
2010	39.460	49.255	3.719	92.434
2020	40.720	47.620	4.704	93.044

***Za leti 1970 in 1980 so prikazane le površine gozdov, ki so bile v upravljanju takratnega Gozdnega gospodarstva Kočevje*

**Leto 1990 je brez GGE Gotenica (3.248 ha), prvi GGN je bil izdelan za obdobje 1992-2001*

GGO je po regionalni razdelitvi Slovenije [11] uvrščeno med kraške regije notranje Slovenije. Upoštevajoč mozaično prepletenost gozdov in kmetijskih površin se GGO deli na kmetijsko in primestno, gozdnato in gozdno krajino.

Kmetijska in primestna krajina obsega predvsem kočevsko, ribniško in dobrepoljsko kotlino. Opredeljuje jo relief z značilnim kraškim značajem. Po dolinah, razen dobrepoljski, je več površinskih vodotokov z obrežno vegetacijo in poplavnimi travišči. Na ravnini prevladuje kmetijska raba z obsežnimi pašnimi in obdelovalnimi površinami ter poselitv. Poleg značilnih suhih kraških delov je tudi več mokrišč, ki povečujejo ekološko pestrost prostora. Zaraščanje v tej krajinski enoti ni prisotno. Ob vodotokih in na več izoliranih mestih so manjši gozdni otoki, ki imajo pomembno krajinsko, zaščitno in biotopsko vlogo.

Gozdnato krajino predstavlja pet ločenih kompleksov (okolica Starega Loga, dolina Poloma, pas od Mozlja do Predgrada, ozek pas od Gotenice, Borovca do Broda na Kolpi in največji strnjen kompleks, ki leži zahodno od dobrepoljske kotline). Značilni so krajinski vzorci, ohranjen gozd na bolj strmih in bolj skalovitih legah z vmesnimi ozkimi dolinami, ki so pozidane ali v kmetijski rabi. Pestrost krajine s številnimi gozdčki, posebno v okolici Velikih Lašč in Slemen ter Obkolpju, dajejo krajini izjemno slikovitost in estetsko vrednost. Celotna gozdnata krajina je redko poseljena, nekoliko bolj le na severnem delu. Večjih naselij razen Sodražice in Velikih Lašč ni. V preteklih desetletjih se je krajina hitro zaraščala, predvsem ob nekdanjih kočevarskih naseljih. Ocenjuje se, da se bo gozdnatost v gozdnati krajini v naslednjih letih še povečevala.

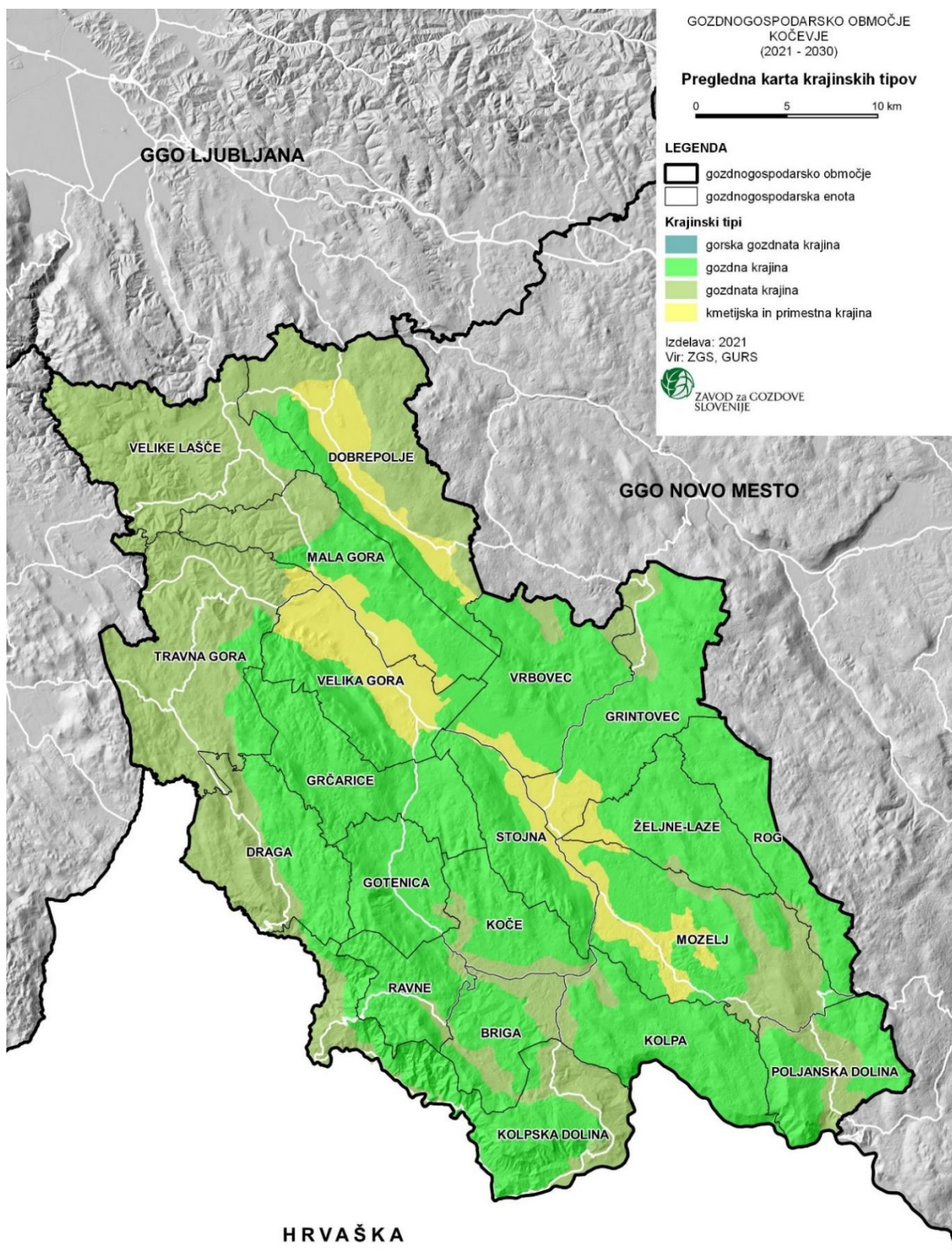
Ves ostali del območja predstavlja gozdno krajino, ki obsega za kmetijsko rabo manj primerne visoke dinarske planote in pogorja: Rog, Goteniška gora, Velika gora, Mala gora, Stojna, Poljanska gora. Z odselitvijo kočevskih Nemcev je to področje skoraj nenaseljeno. Značilna je velika kompleksnost gozdov in relativno ohranjena naravna drevesna sestava. Tu je poleg jelenjadi osrednji življenjski prostor medveda, risa in volka. Na zaravnicah in ozkih dolinah je mestoma prisotna še v živinorejo usmerjena kmetijska raba. Značilni krajinski vzorci so: veliki strnjeni kompleksi ohranjenih in negovanih gozdov (velik delež državnih gozdov), smrekovi nasadi, pionirski gozdovi ob opuščenih vaseh, skalna ostenja, predvsem na Borovski in Veliki gori, redka kmetijska krajina.

Preglednica 9: Krajinski tipi, njihova površina, delež in gozdnatost

Krajinski tip	Površina (ha)	%	Površina gozda (ha)	Gozdnatost (%)
Gorska gozdnata krajina	0	0	0	0
Gozdna krajina	68.124	58	65.341	96
Gozdnata krajina	39.069	33	25.770	66
Kmetijska in primestna krajina	10.871	9	1.936	18
Skupaj	118.064	100	93.044	79

Z 92,7 % prevladujejo večnamenski gozdovi. Gozdovi s posebnim namenom, v katerih so gozdnogospodarski ukrepi dovoljeni (v nadaljevanju GPN, ukrepi so dovoljeni) so opredeljeni z občinskim odlokom [12] v obeh lovni oborah (Stari Log in Smuka) in obsegajo 2,0 %. Gozdov s posebnim namenom, v katerih gozdnogospodarski ukrepi niso dovoljeni oziroma so dovoljeni le izjemoma (v nadaljevanju GPN, ukrepi niso dovoljeni), predstavljajo gozdne rezervate in pragozdne ostanke (1,3 %). Varovalni gozdovi se pojavljajo na strmih pobočjih kanjonov rek Iške, Kolpe in Čabranke in obsegajo 4,0 % površine GGO. V preteklem desetletju se je zaradi vključevanja zaraščajočih površin izraziteje povečala le površina večnamenskih gozdov (za 510 ha). Zaradi povečanja gozdnega rezervata

Medvedjak in razglasitve novega gozdnega rezervata Črni vrh, se je povečala površina GPN, ukrepi niso dovoljeni (za 38 ha).

Slika 3: Pregledna karta krajinskih tipov

Preglednica 10: Kategorije gozdov in njihova struktura po oblikah lastništva

Kategorije gozdov	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Večnamenski gozdovi	37.810	44.335	4.056	86.201
GPN, ukrepi so dovoljeni	31	1.774	54	1.859
GPN, ukrepi niso dovoljeni	149	1.026	63	1.238
Varovalni gozdovi	2.730	486	530	3.746
Skupaj vsi gozdovi	40.720	47.620	4.704	93.044

Prostorski prikaz kategorij gozdov je prikazan na Karti J (Slika 25) v Prostorskem delu načrta.

1.6.2 Ureditvena členitev gozdnogospodarskega območja

Zunanja meja GGO je ostala skoraj nespremenjena z manjšimi popravki zaradi usklajevanja državne meje med Slovenijo in Hrvaško.

GGO je razdeljeno na 20 gozdnogospodarskih enot (v nadaljevanju GGE) s povprečno velikostjo 4.622 ha. Največja je GGE Dobropolje (7.680 ha), najmanjša pa GGE Ravne (2.653 ha). V preteklem desetletju je prišlo do združevanja nekaterih manjših GGE. Združili sta se GGE Dobropolje in Struge v GGE Dobropolje, GGE Loški Potok in Sodražica v novo GGE Travna Gora. GGE Smuka-Stari Log se je razdelila na način, da je bilo območje obore Smuka priključeno GGE Grintovec, območje obore Stari Log pa GGE Vrbovec. Meje med GGE so se spremenile minimalno le zaradi prilagajanja DKN-ju.

GGE se delijo na oddelke in nadalje na odseke. Oddelki so praviloma razdeljeni na odseke le na območju državnih gozdov, s katerimi je pred letom 1996 gospodarilo Gozdno gospodarstvo Kočevje. V ostalih državnih gozdovih (območje Kočevske Reke in Gotenice) in v zasebnih gozdovih so oddelki razdeljeni na odseke le izjemoma (k.o., različna kategorija gozda). Število oddelkov je 3.233, odsekov pa 4.172. Povprečna velikost oddelka je 29 ha, odseka pa 22 ha.

Gozdovi v GGO so na podlagi rastišča, spremenjenosti drevesne sestave, poudarjenosti funkcij in kategorij gozdov, upoštevajoč Pravilnik [13] razdeljeni v 17 območnih rastiščnogojitvenih razredov (v nadaljevanju RGR) (Slika 24: Karta I v Prostorskem delu načrta). RGR so šifrirani skladno s skupinami gozdnih rastiščnih tipov. V primeru, ko je znotraj iste skupine rastiščnih tipov oblikovanih več RGR imajo le-ti na tretjem mestu dodatno šifro.

030 - Gradnova belogabrovja (3.973 ha, 4,3 % vseh gozdov); Gozdovi ležijo v nižinskem delu območja v bližini naselij. Večji kompleksi so v nižinskem delu Male gore in v okolici Dobropolja. Mnoge površine so bile v preteklosti občasno v kmetijski rabi, zato je izgled gozdov zelo spremenjen. Velikokrat so gozdovi tudi degradirani. V naravni sestavi je visok delež hrasta in trdih listavcev, danes pa v njih prevladuje smreka. V razred so uvrščeni tudi sestoji črne jelše na poplavnih rastiščih pod Stojno in Veliko goro, ob reki Kolpi ter mokriščnih predelih GGE Velike Lašče.

050 - Podgorska bukovja (10.209 ha, 11,0 % vseh gozdov); RGR združuje podgorske bukove gozdove na dolomitni podlagi, mozaično pa so primešani še gradnovo bukovje na izpranih tleh, osojno bukovje s kresničevjem, dinarsko jelovo bukovje in gorska bukovja. Večji kompleksi RGR so v okolici Koprivnika, Štalcarjev in Banja Loke. Prevladujejo odrasli sestoji. Gozdovi imajo veliko pestrost drevesnih vrst in hitro razvojno dinamiko. Pomembna

vloga RGR je proizvodnja visokokvalitetnega lesa bukve, plemenitih listavcev in češnje. Pomlajevanje je dobro. Gozdovi so ogroženi zlasti zaradi občasnega pojava žledu.

051 - Podgorska bukovja - zasmrečena (11.755 ha, 12,6 % vseh gozdov); Velikopovršinsko skupinsko raznomerni smrekovi sestoji v različnih razvojnih fazah z obsežnimi golimi površinami, ki so nastale kot posledica naravnih ujm. Sestoji zelo dobro priraščajo in imajo pomembno lesnoproizvodno vlogo. Največjo nevarnost za sestoje predstavljajo prenamnožitve podlubnikov, veter in žled. Obsežnejši kompleksi teh gozdov se nahajajo na vzhodnem delu Kočevskega polja, v okolici Gotenice, Grčaric in Kočevske Reke, na območju Škrilja, v Karlovinci, Javhah ter v Loškem Potoku.

053 - Podgorska gradnova bukovja (11.043 ha, 11,9 % vseh gozdov); Zaradi bližine naselij se gozdovi že dalj časa intenzivneje izkoriščajo, nekateri so bili v preteklosti v ekstenzivni kmetijski rabi, zato imajo pogosto spremenjeno drevesno sestavo, mnogi kažejo znake degradacij. Zgradba sestojev je zelo razgibana. Imajo pestro drevesno sestavo in bogat grmovni sloj. Ugodne lege in pestra drevesna sestava ter prisotnost plodonosnih vrst ustvarjajo ugodne bivalne pogoje za divjad, ki pogosto otežuje naravno obnovo hrasta in plemenitih listavcev. Zaradi bližine naselij so tu številne sprehajalne poti in rekreacijske dejavnosti. Največji kompleksi teh gozdov so v okolici Dobropolja, ribniške Male gore, v okolici Starega Brega, Poloma, Poljanske doline, Krena, Mačkovca in v GGE Kolpa.

054 - Podgorska bukovja v nastajanju (1.087 ha, 1,2 % vseh gozdov); V RGR so uvrščeni gozdovi in grmišča v različnih sukcesijskih fazah, ki so nastali kot posledica zaraščanja obsežnih površin po opustitvi kmetijske rabe. Večji kompleksi teh gozdov so v Strugah proti Tisovcu in Rapljevem, v okolici Starega Loga, Starega Brega in Livolda in od Predgrada proti Staremu trgu ter v razgibanem nižinskem delu Kočevsko Reške doline. Zaradi toplih leg ter pestre drevesne in grmovne sestave nudijo dobre bivanjske pogoje za divjad. Razred ima v GGO nepomembno proizvodno funkcijo, zlasti na ožjem Kočevskem imajo ti gozdovi pomembno biotopsko vlogo, še zlasti tisti, ki so ostali kot otoki znotraj obsežnih smrekovih nasadov.

060 - Podgorska bukovja na silikatnih kamninah (2.840 ha, 3,1 % vseh gozdov); Gre za razmeroma majhen RGR, v katerega so združeni gozdovi na kisljih tleh, ki so zelo erodibilna. Pojavljajo se v okolici Osilnice, na področju Obkolpja, Banja Loke, Mozlja, Brige in Ortneka. Geološko podlago tvorijo peščenjaki in skrilavci. Prevladujejo kvalitetni čisti sestoji bukve, ponekod s primesjo hrasta, kostanja, smreke in rdečega bora. Hrast dosega tu najboljšo kakovost v GGO in tudi bukev ne tvori rdečega srca. Sestoji se dobro naravno pomlajujejo razen s hrastom, ki je močno objeden. Gozdovi so ogroženi zlasti zaradi občasnega pojava žledu. Zaradi erodibilnosti tal je močno poudarjena funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev, zaradi številnih izvirov, studencev in potokov pa tudi hidrološka funkcija.

070 - Gorska bukovja (5.558 ha, 6,0 % vseh gozdov); Ležijo med jelovo-bukovimi in podgorskimi bukovimi gozdovi. Poraščajo rastišča, kjer je geološka podlaga apnenec ali pa dolomitiziran apnenec. Zgradba gozda je večinoma enomerna na večjih površinah. Prevladuje bukev, primešani pa so še plemeniti listavci in zlasti v nižjih legah tudi smreka. Sestoji se odlično naravno pomlajujejo z bukvijo in plemenitimi listavci. Ena od pomembnih vlog je proizvodnja visokokvalitetnega lesa bukve in plemenitih listavcev. Večji kompleksi teh gozdov so na območju Jauh, Kamnvrha ter v gorskem pasu pogorij, ki ležijo vzhodno od Kočevja. Pogosto imajo poudarjeno varovalno vlogo, občasno jih ogroža žled.

091 - Jelova bukovja - zasmrečena (2.784 ha, 3,0 % vseh gozdov); Prevladujejo smrekovi sestoji na pretežno jelovo-bukovih rastiščih v gorskem pasu. Sestoji so nastali po umetni poti, in sicer v obliki različno velikih smrekovih nasadov znotraj ohranjenih jelovo-bukovih gozdov. Sprva predvsem ob žagah v gozdovih in ob oglarskih naseljih, v obdobju 1980-2010 tudi kot reševanje problematike naravne obnove jelke. Večji kompleksi teh

gozdov so v Jelenovem žlebu, Glažuti, na širšem območju Gotenice, Starem Kotu in Loškem Potoku, manjši pa tudi na Rogu in Stojni. Sestoji dobro priraščajo, ogroža jih lubadar.

092 - Jelova bukovja na plitvih tleh (7.003 ha, 7,5 % vseh gozdov); V RGR so uvrščeni prebiralni in raznomerni gozdovi, ki poraščajo ekološko ekstremnejša rastišča jelovo bukovega gozda na skalovitih in razgibanih pobočjih (rendzine, žepasta rjava pokarbonatna tla, velike skale, tudi skalni bloki, skalovitost do 70 % površine, strma pobočja z nagibi 20° do 30°, mestoma tudi do 40°) nekaterih gozdnih rastiščnih podtipov (z gozdno bilnico, trpežnim golšcem, gozdnim planinškom, mahom zaveščkom) ter jelovja in smrekovja na karbonatnem skalovju. Tvorijo večje strnjene komplekse gozdov v gorskem pasu zlasti na območju Goteniške gore, Borovške gore in Stojne ter na še nekaterih manjših predelih območja. Poudarjeni sta funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev ter funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti.

093 - Jelova bukovja na globokih tleh (19.568 ha, 21,0 % vseh gozdov); Gozdovi poraščajo ekološko manj ekstremna rastišča jelovo bukovega gozda posameznih podtipov (npr. s spomladansko torilnico, tevjem, gorskim javorjem). Tvorijo večje strnjene gozdne komplekse v gorskem pasu na Rogu, Stojni, Goteniški gori, Borovski gori, Veliki gori, Mali gori, Mačkovcu, Graščici, Stružnici in na še nekaterih manjših predelih. Zaradi svoje velikosti, ekološke in gospodarske vloge je to najpomembnejši RGR v GGO. Glavni graditeljici sestojev sta bukev in jelka, posamič so primešani gorski javor, veliki jesen, lipovec in brest. V višjih predelih Borovške in Goteniške gore je sestojem primešana tudi naravna smreka. Sestoji so stabilni in dobro naravno ohranjeni z razmeroma velikim deležem odraslih sestojev. Imajo visoke lesne zaloge in velik delež debelega drevja. Bukev, kot glavna graditeljica sestojev, je zelo vitalna in se dobro pomlajuje. Dobro se pomlajuje tudi smreka. Zaradi sušenja in velikih težav pri naravni obnovi, se delež jelke nezadržno zmanjšuje, povečuje pa se delež bukve. Poleg sušenja jelke je prisotno še sušenje bresta. Pomlajevanje jelke in plemenitih listavcev z objedanjem močno ovira jelenjad.

094 - Podgorska jelova bukovja (3.238 ha, 3,5 % vseh gozdov); Gozdovi tega RGR poraščajo nižje lege v pasu jelovo - bukovega gozda (500-700 m) podtipa z navadnim srobotom, ki so reliefno blago do srednje razgibana. Prisotni so na območjih Graščice, Svetlega Potoka, Čela nad Rakitnico ter severnega in JZ pobočja Male gore. Jelka je tu na robu areala razširjenosti, zato je njen delež manjši, večji pa je delež plemenitih listavcev. Smreka je zelo pogosta. Veliko drevja je poškodovanega od divjadi, zaradi sušenja jelke, podlubnikov in žleda. Sestoji imajo pogosto vrzelast do pretrgan sklep. V spodnjem sloju je veliko grmovja. Večje vrzeli so bile v preteklosti zapolnjene s sadnjo smreke. Pomlajujeta se zlasti bukev in smreka, plemenite listavce in jelko objeda divjad.

110 - Toploljubna bukovja (2.750 ha, 3,0 % vseh gozdov); Pretežno zasebni gozdovi na strmih južnih in jugozahodnih legah. Večji kompleksi teh gozdov so nad Iško, Žimaricami, na zahodnem pobočju Male gore ter na strmih pobočjih od Trave pod Borovško goro do Broda na Kolpi, kjer se prekinejo in nato nadaljujejo do Dola ob Kolpi. Matična podlaga je dolomit, mestoma tudi apnenec, na katerem so se zaradi suše in erozije razvila zelo plitva tla. Na najbolj ekstremnih delih se lahko uveljavijo najbolj termofilne drevesne vrste: črni gaber, mali jesen, mokovec, rdeči in črni bor. Na manjših strminah in boljših tleh je večji delež bukve. Lesno proizvodna funkcija teh gozdov je manj pomembna, pomembnejši sta funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev ter funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti.

160 - Jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah (2.321 ha, 2,5 % vseh gozdov); V RGR so združena v GGO najbolj rodovitna rastišča. Matično podlago tvorijo različne silikatne kamenine, mestoma tudi dolomiti, na katerih so se razvila globoka kisljava tla. Tla so zelo erodibilna z veliko jarki in površinskimi vodami. Močno je poudarjena funkcija

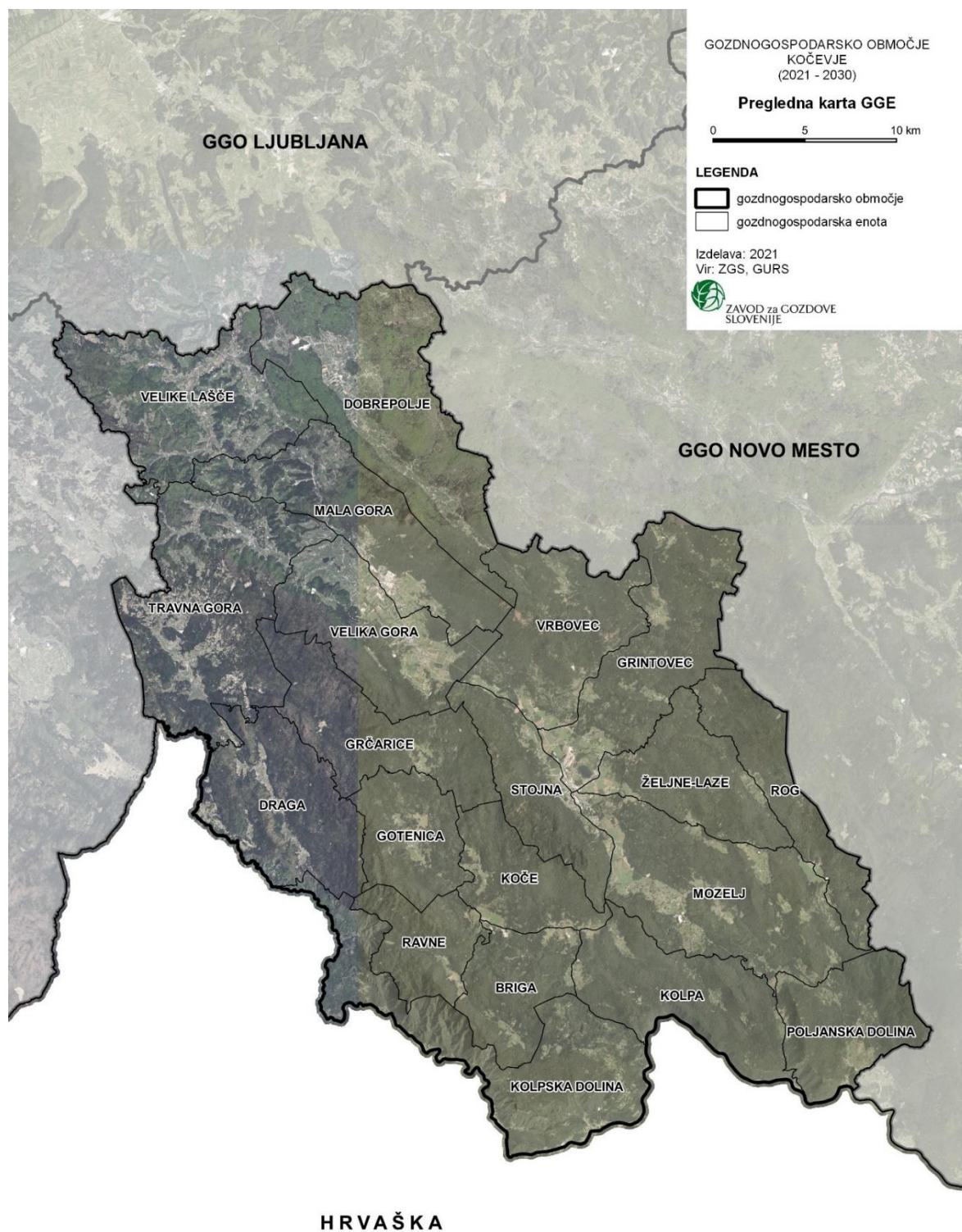
varovanja gozdnih zemljišč in sestojev, zaradi številnih izvirov, studencev in potokov pa tudi hidrološka funkcija. Večji kompleksi teh gozdov so v Ortneku, Velikih Laščah, Banja Loki in Brigi. Sestoji so malopovršinsko skupinsko raznomerni, na več mestih tudi prebiralni. Smreka in jelka, ki sta tu veliko bolj vitalni kot na apnencu in dolomitu in sta ob dobrem naravnem pomlajevanju konkurenčni listavcem. Le-ti se lahko uveljavijo le posamično. Na sušnih grebenih je velik delež rdečega bora. Velik je delež odraslih sestojev z manjšim deležem drevja nad 50 cm. Dobro se pomlajujejo vse drevesne vrste. Sestoji so biološko zelo stabilni, zaradi hitre rasti so občutljivi na snegolome.

200 - Varovalni gozdovi (3.746 ha, 4,0 % vseh gozdov); Prevladujejo toploljubna bukovja ter gozdovi termofilnih listavcev s črnim gabrom na zelo strmih legah in na plitvih tleh (rendzina, melišča). Bukvi so konkurenčno enakovredne ali celo močnejše termofilne vrste: črni gaber, mali jesen, črni in rdeči bor. Poraščajo strma pobočja v kanjonih rek Iške, Čabranke in Kolpe. Njihov gospodarski pomen je zelo majhen, opravljajo pa pomembno ekološko vlogo.

210 - Gozdni rezervati (1.238 ha, 1,3 % vseh gozdov); Pri oblikovanju RGR je bilo osnovno vodilo redkost in ohranjenost gozdov na različnih rastiščih kot tudi posebnost in redkost habitatov. V GGO je 42 gozdnih rezervatov, od tega 4 pragozdni ostanki. Največji gozdni rezervat meri 192,79 ha (Pugled-Žiben), najmanjši pa 1,07 ha (Vrh Roga). V gozdnih rezervatih so poudarjene zlasti: funkcija varovanja naravnih vrednot, funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti, poučna funkcija in zlasti v pragozdovih tudi raziskovalna funkcija.

240 - Gozdovi za večjo pestrost (2.072 ha, 2,2 % vseh gozdov); Malodonosni in degradirani gozdovi ter grmišča v različnih sukcesijskih fazah, ki se prepletajo s travniškimi površinami. Nastali so kot posledica zaraščanja obsežnih površin po opustitvi kmetijske rabe. Razred se je oblikoval že pred desetletji z namenom ohranjanja ekosistema, ki je v pogledu rastlinstva zelo pester, v pogledu sestojne zgradbe pa zelo razgiban. S tem se ohranja večjo pestrost v gozdnem prostoru, istočasno pa se nudi ustrezne prehranske in bivanjske pogoje za divjad in ostale živalske vrste. Razred zavzema predvsem podgorska rastišča, ki zaradi svojega termofilnega značaja, pestre vegetacije in degradiranosti sestojev predstavljajo osrednji del zimovališč za divjad, nudijo pa tudi dobre bivanjske pogoje vsem ostalim živalskim vrstam. Imajo zelo pomembno prehransko vlogo za rastlinojede živali, zlasti za jelenjad. Tu se v zimskem času izvaja tudi zimsko krmljenje divjadi - jelenjadi. Zaradi svoje sestojne zgradbe in lege predstavljajo območja, kjer se v zimskem času zadržuje in prehranjuje jelenjad in na ta način ne povzroča škod v ohranjenih gozdovih.

250 - Gozdovi v oborah (1.859 ha, 2,0 % vseh gozdov); V GGO sta dve veliki obori, in sicer Obora Smuka in Obora Stari Log. Obora Smuka je bila zgrajena leta 1964 z namenom vzgoje divjih prašičev, damjakov in muflonov, obora Stari log pa leta 1972 za vzgojo divjih prašičev in damjakov. Sestoji v oborah so zelo heterogeni: prevladujejo manj kvalitetni sestoji bukve s primesjo hrasta, sestoji hrasta, čisti enodobni sestoji (nasadi) smreke, kvalitetnejši, pretežno čisti bukovji sestoji, pionirski gozdovi in grmišča. Na območju nekdanjih vasi se gozdovi prepletajo z negozdnimi površinami (košenice, pašniki in opuščeni sadovnjaki). Obori imata pomembno lovogospodarsko funkcijo. Z odlokom [12] sta opredeljeni kot gozd s posebnim namenom.

Slika 4: Pregledna karta gozdnogospodarskih enot

1.6.3 Odprtost gozdov in razmere za pridobivanje lesa

V Evidenci gozdnih cest ZGS je trenutno 1.310 km gozdnih cest. Vse štejejo kot produktivne gozdne ceste in predstavljajo gostoto 14,9 m/ha. Dobra odprtost z gozdnimi cestami je v državnih gozdovih, kjer znaša 18,1 m/ha, v zasebnih gozdovih je 11,5 m/ha in v gozdovih lokalnih skupnosti 9,8 m/ha. Za gospodarjenje z gozdom so pomembne tudi javne ceste, primerne za gozdno proizvodnjo (410 km), še posebej v zasebnih gozdovih, z nizko gostoto gozdnih cest, kjer javne ceste prispevajo 36 % k skupni dolžini produktivnih cest. Veliko javnih cest, ki omogočajo gozdno proizvodnjo je bilo zgrajenih kot gozdne ceste in so bile kasneje preategorizirane v javne ceste. Danes odpirajo vasi in zaselke v odmaknjenih predelih, nekatere so pomembne kot turistične ceste.

Odprtost z omrežjem produktivnih cest je v GGO dobra, tako v državnih kot zasebnih gozdovih, slabša je le v gozdovih lokalnih skupnosti. Zaradi razvejane mreže gozdnih cest se stalno povečuje obisk gozda, zato se določene ceste zapirajo za javnost. Le izjemoma gozdne ceste vodijo do zaselkov ali lovskih hiš, kjer stalno živijo ljudje. V zadnjem desetletju je bilo nekaj gozdnih cest na pobudo občin prenesenih med javne ceste.

V GGO ni večjih predelov gozdov, ki so s cestami neodprti. Evidentirano je 318 ha gozdov, ki so zaprti po Uredbi o pristojbini za vzdrževanje gozdnih cest [14]. To so gozdovi na strmih pobočjih nad reko Kolpo. V GGO je še okoli 120 gozdnih predelov večjih od 30 ha, ki s cestami niso optimalno odprti in je v njih potrebno, ob upoštevanju različnih omejitev, načrtovati gradnjo gozdnih cest. Ta območja obsegajo 11.500 ha gozdov oziroma 13 % večnamenskih gozdov. Največja prednostna območja za gradnjo gozdnih cest so: Listneki-Medvejevi (430 ha) v GGE Dobropolje, Ribnica-Makoše (530 ha) ter Dolenji Lazi in Petračev laz (skupaj 480 ha) v GGE Mala gora, Kaliči (396 ha) v GGE Travnica gora in kompleks treh območij (skupaj 285 ha) v GGE Kolpa.

Preglednica 11: Odprtost gozdov GGO s cestami

Dolžine cest (km)	Državni gozdovi	Zasebni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
A Gozdne ceste (GC)	835	436	40	1.310
B Protipožarne preseke 1. kategorija (PP1)	0	0	0	0
C Produktivne dolžine GC	835	436	40	1.310
D Produktivne dolžine PP1	0	0	0	0
E Skupne dolžine GC in PP1	835	436	40	1.310
F Skupne produktivne dolžine GC in PP1	835	436	40	1.310
G Dolžine javnih cest, primernih za gozdno proizvodnjo	156	249	6	411
H Dolžine vseh cest (E+G)	990	685	46	1.721
I Skupaj produktivne dolžine (F+G)	990	685	46	1.721
J Gostota produktivnih GC in PP1 v m/ha (F/pov)	18,1	11,5	9,6	14,9
K Gostota vseh produktivnih cest v m/ha (I/pov)	21,5	18,1	11,1	19,5
L Gostota vseh gozdnih cest in PP1 v m/ha (E/pov)	18,1	11,5	9,6	14,9
M Gostota vseh cest v m/ha (H/pov)	21,5	18,1	11,1	19,5

Razmere za pridobivanje lesa v GGO so ugodne. Prevladujoča karbonatna kamnina skoraj povsod omogoča gradnjo gozdnih vlak, saj praviloma ni nevarnosti za erozijske procese. Posledično je 96 % večnamenskih gozdov, primernih za spravilo lesa s traktorji (spravilo po tleh, spravilo po kolesih). V GGO je 2 % površin primernih za spravilo po zraku (z žičnico), vendar se je zaradi tradicije veliko vlak gradilo tudi na žičniških terenih in je danes v državnih gozdovih traktorsko spravilo prevladujoči način spravila. V preteklem obdobju se je enkrat (2017) pri spravilu po sanitarni sečnji uporabilo žično spravilo. Podobno je tudi v preostalih gozdovih, v zasebnih gozdovih se ročno spravilo izvaja le še izjemoma. V GGO so posamezni predeli zasebnih gozdov zaradi strmega in skalovitega ali erodibilnega

jarkastega reliefa, praktično brez gozdnih vlak. To so predvsem jarkasta pobočja na območju Velikih Lašč, Sodražice in Loškega Potoka ter strmine Velike gore in soteske reke Kolpe. V teh območjih razmere omogočajo le kombiniran oziroma ročni način spravila, mestoma pa bi bila možna tudi uporaba spravila z žičnico. Racionalno spravilo (ročno spravilo daljše od 200 m) ni možno le na odstotku gozdnih površin.

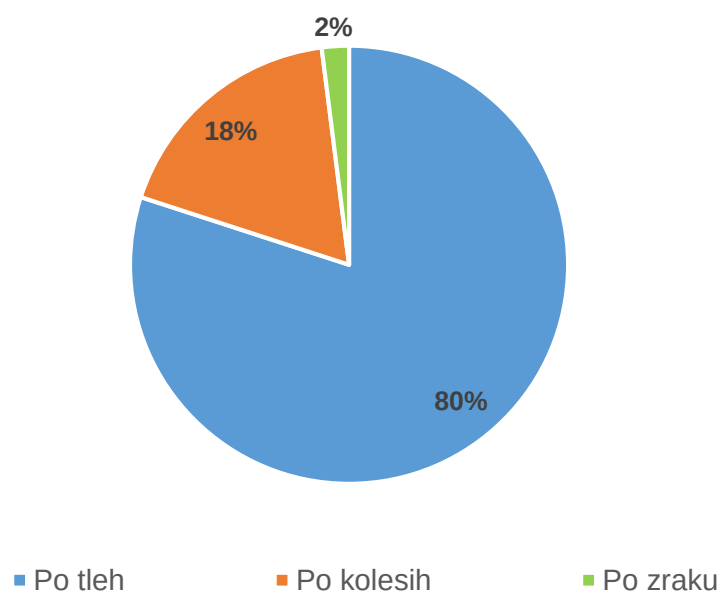
V GGO je evidentiranih 9.958 km gozdnih vlak, povprečna odprtost je 113 m/ha. V državnih gozdovih je odprtost z vlakami zelo dobra (126 m/ha), medtem ko so zasebni gozdovi z vlakami slabše odprti (96 m/ha). Najvišja je gostota vlak v gozdovih lokalnih skupnosti - 129 m/ha, vendar ti gozdovi obsegajo majhne površine. Povprečna pravilna razdalja znaša okoli 400 m. 47 % večnamenskih gozdov je z gozdnimi vlakami primerno odprtih, 30 % pomanjkljivo odprtih in 23 % nezadostno odprtih. Z vlakami nezadostno odprta so predvsem območja v zasebnih gozdovih, predvsem v strmih in/ali jarkastih predelih Velike gore, Sodražice in Velikih Lašč.

Traktorske polprikolice za izvoz lesa iz gozda so se do sedaj uporabljale predvsem na območjih GGE Velike Lašče, Dobropolje, Mala gora, Velika gora in Poljanska dolina, v primerih sanitarnih in rednih sečenj. Gre za majhne količine spravila na kolesih, čeprav razmere (širina vlak in naklon vlak do 15 %) kažejo, da je primernih terenov za tovrstno spravilo več (18 %).

Strojna sečnja se je do sedaj v GGO izvajala predvsem v zasebnih gozdovih GGE Velike Lašče in Dobropolje (predvsem po vetrolomu) ter v smrekovih gozdovih in izjemoma tudi v jelovo-bukovih gozdovih v državni lasti, v GGE Draga, Grčarice, Gotenica, Koče, Briga, Vrbovec, Grintovec, Željne-Laze in Mozelj, na kraških podoljih oziroma platojih z manj skalovitosti, pretežno na globokih tleh, zaradi sanacije žledoloma, vetroloma ali potrebne sanitarne sečnje zaradi podlubnikov ter redčenja bukovih drogovnjakov. S strojno sečnjo se je opravilo približno 10 % sečnje. Ocenjujemo, da predstavljajo območja, kjer je strojna sečnja potencialno najugodnejši način sečnje, v GGO okoli 15 % večnamenskih gozdov in GPN z načrtovanimi ukrepi. Obstajajo pa še različne kombinacije sodobnih tehnologij sečnje in spravila (strojna sečnja – ročna sečnja, strojna sečnja – spravilo s traktorjem, ročna sečnja – spravilo s forwarderjem, žičnično spravilo s procesorsko glavo in ročna sečnja...), ki niso zajete v oceno površine za strojno sečnjo in na podlagi katerih bi bile površine, primerne za izvedbo strojne sečnje, dejansko večje. Možnosti in omejitve za izvedbo strojne sečnje se bolj natančno opredelijo na nižjih ravneh načrtovanja (GGE, gojitveni načrt), dejanski načini sečnje pa se za konkretne objekte določijo pred izvedbo skupne izbire dreves za posek.

Preglednica 12: SPR - Razmere za sečnjo in spravilo

Način sečnje	Površina v ha	%
Klasično	74.851	85
Strojno	13.209	15
Način spravila	Površina v ha	%
Po tleh	70.448	80
Po kolesih	15.851	18
Po zraku	1.761	2

Slika 5: Odprtost gozdov (ha) glede na način spravila lesa

2 OPIS STANJA IN RAZVOJA GOZDOV

2.1 Lesna zaloga gozdov

Povprečna lesna zaloga gozdov v GGO je 325 m³/ha (30.239.000 m³), in sicer 142 m³/ha (13.212.000 m³) iglavcev in 188 m³/ha (17.027.000 m³) listavcev. V državnih gozdovih je povprečna lesna zaloga 322 m³/ha, v zasebnih gozdovih pa je lesna zaloga nekoliko višja kot je povprečje v GGO. Najnižja je v gozdovih lokalnih skupnosti.

Delež iglavcev v lesni zalogi znaša 44 %, 42 % v državnih gozdovih in 47 % v zasebnih gozdovih. Najnižji (34 %) je v gozdovih v lasti lokalnih skupnosti. Glede na izračun lesne zaloge po bilančni metodi je na dan 31.12.2020, korigirane s podatki Nacionalne gozdne inventure iz leta 2018, skupna povprečna lesna zaloga gozdov v GGO ocenjena na 344 m³/ha (32.077.136 m³).

Preglednica 13: Lesna zaloga gozdov (v m³/ha) po oblikah lastništva

	Podatki po gozdnogospodarskih načrtih GGE			Skupaj	Ocena na dan 31.1.2020*
	Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti		
Iglavci	157	134	101	142	144
Listavci	174	188	197	183	200
Skupaj	331	322	298	325	344

*Ocena je izdelana na podlagi bilančne metode in korekcije s podatki Nacionalne gozdne inventure (2018)

Varovalni gozdovi, skupaj z GPN, ukrepi niso dovoljeni, imajo povprečno lesno zalogo 238 m³/ha, medtem ko imajo večnamenski gozdovi, skupaj z GPN, ukrepi so dovoljeni, povprečno lesno zalogo 330 m³/ha.

Upošteva se samo večnamenske gozdove je lesna zaloga najvišja v RGR Jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah (464 m³/ha) in v RGR Jelova bukovja na globokih tleh (398 m³/ha), najnižja pa v gozdovih v RGR Podgorska bukovja v nastajanju (230 m³/ha) in v RGR Gozdovi za večjo pestrost (227 m³/ha). V bukovjih se giblje povprečna lesna zaloga od 268 m³/ha do 341 m³/ha. Najvišja je v bukovjih na silikatnih kamninah, najnižja pa v gradnovih bukovjih.

Preglednica 14: Sprememba lesne zaloge gozdov (v m³/ha)

Leto	Oblike lastništva (ha)		
	Iglavci	Listavci	Skupaj
1970*	104	87	191
1980*	114	105	219
1990	120	120	240
2000	129	141	270
2010	147	167	314
2020	142	183	325

*Za leti 1970 in 1980 razpolagamo le s podatki nekdanjega GG Kočevje, brez Kočevske Reke in Gotenice

Lesna zaloga je iz desetletja v desetletje enakomerno naraščala, in sicer se je od leta 1970 povečala za 134 m³/ha, letno v povprečju za 11 %. Lesna zaloga iglavcev se je povečala za 37 %, med tem, ko se je lesna zaloga listavcev povečala za 109 % [15], [16], [17], [9], [18]. To kaže, da se je v vseh obdobjih sekalo manj kot prirastek in tudi manj, kot je bilo predvideno z GGN. Najbolj je to očitno v obdobju 2000-2010, ko se je lesna zaloga povečala za 16 %. Kljub naravnim ujmam in obsežnim sanitarnim sečnjam, se je lesna zaloga povečala tudi v zadnjem desetletju, in sicer za 3 %. Pri iglavcih se je zaradi obsežnih sanitarnih sečenj zmanjšala za 3 %, pri listavcih pa se je povečala za slabih 9 %.

V zadnjem desetletju se je v zasebnih gozdovih lesna zaloga povečala za 10 %, v državnih gozdovih pa se je za 1 % zmanjšala. Najbolj se je zmanjšala v RGR Podgorska bukovja - zasmrečena za 10 %, povečala pa se je v večini ostalih RGR, najbolj v bukovjih na silikatnih kamninah (za 18 %), v jelovo-bukovih gozdovih na plitvih tleh se je zmanjšala za 2 %, v jelovo - bukovih gozdovih na globokih tleh pa se je povečala za 2 %.

2.2 Drevesna sestava

V drevesni sestavi prevladuje bukev, sledita ji smreka in jelka. Med ostalimi vrstami s 7,8 % prevladujejo plemeniti listavci, hrastov je 4,9 %. Znotraj posameznih oblik lastništva so razmerja podobna, le da je v zasebnih gozdovih nekoliko manjši delež bukve na račun smreke, v gozdovih lokalnih skupnosti je delež bukve nekoliko večji, manjši pa delež smreke in še posebej jelke.

Največji delež jelke je v jelovo bukovjih (36 %) in jelovjih in smrekovjih na silikatnih kamninah (41 %), smreke je največ v obeh zasmrečenih RGR (60 % v RGR 051 in 64 % v RGR 091), bukve v podgorskih in gorskih bukovjih (59 % in 68 %), hrasta v gradnovo-belogabrovjih (29 %), plemenitih listavcev v RGR Gozdovi za večjo pestrost (17 %), predvsem na račun obeh lip, v tem RGR je tudi največ mehkih listavcev (6 %). Trdih listavcev je največ v obeh oborah (28 %).

Preglednica 15: Drevesna sestava gozdov po oblikah lastništva

	Zasebni gozd		Državni gozd		Gozdovi lokalnih skupnosti		Skupaj	
	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Smreka	89	27,0	76	23,7	64	21,3	81	25,0
Jelka	61	18,3	56	17,4	33	11,1	57	17,5
Macesen	7	2,1	2	0,5	4	1,3	4	1,3
Bori	0	0,0	0	0,1	0	0,0	0	0,0
Ostali iglavci	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Bukev	113	33,9	133	41,4	126	42,7	125	38,2
Hrast	17	5,2	15	4,5	20	6,6	16	4,9
Plemeniti list.	25	7,5	26	8,0	26	8,7	25	7,8
Ostali trdi list.	16	4,9	12	3,7	21	6,9	14	4,4
Mehki list.	3	1,1	2	0,7	4	1,4	3	0,9
Iglavci	157	47,4	134	41,7	101	33,7	142	43,8
Listavci	174	52,6	188	58,3	197	66,3	183	56,2
Skupaj	331	100,0	322	100,0	298	100,0	325	100,0

Delež smreke se je v preteklih desetletjih stalno povečeval, v zadnjem desetletju pa se je zaradi naravnih ujm zmanjšal v vseh oblikah lastništva, najmanj v zasebnih gozdovih, in sicer za 5 %, najbolj pa v državnih gozdovih (za 15 %). Delež smreke se je najbolj zmanjšal v RGR Podgorska bukovja - zasmrečena (iz 69 % na 60 %) [9], [18].

Delež jelke se zmanjšuje iz desetletja v desetletje, najmanj v zadnjem desetletju. Razlog je v manj intenzivnih sečnjah v jelovo-bukovih gozdovih na račun sanitarnih sečenj v zasmrečenih gozdovih.

Delež bukve se postopno povečuje, to velja zlasti za zasebne in državne gozdove (za 3 oziroma 7 %), medtem ko se je delež bukve v gozdovih v lasti lokalnih skupnosti nekoliko zmanjšal (za 8 %). Spreminjanje drevesne sestave v gozdovih lokalnih skupnosti gre večinoma na račun spreminjanja lastništva v preteklem desetletju.

Skupno in v vseh oblikah lastništva se povečujejo deleži ostalih drevesnih vrst, z izjemo mehkih listavcev, kjer se delež zmanjšuje.

Preglednica 16: Spremembe drevesne sestave gozdov v obdobju 2000 - 2020 (v % od LZ)

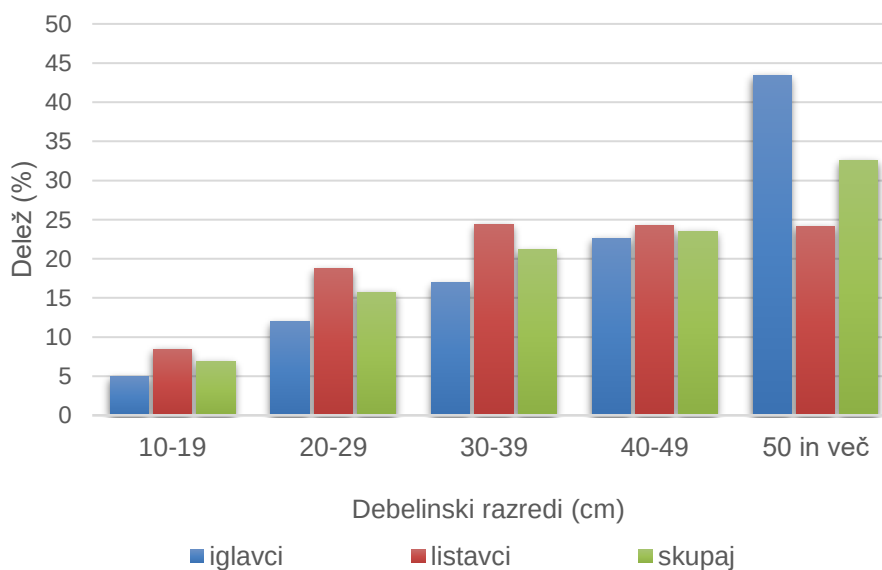
Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list.	Meh. list.
2000	26,5	19,0	1,1	0,0	0,1	37,2	4,4	6,7	3,7	1,4
2010	28,0	17,7	1,3	0,0	0,0	36,6	4,7	6,9	3,8	1,0
2020	25,0	17,5	1,3	0,0	0,0	38,2	4,9	7,8	4,4	0,9

2.3 Debelinska struktura gozdov

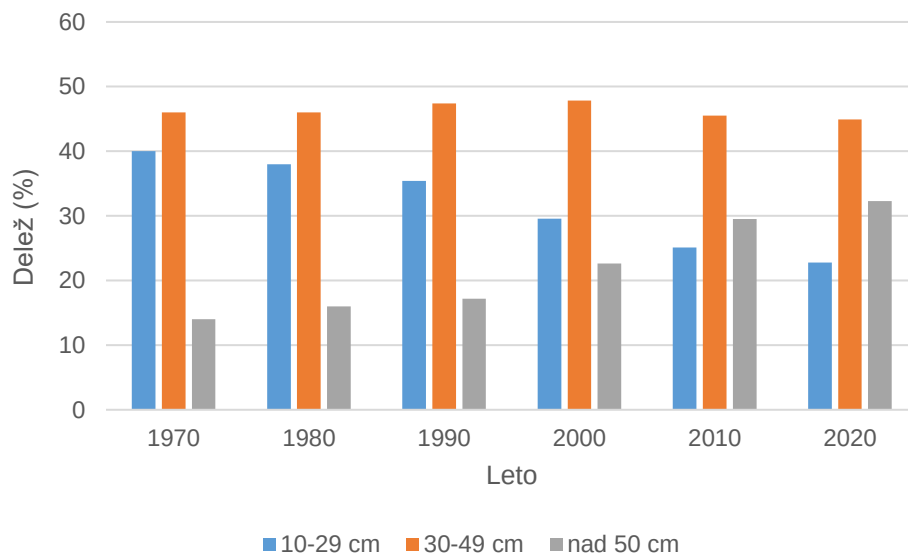
Preglednica 17: Lesna zaloga gozdov GGO in njena sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v m ³ /ha)					Skupaj	
	10-19	20-29	30-39	40-49	50 in več	m ³ /ha	%
Smreka	4,7	11,2	15,0	18,7	31,7	81,3	25,0
Jelka	1,9	5,0	8,2	12,6	29,1	56,8	17,5
Bor	0,4	0,8	0,9	0,9	1,1	4,1	1,3
Macesen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Drugi iglavci	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bukev	9,3	21,3	29,7	30,9	32,3	123,9	38,2
Hrast	1,6	3,5	4,3	3,7	2,9	16,0	4,9
Plemeniti listavci	2,2	4,9	6,3	6,1	5,8	25,3	7,8
Drugi trdi listavci	1,9	3,5	3,5	2,9	2,5	14,3	4,4
Mehki listavci	0,4	0,9	0,7	0,5	0,5	3,0	0,9
Iglavci	7,0	17,0	24,1	32,2	61,9	142,5	43,8
Listavci	15,4	34,1	44,5	44,1	44,0	182,2	56,2
Skupaj	22,4	51,1	68,6	76,3	105,9	324,7	100,0

Prevladuje lesna zaloga v petem debelinskem razredu (33 %), predvsem na račun iglavcev (43 %). Razlog je v velikem deležu odraslih smrekovih in jelovo-bukovih sestojev s prevladujočim debelim drevjem. Pri listavcih je zaradi še vedno velikega deleža mlajših debeljakov nekoliko večji delež lesne zaloge v tretjem in četrtem debelinskem razredu (v obeh 24 %). Enak delež je tudi v 5. debelinskem razredu.

Slika 6: Debelinska struktura gozdov, ločeno na iglavce, listavce in skupaj

Lesna zaloga ima zaradi velikega deleža debelega drevja iglavcev v vseh oblikah lastništva prevladujoči delež v petem debelinskem razredu. Najbolj je to očitno v državnih gozdovih (35,3 %), manj v zasebnih (28,8 %) in v gozdovih lokalnih skupnosti (29,8 %). V državnih gozdovih je iglavcev v petem debelinskem razredu 48,1 %, listavcev pa 27,6 %.

Slika 7: Spremembe debelinske strukture gozdov v obdobju 1971-2020 (za leti 1970 in 1980 razpolagamo le s podatki nekdanjega GG Kočevje, brez Kočevske Reke in Gotenice)

Iz primerjave lesne zaloge po razširjenih debelinskih razredih (Slika 5) je razvidno, da v vseh obdobjih prevladuje lesna zaloga v razredu 30-49 cm. Delež lesne zaloge razreda 10-29 cm se je skozi desetletja zmanjševal (iz 40,0 % na 22,6 %), povečeval pa se je delež lesne zaloge v razredu nad 50 cm (iz 14,0 % na 32,6 %). Opisane spremembe so najbolj izrazite v jelovo-bukovih in zasmrečenih sestojih [15], [16], [17], [9], [18].

2.4 Prirastek

Preglednica 18: Letni prirastek gozdov po oblikah lastništva

	Oblike lastništva (m ³ /ha)			Skupaj
	Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti	
Iglavci	4,1	3,5	2,8	3,7
Listavci	3,8	4,1	4,4	4,0
Skupaj	7,9	7,6	7,2	7,7

Letni prirastek znaša 716.000 m³. Velikost prirastka znotraj posamezne oblike lastništva je odvisna od površine gozdov, od višine lesne zaloge in od prirastnega procenta. V zasebnih gozdovih znaša 322.000 m³, v državnih gozdovih 362.000 m³ in v gozdovih lokalnih skupnosti 34.000 m³. Primerjava prirastnega procenta med oblikami lastništva pokaže, da ni velikih razlik v priraščanju. Nekoliko višji je prirastni procent v gozdovih lokalnih skupnosti (2,4), nižji pa v zasebnih gozdovih in državnih gozdovih (2,2). V splošnem nekoliko bolje priraščajo iglavci kot listavci (prirastni % igl. 2,6, list. 2,2), predvsem smreka.

Upošteva se samo večnamenske gozdove je najvišji prirastek v gozdovih iglavcev na kisljih tleh (11,5 m³/ha) in v jelovo bukovjih - zasmrečenih (11,1 m³/ha), v jelovo bukovjih na plitvih tleh je 7,5 m³/ha, na globokih tleh pa 8,8 m³/ha. Najnižji prirastek je v gozdovih v RGR

Gozdovi za večjo pestrost (5,5 m³/ha) in v RGR Podgorska gradnova bukovja (6,2 m³/ha). V bukovih gozdovih znaša prirastek od 7,2 m³/ha do 8,5 m³/ha.

Preglednica 19: Letni prirastek gozdov in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v m ³ /ha)					Skupaj	
	10-19	20-29	30-39	40-49	50 in več	m ³ /ha	%
Iglavci	0,5	0,7	0,8	0,8	1,0	3,7	48,1
Listavci	0,7	1,0	1,0	0,7	0,5	4,0	51,9
Skupaj	1,2	1,7	1,8	1,5	1,5	7,7	100,0

Pri iglavcih je, zaradi razporeditve lesne zaloge po debelinskih razredih, kljub nizkemu prirastnemu procentu (1,6) največji delež prirastka v 5. debelinskem razredu (27,0 %). Drugače je pri listavcih. Pri slednjih je prirastni procent 5. debelinskega razreda zelo nizek (1,1), delež prirastka v tem debelinskem razredu pa, kljub velikemu deležu lesne zaloge v tem razredu (24,1 %), le 12,5 %. Pri listavcih je precej višji delež prirastka v 2. in 3. debelinskem razredu (v obeh 25 %). Podatki kažejo, da iglavci tudi pri večjih debelinah še razmeroma dobro priraščajo, zlasti na račun smreke in tudi jelke v RGR Jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah, medtem ko listavci pri večjih debelinah slabše priraščajo, še posebej listavci (bukev), najslabše v RGR Jelova bukovja na plitvih tleh.

Preglednica 20: Sprememba letnega prirastka gozdov (v m³/ha)

Leto	Iglavci	Listavci	Skupaj
1970	2,8	2,0	4,8
1980	2,7	2,8	5,5
1990	2,8	3,5	6,3
2000	2,9	3,7	6,7
2010	3,5	4,0	7,5
2020	3,7	4,0	7,7

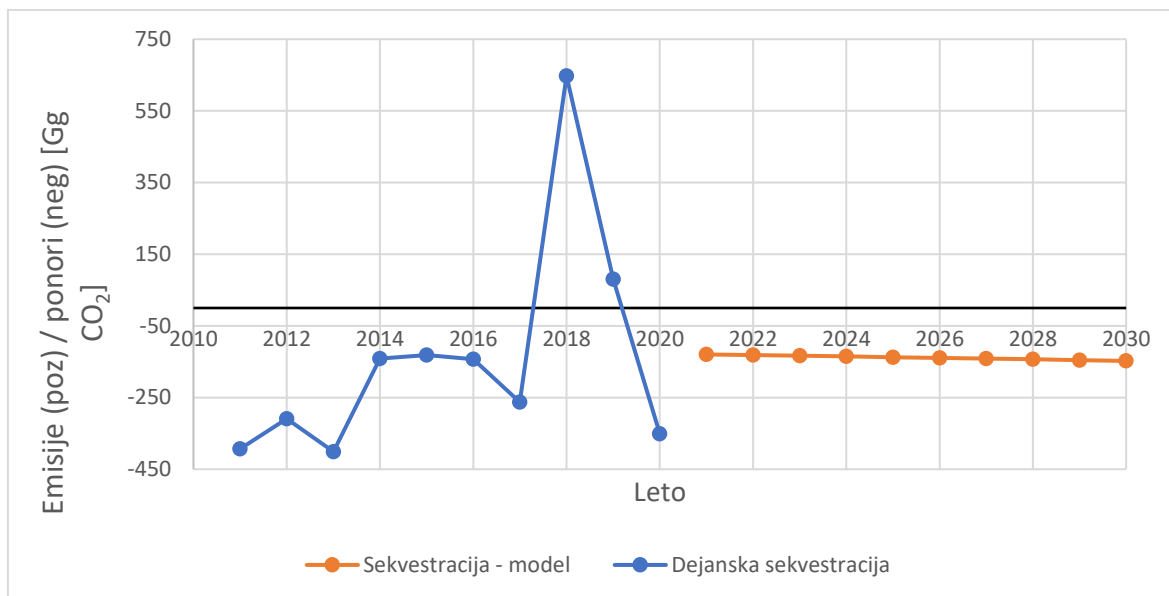
**Za leti 1970 in 1980 razpolagamo le s podatki nekdanjega GG Kočevje, brez Kočevske Reke in Gotenice*

S povečevanjem lesne zaloge se je iz desetletja v desetletje povečeval tudi prirastek. Lesna zaloga se je v povprečju v enem desetletju povečala za 11 %, prirastek pa za 10 %. Največje povečanje prirastka je bilo v obdobjih 1970-1980 in 1980-1990 (15 %), najmanjše pa v zadnjem obdobju, le 3 % (iglavci 7 %, listavci 0 %) [15], [16], [17], [9], [18].

V zadnjem desetletju se je v zasebnih gozdovih prirastek povečal za 10 % (iglavci 20 %, listavci 1 %), v državnih gozdovih pa se je zmanjšal za 2 % (iglavci - 3 %, listavci - 2 %). V gozdovih lokalnih skupnosti se je povečal za 1 % (iglavci 13 %, listavci - 6 %). Prirastek se je najbolj zmanjšal v RGR Jelovo bukovja na plitvih tleh (za 6 %) in v RGR Podgorska bukovja - zasmrečena (za 3 %), najbolj pa se je povečal v RGR Podgorska bukovja v nastajanju (za 38 %) in v RGR Jelova bukovja - zasmrečena (za 32 %).

2.5 Ponori ogljika

Ponori ogljika so za preteklo desetletje izračunani na podlagi podatkov o lesni zalogi na dan 31.12.2010 za vse gozdove v območju in letnega bilančnega izračuna na podlagi odstotka priraščanja ter realiziranega poseka. Ocena ponorov ogljika za obdobje 2021-2030 je izdelana na podlagi ocene lesne zaloge za leto 2020, odstotek priraščanja izračunan iz podatkov načrtov GGE za leto 2020 in načrtovanega možnega poseka za obdobje 2021-2030.

Slika 8: Zaloge ogljika in spremembe zalog ogljika v gozdovih in gozdnih lesnih proizvodih v obdobju 2011-2020 in prognoza za obdobje 2021-2030

Iz grafikona (Slika 8) je razvidno, da je bilo gospodarjenje z gozdovi v obdobju 2011-2020 usmerjeno tako, da je gozd ostajal učinkovit ponor ogljika, z izjemo leta 2018 in 2019, ko je bila sečnja zaradi naravnih ujm močno povečana, je presegla prirastek in so gozdovi postali vir emisije ogljika v okolje. Za obdobje 2021-2030 se načrtuje posek v višini 90 % prirastka, tako da bo gozd tudi v prihodnjem desetletju predstavljal učinkovit ponor ogljika.

3 PRESOJA GOSPODARJENJA IN OPREDELITEV TEMELJNIH PROBLEMOV

3.1 Presoja izvedbe načrtovanih ukrepov v preteklem obdobju

3.1.1 Posek

V obdobju od 2011-2020 je bilo v gozdovih GGO posekanega 5.909.088 m³ lesa. V primerjavi z obdobjem 2001-2010, ko je bilo posekanega 4.081.862 m³, je bila sečnja višja za 45 %.

Na izvajanje poseka so v preteklem desetletju močno vplivale naravne ujme (žled, veter, podlubniki), ki so povzročile, da je bil posek pri iglavcih, v primerjavi z načrtovanim posekom, presežen tako na ravni območja kot tudi na ravni posameznih skupin lastništva. Zaradi obsežnih varstveno-sanacijskih sečenj so bile negovalne sečnje izvedene v manjšem obsegu kot je bilo načrtovano. To se kaže še posebej v nizki realizaciji poseka listavcev.

Preglednica 21: Primerjava poseka z načrtovanim možnim posekom.

Lastništvo		Načrtovani posek*	Realizirani posek	Indeks	Realizir. posek	Povprečno drevo	Delež poseka po razširjenih debelinskih razredih		
		m ³	m ³	%	m ³ /ha	m ³	A	B	C
Državni gozdovi	Iglavci	1.704.945	2.406.951	141,2	50,5	1,37	12,3	37,3	50,4
	Listavci	1.799.621	1.212.034	67,3	25,5	1,01	16,7	39,6	43,7
	Skupaj	3.504.566	3.618.985	103,3	76,0	1,22	13,8	38,1	48,1
Zasebni gozdovi	Iglavci	1.351.378	1.491.725	110,4	36,6	1,60	8,0	44,9	47,1
	Listavci	1.120.397	629.428	56,2	15,5	0,83	22,7	49,1	28,2
	Skupaj	2.471.775	2.121.153	85,8	52,1	1,25	12,3	46,2	41,5
Gozdovi lokalnih skupnosti	Iglavci	69.893	94.778	140,0	20,2	0,90	21,6	44,1	34,3
	Listavci	143.766	74.171	50,0	15,8	1,07	16,7	43,3	40,0
	Skupaj	213.659	168.949	80,0	35,9	0,97	19,5	43,7	36,8
Skupaj	Iglavci	3.126.216	3.993.454	127,7	42,9	1,43	10,9	40,3	48,8
	Listavci	3.063.784	1.915.633	62,5	20,6	0,94	18,7	42,8	38,5
	Skupaj	6.190.000	5.909.088	95,5	63,5	1,22	13,4	41,1	45,5

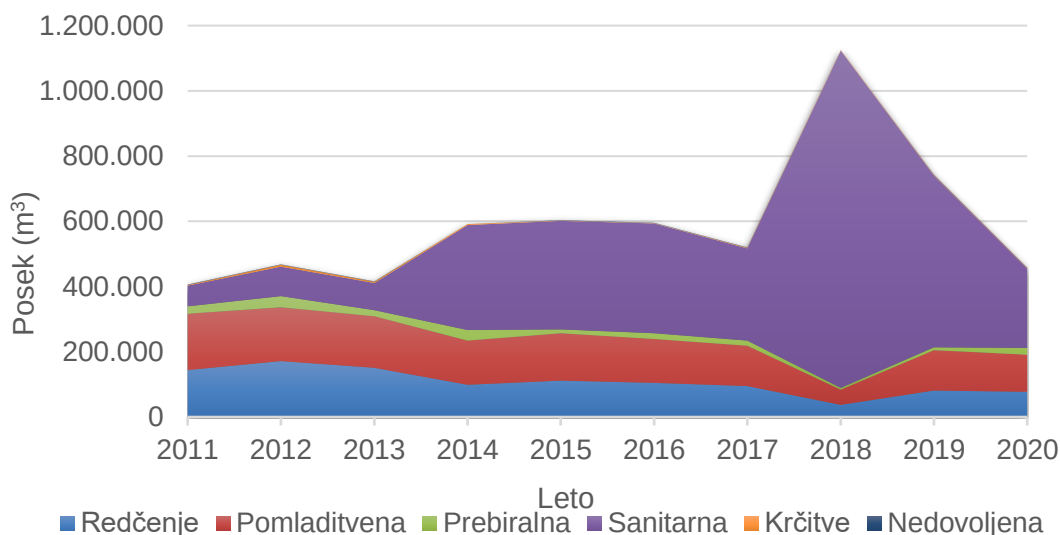
*ON 2011 - 2020

Realizacija poseka je bila nekoliko nižja od načrtovanega, zlasti na račun nižje realizacije poseka v zasebnih gozdovih in v gozdovih lokalnih skupnosti, kjer posek ni bil realiziran. Realizacija bi bila še nižja, če ne bi bilo sanitarnega poseka. Razlogi za nizko realizacijo poseka listavcev v vseh skupinah lastništva so varstveno-sanacijske sečnje iglavcev, ki so imele prednost pred načrtovanimi negovalnimi sečnjami, ki zato niso bile v celoti izvedene. V zasebnih gozdovih je razlog za nižjo realizacijo tudi drobna posest in z njo povezana majhna navezanost lastnikov na gozd, v gozdovih lokalnih skupnosti pa veliko število izoliranih parcel, ki na terenu niso označene ter nerešeni lastniški spori in solastnine.

Zaradi sanitarnega poseka, odločitve o intenzivnejšem uvajanju sestojev v obnovo ter debelinske strukture lesne zaloge, je bil v državnih gozdovih najvišji delež poseka v C razredu. V zasebnih gozdovih je bil najvišji delež poseka v B razredu. Razlog je v manj intenzivnem uvajanju sestojev v obnovo, kmečkem prebiranju, sečnji lesa za kurjavo ter v

debelinski strukturi lesne zaloge. Tudi v gozdovih lokalnih skupnosti je bil največji delež poseka v B razredu. Razlogi so v stanju sestojev (veliko mlajših debeljakov) in posledično debelinski strukturi lesne zaloge, pa tudi zaradi nerešenih lastniških razmer v območju gozdov s prevladujočim deležem debelega drevja, zaradi katerih se je v tem delu izvajala le najnujnejša sanitarna sečnja.

Pregled realizacije poseka po RGR pokaže, da v večini RGR posek ni bil realiziran. Večinoma je bil presežen načrtovan posek iglavcev, najbolj v obeh RGR zasmrečenih gozdov (184 % in 147 %), načrtovan posek listavcev pa je v vseh RGR ostal nerealiziran (Priloga 1).

Slika 9: Dinamika sečnje po letih

Na letno dinamiko poseka so močno vplivale naravne ujme. Posek iglavcev se je zaradi izvajanja varstveno-sanacijskih sečenj iz leta v leto povečeval in dosegel vrhunec leta 2018, ko se je izvajala sanacija vetroloma. V tem letu je bilo posekanih preko enega milijona m³ lesa. V naslednjih dveh letih se je posek zmanjšal. Višina poseka listavcev se iz leta v leto ni bistveno spreminjala. Nekoliko nižji posek listavcev je bil le v letih najobsežnejših sanitarnih sečenj.

Preglednica 22: Posek po skupinah vrst poseka in oblikah lastništva

		Negovalni posek			Sanitarni vzroki poseka ²	Krčitve in posek za gozdno infrastrukturo	Nedovoljeni posek	% od LZ	% od P
		Redčenje	Pomladitveni ¹	Prebiralni					
Iglavci	m ³	610.685,0	362.629,0	100.798,0	2.885.628,0	30.543,0	3.171,0	29,3	123,4
	%	15,3	9,1	2,5	72,3	0,8	0,1		
Listavci	m ³	460.061,0	960.025,0	87.178,0	381.910,0	22.908,0	3.551,0	12,4	51,8
	%	24,0	50,1	4,6	19,9	1,2	0,2		
Skupaj	m ³	1.070.745,0	1.322.654,0	187.976,0	3.267.538,0	53.452,0	6.723,0	20,4	85,2
	%	18,1	22,4	3,2	55,3	0,9	0,1		
Zasebni gozdovi									
Iglavci	m ³	290.963,0	163.841,0	35.066,0	989.192,0	10.086,0	2.577,0	25,3	111,2
	%	19,5	11,0	2,4	66,3	0,7	0,2		
Listavci	m ³	159.108,0	244.451,0	8.874,0	204.281,0	11.134,0	1.580,0	10,5	43,1
	%	25,3	38,8	1,4	32,5	1,8	0,3		
Skupaj	m ³	450.070,0	408.292,0	43.940,0	1.193.473,0	21.220,0	4.158,0	17,8	74,7

PRESOJA GOSPODARJENJA IN OPREDELITEV TEMELJNIH PROBLEMOV

		Negovalni posek			Sanitarni vzroki poseka ²	Krčitve in posek za gozdno infrastrukturo	Nedovoljeni posek	% od LZ	% od P
		Redčenje	Pomladitveni ¹	Prebiralni					
		%	21,2	19,2	2,1	56,3	1,0	0,2	
Državni gozdovi									
Iglavci	m ³	306.577,0	193.388,0	63.852,0	1.823.911,0	18.631,0	591,0	32,4	135,7
	%	12,7	8,0	2,7	75,8	0,8	0,0		
Listavci	m ³	281.613,0	672.562,0	75.773,0	169.764,0	10.604,0	1.719,0	14,0	58,6
	%	23,2	55,5	6,3	14,0	0,9	0,1		
Skupaj	m ³	588.190,0	865.950,0	139.626,0	1.993.675,0	29.235,0	2.310,0	22,5	94,2
	%	16,3	23,9	3,9	55,1	0,8	0,1		
Gozdovi lokalnih skupnosti									
Iglavci	m ³	13.145,0	5.399,0	1.880,0	72.525,0	1.826,0	3,0	30,7	101,9
	%	13,9	5,7	2,0	76,5	1,9	0,0		
Listavci	m ³	19.340,0	43.012,0	2.531,0	7.865,0	1.171,0	252,0	10,3	42,4
	%	26,1	58,0	3,4	10,6	1,6	0,3		
Skupaj	m ³	32.485,0	48.412,0	4.411,0	80.390,0	2.997,0	255,0	16,4	63,1
	%	19,2	28,7	2,6	47,6	1,8	0,2		

¹Tudi posek na panj (1.938 m³)

²Združuje posek zaradi sanitarnih vzrokov v okviru varstveno-sanacijskih sečenj ter rednih negovalnih sečenj

V skupni strukturi poseka, kot tudi v strukturi poseka v zasebnih, še posebej pa v državnih gozdovih, prevladujejo sanitarni vzroki poseka (55 %), na drugem mestu je negovalni posek (44 %). V gozdovih lokalnih skupnosti prevladuje negovalni posek (53 %). V strukturi negovalnega poseka na ravni območja, kot tudi v državnih gozdovih in gozdovih lokalnih skupnosti prevladuje pomladitveni posek, v zasebnih gozdovih pa redčenja. V strukturi poseka listavcev povsod močno prevladuje pomladitveni posek (50 %), kar kaže na poudarjeno obnovo v sestojih, kjer se je izvajala redna sečnja. Poseka, ki je bil evidentiran kot prebiralni posek je bilo le 3,2 %. Razlog je v tem, da se večina poseka tudi v prebiralnih gozdovih evidentira pod redčenja ali pomladitev. Delež ostalih vzrokov poseka je izredno majhen.

3.1.2 Gojitvena, varstvena in druga dela

Preglednica 23:OGD - Opravljena gojitvena, varstvena dela in dela za nego habitatov v GGO

Vrsta del	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Državni gozdovi				
Obnova	ha	3.219	2.517	0,8
Nega	ha	7.656	5.246	0,7
Varstvo	dni	8.886	6.467	0,7
Nega habitatov	dni	6.230	3.125	0,5
Zasebni gozdovi				
Obnova	ha	1.494	465	0,3
Nega	ha	3.554	969	0,3
Varstvo	dni	2.956	1.189	0,4
Nega habitatov	dni	1.329	964	0,7
Gozdovi lokalnih skupnosti				
Obnova	ha	186	90	0,5
Nega	ha	340	140	0,4
Varstvo	dni	532	195	0,4
Nega habitatov	dni	256	66	0,3
Skupaj				

Vrsta del	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Obnova	ha	4.899	3.072	0,6
Nega	ha	11.550	6.354	0,5
Varstvo	dni	12.374	7.851	0,6
Nega habitatov	dni	7.815	4.155	0,5

V preglednici je prikazana evidenca izvedenih del za obnovo, nego in varstvo gozdov ter del za vzdrževanje življenjskega prostora prostoživečih živali oziroma za nego habitatov. Ukrepi za nego habitatov, ki ne predstavljajo stroška (puščanje biomase v gozdu, naravni razvoj biotopov), so prikazani ločeno v preglednici 24 »Izvedeni dodatni ukrepi za nego habitatov«.

Izvedena je bila dobra polovica načrtovanih gojitvenih in varstvenih del. Na realizacijo načrtovanih del so najbolj vplivale naravne ujme, ki so prizadele gozdove ter omejen obseg proračunskih sredstev za sofinanciranje del v zasebnih gozdovih.

Naravne ujme in gradacija podlubnikov po letu 2014 so močno povečale potrebe po gojitvenih in varstvenih delih in postavile nove prioritete pri njihovi izvedbi. Pri letnem načrtovanju gojitvenih in varstvenih del so imeli prednost nujni ukrepi za sanacijo poškodovanih sestojev.

Vzroki nižje realizacije pri obnovi in predvsem negi v zasebnih gozdovih so tudi drobna gozdna posest in z njo povezana majhna navezanost lastnikov na gozd, pa tudi sistem sofinanciranja. Zaradi večje potrebe in relativno ugodnejših meril pri sofinanciranju varstvenih del in del za obnovo je realizacija le-teh boljša kot je realizacija nege.

Realizacija obnove gozdov je znašala 60 %. Priprava sestojev za naravno obnovo je bila izvedena v višini 60 % planiranega (70 % državni gozdovi, 30 % zasebni gozdovi in drugi). Sadnja je bila realizirana v državnih gozdovih skoraj v celoti, v zasebnih gozdovih le 72 %. Posajeno je bilo 641.290 sadik, od tega 537.450 sadik iglavcev in 103.840 sadik listavcev. Na hektar obnovljene površine je bilo v povprečju posajenih 1.822 sadik. Sadike so bile vzgojene pretežno iz semena nabranega v semenskih enotah v dinarskem, preddinarskem in submediteranskem območju. Sadnjo se je izvajalo predvsem v spomladanskem času. Uspeh sadnje je bil večinoma dober, slabši predvsem v letih 2015 in 2016, ko je bila pomladanska suša. Vrstna sestava sadik za obnovo s sadnjo se je, glede na preteklo obdobje, spremenila v korist listavcev. 40 % vseh del pri obnovi se je izvedlo zaradi sanacijske obnove.

Ukrepi nege gozda so bili izvedeni v skupnem deležu 54 % načrtovanega. Glavni razlog za nižjo realizacijo nege je prenos sredstev na nujna varstvena dela za varovanje sestojev pred podlubniki. V zasebnih gozdovih je opravljenih le ena tretjina načrtovanih del pri negi gozdnih sestojev. Glavni razlog za nizko realizacijo gojitvenih del je nepripravljenost lastnikov z drobno gozdno posestjo za izvedbo teh del.

Zaradi naravnih ujm je bil obseg varstvenih del višji, realizacija ostalih del tekom let pa slabša, predvsem zaradi izjemno velikega obsega del, in sicer na področju varstva pred podlubniki (48 % obsega del (dnin) za varstvo gozdov) in varstva pred divjadjo (80 %). Z izvedbo varstvenih del se je uspelo zmanjšati poškodbe gozdnih sestojev zaradi podlubnikov in zaradi objedanja po divjadi.

Planirana gojitvena dela niso bila realizirana v nobenem RGR, z izjemo obnove v RGR Podgorska bukovja - zasmrečena (110 %) ter varstva v: RGR Podgorska bukovja na silikatnih kamninah (220 %), RGR Gorska bukovja (150 %), RGR Topoljubna bukovja (120 %) in RGR Jelovja in smrekovja na silikatnih kameninah (100 %). Najvišja skupna realizacija načrtovanih del je bila v RGR Podgorska bukovja - zasmrečena (80 %) in RGR Jelova bukovja na globokih tleh (60 %).

V okviru ukrepov nege habitatov so se izvajala dela za divjad in ostale živalske vrste, kot so: osnivanje grmišč v gozdu (11 ha), vzdrževanje grmišč in obrežij (101 ha), osnivanje pasišč v gozdu (14 ha), vzdrževanje pašnikov in travnikov (1.131 ha), izdelava vodnih virov

in kalov v gozdu (9 kosov), vzdrževanje vodnih virov in kalov v gozdu (612 kosov), sajenje sadnih plodonosnih drevesnih in grmovnih vrst (4.140 sadik), postavitev in vzdrževanje gnezdnic (1.412 kos) ter ostala biomeliorativna dela (41 ha). Stopnja realizacije teh del v zasebnih gozdovih se je nekoliko povečala z vzpostavitvijo možnosti sofinanciranja del iz sredstev Gozdnega sklada (v letih 2018, 2019 in 2020).

Preglednica 24: Izvedeni dodatni ukrepi za nego habitatov

Ukrep	Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Naravni razvoj biotopov (ha)	2.725	2.663	571	5.959
Ohranjanje biotopov - nega (ha)	1	17	-	18
Ohranjanje biotopov – sečnja (m ³)	-	827	-	827
Puščanje stoječe biomase v gozdu (m ³) - ukrep 670	731	-	-	731

V preglednici so v vrstici »naravni razvoj biotopov« vključeni vsi sestoji s smernico 20 (ekocelice brez ukrepanja), tudi sestoji v varovalnih gozdovih, kjer se ne ukrepa, in vsi sestoji v gozdnih rezervatih (1.238 ha skupaj od tega 149 ha ZG, 1.026 ha DG, 63 ha gozdovi LS). Na ravni območja je teh sestojev 6,4 %, v zasebnih gozdovih 6,7 %, v državnih gozdovih 5,6 % in v gozdovih lokalnih skupnosti 12,1 %. V vrsticah »ohranjanje biotopov - nega (ha) ter ohranjanje biotopov - sečnja (m³)« so zajeti sestoji s smernico 21 (ekocelice z ukrepanjem), kjer so bili izvajani ukrepi predvsem za gozdne kure. Ukrep 670 - Puščanje stoječe biomase v gozdu se je izvajal samo v zasebnih gozdovih. Ukrep je bil subvencioniran v višini 16.020 EUR. V državnih gozdovih in gozdovih lokalnih skupnosti se ta ukrep ni predpisoval, tu je na razpolago podatek o odmrlem stoječem drevju, ki se ga pridobi v okviru meritev na SVP (6,3 m³/ha skupaj, 6,8 m³/ha v državnih gozdovih, 5,9 m³/ha v zasebnih gozdovih in 7,0 m³/ha v gozdovih lokalnih skupnosti). Ukrep za nego habitatov se izvaja in evidentira tudi ob odkazilu drevja, in sicer gre za evidentiranje neizkoriščenega drevja - N (32.742 m³ v državnih gozdovih, 14.731 m³ v zasebnih gozdovih, 1.002 m³ v gozdovih lokalnih skupnosti in 48.475 m³ skupaj). Ukrepa naravni razvoj biotopov in puščanje stoječe biomase v gozdu sta se izvajala zaradi vrst, ki so vezane na gozdove z večjim deležem odmrle biomase (duplarji, hrošči).

Najvišja realizacija načrtovanih del za nego habitatov je bila v obeh RGR Jelova bukovja (150 % in 140 %), 120 % realizacija je bila v RGR Toploljubna bukovja, 100 % realizacija pa v RGR Podgorska jelova bukovja. Največji obseg tovrstnih del je bil izveden v RGR Jelova bukovja na globokih tleh (889 dni), sledita RGR Podgorska jelova bukovja - zasmrečena (710 dni) in RGR Gozdovi za večjo pestrost (629 dni) (Priloga 1).

3.1.3 Gradnja in vzdrževanje gozdnih prometnic

Usmeritve za gradnjo gozdnih cest so predvidele odpiranje ca. 2.700 ha gozdov. Preteklo desetletno obdobje pomeni nadaljevanje nižje intenzitete gradenj gozdnih cest in kar primeren obseg gradenj gozdnih vlak v državnih gozdovih, medtem ko je obseg vseh gradenj v zasebnih gozdovih še naprej nizek, z izjemo gradnje gozdnih cest v občini Dobrepolje.

V državnih gozdovih so bile zgrajene gozdne ceste (v nadaljevanju GC): 060912 Jelenbreg, 060957 Bevandičeva baraka in podaljšanje 060052 Lužka gorica za 300 m. Izvedli sta se rekonstrukcije GC: 060052 Lužka gorica in 060055 Novomeška-Roška (10 % zasebni gozdovi). V evidenci gozdnih cest (v nadaljevanju EGC) se je vključilo obstoječe gozdne ceste 060207 Grčarice, 060929 Pri kočah, 060932 Hehen, 060934 K lovski hiši, 060935

Polomska cesta in 060936 Pod Mačkovec. V zasebnih gozdovih so se zgradile gozdne ceste v občini Dobropolje: 060909 Nart, 060911 Vikendi-Vahtnica, 060917 V Ograjenko, 060918 V Gmajno in 0609928 Na Planino.

Zgoraj navedene gozdne ceste odpirajo ca. 880 ha gozdov oziroma 1 % površin GGO. V zasebnem sektorju so pomembno prispevale k odpiranju gozdov, v državnih gozdovih ceste odpirajo doslej zaprta območja gozdov ali povezujejo med seboj nekdanje ločene sisteme gozdnih cest (Gozdno gospodarstvo Kočevje, Snežnik Kočevska Reka, Gozdno gospodarstvo Novo mesto).

Zgrajenih je bilo 8 novih gozdnih cest, 11 pa se jih je, na pobudo lastnikov gozdov in lokalnih gozdarjev, med gozdne ceste uvrstilo, ker so bile zgrajene že leta nazaj in so izpolnjevale zahtevane pogoje po Pravilniku o gozdnih prometnicah. Tako se je med potrjene gozdne ceste uvrstilo 15,734 km novih gozdnih cest.

V zadnjem desetletju je bilo nekaj gozdnih cest, v skupni dolžini ca. 21 km (predvsem v zasebnih gozdovih), na pobudo občin prenesenih med javne ceste. Pri številnih cestah so se uskladile zgolj točke stikanja med javno in gozdno cesto.

V zadnjem obdobju je bilo na ravni GGO zgrajenih 219 km vlak, od tega 143 km v državnih gozdovih, 69 km v zasebnih gozdovih in 6 km v gozdovih lokalnih skupnosti, kar je manj od načrtovanega. Skupna gostota omrežja vlak se je dvignila iz 96 m/ha na 113 m/ha. Iz sredstev PRP se je zgradilo le nekaj km gozdnih vlak, saj so občine z zasebnimi gozdovi same nameniale sredstva za gradnjo in rekonstrukcijo vlak. SiDG tudi namenja sredstva za popravilo gozdnih vlak.

Preglednica 25: Priprava, gradnja in rekonstrukcija gozdnih prometnic (podatki so v m)

Vrsta del	Državni gozdovi	Zasebni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Priprava in gradnja gozdnih vlak	143.315	69.442	5.868	218.625
Rekonstrukcija gozdnih vlak	296.062	27.282	4.796	328.140
Gradnja gozdnih cest	6.147	9.587	0	15.734
Rekonstrukcija gozdnih cest	5.865	550	0	6.415
Gradnja protipožarnih presek	0	0	0	0

Vzdrževanje gozdnih cest; Izvaja se predvsem tekoče vzdrževanje gozdnih cest in redka nujna popravila. Investicijskega vzdrževanja (izdelana dokumentacija, izdano dovoljenje za gozdarska investicijska dela) je bilo malo, v zasebnih gozdovih ca. 1.100 m in v državnih gozdovih ca. 7.900 m. Uredba o pristojbini za vzdrževanje gozdnih cest je zagotavljala v GGO v povprečju okrog 370.000 EUR na leto (ca. 285 EUR na 1 km ceste). Ker sredstva (pristojbine in državni proračun) zadostujejo le za izvedbo 30-40 % potrebnih vzdrževalnih del letno, ZGS program vzdrževanja gozdnih cest pripravi po prioritetah tako, da se praviloma izvajajo najbolj nujna dela. Redno, vsakoletno, se vzdržujejo glavne gozdne ceste in tiste, s poudarjenim javnim značajem, ostale pa redkeje. Praviloma se porabijo vsa načrtovana proračunska sredstva, le izjemoma se dela izvedejo v manjšem obsegu ali sploh ne (občina Kočevje 2015). Manjše občine namenijo občasno za vzdrževanje gozdnih cest del lastnih sredstev. SKZG RS in SiDG sta redno namenjala dokaj visoka sredstva za vzpostavitev prevoznosti cest.

Poseben poudarek pri vzdrževanju gozdnih cest se je posvečalo odvodnjavanju vode s cestnega telesa (izdelava koritnice oziroma vzdolžnega jarka; izdelava cevni propustov; redno čiščenje cevni propustov), opraviлом na vzdrževanju svetlega profila oziroma za večja dela na določenih, predvsem bolj pomembnih in obremenjenih cestah (več materiala, ripanje določenih odsekov, valjanje).

Škode po ujmah niso bistveno prizadele gozdnih cest, kljub dokaj visoki oceni škode v letih 2014 (170.000 EUR), 2017 (410.00 EUR) in 2018 (100.000 EUR) ter so bile sanirane praviloma iz sredstev rednega vzdrževanja in lastnih sredstev občin in SiDG.

3.1.4 Gozdarsko svetovanje in razvoj podeželja

V preteklem obdobju so lastniki gozdov v okviru Programa razvoja podeželja (v nadaljevanju PRP) lahko za različne namene pridobivali evropska sredstva. Tudi občine so iz lastnih sredstev namenjale sredstva za gradnjo gozdnih vlak. To je ugodno vplivalo na razvoj gospodarjenja z gozdovi v zasebnih gozdovih. Možnosti sofinanciranja gradnje gozdnih prometnic prek razpisov PRP se lastniki niso dosti posluževali. V preteklem obdobju je bilo za gradnjo vlak sofinanciranih 88.000 EUR iz sredstev PRP, gozdnih cest se s pomočjo sredstev PRP ni gradilo. Za gospodarjenje z gozdovi so bili z novimi prometnicami odprti predvsem gozdni predeli, kjer je bilo pred tem gospodarjenje zaradi pomanjkanja gozdnih prometnic močno oteženo.

V okviru PRP je bilo v zasebnih gozdovih sofinancirano za 135.000 EUR gozdarske mehanizacije (traktorjev, gozdarskih prikolic, motornih žag in traktorskih vitlov) in za 155.000 EUR strojev za predelavo lesa. Prejemniki podpor so pogosto lastniki gozdov z opravljeno nacionalno poklicno kvalifikacijo (v nadaljevanju NPK), ki opravljajo dela v gozdovih drugih lastnikov. Na OE Kočevje se je za lastnike gozdov izvedlo 24 tečajev za varno delo z motorno žago (421 udeležencev), 8 tečajev za varno delo s traktorjem (167 udeležencev), 5 tečajev za varno delo v ujmah poškodovanih gozdovih (169 udeležencev) ter 2 tečaja iz krojenja lesa (39 udeležencev). Izvedlo se je 29 tematsko različnih delavnic s področja gojenja in varstvo gozdov, 9 strokovnih ekskurzij s prikazi dobre prakse in 84 različni predavanj. Srednje gozdarske šole izvajajo usposabljanja za pridobitev NPK za gozdarstvo.

Javna gozdarska služba je v okviru svojega dela z objavo strokovnih prispevkov v lokalnih glasilih, z neposrednim svetovanjem na terenu in različnimi prireditvami aktivno osveščala in seznanjala lastnike gozdov ter promovirala učinkovito rabo lesa. Na področju rabe lesa v tem obdobju beležimo pozitivne trende.

V GGO sta v preteklem desetletju pričeli z delovanjem kotlovnici na biomaso v občini Sodražica in Loški Potok, v Kočevju pa večji proizvajalec lepljenega lameliranega lesa, ki se oskrbuje predvsem z lesno maso iz območja. V GGO se kar 47 % gospodinjstev, predvsem v individualnih hišah, ogreva z drvni kot gorivom in po oceni se v GGO za ogrevanje porabi ca. 70.000 m³ drv.

ZGS lastnike gozdov aktivno spodbuja tudi k povezovanju za izvedbo različnih aktivnosti. V preteklem desetletju je bilo v GGO ustanovljen strojni krožek Urban v Ribnici. Tudi bolj aktivno delo obstoječih agrarnih skupnosti je pomemben ukrep za uresničitev potencialov v zasebnih gozdovih. Lastniki gozdov so se neformalno povezovali tudi ob gradnji gozdnih prometnic.

Preglednica 26: Izobraževanja za lastnike gozdov v obdobju 2011-2020

	Vrsta izobraževanja				
	Predavanja	Ekskurzije	Delavnice	Usposabljanja za varno delo	Skupaj
Število dogodkov	84	9	29	39	155
Število udeležencev	1219	313	269	796	2.483

3.1.5 Posegi v gozd in gozdni prostor

Obseg krčitev gozdov zaradi posegov v prostor je podoben kot je bil v obdobju 2001-2010. Nekoliko se je zmanjšal obseg krčitev zaradi urbanizacije in infrastrukture, povečal pa se je obseg krčitev gozdov v kmetijske namene. V povprečju je bilo v preteklem desetletju ca. 50 različnih posegov v gozdni prostor na leto. V številu prevladujejo posegi v gozdni prostor zaradi gradnje infrastrukture in posegi zaradi urbanizacije, po površini pa krčitve gozdov v kmetijske namene.

Preglednica 27: Krčitve gozdov (vha) v obdobju 2011-2020 po namenu

Urbanizacija	Infrastruktura	Namen krčitev (ha)				Skupaj
		Kmetijstvo	Rudarstvo	Energetika	Drugo	
8	22	40	13	6	9	98

Med večjimi posegi, zaradi katerih je bila potrebna krčitev gozdov, so bile vzpostavitev gospodarskih con v Predstrugah in v Kočevju, širjenje peskokopov v Mali Gori, Mozlju in Predstrugah ter krčitve gozdov v kmetijske namene, kot kompenzacija zaradi širitve industrijske cone na kmetijska zemljišča v Kočevju. Ostali posegi, ki so se izvajali zaradi gradenj individualnih objektov, infrastrukturnih in energetskih objektov so le v manjšem delu posegli v gozd.

Število evidentiranih divjih odlagališč se giblje med 270 do 340, od tega je na ca. 25 % lokacij količina odpadkov večja od 10 m³. Prevladujejo lokacije onesnažene z gradbenimi in mešanimi komunalnimi odpadki. Posebno problematiko predstavljajo onesnažena kraška brezna in jame; na podlagi popisa in analize onesnaženosti 90 jam je bilo onesnaženih ali celo uničenih kar 75 % jam (projekt LIFE Kočevsko).

Lokacije divjih odlagališč se še naprej najpogosteje nahajajo v gozdovih v bližini vasi, v širši okolici romskih naselij v občini Kočevje. V obdobju zadnjih 5 let v gozdu - vzdolž gozdnih cest, vlak, poti, postajališč, ... narašča količina razpršenih odpadkov (plastenke, pločevinke, lončki coffe to go in druga embalaža), prav tako odpadki ostajajo tudi za izvajalci del v gozdu.

3.1.6 Pregled vlaganj v gozdove v obdobju 2011-2020

Za vlaganja na področju gojenja in varstva gozdov ter biomeliorativnih in drugih del se je porabilo 6.625.000 EUR. V državnih gozdovih se je porabilo 81 % sredstev, v zasebnih gozdovih 15 % in v gozdovih lokalnih skupnosti 4 %. Petino vseh sredstev predstavljajo spodbude iz različnih virov (PRP, proračunska sredstva RS, Gozdni sklad). Vseh spodbud skupaj je bilo za 117 % več, kot v obdobju 2001-2010. Za obnovo in nego gozda se je porabilo 57 % sredstev, za varstvo gozdov 34 %. Za ujme se je porabilo petkrat več sredstev kot v obdobju 2001-2010. Od leta 2014 dalje se je v državnih in občinskih gozdovih iz evropske sheme PRP porabilo 692.473 EUR za sofinanciranje sanacije po ujmah poškodovanih gozdov. Od leta 2017 dalje se je za gojitvena in varstvena dela ter predvsem za funkcije gozdov iz sredstev Gozdnega sklada porabilo 171.117 EUR. V letih 2017 in 2018 so se sredstva koristila tudi v gozdovih lokalnih skupnosti, v letih 2019 in 2020 pa samo v zasebnih gozdovih.

Vlaganja v gozdne prometnice obsegajo: redno vzdrževanje gozdnih cest, sredstva za zagotavljanje prevoznosti gozdnih cest (poškodbe, pluzenje) ter sredstva namenjena gradnji in rekonstrukciji gozdnih vlak in gozdnih cest. Pri rednem vzdrževanju gozdnih cest (3,5 mio. EUR) so bila praviloma porabljena vsa razpoložljiva sredstva, izjema je le občina Kočevje, kjer se v letih 2015 in 2017 ni porabilo vseh namenskih sredstev. Razpoložljiva

sredstva so zadoščala le za 30 - 40 % potreb. Nekatere občine so za redno vzdrževanje gozdnih cest namenile tudi nekaj lastnih sredstev. Upravitelj državnih gozdov: SKZG RS in kasneje SiDG sta namenila za zagotavljanje prevoznosti 1,3 mio. EUR, predvsem v letih po naravnih nesrečah (žled, vetrolom, podlubniki). Vlaganja v izgradnjo gozdne infrastrukture predstavljajo največji delež vlaganj (5,8 mio. EUR). 26 % sredstev se je porabilo v zasebnih gozdovih, 72 % v državnih gozdovih in 2 % v gozdovih lokalnih skupnosti. Občina Dobropolje je edina investirala v gradnjo gozdnih cest.

Iz sredstev PRP se je za ureditev gozdnih vlak, potrebnih za sanacijo gozdov, porabilo 88.000 EUR. Iz sredstev PRP se je za gradnjo vlak porabilo le 6.000 EUR, ker so občine s pretežno zasebnimi gozdovi same vzpodbujale gradnjo vlak in za to več let tudi namenjala sredstva.

Preglednica 28: Vlaganja v gozdove (v EUR) v obdobju 2011-2020.

	Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Obnova gozdov	188.000	1.305.000	88.000	1.581.000
Nega gozdov	501.000	2.932.000	78.000	3.511.000
Varstvo gozdov	143.000	704.000	22.000	869.000
Biomeliorativna in druga dela	187.000	411.000	67.000	665.000
Gozdne prometnice	2.778.000	7.630.000	231.000	10.639.000
Skupaj	3.797.000	12.982.000	486.000	17.265.000

Preglednica 29: Sofinanciranje vlaganj v gozdove in gozdarstvo iz sredstev integralnega proračuna in sredstev EU v obdobju 2011-2020.

Vir sredstev za (so)financiranje izvedenih del	Izplačila 2011-2020			Skupaj
	Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti	
Sredstva integralnega proračuna za vlaganja v gozdove ¹ (EUR)	356.699	104.151	20.900	481.745
Obnova in nega	64 %	28 %	77 %	57 %
Varstvo gozdov	24 %	72 %	22 %	35 %
Vzdrževanje življenjskega okolja prosto živečih živali v zasebnih gozdovih	12 %	0 %	1 %	9 %
Vzdrževanje gozdnih cest - integralni proračun in proračun občin (EUR)	1.271.000	2.138.000	141.000	3.550.000
Gozdni sklad (zasebni gozdovi v območjih Natura 2000) (EUR)	171.117	0	0	171.117
PRP 2014-2020 - Sanacija in obnova poškodovanih gozdov - Ukrep 8.4 ² (EUR)	87.693	625.471	67.002	780.166
Sanacija in obnova poškodovanih gozdov	0 %	100 %	100 %	89 %
Ureditev gozdnih vlak, potrebnih za sanacijo gozdov	100 %	0 %	0 %	11 %
PRP 2010-2020 - gradnja/rekonstrukcija gozdnih cest in vlak - Ukrep 4 (EUR)	6.000	0	0	6.000
Gozdne ceste	0 %	0 %	0 %	0 %
Gozdne vlake	100 %	0 %	0 %	100 %
Skupaj (EUR)	1.892.509	2.867.622	228.902	4.989.028

¹Brez sredstev za semenarsko in drevesničarsko dejavnost v gozdarstvu in sredstev za upravne izvršbe

²Prikazana so sredstva iz prevzemov del ZGS (dejanski podatki o izplačilih so na ARSKTRP)

3.2 Presoja trajnostnega gospodarjenja z gozdovi

3.2.1 Vzdrževanje in izboljšanje gozdnih virov ter njihov prispevek k bilanci ogljika v gozdovih

Preglednica 30: Ocena zagotavljanja trajnosti gozdnih virov in bilance ogljika

Indikator	Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi skupnosti	lokalnih	Skupaj
Površina gozdov	4	4	4		4
Lesna zaloga	4	4	4		4
Debelinska struktura gozdov	4	4	4		4
Ponori ogljika	4	4	4		4

1: zelo neugodno - manj kot 25 % ciljnega stanja; 2: neugodno - manj kot 50 % ciljnega stanja; 3: ugodno - več kot 50 % ciljnega stanja; 4: zelo ugodno - več kot 75 % ciljnega stanja; *ni podatka

Površina gozdov se je zaradi vključevanja zaraščajočih površin pod gozd, kljub nekaterim krčitvam gozdov zaradi gradnje in vzpostavljanja kmetijskih zemljišč, povečala za 0,6 %. Kljub naravnim ujmam in obsežnim sanitarnim sečnjam se je za 3,5 % povišala lesna zaloga, kar je za 1 % več kot je bil cilj. Lesna zaloga se je povišala v vseh RGR, z izjemo zasmrečenih, kjer pa se je močno zmanjšala. Za 9 % se je povečal delež dreves v 4. in najdebelejšem 5. debelinskem razredu. Delež lesne zaloge v 5. debelinskem razredu znaša 32 %, v 4. pa 24 %. Večji delež debelega drevja je pri iglavcih (43 % v 5. debelinskem razredu) in manjši pri listavcih (24 % v 5. debelinskem razredu). Delež debelega drevja se je povečal v vseh RGR najbolj v RGR jelovo-bukovja, zmanjšal pa se je v zasmrečenih RGR. Ocenjuje se, da je prispevek navedenih indikatorjev k bilanci ogljika v gozdovih na ravni območja pozitiven.

3.2.2 Vzdrževanje zdravja in vitalnosti gozdnih ekosistemov

Preglednica 31: Ocena vzdrževanja zdravja in vitalnosti gozdnih ekosistemov

Indikator	Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Sanitarni posek	2	2	2	2
Poškodovanost gozdnega drevja	3	3	3	3
Posegi v gozd in gozdni prostor (P 3.1.6)	4	4	4	4
Objedenost gozdnega mladja	3	2	3	3
Paša v gozdu	4	4	4	4
Ocena tveganj pri gospodarjenju z gozdovi	3	3	3	3

1: zelo neugodno - manj kot 25 % ciljnega stanja; 2: neugodno - manj kot 50 % ciljnega stanja; 3: ugodno - več kot 50 % ciljnega stanja; 4: zelo ugodno - več kot 75 % ciljnega stanja; *ni podatka

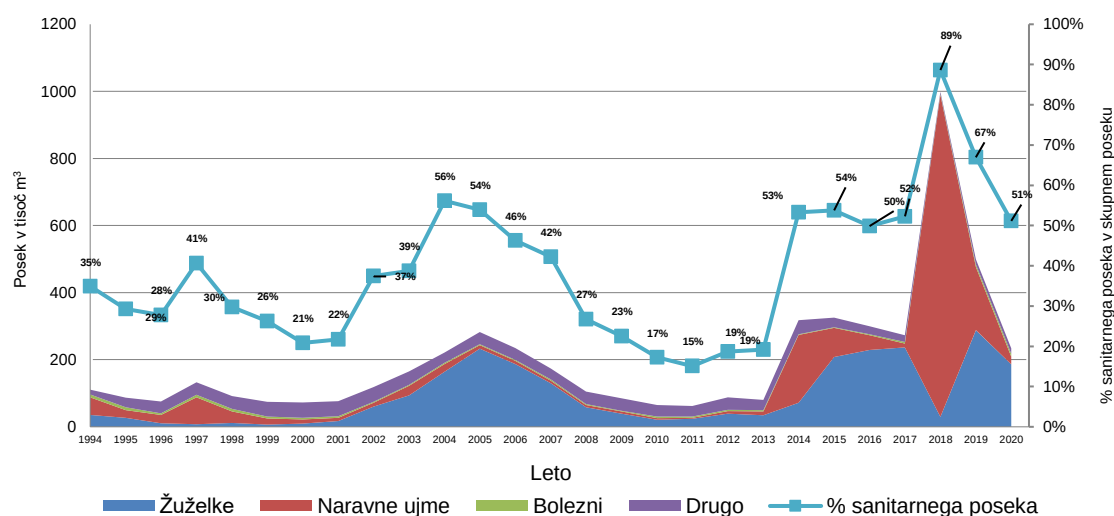
Sanitarni posek

V strukturi celotnega poseka je v obdobju 2011-2020 s 55 % (3.193.892 m³) prevladoval sanitarni posek. V obdobju 2001-2011 je bil delež sanitarnega poseka 30 % (1.200.495 m³), v obdobju 1991-2000 pa le 22 % (606.657 m³). Povečevanje deleža in obsega sanitarnega poseka iz obdobja v obdobje je zelo očitno. Glavni razlogi za sanitarni posek v obdobju 2011-2020 so bili: žuželke (42,4 %), veter (37,0 %) in žled (6,5 %). Ostali vzroki so še:

bolezni, glive (1,3 %), divjad (0,5 %), sneg (0,6 %), emisije (0,1 %), delo v gozdu (2,3 %) in drugo (6,4 %). V strukturi sanitarnega posega prevladujejo z 88 % iglavci. Delež sanitarnega poseka je bil podoben v vseh skupinah lastništva vendar s to razliko, da v državnih gozdovih in gozdovih lokalnih skupnosti prevladuje sanitarni posek zaradi žuželk (smrekovi podlubniki), v zasebnih gozdovih pa zaradi vetra. Sanitarni posek je bil največji v RGR, kjer je naravna drevesna sestava močno spremenjena v korist smreke. To sta oba zasmrečena RGR in zasmrečeni sestoji v drugih RGR v podgorskem pasu. Gozdovi z ohranjeno drevesno sestavo so bili zaradi ujm manj poškodovani, z izjemo vetra, ki je v letu 2017 povzročil precejšnje škode tudi v jelovo-bukovih gozdovih in žleda, ki je povzročil poškodbe bukovih sestojev v podgorskem pasu.

Zaradi žuželk, predvsem smrekovih podlubnikov, so bili najbolj poškodovani nižinski zasmrečeni gozdovi na območju GGE Vrbovec, GGE Grintovec, GGE Stojna, GGE Grčarice, GGE Gotenica, GGE Koče, GGE Mozlja, GGE Željne-Laze, zaradi žledu gozdovi na območju GGE Draga, GGE Kolpska dolina, zaradi vetra pa gozdovi na območju GGE Stojna, GGE Vrbovec, GGE Grintovec, GGE Grčaric, tudi GGE Male gore in GGE Velikih Lašč.

Med ostalimi vzroki sanitarnega poseka velja omeniti še jesenov ožig, ki je povzročil sušenje velikega jesena. Le redko so vidna vitalna drevesa velikega jesena, kot npr. v okolici naselja Žurje v zgornji Kolpski dolini. Holandska bolezen je močno prizadela gorski brest. Kostanjeva šiškarica se je pojavila v GGE Mala gora in GGE Velike Lašče, vendar se je za njo razširila parazitoidna osica katera jo uničuje. Javorjev rak je v GGO prisoten vendar maloštevilen. Na črnih in rdečih borih se pojavljajo bolezni katere povzročajo rjavenje in odpadanje iglic in poganjkov. Večjega sušenja borov ni bilo. Podrobnejši prikaz sanitarnega poseka v letih 2011-2020 po vzrokih poseka in kategorijah lastništva je prikazan v Prilogi 6.

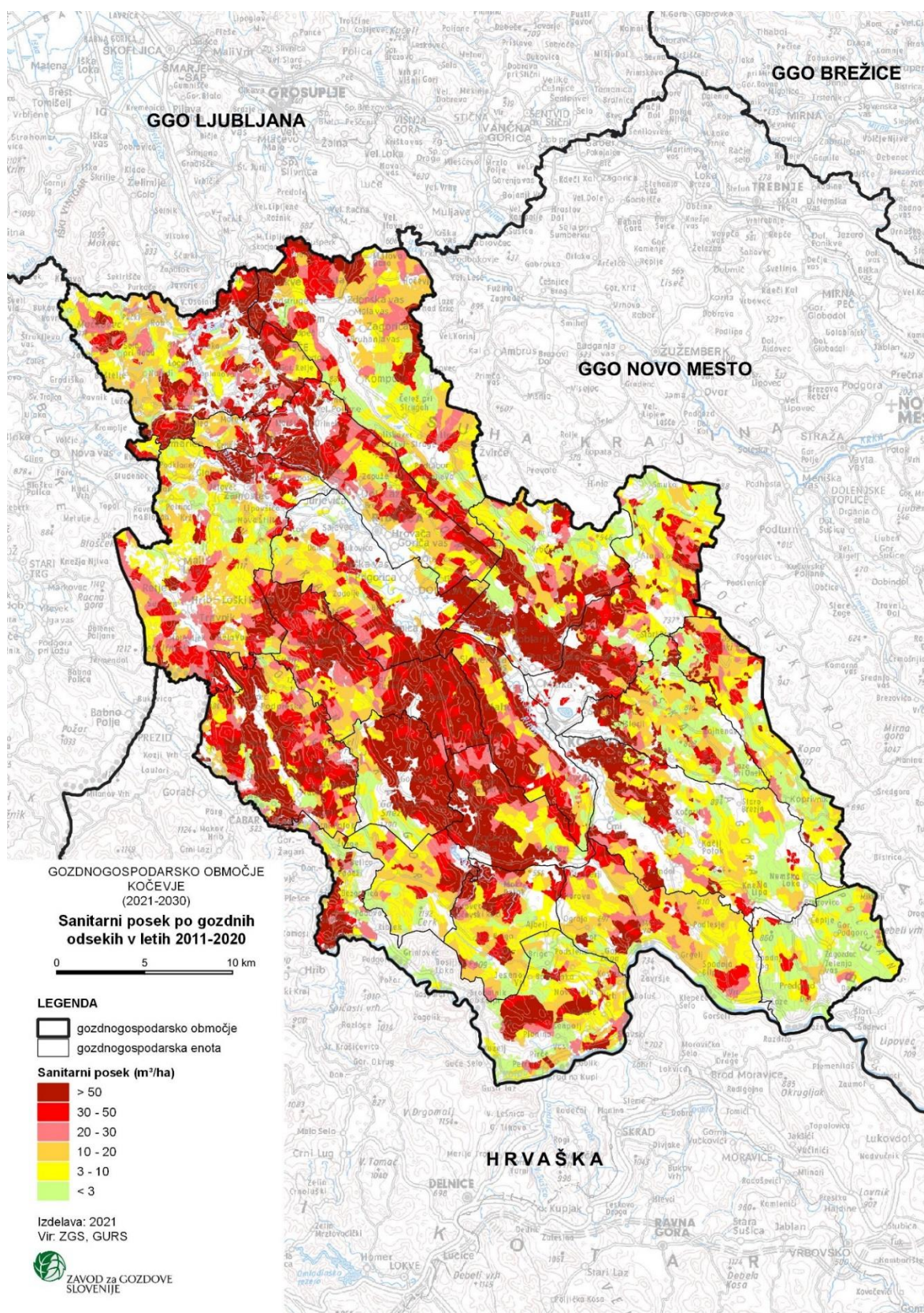

Slika 10: Vrste in količina sanitarnega poseka v obdobju 1995-2020

Sanitarne sečnje so se v večjem obsegu začele pojavljati leta 1993 in 1994 po sušnih letih. Posledično so v gradacijo prešli jelovi lubadarji predvsem zrnati jelov lubadar in krivozobi jelov lubadar. Sledilo je obdobje relativne stabilnosti. Manjši vetrolom je bil leta 1997 v južnem delu območja (GGE Kolpa). V letih 2000 do 2003 so bile izredno suhe pomladi in poletja z vročinskimi valovi. Leta 2002 je bil večji sanitarni posek jelke, v naslednjem letu sta se namnožila veliki in mali smrekov lubadar. Vzpon gradacije je trajal do vrhunca v letu 2005 in postopoma izzvenel do leta 2009.

Leta 2014 je bil v začetku februarja močan žledolom, kateri je zajel zgornjo Kolpsko dolino in zahodni del območja. Skupno se je zaradi tega vzroka za posek označilo 304.538 m³. Povprečno drevo je merilo 0,49 m³. Mestoma so bili poškodovani smrekovi drogovnjaki po nižinah po celotnem GGO. Žled je močnejše prizadel listavce. V naslednjih letih so se zopet namnožili smrekovi podlubniki in se povzpeli v gradacijo. Najhuje je bilo v okolici Osilnice, kjer je zasebna drobna posest. V okolici Kočevske Reke je bila slabo opravljena gozdna higiena - le očiščene vlake. Posledica je bila ponovna gradacija lubadarja.

Decembra 2017 je GGO prizadel eden največjih vetrolovov. Veter je porušil preko pol milijona dreves (628.192 kom). Povprečno drevo je merilo 1,71 m³. V višjih legah je podiral jelke in smreke, po nižini pa smreke. Zaradi vetra je bilo v preteklem obdobju posekanega 1.074.692 m³, večina v letu 2018. Sledila je ponovna namnožitev smrekovih podlubnikov.

Slika 11: Prostorski prikaz sanitarnih sečenj v obdobju 2011-2020

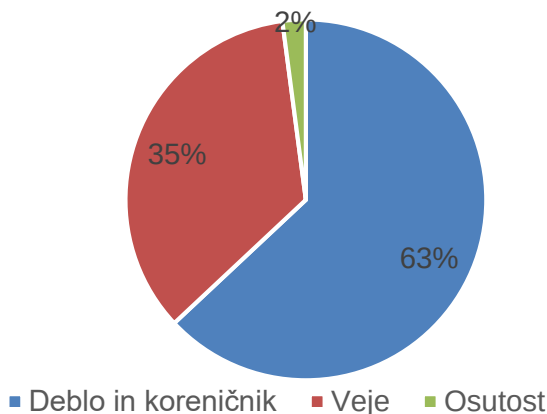
Preglednica 32: Pregled večjih poškodovanosti gozdov v GGO v obdobju 2011-2020

Škodljivi dejavnik	Poškodovana dr. vrsta oz. skupina dr. vrst oz. sestoj	Čas pojava	Kraj pojava (GGE)	Poškodovana površina v ha/ poškodovano drevje v m ³	Intenziteta ¹	Izvedeni ukrepi / opomba
Požar	črni gaber, mali jesen smreka	2012	Varovalni gozd v občini Osilnica	40 ha	srednja	Brez ukrepanja
Smrekovi podlubniki		2015-2020	GGE Vrbovec, GGE Grintovec, GGE Stojna, GGE Grčarice, GGE Gotenica, GGE Koče, GGE Mozelj, GGE Željne-Laze	10.000 ha 1.186.000 m ³	Zelo močna	Posek drevja, gozdni red, požig in mestoma mletje sečnih ostankov, lovne nastave, režaste pasti, sadnja, priprava za naravno obnovo
Veter	smreka, jelka, bukev	2017, 2018	GGE Stojna, GGE Vrbovec, GGE Grintovec, GGE Grčaric, Mala gora, GGE Velike Lašče,	9.300 ha 837.000 m ³	močna	Posek drevja
Žled	bukev, smreka	2014	GGE Draga, GGE Kolpska dolina	3.000 ha 233.000 m ³	močna	Posek drevja

¹slaba - uničenih do 10 % dreves oziroma 10 % krošnje vseh dreves; srednja - uničenih 11 - 30 % dreves oziroma 11 - 30 % krošnje vseh dreves; močna - uničenih 31 - 50 % dreves oziroma 31 - 50 % krošnje vseh dreves; zelo močna - uničenih nad 50 % dreves oziroma nad 50 % krošnje vseh dreves. Za uničena drevesa se štejejo drevesa, ki so toliko poškodovana, da se ne morejo regenerirati.

Poškodovanost gozdnega drevja

Poškodovanost drevja je bila ugotovljena na stalnih vzorčnih ploskvah. Podatki se nanašajo na delež od števila dreves. Poškodovanih je 19,2 % dreves, pred desetimi leti (13,2 %). Največji delež po vrstah poškodb predstavljajo poškodbe debla in korenčnika (12,1 %). Najpogostejši vzrok za tovrstne poškodbe je gozdarska dejavnost (sečnja in spravilo). Sledijo poškodbe vej (6,7 %) ter poškodbe drevja zaradi osutosti (0,4 %). Pri poškodbah vej so upoštevane tudi poškodbe zaradi naravnih ujm (1,4 %). Delež poškodovanega drevja je večji pri iglavcih (22,5 %) in manjši pri listavcih (17,4 %). Poškodovanost drevja je večja v državnih gozdovih (22,7 %) in občinskih gozdovih (21,5 %) kot pa v zasebnih gozdovih (15,6 %). V državnih in občinskih gozdovih je večji predvsem delež poškodovanosti debla. V primerjavi z zasebnimi gozdovi je skoraj dvakrat večji, kar je posledica bolj intenzivnega gospodarjenja. Primerjava poškodovanosti zaradi ujm pa je primerljiva.

Slika 12: Poškodovanost drevja po vrstah poškodb

Objedenost gozdnega mladja

V GGO se nahajajo 3 popisne enote, ki imajo vsaj 15 % površine znotraj GGO. V popisni enoti Goteniško pogorje se delež poškodovanih osebkov (vseh vrst skupaj) med popisi značilno ne razlikuje [19]. V popisni enoti ni težav s pomlajevanjem pri bukvi in smreki, pozitiven trend se kaže tudi pri jelki kjer je poškodovanost padla na 21,5 % in plemenitih listavcih kjer pa je stopnja poškodovanosti še vedno visoka (51,1 %). V popisni enoti Rog je bila poškodovanost v letu 2010 značilno nižja kot v letih 2014 in 2017. Leta 2020 je bil delež poškodovane bukve značilno nižji kot v popisu iz leta 2017. V letih 2010 in 2020 je bila poškodovanost bukve značilno nižja kot v ostalih dveh letih. V popisni enoti ni težav s pomlajevanjem pri bukvi in smreki, pozitiven trend se kaže pri hrastih in plemenitih listavcih, kjer se poškodovanost znižuje, neugodno je stanje pri jelki, kjer je poškodovanost visoka (61,1 %) in ustreznega preraščanja ni. V popisni enoti Bloke - Sodražica je bila poškodovanost vsega mladja in tudi bukve v letu 2017 značilno nižja kot v ostalih letih. V popisni enoti ni težav s pomlajevanjem pri bukvi in smreki, pozitiven trend se kaže tudi pri jelki, kjer je poškodovanost padla na 22,9 % in plemenitih listavcih (54,6 %). Podrobnejši podatki po popisnih enotah so v Prilogi 7.

Paša v gozdu

Površina gozdov, kjer se pasejo domače živali je v primerjavi s skupno površino gozdov zanemarljivo majhna. Glede na določila Zakona (32. člen) [20] in Pravilnika [21], po katerem je paša dovoljena le, če je opredeljena v gozdnogojitvenih načrtih, je ocenjen delež površin z urejeno gozdno pašo nizek. V splošnem se paša v gozdu izvaja v predelih kjer obnova gozda ni aktualna. Povečini gre za odrasle sestoje.

Preglednica 33: Paša v gozdovih (vir: podatki zbrani na KE)

	Paša goveje živine (in konj)	Paša ovc	Paša koz	Skupaj
Površina gozdov, kjer se pasejo domače živali (ha)	20	10	0	30
Delež površin z urejeno gozdno pašo glede na celotno površino gozdov z gozdno pašo (%)	60	90	0	70

Ocena tveganj pri gospodarjenju z gozdovi v obdobju 2021-2030

Skupna ocena tveganja je 3, kar pomeni ugodno - doseganje več kot 50 % ciljnega stanja. Razlogi, zakaj ni ocena višja so dejavniki tveganja, na katere je potrebno računati v prihodnjem obdobju. To so zlasti podlubniki, žled, suša in veter. Med naštetimi so na prvem mestu podlubniki, ki bodo prisotni zlasti v območju RGR - zasmrečeni gozdovi in v ostalih RGR, kjer je smreka primešana sestojno. Na drugem mestu je žled, ki se bo občasno pojavljal zlasti v podgorskem pasu bukovih gozdov. Večje poškodbe lahko nastanejo zlasti v mlajših, slabo negovanih sestojih. Na tretjem mestu je suša, ki je vse pogostejša v spomladanskem in poletnem času. Izrazitejši vplivi suše bodo zaznani zlasti na prisojnih pobočjih in grebenih. Sušna obdobja bodo povečala tudi nevarnost pred požari. Na četrtem mestu je veter, poškodbe se bodo pojavljale zlasti v sestojih na bolj izpostavljenih legah ter v sestojih s pretrganim sklepom, ki je lahko tudi posledica preteklih naravnih ujm. Na ogolelih površinah, ki bodo nastale kot posledica naravnih ujm, obstaja velika nevarnost prevladovanja invazivnih rastlinskih vrst.

Pomemben dejavnik tveganja pri doseganju pomladitvenega cilja in ciljne drevesne sestave je otežena naravna obnova in ne preraščanje nekaterih nosilnih drevesnih vrst zaradi prekomernega objedanja po divjadi, predvsem jelke, in plemenitih listavcev v gorskem pasu in hrasta v podgorskem pasu. Problemi so največji v gozdovih osrednje Kočevske.

Pomemben dejavnik tveganja je še poškodovanost drevja zaradi dela v gozdu, ki močno vpliva na končno kvaliteto gozdnih lesnih sortimentov, posredno pa je tudi lahko vzrok pojavu bolezni, manj pomembna dejavnika tveganja pa sta paša v gozdu in posegi v gozdni prostor.

GGO je požarno manj ogroženo območje, zato gozdni požari ne predstavljajo večje tveganje pri gospodarjenju z gozdovi. Prostorski prikaz požarne ogroženosti gozdov je prikazan na Karti L (Slika 27) v Prostorskem delu načrta.

3.2.3 Vzdrževanje in spodbujanje proizvodnih funkcij gozdov (lesnih in nelesnih)

Preglednica 34: Ocena vzdrževanja in vzpodbujanja ekonomskih funkcij gozda

Indikator	Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Prirastek in posek	3	3	3	3
Zgradba gozdnih sestojev	4	4	4	4
Ocena trajnosti donosov lesa	4	4	4	4
Kakovost gozdnega drevja	3	3	3	3
Zasnova in negovanost	2	3	3	3

1: zelo neugodno - manj kot 25 % ciljnega stanja; 2: neugodno - manj kot 50 % ciljnega stanja; 3: ugodno - več kot 50 % ciljnega stanja; 4: zelo ugodno - več kot 75 % ciljnega stanja; *ni podatka

Zgradba gozdnih sestojev

V okviru prikaza sestojnih tipov so prikazane razvojne faze in zgradbe gozdnih sestojev v GGO s površino in z deleži, kot jih prikazujejo sestojne karte, izdelane v postopku izdelave GGN za GGE.

Preglednica 35: Sestojni tipi

Sestojni tip	Površina (ha)	Delež (%)	Korigiran delež (%)	Povprečna velikost sestoja (ha)
Mladovje	4.191	4,5	11,3	1,87
Drogovnjak	7.598	8,2	17,4	2,07
Debeljak	39.893	42,9	56,4	3,79
Sestoj v obnovi	8.639	9,3	14,9	2,72
Dvoslojni sestoj	0	0,0	-	0,00
Raznomerno (ps.-šp.,preb.)	0	0,0	-	0,00
Raznomerno (sk.gnz.)	26.693	28,7	-	4,97
Panjevec	0	0,0	-	0,00
Grmičav gozd	0	0,0	-	0,00
Pionirski gozd z grmišči	3.108	3,3	-	4,70
Tipični prebiralni sestoj	2.921	3,1	-	4,26
Skupaj	93.044	100,0	100,0	3,53

V GGO je razmeroma majhen delež večjih (vrisljivih) površin mladovij in drogovnjakov, ki se jih lahko na sestojni karti prikaže kot sestoj. Ti dve razvojni fazi se pogosto pojavljata znotraj raznomernih sestojev v deležih od 10 % do 25 %. Debeljakov je 43 %. Sestojev v obnovi je dobrih 9 %. Prebiralnih in raznomernih gozdov, ki se jim težko določi razvojno fazo (gre za preplet različnih razvojnih faz na majhnih površinah) je skupaj 32 %. V zadnjem obdobju se je povečal delež vrisljivih mladovij iz 3 % na 4,5 %, zmanjšal se je delež

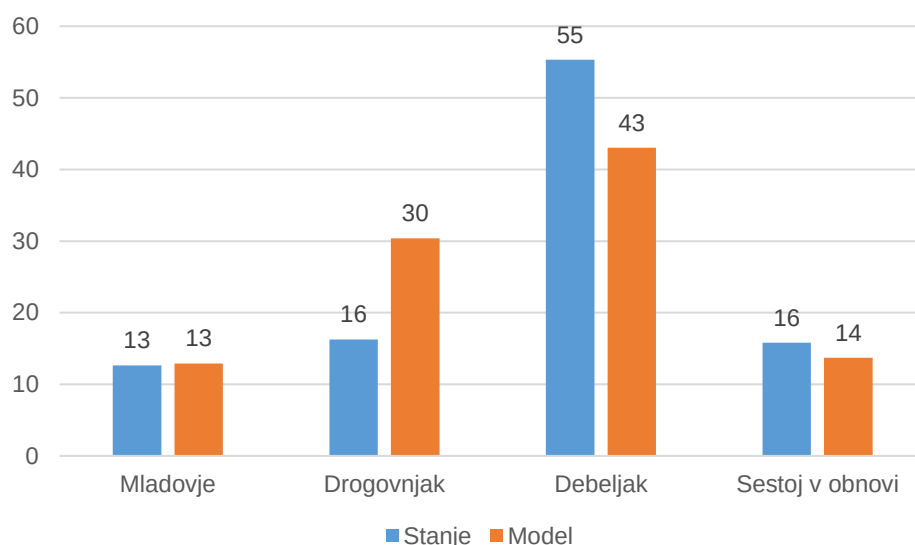
drogovnjakov iz 14 % na 8 % in debeljakov iz 45 % na 43 %. Povečal se je delež raznomernih in prebiralnih sestojev, in sicer iz 22 % na 32 %. Raznomerna in prebiralna zgradba sestojev je značilna zlasti za jelovo-bukove gozdove in jelovja na kisljati matični podlagi v vseh oblikah lastništva. Tu so razvojne faze gozda zelo težko določljive, ker se praviloma pojavljajo na majhnih površinah velikosti pod 0,5 ha, ali pa se med seboj močno prepletajo. V GGO je v primerjavi z drugimi območji v Sloveniji še vedno veliko pionirskih gozdov z grmišči. Pojavljajo se zlasti na Kočevskem v območju državnih gozdov. V bukovjih in v zasmrečenih gozdovih prevladujejo sestoji z velikopovršinsko raznomerno tudi enomerno zgradbo. Predstavljeno razmerje razvojnih faz se nanaša na vse gozdove v GGO. Vključeni so tudi varovalni gozdovi, gozdni rezervati in obe lovni obori (7,3 % vseh gozdov v GGO). Povprečna velikost sestojev prikazanih na sestojni karti znaša 3,5 ha. V povprečju so največji sestoji v gozdovih z raznomerno zgradbo ter pionirskih gozdovih, najmanjši pa v mlajših sestojih - v mladovjih in v drogovnjakih.

Z nameno dobiti informacijo o deležu razvojnih faz v vseh gozdovih GGO se na OE ob opisovanju sestojev ocenjuje deleže razvojnih faz tudi v gozdovih z raznomerno zgradbo. Ocenjeni deleži kažejo, da je v raznomernih in prebiralnih gozdovih v povprečju 13 % mladovij, 24 % drogovnjakov, 46 % debeljakov in 17 % sestojev v obnovi, v pionirskih gozdovih pa 6 % mladovij, 48 % drogovnjakov, 40 % debeljakov in 7 % sestojev v obnovi. V kolikor se s tako dobljenimi vrednostmi korigira površine razvojnih faz, se dobi korigirano razmerje razvojnih faz, ki pokaže bolj objektivno sliko razmerja razvojnih faz na ravni GGO. Korigirano razmerje razvojnih faz na ravni GGO je: mladovje 11,3 %, drogovnjak 17,4 %, debeljak 56,4 % in sestoji v obnovi 14,9 %. Delež pomladka iz debeljaka (5,7 %) se je dodal k mladovju. Dejansko je delež mladovij zaradi naravnih ujm še večji, ocenjujemo ga na 15-20 %. Delež odraslih sestojev je zato posledično sorazmerno manjši.

Ocena trajnosti donosov lesa

Ocena trajnosti donosov je izdelana le za večnamenske gozdove na podlagi primerjave dejanskega razmerja razvojnih faz z modelnim razmerjem. Možna bi bila tudi primerjava debelinske strukture z modelno debelinsko strukturo, vendar pa nam ta primerjava ne pove dosti o deležu mladovja in sestojih v obnovi, kar pa je zelo pomemben podatek za usmerjanje razvoja gozdov na nižjih načrtovalskih ravneh (GGE, oddelek, sestoj), kjer se odloča o deležu sestojev, ki se uvaja v obnovo, o zaključevanju obnove...

Ker se v GGO poleg čistih razvojnih faz pojavljajo tudi zgradbe sestojev kot so: raznomerni, prebiralni in pionirski sestoji, vseh skupaj je 35 %, so se omenjene sestojne zgradbe, na podlagi terenskih ocen, razčlenile po razvojnih fazah. Terenske ocene delež razvojnih faz znotraj zgradb sestojev (raznomerni, prebiralni in pionirski sestoji) se izdelujejo na terenu, vzporedno z opisovanjem sestojev. Delež pomladka iz debeljaka (5,7 % površine debeljakov) se je prištel k razvojni fazi mladovje.

Slika 13: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah (%)

Na tej osnovi se je izdelalo primerjavo z modelnim razmerjem razvojnih faz. Primerjava pokaže, da v stanju gozdov manjka zlasti drogovnjakov in da je prevelik delež debeljakov.

Primerjava razmerja razvojnih faz z modelnim razmerjem razvojnih faz po lastništvu ne prikaže bistvenih razlik. Ker so deleži rastišč v vseh skupinah lastništva zelo podobni, se ni izdelalo modelnega stanja za vsako lastništvo posebej, pač pa se je pri vseh skupinah lastništev uporabilo enoten model izdelan na ravni GGO. V primerjavi z razmerjem razvojnih faz na ravni območja, je v državnih gozdovih v stanju več mladovij (14 %) in sestojev v obnovi (17 %), manj pa debeljakov (53 %), v zasebnih gozdovih je manjši delež mladovij (11 %) in sestojev v obnovi (14 %) ter večji delež debeljakov (57 %), v gozdovih lokalnih skupnosti je manj mladovij (12 %), več drogovnjakov (19 %), manj debeljakov (54 %) in manj sestojev v obnovi (13 %).

Ocena je, da bo trajnost donosov lesa tudi v prihodnje zagotovljena, spremenilo pa se bo razmerje med iglavci in listavci. V strukturi poseka bo manj iglavcev, predvsem smreke in več listavcev. Navedeno velja še posebej za državne gozdove.

Zasnova in negovanost gozdnih sestojev

Preglednica 36: Zasnova gozdnih sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Državni gozdovi				Zasebni in drugi gozdovi				Skupaj			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	4.191	12,3	49,2	21,3	17,2	17,4	48,2	21,8	12,6	13,7	49,0	21,4	15,9
Drogovnjak	7.598	4,0	50,2	37,2	8,6	7,0	50,5	29,3	13,2	5,5	50,3	33,3	10,9
Podmladek	11.665	3,8	63,1	27,1	6,0	5,8	66,6	24,7	2,9	4,6	64,7	26,0	4,7

Zasnove gozdnih sestojev so v državnih in zasebnih gozdovih podobne. V obeh skupinah lastništva prevladujejo dobre sestojne zasnove. Boljše sestojne zasnove so v ohranjenih - predvsem bukovih gozdovih ter gozdovih iglavcev na kislih tleh, slabše pa v jelovo-bukovih gozdovih (v mlajših sestojih manjka jelka in plemeniti listavci) ter v gozdovih v nastajanju. Primerjava sedanje ocenjene zasnove gozdnih sestojev z ocenjeno zasnovo gozdnih sestojev izpred desetih let ne pokaže velikih razlik.

Preglednica 37: Negovanost gozdnih sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Državni gozdovi				Zasebni in drugi gozdovi				Skupaj			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	4.192	56,5	32,2	11,3	0,0	35,5	42,2	21,6	0,7	50,8	34,9	14,1	0,2
Drogovnjak	7.599	53,2	26,2	18,4	2,2	19,5	36,5	40,6	3,4	36,4	31,3	29,5	2,8
Debeljak	39.894	69,7	21,4	8,5	0,4	42,2	42,9	14,8	0,1	56,0	32,1	11,7	0,2
Sestoj v obnovi	8.639	68,2	28,9	2,8	0,1	41,9	46,9	10,9	0,3	58,1	35,8	5,9	0,2
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	26.693	43,2	43,1	12,6	1,1	15,9	51,9	31,9	0,3	28,8	47,7	22,8	0,7
Tipični prebiralni sestoj	2.884	67,6	18,3	13,8	0,3	52,9	36,3	10,7	0,1	62,5	24,5	12,8	0,2

Nekaj več kot polovica sestojev je dobro negovanih. Slabše negovani so drogovnjaki in raznomerni sestoji. V državnih gozdovih je negovanost v vseh razvojnih fazah boljša kot v zasebnih gozdovih, še posebej negovanost drogovnjakov in negovanost raznomernih sestojev. Primerjava podatkov o negovanosti sestojev z negovanostjo sestojev izpred deset let pokaže nekoliko slabšo negovanost, kar je posledica velikega obsega varstveno sanacijskih sečenj in izpada negovalnih sečenj v preteklem desetletju.

Kakovost gozdnega drevja

Struktura drevja po kakovostnih razredih je izdelana na osnovi podatkov iz meritev na stalnih vzorčnih ploskvah (v nadaljevanju SVP) za drevje, ki ima prsni premer večji od 29 cm. Gre torej za oceno kakovosti stoječega drevja pri snemanju podatkov na SVP. V vzorec je zajeta le površina gozdov, kjer so bile izvedene meritve na SVP (brez varovalnih gozdov in brez manjših gozdnih rezervatov).

Preglednica 38: Struktura drevja po kakovostnih razredih v deležih (%) od lesne zaloge dreves nad 29 cm.

Drevesna vrsta	Delež dreves po kakovostnih razredih				
	Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	5	30	42	19	4
Jelka	5	31	47	16	2
Bor	1	7	30	42	21
Macesen	-	14	34	42	10
Bukev	6	21	35	26	12
Hrast	2	13	36	32	17
Plemeniti listavci	7	22	36	24	12
Drugi trdi listavci	-	1	15	31	53
Mehki listavci	-	3	14	35	48
Iglavci	5	30	43	19	4
Listavci	5	19	34	26	16
Skupaj	5	23	38	23	11

Kakovost drevja je višje ocenjena v ohranjenih gozdovih, zlasti bukovih gozdovih in v jelovjih na kisli podlagi, nekoliko nižje v jelovo-bukovih gozdovih, še nižje pa v toploljubnih gozdovih ter pionirskih gozdovih in grmiščih. Plemeniti listavci (gorski javor, veliki jesen, ...) imajo v primerjavi z ostalimi drevesnimi vrstami največji delež odlične kakovosti, sledita bukev in smreka. Pri vseh drevesnih vrstah prevladuje dobra kakovost, z izjemo trdih in mehkih listavcev, kjer je kakovost bistveno slabša. Iglavci imajo pričakovano v povprečju boljšo kakovost kot listavci. Med lastniškimi kategorijami ni bistvene razlike v kakovosti drevja. Nekoliko boljše je ocenjena kakovost listavcev v državnih gozdovih, kakovost iglavcev je ocenjena zelo podobno. Primerjava ocen kakovosti drevja z oceno kakovosti za obdobje

2001-2010 ne pokaže bistvene razlike. Primerjava z obdobjem 1991-2000 pa pokaže, da je ocenjena kakovost v obdobju 2011-2020 v povprečju malo boljša. Primerjava pokaže, da je predvsem več dreves v razredih dobra in prav dobra kakovost ter manj v razredih zadovoljiva in slaba. Vendar pa je bil vzorec izmerjenih dreves na SVP v obdobju 1991-2000 razmeroma majhen, zato morda primerjava kakovosti s tem obdobjem ne kaže najbolj realno sliko.

3.2.4 Vzdrževanje, ohranjanje in ustrezno povečanje biotske raznovrstnosti v gozdnih ekosistemih

Preglednica 39: Ocena ohranjanja biotske raznovrstnosti gozdov

Indikator	Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Drevesna sestava gozdov (P 2.2)	4	4	4	4
Ohranjenost gozdnih sestojev	3	3	3	3
Gozdni sestoji s prevladujočim debelim drevjem	4	4	4	4
Uspešnost pomlajevanja in preraščanja gozdnih sestojev	3	3	3	3
Tujerodne vrste	4	4	4	4
Gozdni genski viri	4	4	4	4
Odmrla lesna masa	4	4	4	4
Natura 2000	4	4	4	4
Gozdovi prepuščeni naravnemu razvoju	4	4	4	4
Varovalni gozdovi	4	4	4	4
Dolžina gozdnega roba	4	4	4	4
Mokrišča in vodni viri v gozdu	4	4	4	4
Mirne cone	4	4	4	4

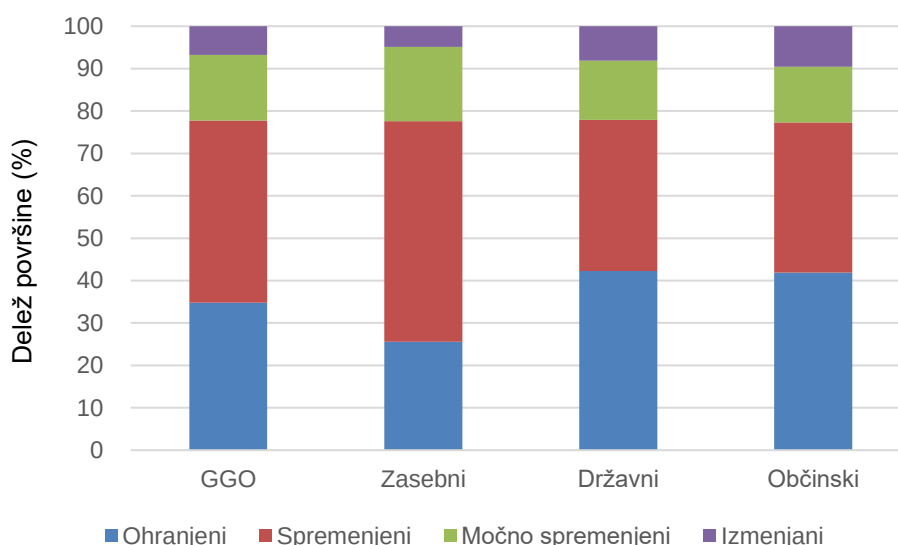
1: zelo neugodno - manj kot 25 % ciljnega stanja; 2: neugodno - manj kot 50 % ciljnega stanja; 3: ugodno - več kot 50 % ciljnega stanja; 4: zelo ugodno - več kot 75 % ciljnega stanja; *ni podatka

Drevesna sestava gozdov

Podrobneje je opisana v poglavju 2.2. Prevladuje naravna drevesna sestava s prevladujočim deležem bukve, sledita ji smreka in jelka. Med ostalimi vrstami s 7,8 % prevladujejo plemeniti listavci, hrastov je 4,9 %. Močnejše spremenjena drevesna sestava je le v RGR zasmrečenih gozdov, RGR Podgorska bukovja v nastajanju in RGR Gozdovi za večjo pestrost.

Ohranjenost gozdnih sestojev

Analiza ohranjenosti drevesne sestave gozdov je izračunana na podlagi Robičevega indeksa spremenjenosti [22], [23]. Osnovna enota za izračun indeksa spremenjenosti je bil odsek, indeks spremenjenosti ima vrednosti od 1 do 4, in sicer ohranjeni (1), spremenjeni (2), močno spremenjeni (3) in izmenjani (4) sestoji, izračunan je na osnovi evklidskih razdalj. Indeks se je posameznemu odseku določil tako, da se je drevesno sestavo odseka, primerjalo z naravno drevesno sestavo [23]. Izračun je pokazal, da je odsekov z ohranjeno drevesno sestavo po površini 35 %, spremenjenih 43 %, močno spremenjenih 16 % in izmenjanih 7 %. Močno spremenjeni in spremenjeni so odseki, kjer se je drevesna sestava močno odklonila od naravne drevesne sestave. Največkrat je za to razlog močnejša primes smreke, ki je bila v preteklosti umetno vnesena, njena prisotnost po naravi pa je majhna ali pa je sploh ni.

Slika 14: Prikaz ohranjenosti gozdnih sestojev po skupinah lastništva

Delež ohranjenih gozdov je največji v državnih gozdovih in gozdovih lokalnih skupnosti (42 %), najmanjši pa v zasebnih gozdovih (26 %). Delež spremenjenih gozdov je največji v zasebnih gozdovih (61 %), najmanjši pa v državnih (51 %). Močno spremenjenih in izmenjanih gozdov skupaj je največ v gozdovih lokalnih skupnosti (10 %), najmanj pa v zasebnih gozdovih (5 %). Izračun ohranjenosti je pokazal, da so državni gozdovi in gozdovi lokalnih skupnosti nekoliko bolj ohranjeni kot pa zasebni gozdovi.

Gozdni sestoji s prevladujočim debelim drevjem (30 cm in več)

Na ravni območja je večina lesne zaloge razporejena v debelinske razrede na 30 cm. V debelinskem razredu 30-40 cm je 21 % lesne zaloge, v debelinskem razredu 40-50 cm je 24 % lesne zaloge in v debelinskem razredu nad 50 cm je 33 % lesne zaloge, skupaj nad 30 cm premera je to 78 %, kar je zelo ugodno upoštevajoč Naravovarstvene smernice [24]. V debelinskih razredih nad 30 cm znaša delež lesne zaloge iglavcev 83 %, delež listavcev pa 73 %.

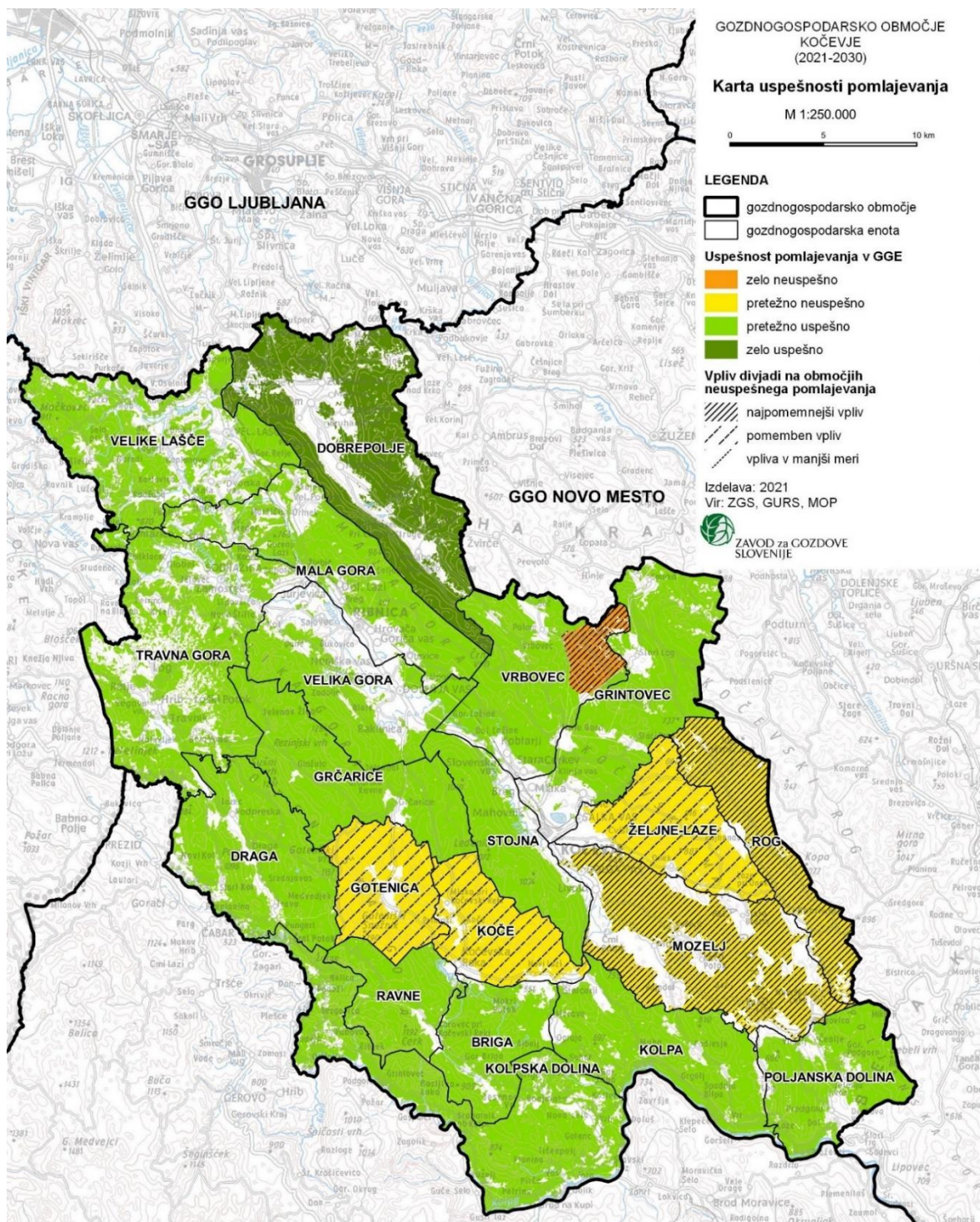
Razlog za takšno razporeditev lesne zaloge je v prevladujočem deležu odraslih sestojev - debeljakov ter v velikem deležu raznomernih sestojev, ki so dobro pomlajeni, vendar pa mladovja še niso prerasla meritvenega praga. Tako velik delež odraslih sestojev in posledično razporeditev lesne zaloge v višjih debelinskih razredih je posledica težav pri naravni obnovi v preteklih 4 desetletjih kot tudi posledica varstveno sanacijskih sečenj v zadnjem desetletju in posledično neizvajanje negovalnih sečenj zlasti v jelovo-bukovih in čistih bukovih sestojih.

V zadnjem desetletju se je površina mladovij povečala za 50 %, za 50 % se je povečal tudi delež pomladka v raznomernih sestojih. Za pričakovati je, da se bo v naslednjih desetletjih, zaradi preraščanja mladovja in pomladka preko merilnega praga in ob normalnem izvajanju negovalnih sečenj, struktura lesne zaloge spremenila v korist debelinskih razredov pod 30 cm.

Uspešnost pomlajevanja in preraščanja gozdnih sestojev

V letu 2021 se je na ZGS v okviru ekspertne skupine za vse gozdnogospodarske enote (GGE) v Sloveniji ugotavljalo stanje uspešnosti pomlajevanja in vpliva rastlinojede parkljaste divjadi na pomlajevanje. Oboje se je ugotavljalo na podlagi serije kazalcev stanja

in trendov gozdnega mladja, pridobljenih na osnovi razpoložljivih podatkov ter ekspertnih ocen.

Slika 15: Karta uspešnosti pomlajevanja in vpliva divjadi na območjih neuspešnega pomlajevanja

Na Sliki 15 so obarvana območja (GGE), kjer se je pomlajevanje gozda ocenilo kot pretežno neuspešno (rumena barva), pri čemer se ločuje območja, kjer je neuspešno pomlajevanje v največji meri posledica vpliva parkljaste divjadi (gostejša šrafura) in območja, kjer divjad so-pogojuje neuspešno pomlajevanje skupaj z ostalimi okoljskimi dejavniki (manj gosta

šrafura). Na vseh ostalih območjih (temno zelena in svetlo zelena ter brez šrafure) je pomlajevanje ocenjeno kot zelo uspešno oziroma pretežno uspešno. Ocenilo se je, da ima divjad najpomembnejši vpliv na uspešnost pomlajevanja na območju GGE Rog in Mozelj pomemben vpliv pa na območju GGE Željne-Laze, GGE Koče in GGE Gotenica. Težave z naravno obnovo jelke, plemenitih listavcev in hrasta se opažajo mestoma tudi na območju GGE Mala gora.

V drevesni sestavi mladovja (Preglednica 40) prevladuje bukev, sledijo smreka, plemeniti listavci, trdi listavci, hrast, mehki listavci in jelka. V primerjavi z drevesno sestavo lesne zaloge je delež jelke zelo nizek (jelke je v LZ 18 %), nizek je tudi delež hrasta (hrasta je v LZ 5 %), višji je delež bukve (bukve je v LZ 38 %) in delež smreke ter plemenitih listavcev.

Podatek o vrsti (primerjava temeljnice vrsti med skupinami drevesnih vrst) nam kaže, da je v preteklem desetletju v deležu vraslih dreves na prvem mestu bukev takoj za njo pa smreka. Primerjava podatkov temeljnice vrsti s temeljnico sestojev pokaže na težave preraščanja jelke in hrasta. Delež jelke je v sestojni temeljnici 20 %, v vrsti pa le 4,7 %, delež hrasta je v celotni temeljnici 5 %, v vrsti pa le 0,3 %.

Preglednica 40: Drevesna sestava mladovij in vrsti po oblikah lastništva

	Zasebni gozdovi		Državni gozdovi		Gozdovi lokalnih skupnosti		Skupaj	
	Mladovje (%)	Vrast (%)	Mladovje (%)	Vrast (%)	Mladovje (%)	Vrast (%)	Mladovje (%)	Vrast (%)
Smreka	30,5	41,0	24,8	29,2	11,2	34,1	25,5	35,3
Jelka	1,9	6,5	1,6	3,1	2,1	1,6	1,7	4,7
Bor	0,5	0,8	0,0	0,0	0,1	1,2	0,2	0,5
Macesen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Drugi iglavci	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bukev	51,3	28,8	57,7	49,8	64,4	36,1	56,4	38,8
Hrast	1,1	0,6	2,4	0,1	2,5	0,1	2,1	0,3
Plemeniti listavci	9,5	6,3	7,2	7,4	5,7	7,6	7,7	6,8
Drugi trdi listavci	4,0	11,7	4,6	8,6	8,2	17,8	4,6	10,5
Mehki listavci	1,2	4,3	1,7	1,8	5,8	1,5	1,8	3,0
Iglavci	32,9	48,3	26,4	32,4	13,4	36,8	27,4	40,5
Listavci	67,1	51,7	73,6	67,6	86,6	63,2	72,6	59,5
Skupaj	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Pred desetimi leti (2010) je bila drevesna sestava mladovja: smreka 27 %, jelka 4 %, bukev 56 %, hrast 1 %, plemeniti listavci 8 %, trdi listavci 3 % in mehki listavci 1 %. Iz podatkov je razvidno, da se drevesna sestava mladovij ni bistveno spremenila. V primerjavi z drevesno sestavo lesne zaloge je bilo v mladovju v vseh preteklih obdobjih zaznati premajhen delež hrasta in še posebej jelke, kar kaže na nerešene težave pri pomlajevanju teh dveh drevesnih vrst. Najbolj so te težave očitne v RGR Gradnova-belogabrovja, RGR Podgorska gradnova bukovja, v obeh RGR v mladovju primanjkuje hrasta in v RGR Jelova bukovja, kjer v mladovju močno primanjkuje jelke. V RGR Jelova bukovja je delež jelke v mladovju 1,7 %, v lesni zalogi pa preko 30 %.

Tujerodne vrste

V preteklem obdobju je bila skoraj četrtina gozdov prizadeta po ujmah. Na teh površinah so nastali ugodni pogoji za razrast invazivnih vrst. Zaenkrat so prisotne predvsem tujerodne zeli kot so enoletne suholetnice, kanadske zlate rozge in ambrozije. Tujerodnih drevesnih in grmovnih vrst na ogolelih površinah zaenkrat ni bilo opaziti.

Pred desetimi leti so bili veliki jeseni večinoma še vitalni, bil pa je že prisoten kostanjev rak, holandska bolezen bresta, mehurjevka zelenega bora, ambrozija, enoletna suholetnica in heraklinske pikapolonice. Stanje je vsako leto slabše tudi na račun globalne trgovine s semeni, rastlinami in živalmi. Lokalne vrtnarije in trgovine prodajo rastline katere kupci kasneje zavržejo v naravo ali pa se same razširijo iz vrtov. Od živalskih vrst je bila v Ribnici

pred nekaj leti opažena in uplenjena nutrija. Vrsta je še zelo redka, prisotni le posamezni dispregerji.

Preglednica 41: Prisotnost reguliranih tujerodnih vrst in tujerodnih vrst, ki so močno razširjene oziroma se hitro širijo in povzročajo škodo biotski raznovrstnosti oz. gospodarsko škodo

Vrsta	Stanje (prisotnost/razširjenost/trend)	Opomba ¹
nutrija (<i>Myocastor coypus</i>)	Redko prisotna	divjad; živalska vrsta z EU seznama ITV.
veliki pajesen (<i>Ailanthus altissima</i>)	Točkovno - omejeno razširjena, verjetnost naraščanja števila	drevo; rastlinska vrsta z EU seznama ITV.
žlezava nedotika (<i>Impatiens glandulifera</i>)	Ob vodotokih in vlažnih območjih prisotna že celo desetletje, narašča	rastlinska vrsta z EU seznama ITV.
japonski dresnik (<i>Fallopia japonica</i>)	V spodnjem delu reke Bistrice, smetišče Hrovača, V okolici Kočevskega jezera	zelnata rastlina
sahalinski dresnik (<i>Fallopia sachalinensis</i>)	Prisoten ob reki Rinži, trend naraščanja	zelnata rastlina
severnoameriške nebine (<i>Symphotrichum spp.</i>)	Točkovno - omejeno razširjena npr. okolica Kočevja, Koprivnik	zelnata rastlina
pelinolistna žvrklja ali ambrozija (<i>Ambrosia artemisiifolia</i>)	Splošno razširjena tudi na ogolelih površinah	zelnata rastlina
orjaški dežen (<i>Heracleum mantegazzianum</i>)	Točkovno razširjen v okolici Dolge vasi	zelnata rastlina
rdeči hrast (<i>Quercus rubra</i>)	Prisoten v parkih izven območja gozdov	drevesna vrsta
pavlovnija (<i>Paulownia tomentosa</i>)	Do sedaj tri najdbe v gozdu v bukovih letvenjakih - v JV delu območja	drevesna vrsta
navadna amorfa (<i>Amorpha fruticosa</i>)	Kočevje ob gozdni drevesnici, v okolici jezera, potencialen trend naraščanja	grmovna vrsta
jesenov ožig (<i>Hymenoscyphus fraxineus</i>)	Splošno razširjen v zadnjem desetletju - veliki jesen izginja	gliva, ŠO gozd. drevja

¹Tujerodne vrste z EU seznama [25]

Gozdni genski viri

V GGO se je v zadnjih dveh desetletjih nekoliko spremenila drevesna sestava v prid listavcev, zlasti buke. V RGR zasmrečeni gozdovi se je z obnovo po ujmah posadilo veliko listavcev (hrasta). Veliko je naravne nasemenitve z avtohtonimi vrstami. Glavno oviro pri obnovi nekaterih vrst (jelka, hrast, gorski javor, manjšinske vrste) predstavlja objedanje mladovja - največ na prisojnih legah in v gozdovih v podgorskem pasu. V bukovjih se zmanjšuje pestrost vrst, saj v mladovju močno prevladuje bukev. V vseh RGR jelova bukovja se premalo vraščata jelka in plemeniti listavci, prevladuje pa bukev. Povečati bo potrebno delež sadnje jelke v gorskem pasu, v podgorskem pasu hrasta in manjšinskih drevesnih vrst. V podgorskih gozdovih se je sadilo veliko gradna iz submediterana kar je ustrezno, upoštevajoč podnebne spremembe. V GGO manjkajo semenski objekti gradna, cera, ostrolistnega in topokrpega javorja ter češnje. Izločiti je potrebno še nižinsko provenienco buke in jelke na prisojni legi. Omenjene vrste bodo šle v izbor drevesnih vrst za naslednjih sto let.

Odmrta lesna masa**Preglednica 42: Odmrlo drevje (št./ha)**

Lastništvo	Razš. deb. r.	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
		igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
Državni gozdovi	A	3,0	3,7	6,7	3,1	6,0	9,1	6,1	9,7	15,8	5,5
	B	0,7	0,9	1,5	0,5	1,0	1,4	1,1	1,8	3,0	4,8
	C	0,3	0,2	0,5	0,2	0,2	0,4	0,5	0,4	0,9	2,9
	Skupaj	4,0	4,7	8,7	3,7	7,2	10,8	7,7	11,9	19,6	13,2
Zasebni gozdovi	A	5,1	5,0	10,1	5,7	7,0	12,7	10,8	12,0	22,8	7,7
	B	1,0	0,8	1,8	0,7	0,9	1,6	1,8	1,7	3,4	5,6
	C	0,2	0,1	0,3	0,1	0,1	0,1	0,3	0,2	0,4	1,5
	Skupaj	6,3	5,9	12,2	6,5	7,9	14,4	12,8	13,8	26,7	14,7
Gozdovi lokalnih skupnosti	A	3,2	5,5	8,6	2,9	6,6	9,4	6,0	12,0	18,1	6,3
	B	0,7	1,2	1,9	0,4	1,2	1,6	1,1	2,4	3,5	5,7
	C	0,2	0,2	0,4	0,2	0,2	0,4	0,4	0,4	0,7	2,4
	Skupaj	4,1	6,8	10,9	3,4	8,0	11,4	7,5	14,8	22,3	14,3
Skupaj	A	3,9	4,3	8,2	4,1	6,4	10,5	8,0	10,8	18,7	6,4
	B	0,8	0,8	1,7	0,6	1,0	1,5	1,4	1,8	3,2	5,2
	C	0,3	0,1	0,4	0,1	0,1	0,3	0,4	0,3	0,7	2,3
	Skupaj	5,0	5,3	10,3	4,8	7,5	12,3	9,8	12,8	22,6	13,9

*Podatki so pridobljeni s SVP, nanašajo se na večnamenske gozdove, GPN, ukrepi so dovoljeni in gozdne rezervate

Podatki iz Preglednice 42 se nanašajo na gozdove, kjer se izvajajo meritve na SVP, to so vsi večnamenski gozdovi, GPN, ukrepi so dovoljeni in večina gozdnih rezervatov. V preglednici niso zajeti varovalni gozdovi in nekateri manjši gozdni rezervati, kjer je delež odmrle mase, v primerjavi s povprečjem območja, zagotovo višji. Delež odmrle mase znaša v povprečju 4,3 % od lesne zaloge. V primerjavi s preteklim obdobjem je višji za 48 %. Najvišji je v gozdovih lokalnih skupnosti (4,9 %), najnižji pa v državnih gozdovih (4,1 %). V B in C razširjenih debelinskih razredih je skupaj 3,9 dreves/ha, največ v gozdovih lokalnih skupnosti (4,2 dreves/ha), manj v državnih gozdovih in zasebnih gozdovih (3,8 dreves/ha). Zaradi prevladujočega deleža rezervatov in ekocelic v državnih gozdovih je največje število dreves v C razredu v državnih gozdovih (0,9 dreves/ha). Največ odmrle lesne mase je v RGR Gozdni rezervati (51 m³/ha), sledijo gozdovi v oborah (23 m³/ha), toploljubna bukovja (22 m³/ha), jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah (21 m³/ha), jelova bukovja (preko 15 m³/ha), nižji delež je v bukovjih, najnižji pa je v zasmrečenih gozdovih. Razlogi za razmeroma velik delež odmrle biomase so naravne ujme (žled, vetrolom), zaradi katerih je v gozdu ostalo veliko neizkoriščenega lesa pa tudi način gospodarjenja, ki upošteva zahteve PUN 2000 [26]. GGO prekriva velik delež območja Natura 2000 znotraj katerega so upravljalne cone vrst (detli, brazdar...), kjer se zahteva večji delež odmrle mase, in sicer 3-5 %, za najzahtevnejše vrste (triprsti in belohrbti detel) tudi nad 5 % pa vse do 10 % (1-2 drevesi razširjenega debelinskega razreda C/ha). S Pravilnikom (14) je za sonaravno gospodarjenje določeno 3 % odmrle lesne mase od lesne zaloge.

Območja Natura 2000

Znotraj GGO se nahajajo naslednja območja Natura 2000: Kočevsko (SI3000263), Kočevsko (SI5000013), Mateča voda in Bistrica, Ribniška dolina, Rinža, Skedenca nad Rajnturnom, Dolenja vas pri Ribnici, Kompoljska jama - Potiskavec, Podpeška jama, Mišja dolina, Krimsko hribovje - Menišija, Tržiščica s pritoki, Cereja. Skupaj je to 75,5 % površine gozdov.

Preglednica 43: Površina gozdov v Natura 2000 območjih (ha in % gozda)

Indikator	Zasebni gozd		Državni gozd		Gozdovi lokalnih skupnosti		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Natura 2000	23.600	58,0	42.985	90,3	3.626	77,1	70.211	75,5

Na območju gozdov, ki spadajo v območje Natura 2000, se izvaja trajnostno, sonaravno in večnamensko gospodarjenje z gozdom v skladu s Programom upravljanja Natura 2000 območij (v nadaljevanju PUN 2000) [26]. Ohranja se strnjene gozdne komplekse brez večjih infrastrukturnih posegov ter fragmentacije, ohranja se uravnoteženo razmerje razvojnih faz in čim bolj naravno drevesno sestavo z omogočenim naravnim pomlajevanjem. Pri izvajanju del se pospešuje minoritetne, ogrožene in plodonosne drevesne in grmovne vrste, ne vnaša se tujerodnih živali in rastlin ter gensko spremenjenih organizmov. Ohranja se območja, kjer se ne gospodari z gozdom (ekocelice, gozdni rezervati, varovalni gozdovi) ter gozdne otoke, vegetacijske pasove in skupine odraslega drevja v kulturni krajini.

Od desetih varovanih vrst sesalcev je ponovno naseljen ris, volčji tropi so številčnejši kot pred desetimi leti, rjavi medved je pogost. Glede vidre ni zaznavnih sprememb. Varovane vrste netopirjev so z ohranjanjem dreves z dupli, suhih dreves in z varovanjem kraških jam verjetno v dobrem stanju. Od 20-tih varovanih vrst ptic je v najslabšem stanju divji petelin. Populacija gozdnega jereba se krepi. Belohrbtega in triprstega detla se najpogosteje najde v večjih gozdnih rezervatih ter mestoma v predelih z večjim deležem odmrle mase. Ugodnejše razmere so bile za črno žolno, srednjega detla in druge vrste iz reda plezalcev. Za ostale vrste ptic so razmere podobne kot v preteklem desetletju. Število sov in njihovo gnezdenje je bilo odvisno od plodenja bukve in drugih drevesnih vrst.

V letih 2014-2019 se je na območju Natura 2000 - Kočevsko izvajal projekt LIFE Kočevsko [27], v okviru katerega so se izvajali ukrepi za izboljšanje habitatnih razmer in posledično vzpostavljanje ugodnega stanja ohranjenosti za močno ogrožene gozdne ptice (divji petelin, gozdni jereb, belohrbti detel in triprsti detel), orla belorepca in človeško ribico.

Ukrepi za ohranjanje biotske raznovrstnosti so bili v preteklem desetletju izvajani najpogosteje kot vzdrževanje grmišč, vzdrževanje travinj, mulčenje, vzdrževanje vodnih površin, vzdrževanje gozdnega roba, postavitve in vzdrževanje gnezdilnic, puščanje odmrle biomase, osnovanje ekocelic. Po letu 2018 so bili tovrstni ukrepi v zasebnih gozdovih financirani iz sredstev Gozdnega sklada.

Podrobnejša analiza Natura 2000 območij (delež odmrle lesne biomase, površina gozdov z drevjem nad 30 cm prsnega premera ipd.) je bila narejena v Dodatku k okoljskem poročilu [28].

Gozdovi prepuščeni naravnemu razvoju

V GGO je 1,3 % gozdnih rezervatov in 5,1 % ekocelic. Skupaj je gozdov, kjer se ne ukrepa in so prepuščeni naravnemu razvoju, 6,4 %. V zasebnih gozdovih in gozdovih lokalnih skupnosti je v primerjavi z državnimi gozdovi večji delež ekocelic. Razlog je v velikem deležu varovalnih gozdov, ki so v zasebni lasti ali pa lasti lokalnih skupnosti, v katerih se ne ukrepa. Medtem ko je v zasebnih gozdovih in gozdovih lokalnih skupnosti največji delež ekocelic v območju varovalnih gozdov, je v državnih gozdovih največji delež ekocelic v jelovo-bukovih gozdovih. Manj ekocelic je v bukovjih in v zasmrečenih gozdovih. Ekocelice so najpogosteje izločene tam, kjer so oteženi pogoji gospodarjenja (velika skalovitost, strmina ipd.) ali pa so prisotni redki manjšinski ekosistemi in habitati npr.: brlogi rjavega medveda, sistemi jazbin, kaluže, izviri, mlake, ostenja, brezna, jame. Gozdov, v katerih se

v preteklem desetletju ni gospodarilo je 1.470 ha ali 1,6 % površin gozdov v GGO (v površini niso upoštevane ekocelice in tudi ne gozdni rezervati).

Preglednica 44: Gozdovi prepuščeni naravnemu razvoju (ha in % gozda)

Indikator	Zasebni gozd		Državni gozd		Gozdovi lokalnih skupnosti		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Gozdni rezervati	149	0,4	1.026	2,2	63	1,3	1.238	1,3
Ekocelice brez ukrepanja	2.576	6,3	1.637	3,4	508	10,8	4.721	5,1

Varovalni gozdovi

Varovalni gozdovi poraščajo strma pobočja v kanjonih rek Iške, Čabranke in Kolpe ter pas prepadnih in skalovitih pobočij imenovanih Velike bele stene v GGE Velika gora.

Preglednica 45: Površina varovalnih gozdov

Indikator	Zasebni gozd		Državni gozd		Gozdovi lokalnih skupnosti		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Varovalni gozdovi	2.730	6,7	486	1,0	530	11,3	3.746*	4,0

*prikazana površina varovalnih gozdov je površina iz veljavnih načrtov GGE, po Uredbi [29] znaša površina 3.725 ha.

Večina varovalnih gozdov je v zasebni lasti (73 %), 14 % jih je v lasti lokalnih skupnosti in le 13 % v državni lasti. Večina varovalnih gozdov je brez gozdnih prometnic in zato težko dostopnih. Intenzivnost gospodarjenja je nizka. V zadnjem desetletnem obdobju je bil izveden posek v višini 1,3 m³/ha. Varovalni gozdovi so zelo pomembni z vidika ohranjanja biotske raznovrstnosti. Tu so redki in dobro ohranjeni habitati (skalovja, kamniti stebri, melišča, hudourniške struge, zimovališča, ...). Zaradi velikega deleža odmrle biomase so v delu varovalnih gozdov določene tudi upravljalvske cone detlov (triprsti in belohrbti detel).

Dolžina gozdnega roba

Dolžina gozdnega roba je 2.886 km, zunanjega 2.309 km, notranjega pa 577 km. V gozdni krajini je dolžina gozdnega roba 587 km, pomemben je zlasti notranji gozdni rob, ki meri 284 km. Gozdni rob v gozdnati krajini meri 1.916 km, zunanji 1.646 km. Zunanji gozdni rob v kmetijski krajini meri 360 km, skupen pa 383 km. Notranji gozdni rob se vzdržuje z ukrepi kot so: vzdrževanje travinj, ukrep je bil izveden v obsegu 1.224 ha, vzdrževanje grmišč, izveden v obsegu 2.121 ha, osnivanje pasišč v gozdu, izvedeno v obsegu 14 ha. Vzdrževanje zunanjega gozdnega roba se je v preteklem desetletju izvajalo v okviru ostalih biomeliorativnih del v obsegu 101 dni (40,8 ha) ter vzdrževanju travinj. Slednja dela so bila subvencionirana v okviru kmetijskih subvencij, izvedena so bila večinoma v zasebnih gozdovih.

Mokrišča in vodni viri v gozdu

Večjih območij mokrišč v GGO ni, pojavljajo se na manjših površinah ob vodotokih kot so: Rašca, Kuzmanjka (Mišja dolina), Bistrica, Ribnica, Rinža, Kolpa ter na močvirnatih območjih na Dolenjskem polju - območje Jelše, vodni zadrževalnik Prigorica, ob Reškem jezeru in Kočevskem jezeru. Manjša mokrišča se pojavljajo še na območju Šibja v GGE Mozelj in na območju GGE Briga, npr. gozdni rezervat Mižuk in gozdni rezervat Malence. Po rabi tal je GGO na celotni površini evidentiranih 167 ha zamočvirjenih zemljišč in trstičij.

V GGO je evidentiranih 128 vodotokov. V gozdu je evidentiranih 528 vodnih izvirov, 14 slapov in 138 ponorov [30]. Številni vodni viri in kali danes izginjajo. V okviru del za biotopsko funkcijo se v gozdnem prostoru izvajajo ukrepi za ohranitev vodnih virov in kalov, kot so: vzdrževanje vodnih virov in kalov, vzdrževanje večjega vodnega vira in izdelava vodnih virov in kalov. Za izvedbo tovrstnih del je bilo v preteklem desetletju porabljenih 652 dni. Ukrepi za ohranitev vodnih virov in kalov se načrtujejo tudi v okviru projekta Dežela gozdov in medveda (v nadaljevanju DeGoMe).

Mirne cone

Mirne cone so v GGO opredeljene kot območja zimovališč (10.668 ha, 11 %) in rukališč (7.145 ha, 7,5 %), mirne cone opredeljene z vidika varovanja gozdnih kur, in sicer divjega petelina (1.644 ha, 2 %) in gozdnega jereba (331 ha, 0,4 %) ter velikih ujed (orel belorepec - 30 ha, 0,03 %). Mirne cone so določene tudi okoli točkovnih objektov (brlogi, gnezda, ...) v radiju in na način, kot to določa Pravilnik o varstvu gozdov [21] in PUN 2000 [26]. V mirnih conah se izvaja vrstam prilagojeno gospodarjenje na način, da se z ustreznimi ukrepi (ohranjanje biotopov - nega, sečnja) zagotavlja primerno oblikovane habitate in upošteva obdobje, ko se na teh območjih ne izvaja gozdarskih del. Območja mirnih con gozdnih kur, v območju Nature 2000, so bila v okviru projekta LIFE Kočevsko [27] označena na način, da se je na gozdnih cestah, ki vstopajo v ta območja, postavila opozorilna tabla in zapornica. Postavljenih je bilo 20 kompletov (opozorilna tabla + zapornica), 10 na območjih mirnih con za divjega petelina in 10 na območjih mirnih con za gozdnega jereba.

3.2.5 Ohranjanje naravnih vrednot in zavarovanih območij

Preglednica 46: Zavarovana območja in naravne vrednote

Indikator	Ploskovni objekti	Točkovni objekti
	ha	št.
Zavarovana območja	42	1
Naravne vrednote	5.324	38
		1.503 jame

Zavarovana območja

V GGO je evidentiranih 11 ploskovnih objektov zavarovanih območij (7 v zasebnih gozdovih, 2 v državnih gozdovih in 2 v gozdovih lokalnih skupnosti) s skupno površino 42 ha in en točkovni objekt v gozdovih lokalnih skupnosti. Pomembnejša zavarovana območja so: Soteska "Kadice", Podpeška jama, Željnske jame, Lipe na Veliki Slevici, Lipov gaj pri Sv. Antonu in Svetoantonska jama. V pretežnem delu zavarovanih območij Soteska »Kadice« in Željnskih jam se ne gospodari (gozdni rezervat Kadice in gozdni rezervat Željnske jame). Pregled zavarovanih območij in varstvenih režimov je v Prilogi 8.

Naravne vrednote

Evidentiranih je 360 ploskovnih objektov naravnih vrednot s površino 5.324 ha. Od tega jih je 140 v zasebnih gozdovih (33 % površine), 117 v državnih gozdovih (51 % površine) in 103 v gozdovih lokalnih skupnosti (17 % površine). Točkovnih objektov je 38, od tega 9 državnega pomena in 29 lokalnega pomena. 21 jih je v zasebnih gozdovih, 14 v državnih gozdovih in 3 v gozdovih lokalnih skupnosti. V GGO je še 1.503 jam, 531 v zasebnih gozdovih, 739 v državnih gozdovih in 80 v gozdovih lokalnih skupnosti. Pregled naravnih vrednot - 1. stopnja poudarjenosti funkcij je v Prilogi 9. Iz priloge je razvidna tudi zvrst naravne vrednote. Večina naravnih vrednot ima več zvrsti, mnoge so razglašene tudi kot gozdni rezervati kjer ukrepanje ni dovoljeno. Na območju naravnih vrednot se izvaja

prilagojeno gospodarjenje, upoštevajoč naravovarstvene usmeritve. Ne izvaja se gradnja gozdnih prometnic v okolici jam, praviloma do ene drevesne višine se ne ukrepa.

3.2.6 Ohranjanje kulturne dediščine

Preglednica 47: Režim enot kulturne dediščine

Režim	Površina ¹ ha
spomenik	54
arheološko najdišče	562
vplivno območje spomenika	62
vplivno območje	163
dediščina	864
dediščina priporočilno	25
Skupaj	1.731

1podatki so povzeti po ZGS; [31];

Enote kulturne dediščine predstavljajo 1,8 % površine gozdnega prostora. Med njimi predstavlja največji delež dediščina (50 %) in arheološka najdišča 32 %. Ostale enote kulturne dediščine so prisotne v bistveno manjšem deležu. 57 % enot kulturne dediščine je v zasebnih gozdovih, 35 % v državnih gozdovih in 8 % v gozdovih lokalnih skupnosti.

Preglednica 48: Zvrsti (tipi) kulturne dediščine

Zvrst	Ploskovni objekti ha
Arheološka dediščina	588
Stavbna dediščina	200
Naselbinska dediščina	9
Kulturna krajina in zgodovinska krajina	767
Vrtnoarhitekturna dediščina	53
Memorialna dediščina	1
Druga dediščina	112
Skupaj	1.731

Zvrsti kulturne dediščine predstavljajo 1,8 % površine gozdnega prostora. Med njimi predstavlja največji delež kulturna krajina (44 %) in arheološka dediščina 34 %. Ostale zvrsti kulturne dediščine so prisotne v bistveno manjšem deležu. 57 % zvrsti kulturne dediščine je v zasebnih gozdovih, 35 % v državnih gozdovih in 8 % v gozdovih lokalnih skupnosti.

Na območju enot kulturne dediščine se pri vseh vrsteh izvaja prilagojeno gospodarjenje, upoštevajoč kulturnovarstvene usmeritve [32]. Na območjih enot kulturne dediščine se je v zadnjih desetih letih pri gospodarjenju z gozdovi upoštevalo zlasti omejitve v zvezi z gradnjo gozdnih prometnic ter prilagojen način izvedbe sečnje in spravila lesa.

3.2.7 Ohranjanje območij po predpisih o vodah (vodovarstvena območja, vodotoki)

Preglednica 49: Dolžina vodotokov

Indikator	Skupaj km
Vodotoki 1 reda	46
Vodotoki 2 reda	771

Edini vodotok prvega reda je Kolpa, vsi ostali vodotoki so vodotoki drugega reda.

Preglednica 50: Vodna in priobalna zemljišča

Indikator	Skupaj ha
Vodno zemljišče: skupaj	347

Slabih 4 % gozdnega prostora predstavljajo vodna zemljišča. Med večjimi vodnimi zemljišči stoječih voda v GGO sta Kočevsko jezero in Reško jezero, med večjimi tekočimi pa vodotoki: Kolpa, Čabranka, Rinža, Ribnica, Bistrica, Kuzmanka in Rašca. 95 % vodnih zemljišč je v državnih gozdovih, 5 % v zasebnih gozdovih.

Preglednica 51: Vodovarstvena območja

Indikator	Državni nivo ha	Občinski nivo ha
VVO I / 1. varstveni režim	-	47
VVO II / 2. varstveni režim	-	4.345
VVO III / 3. varstveni režim	1.458	13.568
4. varstveni režim	-	-
VVO Skupaj	1.458	17.960

Vodovarstvena območja državnega nivoja predstavljajo 1,5 % površine gozdnega prostora. 82 % jih je na območju zasebnih gozdov, 17 % na območju državnih gozdov, 1 % na območju gozdov lokalnih skupnosti. Vodovarstvena območja [30] občinskega nivoja predstavljajo 19 % površine gozdnega prostora. 42 % jih je na območju zasebnih gozdov, 51 % na območju državnih gozdov, 7 % na območju gozdov lokalnih skupnosti. Vodovarstvena območja, vodotoki in območja poplav v GGO so prikazani v poglavju 12, na karti M - Varstvena območja in območja poplav po predpisih o vodah.

Na območju vodotokov, vodnih zemljišč in vodovarstvenih območij se z gozdovi gospodari upoštevajoč vodovarstvene predpise [33]. Najpogosteje se upošteva usmeritve - omejitve glede gradnje gozdnih prometnic, spravila lesa in krčitve gozdov ter uporabe ustrezne primerne tehnologije za sečnjo in spravilo lesa. V gozdu se izvajajo tudi ukrepi za vzdrževanje in izboljšanje vodnih virov, kot so: vzdrževanje vodnih virov in kalov, vzdrževanje večjega vodnega vira in izdelava vodnih virov in kalov.

3.2.8 Vzdrževanje, ohranjanje in ustrezno izboljšanje varovalne in zaščitne funkcije gozdov

Gospodarjenje v varovalnih gozdovih je v primerjavi z ostalimi gozdovi bistveno manj intenzivno. V preteklem desetletju se je na območju varovalnih gozdov posekalo le 1,5 m³/ha lesa. Gozdovi so povečini slabo odprti z gozdnimi in drugimi prometnicami, dostopni so le na vznožju pobočij. Na območju varovalnih gozdov se ne izvajajo večje krčitve gozdov zaradi potreb gradnje naselij ali infrastrukturnih objektov ali potreb širjenja kmetijskih

zemljišč. Paša domačih živali se v območju varovalnih gozdov ne izvaja. Skozi varovalne gozdove so speljane redke planinske poti. V preteklosti je bilo na območju varovalnih gozdov zabeleženih nekaj manjših posegov zaradi gradnje in vzdrževanja infrastrukturnih objektov (pokablitev elektrovodov, izgradnja vodovodov) in gradnje objektov (širitev obstoječega naselja v Dolu). Posegi so bili lokalno zelo omejeni, pri gradnji so bili upoštevani projektni pogoji ZGS in Ministrstva za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju MKGP). Ocenjuje se, da na območju varovalnih gozdov ne obstajajo večja tveganja za zagotavljanje varovalne funkcije, kot tudi ne ostalih funkcij.

Gozdovi, ki opravljajo poudarjeno zaščitno funkcijo so v GGO redki. To so predvsem gozdovi na zelo strmih pobočjih nad nekaterimi infrastrukturnimi objekti, zlasti javnimi cestami, na območju GGE Velike Lašče, GGE Kolpska dolina, GGE Kolpa in GGE Poljanska dolina. Gospodarjenje z gozdovi je na teh območjih prilagojeno, in sicer tako, da se zagotavlja stalna pokrovnost gozdnih zemljišč z gozdno vegetacijo, krčitve gozdov se tu ne izvajajo. Ocenjuje se, da na teh območjih ne obstajajo večja tveganja za zagotavljanje zaščitne funkcije. Posebej kritičnih območij ni. Informativni prikaz verjetnosti pojavljanja plazov in plazovitih območij je prikazan na karti N, prikaz potencialnih erozijskih območij pa na karti O, oboje v poglavju 12. Oba prikaza temeljita na grobih podatkih v merilu 1:250.000.

3.2.9 Vzdrževanje, ohranjanje in ustrezno izboljšanje drugih socialno-ekonomskih funkcij gozdov

Preglednica 52: Vzdrževanje, ohranjanje in ustrezno izboljšanje drugih socialno-ekonomskih funkcij gozdov

Indikator	Ocena	Komentar GGO
Število gozdarskih podjetij	4	Veliko tudi manjših podjetij, pokrivajo celoten spekter potreb po izvedbi gozdarskih del
Vlaganja v gozdove	2-3	Nižja v zasebnih gozdovih, višja v državnih gozdovih in gozdovih lokalnih skupnosti
Varnost in zdravje pri delu v gozdovih	3-4	V primerjavi s SLO manjši delež nezgod
Turizem in rekreacija	3	Večinoma aktivnosti se usmerja
Ocena rabe lesa za biomaso	3	Dodatne možnosti mletja vej ob sanitarnem poseku
Ocena rabe lesa za industrijo	4	Dovolj lesa za potrebe lokalne industrije
Nelesni gozdni proizvodi	4	Večjih osiromašenj rastišč se ne beleži

1: zelo neugodno - manj kot 25 % ciljnega stanja; 2: neugodno - manj kot 50 % ciljnega stanja; 3: ugodno - več kot 50 % ciljnega stanja; 4: zelo ugodno - več kot 75 % ciljnega stanja; *ni podatka

Na območju jugovzhodne Slovenije deluje preko 80 gozdarskih podjetij, ki so dobro opremljena za delo v gozdu in pokrivajo vsa delovna področja.

Realizacija načrtovanih vlaganj v gozdove je razmeroma nizka v zasebnih gozdovih (35 %), nekoliko višja v gozdovih lokalnih skupnosti (40 %), najvišja v državnih gozdovih (70 %). Nizka stopnja vlaganj v gozdove je posledica prioritete izvajanja varstveno-sanacijskih sečenj v preteklem obdobju, v zasebnih gozdovih tudi nezainteresiranost lastnikov za delo v svojem gozdu. Računa se, da se bo z zmanjšanim obsegom sanitarnih sečenj in višjo stopnjo sofinanciranja del iz sredstev gozdnega sklada, obseg vlaganj povečal.

V preteklem obdobju se je v GGO evidentiralo 24 nezgod, kar je v primerjavi s Slovenijo (v nadaljevanju SLO) (978 nezgod) le 2,4 %. Nezgod s smrtjo je bilo 7, v primerjavi s SLO

(207 nezgod) je to 3,4 %. Ocenjuje se, da je za varnost in zdravje pri delu v gozdovih GGO razmeroma dobro poskrbljeno, cilj pa je, da bi bilo še bolje.

Turizem in rekreacijo se v gozdnem prostoru v sodelovanju z lokalnimi skupnostmi poskuša usmerjati s pomočjo različne infrastrukture (gozdne učne poti, tematske poti, kolesarske poti, urejanje centrov za gorsko kolesarjenje, določitev območij za vožnjo z motornimi vozili, kot so štirikolesniki, enduro in motokros motorji ter motorne sani, postavitve informativnih in opozorilnih tabel, ...). V GGO se sicer dogaja, da se krši predpise in ne upošteva opozoril (vožnja s štirikolesniki, motokros motorji in motornimi sanmi v gozdnem prostoru, obisk območij zavarovanih območij, mirnih con, ...), vendar pa obisk in število kršitev za enkrat še ni tako velik, da bi bistveno ogrožal trajnost in funkcije gozda.

Raba biomase je trenutno večinoma omejena na manj kakovosten les in les debel majhnih premerov (redčenja), manj pa v izkoriščanje vejevja in krošenj z izjemo redke izdelave sekancev iz sečnih ostankov ob izvajanju varstveno-sanacijskih sečenj iglavcev. Sedanji obseg izkoriščanje lesa za biomaso ne vpliva na trajnost gozdov. V primeru varstveno-sanacijskih sečenj iglavcev bi bilo celo dobrodošlo, da bi se obseg porabe sečnih ostankov (veje, vrhači) z izdelavo sekancev še povečal.

V GGO se lahko letno ob normalnih razmerah (brez ujm) poseka preko 600.000 m³ lesa (90 % prirastka), kar predstavlja zadostno količino za preskrbljenost lokalne industrije z lesom in dolgoročno zagotavlja trajnost v preskrbi z lesom v GGO in tudi širše.

Od izkoriščanja nelesnih gozdnih proizvodov kot je nabiranje gob, borovnic, kostanja, nabiranje semen, pridelava medu ... je v GGO v največjem obsegu prisotno gobarjenje, pridelava medu, pridobivanje ostalih nelesnih gozdnih proizvodov se izvaja v bistveno manjšem obsegu in je lokalno zelo omejeno. Izkoriščanje nelesnih gozdnih proizvodov ne vpliva na trajnost na ravni GGO.

3.3 Presoja doseganja ciljev in učinkovitosti gospodarjenja

3.3.1 Ocena doseganja ekonomskih ciljev

V preteklem obdobju je bila realizacija načrtovanega poseka 94 % (državni gozdovi 101 %, zasebni gozdovi 85 %, gozdovi lokalnih skupnosti 70 %). Načrtovan posek je bil po količini skoraj dosežen, ne pa tudi po drevesni strukturi, saj je bil zaradi naravnih ujm načrtovan posek pri iglavcih presežen za 25 %, pri listavcih pa je bila realizacija poseka samo 61 %. Ocena vrednosti načrtovanega poseka lesa na kamionski cesti (v nadaljevanju KC) je bila 154 mil. EUR. Ocenjuje se, da je bila realizacija prihodka za 10-20 % nižja. Cilj doseganje čim višjega dohodka od gospodarjenja z gozdovi v državni lasti in v zasebnih gozdovih z večjo gozdno posestjo ni bil realiziran v celoti, izpolnjeni pa so bili cilji zaposlitev, ohranjanje delovnih mest ter proizvodnja lesa in oskrba z lesom lesnopredelovalne lokalne industrije, čeprav so se v letih najobsežnejših sanitarnih sečenj iglavcev pojavljale težave pri dobavi lesa listavcev. V zasebnih gozdovih bi lahko bil cilj zagotavljanja oskrbe z lesom za domače potrebe dopolnilni dohodek oziroma dopolnilna zaposlitev, upoštevajoč razpoložljiv posek, realiziran višje. Kazalniki: posek in prirastek, realizacija poseka, obseg sanitarnih sečenj.

Velik obseg nenačrtovanih sanacijskih sečenj in neizvedba negovalnih sečenj imata za posledico nedoseganje ciljne zgradbe gozdnih sestojev. Premalo odraslih sestojev primernih za obnovo se je uvedlo v načrtovano obnovo, ujme pa so povzročile prezgodnji posek in razgradnjo sestojev, kar ima za posledico biološko in mehansko nestabilnost

gozdnih sestojev in povečuje tveganja pri gospodarjenju z gozdovi. Kazalniki: obseg sanitarnih sečenj, izvedene negovalne sečnje, zgradba gozdnih sestojev.

Zaradi nenačrtovanega visokega in prezgodnjega poseka iglavcev bo v prihodnje težje zagotavljati potrebe lastnikov gozdov po lesu iglavcev, zlasti smreke. Težave se bodo občutile predvsem v državnih gozdovih, kjer je bil načrtovan posek iglavcev presežen za 37 % (132 % prirastka), ne bo pa težav pri zagotavljanju lesa listavcev. Kazalniki: sanitarni posek iglavcev, ocena trajnosti donosov.

Naravne ujme niso vplivale samo na količino in strukturo posekanega lesa, pač pa tudi na kakovost posekanega lesa. Zaradi velikokrat zamujene sanitarne sečnje je bila kakovost posekanega lesa praviloma slabša, velika količina lesa na trgu pa je povzročila padec cen lesa. Zaradi sanacijskih sečenj se niso izvedle načrtovane negovalne sečnje, v okviru katerih bi se posekalo več kvalitetnejšega lesa listavcev. Kazalniki: struktura poseka, kakovost gozdnega drevja, sestojni sklep.

Na doseganje ekonomskih ciljev so v preteklem obdobju vplivala tudi vlaganja v gozdove, to je predvsem izvajanje gozdnogojitvenih in varstvenih del. Dela za obnovo so bila realizirana 60 %, za nego 50 %, varstvena dela 60 %, biomeliorativna dela pa 50 %. Višja realizacija navedenih del je bila v državnih gozdovih (70 %), nižja pa v zasebnih gozdovih (35 %). Stroški gojitvenih in varstvenih del ter biomeliorativnih del so bili ocenjeni v višini 7.886.380 EUR, realizirani pa v višini 6.626.000 EUR (84 %). Kazalniki: negovanost gozdnih sestojev, realizacija redčenj, realizacija gojitvenih del, vlaganja v gozdove.

S preteklim območnim načrtom se je določilo potrebe po izgradnji 440 km gozdnih vlak (zgrajenih 219 km) in 600 km rekonstrukcij gozdnih vlak (rekonstruiranih 328 km). Določena so bila prioriteta območja gozdov za odpiranje z gozdnimi cestami (57,5 km). Zgrajenih je bilo 15,7 km gozdnih cest, rekonstruiranih pa je bilo 6,4 km gozdnih cest. Stroški vzdrževanja gozdnih cest in vlak so bili ocenjeni na 8,6 mil EUR, realizacija je bila 41 %. Kazalniki: realizacija gradnje in vzdrževanja gozdnih prometnic, vlaganja v gozdove.

3.3.2 Ocena zagotavljanja socialnih in ekoloških ciljev

Ocena zagotavljanja ekoloških ciljev

Malopovršinska zgradba velikega deleža sestojev, ohranjeni gozdni ekosistemi, oblikovanje mirnih con, oblikovanje upravljavskih con za Natura 2000 vrste, prisotnost zavarovanih vrst zveri, zmanjšanje številčnosti jelenjadi, uspešnejša naravna obnova gozda, omejitve sadnje smreke, sadnja rastiščem primernih drevesnih vrst (hrast), povečanje lesne zaloge, povečanje deleža debelega drevja, povečanje deleža odmrle biomase, izločene ekocelice, povečanje površin gozdnih rezervatov, pester in vzdrževan gozdni rob, ohranjanje varovalnih gozdov, ohranjanje in vzdrževanje vodnih virov, ohranjanje mokrišč, vodotokov in vodnih zemljišč, upoštevanje ekoloških funkcij pri gradnji gozdne infrastrukture so le nekateri kazalci, ki kažejo, da je bilo usmerjanje razvoja gozda v preteklem desetletju v skladu z zapisanimi usmeritvami za krepitev ekoloških ciljev. Doseganje ekoloških ciljev bi bilo še boljše, če ne bi bilo naravnih ujm, ki so lokalno pa tudi na širših območjih vzrokovale prezgodnjemu poseku drevja povzročile znižanje lesnih zalog, poškodovale drevje, povzročile razgradnjo nekaterih sestojev ter bile tudi razlog za neizvedbo vseh načrtovanih biomeliorativnih del. Konkretna načrtovana dela za krepitev ekoloških funkcij so bila izvedena v obsegu 4.209 dnin, kar predstavlja 50 % realizacijo. Za izvedbo teh del je bilo porabljenih 665.000 EUR. Realizacija načrtovanih del je bila v resnici višja, saj so se nekatera dela v gozdnem prostoru, kot je npr. vzdrževanje travinj, izvedla v okviru kmetijskih subvencij (GERKI) in se zato v GGN niso evidentirala kot opravljena.

Ocena zagotavljanja socialnih ciljev

S stabilnim gozdom poraščena strma pobočja, kjer gozdovi opravljajo zaščitno vlogo, usmerjene turistične in rekreacijske aktivnosti v gozdnem prostoru, redno vzdrževane gozdne učne, naravoslovne in tematske poti, izvajanje raziskav v gozdovih, tudi gozdnih rezervatih, zdrav in vitalen gozd, ohranjene naravne vrednote in zavarovana območja, upoštevanje območij in objektov kulturne dediščine, sodelovanje in usklajevanje z vojsko in policijo pri izvajanju ukrepov na območju s poudarjeno obrambno funkcijo, raznovrsten in razgiban gozdni rob, ohranjanje in pospeševanje dekorativnih in plodonosnih drevesnih in grmovnih vrst, ohranjanje in pospeševanje izjemnih dreves in grmov, aktivno sodelovanje pri sanaciji divjih odlagališč so kazalniki, ki kažejo na visoko stopnjo doseganja socialnih ciljev. Doseganje socialnih ciljev bi bilo še boljše, če ne bi bilo naravnih ujm, ki so povzročile poškodbe sestojev in infrastrukture v območju objektov povezanih s socialnimi funkcijami.

3.4 Presoja ustreznosti prejšnjega načrta

Odločitve o gospodarjenju z gozdovi (cilji, usmeritve in ukrepi) so bile s prejšnjim načrtom postavljene zelo smelo. Možni posek je bil v primerjavi z načrtovanim v obdobju 2001-2010 višji za 50 %. Močno je bila poudarjena naravna obnova ostarelih sestojev s ciljem izboljšati razmerje razvojnih faz in debelinske strukture ter povečati prehransko bazo za divjad. Načrt je predpisal selektivni pristop pri ukrepanju v odraslih sestojih z namenom ukrepanja le v sestojih, kjer bi bili ukrepi potrebni (redčenje, obnova), v ostalih debeljaki pa brez ukrepov, s ciljem krepitve lesne zaloge. Načrtovana je bila intenzivna nega drogovnjakov s poudarkom na pospeševanju rastiščem primernih drevesnih vrst. V raznomernih, zlasti jelovo-bukovih sestojih je bil poudarek na sproščanju in oblikovanju skupin mladovij ter poseku ostarelega drevja. V gozdovih v nastajanju je bil poudarek na indirektni premeni, sadnja je bila načrtovana le izjemoma. V zasmrečenih sestojih je bil poudarek na izvajanju preventivnih varstvenih del in doslednem izvajanju gozdnega reda. Gojitvena in varstvena dela in biomeliorativna dela so bila zastavljena glede na potrebe, vendar pa so bila morda zastavljena nekoliko preveč optimistično, še zlasti v gozdovih z drobno gozdno posestjo. V strahu, predvsem pred podlubniki, so bila varstvena dela načrtovana nekoliko preobsežno. Cilji na področju gradnje gozdnih prometnic so bili postavljeni v smeri povečanja gostote gozdnih cest in vlak ter zmanjšanje pravilne razdalje.

Menimo, da so bile odločitve o gospodarjenju z gozdovi v prejšnjem načrtu dobro premišljene in ustrezne. Žal so na gospodarjenje z gozdovi in realizacijo postavljenih ciljev v preteklem obdobju močno vplivale naravne ujme, ki so narekovale drugačno ukrepanje v gozdovih kot je bilo predvideno z načrtom. Zaradi zelo obsežnih poškodb sestojev so imele prednost sanacijske sečnje pred negovalnimi. Na doseganje ciljev je v zasebnih gozdovih vplivala tudi volja lastnikov gozdov, predvsem v gozdovih z drobno gozdno posestjo je interes lastnikov za izvedbo načrtovanih del majhen. V gozdovih lokalnih skupnosti na območju občine Osilnica je še vedno ostal nerešen problem lastništva, ki je ravno tako vzrokval nerealizaciji načrtovanih del. Zaradi vseh navedenih razlogov je bila realizacija postavljenih ciljev nižja kot bi si želeli, po oceni le 60-70 %.

Kljub naštetim težavam pri doseganju ciljev so bili v gozdovih narejeni določeni premiki. Ohranila se je kompleksnost gozdov, povečal se je delež mladovij (tudi na račun ujm) ter sestojev v obnovi, večina negovalnih sečenj je bila usmerjena v obnovo ostarelih sestojev. S tem se je povečala tudi prehranska baza za divjad. V jelovo-bukovih sestojih se je povečal delež sestojev s skupnisko raznomerno zgradbo. Zmanjšal se je trend povečevanja deleža lesne zaloge v 5. debelinskem razredu. Prenehalo se je s sadnjo samo smreke, prednost pri sadnji so imeli listavci, še posebej hrast, med iglavci pa jelka. Uspeh sadnje je bil dober.

Izboljšala se je odprtost gozdov z gozdnimi prometnicami ter skrajšala pravilna razdalja. Veliko je bilo opravljenega tudi na področju ekoloških in socialnih funkcij.

3.5 Glavni problemi in priložnosti pri gospodarjenju z gozdovi

Glavne probleme in priložnosti pri gospodarjenju z gozdovi smo definirali na podlagi stanja gozdov, analiz razvoja gozdov in presoje uspešnosti trajnostnega gospodarjenja ter jih dodatno prediskutirali z deležniki na delavnici, kjer so se s pomočjo SWOT analize rangirali ter ustrezno razvrstili po pomembnosti.

Problemi

Podnebne spremembe: Podnebne spremembe so vsako leto bolj izrazite in vplivajo na spremembe v naravi, kar posledično pomeni postopno zmanjševanje deleža nekaterih drevesnih vrst in posledično boljšo prilagodljivost drugih. To bo dolgoročno pomenilo spremembo v strukturi in deležu drevesnih vrst, najverjetneje povečan delež listavcev in toploljubnih drevesnih vrst. Zmanjševanje deleža iglavcev pomeni problem trajnosti donosa iglavcev ter izginjanje nekaterih živalskih vrst, ki so vezane na iglavce. Kazalnika: sanitarni posek, spremembe v drevesni sestavi.

Naravne ujme: Naravne ujme (žled, veter, lubadar) in drugi nepredvidljivi naravni pojavi kot so pozne spomladanske pozebe, sušna obdobja v času vegetacije in velik obseg padavin, ki padejo v kratkem času, lahko močno prizadenejo gozdove, še zlasti tiste, ki imajo nenaravno drevesno sestavo in neprimerno zgradbo. Na obsežnih ogolelih površinah obstaja nevarnost namnožitve invazivnih vrst. Kazalnika: sanitarni posek, prisotnost invazivnih vrst.

Zasmrečenost sestojev: Pretirano pospeševanje smreke na neprimernih rastiščih, zlasti v podgorskem pasu, je imelo za posledico povečevanje deleža smreke v mešanih sestojih in povečevanje deleža čistih smrekovih sestojev. Zasmrečeni sestoji so zelo občutljivi na podnebne spremembe in naravne ujme. V poškodovanih in oslabljenih sestojih so zelo pogoste prenamnožitve podlubnikov, ki povzročajo veliko škodo. Kazalnik: obseg varstveno-sanacijskih sečenj.

Poškodovanost drevja in sestojev ter naraščajoče število invazivnih bolezni: Naravne ujme, bolezni in tudi neustrezna izvedba del v gozdovih povzročajo poškodbe na posamičnem gozdnem drevju in celih sestojih. Le-te se kažejo v poškodbah krošenj, pretrganem sklepu krošenj, mehanskih poškodbah debel in poškodbah zaradi bolezni (npr. jesenov ožig, holandska bolezen bresta, sušenje hrasta). Poškodbe zmanjšujejo biološko in mehansko stabilnost in močno povečujejo tveganja pri gospodarjenju z gozdovi. Kazalnik: poškodovanost drevja.

Problemi z obnovo nosilnih drevesnih vrst: V nekaterih predelih območja je še vedno prisotna problematika preštevilčne rastlinojede divjadi (jelenjadi) in posledično težav pri pomlajevanju nosilnih drevesnih vrst kot so jelka, hrast in plemeniti listavci. Najslabše stanje je v območju jelovo-bukovih gozdov, še zlasti na območju Roga (težave z obnovo jelke in plemenitih listavcev) ter v pasu podgorskih hrastovo bukovjih (težave z obnovo hrasta). Kazalniki: delež drevesnih vrst v mladovju, vrast, popis objedanja gozdnega mladja.

Razmerje razvojnih faz: Razmerje razvojnih faz se še vedno nekoliko odklanja od modelnega stanja. Razlike so se v preteklem desetletju močno zmanjšale, vendar je še vedno premalo drogovnjakov in prevelik delež starejših sestojev v fazi debeljaka. Kazalnika: razmerje razvojnih faz, debelinska struktura.

Velik delež debelega drevja: Zlasti v območju jelovo bukovih gozdov in območju jelovij na kisljih tleh je velik delež debelega manj kvalitetnega drevja kot posledica podaljševanja proizvodnih dob zaradi težav pri naravni obnovi in izpada načrtovanih pomladitvenih sečenj zaradi nujne izvedbe sanacijskih sečenj. Kazalnik: debelinska struktura.

Zmanjšan interes lastnikov gozdov za delo v gozdu in neizvedba načrtovanih del: Nezainteresiranost lastnikov gozdov z drobno gozdno posestjo za delo v svojem gozdu, nerešena lastninska razmerja v gozdovih v lasti lokalnih skupnosti (Občina Osilnica) ter težave pri izvedbi del v gozdovih z mešano lastnino - (solastnino) pomenijo slabšo negovanost sestojev ter težave pri doseganju postavljenih ciljev in posledično neizkoriščenost gozdnega potenciala. Kazalnika: negovanost sestojev, izvedene negovalne sečnje, izvedena gojitvena dela.

Zmanjševanje kakovosti dela in mestoma uporaba neprimerne gozdarske tehnologije, ki pogosto povzroča velike poškodbe gozdnih tal in nestabilnost gozdnih sestojev. Kazalniki: poškodovanost drevja, poškodovanost gozdnih prometnic.

Odprtost gozdov: Odprtost zasebnih gozdov s pretežno drobno gozdno posestjo je v določenih predelih (GGE Kolpska dolina, GGE Mala gora, GGE Travna gora) še vedno slaba in zaostaja za gozdovi z mešanim lastništvom in za državnimi gozdovi. Manjka predvsem gozdnih vlak. Kazalnik: zgrajene gozdne ceste in gozdne vlake.

Premalo sredstev za vzdrževanje gozdnih cest: razpoložljiva letna sredstva zadostujejo za ca. 40 % potreb po vzdrževanju, kar ima za posledico slabše vzdrževane gozdne ceste. Kazalnik: višina sredstev za vzdrževanje gozdnih cest.

Povečan obisk in neurejanje rekreacije in turizma: Obisk gozdnega prostora se iz leta v leto povečuje, s tem pa se povečujejo tudi motnje, ki so posledica obiskovanja gozda s premalo usmerjanja in nadzora (nabiranje plodov, obiskovanje zavarovanih območij in mirnih con, vožnje z motornimi vozili izven gozdnih cest, ...). Kazalnik: gozdni nadzor, število prijav na inšpekcijske službe.

Priložnosti

Glavne priložnosti pri usmerjanju razvoja gozdov, ki jih velja izkoristiti na poti do doseganja ciljev gospodarjenja, so:

- veliki strnjeni kompleksi dobro ohranjenih gozdov,
- tradicija gozdarstva, strokovnost dela, izobražen in izkušen kader, ki je dobro usposobljen tudi za delo na različnih projektih,
- velik delež državnih gozdov, gozdov v lasti lokalnih skupnosti in gozdov v lasti velikih zasebnih lastnikov, kjer je doseganje ciljev gospodarjenja bistveno lažje kot v drobni gozdni posesti,
- sredstva iz gozdnega sklada in programov razvoja podeželja za sofinanciranje gojitvenih, varstvenih in ostalih del ter nakupa opreme v zasebnih gozdovih,
- dobra odprtost gozdov večine GGO z gozdnimi prometnicami,
- prisotnost novih tehnologij za izvedbo del v gozdovih, ki omogočajo hitrejšo in bolj kakovostno izvedbo del ter povzročajo manj poškodb na gozdnih sestojih in gozdnih prometnicah,
- mreža gozdnih učnih in tematskih poti ter izobraževalnih točk,
- dobro razširjena mreža gozdnih rezervatov in ekocelic, ki omogočajo raziskovanje procesov naravi prepuščenih gozdovih,
- velik delež Natura 2000 območij s prisotnostjo redkih, varovanih vrst, kar daje večje možnosti za pridobitev različnih raziskovalnih projektov (Life, ...) in s tem priložnosti za dodatne zaposlitve in pridobitev novih znanj.

4 VALORIZACIJA FUNKCIJ GOZDOV

Funkcije gozdov in njihovo ovrednotenje v gozdnem prostoru so določene na podlagi Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanja z divjadjo [13].

Funkcije so ovrednotene na območju gozdnega prostora, ki zajema gozdove in površine, ki so funkcionalno vezane na gozd. Ovrednotene so s tremi stopnjami poudarjenosti:

1. stopnja: funkcije določajo način gospodarjenja z gozdom,
2. stopnja: funkcije bistveno vplivajo na način gospodarjenja z gozdom,
3. stopnja: funkcije le deloma vplivajo na način gospodarjenja z gozdom.

Za vsako funkcijo je izdelan sloj, ki omogoča prostorski oris posamezne funkcije. Velikokrat se območja s poudarjenimi funkcijami medsebojno prekrivajo. Pregledna karta funkcij gozdov je v prostorskem delu načrta (poglavje 12, karta G).

4.1 Opredelitev območij s poudarjenimi funkcijami gozdov

Ohranjeni gozdovi, številne naravne danosti, strnjeni kompleksi gozdov in redka poselitve na jugu območja, razgibana gozdnata krajina na severu ipd. so razlogi za poudarjenost različnih funkcij gozdov, zlasti ekoloških in proizvodnih, v manjši meri tudi socialnih funkcij gozdov. Gozd ima številne ter raznolike pomene, opravlja mnogotere naloge; zahteve ljudi do gozda naraščajo (poleg proizvodnih funkcij narašča pomen tako ekoloških kot socialnih funkcij) [34]. Podnebne spremembe bodo v bodoče pomembno vplivale na ohranjanje trajnosti gozdov, zaščito gozdov, pa tudi na gospodarjenje z gozdovi ter posledično na potrebno ovrednotenje vrednoti ne lesnih funkcij gozdov.

Posebna varstvena območja (območja Natura 2000) predstavljajo okvir za izvajanje konkretnih naravovarstvenih ukrepov oziroma aktivnosti za ohranitev oziroma izboljševanje stanja populacij posameznih kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov s ciljem ohranjanja biotske raznovrstnosti na ravni Evropske unije. Posamezni tovrstni ukrepi so se na Kočevskem, s pomočjo skrbnih gozdarjev, izvajali že v preteklosti. Na ta način gozdarji ohranjamo posebnosti v gozdnem prostoru in pomembno prispevamo k ohranjenemu stanju gozdov. Za ohranjanje habitatnega tipa v ugodnem stanju se uporabljajo določila 3. člena Uredbe o habitatnih tipih ter varstveni cilji za doseganje ustreznih ekoloških razmer za posamezne skupine habitatnih tipov, ki so navedeni v Prilogi 2 iste uredbe.

Vse to naj bi pomembno vplivalo na zaščito gozda, kot tudi na večjo vrednost »produktov«, ki nam jih gozd nudi; tudi takih, ki jih še ne znamo ustrezno ovrednotiti: zrak, čista voda, manjši klimatski ekstremi; dobrodejni vplivi ob prehodu skozi gozd in podobno.

Preglednica 53: Površine gozdnega prostora s poudarjenimi funkcijami (v ha)

Funkcija	1. stopnja		2. stopnja		3. stopnja		Skupaj
	ha	%	ha	%	ha	%	
Varovanje gozd. zemljišč in sestojev	8.248	8,7	14.057	14,8	72.813	76,6	95.118
Hidrološka	4.458	4,7	87.634	92,1	3.026	3,2	95.118
F. ohranjanja biotske raznovrstnosti	18.684	19,6	76.434	80,4	0	0,0	95.118
Klimatska	2.430	2,6	4399	4,6	88.289	92,8	95.118
Zaščitna	498	0,5	0	0,0	-	-	498
Higiensko-zdravstvena	510	0,5	3.839	4,0	90.769	95,4	95.118
Rekreacijska	124	0,1	204	0,2	92.559	97,3	92.887
Turistična	75	0,1	415	0,4	92.397	97,1	92.887
Poučna	338	0,4	9	0,0	92.510	97,3	92.857

Funkcija	1. stopnja		2. stopnja		3. stopnja		Skupaj ha
	ha	%	ha	%	ha	%	
Raziskovalna	1.274	1,3	0	0,0	-	-	1.274
F. varovanja naravnih vrednot	1.617	1,7	4.016	4,2	-	-	5.633
F. varovanja kulturne dediščine	836	0,9	768	0,8	-	-	1.604
Estetska	81	0,1	983	1,0	-	-	1.064
Obrambna	607	0,6	212	0,2	-	-	819
Lesnoproizvodna	82.095	86,3	4.053	4,3	757	0,8	86.905
F. pridobivanja drugih gozdnih dobrin	313	0,3	30.839	32,4	-	-	31.152
Lovnogospodarska	9.174	9,6	36.577	38,5	-	-	45.751

Površina gozdnega prostora meri 95.118 ha, od tega je gozda 93.044 ha. Razliko (2.074 ha) predstavljajo travnate površine, zaraščajoče površine, površine infrastrukturnih objektov itd.

Med funkcijami, ki so določene s prvo stopnjo poudarjenosti, je v gozdnem prostoru na največjem območju poudarjena lesnoproizvodna funkcija (86,3 % gozdnega prostora). Sledijo funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti (18,6 %), lovngospodarska funkcija (9,6 %) in funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev (8,7 %). Največjo površino gozdov z drugo stopnjo poudarjenosti obsegajo območja s poudarjeno hidrološko funkcijo (karbonatni kraški svet). Ta je določena na celotnem gozdnem prostoru z izjemo območij, kjer je funkcija poudarjena na prvi stopnji. Sledijo ji funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti (območja Natura 2000 in Ekološko pomembna) ter funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin (čebelja paša).

EKOLOŠKE FUNKCIJE

Funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev

Območja s prvo stopnjo poudarjenosti funkcije varovanja gozdnih zemljišč in sestojev (v nadaljevanju varovalna funkcija) predstavljajo 8,7 % gozdnega prostora. Prvo stopnjo poudarjenosti varovalne funkcije imajo gozdovi na strmih naklonih ter na plitvih in skalovitih tleh, prav tako je funkcija določena tudi na območjih z veliko gostoto erozijskih pojavov ter na poplavnih območjih.

Večja območja gozdov izjemno poudarjene varovalne funkcije se nahajajo v kanjonu reke Kolpe in Iške in so kot varovalni gozdovi razglašeni z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom. Mozaično je na prvi stopnji funkcija poudarjena na pogorju Stojne, Veliki in Mali Gori ter Goteniški gori.

Območja z drugo stopnjo poudarjenosti varovalne funkcije predstavljajo 14,8 % gozdnega prostora. Drugo stopnjo poudarjenosti varovalne funkcije imajo gozdovi na erodibilni in plazljivi (nekarbonatni) matični podlagi z zmernimi nakloni (deli gozdov GGE Velike Lašče, Mala gora, Kolpska dolina, Briga in manjši del v GGE Mozelj) ter območja gozdov z občasno poplavljenimi tlemi. Nižinski poplavni jelševi in vrbovi sestoji se večinoma nahajajo ob reki Kolpi, Rinži, Bistrici in predvsem ob vodotokih v GGE Velike Lašče. Funkcija je na drugi stopnji poudarjena tudi na skaloviti karbonatni podlagi; mozaično po celem GGO Kočevje. Pokritost tal visokega krasa z gozdovi pomembno zmanjšuje pojavnost in moč erozijskih pojavov, zakrasedanje itd.

Tretjo stopnjo poudarjenosti imajo vsi drugi gozdovi. Gozdovi so zagotovilo za ohranitev in izboljšanje rodovitnosti tal.

Z izdelavo območnega načrta so bili pri obravnavi funkcije varovanja gozdnih zemljišč in sestojev uporabljeni natančnejši vhodni podatki (naklon terena pridobljen iz digitalnega modela reliefa, matična podlaga, delež skalovitosti ...), prav tako so natančno obravnavana območja erozijskih pojavov in območja poplavne ogroženosti. Slednje so razlogi za razlike

v površinah območij poudarjenosti funkcije s prvo oziroma drugo stopnjo (za 951 ha večja površina območij s 1. stopnjo poudarjenosti ter za 1.547 ha večja površina območij z 2. stopnjo poudarjenosti funkcije).

Hidrološka funkcija

Območja s prvo stopnjo poudarjenosti hidrološke funkcije predstavljajo 4,7 % gozdnega prostora. S prvo stopnjo je hidrološka funkcija poudarjena na območjih 1. in 2. varstvene cone po predpisih Republike Slovenije (v nadaljevanju RS) in pristojnih občin o zaščiti pitne vode (vodovarstveno območje (v nadaljevanju VVO) Vodovod Loški Potok v GGE Grčarice, Blate - del v GGE Grčarice, Gotenica in Velika gora, Mokri potok v GGE Briga, ...), na ožjih območjih vodnih zajetij, v okolici večjih vodnih izvirov in črpališč ter nad podzemnimi kraškimi jamami in brezni. S prvo stopnjo je funkcija poudarjena tudi na območjih gozdov (pasovi gozdov) v neposredni bližini Rudniškega in Reškega jezera. Največji kompleksi se nahajajo v GGE Gotenica, Grčarice, Briga, Ravne, Stojna ter Kolpska in Poljanska dolina. Manjše površine se fragmentarno pojavljajo tudi v vseh ostalih GGE.

Z drugo stopnjo je hidrološka funkcija poudarjena na 92,1 % gozdnega prostora. Gre za območja 3. varstvene cone po predpisih RS in pristojnih občin o zaščiti pitne vode, gozdove vzdolž vodotokov, gozdove v okolici manjših stoječih voda (VVO Blate - del v GGE Grčarice, Gotenica in Velika gora, Jesenov vrt v GGE Kolpska dolina, Brest v GGE Velike Lašče, ...), manjše izvire vode in črpališča. Značilna in prevladujoča karbonatna matična podlaga je razlog za poudarjenost funkcije z drugo stopnjo na celotni površini gozdnega prostora.

Pri opredeljevanju in določitvi poudarjenosti hidrološke funkcije na GGO bistvenih sprememb v primerjavi s preteklim območnim načrtom ni.

Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti

Območja s prvo stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti (v nadaljevanju biotopska funkcija) predstavljajo 19,7 % gozdnega prostora. Pri določitvi funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti smo vključili posodobljene prostorske sloje Zavoda RS za varstvo narave in upoštevali usklajene predloge glede stopenj poudarjenosti funkcije iz naravovarstvenih smernic. S prvo stopnjo je biotopska funkcija poudarjena na naslednjih površinah: soteska Kadice - zavarovano območje (v nadaljevanju ZO) in območja ali posamezne lokacije naravnih vrednot (v nadaljevanju NV) v skladu z naravovarstvenimi smernicami za gozdnogospodarski načrt GGO Kočevje (pragozd Krokar, pragozd Rajhenavski Rog, Kadice, Iška idr.), gozdni rezervati - območja gozdov s posebnim namenom brez ukrepanja (v skladu z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom), ekocelice brez ukrepanja, gozdovi za večjo pestrost (RGR 240, ki se nahaja v GGE Vrbovec, Grintovec, Rog, Željne-Laze, Mozelj in Kolpa), upravljalvske cone (v nadaljevanju UC) UC C - mirna cona za divjega petelina na grebenih Goteniške in Velike gore, mirna cona gozdnega jereba oziroma potrjena stanišča vrste v GGE Briga, Grintovec in Koče, UC D - mirna cona orla belorepca v okolici Reškega jezera; zimovališča, gozdne jase, zaraščanja in grmišča, območja koridorjev za prehod živali, UC E - območje navadnega koščaka - linijsko, 50 m pas ob vodotokih, redki ekosistemi ali biotopi in manjše površine z ohranjeno drevesno sestavo in zgradbo gozdov v kmetijski in primestni krajini. Točkovno je funkcija na prvi stopnji poudarjena na območju kraških jam in brezen (v skladu z naravovarstvenimi smernicami), habitatnih in izjemnih dreves, manjših stoječih vodnih površin, pomembnih za prostoživeče živali ter na lokacijah nahajališč redkih in ogroženih rastlinskih vrst (UC J - nahajališča kranjskega jegliča).

Območja z drugo stopnjo poudarjenosti biotopske funkcije predstavljajo 80,3 % gozdnega prostora. V skladu z naravovarstvenimi smernicami je z drugo stopnjo funkcija poudarjena na ZO (Preglednica 8 v Prilogah): Podpeška jama, Željnske jame, lipe na Veliki Slevici, lipov gaj pri sv. Antonu in Svetoantonska jama ter na območjih ali posameznih lokacijah NV. Prav

tako je funkcija z drugo stopnjo poudarjenosti določena na območjih Natura 2000, Ekološko pomembnih območjih (EPO) ter na UC, ki se mestoma prekrivajo, torej so del posameznih Natura 2000 območij: UC A (območje triprstega in belohrbtega detla na grebenih Goteniške, Borovške in Velike gore ter področja Roga), UC B (območje gozdnega jereba v nižjih predelih kočevskega in goteniškega polja ter Loškega Potoka), UC F (mehkolesna loka), UC G (javorovi gozdovi), UC H (ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi na območju GGE Vrbovec in Mala Gora) in UC I (zaraščajoči mokrotni travniki in barja). Točkovno je funkcija na drugi stopnji poudarjena v primeru kraških jam in brezen (v skladu z naravovarstvenimi smernicami).

Natura 2000. Posebna varstvena območja (območja Natura 2000) so ekološko pomembna območja, na katerih se izvajajo najpomembnejše aktivnosti za ohranjanje biotske raznovrstnosti na ravni Evropske unije. Za ohranjanje habitatnega tipa v ugodnem stanju se uporabljajo določila 3. člena Uredbe o habitatnih tipih ter varstveni cilji za doseganje ustreznih ekoloških razmer za posamezne skupine habitatnih tipov, ki so navedeni v Prilogi 2 iste uredbe.

V GGO je določenih 13 prostorsko ločenih območij Natura 2000, ki se pretežno nahajajo na južnem delu GGO. Pregled območij Natura 2000 in evropsko pomembnih vrst in habitatnih tipov je v Preglednici 12 v prilogi načrta.

Ekološko pomembna območja (v nadaljevanju EPO) so prepoznana kot biotsko najpomembnejša območja. Na teh območjih se z blagim varstvenim režimom, zlasti z usmeritvami za načrtovanje rabe prostora in naravnih dobrin ter izvajanja spodbujevalnih ukrepov, zagotavlja ugodno stanje habitatov in vrst. EPO zagotavljajo širše ohranjanje biotske raznovrstnosti na obsežnih površinah, povezanost območij Natura 2000 in zagotavljanje tamponskih con okoli njih. Na območju GGO Kočevje je 12 EPO območij (Preglednica 13 v Prilogah).

Upravljalvske cone so grafično opredeljena območja habitatov posameznih rastlinskih in živalskih vrst ter površine habitatnih tipov znotraj posameznih območij Natura 2000. Predstavljajo pomemben okvir za izvedbo konkretnih ukrepov za izboljšanje stanja habitata oziroma stanja populacije kvalifikacijskih vrst. Na območju GGO Kočevje je opredeljenih 10 upravljalvskih con (Preglednica 14 v Prilogah).

Površina poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti se je bistveno spremenila. Površina gozdov s poudarjeno funkcijo na prvi stopnji se je podvojila zaradi novih in natančnejših podlag.

Klimatska funkcija

Klimatska funkcija je s prvo stopnjo poudarjena na 2,6 % gozdnega prostora, na območju gozdov okrog večjih strnjenih naselij (okolica mest Kočevje in Ribnica).

Območja z drugo stopnjo poudarjenosti klimatske funkcije predstavljajo 4,6 % gozdnega prostora. Gre za območja gozdov okrog manjših strnjenih naselij (Loški Potok, Sodražica, Velike Lašče, Dobropolje). Z drugo stopnjo je klimatska funkcija prav tako poudarjena na območjih stalnih ali pogostih močnih vetrov (Pungart, Goteniška in Borovška gora, Velika gora, Stojna).

Tretjo stopnjo poudarjenosti imajo zaradi splošnega blagodejnega vpliva vse preostale površine gozdnega prostora.

Klimatska funkcija je z novim gozdnogospodarskim načrtom določena na večji površini gozdov. Površina funkcije na prvi stopnji poudarjenosti se je povečala zaradi boljših podatkov o naseljih, vključitve pasa gozda okoli mesta Ribnica ter območij stalnih ali pogostih močnih vetrov v GGO.

SOCIALNE FUNKCIJE

Zaščitna funkcija

Zaščitna funkcija je s prvo stopnjo poudarjena na 0,5 % gozdnega prostora.

Zaščitna funkcija je določena praviloma manjšim območjem gozdov, ki imajo zaradi ekstremnosti razmer funkcijo varovanja gozdnih zemljišč in sestojev in hkrati neposredno ščitijo tudi objekte pred skalnimi podori ter možnimi zemeljskimi plazovi. S prvo stopnjo je funkcija poudarjena nad elementi ogroženosti (naselji in prometnicami), in sicer na potencialno plazljivih območjih nad naseljem Podplanina v GGE Draga, na območju gozdov na strmih brežinah vzdolž javnih kategoriziranih cest, največ v GGE Kolpska dolina, Kolpa in Poljanska dolina. Manjša območja gozdov s poudarjeno funkcijo na prvi stopnji se nahajajo nad elementi ogroženosti mozaično po celotnem območju.

Površina gozdov s poudarjeno zaščitno funkcijo se je zaradi novih podlag in posledično bolj natančne določitve območij s poudarjeno funkcijo varovanja gozdnih zemljišč in sestojev nekoliko zmanjšala.

Higiensko-zdravstvena funkcija

Higiensko zdravstvena funkcija je s prvo stopnjo poudarjena na 0,5 % gozdnega prostora. S prvo stopnjo je funkcija poudarjena na območju gozdov okoli večjih strnjenih naselij (okolici mesta Kočevje in Ribnica).

Območja z drugo stopnjo poudarjenosti higiensko zdravstvene funkcije predstavljajo 4,0 % gozdnega prostora. Drugo stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi okrog večjih strnjenih naselij (mesta) v širši oddaljenosti (širša okolica Kočevja in Ribnice) ter prav tako okoliški gozdovi okoli manjših strnjenih naselij - Loški Potok, Sodražica, Dobropolje in Velike Lašče.

Tretjo stopnjo imajo vse preostale površine gozdnega prostora.

Higiensko zdravstvena funkcija je z novim območnim načrtom na prvi in drugi stopnji poudarjenosti določena na nekoliko manjši površini, zaradi boljših podatkov o naseljih in upoštevanja ožjega vpliva okoli naselij v GGO.

Rekreacijska funkcija

Rekreacijska funkcija je s prvo stopnjo poudarjena na 0,1 % gozdnega prostora. Gre za območja gozdov v neposredni bližini mesta Kočevje oziroma delu nižinskega pasu pogorja Stojne z več urejenimi in bolj obiskanimi turističnimi in rekreacijskimi točkami (GUP Rožni studenec, trim steza, MTB center Kočevje), prav tako na območju gozdov v okolici Koče pri Jelenovem studencu pod Mestnim vrhom ter na območju Svete Ane nad Ribnico. Funkcija je s prvo stopnjo poudarjena tudi vzdolž bolj obiskanih, rekreacijsko zanimivih planinskih in drugih poti (Velika in Mala kočevska planinska pot, Kalanova pot, Grajska pot, učna pot Svete Ana).

Območja z drugo stopnjo poudarjenosti rekreacijske funkcije predstavljajo 0,2 % gozdnega prostora. Z drugo stopnjo je rekreacijska funkcija poudarjena na manj obiskanih, z vidika dnevne rekreacije manj obremenjenih območjih gozdov kot so pas gozdov ob vznožju pogorja Stojne, območje Lovskega vrha, Žage Rog, GPN Jezero z Orlovo potjo, otoki gozda v širši okolici Rudniškega jezera, GPN Kadice ter območje gozdov v bližini vasi Livold, kjer se načrtuje ureditev poligona namenjenega vožnji z motorji v naravnem okolju. Funkcija je z drugo stopnjo poudarjena še vzdolž, z vidika rekreacije manj obiskanih planinskih in drugih poti (E6, E7, Roška pešpot, Ribniška planinska pot ...).

Rekreacijska funkcija ni poudarjena na območjih strogih rezervatov, pragozdnih ostankov (GPN pragozd Krokari, Rajhenavski Rog, Strmec in Prelesnikova koliševka), lovniš obor

(Smuka, Stari Log...), ograjenih blagovnih rezerv na Ortneku ter v okolici policijskega vadbenega centra v Gotenici (tudi del GPN Kameni zid), kjer dostop ni dovoljen.

Tretjo stopnjo poudarjenosti imajo vse preostale površine gozdnega prostora.

Območja gozdov s poudarjeno rekreacijsko funkcijo na prvi stopnji so se z razvojem posameznih rekreacijskih območij (MTB Center Kočevje) povečala za 47 ha. Nasprotno se je površina območij gozdov s poudarjeno rekreacijsko funkcijo na drugi stopnji zmanjšala za 174 ha (na območju Travne gore, območju izvira Ribnica, širšem območju Nove Štife razvoj tovrstne ponudbe ni sledil času).

Turistična funkcija

Turistična funkcija je s prvo stopnjo poudarjena na 0,1 % gozdnega prostora. S prvo stopnjo je poudarjena na območjih gozdov z večjim obiskom obiskovalcev, ob bolj obiskanih turističnih oziroma izletniških točkah (MTB center Kočevje, širše območje Koče pri Jelenovem studencu, Svete Ane nad Ribnico) ter prav tako vzdolž bolj obiskanih planinskih in drugih poti (Orlova pot v GPN Jezero, Risova pot, GUP Rožni studenec ...).

Območja z drugo stopnjo poudarjenosti turistične funkcije predstavljajo 0,4 % gozdnega prostora. Z drugo stopnjo je funkcija poudarjena na območju gozdov ob vznožju pogorja Stojne med Marofom in Dolgo vasjo, območju Lovskega vrha, Nove Štife, GPN Željske jame, GPN Borovec, GPN Rog ter GPN Kadice z urejenimi potmi in informativnimi tablami ter na območju gozdnih otokov v širši okolici Rudniškega jezera, ki pomembno prispevajo h karakterju krajine. Druga stopnja poudarjenosti funkcije je določena tudi na območju gozdov v bližini vasi Livold, kjer se načrtuje ureditev poligona namenjenega vožnji z motorji v naravnem okolju. Na drugi stopnji je linijsko funkcija poudarjena na preostalih, manj obiskanih poteh (E6, E7, Roška pešpot, Borovška naravoslovna pot ...). Z vplivnim območjem je funkcija poudarjena tudi na lokacijah gozdnih koč, rekreacijskih točk, razgledišč in opazovalnic za medvede.

Turistična funkcija ni poudarjena na območjih strogih rezervatov, pragozdnih ostankov (GPN pragozd Krokar, Rajhenavski Rog, Strmec in Prelesnikova koliševka), lovnih obor (Smuka, Stari Log ...), ograjenih blagovnih rezerv na Ortneku ter v okolici policijskega vadbenega centra v Gotenici (tudi del GPN Kameni zid), kjer dostop ni dovoljen.

Tretjo stopnjo poudarjenosti imajo vse preostale površine gozdnega prostora.

Z novim območnim gozdnogospodarskim načrtom lovni obori Smuka in Stari Log nista poudarjeni s turistično funkcijo. To je razlog za bistveno zmanjšanje (za 2088 ha) območij s prvo stopnjo poudarjenosti funkcije. Površina območij s poudarjenostjo funkcije na drugi stopnji je večja; dodana so posamezna, v zadnjih letih turistično bolj obiskana območja, kot so Reško jezero z GPN Jezero, gozdna rezervata Borovec (okolica pragozda Krokar) in Rog (okolica pragozda Rajhenavski Rog).

Poučna funkcija

Območja s prvo stopnjo poudarjenosti poučne funkcije predstavljajo 0,4 % gozdnega prostora. S prvo stopnjo so poudarjena območja gozdov z urejenimi učnimi ali naravoslovnimi potmi opremljenimi z informativnimi tablami (tudi na območjih posameznih gozdnih rezervatov), in sicer na območjih gozdnih učnih poti (v nadaljevanju GUP) Rožni studenec, GPN Mestni vrh z Risovo potjo, GPN Borovec z Borovško naravoslovno potjo in Pragozdno potjo Krokar, GUP Mala medvedova pot, linijsko vzdolž učne poti Sv. Ana ter učne poti Kadice. Na posameznih, bolj obiskanih informativnih točkah, je funkcija poudarjena tudi točkovno.

Poučna funkcija je z drugo stopnjo poudarjena na območju Žage Rog ter na območju gozda v okolici OŠ ob Rinži, kjer učenci v neposredni bližini šole lahko doživljajo gozd in spoznavajo njegove zakonitosti, prebivalce itd.

Poučna funkcija ni poudarjena na območjih strogih rezervatov, pragozdnih ostankov (GPN pragozd Krokar, Rajhenavski Rog, Strmec in Prelesnikova koliševka), lovni obor (Smuka, Stari Log ...), ograjenih blagovnih rezerv na Ortneku ter v okolici policijskega vadbenega centra v Gotenici (tudi del GPN Kamenj zid), kjer dostop ni dovoljen.

Tretjo stopnjo poudarjenosti imajo vse preostale površine gozdnega prostora.

Spremembe v deležih površin z različno stopnjo poudarjenosti poučne funkcije so posledica tehničnih sprememb pri kartiranju funkcij, po katerih linijskim in točkovnim objektom določamo vplivno območje, ne pa tudi površine. Ker na vplivnem območju veljajo enake usmeritve in omejitve, so spremembe površine prve stopnje poudarjenosti v okolici gozdnih učnih poti le tehnične narave.

Raziskovalna funkcija

Raziskovalna funkcija je s prvo stopnjo poudarjena na 1,3 % gozdnega prostora, in sicer na območjih gozdov s posebnim namenom, to je na območju 42 gozdnih rezervatov (Preglednica 11 v Prilogah) ter na raziskovalnih ploskvah GIS (2 objekta) ter Biotehniške fakultete (5 objektov).

Manjše povečanje površine gozdov s poudarjeno prvo stopnjo raziskovalne funkcije gre na račun vključenosti posameznih raziskovalnih objektov Biotehniške fakultete.

Funkcija varovanja naravnih vrednot

Območja s prvo stopnjo poudarjenosti funkcije varovanja naravnih vrednot predstavljajo 1,7 % gozdnega prostora. Območja gozdov s poudarjeno funkcijo varovanja naravnih vrednot temeljijo na slojih usklajenih Naravovarstvenih smernic ZRSVN za GGN GGO Kočevje. V skladu z Naravovarstvenimi smernicami za gozdnogospodarski načrt GGO Kočevje (2021-2030) je s prvo stopnjo funkcija varovanja naravnih vrednot poudarjena na območju vseh gozdov s posebnim namenom (42 gozdnih rezervatov, od tega štirje pragozdnih ostankov), na območju evidentiranih naravnih vrednot državnega in lokalnega pomena (Kadice, Stružnica, Taborska stena, Kuželjska stena, Iška, Mokri potok, Kočevska Reka-jezero ...), dveh ZO (soteska Kadice, Željnske jame), v okolici zavarovanih dreves, v okolici posameznih kraških jam in brezen navedenih v naravovarstvenih smernicah (prav tako naravne vrednote državnega in lokalnega pomena).

Z drugo stopnjo je funkcija poudarjena na območju NV (Kolpa-Soteska, Šibje, Mirtoviški potok, GPN Borovec, vrh Kočevskega Roga, Goteniški Snežnik, vodotok reke Ribnice in Iške, območje Retijske uvale ter Koprivniškega polja, mrazišče Ravni dol, Žurgarska stena, tok Zadnje Rinže in Tržiščice, slap Nežica ...) ter na območju dveh zavarovanih območij - Podpeška jama in Lipe na Veliki Slevici. Točkovno je na drugi stopnji funkcija poudarjena v okolici vseh ostalih kraških jam in brezen (NV državnega in lokalnega pomena) ter v okolici izjemnih dreves, ki so s strani ZGS prepoznana kot drevesa, dolgoročno prepuščena naravnemu razvoju, in so označena z modro krono ter merilno piko (podatki meritev se zbirajo ob reviziji GGN GGE). Funkcija varovanja naravnih vrednot je z drugo stopnjo poudarjenosti poudarjena na 4,2 % gozdnega prostora.

Funkcija varovanja naravnih vrednot je z novim načrtom določena tudi na območju gozdov novih ali razširjenih obstoječih gozdnih rezervatov (GGE Draga, Grčarice), zavarovanih območij (Željnske jame) ter na območju posameznih naravnih vrednot (Loška stena, Mokri potok, Mošenik, Stružnica, Krokar - stena), ki so na novo vključene v naravovarstvene smernice za GGO [24]. Površina območij, poudarjena s prvo stopnjo funkcije, se je tako povečala za 454 ha, površina območij s poudarjeno funkcijo na drugi stopnji pa 170 ha.

Funkcija varovanja kulturne dediščine

Območja s prvo stopnjo poudarjenosti funkcije varovanja kulturne dediščine predstavljajo 0,9 % gozdnega prostora. Pri opredeljevanju območji s poudarjeno funkcijo varovanja kulturne dediščine je bil upoštevan predlog Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije. Funkcija je s prvo stopnjo poudarjenosti določena na območju kulturne krajine reke Rinže, vzdolž rimskega zapornega zidu, na območjih arheoloških najdišč (Gradiški vrh, Spaha, Bilpa, Židovec, Rimsko), gomilnih grobišč in gomil (Rajndol, Prigorica - gomila na Vidmu) ter točkovno na lokacijah markantnejših cerkva v prostoru.

Pomen ohranjanja kulturne krajine je prepoznan tudi s poudarjenostjo funkcije na drugi stopnji (kulturna krajina reke Rašice in Mišje doline, kulturna krajina Resne njive, Sodol in Ribjek). Z drugo stopnjo je funkcija poudarjena tudi na območjih posameznih opuščeni kočevarskih vasi (Pugled, Žiben, Rdeč kamen, Komolec ...), grobišča Macesnova gorica ter točkovno na lokacijah partizanskih bolnic in tiskarn, ruševin nekaterih objektov (Žaga Rog, grad Fridrihštajn, ruševine cerkev), znamenj v gozdu ter ob vodnih zajetjih (Kačji Potok, Primoži ...). Funkcija varovanja kulturne dediščine je z drugo stopnjo poudarjena na 0,9 % gozdnega prostora.

Skupna površina gozdov s poudarjeno funkcijo varovanja kulturne dediščine z novim območnim gozdnogospodarskim načrtom ostaja približno enaka. Polovico območij predstavlja območje kulturne krajine reke Rinže ter pretežni del območij arheoloških najdišč. Slednja so poudarjena s prvo stopnjo funkcije. Ostala območja z manj strogim režimom varovanja so poudarjena z drugo stopnjo.

Estetska funkcija

Območja s prvo stopnjo poudarjenosti hidrološke funkcije predstavljajo 0,1 % gozdnega prostora. S prvo stopnjo je zaradi izjemne estetske vloge gozdov funkcija poudarjena v neposredni bližini objektov kulturne dediščine: gradu Kostel in ruševin gradu Fridrihštajn, grobišča Macesnova gorica ter v širši okolici turistično bolj obiskanih objektov oziroma lokacij (cerkev Sv. Ane nad Ribnico, cerkev na Novi Štifti, Rudniško jezero, Lovski vrh ...). Linijsko je funkcija poudarjena vzdolž obiskanih učnih, naravoslovnih in drugih poti (GUP Rožni studenec, Orlova pot, učna pot Sv. Ana, Risova pot, Grajska pot, Borovška naravoslovna pot, Pragozdna pot Krokar, Roška pešpot ...). Točkovno je funkcija poudarjena ob informacijskih točkah s tablami, razglediščih, planinskih kočah in spomenikih.

Z drugo stopnjo je funkcija poudarjena na območjih kulturne krajine (Čeplje, Knej - kulturna krajina reke Rašice in Mišje doline, Retje, Travnik), na območjih gozdnih otokov v primestni in kmetijski krajini, vzdolž drugih, manj obiskanih planinskih in drugih poti, vzdolž odsekov evropske pešpoti (E6, E7), v okolici manjših cerkva, gozdnih koč ... Estetska funkcija je z drugo stopnjo poudarjena na 1,0 % gozdnega prostora.

Obrambna funkcija

Območja s prvo stopnjo poudarjenosti obrambne funkcije predstavljajo 0,6 % gozdnega prostora. S prvo stopnjo je funkcija poudarjena na območjih izključne in nadzorovane rabe: Kočevska Reka, Grmada, Primoži, Svetli Potok, območje vadbenega centra policije v Gotenici, širše območje vojaških objektov na Škrilju ter območje blagovnih rezerv na Ortneku. Točkovno je funkcija poudarjena tudi v okolici pomembnejših zajetij in črpališč (31 objektov).

Z drugo stopnjo je funkcija poudarjena na območjih možne izključne rabe prostora, in sicer na širšem območju Svetlega Potoka, Gotenice - strelišča Mrzli potok ter območja Kočevske Reke.

Površina gozdov s poudarjeno obrambno funkcijo se je s pridobljenimi podatki Ministrstva za obrambo Republike Slovenije, ki predhodno niso bili na razpolago, nekoliko spremenila. Površina gozdov s prvo stopnjo poudarjenosti se je povečala za 83 ha, prav tako smo drugo stopnjo poudarjenosti funkcije določili gozdom (212 ha) v širši okolici vojaških objektov v Svetlem Potoku in strelišču pri Gotenici (Mrzli Potok).

PROIZVODNE FUNKCIJE

Lesnoproizvodna funkcija

S prvo stopnjo je funkcija določena na območju gozdov, ki dolgoročno omogočajo višino letnega poseka večjega kot 5 m³ bruto lesne mase na hektar površine. Lesnoproizvodna funkcija je na prvi stopnji poudarjena na prevladujočem delu gozdnega prostora, to je na 86,3 % gozdnega prostora.

Drugo stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi, ki dolgoročno omogočajo višino letnega poseka med 2 do 5 m³ bruto lesne mase na hektar. Z drugo stopnjo je funkcija določena na 4,3 % površine gozdnega prostora, in sicer na območju RGR 240 - Gozdovi za večjo pestrost in RGR 250 - Gozdovi v oborah.

Tretjo stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi, ki dolgoročno omogočajo višino letnega poseka do 2 m³ bruto lesne mase na hektar; to je na 0,8 % površine.

Lesnoproizvodna funkcija na območju gozdov ni poudarjena na območju gozdnih rezervatov in ekocelic brez ukrepanja (6,4 % površine gozdnega prostora).

Površina gozdov s poudarjeno lesnoproizvodno funkcijo na prvi stopnji se je povečala za 18 %, nasprotno se je površina gozdov z drugo stopnjo poudarjenosti funkcije z novim načrtom zmanjšala za 22 %. Spremembe pri določitvi lesnoproizvodne funkcije gozdov so posledica novih podatkov po gozdnih rastiščnih tipih in določene metodologije, ki je bila pripravljena v okviru ciljnega raziskovalnega projekta [23].

Funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin

Območja s prvo stopnjo poudarjenosti funkcije pridobivanja drugih gozdnih dobrin predstavljajo 0,3 % gozdnega prostora. Funkcija je s prvo stopnjo poudarjena v semenskih sestojih (beli gaber, brek, bukev, hruška, jelka, lipovec, dob). Točkovno je funkcija poudarjena v okolici stalnih čebelnjakov ter stojišč za čebelnjake (55 objektov).

Z drugo stopnjo je funkcija poudarjena na območjih gozdov primernih z vidika čebelje paše (jelka, lipa, javor), v delih gozda, kjer je delež kostanja nad 25 % v lesni zalogi ter območjih (Ortnek, Šibje in GGE Briga) intenzivnega nabiranja stranskih gozdnih proizvodov. Funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin je z drugo stopnjo poudarjena na 32 % gozdnega prostora.

Manjše povečanje površine gozdov s prvo stopnjo poudarjenosti funkcije gre predvsem na račun vključitve novih semenskih sestojev. Razlika pri določevanju površine gozdov s poudarjeno funkcijo pridobivanja drugih gozdnih dobrin na drugi stopnji je posledica boljših podatkov.

Lovnogospodarska funkcija

Lovnogospodarska funkcija je s prvo stopnjo poudarjena v lovni oborah Stari Log in Smuka ter drugih ograjenih lovni oborah, na območjih rukališč ter v okolici zimskih krmišč. Območja s prvo stopnjo poudarjenosti lovnogospodarske funkcije predstavljajo 9,6 % gozdnega prostora.

Lovnogospodarska funkcija je z drugo stopnjo poudarjenosti poudarjena na 38,5 % gozdnega prostora, in sicer na območjih gozdov z intenzivnim lovskim turizmom (LPN Kočevsko).

Površina gozdov s poudarjeno lovskogospodarsko funkcijo na prvi stopnji se je v največji meri povečala zaradi vključitve območij rukališč in na drugi stopnji zaradi upoštevanja območja LPN kot območij intenzivnega izvajanja lovnega turizma.

4.2 Opredelitev večfunkcionalnih območij

Na območju gozdov GGO Kočevje je zaradi ohranjenosti gozdov, kraških karbonatnih tal, razgibanosti terena ter vpliva človeka zastopana cela paleta funkcij gozdov. Prevladujejo proizvodne in ekološke, mestoma, na manjših območjih, so pomembne tudi socialne funkcije. Na območju gozdov GGO Kočevje so posamezna manjša večfunkcionalna območja s prevladujočim kompatibilnim in tudi nevtralnimi odnosom med posameznimi funkcijami oziroma skupinami funkcij.

Konkurenčen odnos je prisoten predvsem med okolju obremenjujočimi socialnimi funkcijami (turistična, rekreacijska, poučna, obrambna funkcija) in skupino ekoloških funkcij na manjših območjih pogorja Stojne - pas rekreativne rabe gozdov ob vznožju Stojne, območje GUP Rožni studenec, območje GPN Mestni vrh s širšo okolico koč pri Jelenovem studencu in vrhom Fridrihštajn. Območje z bolj poudarjeno rekreacijsko in turistično funkcijo predstavlja prav tako območje MTB centra v Dolgi vasi ter območje načrtovanega poligona namenjenega vožnji z motorji v naravnem okolju v bližini vasi Livold. Učne ali naravoslovne poti opremljene z informativnimi tablami (tudi na območjih posameznih gozdnih rezervatov - GPN Mestni vrh z Risovo potjo, GPN Borovec z Borovško naravoslovno potjo in Pragozdno potjo Krokar, GPN Jezero z Orlovo potjo) zaradi poudarjenosti poučne, turistične in rekreacijske funkcije, v kolikor obisk ni usmerjen ali se ne odvija izključno po označenih poteh, predstavljajo območja konkurenčnega odnosa med skupino socialnih in ekoloških funkcij.

Konkurenčen ali izključujoč odnos je med ekološkimi in proizvodnimi funkcijami prisoten na področjih 1. in 2. varstvene cone po predpisih o vodah (VVO Vodovod Loški Potok v GGE Grčarice, Blate - del v GGE Grčarice, Gotenica in Velika gora, Mokri potok v GGE Briga ...), kjer je na pretežnem delu površine prisotna tudi lesnoproizvodna funkcija na 1. stopnji. Ker so vodovarstvena območja določena z namenom zavarovanja vodnega telesa, ki se uporablja za odzem ali je namenjeno za javno oskrbo s pitno vodo, pred onesnaževanjem ali drugimi vrstami obremenjevanja, ki bi lahko vplivalo na zdravstveno ustreznost voda ali njeno količino, je pri načrtovanju rabe potrebno dosledno upoštevati mejo vodovarstvenega območja in njegovih notranjih območij ter vodovarstveni režim iz veljavnega predpisa, ki ureja posamezno vodovarstveno območje. V skupini proizvodnih funkcij je na območju rukališč in lovnih obor (časovne omejitve: omejitev časa sečnje na območjih rukališč med 1.9. in 15.10 ter predlagana omejitev sečnje v obdobju polaganja mladičev med 1.4. in 15.6. vezana na gozdove znotraj lovnih obor) odnos med lesnoproizvodno in lovskogospodarsko funkcijo konkurenčen, ker je potrebno časovno prilagajati dela v gozdovih.

Na območju GGO Kočevje ni večjih konfliktnih območij. Pa vendar so prisotni številni izzivi pri usklajevanju različnih rab prostora, ki jim je potrebno nameniti večjo pozornost. Strokovnost pri delu, poznavanje in upoštevanje ekologije območja, aktivno spremljanje trenutnih stanj v gozdu, participacija z različnimi javnostmi ter načrtno gospodarjenje z gozdovi oziroma prostorom (v širšem pogledu) so tako ključnega pomena za usklajevanje posameznih odnosov med funkcijami, optimiziranje njihovih učinkov ter prav tako za zagotavljanje obstoja in trajnosti funkcij ...).

5 CILJI, USMERITVE IN UKREPI

5.1 Cilji gospodarjenja z gozdovi

Na ravni GGO in oblikah lastništva so določeni cilji gospodarjenja z gozdovi v GGO, ki so konkretizacija gozdnogospodarske politike v območju [35]. Vključujejo zlasti temeljne učinke (funkcije gozda), ki naj bi bili glede na specifične naravne, gozdnogospodarske in posestne razmere ter glede na potrebe po zagotavljanju funkcij gozdov uresničeni z gospodarjenjem z gozdovi v GGO. Osnova za določitev ciljev so zahteve lastnikov in javnosti do gozdov, valorizirane funkcije gozdov, družbeno-ekonomske razmere v območju, cilji iz Nacionalnega gozdnega programa [36]. Izdelan je seznam ciljev, ki je bil rangiran upoštevajoč ekspertno oceno in spletno anketo za vrednotenje ciljev. Rang 1 pomeni, da je bil cilj ekspertno ocenjen kot najpomembnejši, rang 12 pa kot najmanj pomemben.

Preglednica 54: Vrste gozdnogospodarskih ciljev

Gozdnogospodarski cilji	Rang
Proizvodnja lesa; v državnih gozdovih in gozdovih z večjo zasebno gozdno posestjo se pod ta cilj šteje zaposlitve v gozdno-lesnem sektorju, les za prodajo, oskrba z lesom lesnopredelovalne industrije in malih predelovalcev (suha roba), v gozdovih z drobno gozdno posestjo pa predvsem les za domače potrebe (dohodek in dopolnilni dohodek iz gozda), kot tudi gozd kot rezerva (socialna varnost).	1
Ohranjanje voda; pod ta cilj štejemo ohranjanje dobrega stanja površinskih in podzemnih voda ter ohranjanje in uravnavanje vodnih količin.	2
Varstvo narave, ohranjanje rastlinskih in živalskih vrst; pod ta cilj štejemo varstvo naravnih vrednot in zavarovanih območij, kot tudi ohranjanje biotske raznovrstnosti na genski, vrstni in ekosistemski ravni ter ohranjanje posebnih varstvenih območij (Natura 2000) in ekološko pomembnih območij.	3
Čiščenje zraka in regulacijo klime; pod ta cilj štejemo ohranjanje zdravega življenjskega okolja, blaženje škodljivih vplivov emisij in blaženje klimatskih ekstremov v krajini ter ohranjanje gozdnih kompleksov in gozdnih otokov v primestni in kmetijski krajini.	4
Zagotavljanje ponorov ogljika; pod ta cilj štejemo zagotavljanje ponorov ogljika, saj je Slovenija podpisnica različnih evropskih dokumentov, na podlagi katerih se pričakuje, da gozdovi zagotavljajo določen delež ponorov ogljika.	5
Lov in dohodek od lova; pod ta cilj štejemo poleg upravljanja s populacijami divjadi, rekreativnega lova in lovskega turizma tudi prodajo trofej in divjačine. V LPN tudi zaposlitev in socialno varnost.	6
Rekreacija in turizem; pod ta cilj štejemo omogočanje različnih, predvsem okolju prijaznih rekreativnih aktivnosti v gozdnem prostoru, usmerjanje rekreacijskih in turističnih aktivnosti in razvoj trajnostnega turizma.	7
Pridobivanje drugih gozdnih proizvodov; pod ta cilj štejemo izkoriščanje nelesnih materialnih koristi iz gozda npr. med, gobe, zdravilna zelišča, gozdni sadeži (jagodičevje), plodovi (kostanj), semena (semenski sestoji), oglarjenje.	8
Ohranjanje kulturne dediščine; pod ta cilj štejemo ohranjanje objektov, gozdov ali njihovih delov, ki imajo po predpisih, ki urejajo varstvo kulturne dediščine, status kulturne dediščine ali se nahajajo v njihovi neposredni okolici, kot tudi tiste, ki še	9

Gozdnogospodarski cilji	Rang
nimajo statusa, so pa z vidika kulturne dediščine v območju pomembni, ter ohranjanje tradicionalnih oblik gospodarjenja z gozdovi (npr. stelniki, gaji, logi).	
Vzgoja in izobraževanje ter raziskovanje gozdov; pod ta cilj štejemo zagotavljanje možnosti za igro, učenje, doživljanje narave in opazovanje (gozdne učne in tematske poti, izobraževalne točke) ter načrtno zbiranje podatkov in raziskovanje gozdov (raziskovalne ploskve, gozdni rezervati, mreža stalnih vzorčnih ploskev).	10
Varovanje pred naravnimi nesrečami; pod ta cilj štejemo varovanje tal in gozdnih sestojev ter varovanje pred naravnimi nesrečami (npr. poplave, podori).	11
Estetski videz krajine; pod ta cilj štejemo oblikovanje gozdnih robov, ohranjanje gozdnih kulis, ohranjanje gozdnih jas, ohranjanje zanimivih dreves, oblikovanje zanimive strukture gozdov in ohranjanje prepoznavnih krajinskih oblik.	12

5.2 Temeljne strategije in prednostne naloge pri gospodarjenju z gozdovi

Strateške usmeritve za gospodarjenje z gozdovi so zasnovane glede na izpostavljene glavne probleme pri gospodarjenju, presojo vpliva podnebnih sprememb na gozdove, cilje gospodarjenja z gozdovi in usmeritve ob hkratnem upoštevanju Nacionalnega gozdnega programa in drugih strateških dokumentov (npr. NEPN) ter mednarodnih zavez (npr. LULUCF, strategija biotske pestrosti). Temeljne strategije so usmerjene v blaženje podnebnih sprememb, prilagajanje gozdov na podnebne spremembe, zagotavljanje ponorov ogljika, ohranjanje biotske pestrosti in zagotavljanje zelenega krožnega gospodarstva ter v reševanje ključnih problemov v območju.

- **Sanacija poškodovanih gozdov** s kombinacijo naravne in umetne obnove predvsem na območjih GGE Grčarice, GGE Gotenica, GGE Koče, GGE Vrbovec, GGE Grintovec in GGE Mozelj. Prednost pri obnovi ogolelih površin ima naravna obnova. V primeru neuspele naravne obnove naj se površina zasadi z listavci, izjemoma lahko tudi s smreko kot predkulturo. Kolektivna zaščita z ograjo naj se izvaja le izjemoma. Sestoje listavcev na težje dostopnih predelih poškodovane po naravnih ujmah se lahko prepusti naravnemu razvoju. V gozdovih, poškodovanih po novih škodljivih organizmih, se izvajajo ukrepi v skladu z veljavnimi predpisi (SLO, EU). Na območjih poškodovanih gozdov osnovati mešane sestoje z drevesnimi vrstami, prilagojenimi rastiščnim razmeram in podnebnim spremembam. Na hrastovih in bukovo-hrastovih rastiščih naj se pospešuje hraste, lipe, plemenite listavce ter češnjo, na bukovih plemenite listavce in na jelovo-bukovih jelko in plemenite listavce. Na najbolj izpostavljenih - termofilnih legah naštetih rastišč naj se pospešuje tudi termofilne drevesne vrste. Pri drugi generaciji smreke na isti površini je treba pri osnovanju sestoja poskrbeti vsaj za 50 % delež listavcev.
- **Pospešena obnova gozdnih sestojev**, v katerih se povečujejo tveganja zaradi podnebnih sprememb in potencialnih ujm (skrajšanje proizvodnih dob v odraslih smrekovih sestojih) ter sestojev z najbolj neugodno debelinsko strukturo - (pre)velikim deležem debelega drevja (jelovo-bukovi gozdovi in nekateri bukov gozdovi) in sestojev kjer je že kulminiral vrednostni prirastek. Prednost mora imeti naravna obnova, umetna obnova je dopustna le izjemoma (hrast v nižini, jelka v območju jelovo bukovih gozdov).
- **Varstvo gozdov pred podlubniki** ima prednost na območju zasmrečenih sestojev v nižinskem delu območja in v sredogorju. Potrebna je stalna kontrola sestojev, posebej na bolj izpostavljenih - sušnih rastiščih in sprotna sanacija napadenih dreves z izvedbo

vseh potrebnih zatiralnih ukrepov. Pri zatiranju podlubnikov naj se daje prednost mletju ali sežiganju sečnih ostankov pred kemičnim tretiranjem.

- **Usklajenost rastlinojede divjadi (jelenjadi) z okoljem:** Zlasti na območju LPN se mora številčnost jelenjadi in srnjadi zmanjšati na mero, da bo zagotovljeno ustrezno pomlajevanje in preraščanje vseh po naravi prisotnih drevesnih vrst, še posebej jelke in plemenitih listavcev v območju jelovo bukovih gozdov, zlasti na območju Roga, Goteniške, Borovške ter Male gore in Poljanske gore in hrastov v podgorskem pasu (zlasti območje GGE Mozelj, GGE Briga, GGE Kolpa, GGE Mala gora).
- **Prilagajanje na podnebne spremembe:** Pri negi in vnosu s sadnjo naj se izbirajo in pospešujejo drevesne vrste različnih tudi južnejših provenienc in genotipov, drevesne vrste prilagojene na različne rastiščne razmere (bukev, graden, plemeniti listavci, rdeči bor) ter drevesne vrste, ki prenašajo višje temperature (črni gaber, cer, poljski brest). Ohranjajo naj se minoritetne in sadne drevesne vrste (brek, skorš, mali jesen, češnja, divja hruška). Pri sanaciji po motnjah je izven območja Natura 2000 možen vnos tujerodnih vrst (duglazija, črni oreh). Upošteva se tudi priporočilo 1, ki presega GGN GGO, iz Okoljskega poročila na strani 182 [37] glede tujerodnih vrst.
- **Biotska pestrost in območja Natura 2000;**
 - V vseh gozdovih naj se pospešuje biotsko raznovrstnost z ohranjanjem in vzdrževanjem pestre drevesne sestave in zgradbe gozdov ter z izvajanjem ukrepov za preprečevanje škodljivih biotskih in abiotičnih dejavnikov. Ohranjati je treba redke ekosisteme, zavarovane in manjšinske habitatne tipe, zavarovane rastlinske in živalske vrste, gozdove v kmetijski krajini, predvsem manjše gozdne otoke in tudi gozdno drevje izven gozda.
 - Zlasti v območju con živalskih vrst, ki potrebujejo večji delež odmrle biomase (detli, brazdar, ...) je treba ohranjati, mestoma pa tudi povečati (GGE Draga) deleža odmrle biomase, povečati je treba količino odmrlih dreves v C razširjenem debelinskem razredu, povečati je treba površino ekocelic v zasebnih večnamenskih gozdovih. Povečati delež gozdov prepuščenih naravnemu razvoju z oblikovanjem novih oziroma širitvijo obstoječih gozdnih rezervatov (razširitev GR Borovec, oblikovanje GR Nežica, GR Mirtoviški potok, ...).
 - V GGO je treba okrepiti naravovarstveni in gozdarski nadzor, predvsem v predelih povečanega obiska gozdov zaradi rekreacije in nabiralništva ter predelih intenzivnejših sečenj. Takšni predeli so: Kočevsko, Kolpska dolina, Sodražica-Ribnica.
- **Negovanost sestojev:** Povečati delež negovanih sestojev, še posebno v mlajših razvojnih fazah in v zasebnih gozdovih. Dopolniti tradicionalni koncept visokih redčenj, predvsem z izbiro manjšega (končnega) števila izbrancev v mlajših in srednjedobnih predvsem bukovih sestojih (situacijsko redčenje) in strojnimi redčenjem. S pravočasnimi ukrepi nege je treba zlasti v predelih pogostejšega pojava žledu in mokrega snega povečati stojnost dreves in povečati delež odpornejših vrst. V raznomernih sestojih s posamezno šopasto zgradbo, v presvetljenih debeljakah in v prebiralnih sestojih se mora bolj izkoristiti avtonega odraslega gozda. Povečati je treba lesne zaloge v debeljakah v optimalni fazi razvoja.
- **Rastiščnim in sestojnim razmeram prilagojena zgradba sestojev:** Jelovo-bukovi gozdovi naj imajo skupinsko raznomerno zgradbo, na manj ekstremnih rastiščih tudi malopovršinsko do velikopovršinsko enomerno zgradbo. Zlasti na strmih in močno skalovitih predelih naj bo zgradba prebiralna. V območju bukovih, hrastovo bukovih in smrekovih gozdov naj bo zgradba gozda malopovršinsko do velikopovršinsko enomerna.

Gozdovi iglavcev na kislih tleh naj imajo skupinsko raznomerno ali prebiralno zgradbo, lahko pa tudi bolj enomerno.

- **Zagotavljanje varovalne in hidrološke vloge gozdov:** V območju varovalnih gozdov, na erozijskih in plazljivih območjih, na strmih in močno skalovitih predelih ter na vodovarstvenih območjih je treba ohranjati stalno pokrovnost tal, raznomerno zgradbo gozda, povečevati gozdnatost, zagotoviti naravno obnovo gozda ter rastišču primerno sestavo drevesnih vrst.
- **Ustrezna raba gozdnega prostora:** V gozdni krajini je treba ohranjati kompleksnost gozdov, posegi v gozdni prostor niso zaželeni. Vzdrževati je treba obstoječe negozdne površine (košnja gozdnih jas) z namenom ohranjanja ekološke pestrosti in zagotavljanja ostalih funkcij gozda. V gozdnati krajini je treba prepustiti naravnemu zaraščanju v smeri gozda vse ekološko labilne in ranljive predele. Posegi v gozd (gradnja objektov, krčitve gozdov v kmetijske namene) so dopustni povsod tam, kjer ni posebej poudarjenih ekoloških in socialnih funkcij gozdov. V območju kmetijske krajine je treba ohraniti ekološko nepogrešljive ostanke gozdov, skupine ter posamezna drevesa in preprečiti drobljenje gozdnih zaplat.
- **Varstvo gozdov pred požari:** Z vzgojo in opozorilnimi tablami na vseh večjih vstopih v gozd, pazljivim delom pri ravnanju z odprtim ognjem in dobro organizirano gasilsko službo, se bo zmanjšala verjetnost večjih gozdnih požarov na minimum. V primeru požara je treba ravnati po požarnem načrtu.
- **Premene malodonosnih sestojev:** Vlaganja v malodonosne - pionirske gozdove naj bodo minimalna; ukrepa naj se predvsem tam, kjer so še zadovoljive sestojne zasnove oziroma se pojavlja podmladek nosilnih drevesnih vrst (npr. bukev); izvaja naj se le indirektno premeno.
- **Tehnologija dela:** Selektivna izbira in uporaba sodobnih tehnologij pridobivanja lesa, prilagojenih rastiščnim in sestojnim razmeram, ki povzročajo čim manj motenj v okolju. Večina sečnje se opravi na klasičen način z uporabo motorne žage. Strojna sečnja le na predelih, ki so terensko in sestojno primerni. Žičniško spravilo naj se uporablja le izjemoma, kjer ni druge možnosti (močno erodibilni predeli, neodprti strmi predeli), večina spravila lesa iz gozda naj se izvede z vlačanjem oziroma izvozom lesa. Povečati je treba delež spravila lesa z izvozom.
- **Odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami:** Nadaljevanje odpiranja gozdov z gozdnimi prometnicami. Načrtna gradnja gozdnih prometnic v zaprtih predelih, ki so opredeljena kot prednostna območja na osnovi dolgih spravičnih razdalj in razdalj zbiranja ter bonitete rastišč, predvsem GGE Kolpska dolina, GGE Travna gora, GGE Mala gora.
- **Izobraževanje lastnikov gozdov,** njihovo povezovanje v društva in druge večje interesne skupine, ki je usmerjeno v izboljšanje gospodarjenja v zasebnih gozdovih. Lastnike gozdov je treba izobraževati in usposabljaati tako na področju gojitvenih in varstvenih del kakor tudi sečnje in spravila lesa. Lastnike je treba seznaniti s pravili varnega dela v gozdu, s sodobnimi tehnologijami in sodobno opremo za delo v gozdu.
- **Ustrezna kadrovska zasedba in izobraženost strokovnega kadra:** Zapolnitev in sprotno nadomeščanje nezasedenih delovnih mest, stalno formalno izobraževanje strokovnih kadrov tako na dodiplomskem kakor tudi podiplomskem študiju. Organizacija seminarjev, tečajev, delavnic, predavanj in strokovnih ekskurzij, ki bodo pripomogle k dodatni neformalni izobraženosti in razgledanosti strokovnega kadra ter dvigu kvalitete opravljenega dela.

- **Sodelovanje z javnostjo in ostalimi uporabniki v prostoru:** Osveščanje in izobraževanje javnosti o pomenu in vlogi gozda v družbi (okrogle mize, radijske oddaje, zloženke, ...). Sodelovanje z ostalimi načrtovalci v prostoru, še posebno v območju gozdnate in kmetijske krajine. Usmerjanje turističnih in rekreativnih aktivnosti v gozdnem prostoru.

Prednostne naloge:

- pripraviti kvaliteten in enostaven program - aplikacijo za obdelavo in izpis podatkov zbranih ob gozdni inventuri v postopku priprave gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot,
- kartirati gozdne rastiščne tipe v predelih, kjer ni na razpolago ustreznih fitocenoloških podlag,
- izboljšati in poenotiti način izdelave digitalnih ortofoto posnetkov izdelanih na osnovi snemanja z dronom,
- uporaba LIDAR tehnologije za ugotavljanje gozdnih fondov,
- izboljšati metodo ocenjevanja poškodovanosti mladovja od divjadi,
- razširiti območje varovalnega pasu okoli Pragozda Krokar s povečanjem gozdnega rezervata Borovec, območji Mirtoviški potok in Nežica zavarovati kot gozdna rezervata.

5.3 Usmeritve po področjih gospodarjenja z gozdovi

5.3.1 Usmerjanje razvoja gozdnih sestojev

Rastiščnogojitveni razredi so oblikovani na osnovi sorodnosti rastišč in gospodarskih kategorij gozdov, upoštevalo se je tudi vrstno sestavo, zgradbo gozdnih sestojev ter cilje gospodarjenja. Na tej osnovi je bilo v območju oblikovanih 17 rastiščnogojitvenih razredov.

Gozdnogojitveni cilji po RGR so določeni glede na stanje in razvojne značilnosti gozdnih sestojev, poudarjenosti funkcij gozdov in z upoštevanjem potencialne drevesne sestave in zgradbe gozda ter prirastoslovnih zakonitosti danih rastišč [38].

Proizvodne in pomladitvene dobe so bile določene na osnovi razvojnih starosti in izračunanih prehodnih dob. Podlaga za določitev razvojnih starosti in izračun prehodnih dob so bili podatki o rasti dreves na stalnih vzorčnih ploskvah na GGO.

Rastiščnogojitveni razred 030 - Gradnova-belogabrovja

Preglednica 55: Gozdnogojitveni cilj RGR 030

Zgradba		Proizvodna in pomladitvena doba (leta)	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Ciljne dimenzije
Državni, zasebni gozdovi in gozdovi lokalnih skupnosti	Malopovršinska enomerna	Graden 140 let, bukev in plem. list. 100 let, iglavci 90 let,	550	sm (28)	B	50-60 cm
				je (2)	B/C	60 cm
				bor (1)	C	40 cm
				bu (8)	B	55 cm
				graden (30)	A1/B	60 cm
				pl.list. (14)	B	50-60 cm

Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba (leta)	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Ciljne dimenzije
	črna jelša 60 let, pom. doba do 15 let		drugi list. (17)	drva	40 cm
Pomladitveni cilj			sm (20), bu (10) graden (40) pl.list. (15) drugi list. (15)		

Gozdnogojitveni sistem

Skupinsko postopno ter zastorno gospodarjenje.

Gozdnogojitvene usmeritve

Obnova gozdov: Glavni način obnavljanja naj bodo zastorne sečnje na površinah med 0,5 in 2 ha. Ohranjene sestoje gradna in belega gabra z manjšo primesjo smreke se uvaja v obnovo po semenskem letu hrasta. Zaključek obnov naj bo hiter, praviloma z eno, izjemoma z dvema pomladitvenima sečnjama. Pri tem naj pomladek ne preraste razvojne faze mladja. V primeru puščanja prihranjencev morajo biti le-ti zaščiteni s polnilnim slojem belega gabra. Prednostno se uvaja v obnovo hrastove debeljake s slabimi sestojnimi zasnovami ter mešane smrekovo-hrastove debeljake starejše od 80 let, kjer ima smreka več kot 1/3 delež v lesni zalogi. V močno zasmrečenih sestojih se izvaja obnova v pomladitvenih jedrih s premerom od ene do dveh sestojnih višin. Pomladitvena jedra naj bodo manjša le v primeru močne razrasti zelišč ter predvsem invazivnih tujerodnih vrst. Mladja s slabšimi zasnovami ter prazne vrzeli se spopolni s sajenjem gradna, bukve, plemenitih in plodonosnih listavcev ter jelke. Dopustna je tudi sadnja gospodarsko zanimivih tujerodnih vrst izven območij Nature 2000 (npr. duglazija, črni oreh, rdeči hrast). V jelševih sestojih naj bo obnova malopovršinska, pospešuje se vitalne jesene.

Nega gozdov: Nega mladovij z odstranjevanjem predvsem leske, robide, praproti ter košev z eno ali dvema ponovitvama, s poudarkom na pospeševanju hrasta in plemenitih listavcev. Redčenje drogovnjakov naj se izvaja praviloma enkrat v desetletju s puščanjem podstojne leske. V mlajših debeljakih naj bo osnovna usmeritev akumulacija lesne zaloge, po potrebi se izvaja le šibkejša (svetlitvena) redčenja. V sestojih starejših od 50 let, kjer ima smreka več kot 50 % delež v lesni zalogi, naj se izvaja močnejša premenilna redčenja v korist gradna, bukve, plemenitih in plodonosnih listavcev ter jelke. Na izpostavljenih legah se ohranja in pospešuje tudi termofilne drevesne vrste npr. lipi in topokrpi javor.

Drevesna sestava gozdov: Ciljne drevesne vrste so graden, ponekod tudi smreka (do 20-30 % LZ v končni podobi sestoja), lipa in lipovec, dob, na vznožjih pobočij je lahko večji delež bukve, gorskega javorja, velikega jesena, jelke, češnje ter mestoma plodonosnih vrst (brek, jerebika, drobnica). Na nižinskih poplavnih legah in ob vodotokih je ciljna drevesna vrsta črna jelša.

Premene sestojev: Sestoji v bližini naselij, v katerih se še vedno gospodari panjevsko ali se 'kmečko prebira', naj bodo še naprej namenjeni tradicionalnim interesom lastnikov. V skorajda čistih sestojih belega gabra na dobrih rastiščih, z zelo močnimi poseki v okolici posameznih gradnovih in dobovih semenjakov, ustvariti ugodne razmere za naravno obnovo. Preostali del gabrovih sestojev se umika postopoma z robno sečnjo, slabše zasnove v mladju se spopolni s sadnjo gradna, doba, plemenitih listavcev, češnje in plodonosnih vrst.

Varstvo gozdov: Sprotno spremljanje razvoja hrastove pepelovke, obžetve invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst v mladju, v primeru obnove s sadnjo se sadike listavcev označi s količki in zaščiti pred divjadjo s premazi. Sadike listavcev se zaščiti v jeseni (premaz) in po potrebi tudi spomladi (škropivo). Lahko se izvede tudi zaščita mladovja z ograjami, velikosti do 2 ha. Spremljanje pojavljanja tujerodnih organizmov. Nadzorovati vitalnost velikega jesena in okuženost po jesenovem ožigu, evidentiranje ter ohranjanje odpornih dreves jesena. Stalen monitoring smrekovih podlubnikov, pravočasna sanitarna sečnja in popolni gozdni red pri sečnji iglavcev (smreka), uporaba registriranih fungicidov za zatiranje hrastove pepelovke.

Sanacija v naravnih ujmah poškodovanih gozdov: Takojšnja sanacijska sečnja v poškodovanih smrekovih sestojih. Mešane gradnovo-belogabrove sestoje, ki bi bili močno (nad 1/3 LZ) poškodovani po naravnih ujmah, naj se odločno uvede v naravno obnovo s posekom močno poškodovanega drevja ter mestoma tudi s posekom ostalega drevja, ki bi ogrožalo razvoj gradnovega mladja. Sadjna smreke izjemoma le kot predkultura (gostota 1000-2000 sadik/ha). Sadi naj se predvsem listavce z gostoto 500 do 1000 sadik/ha. Poseka se pasove, skupine in posamezne smreke znotraj mladovij ter skupine oslabeledih smrek. Na ogolelih površinah puščati semenjake hrastov, plemenitih listavcev ter plodonosnih vrst kot semenska baza in mesta za preže ujed, sov ter počivališča za zoohorne vrste. Odstranjevanje tujerodnih vrst, ki onemogočajo obnovo gozda.

Varstvo posebnih habitatov: Preprečevanje krčitev gozdov, ohranjanje gozdnih zaplat v kmetijski in urbani krajini, ohranjanje zadostnega deleža debelejšega, habitatnega in odmrlega drevja, vzdrževanje gozdnega roba. Na gozdnih robovih v 100 m pasu in v gozdnih otokih znotraj kmetijske krajine se pušča in ohranja čim več dreves z dupli.

Rastiščnogojitveni razred 050 - Podgorska bukovja

Preglednica 56: Gozdnogojitveni cilj RGR 050

Zgradba		Proizvodna in pomladitvena doba (leta)	Končna LZ (m³/ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Ciljne dimenzije
Državni, zasebni gozdovi in gozdovi lokalnih skupnosti	Malopovršinska do velikopovršinska enomerna	Proizvodna doba 120 - 140 let, pom. doba 15 do 20 let	580	sm (18)	B	50-60 cm
				je (3)	B	60 cm
				o.igl (1)	C	40 cm
				bu (60)	A/B	55 cm
				hr (5)	A/B	60-70 cm
				pl. list. (10)	A	50-60 cm
				drugi list. (3)	Drva	40 cm
Pomladitveni cilj				sm (10), bu (70) graden (5) pl.list. (10) drugi list. (5)		

Gozdnogojitveni sistem

Skupinsko postopno ter zastorno gospodarjenje.

Gozdnogojitvene usmeritve

Obnova gozdov: Obnova naj bo skupinsko postopna z robnimi sečnjami ali z oblikovanjem mozaično razporejenih pomladitevnih jeder, lahko pa tudi zastorna na nekoliko večjih površinah (05-2,0 ha). Zastorno obnovo je treba začeti po semenskem letu, predhodno je potrebno izvesti pripravo sestoja za naravno obnovo. Obnova naj se zaključi s končnim posekom najkasneje ko bo mladje začelo preraščati v razvojno fazo gošče. Mestoma, kjer

naravna obnova ne uspe, se lahko načrtuje obnovo gozda s sajenjem sadik gradna, gorskega javorja, lahko tudi bukve. Dopolnilna sadnja naj se izvaja le malopovršinsko v skupinah. Zgodnejše uvajanje v obnovo sestojev s prevladujočim deležem smreke (krajše proizvodne dobe). Pri obnovi naj imajo prednost listavci. Vse obnovitvene sečnje na površinah z že oblikovanim podmladkom naj se izvajajo izven vegetacijske dobe, v času med 1. oktobrom in 1. aprilom.

Nega gozdov: Nega mladovij, pospešuje se plemenite listavce in graden, zmanjšuje naj se delež smreke in delež tujerodnih drevesnih vrst. Glavni ukrep v mladju in gošči je posek košev in grmovja. Posebno pozornost je treba nameniti stojnosti letvenjakov. Kjer gre za večje površine mladovja in lastnik gozda ni zainteresiran za vmesne donose iz redčenj je priporočljiva situacijska nega letvenjaka oziroma tanjšega drogovnjaka, obročkanje ali strojno redčenje s posamezno izbiro in posekom dreves ali posekom v pasovih. Jakost redčenja naj bo večja pri mlajših in manjša pri starejših drogovnjakih in mlajših debeljaki. V starejših debeljaki izvajati po potrebi le še šibkejša (svetlitvena) redčenja, drugače akumulacija. V vseh sestojih z večjim deležem smreke gospodariti v smeri zmanjšanja deleža smreke.

Drevesna sestava gozdov: Ciljna drevesna vrsta je bukev. V pobočnih jarkih je lahko delež gorskega javorja občutno večji in predstavlja ciljno drevesno vrsto. V sestojih s primešanim gradnom se skuša njegov delež obdržati tudi v prihodnje. Smreka naj bo primešana le posamično ali v skupinah. Na reliefno bolj izpostavljenih in toplih legah (grebeni in skaloviti deli rastišč) naj se ohranja in pospešuje termofilne drevesne vrste npr. lipi in topokrpi javor.

Premene sestojev: Postopna naravna premena (obnova) odraslih sestojev, kjer je osnovna graditeljica sestojev smreka (smrekovi nasadi). Premena naj gre v smeri naravne obnove z listavci, zlasti bukvijo, plemenitimi listavci, gradnom in češnjo. Sestoji v bližini naselij, nastali s »kmečkim prebiranjem« ali panjevskimi načini gospodarjenja, naj bodo še naprej namenjeni tradicionalnim interesom lastnikov (proizvodnja lesa za kurjavo). Posredne premene v malodonosnih gozdovih na nekdanjih kmetijskih se izvajajo na način, da se pospešuje bukev, graden (tudi dob in cer) in plemenite listavce.

Varstvo gozdov: Preventivni ukrepi: Skrajševanje proizvodnih dob v smrekovih sestojih. Izboljšanje stojnosti sestojev - pravočasna in dovolj močna redčenja, ki bodo zagotavljala ustrezno razmerje med premerom in višino drevesa, krošnje morajo biti sproščene. Zaščita naravnega mladja pred divjadjo večinoma ni potrebna. Obvezno se zaščiti posajene sadike listavcev (individualna, lahko tudi kolektivna zaščita). Preprečevalno zatiralni ukrepi: Vzdrževanje sistema kontrolnih pasti in nastav ter stalna kontrola populacije podlubnikov v sestojih z večjim deležem smreke. Pravočasna sanitarna sečnja in popolni gozdni red pri sečnji iglavcev (smreka).

Sanacija v naravnih ujmah poškodovanih gozdov: Takojšnja sanacijska sečnja v poškodovanih smrekovih sestojih in izdelava odlomljenih vrhačev ter poškodovanih tanjših drogovnjakov v žledolomih in snegolomih. Mešane bukove sestoje, močno poškodovane po naravnih ujmah (zlasti žled, sneg), naj se uvede v naravno obnovo, manj poškodovane se intenzivno preredči.

Varstvo posebnih habitatov: Za naravna zatočišča se določi sestoje na reliefno izpostavljenih predelih na grebenih in na posameznih skalovitih delih rastišč z manj kvalitetnim drevjem, tudi skupine košatih košeniških bukev. Izloči se jih kot negovalno enoto (lahko tudi kot ekocelico). Kot naravno zatočišče se lahko izloči tudi skupino odraslega drevja v fazi debeljaka, kjer ukrepanje v desetletju ni treba. Kot habitatna drevesa se določi posamezne košate - košeniške bukve in manj kvalitetne debele listavce. Pušča se drevje z večjimi dupli ($\varnothing > 4$ cm). Delež odmrle biomase naj bo vsaj 3 % od LZ, saj je ta RGR pomemben habitat za vrste, ki so vezane na odmrli les listavcev, kot so npr.: belohrbti detel, hrošči (bukov kozliček).

Rastiščnogojitveni razred 051 - Podgorska bukovja - zasmrečena**Preglednica 57: Gozdnogojitveni cilj RGR 051**

Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba (leta)	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Ciljne dimenzije
Državni, zasebni gozdovi in gozdovi lokalnih skupnosti	Malopovršinska do velikopovršinska enomerna	Proizvodna doba 100 - 120 let, smreka 90 let pom. doba 15 let	600	sm (60)	50-60 cm
				je (6)	60-70 cm
				o.igl (2)	40-50 cm
				bu (19)	55 cm
				hr (4)	60-70 cm
				pl. list. (7)	50-60 cm
Pomladitveni cilj				drugi list. (2)	40 cm
				sm (30)	
				je (3)	
				bu (42)	
				graden (10)	
				pl.list. (10)	
				drugi list. (5)	

Gozdnogojitveni sistem

Skupinsko postopno gospodarjenje na površinah s premerom vsaj dveh sestojnih višin.

Gozdnogojitvene usmeritve

Obnova gozdov: Ogolele površine, ki so nastale kot posledica varstveno - sanacijskih sečenj se obnovi s kombinacijo naravne in umetne obnove v razmerju (80 : 20). V kolikor se pri naravni obnovi naravno mladje v 5 do 10 letih ne pojavi, se izvede umetna obnova z listavci (graden), izjemoma smreko, kot predkulturo (1000-2000 sadik/ha), lahko tudi jelko. Delež posajene smreke naj ne bo večji od 20 %. Pri naravni obnovi imajo prednost listavci, od teh še posebej graden, gorski javor ter lipa in lipovec, od iglavcev pa jelka. Pospešuje se tudi vse ostale listavce (manj beli gaber in maklen), še posebej plodonosne vrste. Gostota sadnje listavcev naj bo praviloma 500 do 1000 sadik na ha. Sadike se označi s količki. V čistih smrekovih sestojih se upošteva krajšo proizvodno dobo. V obnovo pravočasno uvesti vse sečno zrele sestoje. Ko se pojavi dovolj kvalitetno mladovje naj se obnova zaključi ter izvede končne poseke. Dopustna je tudi sadnja gospodarsko zanimivih tujerodnih vrst izven območij Nature 2000 (npr. duglazija, črni oreh, rdeči hrast).

Nega gozdov: V mladju in gošči naj bo poudarek na poseku grmovnic in predrastkov in uravnavanju zmesi. Pospešuje se listavce, zlasti bukev, graden in plemenite listavce, od iglavcev jelko, zmanjšuje se delež smreke in neželenih tujerodnih drevesnih vrst. Posek grmovnic naj se izvede večkrat v 10 letih (po dve ponovitvi). V zasmrečenih sestojih na večjih površinah naj se ohranja listavce ne glede na kvaliteto. Kjer gre za večje površine mladovja (npr. po sanacijskih obnovah) in lastnik gozda ni zainteresiran za vmesne donose iz redčenj je priporočljiva situacijska nega letvenjaka oziroma tanjšega drogovnjaka. Jakost redčenj naj bo večja v mlajših drogovnjakih, nižja pa v starejših drogovnjakih in mlajših debeljakih. Močno poškodovane drogovnjake po divjadi (obgrizanje, lupljenje) je treba sanirati - posek vseh močno poškodovanih dreves, v primeru izredno močne poškodovanosti pa jih je treba uvesti v obnovo. V starejših debeljakih naj bodo ukrepi minimalni. Tu je treba ohranjati polnilni sloj ter izvajati stalno kontrolo zdravstvenega stanja.

Drevesna sestava gozdov: Ciljne drevesne vrste so bukev, hrast, plemeniti listavci, jelka in smreka. Na reliefno bolj izpostavljenih in toplih legah (grebeni in skaloviti deli rastišč) naj se ohranja in tudi pospešuje termofilne drevesne vrste.

Premene sestojev: Potrebna je postopna naravna premena (obnova) odraslih sestojev, kjer je osnovna graditeljica sestojev smreka (smrekovi nasadi). Premena naj gre v smeri naravne obnove z listavci, zlasti bukvijo in vsemi plemenitimi listavci vključno s češnjo in lipo.

Varstvo gozdov: Preventivni ukrepi: Skrajševanje proizvodnih dob v smrekovih sestojih. Izboljšanje stojnosti sestojev - pravočasna in dovolj močna redčenja, ki bodo zagotavljala ustrezno razmerje med premerom in višino drevesa, krošnje morajo biti sproščene. Zaščita naravnega mladja pred divjadjo večinoma ni potrebna. Obvezno se zaščiti posajene sadike listavcev, jelke in smreke. Izvaja naj se individualna zaščita sadik, spomladi s škropivi in jesenska s premazi ter kolektivna z ograjami velikosti do 2 ha. Varstvo pred požari je v zasmrečenih gozdovih močno poudarjeno. Priporočljiv je iznos sečnih ostankov iz gozda in drobljenje za biomaso. Preprečevalno zatiralni ukrepi: Stalna kontrola zdravstvenega stanja smrekovih sestojev. Vzdrževanje sistema kontrolnih pasti in nastav ter stalna kontrola populacije podlubnikov. Pravočasna sanitarna sečnja in popolni gozdni red pri sečnji iglavcev (smreka). Sproten posek vseh poškodovanih in slabše vitalnih dreves. Vsa zasedena debla s podlubniki je treba pred izletom izdelati, zalego pa, čim manj škodljivo za okolje, uničiti. Posek potencialno nevarnih smrek - posamične in skupine, katere so izpostavljene vetrolomu, snegolomu in drugim ujmam.

Sanacija v naravnih ujmah poškodovanih gozdov: Takojšnja sanacijska sečnja v poškodovanih smrekovih sestojih. Pravočasen izvoz posekanega lesa. Popoln gozdni red, lahko tudi požig ali mletje sečnih ostankov.

Varstvo posebnih habitatov: Kot naravna zatočišča se izloča skupine dreves listavcev ali grmovja znotraj kompleksov smrekovih monokultur. Kjer ni votlih dreves in sušic je treba namestiti gnezdnice. Kot odmrlo biomaso se pušča predvsem odmrle listavce (trepetlika, vrbe, breza, bukev, hrast) in sušice smreke brez lubja (kjer ni več podlubnikov). Odmrle biomase naj bo 2 % LZ, če je ni, se prepusti listavce (npr. trepetliko) naravnemu propadu.

Rastiščnogojitveni razred 053 - Podgorska gradnova bukovja

Preglednica 58: Gozdnogojitveni cilj RGR 053

Zgradba		Proizvodna in pomladitvena doba (leta)	Končna LZ (m³/ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Ciljne dimenzije
Državni, zasebni gozdovi in gozdovi lokalnih skupnosti	Malopovršinska do velikopovršinska enomerna	Proizvodna doba 140 let, pom. doba 15 do 20 let	550	sm (16)	B	50-60 cm
				je (3)	B	60-70 cm
				o.igl (1)	C	40 cm
				bu (50)	A/B	55 cm
				hr (15)	A/B	60-70 cm
				pl. list. (10)	A	50-60 cm
				drugi list. (10)	Drva	40 cm
Pomladitveni cilj				sm (10), bu (50) graden (20) pl.list. (10) drugi list. (10)		

Gozdnogojitveni sistem

Skupinsko postopno gospodarjenje.

Gozdnogojitvene usmeritve

Obnova gozdov: Obnova naj bo praviloma skupinsko postopna z robnimi sečnjami na površini vsaj dveh sestojnih višin. Treba jo je začeti po semenskem letu gradna. Obnova naj se zaključi s končnim posekom najkasneje ko bo mladje začelo preraščati v razvojno fazo gošče. Večjepovršinska in hitra obnova bo zagotovila večji delež plemenitih listavcev, hrasta, breka in češnje. Na predelih s težavno naravno obnovo se lahko načrtuje obnovo gozda s sajenjem sadik hrasta, gorskega javorja, lahko tudi bukve. Dopolnilna sadnja naj se izvaja le malopovršinsko v skupinah. Zgodnejše uvajanje v obnovo sestojev s prevladujočim deležem smreke (krajše proizvodne dobe). Pri obnovi naj imajo prednost listavci. Vse obnovitvene sečnje na površinah z že oblikovanim podmladkom naj se izvajajo izven vegetacijske dobe, to je v času med 1. oktobrom in 1. aprilom.

Nega gozdov: Pri negi mladovij se pospešuje graden in plemenite listavce, še posebej obe lipi in gorski javor ter brek in češnjo, zmanjšuje naj se delež smreke in delež tujerodnih drevesnih vrst. Posebno pozornost je treba nameniti stojnosti letvenjakov. Kjer gre za večje površine mladovja in lastnik gozda ni zainteresiran za vmesne donose iz redčenj je priporočljiva situacijska nega letvenjaka oziroma tanjšega drogovnjaka. Jakost redčenja naj bo večja pri mlajših in manjša pri starejših drogovnjakih in mlajših debeljakih. Gradni naj ima veliko in sproščeno krošnjo. V starejših debeljakih večinoma akumulacija, po potrebi se izvaja le šibka (svetlitvena) redčenja. V vseh sestojih z večjim deležem smreke gospodariti v smeri zmanjšanja deleža smreke.

Drevesna sestava gozdov: Ciljni drevesni vrsti sta bukev in graden s primesjo lipe in lipovca, gorskega javorja, breka. Smreka naj bo primešana le posamično ali v manjših skupinah. Na reliefno bolj izpostavljenih in toplih legah (grebeni in skaloviti deli rastišč) naj se ohranja in pospešuje termofilne drevesne vrste.

Premene sestojev: Potrebna je postopna naravna premena (obnova) odraslih sestojev, kjer je osnovna graditeljica sestojev smreka (smrekovi nasadi). Premena naj gre v smeri naravne obnove z listavci, zlasti bukvijo, gradnom, lipo, lipovcem, brekom in češnjo. Posredne premene v malodonosnih gozdovih na zaraslih kmetijskih zemljiščih. Tu se pospešuje bukev, graden (tudi dob in cer), plemenite listavce ter vse plodonosne vrste.

Usmeritve za varstvo gozdov: Preventivni ukrepi: Skrajševanje proizvodnih dob v smrekovih sestojih. Izboljšanje stojnosti sestojev - pravočasna in dovolj močna redčenja, ki bodo zagotavljala ustrezno razmerje med premerom in višino drevesa, krošnje morajo biti sproščene. Zaščita naravnega mladja pred divjadjo večinoma ni potrebna. Obvezno se zaščiti posajene sadike listavcev (individualna, lahko tudi kolektivna zaščita). Preprečevalno zatiralni ukrepi: Vzdrževanje sistema kontrolnih pasti in nastav ter stalna kontrola populacije podlubnikov v sestojih z večjim deležem smreke. Pravočasna sanitarna sečnja in popolni gozdni red pri sečnji iglavcev (smreka).

Sanacija v naravnih ujmah poškodovanih gozdov: Takojšnja sanacijska sečnja v poškodovanih smrekovih sestojih. Takojšnja izdelava odlomljenih vrhačev smrek in poškodovanih tanjših drogovnjakov v žledolomih in snegolomih. Mešane bukove sestoje, močno poškodovane po naravnih ujmah (zlasti žled, sneg), naj se uvede v naravno obnovo.

Varstvo posebnih habitatov: Naravnemu razvoju se prepusti skalovite grebene in vrhove ter sestoje v okolici brlogov, jazbin, brezen, jam in kaluž - ekocelice. Mehke listavce ter sadne vrste (hruška, češnja itd.) slabše kvalitete se pusti v gozdu, da razpadejo. Pušča se drevje z dupli, še posebno na gozdnih robovih. Pospešuje se rast plodonosnih grmovnih vrst (malina, robida).

Rastiščnogojitveni razred 054 - Podgorska bukovja v nastajanju**Preglednica 59: Gozdnogojitveni cilj RGR 054**

Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba (leta)	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Ciljne dimenzije
Državni, zasebni gozdovi in gozdovi lokalnih skupnosti	Malopovršinska do velikopovršinska enomerna	Proizvodna doba 110 let, pom. doba 15 let	350	sm (20) je (5) o.igl (10) bu (20) hr (12) pl. list. (8) drugi list. (25)	C C C C B B Drva
Pomladitveni cilj			sm (10), bu (40) graden (20) pl.list. (15) drugi list. (15)		55 cm 65 cm 40 cm 50 cm 60 cm 55 cm 35 cm

Gozdnogojitveni sistem

Skupinsko postopno gospodarjenje na površinah s premerom vsaj ene sestojne višine.

Gozdnogojitvene usmeritve

Obnova gozdov: Obnova je lahko tudi večjepovršinska. Začne naj se na mestih, kjer so zlasti buki in hrastovi semenjaki. Zastor odraslega drevja se odstrani šele potem, ko je mladovje sklenjeno. Na predelih s težavno naravno obnovo se lahko načrtuje obnovo gozda s sajenjem sadik gradna, plodonosnih vrst, gorskega javorja, lahko tudi buke.

Nega gozdov: V kvalitetnih skupinah mladovja naj bo nega bolj intenzivna. Slabo zasnovano mladje se lahko izpopolni s sadnjo listavcev, vendar le na boljših tleh (češnja, lipa, graden, hruška). V sestojih z dobro in še zadovoljivo sestojno zasnovo se redčenje opravlja s podobno jakostjo kot v ostalih gozdovih podgorskega pasu, drugje pa bolj v smislu posredne premene kot pomoč le posamičnim kvalitetnim osebkom. Prednost imajo listavci, med njimi bukev, hrast, plemeniti listavci in plodonosne vrste. Redčenje debeljakov se izvaja le v primeru gostega sklepa krošenj in večjega deleža buke.

Drevesna sestava gozdov: Ciljni drevesni vrsti sta bukev in graden s primesjo lipe in lipovca, gorskega javorja, breke. Smreka naj bo primešana le posamično ali v manjših skupinah. Na reliefno bolj izpostavljenih in toplih legah (grebeni in skaloviti deli rastišč) naj se ohranja in tudi pospešuje termofilne drevesne vrste.

Premene sestojev: Poudarek je na posredni premeni. Ukrepanje naj bo usmerjeno le v predele kjer imajo sestoji boljše sestojne zasnove in tla niso degradirana ter je večji delež buke, gradna in plemenitih listavcev. Pospešuje se bukev, graden (tudi dob in cer), plemenite listavce ter vse plodonosne vrste. Po zasnovi najslabše sestojne na degradiranih rastiščih se lahko prepusti naravni sukcesiji ali pa se jih opredeli kot ekocelice.

Varstvo gozdov: Preventivni ukrepi: Izboljšanje stojnosti sestojev - pravočasna in dovolj močna redčenja, ki bodo zagotavljala ustrezno razmerje med premerom in višino drevesa, krošnje morajo biti sproščene. Zaščita naravnega mladja pred divjadjo večinoma ni potrebna. Obvezno se zaščiti posajene sadike listavcev (individualna, lahko tudi kolektivna zaščita). Preprečevalno zatiralni ukrepi: Vzdrževanje sistema kontrolnih pasti in nastav ter stalna kontrola populacije podlubnikov v sestojih z večjim deležem smreke. Pravočasna

sanitarna sečnja in popolni gozdni red pri sečnji iglavcev (smreka). Varstvo pred požari - nadzor požiga vej iglavcev.

Sanacija v naravnih ujmah poškodovanih gozdov: Sanacijska sečnja v poškodovanih smrekovih sestojih. Takojšnja izdelava odlomljenih vrhačev smrek in poškodovanih tanjših drogovnjakov v žledolomih in snegolomih. Mešane sestoje, močno poškodovane po naravnih ujmah (zlasti žled, sneg), naj se uvede v naravno obnovo.

Varstvo posebnih habitatov: Puščati drevje z dupli, odmrla in delno odmrla drevesa. Pušča se zlasti debelejša drevesa, katera so gospodarsko manj zanimiva (npr. trepetlika), druge listavce zelo slabe kvalitete ipd. Odmrle in delno odmrla biomase naj bo 3 % od LZ. V predelih gozdnega jereba naj se ohranja leska in mlajše skupine iglavcev. Ekocelic do 10 % površine.

Rastiščnogojitveni razred 060 - Podgorska bukovja na silikatnih kamninah

Preglednica 60: Gozdnogojitveni cilj RGR 060

Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba (leta)	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Ciljne dimenzije
Državni, zasebni gozdovi in gozdovi lokalnih skupnosti	Malopovršinska do velikopovršinska enomerna	Proizvodna doba 130 let, pom. doba 15 do 20 let	580	sm (20)	55 cm
				je (8)	60 cm
				o.igl (2)	40 cm
				bu (45)	55 cm
				hr (10)	65 cm
				pl. list. (7)	60 cm
Pomladitveni cilj				drugi list. (8)	40 cm
				sm (10)	
				je (5)	
				bu (65)	
				graden (10)	
				pl.list. (10)	
				drugi list. (5)	

Gozdnogojitveni sistem

Večjepovršinsko, na najbolj strmih in erodibilnih predelih tudi malopovršinsko skupinsko postopno gospodarjenje.

Gozdnogojitvene usmeritve

Obnova gozdov: Večjepovršinska obnova na manj ekstremnih rastiščih, na strmih in erodibilnih rastiščih naj bo obnova malopovršinska. Sloj odraslega drevja se lahko odstrani šele potem, ko je mladovje sklenjeno. Mestoma, kjer naravna obnova ne uspe, se lahko načrtuje obnovo gozda s sajenjem sadik gradna, gorskega javorja, lahko tudi bukve. Dopolnilna sadnja naj se izvaja le malopovršinsko v skupinah. Zgodnejše uvajanje v obnovo sestojev s prevladujočim deležem smreke (krajše proizvodne dobe). Pri obnovi naj imajo prednost listavci. Sečnja v sestojih, ki so v obnovi, naj se izvaja izven vegetacijske dobe, v času med 1. oktobrom in 1. aprilom.

Nega gozdov: Intenzivna nega mladovja, tudi do 2x v desetletju. Pospeševati listavce. Posebno pozornost pri negi in zaščiti je treba posvetiti hrastu, kostanju in plemenitim listavcem. Redčenje mlajših sestojev morajo biti dovolj zgodna, da se zagotovi mehanska stabilnost sestojev. Posebno pozornost je treba nameniti hrastu, kostanju in plemenitim listavcem, ki rabijo večji rastni prostor, da bi v rastni dobi dosegli čim večje dimenzije in redno obrodili. Jakost redčenja naj bo večja pri mlajših in manjša pri starejših drogovnjakih

in mlajših debeljaki. V starejših debeljaki izvajati po potrebi le še šibkejša (svetlitvena) redčenja, drugače akumulacija. V vseh sestojih z večjim deležem smreke gospodariti v smeri zmanjšanja deleža smreke.

Drevesna sestava gozdov: Ciljna drevesna vrsta je bukev. Pospešuje naj se ostale listavce, zlasti graden in pravi kostanj. Na vlažnejših predelih (mikrolokacije) tudi plemenite listavce (gorski javor). Smreka naj bo primešana le posamično ali v skupinah. Na reliefno bolj izpostavljenih in toplih legah (grebeni in skaloviti deli rastišč) naj se ohranja in tudi pospešuje termofilne drevesne vrste.

Premene sestojev: Potrebna je postopna naravna premena (obnova) odraslih sestojev, kjer je osnovna graditeljica sestojev smreka (smrekovi nasadi). Premena naj gre v smeri naravne obnove z listavci, zlasti bukvijo, gradnom, pravim kostanjem in plemenitimi listavci. Posredne premene v malodonosnih gozdovih na nekdanjih kmetijskih površinah. Tu se pospešuje bukev, graden, pravi kostanj, plemenite listavce in vse plodonosne drevesne vrste.

Varstvo gozdov: Preventivni ukrepi: Skrajševanje proizvodnih dob v smrekovih sestojih. Izboljšanje stojnosti sestojev - pravočasna in dovolj močna redčenja, ki bodo zagotavljala ustrezno razmerje med premerom in višino drevesa, krošnje morajo biti sproščene. Nadzor nad invazivnimi tujerodnimi vrstami (npr. kostanjeva šiškarica). Preprečevalno zatiralni ukrepi: Vzdrževanje sistema kontrolnih pasti in nastav ter stalna kontrola populacije podlubnikov v sestojih z večjim deležem smreke. Pravočasna sanitarna sečnja in popolni gozdni red pri sečnji iglavcev (smreka).

Sanacija v naravnih ujmah poškodovanih gozdov: Takojšnja sanacijska sečnja v poškodovanih smrekovih sestojih. Takojšnja izdelava odlomljenih vrhačev smrek in poškodovanih tanjših drogovnjakov v žledolomih in snegolomih. Sestoj, močno poškodovane po naravnih ujmah (zlasti žled, sneg), naj se uvede v naravno obnovo.

Varstvo posebnih habitatov: Sestoji pionirskega značaja s pestro drevesno sestavo ter sestoji ob vodnih ekosistemih so primerni za izločanje začasnih (10-40 let) ali stalnih naravnih zatočišč. Treba je upoštevati posebne biotope (vodne ekosisteme). Kot naravno zatočišče se lahko izloči tudi skupino odraslega drevja v fazi debeljaka kjer ukrepanje v desetletju ni treba. Naravnemu razvoju se prepušča mehke listavce (trepetlika, vrbe) ter večji del dreves z dupli. Na gozdnih robovih v pasu 50-100 m se pusti vsa drevesa z dupli ter večji del trepetlik in vrb naravnemu razpadu. Delež odmrle biomase naj bo vsaj 3 % od LZ, saj je ta HT pomemben habitat za vrste, ki so vezane na odmrli les listavcev, kot je npr.: belohrbti detel, hrošči (bukov kozliček).

Rastiščnogojitveni razred 070 - Gorska bukovja

Preglednica 61: Gozdnogojitveni cilj RGR 070

Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba (leta)	Končna LZ (m³/ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Ciljne dimenzije	
Državni, zasebni gozdovi in gozdovi lokalnih skupnosti	Malopovršinska do velikopovršinska enomerna	Proizvodna doba 140 let, pom. doba 20 let	580	sm (13) je (3) bu (70) hr (2) pl. list. (10) drugi list. (2)	B B A/B A/B A Drva	50-60 cm 60 cm 55 cm 60 cm 50-60 cm 40 cm
Pomladitveni cilj				sm (12) je (2)		

 bu (70)
 graden (2)
 pl.list. (12)
 drugi list. (2)

Gozdnogojitveni sistem

Skupinsko postopno gospodarjenje na površinah s premerom vsaj dveh sestojnih višin ter zastorno gospodarjenje.

Gozdnogojitvene usmeritve

Obnova gozdov: Obnova naj bo praviloma skupinsko postopna z robnimi sečnjami, lahko pa tudi zastorna na nekoliko večjih površinah (nad 2 ha). Poudarjena je naravna obnova. Obnovljene površine naj bodo medsebojno prostorsko ločene s sestoji v akumulaciji. Zastorno obnovo je treba začeti po semenskem letu pri čemer je treba izvesti pripravo sestoja za naravno obnovo. S končnimi poseki zaključiti obnovo najkasneje ko bo mladovje še v razvojni fazi mladja. Pri obnovi je treba spoštovati transportno mejo in tej prilagoditi prostorski razpored sečenj. Zgodnejše uvajanje v obnovo sestojev s prevladujočim deležem smreke (krajše proizvodne dobe). Pri obnovi naj imajo prednost listavci. Vse obnovitvene sečnje listavcev na površinah z že oblikovanim podmladkom naj se izvajajo izven vegetacijske dobe, v času med 1. septembrom in 1. aprilom.

Nega gozdov: Nego mladja izvesti leto po končnem poseku, pospešuje se plemenite listavce, zmanjšuje naj se delež smreke. V primerih, ko mladje hitro preraste v goščo, se lahko izvede le dovolj zgodnja nego letvenjaka z namenom pomoči plemenitim listavcem in jelki s poudarkom na stojnosti. Kjer gre za večje površine mladovja in lastnik gozda ni zainteresiran za vmesne donose iz redčenj je priporočljiva situacijska nega letvenjaka oziroma tanjšega drogovnjaka. Jakost redčenja naj bo večja pri mlajših in manjša pri starejših drogovnjakih in mlajših debeljakih. V starejših debeljakih izvajati po potrebi le še šibkejša (svetlitvena) redčenja. Ohranjati je treba polnilni sloj zaradi nevarnosti prezgodnje pomladitve in zaraščenosti z zelmi. Akumulacija prirastka v debeljakih v starosti nad 100 let. V vseh sestojih z večjim deležem smreke gospodariti v smeri zmanjšanja deleža smreke.

Drevesna sestava gozdov: Ciljna drevesna vrsta je bukev. V pobočnih jarkih je lahko delež gorskega javorja občutno večji in predstavlja ciljno drevesno vrsto. V bližini jelovo-bukovih rastišč je ciljna drevesna vrsta tudi jelka. Na reliefno bolj izpostavljenih in toplih legah (grebeni in skaloviti deli rastišč) naj se ohranja in tudi pospešuje termofilne drevesne vrste.

Premene sestojev: Potrebna je postopna naravna premena (obnova) odraslih sestojev, kjer je osnovna graditeljica sestojev smreka (smrekovi nasadi). Premena naj gre v smeri naravne obnove z listavci, zlasti bukvijo in gorskim javorjem. Sestoji v bližini naselij, nastali s »kmečkim prebiranjem« ali panjevskimi načini gospodarjenja, naj bodo še naprej namenjeni tradicionalnim interesom lastnikov (proizvodnja lesa za kurjavo). Posredne premene v malodonosnih gozdovih na nekdanjih kmetijskih površinah. Tu se pospešuje bukev in plemenite listavce.

Varstvo gozdov: Preventivni ukrepi: Skrajševanje proizvodnih dob v smrekovih sestojih. Pravočasna nega mlajših razvojnih faz za krepitev stojnosti, redčenja morajo biti pravočasna in dovolj močna, da zagotavljajo ustrezno razmerje med premerom in višino drevesa ter sproščene krošnje. Zaščita naravnega mladja pred divjadjo ni potrebna. Preprečevalno zatiralni ukrepi: Vzdrževanje sistema kontrolnih pasti in nastav ter stalna kontrola populacije podlubnikov v sestojih z večjim deležem smreke. Pravočasna sanitarna sečnja in popolni gozdni red pri sečnji iglavcev (smreka).

Sanacija v naravnih ujmah poškodovanih gozdov: Takojšnja sanacijska sečnja v poškodovanih smrekovih sestojih. Takojšnja izdelava odlomljenih vrhačev smrek in

poškodovanih tanjših drogovnjakov v žledolomih in snegolomih. Mešane bukove sestoje, ki bi bili močno (nad 1/2 LZ) poškodovani po naravnih ujmah (zlasti v vetrolomih in žledu), naj se odločno uvede v naravno obnovo s posekom močno poškodovanega drevja ter mestoma tudi s posekom ostalega drevja, ki bi oviralo razvoj bukovega mladja.

Varstvo posebnih habitatov: Za naravna zatočišča se določi sestoje na reliefno izpostavljenih predelih na grebenih in na posameznih skalovitih delih rastišč z manj kvalitetnim drevjem in se jih izloči kot negovalno enoto (lahko tudi kot ekocelico). Kot naravno zatočišče se lahko izloči tudi skupino odraslega drevja v fazi debeljaka kjer ukrepanje v desetletju ni treba. Puščati je treba tudi debelejša drevesa z večjimi dupli. Ta drevesa lahko delno nadomestijo odmrlo biomaso. Delež odmrle biomase povečati na 3 % odmrle biomase od LZ, saj je ta SGRT pomemben habitat za vrste, ki so vezane na odmrli les listavcev, kot je npr.: belohrbti detel, hrošči (bukov kozliček).

Rastiščnogojitveni razred 091 - Jelova bukovja - zasmrečena

Preglednica 62: Gozdnogojitveni cilj RGR 091

	Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba (leta)	Končna LZ (m³/ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Ciljne dimenzije
Državni, zasebni gozdovi in gozdovi lokalnih skupnosti	Skupinsko raznomerna, enomerna	Proizvodna doba smreka 100, bukev jelka 140 let, pom. doba 20 let	620	sm (60)	B	55-65 cm
				je (8)	B	60-70 cm
				bu (25)	B	55 cm
				pl. list. (4)	A	50-60 cm
				drugi list. (1)	Drva	40 cm
Pomladitveni cilj				sm (30) je (10) bu (59) pl.list. (10) drugi list. (1)		

Gozdnogojitveni sistem

Skupinsko postopno gospodarjenje.

Gozdnogojitvene usmeritve

Obnova gozdov: Obnova na površinah od ene do dveh sestojnih višin, v sestojih z večjim deležem bukve je lahko tudi večjepovršinska (0,5 do 2 ha). Prioritetna je naravna obnova, ki naj se začne z zastorno sečnjo in pripravo sestoja za naravno obnovo. Prednost imajo jelka in plemeniti listavci (gorski javor). Izjemoma se lahko izvede umetna obnova s sadnjo jelke in smreke (zagotoviti seme avtohtone smreke in jelke iz ustreznih semenskih sestojev). Na prisojnih in bolj sušnih legah naj se pri umetni obnovi uporabi sadike iz južnejših provenienčnih območij ali pa nižje ležečih provenienčnih območij. Prednost pri obnovi imajo starejši smrekovi sestoji, ki naj se jih začne uvajati v obnovo pri starosti 90 let. Zadnji čas za končni posek je, ko mladje prehaja v goščo. Na javorjevih rastiščih in v sestojih, kjer je cilj večji delež pl. list., je treba večje površinsko uvajanje sestojev v obnovo (pomladitvena jedra velika vsaj dve sestojni višini) in hitreje zaključevati z obnovo (takoj, ko je površina pomlajena in mladje pl. list. preseže 0,5 m višine). Sečnja pomlajenih sestojev s prevladujočim deležem listavcev naj se izvaja izven vegetacijske dobe, v času med 1. septembrom in 1. aprilom.

Nega gozdov: Velik del nege mladovja se lahko opravi s pomočjo samodejne nege. Pri negi mladovja se pospešuje jelko in predvsem plemenite listavce, še zlasti gorski javor ter

minoritetne plodonosne vrste. Uravnavanje zmesi, po potrebi rahljanje in posek predrastkov v goščah, se opravi enkrat v desetletju. Kjer gre za večje površine mladovja in lastnik gozda ni zainteresiran za vmesne donose iz redčenj je priporočljiva situacijska nega letvenjaka oziroma tanjšega drogovnjaka. Jakost redčenja naj bo večja pri mlajših in manjša pri starejših drogovnjakih in mlajših debeljakih. V starejših debeljakih izvajati po potrebi le še šibkejša (svetlitvena) redčenja. Poudarek naj bo na povečevanju deleža listavcev. V skupinsko raznomernih sestojih, ki se pojavljajo kot sestoji s prevladujočim deleže smreke v različnih sestojnih položajih, naj bo poudarek na oblikovanju in sproščanju skupinic mladovij in drogovnjakov, redčenju in uravnavanju zmesi v prid listavcev. Z ukrepi nege naj sestoji preidejo postopno v bolj enomerne oblike

Drevesna sestava gozdov: Ciljne drevesne vrste so bukev, jelka, gorski javor in smreka. Zlasti na aceretalnih rastiščih je lahko delež gorskega javorja tudi do 30 %. Iz sestojev naj se izloča smreko, ki nima izgleda avtohtone lokalne rase. Na reliefno bolj izpostavljenih in toplih legah (grebeni in skaloviti deli rastišč) naj se ohranja in pospešuje termofilne drevesne vrste.

Premene sestojev: Postopna naravna premena (obnova) odraslih sestojev, kjer je osnovna graditeljica sestojev smreka (smrekovi nasadi). Premena naj gre v smeri naravne obnove, zlasti z jelko, bukvijo in plemenitimi listavci.

Usmeritve za varstvo gozdov: Preventivni ukrepi: Skrajševanje proizvodnih dob v smrekovih sestojih (10-20 let). Redno spremljanje zdravstvenega stanja gozdov za varstvo pred smrekovimi in jelovimi podlubniki. Spremljati zdravstveno stanje velikih jesenov in ohranjati navidezno odpornejše osebke. Zaščita mladja pred objedanjem divjadi: zaščita sajene smreke in jelke s premazi, zaščita naravnega mladja z ograjami velikimi od 1 do 2 ha. Mozaično se lahko zagotovi pomladitev minoritetnih vrst tudi z manjšimi ograjenimi površinami (npr. 12 x 12 m). Preprečevalno zatiralni ukrepi: Vzdrževanje sistema kontrolnih pasti in nastav ter stalna kontrola populacije podlubnikov v sestojih z večjim deležem smreke. Pravočasna sanitarna sečnja in popolni gozdni red pri sečnji iglavcev (smreka).

Sanacija v naravnih ujmah poškodovanih gozdov: Takojšnja sanacijska sečnja v poškodovanih smrekovih sestojih. Takojšnja izdelava odlomljenih vrhačev smrek in poškodovanih tanjših drogovnjakov v žledolomih in snegolomih. Mešane bukove sestoje, ki bi bili močno (nad 1/2 LZ) poškodovani po naravnih ujmah (zlasti v vetrolomih in žledu), naj se odločno uvede v naravno obnovo s posekom močno poškodovanega drevja ter mestoma tudi s posekom ostalega drevja, ki bi ogrožalo razvoj bukovega mladja.

Varstvo posebnih habitatov: Naravna zatočišča, predvsem za redke in ogrožene vrste se izloči v predelih z večjim deležem listavcev, v starejših žariščih podlubnikov, kjer so podlubniki že izleteli (ostalo je večje število odmrlih dreves), v okolici kaluž ter v skupinah starega drevja. Odmrle lesne mase naj bo do 3 % LZ, in sicer od teh najmanj ena četrтина stoječih sušic, ostalo pa podrtice. Naravnemu razvoju se začasno prepusti posamezne skupine povsem poškodovanih smrekovih letvenjakov in drogovnjakov (divjad, snegolom), kjer ni nevarnosti prenamnožitve podlubnikov. Tam kjer ni dovolj odmrle biomase se pušča do naravnega razpada posamezne manj kvalitetne listavce z večjim premerom debla.

Rastiščnogojitveni razred 092 - Jelova bukovja na plitvih tleh**Preglednica 63: Gozdnogojitveni cilj RGR 092**

Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba (leta)	Končna LZ (m³/ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Ciljne dimenzije	
Državni, zasebni gozdovi in gozdovi lokalnih skupnosti	Skupinsko raznomerna in prebiralna	Proizvodna doba 150 let, pom. doba 25 let	600	sm (15) je (35) bu (43) pl. list. (6) drugi list. (1)	A/B B A/B A Drva	60 cm 70 cm 55 cm 60 cm 40 cm
Pomladitveni cilj				sm (20) je (24) bu (55) pl.list. (10) drugi list. (1)		

Gozdnogojitveni sistem

Malopovršinsko skupinsko postopno in prebiralno gospodarjenje.

Gozdnogojitvene usmeritve

Poudarjena varovalna vloga ter vzdrževanje malopovršinske skupinsko raznomerne in prebiralne zgradbe, s poudarkom na pomlajevanju, s ciljem zmanjšati delež dreves v petem debelinskem razredu in povečanje deleža dreves v ostalih debelinskih razredih.

Obnova gozdov: Uporablja naj se prebiralni koncept naravne obnove. Naravna obnova mora biti stalna in neprekinjena, odvija naj se pod rahlim zastorom odraslega drevja. Prednost imajo jelka, smreka in plemeniti listavci (gorski javor). Naravna obnova se izvaja posamič in v manjših skupinah (gnezdih). Skupine mladovij naj ne bodo nikakor večje od ene drevesne višine. S posekom drevja v zgornjih socialnih položajih se sprošča skupine mladovij in posamezne čakalce. Pri obnovi je pomembna ohranitvena strategija za jelko, pri čemer se ohranja prebiralno in malopovršinsko raznomerno zgradbo in odrasla, najbolj vitalna jelova drevesa. Treba je puščati vse jelove čakalce iz spodnjega in srednjega socialnega položaja in jih vključevati v bodoči sestoj. V primeru prevladujočega deleža bukve se lahko obnova izvaja tudi na večjih površinah (ena do dve sestojni višini). Na pomlajenih površinah naj se sečnja izvaja izven vegetacije, v času od 15. septembra do 15. aprila.

Nega gozdov: Malopovršinski ukrepi. Glavno vodilo je pospeševanje prebiralne zgradbe. Na majhni površini naj bodo zastopana drevesa vseh dimenzij, ki zagotavljajo trajno proizvodnjo in ohranjanje rastiščnih potencialov. Sklep krošenj naj bo večplasten - stopničast. S prebiralno sečnjo naj se izvaja posredna nega, avtonega ali samouravnavanje tako, da bo prihajalo do socialnega vzpona oziroma preslojevanja dreves. Nega prebiralnega gozda naj se kot gojitveni ukrep izvaja v primeru skupin mladovij kot posek posameznih nekvalitetnih osebkov in uravnavanja zmesi. V kolikor sestoji dosejajo optimalno lesno zalogo ob prebiralni zgradbi in uravnoveženi debelinski strukturi (350-400 m³/ha), naj se intenziteta poseka giblje v višini prirastka. Višja intenziteta naj bo v sestojih z višjimi lesnimi zalogami in pri porušeni debelinski strukturi (zelo veliko debelega drevja), nižja pa v primeru nizkih lesnih zalog (pod optimalno) in primanjkljaju debelih dreves. Na najbolj strmih in skalovitih predelih ni namen gojitev zelo debelega drevja in sestojev z visokimi lesnimi zalogami. Tu naj bo še posebej poudarjena funkcija pomlajevanja, to je skrb za stalno pokritost tal z gozdom in stalna prisotnost mlajših razvojnih faz.

Drevesna sestava gozdov: Ciljni drevesni vrsti sta jelka in bukev s posamično in skupinsko primesjo smreke ter plemenitih listavcev. V tem RGR se pogosteje pojavlja tisa, ki jo je treba varovati. Na reliefno bolj izpostavljenih in toplih legah (grebeni in skaloviti deli rastišč) naj se ohranja in pospešuje ostale listavce, kot so topokrpi javor, mokovec, jerebika in druge termofilne vrste.

Usmeritve za premene sestojev: Posredne premene se izvajajo predvsem na območjih, kjer je bilo drevje v preteklosti na večjih površinah močno posekano (razlog je lahko tudi veter, žled, lubadar) in imajo, zaradi pionirskih drevesnih vrst, danes malodonosni značaj. Tu naj se z ukrepi posredne premene pospešuje jelko, smreko, bukev in plemenite listavce.

Usmeritve za varstvo gozdov: Preventivni ukrepi: Redno spremljanje zdravstvenega stanja gozdov za varstvo pred smrekovimi in jelovimi podlubniki. Posek oslabelega drevja se izvaja zaradi sušenja jelke, jelovega in smrekovega lubadarja in sušenja bresta. Zaščita sajene smreke in jelke s premazi, zaščita naravnega mladja z ograjami velikimi od 1 do 2 ha. Za ohranjanje - pomlajevanje tise pa tudi drugih vrst se lahko na primernih mestih postavi tudi manjše ograje, velikosti 12 x 12 m. Protipožarno varstvo: Prisojna južna in jugozahodna pobočja z večjim deležem iglavcev so potencialno požarno bolj ogroženi predeli. V kolikor se tovrstni sestoji nahajajo ob gozdnih cestah se priporoča posek drevja do polovice sestojne višine na obe strani ceste. S tem se prepreči prehod morebitnega vršnega požara. Površine ob cesti naj se 2 do 3 x v desetletju mulčijo (v kolikor ni prevelika skalovitost). Preprečevalno zatiralni ukrepi: Pravočasna sanitarna sečnja in popolni gozdni red pri sečnji iglavcev (smreka). V kolikor ni možno takojšnje spravilo in odvoz sortimentov po podlubnikih napadenih dreves, naj se ti obelijo, obeljeno lubje pa naj se izpostavi soncu ali sežge, če pa to ni možno naj se lubje zmelje ali tretira s primernim insekticidom. Posek javorjev napadenih z javorjevim rakom in izvedba ustreznih sanacijskih ukrepov.

Sanacija v naravnih ujmah poškodovanih gozdov: Posek poškodovanih dreves, na ogolelih površinah izvesti pripravo sestoja za naravno obnovo. V primeru skromnega grmovnega sloja, ki preprečuje razgaljenje tal, priprava sestoja za naravno obnovo ni potrebna.

Varstvo posebnih habitatov: Zlasti na območju con vrst, ki za svoj obstoj potrebujejo večji delež odmrle biomase, naj se na površini do 10 % RGR osnuje ekocelice, najprimerneje na najbolj skalovitih in nedostopnih - neodprtih predelih, v okolici brlogov (medved, ris, jazbec), v okolici kraških jam in brezen ter v predelih skupin starega drevja. Sečnja in tudi sanitarna sečnja naj se časovno prilagodi vrstam (npr. območje medvedjih brlogov - medvedka kot februarja, cona triprstega detla - detel gnezdi maja in junija). Praviloma naj se izvaja v drugi polovici leta. Delež odmrle biomase naj znaša do 8 % od LZ. Naravnemu propadu se lahko prepusti posamezna suha drevesa ali skupino suhih dreves, kjer so podlubniki že odleteli. Večji del odmrlih dreves naj bo debelejših od 5. debelinske stopnje, in sicer od teh najmanj ena četrтина stoječih sušic. Pušča naj se še živa drevesa (bukve), s premerom dupla večjim od 4 cm. Tam kjer ni dovolj odmrle biomase se pušča do naravnega razpada posamezne manj kvalitetne debele listavce oddaljene vsaj eno drevesno višino od ceste.

Rastiščnogojitveni razred 093 - Jelova bukovja na globokih tleh

Preglednica 64: Gozdnogojitveni cilj RGR 093

Zgradba		Proizvodna in pomladitvena doba (leta)	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Ciljne dimenzije
Državni, zasebni gozdovi in	Skupinsko raznomena,	Proizvodna doba 140 let,	600	sm (19) je (34) bu (40)	B B A/B	60 cm 60-70 cm 55 cm

Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba (leta)	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Ciljne dimenzije
gozdovi lokalnih skupnosti	malopovršinsko enomerna	pom. doba 20 do 30 let	pl. list. (7)	A	50-60 cm
Pomladitveni cilj			sm (15) je (15) bu (60) pl.list. (10)		

Gozdnogojitveni sistem

Skupinsko postopno gospodarjenje, mestoma tudi prebiralno gospodarjenje.

Gozdnogojitvene usmeritve

Poudarjena obnova s ciljem zmanjšati delež dreves v petem debelinskem razredu in povečanje deleža dreves v ostalih debelinskih razredih.

Obnova gozdov: Malopovršinska obnova na površinah od ene do dveh sestojnih višin, v sestojih z večjim deležem bukve je lahko tudi večjepovršinska (0,5 do 2 ha), ki naj se začne z zastorno sečnjo in pripravo sestoja za naravno obnovo. Prioritetna je naravna obnova, izjemoma sadnja smreke in jelke. V obnovo se uvede debeljake z rahlim in pretrganim sklepom, v katerih se že pojavlja mladovje, debeljake s kulminacijo vrednostnega prirastka in velikim deležem debelega drevja ter debeljake, ki dosegajo končno lesno zalogo. Prednost pri naravni obnovi imajo starejši smrekovi sestoji, v obnovo se jih uvaja pri starosti 90-100 let. Pri obnovi je pomembna ohranitvena strategija za jelko, pri čemer se ohranja najbolj vitalna jelova drevesa. Treba je puščati vse jelove čakalce in jih vključevati v bodoči sestoj. Pri obnovi sestojev s sadnjo naj se na prisojnih in bolj sušnih legah uporabi sadike iz južnejših provenienčnih območij ali pa nižje ležečih provenienčnih območij. Na javorjevih rastiščih in v sestojih kjer je cilj večji delež pl. list. naj se v obnovo uvaja sestoj na večjih površinah (pomladitvena jedra velika vsaj dve sestojni višini) in hitreje zaključi z obnovo (takoj, ko je površina pomlajena in mladje pl. list. preseže 0,5 m višine). Sečnjo na pomlajenih površinah naj se izvaja v času od 15. septembra do 15. aprila.

Nega gozdov: Velik delež negovalnih del pri negi manjših skupin mladovij se lahko opravi s pomočjo samodejne nege. V večjih skupinah se z ukrepi nege pospešuje jelko, plemenite listavce in tudi smreko. Enkrat v desetletju naj se opravi uravnavanje zmesi, po potrebi rahljanje in posek predrastkov v goščah. Nego letvenjakov naj se izvaja po potrebi. V drogovnjakih je treba večkrat odstraniti starejša robna drevesa sosednjih sestojev, predvsem tista, ki zastirajo svetlobo. Zaradi manjše gostote drevja je lahko jakost redčenj manjša kot v podgorskih bukovih gozdovih. Ukrepi v debeljakih naj bodo šibki. Jakost redčenj, v kolikor so še potrebna, naj bo večja pri listavcih. Malopovršinsko skupinsko raznomerne in prebiralne sestoj se usmerja po načelih skupinsko raznomernega in prebiralnega gospodarjenja. Ohranja naj se razvojno dinamiko gozda. V sestoji naj bodo posamič ali v skupinicah prisotna drevesa v vseh sestojnih položajih. Treba je zagotoviti stalno dovajanje svetlobe za nemoteno pomlajevanje ter sproščanje skupinic dreves in posameznih čakalcev.

Drevesna sestava gozdov: Ciljni drevesni vrsti sta jelka in bukev s posamično in skupinsko primesjo smreke ter plemenitih listavcev. Na reliefno bolj izpostavljenih in toplih legah (grebeni in skaloviti deli rastišč) naj se ohranja in pospešuje ostale listavce, kot so topokrpi javor, mokovec, jerebika in druge termofilne vrste.

Premene sestojev: Posredne premene se izvajajo predvsem na območjih kjer je bilo drevje v preteklosti na večjih površinah močno posekano (razlog je lahko tudi veter, žled, lubadar) in imajo, zaradi pionirskih drevesnih vrst, danes malodonosni značaj. Tu se z ukrepi posredne premene pospešuje jelko, smreko, bukev in plemenite listavce.

Usmeritve za varstvo gozdov: Preventivni ukrepi: Redno spremljanje zdravstvenega stanja gozdov za varstvo pred smrekovimi in jelovimi podlubniki. Posek oslabelega drevja se izvaja zaradi sušenja jelke, jelovega in smrekovega lubadarja in sušenja bresta in mestoma velikega jesena. Zaščita sajene smreke in jelke s premazi, zaščita naravnega mladja z ograjami velikimi od 1 do 2 ha. Mozaično se lahko zagotovi pomladitev minoritetnih vrst tudi z manjšimi ograjenimi površinami (npr. 12 x 12 m). Preprečevalno zatiralni ukrepi: Pravočasna sanitarna sečnja in popolni gozdni red pri sečnji iglavcev (smreka). V kolikor ni možno takojšnje spravilo in odvoz sortimentov po podlubnikih napadenih dreves, naj se ti obelijo, obeljeno lubje pa naj se izpostavi soncu ali sežge, če pa to ni možno naj se zmelje ali tretira s primernim insekticidom, ob upoštevanju predpisov. Posek javorjev napadenih z javorjevim rakom in izvedba ustreznih sanacijskih ukrepov.

Sanacija v naravnih ujmah poškodovanih gozdov: Na območjih, kjer so bili sestoji močno poškodovani po naravnih ujmah, naj se izvede posek poškodovanih dreves, na ogolelih površinah izvesti pripravo sestoja za naravno obnovo. V primeru skromnega grmovnega sloja, ki preprečuje razgaljenje tal, priprava sestoja za naravno obnovo ni potrebna.

Varstvo posebnih habitatov: Zlasti na območju con vrst, ki za svoj obstoj potrebujejo večji delež odmrle biomase, naj se na površini 3 do 5 % RGR osnuje ekocelice, najprimerneje na najbolj skalovitih in nedostopnih - neodprtih predelih, v okolici brlogov (medved, ris, jazbec), v okolici kraških jam in brezen ter v predelih skupin starega drevja. Tudi sanitarna sečnja naj se časovno prilagodi vrstam (npr. območje medvedjih brlogov - medvedka kot februarja, cona triprstega detla - detel gnezdi maja in junija). Praviloma naj se izvaja v drugi polovici leta. Delež odmrle biomase naj znaša do 5 % od lesne zaloge. Naravnemu propadu se lahko prepusti posamezna suha drevesa ali skupino suhih dreves, kjer so podlubniki že odleteli. Večji del odmrlih dreves naj bo debelejših od 5. debelinske stopnje, in sicer od teh najmanj ena četrtina stoječih sušic. Pušča naj se še živa drevesa (bukve), s premerom dupla večjim od 4 cm. Tam kjer ni dovolj odmrle biomase se pušča do naravnega razpada posamezne manj kvalitetne debele listavce, oddaljene vsaj eno drevesno višino od ceste.

Rastiščnogojitveni razred 094 - Podgorska jelova bukovja

Preglednica 65: Gozdnogojitveni cilj RGR 094

Zgradba		Proizvodna in pomladitvena doba (leta)	Končna LZ (m³/ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Ciljne dimenzije
Državni, zasebni gozdovi in gozdovi lokalnih skupnosti	Skupinsko raznomerna, malopovršinsko enomerna	Proizvodna doba 130 let, pom. doba 20 let	620	sm (25)	B	50-60 cm
				je (35)	B	60-70 cm
				bor (1)	C	45 cm
				bu (25)	B	55 cm
				hr (2)	A/B	60-70 cm
				pl. list. (7)	A	50-60 cm
				ost. list. (2)	drva	40 cm
Pomladitveni cilj				sm (20)		
				je (16)		
				bu (50)		
				hr (2)		
				pl.list. (12)		

Gozdnogojitveni sistem

Skupinsko postopno gospodarjenje.

Gozdnogojitvene usmeritve

Poudarjena obnova s ciljem zmanjšati delež dreves v petem debelinskem razredu. Stalna kontrola zdravstvenega stanja zaradi sušenja jelke in podlubnikov. Intenzivnejša nega kot v višjeležečih jelovo bukovih sestojih.

Obnova gozdov: Naravna obnova na površinah od ene do dveh sestojnih višin, v sestojih z večjim deležem bukve je lahko tudi večjepovršinska (0,5 do 2 ha), ki naj se začne z zastorno sečnjo in pripravo sestoja za naravno obnovo. Prioritetna je naravna obnova, v primeru težav pri naravni obnovi sadnja jelke, hrasta in gorskega javorja, izjemoma smreke. V obnovo se uvede debeljake z rahlim in pretrganim sklepom, v katerih se že pojavlja mladovje, debeljake s kulminacijo vrednostnega prirastka in velikim deležem debelega drevja ter debeljake ki dosegajo končno lesno zalogo. Prednost pri obnovi imajo starejši smrekovi sestoji, v obnovo se jih uvaja pri starosti 90 let. Pri obnovi je pomembna ohranitvena strategija za jelko, pri čemer se ohranja najbolj vitalna jelova drevesa. Treba je puščati vse jelove čakalce in jih vključevati v bodoči sestoj. Pri obnovi sestojev s sadnjo naj se na prisojnih in bolj sušnih legah uporabi sadike iz južnejših provenienčnih območij. Sečnja na pomlajenih površinah se izvaja izven vegetacije, v času med 1. oktobrom in 1. aprilom.

Nega gozdov: V mladju in gošči z dobro zasnovo je treba opraviti nego 2 x v desetletju. Kjer je drevesna zmes pestra do faze letvenjaka se opravi pozitivno izbiro. Ob izbrancih velikega jesena in gorskega javorja mora biti jakost redčenja močnejša. V drogovnjakih je treba zaradi stojnosti sestojev začeti z redčenji dovolj zgodaj. Redčenja naj se izvajajo dvakrat v desetletju. Ukrepi v debeljakih naj bodo šibkejši. Jakost redčenj, v kolikor so še potrebna, naj bo večja pri listavcih. Skupinsko raznomerne sestoje se usmerja po načelih skupinsko raznomernega gospodarjenja. Ohranja naj se razvojno dinamiko gozda. V sestoju naj bodo posamič ali v skupinicah prisotna drevesa v vseh sestojnih položajih. Treba je zagotoviti stalno dovajanje svetlobe za nemoteno pomlajevanje ter sproščanje skupinic dreves in posameznih čakalcev.

Drevesna sestava gozdov: Ciljne drevesne vrste so jelka, bukev s primesjo hrasta, smreke ter plemenitih listavcev. Na reliefno bolj izpostavljenih in toplih legah (grebeni in skaloviti deli rastišč) naj se ohranja in pospešuje ostale listavce, kot so topokrpi javor, mokovec, jerebika in druge termofilne vrste.

Premene sestojev: Posredne premene se izvajajo predvsem na območjih kjer je bilo drevje v preteklosti zaradi naravnih ujm na večjih površinah močno posekano in imajo, zaradi pionirskih drevesnih vrst, danes malodonosni značaj. Tu se z ukrepi posredne premene pospešuje jelko, smreko, bukev, graden in plemenite listavce.

Varstvo gozdov: Preventivni ukrepi: Redno spremljanje zdravstvenega stanja gozdov za varstvo pred smrekovimi in jelovimi podlubniki. Posek oslabelega drevja se izvaja zaradi sušenja jelke, jelovega in smrekovega lubadarja. Zaščita sadik s premazi, zaščita naravnega mladja z ograjami velikimi od 1 do 2 ha. Preprečevalno zatiralni ukrepi: Pravočasna sanitarna sečnja in popolni gozdni red pri sečnji iglavcev (smreka). V kolikor ni možno takojšnje spravilo in odvoz sortimentov po podlubnikih napadenih dreves, naj se ti obelijo, obeljeno lubje pa naj se izpostavi soncu ali sežge, če pa to ni možno naj se zmelje ali tretira s primernim insekticidom na podlagi predhodno pridobljenih dovoljenj.

Sanacija v naravnih ujmah poškodovanih gozdov: Na območjih, kjer so bili sestoji močno poškodovani po naravnih ujmah, naj se izvede posek poškodovanih dreves, na ogolelih

površinah izvesti pripravo sestoja za naravno obnovo. V primeru težav pri naravni obnovi se izvede sadnja.

Varstvo posebnih habitatov: Naravna zatočišča se izloča v okolici posebnih biotopov - izvirov, brlogov, brezen, kaluž ter na strmih nedostopnih predelih. Za začasna naravna zatočišča se lahko določi tudi debeljake, kjer se 10-30 let ne ukrepa. Delež odmrle biomase naj znaša do 3 % od lesne zaloge. Naravnemu propadu se lahko prepusti posamezna suha drevesa ali skupino suhih dreves, kjer so podlubniki že odleteli. Večji del odmrlih dreves naj bo debelejših od 5. debelinske stopnje. Pušča naj se še živa drevesa listavcev s premerom dupla večjim od 4 cm. Tam kjer ni dovolj odmrle biomase se pušča do naravnega razpada posamezne manj kvalitetne debele listavce oddaljene vsaj eno drevesno višino od ceste.

Rastiščnogojitveni razred 110 - Toploljubna bukovja

Preglednica 66: Gozdnogojitveni cilj RGR 110

Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba (leta)	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Ciljne dimenzije
Državni, zasebni gozdovi in gozdovi lokalnih skupnosti	Malopovršinska do velikopovršinska enomerna	Proizvodna doba 145 let, pom. doba 20 let	350	sm (20)	50 cm
				je (5)	60 cm
				o.igl (7)	35 cm
				bu (45)	40-50 cm
				hr (6)	50-60 cm
				pl. list. (9)	50 cm
Pomladitveni cilj				drugi list. (8)	35 cm
				sm (7)	
				je (3)	
				bu (55)	
				graden (10)	
				pl.list. (15)	
				drugi list. (10)	

Gozdnogojitveni sistem

Skupinsko postopno gospodarjenje.

Gozdnogojitvene usmeritve

Poudarek je na varovanju gozdnih zemljišč in sestojev ter malopovršinskem ukrepanju. Ukrepanje mora biti usmerjeno zlasti v sestoj, kjer so še dobre in zadovoljive sestojne zasnove ter je večji delež bukve. Najslabše sestoj s prevladujočim deležem termofilnih listavcev (črni gaber, mali jesen, mokovec) na skalovitih predelih se lahko prepusti naravnemu razvoju in se jih izloči kot ekocelico.

Obnova gozdov: Obnova naj bo malopovršinska. Začne naj se na mestih, kjer so zlasti bukovi in hrastovi semenjaki. Zastor odraslega drevja se odstrani šele potem, ko je mladje sklenjeno. Prioriteta je naravna obnova, umetna obnova le izjemoma na mestih, kjer so velike težave s pomlajevanjem. Načrtuje se sadnja gradna in plodonosnih vrst. Sečnja na pomlajenih površinah naj se izvaja izven vegetacijske dobe, v času med 1. oktobrom in 1. aprilom.

Nega gozdov: Pri negi imajo prednost listavci, zlasti bukev in hrast. Intenzivnost nege naj bo odvisna od sestojnih zasnov. V sestojih z dobro in še zadovoljivo sestojno zasnovo se redčenje opravlja s podobno jakostjo kot v ostalih gozdovih podgorskega pasu, drugje pa bolj v smislu posredne premene kot pomoč le posamičnim kvalitetnim osebkom. Prednost

imajo listavci, med njimi bukev in hrast ter plodonosne vrste. Redčenje debeljakov se izvaja le v primeru dovolj gostega sklepa krošenj in večjega deleža bukve.

Drevesna sestava gozdov: Ciljni drevesni vrsti sta bukev in graden s primesjo lipe in lipovca, gorskega javorja, breka. Smreka naj bo primešana le posamično ali v manjših skupinah. Na reliefno bolj izpostavljenih in toplih legah (grebeni in skaloviti deli rastišč) naj se ohranja in tudi pospešuje termofilne drevesne vrste (črni gaber, mokovec in mali jesen).

Premene sestojev: Poudarek je na posredni premeni. Ukrepanje naj bo usmerjeno le v predele, kjer imajo sestoji boljše sestojne zasnove in tla niso degradirana ter je večji delež bukve in gradna. Pospešuje se bukev, graden (tudi cer), plemenite listavce ter vse plodonosne vrste. Po zasnovi najslabše sestoje na degradiranih rastiščih se lahko prepusti naravni sukcesiji ali pa se jih opredeli kot ekocelice.

Usmeritve za varstvo gozdov: Preventivni ukrepi: Izboljšanje stojnosti sestojev - pravočasna in dovolj močna redčenja, ki bodo zagotavljala ustrezno razmerje med premerom in višino drevesa, krošnje morajo biti sproščene. Zaščita naravnega mladja pred divjadjo večinoma ni potrebna. Obvezno se zaščiti posajene sadike listavcev. V sušnem času naj se izvaja povečan nadzor sestojev, še posebej v času razglašene visoke požarne ogroženosti naravnega okolja. Preprečevalno zatiralni ukrepi: Vzdrževanje sistema kontrolnih pasti in nastav ter stalna kontrola populacije podlubnikov v sestojih z večjim deležem smreke. Pravočasna sanitarna sečnja in popolni gozdni red pri sečnji iglavcev (smreka).

Sanacija v naravnih ujmah poškodovanih gozdov: Sanacijska sečnja v poškodovanih smrekovih sestojih. Takojšnja izdelava odlomljenih vrhačev smrek in poškodovanih tanjših drogovnjakov v žledolomih in snegolomih. Mešane sestoje, močno poškodovane po naravnih ujmah (zlasti žled, sneg), naj se uvede v naravno obnovo.

Varstvo posebnih habitatov: Naravna zatočišča se osnuje v predelih z večjim deležem mokovca, črnega gabra in malega jesena, na strmih, težje dostopnih predelih in v sestojih s skupinami panjastih bukev. Odmrle biomase naj bo 2,5 - 3 % LZ.

Rastiščnogojitveni razred 160 - Jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah

Preglednica 67: Gozdnogojitveni cilj RGR 160

	Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba (leta)	Končna LZ (m³/ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Ciljne dimenzije
Državni, zasebni gozdovi in gozdovi lokalnih skupnosti	Skupinsko raznomerna in prebiralna, malopovršinsko enomerna	Proizvodna doba 130 let, pom. doba 15 let	750	sm (30)	B	60-70 cm
				je (40)	B	60-70 cm
				r.bor (2)	C	40-50 cm
				bu (12)	B	50-60 cm
				hr (2)	A/B	50-60 cm
				pl. list. (4)	A	55-65 cm
				ost. list. (5)	Drog, drva	40-50 cm
				Pomladitveni cilj		
je (40)						
bu (30)						
hr (2)						
pl. list. (10)						
ost. list. (3)						

Gozdnogojitveni sistem

Na strmejših predelih malopovršinsko skupinsko postopno ali prebiralno gospodarjenje, na ostalih površinah tudi večjepovršinsko skupinsko postopno gospodarjenje.

Gozdnogojitvene usmeritve

Poudarjena naravna obnova, povečati delež mladovij in drogovnjakov, zmanjšanje deleža iglavcev v petem debelinskem razredu, upoštevati nosilnost tal z uporabo primerne tehnologije za sečnjo in spravilo.

Obnova gozdov: Velikopovršinska obnova na manj ekstremnih rastiščih, na strmih in erodibilnih rastiščih naj bo obnova malopovršinska. Ko se pojavi dobro zasnovano mladje je treba hitro zaključiti z obnovo. Sloj odraslega drevja se lahko odstrani šele potem ko je mladovje sklenjeno. Mestoma, kjer naravna obnova ne uspe, se lahko načrtuje obnovo gozda s sajenjem sadik jelke, hrasta in plemenitih listavcev. Zgodnejše uvajanje v obnovo sestojev s prevladujočim deležem smreke (krajše proizvodne dobe). Pri obnovi naj imajo prednost jelka in listavci.

Nega gozdov: Intenzivna nega mladovja, tudi do 2 x v desetletju. Pospeševati jelko in plem. list. pa tudi kostanj in hrast. V sestojih z malopovršinsko in prebiralno zgradbo naj se pri negi mladovja poslužuje avtonege. Redčenje mlajših sestojev morajo biti dovolj zgodna, da se zagotovi mehanska stabilnost sestojev. Posebno pozornost je treba nameniti jelki in plemenitim listavcem. Jakost redčenja naj bo večja pri mlajših in manjša pri starejših drogovnjakih in mlajših debeljaki. V starejših debeljaki izvajati po potrebi le še šibkejša (svetlitvena) redčenja, drugače akumulacija. Malopovršinsko skupinsko raznomerne in prebiralne sestoje se usmerja po načelih skupinsko raznomernega in prebiralnega gospodarjenja. V sestoji naj bodo posamič, predvsem pa v skupinicah prisotna drevesa v vseh sestojnih položajih. V raznomernih sestojih naj se lesna zaloga giblje med 400 in 420 m³/ha. V vseh sestojih z večjim deležem smreke gospodariti v smeri zmanjšanja deleža smreke.

Drevesna sestava gozdov: V GRT Jelovje s praprotni se pospešuje jelko in bukev, v vlažnejših predelih plemenite listavce, na sušnejših predelih bor in hrast, v višjih legah tudi macesen. V sestojih GRT Jelovja s trikrpim bičnikom se pospešuje jelko, bukev in rdeči bor. V obeh GRT naj delež iglavcev ne presega 80 %, delež med smreko in jelko naj bo v korist jelke. Na reliefno bolj izpostavljenih in toplih legah (grebeni in skaloviti deli rastišč) naj se ohranja in pospešuje termofilne drevesne vrste.

Premene sestojev: Premeno se izvaja v sestojih, ki jih gradijo drevesne vrste, ki so neprimerne za dane rastiščne razmere (nasadi smreke, ...), in sicer ko se vitalnost sestojev ali zdravstveno stanje sestojev toliko poslabša, da ogroža normalno gospodarjenje z njimi ali s sosednjimi sestoji.

Varstvo gozdov: Preventivni ukrepi: Skrajševanje proizvodnih dob v smrekovih sestojih. Izboljšanje stojnosti sestojev - pravočasna in dovolj močna redčenja, ki bodo zagotavljala ustrezno razmerje med premerom in višino drevesa, krošnje morajo biti sproščene. Zaščita naravnega mladja pred divjadjo večinoma ni potrebna. Zaščita sadik pri umetni obnovi. Preprečevalno zatiralni ukrepi: Vzdrževanje sistema kontrolnih pasti in nastav ter stalna kontrola populacije podlubnikov v sestojih z večjim deležem smreke. Pravočasna sanitarna sečnja in popolni gozdni red pri sečnji iglavcev (smreka).

Sanacija v naravnih ujmah poškodovanih gozdov: Takojšnja sanacijska sečnja v poškodovanih smrekovih sestojih. Takojšnja izdelava odlomljenih vrhačev smrek in poškodovanih tanjših drogovnjakov v žledolomih in snegolomih. Sestoje, močno poškodovane po naravnih ujmah (zlasti žled, sneg), naj se uvede v naravno obnovo.

Varstvo posebnih habitatov: Do 3 % naravnih zatočišč se izloča v jarkih s tekočo vodo ter v strmih predelih, kjer bi izgradnja prometnic povzročila plazenje tal. Odmrle nadzemne lesne biomase naj bo 1-2 % od LZ. Pri tem se ne sme puščati drevja z naseljenimi gospodarsko škodljivimi podlubniki.

Rastiščnogojitveni razred 200 - Varovalni gozdovi

Preglednica 68: Gozdnogojitveni cilj RGR 200

Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba (leta)	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Ciljne dimenzije
Državni, zasebni gozdovi in gozdovi lokalnih skupnosti	Skupinsko raznomerna, enomerna	250 - 300	sm (5)	C	40-50 cm
			je (3)	C	50-60 cm
			ost. lgl (8)	C	40 cm
			bu (40)	C	40-50 cm
			hr (10)	B/C	50-60 cm
			pl. list. (7)	A/B	50 cm
			ostali. list. (25)	Drva	30 cm
Pomladitveni cilj			sm (5)		
			bu (50)		
			hr (15)		
			pl. list. (10)		
			ostali. list. (20)		

Gozdnogojitveni sistem

Malopovršinsko skupinsko postopno gospodarjenje.

Gozdnogojitvene usmeritve

Vsi gozdnogojitveni ukrepi morajo izboljševati varovalno vlogo gozdov; to dejstvo naj bo kriterij za odločanje o smiselnosti ukrepanja v teh gozdovih. Na pretežni površini varovalnih gozdov - brez ukrepa. Ukrepati samo na manjši površini varovalnih gozdov (obrobje, dostopnost).

Obnova naj bo malopovršinska (prebiralna ideja); poudarek je na naravni obnovi - brez sadnje.

Nega gozdov naj bo usmerjena le v predele, kjer so dobre sestojne zasnove in ustrezna dostopnost oziroma tam, kjer je poudarjena lesnoproizvodna funkcija ali pa tam, kjer je ukrepanje treba zaradi varovalne vloge gozda. Na strmih legah (melišča) se ne goji debelega (težkega) drevja, večji poudarek je na stalni pokritosti tal z vegetacijo. Za vse posege v varovalne gozdove je podlaga gozdnogojitveni načrt, ki mora natančno določiti predele, kjer se naj ne ukrepa, kjer je ukrepanje treba zaradi izboljšanja varovalne vloge in predele, kjer je smiselno in dopustno ukrepanje v smislu lesnoproizvodne funkcije.

Varstvo posebnih habitatov: Ekocelic je lahko od 30 do 40 % površine RGR.

Rastiščnogojitveni razred 210 - Gozdni rezervati

Cilj: Gozdove prepustiti samodejnim naravnim procesom.

Usmeritve: V rezervate se ne posega in ne spreminja obstoječega stanja, poseganje v matično podlago, vode, tla, vegetacijo in živalski svet ni dovoljeno. V rezervatih niso dovoljena: gradbena dela, sečnja in spravilo lesa, lomljenje ali poškodovanje drevja in grmovja, nabiranje rastlin, živali, gliv in plodov, lov in ribolov ter vodenje domačih živali, onesnaževanje in povzročanje hrupa, kurjenje in bivakiranje. Dovolj se raziskovalno dejavnost. Obisk rezervatov je dovoljen le po označenih poteh. Meje gozdnih rezervatov morajo biti na terenu vidno označene z dvojno polno črto modre barve na robnih drevesih v smeri gozdnega rezervata. Bolj obiskane gozdne rezervate je treba opremiti z označevalnimi in informativnimi tablam.

Rastiščnogojitveni razred 240 - Gozdovi za večjo pestrost

Preglednica 69: Gozdnogojitveni cilj RGR 240

Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba (leta)	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Ciljne dimenzije
Državni, zasebni gozdovi in gozdovi lokalnih skupnosti	Skupinsko raznomerna, malopovršinsko enomerna	Proizvodna doba 130 let, pom. doba 15 let	250 -	sm (19)	40-50 cm
			350	je (3)	50-60 cm
				ost. lgl (3)	40 cm
				bu (25)	40-50 cm
				hr (14)	50-60 cm
				pl. list. (16)	50 cm
				ostali. list. (20)	40 cm
Pomladitveni cilj				sm (5)	
				bu (45)	
				hr (15)	
				pl. list. (15)	
				ostali. list. (20)	

Gozdnogojitveni sistem

Skupinsko postopno gospodarjenje.

Gozdnogojitvene usmeritve

Glavna usmeritev je ohranjanje in pospeševanje razgibane zgradbe in pestre drevesne sestave gozda, ki bo kar najbolj ustrezala prehranskim in bivalnim pogojem živali. Lesnoproizvodna funkcija je v tem razredu drugotnega pomena, pospešuje se jo le v manjšem delu sestojev, kjer so boljše sestojne zasnove. Sečnja in spravilo drevja se ne izvaja v obdobju od 1. decembra do 31. marca in v rukališčih od 15. avgusta do 15. oktobra.

Obnova gozdov: Obnova se lahko izvaja tudi na površinah večjih od dveh sestojnih višin. Pri uvajanju sestojev v obnovo se pušča zlasti semenjake sadnega drevja, pa tudi hrast in bukev. Prednostno je treba uvesti v obnovo starejše smrekove sestoje. Obnova se lahko izvede tudi s posekom slabših delov sestojev (do 1 ha površine), kjer prevladujejo trdi listavci (beli gaber) in grmovnice in se na ta način vrne sukcesija na začetek ter se tako zagotovi dodatna ponudba hrane.

Nega gozdov; Zlasti redčenja naj se izvajajo manj pogosto in z večjo jakostjo. Pri negi imajo prednost plodonosne vrste. Gostota drevja naj bo manjša, tako, da bodo imela drevesa globoko krošnjo; s tem bo tudi pričetek fruktifikacije zgodnejši in obilnejši. Debeljake se lahko pusti dlje časa brez ukrepanja.

Drevesna sestava gozdov; Ciljne drevesne vrste so plodonosne vrste, tudi hrast in cer. Smreka naj bo primešana le posamično ali v manjših skupinah. Na reliefno bolj izpostavljenih in toplih legah (grebeni in skaloviti deli rastišč) naj se ohranja in tudi pospešuje termofilne drevesne vrste.

Varstvo posebnih habitatov; Obnova sadovnjakov opuščenih kočevskih vasi z dosaditvijo novih sadnih dreves. Obrezovanje sadnega drevja naj se izvaja vsaj 3 x v desetletju. Trepetliko naj se v sestoju pušča do razpada (vsaj 30 % dreves). Del trepetlik naj se poseka preko zime za prehrano jelenjadi. Odmrlega drevja naj bo 5 % od LZ, in sicer od teh najmanj ena četrtina stojećih sušic, ostalo pa podrtice. Suha sadna drevesa se ne seka, sadno drevje se pušča v gozdu da propade. Vzdrževati je treba vse gozdne jase, ki pomenijo dodatno ponudbo hrane in večjo pestrost gozdnega prostora. Površine se ne gnoji z umetnimi gnojili. Kosi naj se enkrat, in sicer v mesecu juliju po glavnem cvetenju. Ekocelic naj bo do 20 % površine.

Rastiščnogojitveni razred 250 - Gozdovi v oborah

Preglednica 70: Gozdnogojitveni cilj RGR 250

Zgradba		Proizvodna in pomladitvena doba (leta)	Končna LZ (m³/ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Ciljne dimenzije
Državni, zasebni gozdovi in gozdovi lokalnih skupnosti	Malopovršinsko do velikopovršinsko enomerna	Proizvodna doba 150 let, pomladitvena doba 10 let	450	sm (5)	C	50 cm
				ost. lgl (1)	C	40-50 cm
				bu (40)	C	50-60 cm
				hr (20)	B	60-70 cm
				pl. list. (5)	B	60 cm
				ostali. list. (29)	Drva	30-50 cm
Pomladitveni cilj				sm (5)		
				bu (50)		
				hr (15)		
				pl. list. (5)		
				ostali. list. (25)		

Gozdnogojitveni sistem

Skupinsko postopno gospodarjenje.

Gozdnogojitvene usmeritve

Gozdnogojitveno in ostalo ukrepanje mora biti usmerjeno predvsem v izboljšanje prehrambenih in bivanjskih pogojev za divjad. Proizvodna doba naj bo daljša, gostota drevja je lahko manjša. Sečnja naj se praviloma ne izvaja v času poleganja mladičev v obdobju od 1. aprila do 15. junija. Čas izvajanja vseh del mora biti predhodno dogovorjen z upravljavcem obore.

Obnova gozdov; Obnova gozda naj se izvaja znotraj ograjenih površin velikosti do nekaj 10 ha. Obnova naj se izvaja na način, da se izvede posek nadstojnega drevja, pušča se semenjake hrasta, bukve, plemenitih in vseh plodonosnih vrst. Prednost pri uvajanju v

obnovo naj imajo starejši smrekovi sestoji. V primeru, da ni semenjakov se znotraj ograje izvede umetna obnova s sadnjo hrasta (gradna in doba), plemenitih in plodonosnih vrst. Ograja mora biti zavarovana z električnim pastirjem.

Nega gozdov: Intenzivna nega mladovij znotraj ograjenih površin pospešuje se vse plodonosne vrste, plemenite listavce, hraste in tudi cer. Letvenjake in drogovnjake intenzivno redčiti (močna jakost in manjša pogostost). Prednost dajati plodonosnim vrstam. Drevesa (izbranci) morajo imeti veliko in globoko krošnjo. S tem je fruktifikacija dreves zgodnejša in obilnejša, poveča se stojnost (stabilnost) dreves in se pripomore k večji obilnosti zeliščnega sloja. V debeljakih praktično brez ukrepanja, v kolikor se debeljaki pojavljajo na večjih strnjenih površinah - zlasti smrekovi sestoji, jih je treba mestoma prerahljati in s tem vzpodbuditi zeliščni sloj za prehrano divjadi. Sečna zrelost je odvisna od drevesnih vrst; bistven kriterij za posek je upadanje intenzivnosti fruktifikacije. Sadnega drevja in odmrlih dreves se ne seka. Ciljna gostota drevja v sestoji je: 250 - 300 dreves/ha (velikost krošenj, zeliščni sloj).

Drevesna sestava gozdov: Ciljne drevesne vrste so plodonosne vrste, tudi hrast in cer. Smreka naj bo primešana le posamično ali v manjših skupinah. Na reliefno bolj izpostavljenih in toplih legah (grebeni in skaloviti deli rastišč) naj se ohranja in tudi pospešuje termofilne drevesne vrste.

Varstvo gozdov: Preventivni ukrepi: Skrajševanje proizvodnih dob v smrekovih sestojih. Kolektivna zaščita z ograjo, ter zaščita posamičnega naravnega mladja izven ograje s premazi. Preprečevalno zatiralni ukrepi: Vzdrževanje sistema kontrolnih pasti in nastav ter stalna kontrola populacije podlubnikov v sestojih z večjim deležem smreke. Pravočasna sanitarna sečnja in popolni gozdni red pri sečnji iglavcev (smreka).

Varstvo posebnih habitatov: Obnova sadovnjakov opuščanih Kočevarskih vasi z dosaditvijo novih sadnih dreves. Obrezovanje sadnega drevja naj se izvaja vsaj 3 x v desetletju. Odmrlega drevja naj bo do 5 % od LZ, in sicer od tega najmanj ena četrтина stoječih sušic, ostalo pa podrtice. Suha sadna drevesa se ne seka, sadno drevje se pušča v gozdu da propade. Vzdrževati je treba vse gozdne jase, ki pomenijo dodatno ponudbo hrane in večjo pestrost gozdnega prostora. Travnate površine se praviloma vzdržujejo z mulčenjem do trikrat v desetletju. Ekocelic naj bo do 20 % površine.

5.3.2 Posegi v gozd in gozdni prostor

Pri izdaji dovoljenj za posege v gozd in gozdni prostor je treba upoštevati veljavne predpise. Pred izdajo dovoljenja za poseg v prostor je treba preveriti vse možnosti in se odločiti za najprimernejšo varianto, ki bo sprejemljiva tako iz gospodarskega, kot tudi iz ekološkega in socialnega vidika. Pri izdaji dovoljenj je nujno sodelovanje med območno in krajevno enoto ZGS.

Pri presoji posegov v gozd in gozdni prostor je treba upoštevati zlasti naslednje:

- V gozdnih rezervatih in varovalnih gozdovih se lahko ukrepa le v skladu z veljavno Uredbo [29]. V varovalnih gozdovih se posegi dopuščajo izjemoma, kadar ni nobene druge rešitve in je poseg nujen. V tem primeru je treba pridobiti dovoljenje pristojnega Ministrstva in po potrebi izvesti ustrezne omilitvene ukrepe.
- V večnamenskih gozdovih, ki imajo na ravni prve stopnje poudarjeno ekološko ali socialno funkcijo, se posegi dovolijo le v izjemnih primerih - ko so nujni in zanje ni druge možnosti, v gozdovih s poudarjenimi socialnimi funkcijami pa v primerih, ko gre za objekt, ki dopolnjuje načrtovano, poudarjeni socialni funkciji skladno, rabo gozda in gozdnega prostora.

- Vsak poseg v gozd in gozdni prostor mora biti izveden v minimalnem potrebnem obsegu tako, da se zagotovi čim manjšo krčitev gozda in čim manjši poseg v gozdna tla ter, da se razmere za gospodarjenje z okoliškimi gozdovi ne poslabšajo. Kadar to ni mogoče, je treba izvesti omilitvene ukrepe, da se ponovno vzpostavi prvotno ali izboljšano stanje (npr. gradnja nadomestne gozdne prometnice).
- Na gozdnih zemljiščih, ki so po prostorskem aktu namenjeni gozdni rabi, je dovoljeno graditi le enostavne in nezahtevne objekte za potrebe gozdarske dejavnosti, za namen športa, rekreacije, raziskav in izobraževanja ter objekte javnega pomena, v skladu z določili prostorskih aktov.
- Za posege in dejavnosti v gozdnem prostoru, ki lahko pomembno vplivajo na življenjske razmere divjadi in ostalih prostoživečih živali, se smiselno upoštevajo usmeritve navedene v poglavju 7.4. Lovsko upravljaljskega načrta za Kočevsko - Belokranjsko LUO 2021-2030, ki se nanašajo na usklajevanje rabe prostora.
- Čebelnjake je dopustno postavljati samo na zemljiščih, ki so s pašnim redom določena za stalne čebelnjake in na stojiščih za začasen dovoz čebel na pašo. Iz mnenja čebelarke svetovalne službe mora biti razvidno, da je postavitve čebelnjaka skladna s predpisi, ki urejajo čebelarstvo.
- Le v izjemnih primerih se lahko izda dovoljenje za infrastrukturni objekt, z izjemo gozdne ceste, ki bi potekal skozi osrednji predel velikih gozdnih kompleksov v gozdni krajini, pa tudi skozi osrednje predele večjih gozdnih kompleksov v gozdnati krajini.
- V primestni in kmetijski krajini z zelo malo gozdov (pod 25 %) je treba biti pri izdaji dovoljenj za posege v prostor zelo previden, še posebno v primeru nameranih posegov v večje gozdne površine in predvidenih popolnih odstranitvev gozdnih površin katerekoli velikosti. V primeru neobhodnih posegov v gozdove si je v takih krajinah treba prizadevati za osnivanje nadomestnih gozdnih površin. Navedeno je treba še posebej dosledno upoštevati v obravnavanih krajinah z manj kot 10 % gozda.
- Širjenje naselij, industrijskih con in infrastrukturnih objektov naj se načrtuje tako, da se ne prekinje selitvene poti divjadi in velikih zveri. Kjer so selitvene poti prekinjene zaradi preteklih posegov (npr. Jasnica), si je treba prizadevati za njihovo ponovno vzpostavitev (npr. izgradnja zelenih prehodov).
- Pri posegih v prostor je treba upoštevati pogoje in omejitve posegov v vodno dobro zaradi zagotavljanja doseganja ciljev ali ohranjanja ciljev za referenčne odseke, ki so določeni v Uredbi o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja (Uradni list RS, št. 67/16).

Okvirna merila za presojo ostalih dejavnosti v gozdnem prostoru

- Karta F »Členitev gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma« določa območja gozdnega prostora, v katerih sta načeloma mogoči ježa in vožnja s kolesom brez motorja po označenih gozdnih vlakih in drugih poteh, pri čemer pa je le osnovna orientacijska strokovna podlaga za presojo oziroma odločanje; dopustnost tovrstne rabe je sicer treba presoditi za vsako posamezno lokacijo posebej. Karta F (Slika 22) je prikazana v Prostorskem delu načrta.
- V gozdovih s posebnim namenom, kjer gozdnogospodarski ukrepi niso dovoljeni, je dovoljeno izvajati samo raziskave in v omejenem obsegu poučne dejavnosti; izjema je hoja po obstoječih planinskih in drugih poteh.
- V varovalnih gozdovih se praviloma dovolijo le mehkejšje oblike rekreacije (sprehod, planinstvo, opazovanje, poučne dejavnosti).
- V osrednjih delih velikih kompleksov gozdov v gozdni in gozdnati krajini se v predelih s poudarjeno biotopsko funkcijo na ravni prve stopnje dovolijo le raziskave in v omejenem obsegu poučne dejavnosti. Tudi sprehajalne in druge rekreacijske poti naj se takim območjem po možnosti izognejo.

- Rekreativne dejavnosti, ki jim je gozd bolj ali manj le prijetna kulisa, z vidika optimalne rabe prostora ni primerno dopuščati v območjih gozdnih in gozdnatih krajin, ki so zaradi svoje ohranjenosti pomembna vrednota za okolje.
- Oblike rekreacije, ki povzročajo hrup ali druge negativne vplive na gozd, se praviloma dovolijo le v tistih predelih primestne, kmetijske ali gozdnate krajine, ki so primestni blizu ali so zaradi infrastrukturnih objektov oziroma drugih razlogov v naravnem pogledu že razvrednotene.
- Za ohranjanje in izboljšanje razgleda na objekte kulturne in naravne dediščine ter na območjih razglednih točk se v sodelovanju s pristojno službo za varstvo kulturne dediščine in lastniki gozdov izvaja vedutne sečnje.
- Prednostno ohranjati gozd v varovanih območjih naravnih vrednot in kulturne dediščine.

Merila za krčitve gozdov v kmetijske namene

V skladu z naravovarstvenimi smernicami iz priloge načrta omejevat krčitve za izbrane upravljalvske cone. Na botanični, zoološki, ekosistemski in hidrološki naravni vrednoti ter v neposredni okolici jam in brezen se krčenje gozda ne izvaja. Površine, kjer krčenje gozda ni dovoljeno: gozdni rezervati, varovalni gozdovi, gozdovi s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi, kjer je gozd objekt razglasitve (obori, primestni gozdovi,...). Krčitve gozdov so na območju strogih naravnih rezervatov in naravnih rezervatov prepovedane. Krčitve gozdov se v preostalih ZO lahko izvajajo le izjemoma, v kolikor niso prepovedane z aktom o zavarovanju in so v skladu s cilji zavarovanja in načrta upravljanja ZO.

Površine, kjer krčenje gozda praviloma ni dopustno:

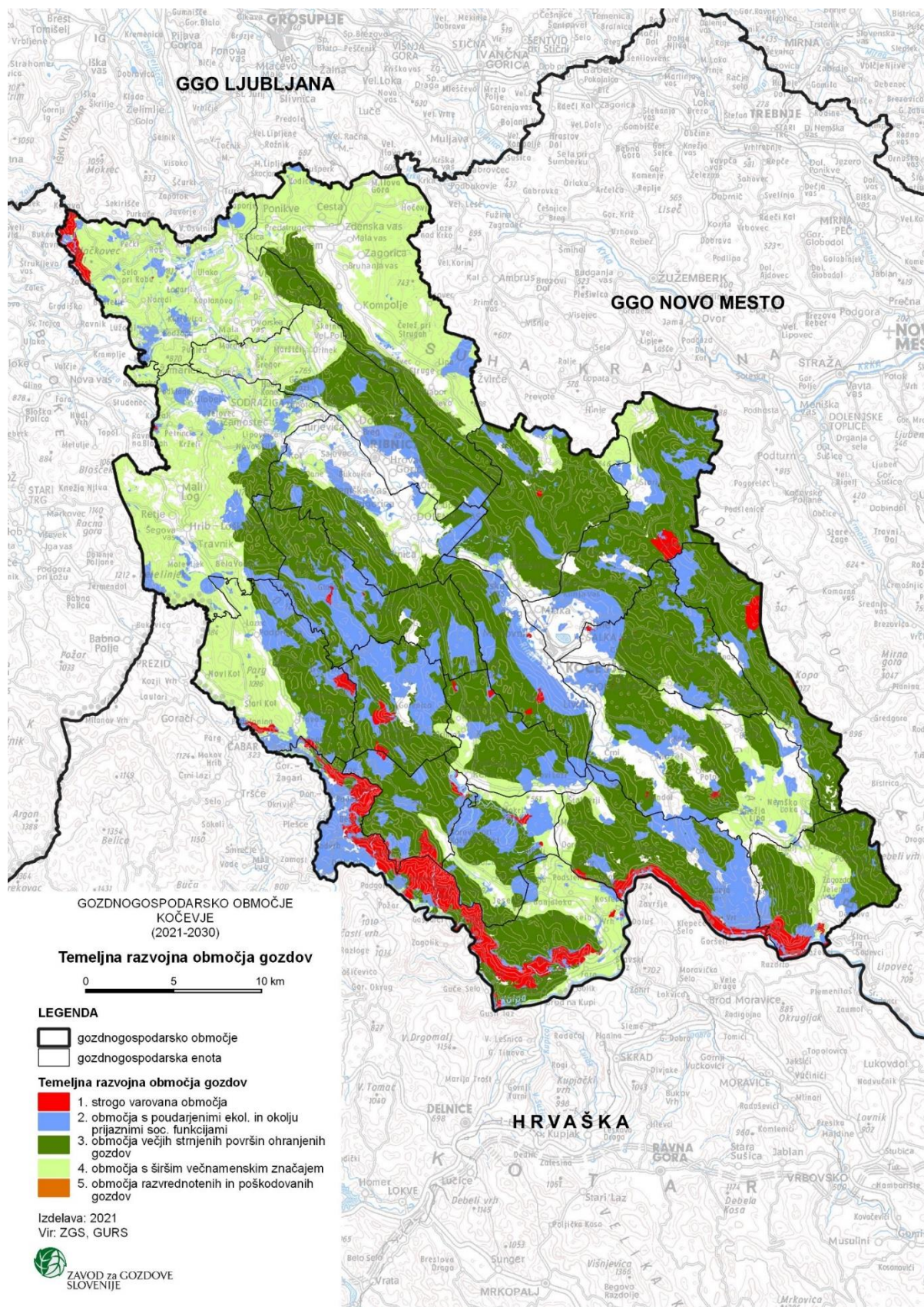
- območja gozdov s prvo stopnjo poudarjenosti ekoloških funkcij,
- prepovedano je krčenje tistih gozdnih sestojev, ki preprečujejo plazenje zemljišč in snežne odeje, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije,
- na plazljivem območju ni dovoljeno krčenje in večja obnova gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, ki pospešuje plazenje zemljišč,
- krčenje gozdov na območju gozdnih učnih poti (50 m vplivno območje),
- sklenjena območja gozdov razen robnih površin, ki mejijo na urbane ali kmetijske površine (200 m vplivno območje),
- ohranjeni gozdovi znotraj območij gozdov s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi, ki so zavarovana po predpisih s področja ohranjanja narave,
- gozdovi, ki imajo funkcijo koridorske povezave,
- manjši gozdni predeli v kmetijski krajini, kjer je gozdnatost majhna.

Aktivne politike k spodbujanju krčitev gozda na zemljiščih, ki so po namenski rabi kmetijska zemljišča, ni več, šlo je za časovno omejeno finančno podporo ministrstva za kmetijstvo, usmerjeno predvsem v podporo odprave zaraščanja kmetijskih površin.

Temeljna razvojna območja

Na Sliki 16 so prikazana temeljna razvojna območja gozdov. Upoštevajoč krajinske značilnosti prostora in funkcije gozdov, ki nakazujejo rabo gozdnega prostora, se je za potrebe načrtovanja rabe gozda in gozdnega prostora oblikovalo pet temeljnih območij razvoja gozdov in gozdnega prostora. V gozdni prostor so poleg gozdov uvrščena vsa negozdna zemljišča, ki so ekološko oziroma funkcionalno povezana z gozdovi teh območij, in sicer skladno z določbami 11. člena Pravilnika [13].

Karta temeljnih razvojnih območij je namenjena pomoči pri usmerjanju in omejevanju različnih aktivnosti v prostoru, tudi rekreacije in turizma, ki se ju prednostno usmerja v območja gozdov in gozdnega prostora s širšim večnamenskim značajem.

Slika 16: Temeljna razvojna območja gozdov

5.3.3 Usklajevanje odnosov med gozdom in prostoživečimi živalmi

GGO je prebivališče vseh treh ključnih velikih zveri: medveda, volka in risa. Ris in medved imata vpliv na redčenje populacij srnjadi, medtem ko je volk odličen naravni selektor. Regulacije števila rastlinojedov pa zaradi prenizke številčnosti ne morejo zadovoljivo opraviti. Problem so tudi številne škode v živinoreji (drobnica). Primarni duplarji so naslednje ključne vrste v prostoru. Med temi izstopa črna žolna, ki dolbe večja dupla, katera kasneje uporabljajo številne redke in ogrožene vrste. Velika specialista med primarnimi duplarji sta belohrbti (odmrli listavci) in triprsti detel (odmrli iglavci). Sove in ujede regulirajo število malih glodavcev in ptic. Vse omenjene vrste so tudi na seznamu varovanih vrst Nature 2000 ter na rdečem in drugih seznamih ogroženih vrst. Plenske vrste so pomembne za prehrano omenjenih vrst od srnjadi, jelenjadi, polhov, voluharic, podlubnikov, beljavarjev in mravelj. V letih ko ni semenjenja imajo pomembno vlogo nevretenčarji - kaparji in uši kateri povzročajo gozdno medenje. Prenamnožitev posameznih plenskih vrst povzroča spremembe na gozdni vegetaciji, kar ima lahko vpliv na stabilnost gozdov in na dohodek iz gozda.

Gospodarjenje z gozdom in divjadjo vpliva na obilje in razporeditev omenjenih vrst. S sečnjo odstranjujemo večji del druge življenjske faze gozda - faze razpadanja, zato je zelo pomembno puščanje ustreznega deleža odmrle biomase. Lovno gospodarjenje vpliva na prehranjevalne spletke, zaradi pospeševanja le nekaterih vrst - z odstrelom plenilcev, uravnavanjem strukture (spolne, starostne) in vnosom krme.

Pomembnejše usmeritve gozdarskega dela ON za usklajevanje odnosov gozd - prostoživeče živali:

- Poudarjeno uvajanje sestojev v obnovo, povečevanje pomlajenih površin, vzdrževanje in osnivanje travnatih površin s ciljem povečati prehransko bazo za jelenjad in zagotoviti uspešnejšo naravno obnovo gozdov.
- Sečnja jelke na predelih ali bližnjih območjih, kjer se jelenjad bolj koncentrira v zimskem času in hkrati niso v fazi sestojev v obnovi se z namenom povečanja prehranske ponudbe načrtuje tudi v obdobju od decembra do konca marca.
- V RGR 240 se ravnanje z gozdovi usmerja s ciljem izboljšanja prehranskih in bivalnih pogojev za živali (vzdrževanje grmišč, povečevanje in vzdrževanje travnatih površin, vzdrževanje sadovnjakov).
- Izločanje zimovališč in rukališč (jelenjad, srnjad) ter mirnih con v habitatih redkih in varovanih vrst. Na območju rukališč je izvajanje sečnje omejeno v obdobju od 1. septembra do 15. oktobra, na območju zimovališč pa v obdobju med 1. decembrom in 31. marcem. V gozdovih znotraj lovni obor naj se sečnja praviloma ne izvaja v času poleganja mladičev (med 1. aprilom in 15. junijem). Čas izvajanja vseh del mora biti predhodno dogovorjen z upravljavcem obore. Na za živali pomembnih gozdnih cestah (mir) se namesti zapore (mehanske zapornice s pripadajočimi prometnimi znaki) za celo leto ali za določeno obdobje.
- Pri delu v gozdu se ne sme poškodovati nadzemnih mravljišč. Čas sečnje listavcev prekiniti ali zmanjšati v mesecu juniju in juliju (čas rojenja alpskega in bukovega kozlička).
- V vseh gozdovih je poudarek na ohranjanju pestre avtohtone vegetacije ter še posebej plodonosnih in medonosnih vrst zeli, grmovja ter drevja. Od zeliščnih vrst so pomembnejše jagode, maline in borovnice, od grmovnih vrst leska, češmin, dobrovita, brogovita, bršljan (zimsko hrano srnjadi, med jeseni, plodovi pozimi), od drevesnih vrst medonosne javorji, lipi, češnja, jelka idr., plodonosne hrasti, kostanja, jerebika, brek, drobnica, lesnika ter stare mehkolesnate drevesne vrste za nekatere varovane vrste npr. hrošč puščavec.

- Ohranjanje okoli 3 do 5 % deleža odmrlega drevja (25 % sušic, 75 % podrtic) ter še živega drevja z dupli.
- Ohranjanje drevja z večjimi gnezdi premera nad 40 cm ter še posebej gnezd redkih ujed in sov (planinski orel, orel belorepec, kozača idr.).
- Vzdrževanje gozdnih robov s stopničasto in pestro zgradbo grmovnih in drevesnih vrst.
- Redna letna pozna košnja gozdnih jas, praviloma brez dodajanja umetnih gnojil. Košnja naj se izvede enkrat letno v mesecu juliju po glavnem cvetenju. Del gozdnih jas se izmenično pušča nepokošen.
- Osnovanje gozdnih posek površine ca. 0,5 - 1,0 ha, kjer se gozd prepusti naravni sukcesiji najmanj 10 let (jagodičevje in grmovnice).
- Ohranjanje in vzdrževanje nadzemnih vodnih biotopov (kali, luže, izviri, rečni bregovi itd.), kjer je ob bregovih dovoljena le »prebiralna« sečnja. Pospešujemo in ohranjamo vrbe in druge mehkolesnate vrste.
- Ne posegati v posebne geomorfološke oblike (ostenja, stene ipd.), kjer se ne načrtuje stez, plezalnih smeri in v bližini ne gradi gozdnih prometnic.
- Varovati kraško podzemlje z brezni in jamami (suhe in mokre jame), kjer se v okolici ne gradi gozdnih prometnic ter še posebej pazi na razlitje mineralnih olj in drugega onesnaževanja.
- Preprečevanje prekomernega onesnaževanja z vnosom tujih snovi in energije (smeti - mineralna olja, sol, krma za divjad izven območja ter svetlobno in zvočno onesnaževanje).
- Gradnja gozdnih prometnic se mora omejiti prostorsko in časovno - izven zimovališč pozimi in ne spomladi v času razmnoževanja v območjih varovanih vrst. Ne graditi gozdnih prometnic ob geomorfoloških prelomnicah, kjer potekajo podzemni vodni tokovi (človeška ribica idr.).
- Ustrezno varovati ključne habitate varovanih vrst kot so rastišča divjega petelina in gozdnega jereba, kjer ne dajemo nobene krme za divjad, ohranjamo mir, npr. v okolici brlogov velikih zveri in gnezdišč ujed ter sov.

Pomembnejše usmeritve lovskega dela ON za usklajevanje odnosov gozd - divjad:

- Nadaljevati z redukcijskim odstrelom jelenjadi s poudarkom na zmanjšanju gostote jelenjadi zlasti na območju jelovo bukovih gozdov v Roškem masivu in na območju Goteniške, Borovške, Male gore in Poljanske gore.
- Jelenjad, divje prašiče in drugo divjad izven obor se praviloma krmi predvsem s krmo iz območja. Število zimskih krmišč za jelenjad in količino krme se mora glede na prejšnje desetletje zmanjšati.
- Solnic in krme se ne sme postavljati v višjih legah nad 900 m nadmorske višine razen sena, ki je tam pridelano (dovoljeno privabljalno krmljenje z namenom realizacije odstrela jelenjadi, dovoljeno zalaganje močne krme na stalnih števnih mestih rjavega medveda).

5.3.4 Odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami, vzdrževanje gozdnih cest in tehnologija pridobivanja lesa

Gozdne prometnice; Gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic je potrebno prilagoditi terenskim razmeram. Pri umeščanju in načrtovanju tras gozdnih prometnic je potrebno preveriti območja pomembna z vidika varstva narave, območja nepremične kulturne dediščine, ter varstvena (vodovarstvena območja) in ogrožena območja (plazljiva, erozijska, plazovita in poplavna) po Zakonu o vodah [39]. Pri tem je potrebno upoštevati tudi smernice Zavoda Republike Slovenije za varstvo narave (v nadaljevanju ZRSVN) [24], Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije (v nadaljevanju ZVKDS) [32] in Direkcije

Republike Slovenije za vode (v nadaljevanju DRSV) [30] zapisane v usmeritvah poglavij 5.3.7, 5.3.8, 5.3.9, 5.3.10 in 5.3.11.

Gozdne ceste: Gradnjo gozdnih cest je treba vzpodbujati v slabše odprtih predelih zasebnih gozdov, predvsem na območju Ribnice in Dobropolja ter mestoma v državnih gozdovih. V Elaboratu ničelnic je treba upoštevati vse pomembnejše ekološke dejavnike in opredeliti potrebne omejitve, da s posegom ne nastanejo prevelike negativne spremembe. Načrtovanje in umeščanje gozdnih cest naj se prednostno izvaja v območja gozdov iz karte E (Karta zasnove gozdne infrastrukture) brez omejitev in v območja z omejitvami v primeru, da bodo po presoji s strani pristojnih organizacij označena kot ustrezna. Karta E je pripravljena tako, da kot omejitve vsebuje: Erozijska in plazljiva območja (podlaga omejitve pri gradnji po zakonu o vodah), kulturne spomenike tipa arheološke dediščine, 1. stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske pestrosti, 1. stopnjo funkcije ohranjanja varstva naravnih vrednot in cone vrst različnih ptic predvsem detlov.

Javne ceste, ki so primerne za gozdno proizvodnjo (zlasti zasebnih gozdovih) je potrebno urediti in opremiti s priključki vlak, skladiščnimi in rampnimi prostori, obračališči. V bodoče bo potrebno več pozornosti nameniti prevezavi gozdnih vlak, ki se sedaj priključujejo na javne ceste, na obstoječa ali novo oblikovana skladišča.

Določenih je 17 predelov, ki bi jih bilo treba še odpreti z gozdnimi cestami. 13 jih je v okoljsko sprejemljivih območjih, v 4. predelih na področju GGE Dobropolje, GGE Mala gora, GGE Poljanska dolina in GGE Kolpska dolina pa so na manjšem delu predela okoljske omejitve (plazljivost). V primeru gradnje gozdnih cest v navedenih predelih, bo treba predhodno izvesti dodatno presojo.

Gozdne vlake: V naslednjem ureditvenem obdobju se načrtuje večji obseg gradenj kot v preteklem desetletju v zasebnih gozdovih in precej manjši obseg gradenj v državnih gozdovih. Predeli, ki bi jih bilo potrebno odpreti z gozdnimi vlakami so oddelki z gostoto vlak nižjo od 75 m/ha in letnim možnim posekom višjim kot 4 m³/ha letno. Posamezne vlake se lahko načrtujejo tudi izven teh predelov, če gre za dograditev omrežja vlak v gozdovih, ki so intenzivno gospodarjeni in imajo daljšo pravilno razdaljo. Prioriteto imajo predeli, kjer se še vedno uporablja kombiniran način spravila.

Pri opredelitvi vlak v Elaboratu vlak je potrebno upoštevati podobne okoljske omejitve kot pri cestah. Po potrebi se izdela posebno presojo o negativnem vplivu gradnje vlak na okolje. Pri načrtovanju strojne sečnje je potrebno opredeliti le osnovni sistem vlak kot izvoznih poti.

V primeru spravila lesa po kolesih je na mehkejših terenih dopustno načrtovati delno utrditev vozne površine vlake z naravnim materialom. Nikakor ni dopustno, da bi tovrstne vlake uporabljali za kamionski prevoz.

Zaradi uvajanja težjih traktorjev, gozdarskih prikolic in strojev za strojno sečnjo je za racionalno spravilo lesnih sortimentov potrebno načrtovati tudi rekonstrukcije gozdnih vlak z neustreznimi elementi (razširitev, sprememba vzdolžnih in prečnih naklonov, krivin, ...).

Vzdrževanje gozdnih cest: Na najbolj obremenjenih gozdnih cestah se vzdrževalna dela izvajajo vsako leto, na manj obremenjenih vsako drugo, tretje leto, na malo obremenjenih gozdnih cestah še bolj poredko. Praviloma naj se izvaja tekoče letno vzdrževanje gozdnih cest, mestoma periodično vzdrževanje. Zimsko vzdrževanje naj si organizirajo večji lastniki sami. Povečati je potrebno obseg gozdarsko investicijskih del (rekonstrukcij) in ga usmeriti na gozdne ceste, ki odpirajo velike komplekse gozdov ali pa imajo poudarjen javni značaj. Obnovo vozišča je najbolj racionalno zagotoviti z recikliranjem vozišča, kjer se vrhnja plast ceste zdrobi in zmelje ter tako zagotovi kvaliteten zgornji ustroj vozišča.

Tehnologija pridobivanja lesa; Tehnologija sečnje in spravila lesa se načrtuje na nižjih nivojih gozdnogospodarskega in gozdnogojitvenega načrtovanja ob upoštevanju varstvenih režimov ter se pri tem vključuje pristojne službe (ZVKD, ZRSVN, DRSV). Splošne usmeritve so: uporabljati rastišču in terenskim razmeram prilagojeno sečnjo in tehnologijo spravila lesa, uporabljati rastišču primerno pravilno sredstvo, po sečnji in spravilu lesa je treba sečišče in vlake urediti v skladu s Pravilnikom [40].

Sečnja z motorno žago in spravilo lesa po tleh bo tudi v bodoče prevladujoča tehnologija. Pomembna je selektivna izbira traktorjev glede na pogoje dela. Težki gozdarski zgibni traktorji so primerni na zahtevnih terenih, pri spravilu zelo debelega drevja. Drugje je potrebno omejevati njihovo uporabo in dajati prednost lažjim gozdarskim traktorjem. Obvezno je določiti primeren čas spravila, ki ga narekujejo gojitveni dejavniki, ekološki in transportni dejavniki. Pomembno je izbrati pravilno metodo dela in omejiti dolžine gozdnih lesnih sortimentov. Drevesna in debelna metoda sta načeloma prepovedani, saj povzročata prevelike poškodbe na drevju, v sestojih, predvsem pa ob vlakah.

Pri zbiranju lesa je zelo primerna uporaba daljinsko vodenega vitla. Traktor se ne sme gibati izven gozdnih cest in vlak.

Spravilo po kolesih je primerno na lažjih terenih in pri manjših sečnjah v drobni posesti. Zahteva dovolj široke nosilne vlake in spravilo v suhem obdobju. Primerno je tudi pri daljših pravilnih razdaljah.

Strojno sečnjo je potrebno izvajati upoštevajoč rastiščne in sestojne razmere. Najbolj uporabna je pri krčitvah gozdov in pri velikih sanacijskih sečnjah ter v zasmrečenih gozdovih, neprimerna pa na močno pomlajenih površinah in v skupinsko raznomernih in prebiralnih sestojih. Da bi se izognili konfliktom med stroko in ostalo javnostjo pri uporabi strojne sečnje, se osvešča in informira javnosti o izvajanju del. Predvsem na območjih naselij, turističnih točk, kulturno zgodovinskih znamenitosti, se preko lokalnih medijev, informativnih tablah, obvešča javnost o vzrokih in posledicah oziroma pozitivnih straneh uporabe sodobnih tehnologij.

Ob uporabi strojne sečnje na območjih Natura 2000 in v UC se upošteva priporočilo 11, ki presega GGN GGO, iz Okoljskega poročila na strani 182 [37].

Za prevoz lesa iz gozda so najprimernejši specialno opremljeni gozdarski kamioni s polprikolico ali prikolico. Čas in režim prevoza je potrebno prilagoditi stanju in nosilnosti cest. Na razmočenih cestah je nujno ustaviti prevoze zaradi zmanjšanja poškodb.

Pri posamezni gozdarski dejavnosti je potrebno upoštevati še naslednje usmeritve za posamezne vrste naravnih vrednot:

- pri sečnji in spravilu lesa na botanični, ekosistemski, geološki in površinsko geomorfološki naravni vrednoti se uporablja pravilna sredstva in tehnologijo, ki ne vpliva oz. spreminja življenjskih razmer na rastišču;
- novih gozdnih prometnic se na območju botanične, zoološke, ekosistemske, drevesne, hidrološke, podzemeljsko geomorfološke in geološke naravne vrednote ne umešča oz. se zagotavlja ustrezen odmik;
- pri sečnji in spravilu lesa je potrebno paziti, da se drevesne naravne vrednote ne poškoduje ter bistveno ne spreminja rastiščnih razmer (svetloba, vodni režim). Drevje se podira stran od naravne vrednote;
- čas izvajanja posegov na botanični, zoološki, ekosistemski in hidrološki naravni vrednosti se prilagodi tako, da poseganje ne sovпада z obdobji, ko živali potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti (razmnoževanje, vzrejanje mladičev, prezimovanje) ter se rastlinam omogoči semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja;

- spravilo lesa se preko izrazitih geomorfoloških oblik kot so korita, slapišča, tolmoni, skalni skoki, ostenja, ipd. ne izvaja;
- gozdnih prometnic preko izrazitih geomorfoloških oblik kot so korita, slapišča, tolmoni, skalni skoki, ostenja, ipd. niso dopustna;
- pri sečnji in spravilu lesa na območju podzemeljske geomorfološke naravne vrednote se uporablja biološko razgradljiva olja;
- gospodarjenje na območjih podzemeljske geomorfološke naravne vrednote naj bo prilagojeno oz. prednostno namenjeno krepitvi funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti. Sečnja naj bo selektivna, odstranjuje se zgolj nestabilna in fiziološko prestara drevesa, ki bi lahko povzročila erozijske procese ali ogrožala ostale funkcije na istem prostoru;
- v obrežni pas se praviloma ne posega. V kolikor je sečnja potrebna, naj bo le-ta selektivna. Odstranjuje se zgolj nestabilna in fiziološko prestara drevesa, ki bi lahko povzročila erozijske procese ali ogrožala ostale funkcije na istem prostoru;
- na območju drevesne naravne vrednote se ohranja območja, kjer se ne gospodari z gozdom.

Usmeritve za pridobitev vodnega soglasja/mnenja o vplivu gradnje na vodni režim in stanje voda in pravice graditi v skladu z Zakonom o vodah (v nadaljevanju ZV-1) [39]

Za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, je potrebno v skladu s 150. členom ZV-1 [39] pridobiti vodno soglasje/mnenje o vplivu gradnje na vodni režim in stanje voda, ki ga izda naslovni organ. Vodno soglasje/mnenje je potrebno pridobiti za:

- poseg na vodnem in priobalnem zemljišču,
- poseg, ki je potreben za izvajanje javnih služb po ZV-1 [39],
- poseg, ki je potreben za izvajanje vodne pravice,
- poseg na varstvenih in ogroženih območjih,
- poseg zaradi odvajanja odpadnih voda,
- poseg, kjer lahko pride do vpliva na podzemne vode, zlasti bogatenje vodonosnika ali vračanja vode v vodonosnik,
- hidromelioracije in druge kmetijske operacije, gozdarsko delo, rudarsko delo ali drug poseg, zaradi katerega lahko pride do vpliva na vodni režim.

Pri pripravi dokumentacije za posege in gradnjo za katere je potrebno pridobiti vodno soglasje/mnenje po ZV-1 [39], je treba upoštevati Pravilnik o vsebini vlog za pridobitev projektnih pogojev in pogojev za druge posege v prostor ter o vsebini vlog za izdajo vodnega soglasja (Uradni list RS, št. 25/09).

Zacevljanje ali prekrivanje vodotokov je strogo prepovedano, razen na krajših razdaljah, ki omogočajo dostop oziroma prehod preko vodotoka v primeru, da gre za objekt javne prometne infrastrukture (most, propust na javnih cestah in poteh).

Morebitno prečkanje gozdnih prometnic z grapami ali strugami nestalnih vodotokov (mulda, prepust,...) je treba projektno obdelati. Premostitveni objekt mora biti ustrezno dimenzioniran in izveden tako, da bo omogočal nemoten pretok visokih voda. V primeru gradnje prepusta je treba izdelati hidravlični izračun prevodnosti visokih voda. Za prečkanja vodotokov predlagamo večjo uporabo utrjenih muld.

Gradnja gozdnih prometnic v območju vodotokov mora biti takšna, da ne posega v pretočni profil, zagotovljena pa mora biti varnost objektov pred visokimi vodami z verjetnostjo pojavljanja 100 let z zagotovljeno najmanj 0,5 m varnostno višino.

Pri umeščanju in načrtovanju gozdnih prometnic kot jih definira Pravilnik o gozdnih prometnicah [41] - gozdnih cest, grajenih in negrajenih gozdnih vlak, protipožarnih presek,

protipožarnih poti in drugih tras, ki so nujne za izvedbo gozdarskih del (npr. tras žičniških linij) se je potrebno v največji možni meri izogniti ogroženim, varstvenim in varovanim območjem in predvideti gradnjo izven vodnih in priobalnih zemljišč, kot določa ZV-1 [39] v 14. in 37. členu.

Načrtovanje novih gozdnih prometnic na območju poplav in z njimi povezane erozije, kjer že obstajajo elementi ogroženosti, mora upoštevati pogoje in omejitve iz prilog 1. in 2. Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Uradni list RS, št. 89/08), pri tem pa zagotoviti, da se z načrtovanjem novih gozdnih prometnic ne povečajo obstoječe stopnje ogroženosti na območju in izven njega. V ta namen je treba skupaj z načrtovanjem gradnje, načrtovati tudi celovite ukrepe za zmanjšanje poplavalne ogroženosti, njihovo izvedbo pa končati pred začetkom gradnje novih objektov.

Na delih, kjer trasa gozdne prometnice poteka vzporedno z vodotokom, naj bo le-ta predvidena izven priobalnega zemljišča. Manjši odmiki so dopustni le izjemoma, na krajših odsekih, kjer iz analize variant izhaja, da so prostorske možnosti močno omejene in bi drugačen potek trase predstavljal nesorazmerno večje stroške, vendar na tak način, da se ne poslabšuje obstoječe stabilnosti in stanja brežin vodotokov.

Odvajanje padavinskih in morebitnih zalednih voda iz območij gozdnih prometnic je treba načrtovati tako, da ne bo prišlo do pospeševanja erozijske moči voda in slabšanja ravnovesnih razmer ter da ne bo prišlo do odvajanja zbranih voda po nestabilnih zemljiščih. Odvajanje padavinskih in zalednih voda po erozijsko nestabilni ali plazljivo ogroženi brežini je treba izvesti v kanaletah ali drugače utrjenih muldah.

Za načrtovane posege na vodovarstvena območja, za katere je določena obveza izdelave Analize tveganja za onesnaženje, mora biti le-ta izdelana in revidirana skladno s Pravilnikom o kriterijih za določitev vodovarstvenih območij [33].

Za načrtovanje tras gozdnih prometnic na plazljivih in erozijskih območjih je treba izdelati geološko poročilo s poudarkom na stabilnosti ali erodibilnosti terena, s katerim se ugotovi stopnja tveganja za načrtovane posege s projektnimi rešitvami omilitvenih ukrepov.

Pri načrtovanju posegov je potrebno upoštevati že podeljene vodne pravice, ki so bile pridobljene po 119. členu ZV-1 [39] na območju gozdnogospodarskega načrta.

Pri načrtovanju novih posegov je potrebno upoštevati obstoječe objekte merske mreže za monitoring podzemnih voda na način, da:

- ni predvidene kakršnakoli gradnje v minimalno 5 m radiju od objekta merske mreže,
- ne bodo povzročeni vplivi na gladino in kakovost podzemnih voda,
- se v bližini merskega objekta ne spremenijo infiltracijske lastnosti tal z asfaltiranjem, polaganjem betonskih plošč ali drugače,
- bo odvodnjavanje v bližini objekta merske mreže urejeno tako, da ni možno zatekanje,
- je zagotovljen neoviran dostop do objekta merske mreže

Investitor mora za posege na vodnem in priobalnem zemljišču v lasti države, ki so dovoljeni skladno s 37. členom ZV-1 [39], skleniti ustrezno stvarno-pravno pogodbo, ki takšne posege dovoljuje in velja kot dokazilo o pravici graditi po Zakonu o graditvi objektov.

5.3.5 Ohranjanje genetske pestrosti gozdov in zagotavljanje gozdnega reprodukcijskega materiala

GGO je večinoma vključeno v varovano območje Nature 2000, kjer je prepovedan vnos tujerodnih vrst, ohranjati je treba genetsko pestrost, pospeševati minoritetne in ogrožene drevesne vrste ter avtohtone provenience. Posebno pozornost je treba nameniti ohranjanju drevesnih vrst ki izginjajo (npr. gorski brest, veliki jesen) in varovanim drevesnim vrstam (npr. tisa in bodika). Spremljati in preprečevati je treba pojavljanje invazivnih vrst organizmov, še posebej na ogolelih površinah (npr. dresniki, pajesen, pavlovnija) [42].

Ukrepi za ohranjanje genetske pestrosti

- Obnova gozdov naj se povsod prednostno izvaja po naravni poti. Z ukrepi nege naj se pospešuje vse rastišču primerne drevesne vrste. Ohranja naj se tudi pionirske drevesne vrste ter drevesne vrste s pionirskim značajem (npr. rdeči bor, lipa).
- Sadnja se izvaja izjemoma, predvsem na po ujmah ogolelih površinah z malo primernih semenjakov, na nepomlajenih vrzelih, znotraj površin ograjenih zaradi zaščite mladja in tam, kjer gre za zamenjavo neustreznih drevesnih vrst. Na obnovljenih površinah s sadnjo je treba z nego pospeševati vrast po naravni poti pomlajenih ciljnih avtohtonih vrst.
- Pri obnovi s sadnjo je treba zagotoviti uporabo ustrezne zmesi različnih avtohtonih drevesnih vrst, provenienc in genotipov upoštevajoč pričakovane rastiščne razmere. Izbere naj se tiste drevesne vrste, ki so prilagojene na različne rastiščne razmere in lahko uspevajo v različnih okoljih in tiste, ki lahko tvorijo stabilne in strukturno pestre gozdne sestoje tudi v prihodnosti v spremenjenih podnebnih in rastiščnih razmerah. Poudarek mora biti na izbiri avtohtonih drevesnih vrst in njihovih provenienc. Pri obnovi s sadnjo in dopolnilni sadnji je velikost populacije običajno manjša kot pri naravni obnovi, zato je priporočljivo sajenje sadik različnega genetskega materiala oz. provenience, da se ohrani višjo stopnjo genetske pestrosti.
- Pospešuje naj se mešane sestoje. Znotraj enovrstnih sestojev (npr. zabukovljeni in zasmrečeni gozdovi) je treba pospeševati vrstno pestrost. Večje število drevesnih vrst na površino pomeni manjše tveganje za biotske (škodljivci in bolezni) ter abiotske poškodbe sestojev. Npr. v naravnih bukovih gozdovih, ki so vrstno siromašni, se pospešuje manjšinske, večinoma svetloлюбne in toploljubne vrste (graden, brek in plemenite listavce).
- Pospeševati jelko na vseh primernih rastiščih, tudi s pomočjo sadnje in ustrezne zaščite, še posebej na predelih, kjer jo je v preteklosti nadomestila smreka.
- Nadzorovana podpora migracijam ustrežnejših genotipov avtohtonih drevesnih vrst na podlagi izbora tujih provenienc teh vrst iz sosednjih držav. Osnovanje in spremljanje teh provenienc na različnih legah in nadmorskih višinah ter nadzorovana podpora migracijam tujerodnih drevesnih vrst iz sosednjih držav, podnebnih in rastiščnih tipov.
- Pomoč zoohornim vrstam živali in usmerjanje nekaterih od teh na ogolela območja npr. medved, divji prašič, kune, šoje, drozgi. Za njih in za plenilce (preže za sove, ujede) puščati na ogolelih površinah posamezna odmrta in še živa drevesa na medsebojni razdalji do 50 m.
- Za ohranitev možnosti prilagajanja populacij gozdnega drevja je treba pri obnovi zagotavljati ohranjanje primerne velikosti populacij in povečanje genetske pestrosti tudi z izkoriščanjem zaporednih semenskih let, s čimer se povečuje pretok genov.
- Izbira ustreznega reprodukcijskega materiala za obnovo sestojev je zelo pomemben faktor. Pomembno je, da se izbere gozdni reprodukcijski material z visoko genetsko pestrostjo in da s tem ohranjamo prilagodljivost sestojev spreminjajočemu se podnebjju.
- Ob zaznanem ožanju genetske pestrosti populacije, ki se ga zazna z metodami genetskega monitoringa je treba:
 - opredeliti razloge za negativne trende,

- dosledno uveljavljati sonaravni gozdnogojitveni sistem, ki povečuje raznolikost na vseh ravneh (vrste, razvojne faze, struktura),
 - zagotoviti povezljivost razdrobljenih populacij vrst, ki se ne oprašujejo z vetrom, vključno z vzpostavitvijo koridorjev in obnovo s sadnjo z gozdnim reprodukcijskim materialom iz sosednjih sestojev,
 - spodbujati semenjenje (kot pri semenskih sestojih) z odpiranjem krošenj semenskih dreves in s pospeševanjem semenjenja mlajših dreves, skrajšati proizvodne dobe,
 - spremeniti kriterije za izbor semenskih dreves - ne le na osnovi kvalitete,
 - ohranjati vse naravno mladje in ga po potrebi zaščititi,
 - z obnovo s sadnjo zagotoviti večjo pestrost genetske strukture populacije.
- Zaradi prilagajanja spremenjenim klimatskim razmeram je izven območja Nature 2000 možno vnašati in pospeševati tudi tujerodne vrste (duglazija, črni oreh, rdeči hrast, bori, ostalo). Predhodno je treba določiti obseg vnosa in opredeliti način gozdnogojitvene obravnave teh drevesnih vrst.
 - Premena (umetnih) čistih smrekovih sestojev na neprimernih rastiščih z naravno ali umetno obnovo v smeri rastišču primernih sestojev.
 - Na strmih skalovitih prisojnih legah kot pionirske, meliorativne ali klimaksne vrste pospeševati in sejati ali saditi izrazito toploljubne drevesne vrste kot so topokrpi javor (zgodnja medonosna vrsta, delno lesno proizvodna, izboljša tla, estetska vloga), cer, črni gaber, mali jesen idr.

Zagotavljanje gozdnega reprodukcijskega materiala

Cilj je, da se gozdni reprodukcijski material zagotavlja iz semenskih sestojev znotraj GGO ali iz sosednjih GGO za čim več drevesnih vrst upoštevajoč določila Zakona [43]. Poudarek je zlasti na gospodarsko zanimivih in bolj toploljubnih drevesnih vrstah, kot so graden, javorji, češnja, lipi. S tem namenom je na GGO osnovanih 16 semenskih sestojev, in sicer za smreko, jelko, macesen, tiso, bukev, dob, gorski javor, lipo, divjo hruško, brek in beli gaber. Na območju semenskega sestoja in v neposredni okolici je možno nabirati puljenke, saj imajo v tem primeru znano poreklo. V bodoče bo treba zamenjati nekatere semenske sestoe, kot je primer semenskega sestoja v Gotenici (ID 6,0167), ki ga je smrekov lubadar povsem uničil. Treba bo nameniti več pozornosti izločanju semenskih sestojev na različnih nadmorskih višinah, prednostno bolj toploljubnim vrstam kot so npr.: graden, cer, ostrlolistni in topokrpi javor ter češnja. Izločiti je potrebno še nižinsko provenienco bukve in jelke na prisojni legi na karbonatni podlagi.

Primerneje je, da se semenske sestoe izloča na območju državnih gozdov ali gozdov v lasti lokalnih skupnosti. Preglednica s prikazom semenskih sestojev na GGO Kočevje je v Prilogi 10.

5.3.6 Gozdarsko svetovanje, razvoj podeželja, raba lesa in gozdno lesne verige

Gozdarsko svetovanje in izobraževanje lastnikov gozdov

Neposredno, individualno svetovanje bodo pri rednih kontaktih z lastniki opravili revirni gozdarji, svetovanje pa bo potekalo tudi pri obnovah načrtov, na tečajih in delavnicah, preko tiskanih publikacij in elektronskih medijev. Uporabni portali za lastnike in uporabnike gozdov so na spletni strani ZGS in Gozdarskega inštituta Slovenije, pa tudi na nekaterih drugih spletnih naslovih.

Z usposabljanjem lastnikov gozdov se povečuje varnost pri delu v gozdu z motorno žago in traktorjem, pri delu v nevarnih razmerah in v varovalnih gozdovih, zmanjšuje število nezgod med lastniki gozdov in neprofesionalnimi izvajalci del v gozdovih, povečuje njihova

učinkovitost pri delu v gozdu in okolju prijazni izvedbi del. Namen usposabljanja je seznaniti udeležence s pomenom sonaravnega in trajnostnega gospodarjenja z gozdom, zlasti na območjih Nature 2000 ter opozoriti na spremenjeno gospodarjenje z gozdom kot posledico podnebnih sprememb in naravnih ujm.

Tečaje za varno delo bodo v okviru programa razvoja podeželja izvajali za to usposobljene institucije. Del izobraževanja o podnebnih spremembah in naravovarstvenih vsebinah bodo izvajali zaposleni ZGS. Praviloma se letno načrtuje nekaj tečajev za varno delo z motorno žago in en tečaj za varno delo s traktorjem. Tečaje za varno delo v varovalnih gozdovih in v nevarnih razmerah (po ujmah) se načrtuje bolj poredko.

Izobraževanje s področja gojenja in varstva gozdov ter tehnologije dela bodo izvajali zaposleni na krajevnih enotah in območni enoti. Za določene aktualne teme bomo organizirali predavanja, predstavitve (gozdnogospodarski in gozdnogojitveni načrti), demonstracije in strokovne ekskurzije. Občasno se bomo posluževali tudi zunanjih sodelavcev (SiDG, GIS,...). Boljšo ozaveščenost lastnikov gozdov lahko dosežemo tudi preko različnih publikacij in spletnih strani. Posebej pomembno je izobraževanje mlajših in večjih lastnikov gozdov ter tistih, ki opravljajo dela tudi v drugih gozdovih.

Razvoj podeželja

Ohranitev poseljenosti podeželja je naloga, ki presega okvirje javne gozdarske službe. Program razvoja podeželja Republike Slovenije med drugim obsega nacionalne prednostne naloge v gozdarstvu, ki so v obliki sofinanciranja ukrepov, podukrepov in operacij namenjeni različnim naložbam v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje ter naložbam v osnovna sredstva.

Intenziviranje gospodarjenja v zasebnih gozdovih, povečanje sečnje, profesionalizacija dela v gozdovih in zmanjšanje števila delovnih nesreč pri delu v gozdu ter uvajanje učinkovite in okoljsko sprejemljive tehnologije za posek in spravilo lesa.

ZGS spodbuja lastnike gozdov k povezovanju in skupnemu nastopu. Dosedanji poskusi ustanavljanja društev lastnikov niso bili uspešni. Potrebno bo povezati lastnike gozdov pri konkretnih projektih gradnje cest in vlak, sečnje in spravila, večjih gojitvenih delih...

Raba lesa

Umno rabo lesa izkoristiti za pozitivne socialno-ekonomske in okoljske učinke, kot so nova delovna mesta, nove aktivnosti na kmetijah in podeželju, povečan javni prihodek, zmanjševanje nezaposlenosti, zmanjševanje emisij toplogrednih plinov, večja energetska samooskrbnost, povečevanje intenzitete gospodarjenja z gozdovi ter povezovanje lastnikov gozdov.

Usmeritve glede izkoriščanja lesne biomase: iznos sečnih ostankov iz sečenj v razvojni fazi od drogovnjakov do pomlajencev je omejen. Pri iglavcih in listavcih je dovoljen iznos sečnih ostankov v obliki vejevine, ki je na debelejšem koncu debelejša od 3 cm. V obdobju, ko drevje še ni v soku, je dovoljen iznos sečnih ostankov, ne glede na dimenzije vejevine, iz sečenj v razvojni fazi letvenjakov.

Lastniki gozdov se glede sodobne in učinkovite rabe lesa lahko posvetujejo s svetovalcem za učinkovito rabo lesa za energijo na ZGS, OE Kočevje.

Gozdno lesne verige

Finančne podpore za gozdno-lesni sektor se bo zagotavljalo preko MKGP v okviru ukrepov Programa razvoja podeželja in preko Ministrstva za gospodarstvo, razvoj in turizem (v nadaljevanju MGRT) v okviru njihovih finančnih mehanizmov.

V zasebnih gozdovih je potrebno skladno z načrti zagotoviti povečanje obsega sečnje in gojitvenih del, mestoma tudi rabe gozdov ter posledično zaslužka iz teh dejavnosti, za kar je potrebno najti ustrezne mehanizme za povezovanje lastnikov.

Z lesom je potrebno oskrbovati tako večje kot manjše predelovalce lesa na območju. Potrebno je povečati delež predelave lesa v kvalitetne končne izdelke, razširiti trg za lesne proizvode in storitve ter tako aktivno spodbujati oblikovanje novih delovnih mest. Okrepiti je potrebno pomoč za dvig konkurenčnosti, predvsem lokalni lesni predelovalni industriji, izboljšati sodelovanje poslovnih subjektov po celotni gozdno lesni verigi, zagotoviti pogoje za prehod v nizkoogljično in ekološko učinkovito gospodarstvo. Manjši lastniki gozdov se bodo vključevali v verigo s prodajo lesa kupcem lesa, lokalnim predelovalcem lesa, ali pa z lastno predelavo v končne izdelke (tradicionalna obrt - suha roba). Območje potrebuje sodobni center za zbiranje oziroma predelavo lesa. Omogočiti povečevanje deleža rabe lesa v sklopu zelenih javnih naročil.

Za gozdove, v katerih nelesne funkcije določajo način gospodarjenja, še naprej izvajati spodbude preko gozdnega sklada. Nabor gozdov, ki bi bili upravičeni do spodbud, je potrebno razširiti.

Podpiranje in aktivno vključevanje gozdarjev v prireditve ob vsakoletnem Festivalu lesa v Kočevju, katerega namen je promocija umne rabe gozda in lesa ter interdisciplinarno povezovanje institucij in posameznikov za nova znanja in veščine, nove rabe lesa, nove tehnologije.

Upošteva se tudi priporočilo 17 iz Okoljskega poročila na strani 182 [37] glede spodbujanja sodelovanja z lesarstvom in lesarsko industrijo.

5.3.7 Varstvo naravnih vrednot in zavarovanih območij narave

Usmeritve za funkcijo varovanja naravnih vrednot izhajajo iz Naravovarstvenih smernic, ki smo jih ob pripravi območnih načrtov prejeli iz ZRSVN [24].

Z naravnimi vrednotami je treba ravnati tako, da se ne ogrozi njihov obstoj. Posegi in dejavnosti se izvajajo na naravni vrednoti, če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti za izvedbo posega ali opravljanje dejavnosti.

Če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti, se posegi in dejavnosti:

- na površinski in podzemeljski geomorfološki, hidrološki in geološki naravni vrednoti izvajajo v obsegu in na način, da se ne uničijo, poškodujejo ali bistveno spremenijo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto oziroma v obsegu in na način, da se v čim manjši možni meri spremenijo druge fizične, fizikalne, kemijske, vidne in funkcionalne lastnosti naravne vrednote;
- na drevesni naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne zmanjša vitalnost in ne poslabša zdravstveno stanje drevesa ter da se ne poslabšajo življenjske razmere na rastišču;
- na botanični in zoološki naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne poslabšajo življenjske razmere rastlin in živali, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, do takšne mere, da jim je onemogočeno dolgoročno preživetje;
- na ekosistemski naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne spremenijo kvalitete ekosistema ter naravni procesi v njem do takšne mere, da se poruši naravno ravnoesje.

Posegi in dejavnosti se zunaj naravnih vrednot, na območju vpliva na naravno vrednoto, izvajajo tako, da vpliv posega ali dejavnosti ne povzroči uničenja ali bistvene spremembe lastnosti, zaradi katerih je bil del narave opredeljen za naravno vrednoto ali uničenja naravne vrednote.

Na ekološko pomembnih območjih, ki niso tudi posebna varstvena območja, so vsi posegi in dejavnosti možni, načrtuje pa se jih tako, da se v čim večji možni meri ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst, njihova kvaliteta ter povezanost habitatov populacij in omogoča ponovno povezanost, če bi bila le-ta z načrtovanim posegom ali dejavnostjo prekinjena.

Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

Na območju strogih naravnih rezervatov je gospodarjenje z gozdovi prepovedano. Prepovedano je umeščanje gozdnih prometnic in vseh ostalih objektov. Prepovedane so krčitve gozdov. Na območjih sta določeni 1. stopnja funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti in 1. stopnja funkcije varovanja naravnih vrednot.

Na območju naravnih rezervatov je gospodarjenje z gozdovi prepovedano. Prepovedano je umeščanje gozdnih prometnic in vseh ostalih objektov. Prepovedane so krčitve gozdov. Izjemoma so dovoljena dela in ukrepi, ki povečujejo in izboljšujejo lastnosti narave, zaradi katere je bil naravni rezervat določen in so v skladu s cilji zavarovanja. Na območjih sta določeni 1. stopnja funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti in 1. stopnja funkcije varovanja naravnih vrednot.

Pri gospodarjenju z gozdovi na naravnih spomenikih se obvezno upoštevajo usmeritve, izhodišča in pogoji za varstvo zavarovanih območij narave, ki so podani z varstvenimi režimi v sprejetih aktih o zavarovanju. Na območju naravnih spomenikov je prepovedan vsak poseg, ki bi razvrednotil, poškodoval ali uničil lastnosti, zaradi katerih je bil del narave določen za naravni spomenik - gradnje gozdnih prometnic, gospodarjenje z gozdovi in krčitve gozdov so izjemoma dovoljene le, v kolikor to ni prepovedano in je v skladu s cilji zavarovanja. Na najpomembnejših območjih je določena 1. stopnja funkcije varovanja naravnih vrednot.

Pri umeščanju novih gozdnih prometnic se na širših zavarovanih območjih obvezno upoštevajo usmeritve, izhodišča in pogoji za varstvo zavarovanih območij narave, ki so podani z varstvenimi režimi v sprejetih aktih o zavarovanju. Krčitve gozdov se lahko izvajajo le izjemoma, v kolikor niso prepovedane z aktom o zavarovanju in so v skladu s cilji zavarovanja in načrta upravljanja ZO. Ukrepi za izboljšanje lastnosti, zaradi katerih je bilo zavarovano območje določeno, se uskladijo z upravljavcem ZO.

Pri posegih v prostor na širših zavarovanih območjih se obvezno upoštevajo usmeritve, izhodišča in pogoji za varstvo zavarovanih območij narave, ki so podani z varstvenimi režimi v sprejetih aktih o zavarovanju. Krčitve gozdov se lahko izvajajo le izjemoma, v kolikor niso prepovedane z aktom o zavarovanju in so v skladu s cilji zavarovanja in načrta upravljanja ZO. Ukrepi za izboljšanje lastnosti, zaradi katerih je bilo zavarovano območje določeno, se uskladijo z upravljavcem ZO.

Splošne usmeritve za varstvo naravnih vrednot glede na zvrsti

Botanične naravne vrednote

- Na botaničnih naravnih vrednotah naj bo gospodarjenje prilagojeno oz. prednostno namenjeno ohranjanju značilnosti naravne vrednote in zagotavljanju njenega varstva.
- Čas izvajanja posegov se rastlinam prilagodi tako, da se omogoči semenenje, naravno zasajevanje ali - druge oblike razmnoževanja.
- Pri sečnji in spravilu lesa na naravni vrednoti se uporablja pravilna sredstva in tehnologijo, ki ne vpliva oz. spreminja življenjskih razmer na rastišču.
- Na naravno vrednoto se ne naseljuje živali ter vnaša rastlin tujerodnih in rastišču neustreznih vrst.

- Na naravni vrednoti se ne uporablja kemičnih sredstev za uničevanje živali in rastlin, razen za namene varstva naravne vrednote.
- Novih gozdnih prometnic se na območje naravne vrednote ne umešča oz. se zagotavlja ustrezen odmik.
- Na naravni vrednoti se krčenje gozda ne izvaja.

Zoološke naravne vrednote

- Na zooloških naravnih vrednotah naj bo gospodarjenje prilagojeno oz. prednostno namenjeno ohranjanju značilnosti naravne vrednote in zagotavljanju njenega varstva.
- Čas izvajanja posegov se prilagodi živalskim ciklom tako, da poseganje ne sovpa z obdobji, ko potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti, zlasti v času razmnoževalnih aktivnosti, vzrejanja mladičev, razvoja negibljivih ali slabo gibljivih razvojnih oblik ter prezimovanja.
- Na naravno vrednoto se ne naseljuje živali ter vnaša rastlin tujerodnih in rastišču neustreznih vrst.
- Na naravni vrednoti se ne uporablja kemičnih sredstev za uničevanje živali in rastlin, razen za namene varstva naravne vrednote.
- Novih gozdnih prometnic se na območje naravne vrednote ne umešča oz. se zagotavlja ustrezen odmik.
- Na naravni vrednoti se krčenje gozda ne izvaja.

Ekosistemske naravne vrednote

- Na ekosistemskih naravnih vrednotah naj bo gospodarjenje prilagojeno oz. prednostno namenjeno ohranjanju značilnosti naravne vrednote (ekosistema) in zagotavljanju njenega varstva.
- Čas izvajanja posegov se prilagodi tako, da poseganje ne sovpa z obdobji, ko živali potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti (razmnoževanje, vzrejanje mladičev, prezimovanje) ter se rastlinam omogoči semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja.
- Pri sečnji in spravilu lesa na naravni vrednoti se uporablja pravilna sredstva in tehnologijo, ki ne vpliva oz. spreminja življenjskih razmer na rastišču.
- Na naravno vrednoto se ne naseljuje živali ter vnaša rastlin tujerodnih in rastišču neustreznih vrst.
- Na naravni vrednoti se ne uporablja kemičnih sredstev za uničevanje živali in rastlin.
- Novih gozdnih prometnic se na območje naravne vrednote ne umešča oz. se zagotavlja ustrezen odmik.
- Na naravni vrednoti se krčenje gozda ne izvaja.
- Ohranja se območja, kjer se ne gospodari z gozdom.

Drevesne naravne vrednote

- Drevesnim naravnim vrednotam se z gozdnogojitvenimi ukrepi (sproščanje krošnje, odstranjevanje konkurentov) omogoča uspešno rast v sestoju.
- Pri sečnji in spravilu lesa je treba paziti, da se naravne vrednote ne poškoduje ter bistveno ne spreminja rastiščnih razmer (svetloba, vodni režim). Drevje se podira stran od naravne vrednote.
- Novih gozdnih prometnic se na območju rastišča naravne vrednote ne umešča oz. se zagotavlja ustrezen odmik.
- Po odmrtnju naj se drevesa v gozdu prepušča naravnemu razkroju.

Hidrološke naravne vrednote

- V obrežni pas se praviloma ne posega. V kolikor je sečnja potrebna, naj bo le-ta selektivna. Odstranjuje se zgolj nestabilna in fiziološko prestara drevesa, ki bi lahko povzročila erozijske procese ali ogrožala ostale funkcije na istem prostoru.

- Čas izvajanja posegov v obrežnem pasu se prilagodi živalskim ciklom tako, da poseganje ne sovпада z obdobji, ko potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti, zlasti v času razmnoževalnih aktivnosti ter vzrejanja mladičev.
- V obrežnem pasu se ne uporablja kemičnih sredstev za uničevanje živali in rastlin.
- Novih gozdnih prometnic se na območje naravne vrednote ne umešča oz. se zagotavlja ustrezen odmik.
- V pasu 15 m od vodotoka naj se ne izvaja krčitev gozda.

Geološke naravne vrednote

- Novih gozdnih prometnic se na območje naravne vrednote ne umešča oz. se zagotavlja ustrezen odmik.
- Pri sečnji in spravilu lesa na naravni vrednoti se uporablja pravilna sredstva in tehnologijo, ki bistveno ne vpliva na lastnosti naravne vrednote ter njeno vidno podobo.

Površinske geomorfološke naravne vrednote

- Pri sečnji in spravilu lesa na naravni vrednoti se uporablja pravilna sredstva in tehnologijo, ki bistveno ne vpliva na lastnosti naravne vrednote ter njeno vidno podobo.
- Spravilo lesa se preko izrazitih geomorfoloških oblik kot so korita, slapišča, tolmoni, skalni skoki, ostenja, ipd. ne izvaja.
- Gradnja gozdnih prometnic preko izrazitih geomorfoloških oblik, kot so korita, slapišča, tolmoni, skalni skoki, ostenja, ipd. ni dopustna.

Podzemeljske geomorfološke

- Ekoloških razmer se v okolici jam in brezen ne spreminja, ohranja se zastrtost nad jamskimi vhodi.
- Gospodarjenje naj bo prilagojeno oz. prednostno namenjeno krepitvi funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti. Sečnja naj bo selektivna, odstranjuje se zgolj nestabilna in fiziološko prestara drevesa, ki bi lahko povzročila erozijske procese ali ogrožala ostale funkcije na istem prostoru.
- V neposredni okolici jam in brezen se ohranja gozdne površine, krčenje gozda se ne izvaja.
- Novih gozdnih prometnic se na območju jam in brezen ne umešča oz. se zagotavlja ustrezen odmik.
- Pri sečnji in spravilu lesa se uporablja biološko razgradljiva olja.
- V okolici jam se ne uporablja kemičnih sredstev za uničevanje živali in rastlin.

Oblikovane naravne vrednote

- Na območju oblikovanih naravnih vrednot se lahko izvajajo le posegi, s katerimi se izboljša vitalnost drevja ter odstranjuje nevarnosti (odstranjevanje suhih vej).
- Odmrla, poškodovana in slabo vitalna drevesa naj se nadomesti z novimi drevesi enake vrste.
- Pri sečnji in spravilu lesa je treba paziti, da se naravne vrednote ne poškoduje ter bistveno ne spreminja rastiščnih razmer (svetloba, vodni režim). Drevje se podira stran od naravne vrednote.
- Novih gozdnih prometnic se na območju rastišča naravne vrednote ne umešča oz. se zagotavlja ustrezen odmik.

Naravovarstvene smernice pridobljene s strani Zavoda RS za varstvo narave [24] obravnavajo tudi šest zavarovanih območij na GGO Kočevje (Priloga 8).

Pri gospodarjenju z gozdovi se obvezno upoštevajo usmeritve, izhodišča in pogoji za varstvo zavarovanih območij narave (Priloga 8), ki so podani z varstvenimi režimi v sprejetih aktih o zavarovanju.

5.3.8 Varstvo kulturne dediščine

Poudarjeno funkcijo varovanja kulturne dediščine imajo zlasti gozdovi ali njihovi deli, ki imajo po predpisih, ki urejajo varstvo kulturne dediščine, status kulturne dediščine, ali se nahajajo v njihovi neposredni okolici, ter ostanki ohranjenih tradicionalnih oblik gospodarjenja z gozdovi (npr. stelniki, panjevc, gaji, logi).

Usmeritve za funkcijo varovanja kulturne dediščine izhajajo iz Splošnih kulturnovarstvenih usmeritev, ki smo jih prejeli od Zavoda za varstvo kulturne dediščine [32].

V gozdnogospodarskih načrtih enot pa se smiselno upoštevajo še podrobnejše usmeritve, ki se jih po oddaji vloge prejme na območne enote.

Splošne varstvene usmeritve za območja kulturnih spomenikov, arheoloških najdišč in registrirane dediščine v gozdnem prostoru:

- spodbujanje trajnostne uporabe na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča izgube njihovih kulturnih lastnosti;
- spodbujanje vzdržnega razvoja, s katerim se omogoča zadovoljevanje potreb sedanje generacije, ne da bi bila s tem okrnjena njihova ohranitev za prihodnje generacije;
- spodbujanje dejavnosti in ravnanj, ki ohranjajo kulturne, socialne, gospodarske, znanstvene, izobraževalne in njihove druge pomene;
- ohranjanje lastnosti, posebne narave in njihovega družbenega pomena, materialne substance in avtentičnosti lokacije. Pomembna je tudi širša krajinska zgradba in prostorska podoba, ohranja se gozdne robove in zaplate v vidnih stikih z enotami kulturne dediščine ter njihov vsebinski in prostorski kontekst (značilne silhuete, vedute in pogledi, razgledišča, kompozicije objektov z značilnim drevjem ter prostorsko pomembnejše vegetacijske in druge krajinske strukture);
- dovoljeni so posegi, ki upoštevajo in trajno ohranjajo njihove varovane vrednote;
- dovoljeni so posegi, ki omogočajo vzpostavitev trajnih gospodarskih temeljev za njihovo ohranitev ob spoštovanju njihove posebne narave in družbenega pomena;
- zbiranje in vlačenje lesa do obstoječih vlak in vlačenje po obstoječih vlakih se opravlja tako, da so negativni vplivi na varovane enote kulturne dediščine minimalni.

Varstvene usmeritve za kulturne spomenike:

- v vplivnih območjih kulturnih spomenikov (v nadaljevanju: spomenik) velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju spomenikov tako, da družbeni pomen spomenika v prostoru ni okrnjen;
- v vplivnih območjih registrirane dediščine (v nadaljevanju: dediščina) velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju dediščine. Ohranjajo se prostorska integriteta, pričevalnost in dominantnost dediščine, zaradi katere je bilo vplivno območje določeno.

Dodatni režim varstva arheoloških najdišč:

- posegi in dejavnosti v prostoru se načrtujejo in izvajajo tako, da se arheološka najdišča ohranjajo. Gospodarjenje z gozdom je treba prilagoditi tako, da se arheološka najdišča varujejo pred posegi ali uporabo, ki bi lahko poškodovali arheološke ostaline ali spremenili njihov vsebinski in prostorski kontekst;

Prepovedano je predvsem:

- odkopavati in zasipavati teren, graditi gozdne vlake, krčiti gozd ali izvesti posek na golo, odstranjevati koreninski sistem, če to pomeni poseg v arheološke ostaline;
- gospodarsko izkoriščati rudnine oziroma kamnine;
- postavljati ali graditi trajne ali začasne objekte, vključno z nadzemno in podzemno infrastrukturo, ter nosilce reklam ali drugih oznak, razen kadar so ti nujni za učinkovito ohranjanje in prezentacijo arheološkega najdišča.

Izjemoma je mogoče na arheološko najdišče po pridobitvi kulturnovarstvenega soglasja in izvedbi predhodne arheološke raziskave umestiti prej naštetih nedopustnih posegov:

- če ni možno najti drugih rešitev ali
- če se na podlagi rezultatov opravljenih predhodnih arheoloških raziskav izkaže, da je zemljišče mogoče sprostiti za gradnjo oz. izvedbo posega.

V tem primeru je treba slediti naslednjim usmeritvam:

- sanitarna sečnja se naj izvede v najmanjšem možnem potrebnem obsegu in zagotovi strokovno spravilo ter odvoz drevnine iz gozda pod nadzorom pristojne območne enote Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije (v nadaljevanju: ZVKDS);
- odstranjevanje štorov/drevesnih panjev naj se izvede s frezami;
- izjemoma je na območju grajskih razvalin, ki so arheološka najdišča, pod nadzorom pristojne območne enote ZVKDS dovoljeno izbiralno redčenje drevja in strokovno spravilo ter odvoz drevnine iz gozda. Drevesa, ki se vraščajo v grajsko arhitekturo ali v drugo arheološko zidano substanco, je treba strokovno odstraniti, pri čemer ni dovoljeno odstranjevati koreninskega sistema;
- zbiranje in vlačenje lesa do obstoječih vlak in vlačenje po obstoječih vlakih se opravlja tako, da so negativni vplivi na arheološke ostaline minimalni. Dela je treba izvajati z delovnimi stroji, ki v najmanjšem možnem obsegu obremenjujejo in posegajo v zemeljske plasti. O načrtovanih posegih je treba predhodno pisno obvestiti pristojno območno enoto ZVKDS. Nastale eventualne poškodbe arheološkega najdišča je treba nemudoma dokumentirati in zagotoviti ustrezno zaščito arheoloških ostalin.

Dodatni režim varstva arheoloških ostalin:

- pristojni območni enoti ZVKDS je skladno s predpisi s področja varstva kulturne dediščine treba omogočiti dostop do zemljišč, kjer se bodo izvajala zemeljska dela in opravljanje strokovnega nadzora nad posegi, zato naj lastnik zemljišča/odgovorni vodja o dinamiki izvedbe del obvesti pristojno območno enoto ZVKDS vsaj 10 dni pred pričetkom zemeljskih del;
- ob vseh posegih v zemeljske plasti velja obvezujoč splošni arheološki varstveni režim, ki najditelja/lastnika zemljišča/investitorja/odgovornega vodjo del ob odkritju arheološke ostaline zavezuje, da najdbo zavaruje nepoškodovano na mestu odkritja in o najdbi takoj obvesti pristojno enoto ZVKDS, ki situacijo dokumentira v skladu z določili arheološke stroke. V primeru odkritja arheoloških ostalin, ki jim grozi nevarnost poškodovanja ali uničenja, lahko pristojni organ to zemljišče z izdajo odločbe določi za arheološko najdišče, dokler se ne opravijo raziskave arheoloških ostalin, oz. se omeji ali prepove gospodarska in druga raba zemljišča, ki ogroža obstoj arheološke ostaline.

Dodatni režim varstva registrirane dediščine:

Območje stavbne dediščine, varuje se:

- gabariti, gradivo, oblikovanost;
- pojavnost in vedute (predvsem pri prostorsko izpostavljenih stavbah);
- celovitost dediščine v prostoru.

Območje naselbinske dediščine, varuje se:

- morfološka zasnova naselja;
- prostorsko pomembnejše naravne sestavine znotraj naselja ali njegovega dela (drevesa, vodotoki);

- prepoznavna lega v prostoru oziroma krajini (glede na reliefne značilnosti, poti);
- varuje tudi naravne ter druge meje rasti in robove;
- odnosi med naseljem ali med njegovim delom in okolico (vedute na naselje in pogledi iz njega).

Območje kulturne krajine; območje zgodovinske krajine, varuje se:

- krajinska zgradba in prepoznavna prostorska podoba (naravne in grajene ali oblikovane sestavine);
- značilna obstoječa parcelna struktura, velikost in oblika parcel ter členitve (živice, vodotoki z obrežno vegetacijo, osamela drevesa);
- odnos med krajinsko zgradbo oziroma prostorsko podobo in stavbo oziroma naseljem,
- preoblikovanost reliefa in spremljajoči objekti, grajene strukture, gradiva in konstrukcije ter likovni elementi.

Območje vrtnoarhitekturne dediščine, varuje se:

- zasnova (oblika, struktura, velikost, poteze);
- grajene in naravne sestavine (vrtna oprema, likovni elementi, rastline, vodni motivi, relief);
- rastišče z ustreznimi ekološkimi razmerami, ki so potrebne za razvoj in obstoj rastlin;
- vsebinska, funkcionalna, likovna in prostorska povezanost med sestavinami prostorske kompozicije in stavbami ter površinami, pomembnimi za delovanje celote.

Območje memorialne dediščine, varuje se:

- avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta;
- vsebinski, simbolni in prostorski odnos med dediščino in okolico ter vedutami.

Območje druge dediščine, varuje se:

- avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta ali naprave;
- osnovna namembnost ali primarna raba objekta ali naprave in način njenega delovanja;
- vsebinski in prostorski odnos med dediščino in okolico.

Posegi v kulturno dediščino

ZVKD-1 [44] predpisuje obveznost pridobitve kulturnovarstvenega soglasja:

- kulturnovarstveno soglasje za poseg (28. člen ZVKD-1) [44];
- kulturnovarstveno soglasje za izvedbo raziskave in odstranitve arheološke ostaline ali dediščine (31. člen ZVKD-1) [44];

Za poseg v enoto kulturne dediščine se štejejo vsa dela, dejavnosti in ravnanja, ki kakorkoli spreminjajo videz, strukturo, notranja razmerja in uporabo kulturne dediščine ali jo uničujejo, razgrajujejo ali spreminjajo njeno lokacijo. To so tudi vsa dela, ki se štejejo za vzdrževanje objekta skladno s predpisi s področja graditve objektov, in drugi posegi v prostor, ki se ne štejejo za gradnjo in so dopustni na podlagi prostorskega akta ali drugih predpisov. Zaradi zagotavljanja strokovnega nadzora je o načrtovanih posegih (npr. sanitarna sečnja, izbiralno redčenje ter spravilo in odvoz drevnine iz gozda) treba predhodno pisno obvestiti pristojno območno enoto ZVKDS.

Kadar je načrtovan poseg v enoto kulturne dediščine pod določenimi kulturnovarstvenimi pogoji sprejemljiv in so posegi načrtovani v območjih arheološke dediščine, je treba pridobiti tudi soglasje za raziskavo in odstranitev arheološke ostaline po 31. členu ZVKD-1, ki ga izdaja Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije [44].

5.3.9 Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti

SPLOŠNE VARSTVENE USMERITVE

Z namenom ohranjanja biotske raznovrstnosti in varovanja vseh zavarovanih in ogroženih prostoživečih vrst v GGO, torej tudi vrst, ki se nahajajo izven varovanih območij narave, naj

se pri vseh posegih in dejavnostih na območju gozdnega prostora, upoštevajo varstvene usmeritve in priporočila, ki so navedena v nadaljevanju.

Krajinski vidik

- Ohranja in vzdržuje naj se razgibano strukturo in vrstno raznolikost habitatov, z ohranjanjem in vzdrževanjem gozdnih robov, gozdnih jas in košenic, vodnih in drugih mokrotnih ekosistemov v gozdu in gozdnem prostoru (mlak, luž, kaluž, izvirov, studencev), grmišč in drugih negozdnih ekosistemov (melišč, skalovij ipd.) v gozdu in gozdnem prostoru.
- Ohranja naj se gozdne površine, ki pomembno vplivajo na krajinsko in biotsko pestrost, ki členijo krajino in predstavljajo vezni člen med posameznimi območji. Ohranja naj se gozdno vegetacijo in gozdne koridorje ob stoječih vodah in vodotokih ter posamezna drevesa, skupine gozdnega drevja, gozdne otoke in omejke v kmetijski in urbani krajini.
- Naravnemu razvoju naj se prepusti dele gozda, ki so pomembni življenjski prostor redkih in ogroženih živalskih ali rastlinskih vrst, oziroma naj se v njih ustrezno prilagojeno gospodari podrejeno funkciji ohranjanja biotske raznovrstnosti (mreža ekocelic).
- Skrbi naj se za neokrnjen, razgiban gozdni rob, s stopničasto strukturo in pestro zgradbo drevesnih in grmovnih vrst.
- Na predelih, kjer se pojavljajo invazivne tujerodne vrste (npr. japonski dresnik, zlata rozga in druge vrste), naj se le-te odstranjuje in omejuje (predvsem z ohranjanjem stalnega zastora odraslih dreves in ustreznim pomlajevanjem drevesnih vrst).

Drevesna sestava in zgradba sestojev

- Ohranja ali vzpostavlja naj se naravna oziroma naravi čim bolj podobna drevesna sestava gozdnih življenjskih združb;
 - pospešuje naj se razvoj čim večje genetske pestrosti tako med vrstami kot tudi znotraj posameznih drevesnih, grmovnih in drugih rastlinskih vrst, še posebej redkih, zaščitene in ogroženih;
 - ohranja in pospešuje naj se redke (minoritetne) drevesne in grmovne vrste ter vse plodonosne drevesne in grmovne vrste.
- Ohranjanja naj se grmovno in zeliščno vegetacijo, ki ne ovira naravnega pomlajevanja in razvoja gozdnega mladja.
- V večnamenskih gozdovih naj se vzpostavi in ohranja zadostni delež sestojev z odraslim drevjem (npr. najmanj 40 % delež sestojev z odraslim drevjem (debeltaki, sestoji v obnovi, raznomerni in prebiralni sestoji)).
- Zagotavlja naj se zadostne količine odmrle biomase, s čim večjo vrstno in debelinsko pestrostjo. Zagotovi naj se čim bolj enakomerno prostorsko razporeditev odmrle biomase in zadosten delež odmrle mase tudi v najdebelejših debelinskih razredih.
- Drevesa z dupli in poldupli, votla, odmrta in odmirajoča drevesa, naseljena z glivami ter živalskimi vrstami in drevesa z gnezdi ter drevesa večjih dimenzij in posebnih oblik ter varietet, naj se načrtno pušča v gozdu in ohranja kot habitatno drevje.
- V sestojih naj se izbira posamezna drevesa ali majhne skupine drevja, ki se jih pušča do pozne starosti oziroma do starosti dveh proizvodnih dob.

Pomlajevanje in obnova

- Obnova gozdov v sestojih, v katerih je naravna obnova otežena, mladje pa slabih zasnov, neustrezne vrstne sestave in genetske pestrosti, naj se izvaja z ukrepi umetne obnove s sadnjo rastiščem primernih drevesnih vrst in ustreznih provenienc.
- Ob studencih, izviroh, kalužah in podzemnih jamah naj se vzpostavi in ohranja naravna vegetacija s tesnejšim sklepom, ob pomladitvah pa se z daljšimi pomladitvenimi obdobji zagotavlja stalno zastrtost tal teh objektov in njihove bližnje okolice.

Sečnja, spravilo in gozdna tehnika

- Posegi, dejavnosti ter druga ravnanja v gozdu in gozdnem prostoru naj se izvajajo v času in na način, ki najmanj ogroža gozdne ekosisteme. Prilagaja naj se zahtevam živalskih in rastlinskih vrst, predvsem zahtevam redkih in ogroženih vrst. Z namenom varovanja prostoživečih živali in zagotavljanja potreb le-teh po miru se lahko na gozdnih cestah ali njihovih odsekih, ki potekajo preko oziroma v ožjem območju gnezdišč, zimovališč, ipd., zlasti v primerih povečanega obsega rabe le-teh s strani obiskovalcev in drugih uporabnikov gozda, določi poseben režim prometa oziroma uporabe posamezne gozdne ceste z opozorilnimi tablami, znaki oziroma na drugačen ustrezen način.
- Pri izvajanju del in posegov v gozdu in gozdnem prostoru naj se uporabljajo stroji in tehnologija z najmanjšim negativnim vplivom na habitate oziroma rastišča.
- Zbiranje in vlačenje gozdnih lesnih sortimentov ter gradnja gozdnih prometnic naj se ne izvaja preko rastišč redkih in ogroženih rastlinskih vrst in preko pomembnejših habitatov živalskih vrst (kaluž, brlogov itd.).

Druge usmeritve

- Treba je osnovati mirne cone ali omejiti gibanje obiskovalcev gozda v območjih habitatov ogroženih živalskih vrst, ki so občutljive za vznemirjanje (npr. divji petelin, velika uharica). Gre predvsem za območje orla belorepca na Borovski gori, širše območje Krokarja, Petelinjeka in Goteniškega Snežnika.

Za gozdove, ki so vključeni v območja Nature 2000 ali EPO, so predpisane posebne usmeritve za ohranjanje ugodnega stanja posameznih vrst, ki jih je treba pri gospodarjenju z gozdovi upoštevati - Naravovarstvene smernice za gozdnogospodarski načrt GGO Kočevje 2021-2030 [24].

GOZDOVI V OBMOČJIH NATURA 2000 IN EKOLOŠKO POMEMBNIH OBMOČJIH

Splošne varstvene usmeritve, ki veljajo za vsa območja Natura 2000 znotraj GGO

Na Natura območjih naj se posege in dejavnosti načrtuje tako, da se v čim večji možni meri:

- ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst;
- ohranja ustrezne lastnosti abiotiskih in biotskih sestavin habitatnih tipov, njihove specifične strukture ter naravne procese ali ustrezno rabo;
- ohranja ali izboljšuje kakovost habitata rastlinskih in živalskih vrst, zlasti tistih delov habitata, ki so bistveni za najpomembnejše življenjske faze kot so zlasti mesta za razmnoževanje, skupinsko prenočevanje, prezimovanje, selitev in prehranjevanje živali;
- ohranja povezanost habitatov populacij rastlinskih in živalskih vrst in omogoča ponovno povezanost, če je le-ta prekinjena.

Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, naj se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

Čas izvajanja posegov, opravljanja dejavnosti ter drugih ravnanj naj se kar najbolj prilagodi življenjskim ciklom živali in rastlin tako, da se:

- živalim prilagodi tako, da poseganje oziroma opravljanje dejavnosti ne, ali v čim manjši možni meri, sovpada z obdobji, ko potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti, zlasti v času razmnoževalnih aktivnosti, vzrejanja mladičev, razvoja negibljivih ali slabo gibljivih razvojnih oblik ter prezimovanja,
- rastlinam prilagodi tako, da se omogoči semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja.

Na Natura območja naj se ne vnaša živali in rastlin tujerodnih vrst ter gensko spremenjenih organizmov.

Upošteva se tudi priporočilo 6, ki presega GGN GGO, iz Okoljskega poročila na strani 182 [37] glede protokola za sanacijo posledic ujm v predelih, pomembnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti in varstva narave.

Podrobnejše in konkretne varstvene usmeritve za območja Natura 2000

Podrobnejše varstvene usmeritve so navedene v tabelarični obliki v Prilogi 6.1 »Cilji in ukrepi« programa upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2015-2020 (v nadaljevanju PUN) oziroma so dodatno določene v naravovarstvenih smernicah, kjer se določijo konkretne varstvene usmeritve za doseganje podrobnejših varstvenih ciljev oziroma izvajanje podrobnih varstvenih ukrepov (PUN, Poglavje 3). Konkretne varstvene usmeritve po upravljavskih conah naj se v skladu z veljavnim PUN smiselno vključijo v pripravo gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot.

Konkretne usmeritve za vsa območja Natura 2000 so:

- Nadaljuje naj se z izvajanjem trajnostnega, sonaravnega in večnamenskega gospodarjenja z gozdom.
- Ohranja naj se čimbolj strnjene gozdne komplekse brez večjih infrastrukturnih posegov ter fragmentacije.
- Ohranja naj se uravnoreženo razmerje razvojnih faz in zgradbe gozdov. Zagotavlja naj se čim bolj naravno drevesno sestavo ter omogoča naravno pomlajevanje.
- Pospešuje naj se minoritetne, ogrožene in plodonosne drevesne in grmovne vrste.
- Na območja Natura 2000 naj se ne vnaša živali in rastlin tujerodnih vrst ter gensko spremenjenih organizmov.
- Še naprej naj se ohranja vsaj 3 % mrtve lesne mase od celotne lesne zaloge. Izboljša naj se debelinska struktura odmrlega in odmirajočega drevja v prid debelejšemu drevju B in C razširjenega debelinskega razreda.
- Ohranja naj se območja, kjer se ne gospodari z gozdom.
- Ohranja naj se gozdne otoke, skupine odraslega drevja in vegetacijske pasove v kulturni krajini.
- Varujejo, vzpostavljajo in vzdržujejo naj se naravna zatočišča ter strukture živalskih in rastlinskih vrst v območju posebnih biotopov (travišč, izvirov, brezen, kaluž, brlogov, ...). Tovrstnim habitatom naj se določi 1. stopnja poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.
- Preko nahajališč, zatočišč ter drugih posebnih habitatov naj se ne trasira gozdnih prometnic.
- Čas izvajanja posegov, opravljanja dejavnosti ter drugih ravnanj naj se kar najbolj prilagodi življenjskim ciklom živali in rastlin.
- Zagotovi naj se uravnoreženo stanje med rastlinsko in živalsko komponento.
- Neselektivnih kemičnih sredstev za zatiranje škodljivih organizmov v gozdu naj se ne uporablja.
- Rekreatijske in turistične dejavnosti naj se usmerja izven najboljčutljivejših območij ohranjanja narave.
- Poveča naj se površine negospodarjenih gozdov v varovanih območjih s prednostnim usmerjanjem v upravljalvske cone.
- Ekocelice naj se prioritetno oblikuje znotraj upravljalvske cone za vrste, vezane na negospodarjene gozdove, v območjih že do sedaj negospodarjenih gozdov oziroma gozdov z nizko intenziteto gospodarjenja v zadnjih 20 letih in v varstvenem pasu gozdnih rezervatov; ključen pogoj je primernost habitatov, pri čemer se zgledujemo po primerih dobrih praks in izdelanih priročnikih (Support, Life Kočevsko).
- Ohranja naj se delež površine gozdov s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera nad 30 %.
- Delež površine gozdov s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera naj se zagotavlja na predpisani vrednosti znotraj UC (50 %), podan v Prilogi 14 načrta.

- Ohranja naj se površine gospodarskih gozdov z nizko intenziteto gospodarjenja s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera, ki so hkrati del UC.
- Ohranja naj se površine varovalnih gozdov s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera z nizko intenzivnostjo gospodarjenja, ki so hkrati del UC, v kolikor to ni v neskladju z zagotavljanjem varovalnih učinkov gozda.
- Proizvodne dobe v posameznih UC naj se prilagaja glede na naravovarstvene smernice [24] ob upoštevanju strateških usmeritev glede ohranjanja površine varovalnih in gospodarskih gozdov z nizko intenziteto gospodarjenja in zagotavljanja ustreznega razmerje razvojnih faz in zgradbe gozda.
- Pri obnovi gozdnih sestojev v posameznih UC naj se upošteva usmeritve za velikost pomladitvenih jeder, podane v naravovarstvenih smernicah oziroma v PUN za posamezne upravljavske cone oziroma vrste.

Sklep vlade št. 00719-6/205/13 z dne 09. 04. 2015 nalaga ministrstvu in drugim državnim organom ter izvajalcem javnih pooblastil, ki so v PUN določeni kot izvajalci ukrepov, da do izteka programskega obdobja te ukrepe tudi izvedejo. S sklepom vlade št. 35600-5/2020/4 z dne 7.1.2021 je vlada podaljšala uporabo podrobnih varstvenih ciljev in ukrepov za njihovo doseganje iz PUN, do sprejetja novega programa upravljanja v letu 2022.

Pregled območij Natura 2000 in evropsko pomembnih vrst in habitatnih tipov je v Prilogi 12, konkretne varstvene usmeritve iz naravovarstvenih smernic po upravljavskih conah so prikazane v Prilogi 14.

Splošne varstvene usmeritve, ki veljajo na vseh ekološko pomembnih območjih (EPO)

Na ekološko pomembnih območjih, ki niso tudi posebna varstvena območja, so vsi posegi in dejavnosti možni, načrtuje pa se jih tako, da se v čim večji možni meri ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst, njihova kvaliteta ter povezanost habitatov populacij in omogoča ponovno povezanost, če bi bila le-ta z načrtovanim posegom ali dejavnostjo prekinjena. Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, naj se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

Varstvene usmeritve in priporočila za ohranjanje biotske raznovrstnosti izven varovanih območij

V vseh gozdovih naj se pospešuje oziroma vzpostavlja biotsko raznovrstnost z ohranjanjem in vzdrževanjem pestre ekosistemske zgradbe gozdov. Vse dejavnosti v gozdu in gozdnem prostoru se morajo izvajati na način, da se zagotavljajo ustrezni pogoji za ohranitev čim večje pestrosti habitatov in ustrezni življenjski pogoji za razvoj rastlinskih in živalskih vrst, zlasti redkih in ogroženih.

5.3.10 Varovalni in zaščitni gozdovi

Splošne usmeritve:

V varovalnih gozdovih, določenih z Uredbo, je pri gospodarjenju treba upoštevati režim gospodarjenja varovalnih gozdov, kot jih določa Uredba [29];

Posegi, ki niso povezani z gospodarjenjem z varovalnimi gozdovi in ne bodo bistveno negativno vplivali na funkcije gozdov, zaradi katerih je bil gozd razglašen za varovalni gozd, se lahko izvedejo le na podlagi predhodno pridobljenega dovoljenja, ki ga izda Ministrstvo.

Gozdnogojitveni ukrepi

Gospodariti z daljšimi proizvodnimi in pomladitvenimi dobami.

Pospeševati šopasto rast dreves v vseh razvojnih fazah, hkrati se ohranja in pospešuje mreža stabilnih dreves, ne glede na kvaliteto lesa.

Jakost gozdnogojitvenega ukrepanja (sečnja in gojitvena dela) v gozdovih s poudarjeno varovalno in zaščitno funkcijo določiti glede na karakteristike terena in stanja sestojev.

Zagotavljati stalno in trajno pokrovnost tal z naravno gozdno vegetacijo v obliki stabilnih, vertikalno in horizontalno primerno strukturiranih gozdnih sestojev.

Pospeševati rastišču in naravni nevarnosti primerno drevesno sestavo, ki najbolje zagotavlja uresničevanje varovalne in zaščitne funkcije gozda.

Zagotavljati pravočasno obnovo ter z ureditvijo odnosov gozd - divjad zagotoviti naravno pomlajevanje in ustrezno, rastišču primerno, vrstno pestrost.

Temeljiti na minimalni negi, kjer je ta nujno potrebna za izboljšanje ali ohranitev zagotavljanja varovalne in zaščitne funkcije gozdov.

Za preprečitev degradacije tal je treba pri vseh ukrepih skrbeti za zaščito in ohranitev tal, predvsem na območjih plitvih in občutljivih tal. Pravočasno odstranjevati nestabilna in fiziološko prestara drevesa, ki ne zagotavljajo ohranjanja varovalne in zaščitne funkcije gozda oziroma lahko povzročijo erozijske procese.

Z izvajanjem doslednega nadzora nad stanjem hudourniških strug in ustreznim gospodarjenjem z gozdom v širšem zalednem območju posameznega hudournika (nižje lesne zaloge in redno odstranjevanje težkega, nestabilnega ter odmrlega drevja) skrbeti za čim manjši vnos lesenega plavja v vodotok.

Pri gospodarjenju z gozdovi upoštevati tudi druge funkcije gozdov, pri čemer pa posegi, ki bi okrnili varovalno ali zaščitno funkcijo gozdov niso dovoljeni.

Povečana tveganja zaradi podnebnih sprememb je v gorskih gozdovih z močno poudarjeno varovalno in zaščitno funkcijo treba reševati z ohranitvijo in oblikovanjem rastišču prilagojenih mešanih sestojev.

Izvajanje ukrepov mora spremljati preverjanje uspešnosti ukrepov in stalen proces učenja na podlagi zbranih izkušenj z namenom izboljšanja učinkovitosti gospodarjenja s temi gozdovi in izboljšanja informacij o strukturi gozda, ki zagotavlja maksimalni varovalni učinek.

Usmeritve, ki izhajajo iz zakona o vodah, in usmeritvah DRSV [30]

Po zakonu o vodah naj se pri vseh posegih v gozd in gozdni prostor ter načrtovanju in umeščanju gozdnih prometnic na ogroženih območjih, kot so erozijska, plazljiva, plazovita in poplavna območja, upoštevajo veljavni predpisi s področja upravljanja z vodami in usmeritve Direkcije RS za vode.

Poplavna območja

Za poplavna območja se določijo vodna, priobalna in druga zemljišča, kjer se voda zaradi naravnih dejavnikov občasno prelije izven vodnega zemljišča. Na poplavnem območju so v skladu s 86. členom Zakona o vodah prepovedane vse dejavnosti in vsi posegi v prostor, ki imajo lahko ob poplavi škodljiv vpliv na vode, vodna in priobalna zemljišča ali povečujejo poplavno ogroženost območja, razen posegov, ki so namenjeni varstvu pred škodljivim delovanjem voda. Poplavna območja so prikazana v poglavju 12, na karti M.

Načrtovani posegi v GGN morajo biti usklajeni z omejitvami iz 86. člena ZV-1 [39] ter pogoji in omejitvami iz Uredbe [45]. Ohraniti je treba obstoječe retencijske površine, ureditve pa načrtovati celovito, s ciljem zmanjševanja obstoječe poplavne ogroženosti.

Erozijska območja

Za erozijsko območje se določijo zemljišča, ki so stalno ali občasno pod vplivom površinske, globinske in bočne erozije vode. Erozijska območja so prikazana v poglavju 12, na karti O. Na erozijskem območju je v skladu s 87. členom ZV-1 [39] prepovedano:

- poseganje v prostor na način, ki pospešuje erozijo in oblikovanje hudournikov;
- ogoljevanje površin;
- krčenje tistih gozdnih sestojev, ki preprečujejo plazenje zemljišč in snežne odeje, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije;
- zasipavanje izvirov;
- nenadzorovano zbiranje ali odvajanje zbranih voda po erozivnih ali plazljivih zemljiščih;
- omejevanje pretoka hudourniških voda, pospeševanje erozijske moči voda in slabšanje ravnovesnih razmer;
- odlaganje ali skladiščenje lesa in drugih materialov;
- zasipavanje z odkopnim ali odpadnim materialom;
- odvzemanje naplavin z dna in brežin, razen zaradi zagotavljanja pretočne sposobnosti hudourniške struge;
- vlačenje lesa (spravilo lesa po tleh);

Plazljiva območja

Za plazljivo območje se v skladu z 88. členom ZV-1 [39] določijo zemljišča, kjer je zaradi pojava vode in geološke sestave tal ogrožena stabilnost zemeljskih ali hribinskih sestojev. Plazljiva območja so prikazana v poglavju 12, na karti N. Na plazljivem območju lastnik zemljišča ali drug posestnik ne sme posegati v zemljišče tako, da bi se zaradi tega sproščalo gibanje hribin ali bi se drugače ogrozila stabilnost zemljišča. Na tem območju je prepovedano:

- zadrževanje voda, predvsem z gradnjo teras, in drugi posegi, ki bi lahko pospešili zamakanje zemljišč;
- poseganje, ki bi lahko povzročilo dodatno zamakanje zemljišča in dvig podzemne vode;
- izvajati zemeljska dela, ki dodatno obremenjujejo zemljišče ali razbremenjujejo podnožje zemljišča;
- krčenje in večja obnova gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, ki pospešuje plazenje zemljišč.

Na območjih, kjer je predvidena ali se zaradi ujm izvaja intenzivna sečnja, je preredčene in ogoljene površine treba ustrezno protierozijsko zavarovati ter predvideti in izvesti ukrepe, ki bodo zagotavljali ustrezno stabilnost brežin in preprečevali povečan odtok padavin in plavja s teh površin. Ukrepi morajo biti usklajeni s področjem upravljanja z vodami in celovito sistematiko upravljanja in urejanja voda.

Za plazovito območje se v skladu z 89. členom ZV-1 [39] določijo zemljišča, kjer zaradi klimatskih in topografskih razlogov redno prihaja do pojava snežnih plazov ali pa obstoja velika verjetnost, da se pojavijo. Na tem območju je prepovedano krčenje gozdov, izravnavanje terena ter preusmerjanje snežnih plazov in ustaljenih naravnih poti na porasla, labilna ali drugače ogrožena zemljišča

Za izboljšanje usmerjanja gospodarjenja na ogroženih območjih po zakonu o vodah je potrebno izboljšati podlage, kot določa Priporočilo 6 na strani 181 Okoljskega poročila [37].

Usmeritve za gospodarjenje z gozdovi na območjih skalnih podorov (padajoče kamenje in skale):

- oblikovati strukturirane sestoje s široko porazdelitvijo drevja različnih dimenzij in mozaikom različnih razvojnih faz;

- odstranjevanje drevja z debelimi koreninami na območjih proženja skalnih podorov (pečine), kjer drevesa s koreninami delujejo kot klini in lahko povzroči podore;
- puščanje visokih panjev in prečno ležečih debel.

Posebnosti vezane na zaščitno funkcijo

Na območjih gozdov s poudarjeno zaščitno funkcijo veljajo usmeritve za varovalno funkcijo (praviloma se ti funkciji prekrivata), ki so prilagojene naravni nevarnosti pred katero ščitijo:

- z ukrepanjem ohranjati oziroma pospeševati strukturo gozda, ki glede na prisotno naravno nevarnost (padajoče kamenje, plazovi...) zagotavlja najbolj optimalno zaščito;
- po opravljeni sečnji in spravilu je treba vzpostaviti gozdni red in sanirati vse nastale poškodbe na gozdnih prometnicah in urediti njihovo odvodnjavanje;
- na erodibilnih strmih pobočjih se izogniti vsakršnim posegom, ki povečujejo nevarnost površinske in globinske erozije (npr. gradnje infrastrukture in drugih objektov). Gozdnih vlak in cest naj se na strmih in erodibilnih tleh ne gradi;
- čas sečnje in drugih ukrepov v gozdu mora biti prilagojen infrastrukturnemu objektu, zaradi katerega je poudarjena funkcija.

Druge usmeritve

- Ohranjati površine varovalnih gozdov s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera z nizko intenzivnostjo gospodarjenja, ki so hkrati del UC, v kolikor to ni v neskladju z zagotavljanjem varovalnih učinkov gozda.
- Na nižji ravni upoštevati tudi priporočilo 11 iz Okoljskega poročila na strani 181 [37] glede ohranjanja biotske raznovrstnosti v varovalnih gozdovih.

5.3.11 Upravljanje z vodami

V vseh gozdovih s poudarjeno hidrološko funkcijo na prvi in drugi stopnji, moramo režim gospodarjenja prilagoditi funkciji in stopnji poudarjenosti funkcije. Na teh površinah je potrebno spoštovati predpisane varstvene režime in vsak poseg v prostor skrbno proučiti.

Usmeritve za krepitev hidrološke funkcije izhajajo iz Zakona o vodah (ZV-1) [39] in so obširno predstavljene v Usmeritvah s področja upravljanja z vodami za pripravo GGN [30], ki jih je izdala Direkcija Republike Slovenije za vode (v nadaljevanju DRSV).

Splošne usmeritve

Rabo in druge posege v vode, vodna in priobalna zemljišča ter zemljišča na varstvenih in ogroženih območjih ter kmetijska, gozdna in stavbna zemljišča je treba programirati, načrtovati in izvajati v skladu s 5. členom Zakona o vodah - ZV-1 [39] tako, da se ne poslabšuje stanje voda, da se omogoča varstvo pred škodljivim delovanjem voda, ohranjanje naravnih procesov, naravnega ravnovesja vodnih in obvodnih ekosistemov ter varstvo naravnih vrednot in območij, varovanih po predpisih o ohranjanju narave.

Površinske vode se po pomenu, ki ga imajo za upravljanje voda, razvrstijo v 1. in 2. red. Vode 1. reda so navedene v Prilogi, ki je sestavni del ZV-1 [39], preostale vode pa so vode 2. reda.

Vodna in priobalna zemljišča so opredeljena v 11. in 14 členu ZV-1 [39], meje vodnega zemljišča tekočih voda pa še podrobneje v Pravilniku [46].

Na vodnem in priobalnem zemljišču so prepovedane dejavnosti in vsi posegi v prostor, ki bi lahko imeli škodljiv vpliv na vode, vodna in priobalna zemljišča, ogrožali stabilnost vodnih in priobalnih zemljišč, zmanjševali varnost pred škodljivim delovanjem voda, ovirali

normalen pretok vode, plavin in plavja, onemogočali obstoj in razmnoževanje vodnih in obvodnih organizmov.

Na vodnem in priobalnem zemljišču ter na območju presihajočih jezer ni dovoljeno posegati v prostor, razen za izjeme, ki jih določa 37. člen ZV-1 [39]:

- gradnja objektov javne infrastrukture, komunalne in druge infrastrukture ter komunalnih priključkov na javno infrastrukturo, vendar le na krajših odsekih, kjer zaradi naravnih prostorskih omejitev ni možen drugačen potek trase;
- gradnjo objektov grajenega javnega dobra po ZV-1 [39] ali drugih zakonih;
- ukrepe, ki se nanašajo na izboljšanje hidromorfoloških in bioloških lastnosti površinskih voda;
- ukrepe, ki se nanašajo na ohranjanje narave;
- gradnja objektov, potrebnih za rabo voda, ki jih je za izvajanje vodne pravice nujno zgraditi na vodnem oziroma priobalnem zemljišču (npr. objekt za zajem ali izpust vode) zagotovitev varnosti plovbe in zagotovitev varstva pred utopitvami v naravnih kopališčih;
- gradnja objektov, namenjenih varstvu voda pred onesnaženjem;
- gradnja objektov, namenjenih obrambi države, zaščiti in reševanju ljudi, živali in premoženja ter izvajanju nalog policije;
- gradnjo pomožnih kmetijsko-gozdarskih objektov zunaj območij naselij na priobalnem zemljišču vodotokov 1. reda, vendar z zagotovljenim minimalnim 15 metrskim odmikom od meje vodnega zemljišča.

Pri načrtovanju je treba upoštevati določbe 84. člena ZV-1 [39], da so na vodnem in priobalnem zemljišču prepovedane dejavnosti in posegi v prostor, ki bi lahko:

- ogrožali stabilnost vodnih in priobalnih zemljišč;
- zmanjševali varnost pred škodljivim delovanjem voda;
- ovirali normalen pretok vode, plavin in plavja;
- onemogočili obstoj in razmnoževanje vodnih in obvodnih organizmov.

Na vodnem in priobalnem zemljišču je v skladu z določbo 68. člena ZV-1 [39] prepovedano:

- odlaganje in pretovarjanje nevarne snovi v trdni, tekoči ali plinasti obliki,
- odlaganje ali odmetavanje odkopnih ali odpadnih materialov ali drugih podobnih snovi,
- odlaganje odpadkov.

Na vodovarstvenih območjih (skladno s 74. členom ZV-1 [39] jih določi vlada), določenih z namenom zavarovanja vodnega telesa, je treba pri načrtovanju posegov dosledno upoštevati mejo vodovarstvenega območja in njegovih notranjih območij ter vodovarstveni režim iz veljavnega predpisa, ki ureja vodovarstveno območje (predpisi, sprejeti na podlagi 74. člena oz. 60. Zakona o vodah [39]).

Za načrtovane posege na vodovarstvena območja, za katere je predpisana izdelava elaborata »Analiza tveganja za onesnaženje«, mora biti strokovna podlaga izdelana in revidirana ob smiselni uporabi Pravilnika o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja [33] na podlagi vseh razpoložljivih podatkov.

V okviru usklajevanja posegov v vodovarstvena območja in varovane pasove vodotokov je treba redno sodelovanje s službo pristojno za vode in z upravnimi organi, pri nadzoru virov pitne vode in drugih posegih v varovana, ogrožena in varstvena območja (vodna in priobalna zemljišča, poplavna območja, vodovarstvena območja).

Usmeritve za gospodarjenje z gozdovi

- zagotavljati ustrezno razmerje razvojnih faz in pospeševati ustrezno drevesno sestavo;
- vzdrževati primerno stopnjo gozdnatosti, ustrezno strukturo in ohranjenost gozdov, ki ugodno vplivajo na odtok vode;

- ustvarjanje pogojev za uspešno naravno obnovo gozdov na ravni vodozbirnega območja;
- uporabljati naravi prijazno tehnologijo in naravi neoporečne stroje;
- prilagoditi gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic;
- prilagoditi način skladiščenja in spravila lesa;
- preprečiti onesnaženje vodnih virov, upoštevati omejitve pri sečnji in spravilu za preprečevanje onesnaženja;
- ohranjati ustrezno širino obvodne vegetacije in zagotavljati stalno pokrovnost vegetacije na vodozbirnih območjih;
- prilagoditi časovno izvedbo sečnje, izdelave in spravila;
- prilagoditi gospodarjenje v okolici kraških jam, izvirov in studencev;
- takojšnja sanacija poškodovanih gozdov v območju prve stopnje poudarjenosti hidrološke funkcije;
- pri gradnji prometnic ohranjanje vegetacije obvodnega pasu;
- stalno sodelovanje z vodarji in upravnimi organi pri nadzoru virov pitne vode in drugih posegih v varovana in varstvena območja (vodna in priobalna zemljišča ter vodovarstvena območja).

Usmeritve za izvedbo del v gozdovih

Gradnja gozdarskih objektov in gozdnih prometnic ter transport ali skladiščenje lesa v neposredni bližini vodotokov (priobalno zemljišče) ali preko izvirov niso dopustni. Prav tako ni dovoljeno spravilo lesa po potokih (jarkih). Pri delu v gozdu se ne sme uporabljati strupenih premazov in biocidov. Točenje goriv in bio-maziv je treba izvajati izven vodozbirnih območij. Pri uporabi gozdne mehanizacije je treba upoštevati zlasti naslednje:

- Obvezna je uporaba biološko razgradljivih olj za mazanje motornih žag ter v hidravličnih sistemih strojev in tehnična brezhibnost vozil pri vseh gozdarskih delih.
- Pranje, vzdrževanje oziroma popravilo gozdne mehanizacije naj se v gozdu ne izvaja.
- Parkirna mesta za gozdno mehanizacijo in pretakalne ploščadi morajo biti ali tlakovane ali pa imeti pod vozili postavljene lovilne posode ali pivnike, da se prepreči iztekanje nevarnih tekočin v tla.
- V primeru izlitja nafte in naftnih derivatov na pretakalni ploščadi ali v gozdu, je treba onesnaženje omejiti, razlite nevarne snovi pa s pomočjo ekološke opreme (pivniki, granulati) pobrati v ustrezne posode.
- Vodne vire ter ostale objekte povezane z vodami je treba vrisati v gojitvene načrte. Vodne vire ter bližnjo okolico je treba občasno očistiti in urediti dostope, kjer je to smiselno. V kale, kaluže, izvire in druge vodne vire se ne sme polagati kamene soli ali drugih snovi, ki spreminjajo kvaliteto vode. Solnic se ne sme postavljati v območju 50 m od vodnega vira.
- Divja odlagališča odpadkov je treba evidentirati in sanirati.

Smernice za ogrožena območja po zakonu o vodah (plazljiva, plazovita, erozijska in poplavna) so obravnavana v poglavju 5.3.10 Varovalni in zaščitni gozdovi. Usmeritve za pridobitev vodnega soglasja in pravice graditi so navedene v poglavju 5.3.4.

5.3.12 Gozdni rezervati in raziskovalni objekti

Na območju GGO Kočevje je 42 gozdnih rezervatov; 38 gozdnih rezervatov z blažjim in 4 rezervati s strogim varstvenim režimom. Slednji predstavljajo pragozdne ostanke: Pragozd Krokar, Pragozd Strmec, Pragozd Prelesnikova koliševka in Pragozd Rajhenavski Rog. Gozdni rezervat Pragozd Krokar je od leta 2017 uvrščen na UNESCO seznam svetovne dediščine. Gozdni rezervati predstavljajo 1,3 % vseh gozdov GGO.

V gozdnih rezervatih se lahko ukrepa samo v skladu z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom [29]. Prepuščeni so samodejnim naravnim procesom z namenom spremljanja in raziskovanja razvoja gozdov. V gozdnih rezervatih veljajo splošne usmeritve za razglašene gozdne rezervate, ki jih določa Uredba [29], ločeno na režim, ki je lahko strožji ali blažji. Opravljanje posameznih raziskovalnih ali izobraževalnih nalog je dovoljeno z odobritvijo ministrstva, po podanem mnenju ZGS in ZRSVN.

Podrobne usmeritve za gozdne rezervate:

- Vzpostaviti sistem stalnega spremljanja stanja in razvoja gozdnih rezervatov ter obstoječih in morebitnih novih raziskovalnih ploskev. Temu mora slediti ureditev javno dostopne zbirke in evidence zunanjih raziskav, ki se izvajajo ali so se izvedle v gozdnih rezervatih. S proaktivnim programom sodelovanja z znanstveno-raziskovalnimi institucijami naj se določi tematike raziskovalnih del in intenzivira raziskovalno dejavnost.
- Povečati obseg raziskovalnih dejavnosti v rezervatih ali nadaljevati z začetimi raziskavami.

Meje gozdnih rezervatov na terenu morajo biti vidno označene z dvojno polno črto modre barve na robnih drevesih v smeri gozdnega rezervata. V naslednjem ureditvenem obdobju je treba označbe meja obnoviti, na določenih, bolj obiskanih predelih, tudi zgostiti. Ob bolj obiskanih rezervatih, skozi katere so speljane uradno določene pešpoti, je predvidena obnovitev informativnih in usmerjevalnih tabel ter interpretativnih učil. Pri vsakem rezervatu (ob vstopnih točkah, javnih poteh) so predvidene označevalne table z osnovnimi informacijami, ki vsebujejo ime gozdnega rezervata, režim upravljanja...

Pri načrtovanju širše ureditve pešpoti je treba upoštevati celovitost tovrstne ureditve na celotnem območju OE Kočevje (ali širše).

Na območju gozdnih rezervatov je treba spremljati število in gibanje obiskovalcev ter njihove vplive ter obisk usmerjati izključno na urejene poti, ki morajo biti zato ustrezno opremljene in vzdrževane.

V gozdnih rezervatih z izrazito poučno vlogo (GPN Kofel in GPN Željske jame) se načrtuje vzpostavitev učne poti.

Ob pojavu prekomerne namnožitve podlubnikov je ob pešpoteh treba postaviti obvestila o razlogih ne ukrepanja v gozdnih rezervatih.

Na OE Kočevje se izven gozdnih rezervatov nahaja 7 raziskovalnih ploskev, na petih raziskave izvaja Biotehniška fakulteta, na dveh pa Gozdarski inštitut Slovenije. Pri izvajanju rednih ali izrednih gozdarskih del, se je o izvajanju ukrepov treba posvetovati z nosilcem raziskave na raziskovalni ploskvi. Gospodarjenje na raziskovalnih ploskvah, ob upoštevanju priporočil raziskovalcev, poteka normalno. Ob izdaji rezultatov raziskav naj raziskovalci obvestijo ZGS o možnostih prevzema izvoda rezultatov za lastno zbirko.

Pomembnejše raziskovalno-razvojne naloge:

- pomlajevanje jelke in plemenitih listavcev v jelovo bukovih gozdovih,
- razvoj podmladka po sanacijah podlubnikov in vetroloma,
- uvajanje novih gozdarskih tehnologij - vpliv na ekosistem, tla in kakovost lesa,
- redni popisi in analize stanja ter razvoja Natura 2000 vrst ter habitatnih tipov,
- oblikovanje metodologije za evidentiranje začetnega stanja gozdnih rezervatov v Sloveniji,
- ovrednotenje ekoloških in socialnih funkcij gozda.

5.3.13 Turizem, rekreacija in ostale socialne vloge gozda

Turizem in rekreacija: Gozdove s poudarjeno rekreacijsko in turistično funkcijo, je treba vzdrževati v takšnem stanju, da bodo privlačni za obiskovalce. Obisk naj se usmerja v skladu s členitvijo gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma. Izogibati se je potrebno velikopovršinskim posegom, ki so dopustni le izjemoma, v primeru sanacij posledic različnih ujm. Na razglediščih izvajati vedutno sečnjo. Ob poteh ohranjati zanimiva drevesa (habitatna drevesa, izjemna drevesa) in skupine dreves ter z gospodarjenjem oblikovati pester, strukturiran gozd. V primeru izvajanja gozdarskih del v gozdu je treba pravočasno in na primeren način obvestiti obiskovalce, in poti, za čas izvajanja del, zapreti ali omejiti dostop na poteh. Čas izvajanja del naj bo prilagojen obisku gozda. Zlasti ob bolj obiskanih poteh je potrebno z ustreznimi ukrepi (posek nevarnih dreves, pravočasni sanitarni posek, ...) zagotoviti varnost obiskovalcev. Dosledno izvajati gozdni red na in ob gozdnih prometnicah ter ostalih poteh. Pri izvajanju gozdarskih del na območju planinskih poti je potrebno upoštevati naslednje:

- Trase planinskih poti je treba po končanem delu (sečnja, spravilo) sanirati v skladu s Pravilnikom o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spravilu in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov [40].
- V primeru izvajanja del na območju varovalnega pasu planinske poti je potrebno o tem obvestiti skrbnika planinske poti, še zlasti v primeru potrebe po objavi obvestila o nevarnosti na poti ali začasni zapori poti.
- Pri načrtovanju novih gozdnih prometnic se v največji možni meri upošteva potek planinske poti, ki je razviden iz evidence gospodarske javne infrastrukture.

Aktivno usmerjati turistično in rekreacijsko rabo na za to primerna območja ter na obstoječe, ustrezno označene poti. V gozdovih s poudarjeno varovalno funkcijo je potrebno prilagoditi potek planinskih poti tako, da se ne bi zaradi obiskovalcev povečala erozija in poti na strmih predelih ustrezno zaščititi. Obveščanje javnosti o stanju gozdov, večjih posegih in urejanju rekreacijske infrastrukture, redna vzdrževalna dela infrastrukture (poti, klopi, informacijske table) in povečan strokovni nadzor nad prepovedanim odlaganjem odpadkov ali drugimi motnjami, ki jih povzročajo obiskovalci. Sodelovanje javne gozdarske službe (ZGS) s turističnimi, planinskimi, kolesarskimi društvi ter taborniki, skavti in lokalnimi skupnostmi. Spremljanje turističnega obiska in ocena vpliva na naravo. V primeru negativnega vpliva na naravo, z različnimi ukrepi poskrbeti za razpršitev obiska.

Poučna funkcija: V gozdovih kjer se nahajajo tematske in učne poti, demonstracijski prostori ter gozdne učilnice naj bo gospodarjenje malopovršinsko, z daljšo proizvodno dobo. Ohranja naj se zanimiva drevesa in grmovnice; pospešuje naj se naravna sestava in vrstna pestrost. Izvajati je potrebno reden nadzor zdravstvenega stanja gozda in po potrebi izvesti sanitarno sečnjo. Zagotavljati je potrebno stalno urejenost sečišč in prehodnost poti. Po sečnji in spravilu je potrebno vzpostaviti prvotno stanje poti. Zagotoviti je potrebno redno vzdrževanje gozdnih učnih poti, drugih učnih točk v gozdnem prostoru s pripadajočo infrastrukturo. S ciljem izboljšanja vzgojno izobraževalnih aktivnosti v gozdovih poti opremiti z informativnimi tablami in didaktičnimi pripomočki. Nadaljevati s strokovnim vodenjem po gozdnih učnih poteh, vodenjem strokovnih ekskurzij in naravoslovnih dni, pripravo različnih predavanj, prednostno za osnovne in srednje šole. Prav tako nadaljevati z aktivnim sodelovanjem pri izvajanju terenskih vaj študentov gozdarstva in drugih naravoslovnih študijev.

Higiensko- zdravstvena funkcija: Z gozdovi v neposredni bližini večjih naselij ter večjimi viri hrupa, smradu in drugih oblik onesnaženja naj se gospodari malopovršinsko. Vzdržuje naj se bujen gozdni rob in polnilni sloj. Večjepovršinske oplodne in panjevske sečnje ter direktne premene so prepovedane. Ohranja naj se posamezne gozdne otoke, zelene koridorje in skupine drevja na kmetijski in predvsem v urbani krajini, zlasti med naselji in

večjimi viri hrupa (npr.: ceste, železnice, kamnolomi, industrijske cone) ter ob športnih in otroških igriščih.

Obrambna funkcija: Gospodarjenje z gozdovi naj bo prilagojeno funkciji obrambnega objekta in površini okoli objekta. Gozdarska dela časovno in prostorsko uskladiti z izvajanjem obrambnih aktivnosti (vojska in policija) v območjih gozdov s poudarjeno obrambno funkcijo (okolica Gotenice, Škrilj, Svetli potok). Po izvajanju vojaških aktivnosti (vadba) naj ostane območje v prvotnem stanju, torej brez posegov v zemljišča. Odstrani se vse odpadke, ki bodo nastali tekom vaj (med drugim tudi tulce od maneverskega streliva). Dreves naj se ne poškoduje in trajno označuje. Vaj naj se ne izvaja v času in na območju, ko bi vaje lahko vplivale na funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti, funkcijo varovanja naravnih vrednot (gozdni rezervati) in druge socialne funkcije povezane z obiskom ljudi v gozdu.

Estetska funkcija: Ohranjati strukture gozdnega drevja, s katerimi se povečuje estetska vrednost krajine, pospeševati in ohranjati estetsko zanimive drevesne in grmovne vrste (češnja, jerebika, mokovec ...). Ob poteh puščati in ustrezno označiti habitatna in izjemna drevesa. Obnova gozdov naj temelji na naravnemu pomlajevanju in ukrepih na manjših površinah. Ohranjati sestojni značaj gozda in zeleno kuliso ob pešpoteh in kulturnih spomenikih. Z namenom ohranjanja in izboljšanja razgledov na objekte kulturne in naravne dediščine in na območjih razglednih točk se izvaja vedutna sečnja. Paziti na vtis, ki ga ima gozdni prostor v okolici objektov, ki so pomembni z vidika kulturne dediščine, poučne, rekreativne ali turistične funkcije. Informativne, opozorilne in usmerjevalne table ter druge oznake ter počivališča morajo biti zasnovane tako, da niso estetsko moteče.

5.3.14 Druge usmeritve

Usmeritve glede izkoriščanja lesne biomase

- Iznos sečnih ostankov iz sečenj v razvojni fazi drogovnjakov in debeljakov je omejen. Pri iglavcih je dovoljen iznos sečnih ostankov v obliki vejevine, ki je na debelejšem koncu debelejša od 3 cm. Pri listavcih je dovoljen iznos sečnih ostankov v obliki vejevine, pri kateri so glavne veje debelejšje od 3 cm.
- V obdobju, ko drevje še ni v soku, je dovoljen iznos sečnih ostankov, ne glede na dimenzije vejevine, iz sečenj v razvojni fazi letvenjakov.
- Po ureditvi sečišča iznos sečnih ostankov ni dovoljen, prav tako ni dovoljeno podirati izdelanega gozdnega reda.
- Pri izbiri dreves za možni posek se v soglasju z lastnikom gozda načrtno ne izberejo še živa, odmrla in odmirajoča drevesa z dupli, polomljena drevesa in drevesa naseljena z glivami, da se doseže njihova čimbolj enakomerna razporeditev v gozdu.
- Ne glede na zgornja določila je dovoljen iznos sečnih ostankov, ki nastajajo pri sanitarnih sečnjah ter pri spravilu z žičnimi žerjavi (s procesorsko glavo, s katerimi se izvaja spravilo po drevesni metodi).

Usmeritve za zagotavljanje funkcije pridobivanja drugih gozdnih dobrin

Semenski sestoji: Semenski sestoji morajo imeti le zdrave in nepoškodovane osebkne izbrane drevesne vrste z odličnimi fenotipskimi in genotipskimi lastnostmi. Ne smejo biti dvovrhati z debelimi vejami in z znaki bolezni ali poškodb. Krošnje izbrane drevesne vrste morajo biti čim bolj sproščene. Semenski sestoj je treba pregledati najmanj enkrat letno. Nabiranje semena in puljenk mora nadzorovati ZGS. Izdelavo gojitvenega načrta in izvedbo označitve dreves za posek v semenskih sestojih se mora izvajati v sodelovanju z zaposlenim, ki je odgovoren za gojenje in varstvo gozdov na OE. Odobritev izrednega

izbora dreves za posek za nabiranje semena v semenskem sestoju ali neposredni okolici je ravno tako v pristojnosti odgovornega za gojenje in varstvo gozdov na OE.

Čebelja paša: Na območjih gozdov, ki so primerni z vidika čebelje paše je treba ohranjati in pospeševati (tudi s sadnjo) medonosne drevesne vrste, predvsem: lipo, javor, kostanj, jelko, ohranjati pester in stopničast grmovni sloj (glog, čremsa, leska, vrbe, ...) ter ohranjati in vzdrževati vodne vire in vodne površine.

Plodovi in zelišča: Zlasti plodonosne vrste (kostanj) naj imajo velike in sproščene krošnje. Pri nabiranju plodov in zelišč je potrebno nadzorovati in opozarjati nabiralce na zakonske omejitve.

5.4 Ukrepi

5.4.1 Možni posek

Načrtovani najvišji možni posek je določen na podlagi stanja sestojev, postavljenih ciljev gospodarjenja in usmeritev. Možni posek območja je seštevek možnih posekov po RGR.

Preglednica 71: Možni posek po oblikah lastništva

	v 1.000 m ³	m ³ na ha, leto	% od LZ	% od P
Državni gozdovi				
Iglavci	1.504	3,2	23,5	90,8
Listavci	1.698	3,6	19,0	87,2
Skupaj	3.202	6,8	20,9	88,9
Zasebni gozdovi				
Iglavci	1.574	3,9	24,6	95,1
Listavci	1.359	3,3	19,1	88,3
Skupaj	2.933	7,2	21,7	91,8
Gozdovi lokalnih skupnosti				
Iglavci	109	2,3	23,1	83,9
Listavci	167	3,6	18,0	81,5
Skupaj	276	5,9	19,7	82,4
Skupaj vsi gozdovi v GGO				
Iglavci	3.187	3,4	24,0	92,6
Listavci	3.224	3,5	19,0	87,3
Skupaj	6.411	6,9	21,2	89,9

Načrtovana struktura poseka: izbiralna redčenja 20 %, pomladitvene sečnje 50 %, sečnje v skupinsko raznomernih in prebiralnih sestojih 20 %, varstveno-sanacijske sečnje 10 %.

Načrtovani najvišji možni posek za obdobje 2021-2030 je v primerjavi z realiziranim posekom 2011-2020 višji za 11 % (pri iglavcih je nižji za 18 %, pri listavcih pa je višji za 72 %), v primerjavi z najvišjim možnim posekom za obdobje 2011-2020 je višji za 4 %. V primerjavi s seštevkom najvišjih možnih posekov v trenutno veljavnih načrtih gozdnogospodarskih enot (6.189.400 m³) je višji za 4 %. Pri iglavcih je višji za 2 %, pri listavcih pa za 5 %. Razlogi za povečanje možnega poseka so v povečanju lesnih zalog pri listavcih, neizvedenih negovalnih sečnjah, skrajšanju proizvodnih dob pri iglavcih (smreka) in intenzivnejši naravni obnovi ostarelih sestojev.

Pri določitvi možnega poseka se je poleg lesnoproizvodne funkcije upoštevalo tudi usmeritve za ostale funkcije gozda:

- določitev ekocelic, kjer se ne ukrepa; ekocelic je v večnamenskih gozdovih 5 % površine,

- ohranjanje deleža odmrle biomase med 3 % in 5 % od lesne zaloge s poudarkom na puščanju še stoječega debelejšega odmrlega drevja,
- v RGR Gozdovi za pospeševanje pestrosti je ukrepanje usmerjeno v izboljševanje bivalnih in prehranskih pogojev za živali, lesnoproizvodna funkcija je drugotnega pomena,
- v RGR Gozdovi v oborah je gospodarjenje z gozdovi podrejeno lovnogospodarski funkciji - daljše proizvodne dobe, povečevanje lesne zaloge,
- zahteve FSC standarda (državni gozdovi in nekateri zasebni): 10 % površine se upravlja v smislu biotske raznolikosti kot glavnega cilja; 5 % površine je popolnoma zaščitene pred komercialno rabo.

Načrtovan možni posek bo po količini in strukturi v pretežni meri zagotavljal uresničevanje ekonomskih ciljev gospodarjenja v GGO. Upoštevajoč zmogljivosti predelovalcev lesa ocenjujemo, da bo lesa dovolj za primarno produkcijo lesa v GGO (lesna industrija, suha roba, mizarstvo in lastna poraba).

5.4.2 Ponori ogljika

Ponore ogljika se bo v naslednjem desetletnem obdobju zagotavljalo z akumulacijo prirastka (10 %) in akumulacijo lesne zaloge. Podrobneje je za obdobje 2021-2030 vloga gozda kot ponor ogljika predstavljena v grafikonu (Slika 8) v poglavju 2.5 Ponori ogljika. Akumulacija lesne zaloge bo usmerjena zlasti v gozdove, ki so izvzeti iz gospodarjenja (ekocelice, gozdni rezervati, varovalni gozdovi) ter starejše negovane sestoje, kjer se še povečuje vrednostni prirastek in se bo izvajalo sečnjo z nizko intenziteto. Spodbujala se bo trajna raba lesa.

5.4.3 Gojitvena, varstvena in ostala dela

Podlaga za določitev obsega načrtovanih del so bili veljavni GGN GGE. Načrtovana dela iz veljavnih GGN GGE so bila dopolnjena z nujnimi deli za sanacijo v naravnih ujmah poškodovanih gozdov ter dopolnjena in korigirana upoštevajoč dodatne usmeritve ON v zvezi s skrajševanjem proizvodnih dob v smrekovih sestojih, kot tudi upoštevajoč usmeritve v zvezi z intenzivnostjo izvajanja negovalnih del in potreb po varstvu gozdov.

Zaradi velikega pomena stabilnosti sestojev naj se upošteva priporočilo 15 Okoljskega poročila na strani 181 [37] in okrepi (so)financiranje ukrepov za prilagajanje gozdov na pričakovane podnebne spremembe.

V okviru predvidenih del za obnovo gozdov načrtujemo tudi ukrep obnove s sadnjo sadik gozdnega drevja na skupno 430 ha gozdnih površin. Za to bo potrebno zagotoviti 1.137.000 sadik, od tega 35 % iglavcev in 65 % listavcev. Potrebe po obnovi s sadnjo lahko dodatno povečajo morebitne naravne ujme, ki bodo prizadele gozdove v naslednjem desetletju. Po opravljeni funkciji zaščite je zaščitne materiale potrebno odstraniti iz gozda, v kolikor niso izdelani iz biorazgradljivega materiala.

Preglednica 72: Okvirne potrebe po gojitvenih in varstvenih delih po oblikah lastništva

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Državni gozdovi		Zasebni in drugi gozdovi		Skupaj	
		minimalno	optimalno	minimalno	optimalno	minimalno	optimalno
Obnova	ha	870	2.969	700	2.402	1.570	5.371

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Državni gozdovi		Zasebni in drugi gozdovi		Skupaj	
		minimalno	optimalno	minimalno	optimalno	minimalno	optimalno
Nega	ha	2.370	7.614	1.100	3.538	3.470	11.152
Varstvo	dni	2.520	7.900	700	2.195	3.220	10.095
Nega habitatov	dni	1.440	3.168	700	1.544	2.140	4.712

Določen je minimalni in optimalni obseg del. Minimalni obseg del vključuje zelo nujna in nujna dela, ki bodo omogočala nemoteno obnovo gozda, znatno zmanjšujejo ogroženost sestojev, so zelo pomembna za krepitev biološke pestrosti in zdravja gozda oziroma dolgoročne stabilnosti gozdnih sestojev. Prioritetno so načrtovana na rastiščih z večjo proizvodno zmogljivostjo, odličnimi zasnovami in zelo nizko stopnjo negovanosti ter povsod tam, kjer jih je treba izvesti zaradi poudarjenih ekoloških in socialnih funkcij. Pri določanju minimalnega obsega del se je upoštevalo tudi pričakovano stopnjo realizacije možnega poseka, od katere je odvisen obseg novih površin za obnovo in nego. Optimalni obseg del zajema minimalni obseg del, dodatno povečan za dela, ki prispevajo k izboljšanju kakovosti sestojev na rastiščih in v sestojih, kjer lahko pričakujemo prav dobro in odlično kakovost, ter dodatna dela za krepitev drugih funkcij. Vključuje tudi vse nove načrtovane potrebe po gojitvenih in varstvenih delih v primeru, ko bo možni posek izveden v celoti.

Optimalni obseg načrtovanih del je v primerjavi z izvedenim v obdobju 2011-2020 višji. Obnova je višja za 75 %, nega za 74 %, varstvo za 28 % in nega habitatov za 12 %. Minimalni obseg načrtovanih del je nižji v primerjavi z izvedenim v obdobju 2011-2020. Načrtovana obnova je nižja za 49 %, nega je nižja za 45 %, varstvo je nižje za 59 % in nega habitatov je nižja za 49 %.

V primerjavi z načrtovanim v obdobju 2011-2020 je optimalni obseg del pri obnovi višji za 10 %, pri negi je nekoliko nižji (za 3 %), pri varstvu je nižji za 10 %, slednje predvsem na račun vzdrževanja zaščitnih ograj. Dela za nego habitatov so v primerjavi s preteklim obdobjem načrtovana za 40 % nižje, vendar pa v načrtovana dela nista zajeta ukrepa naravni razvoj biotopov (ekocelice) in puščanje stoječe biomase (habitatna drevesa). Glavni poudarek pri ukrepih za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali v povezavi z deli v desetletnem LUN je na ohranjanju in rednem vzdrževanju obstoječih površin (pasišča – travniki in pašniki, grmišča, vodni viri in kali ...) na celotnem GGO. Ukrep naravni razvoj biotopov se na območju večnamenskih gozdov načrtuje v obsegu 4.821 ha (že izločene ekocelice). Obseg izločitve novih ekocelic se opredeli na podlagi ciljev zapisanih v PUN 2000 in na podlagi usklajevanja naravovarstvenih smernic za GGN GGE. Površine negospodarjenih gozdov po posameznih kompleksnih območjih se ohranja (Preglednica 73). Puščanje stoječe biomase se načrtuje v območju con detlov, in sicer v višini 0,3 % od lesne zaloge, predvsem drevja v petem debelinskem razredu. Ciljne vrednosti glede odmrle lesne biomase so navedene v Preglednici 74.

Za izboljšanje realizacije gojitvenih in varstvenih del naj se upošteva tudi priporočili 3 in 15 Okoljskega poročila na strani 180, 181 [37].

Preglednica 73: Dolgoročni varstveni cilji PUN glede deleža negospodarjenih gozdov po posameznih kompleksnih območjih

Osrednje cone (iz UC krovnih vrst ptic)	CILJ	Opomba in usmeritev	Povečanje (ha/opisno)
			Skupaj gozdni rezervati + ekocelice brez ukrepanja
Kočevsko - osrednja	Ohranja se	/	0

Preglednica 74: Delež odmrle biomase ter število dreves v B+C debelinskih razredih znotraj upravljavskih con skupaj v GGN GGO

Dolgoročni cilj					Stanje			
Osrednje cone (iz UC krovnih vrst ptic)	Ciljna količina v B in C razširjenem debelinskem razredu	Ciljni delež odmrle lesne biomase v LZ in B in C v LZ	Usmeritev	CILJ	Odmrta lesna biomasa			
					Št. B+C (stoječih in ležečih odmrlih) št/ha	Delež A+B+C v celotni LZ (%)	Delež B+C v celotni LZ (%)	Število stoječih dreves B in C št/ha
Kočevsko - osrednja	Izloča se vsaj 5-7 stoječih dreves/ha v sestojih s prevladujočim drevjem premera nad 30 cm	več kot 5% 50% v B in C	Smiselno se upošteva delež gozdov brez gospodarjenja in delež gozdov z nizko intenziteto gospodarjenja kjer je večji delež debele odmrle lesne biomase	poveča se	5	4,2	2,5	135

5.4.4 Vlaganja v gozdno infrastrukturo

Gozdne ceste; Z gozdnimi cestami bi bilo potrebno odpreti ca. 8.000 ha gozdov, da bi bila dosežena optimalna odprtost (23,71 m/ha). V naslednjem ureditvenem obdobju se načrtuje odpreti 3.587 ha, od tega 1.262 ha v državnih gozdovih, 2.285 ha v zasebnih gozdovih in 40 ha gozdov lokalnih skupnosti. Prednostni predeli, ki bi jih bilo potrebno odpreti z gozdnimi cestami in okvirne dolžine cest so prikazani v Prilogi 16. Z realizacijo zadanega programa (53,5 km) bi se gostota produktivnih cest povečala na 20,14 m/ha. Gradnja gozdnih cest je dopustna tudi izven prednostnih predelov, vendar pa bo potrebno v teh primerih, na območjih, kjer so okoljske omejitve, izvesti dodatno presojo v okviru izdelave elaborata ničelnice.

Gozdne vlake; Za optimalno odprtost bi bilo potrebno zgraditi še 600 km gozdnih vlak. V naslednjem ureditvenem obdobju se načrtuje izgradnja 200 km gozdnih vlak (90 km v državnih gozdovih, 100 km v zasebnih gozdovih in 10 km v gozdovih lokalnih skupnosti), zlasti v predelih, ki so pomanjkljivo odprti, kjer imajo vlake neustrezne tehnične elemente, oz. bo potrebno izvesti prevezavo obstoječih gozdnih vlak ob javnih cestah zaradi dograditve skladišč. Prednostna območja za odpiranje z gozdnimi vlakami so pomanjkljivo odprti zasebni gozdovi v okolici naselij Rašice, Velikih Lašč, Podstrmca, Roba in Krvave Peči v GGE Velike Lašče, zasebni gozdovi nad Predstrugami in okoli Ponikev v GGE Dobropolje, zasebni gozdovi od Kopolj do Male Ilove gore v GGE Dobropolje, zasebni gozdovi na JV delu GGE Mala gora (od Makoš in Črnega vrha do Tisovca), zasebni gozdovi na pobočjih Velike gore v GGE Velika gora, pretežno zasebni gozdovi Travljskega vrha v GGE Draga, zasebni gozdovi od Kužlja, Vasi, Sapnika in Drežnika proti Stružnici v GGE Kolpska dolina.

Za gozdarsko investicijska dela (rekonstrukcije) je načrtovano 5 % obstoječih vlak, kar pomeni okoli 500 km vlak, 300 km v državnih, 190 km v zasebnih in 10 km v gozdovih lokalnih skupnosti.

Preglednica 75: Gradnja gozdnih prometnic in protipožarnih presek

Vrsta del	Potrebno za optimalno odprtost v km	Prioritetne dolžine odpiranja v naslednjem desetletju v km
Gradnja gozdnih cest	143	54
Gradnja gozdnih vlak	600	200
Gradnja protipožarni presek	-	-

Vzdrževanje gozdnih cest; Za potrebe rednega in kvalitetnega vzdrževanja gozdnih cest bi bilo potrebno zagotoviti 840 EUR/km letno. Z obstoječo višino sistemskih sredstev (500.000 EUR v letu 2020; 380 EUR/km letno) se lahko zagotovi kvalitetno letno vzdrževanje le na slabi polovici vseh gozdnih cest. V primeru zahtev bo obsežnejšem in kvalitetnejšem vzdrževanju bodo morale preostanek sredstev zagotoviti občine oziroma večji lastniki.

6 OKVIRNO EKONOMSKO VREDNOTENJE GOSPODARJENJA Z GOZDOVI

V praksi je način ekonomskega vrednotenja razmeroma enostaven za lesnoproizvodno funkcijo, težje pa je ovrednotiti ekonomske učinke tistih splošnokoristnih funkcij, ki nudijo predvsem nematerialne užitke in prispevajo k dobremu počutju ali zdravju (npr. estetska funkcija).

Ekonomske vrednotenje lesnoproizvodne funkcije se je izvedlo na podlagi razlike med pričakovanimi prihodki in stroški gozdne proizvodnje. V presoji se ni upoštevalo subvencij, davčnih obveznosti in povračil, stroškov poslovanja gozdnega obrata ali zborničnih članarin ipd.

Pričakovane prihodke se je ugotovilo na podlagi količine najvišjega možnega poseka v ureditvenem obdobju (neto m³), grobe strukture poseka in cen posamezne skupine gozdnih lesnih sortimentov. Kot osnovo se je uporabilo strukturo in cene lesa, ki jih vodi SURS [47] in so bile povzete iz podatkov o odkupu lesa v Sloveniji v obdobju od 1.7.2020 do 30.6.2021 (vir SURS).

Preglednica 76: Ocena strukture gozdnih lesnih sortimentov

Gozdni lesni sortiment	Delež
Hlodi - iglavcev, skupaj	75
Les za celulozo in plošče, iglavcev	20
Drug okrogel industrijski les, iglavcev	5
Les za kurjavo, iglavcev	0
Skupaj iglavci	100 %
Hlodi, hrast	4
Hlodi, bukev	22
Hlodi ostalih listavcev	6
Les za celulozo, plošče in kurjavo, listavcev	66
Drug okrogel industrijski les listavcev	2
Skupaj listavci	100 %

Stroški; Med stroški gozdne proizvodnje se je upoštevalo stroške sečnje in spravila lesa, stroške gojitvenih del, stroške varstvenih del in stroške vzdrževanja gozdnih cest.

Preglednica 77: Ocena ekonomske presoje lesnoproizvodne funkcije

	Ocena v EUR v milijonih			Skupaj
	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	
Pričakovani prihodki (GLS)	144,96	158,35	13,67	316,98
Stroški skupaj (sečnja in spravilo)	52,78	57,64	4,98	115,40
Stroški gojitvena, varstvena in druga dela - optimalni obseg	5,46	11,93	0,76	18,15

OKVIRNO EKONOMSKO VREDNOTENJE GOSPODARJENJA Z GOZDOVI

	Ocena v EUR v milijonih			Skupaj
	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	
Stroški vzdrževanja gozdnih cest - optimalni obseg	0,37	0,70	0,03	1,10
Stroški skupaj	58,61	70,27	5,77	134,65
Ocena ekonomske presoje	86,35	88,07	7,91	182,33

Ocena ekonomske presoje po sektorjih lastništva se razlikuje predvsem zaradi različne površine gozdov ter različne strukture iglavcev in listavcev v načrtovanem poseku. Največ iglavcev je predvideno za posek v zasebnih gozdovih (54 %), sledijo državni gozdovi (47 %) in gozdovi lokalnih skupnosti (40 %). Preračun v EUR/m³ pokaže, da se pričakuje najvišji čisti dohodek v zasebnih gozdovih, in sicer 32,7 EUR/m³, nižji v državnih gozdovih 30,6 EUR/m³ in v gozdovih lokalnih skupnosti 31,8 EUR/m³. Skupaj OE 31,6 EUR/m³. Razlog za nižjo vrednost v državnih gozdovih je predvsem v večji gostoti cest, posledično to zahteva več vzdrževanja, predvsem pa zaradi večjih stroškov vlaganj (sanacijska dela po ujmah).

7 TVEGANJA ZA URESNIČEVANJE OBMOČNEGA NAČRTA

Na izvajanje GGN vplivajo številni zunanji dejavniki, na katere nimamo vpliva. Gre za nevarnosti oziroma tveganja, da se gospodarjenje in gozdovi ne bodo razvijali v skladu s cilji načrta in nanje ne moremo oziroma zelo težko vplivati. Na interni delavnici z zaposlenimi na OE Kočevje in na delavnici z zunanjimi deležniki se je razpravljalo o nevarnostih, ki imajo največji vpliv na gozdove in na gospodarjenje z gozdovi. Na podlagi ekspertne ocene in rezultatov anket obeh delavnic se je kot največje nevarnosti prepoznalo nevarnosti, ki so navedene v nadaljevanju.

Preglednica 78: Nevarnosti, oziroma tveganja za uresničevanje ciljev načrta

Podnebne spremembe, ki vzrokujejo vse pogostejšemu pojavu naravnih ujm, škodljivih organizmov in bolezni. Gre za segrevanje ozračja, spremembe v režimu padavin, vse pogostejšemu pojavu močnih vetrov, kar vpliva na odpornost gozdnih sestojev in slabša njihovo zdravstveno stanje. Posledično narašča obseg sanitarnih sečenj, zmanjšuje pa se obseg negovalnih sečenj.

Prevelik vpliv politike na stroko. Slabo premišljene politične odločitve tudi v zvezi z gospodarjenjem z gozdovi in organizacijo ter financiranjem gozdarstva imajo dolgoročni negativni vpliv na gozdove in gozdarstvo. Tudi neupoštevanje gozdarske stroke pri pisanju in sprejemanju predpisov.

Zmanjšanje kvalitete dela v gozdu, npr. izbor izvajalcev na osnovi najnižje cene močno slabša kvaliteto izvedenih del.

Pojav novih bolezni in invazivnih vrst. Spremenjene klimatske razmere povzročajo spremembe v rasti pogojih in dajejo možnost za pojav in razvoj tujerodnih organizmov.

Nezainteresiranost lastnikov gozdov za delo v gozdu in za izvedbo načrtovanih del, še posebej v območju z razdrobljeno gozdno posestjo, lahko močno vpliva na realizacijo zastavljenih ciljev in podobo gozda.

Premajhen obseg in zmanjševanje sredstev za sofinanciranje izvajanja gojitvenih in varstvenih del, posledično lahko to pomeni nižjo realizacijo načrtovanih del, kar lahko vpliva tako na kvaliteto kot tudi na stabilnost gozdnih sestojev.

Poseganje v gozdne rezervate in upad biodiverzitete predvsem v smislu premalo usmerjanega in ne nadzorovanega obiska zavarovanih predelov.

Pritiski na povečanje poseka. Pohlep po maksimalnem dobičku in občasen pojav gospodarskih kriz lahko povzroči povečan interes na prekomeren posek lesa.

Nekontroliran turizem in rekreacija v gozdnem prostoru povzročajo motnje v gozdnem ekosistemu predvsem v območju redkih in varovanih vrst, povečujejo možnost konfliktnih situacij ob srečevanju z zvermi in motenje v gozdni proizvodnji.

Omejitve pri gospodarjenju zaradi različnih dejavnikov (npr. Natura2000). Nekateri lastniki so lahko zaradi različnih dejavnikov, tudi zaradi razglasitve zavarovanih območij, oškodovani pri razpolaganju in upravljanju s svojo gozdno posestjo.

Uporaba neustreznih gozdarskih tehnologij, npr. neupoštevanje usmeritev gozdarja in izvajanje strojne sečnje na neprimernih terenih.

Umeščanje energetskih in infrastrukturnih objektov v osrčje gozdnih kompleksov. Težnje po postavitvi vetrnih elektrarn in nekaterih drugih infrastrukturnih objektov v območje sklenjenih gozdnih kompleksov.

Premalo nadzora nad dogajanjem v gozdnem prostoru s strani inšpekcijskih služb.
Pomanjkanje nadzora lahko povzroči motnje v gozdnem prostoru (npr. vožnje z motornimi vozili izven cest) kot tudi neupoštevanje predpisov pri izvajanju gozdarskih del.

Premajhna promocija pomena gozdov v družbi in v šolskem sistemu

Prekomerna izraba vodnih virov in stranskih gozdnih proizvodov

8 OBNOVA NAČRTOV GOZDNOGOSPODARSKIH ENOT

K izdelavi območnega načrta se je pristopilo v letu 2020. Do potrditve načrta bodo vsi sestavljavci načrtov gozdnogospodarskih enot seznanjeni z njegovo vsebino. Tako bodo vsi načrti enot z veljavnostjo od leta 2021 dalje upoštevali temeljne cilje, usmeritve in smernice območnega načrta in bodo z njim usklajeni.

V preteklem obdobju so bile na podlagi GGN GGO Kočevje (2011-2020) [18] izvedene nekatere spremembe GGE, in sicer združili sta se GGE Dobropolje in GGE Struge v GGE Dobropolje, GGE Sodražica in GGE Loški Potok v GGE Travna gora, obora Smuka se je priključila GGE Grintovec, obora Stari Log se je priključila GGE Vrbovec. Spremenilo se je obdobje veljavnosti GGN v primeru GGE Poljanska dolina in GGE Velika gora. Obdobja veljavnosti GGN GGE in prva leta veljavnosti novih GGN GGE sledijo obdobjem veljavnosti in letom obnove GGN GGE kot je bilo to določeno v preteklem GGN GGO. Z GGN GGO (2021-2030) se ne predlaga sprememb GGE kot tudi ne sprememb obdobja veljavnosti in let obnove GGN GGE, ki so zapisane v Preglednici 79.

Preglednica 79: Načrt obnove načrtov gozdnogospodarskih enot

Zap. št.	Gozdnogospodarska enota		Površina (ha)	Obdobje veljavnosti veljavnega načrta	Prvo leto veljavnosti novega načrta
1	01	Velike Lašče	5.463	2020 - 2029	2030
2	02	Dobropolje	7.680	2013 - 2022	2023
3	03	Mala gora	4.807	2012 - 2021	2022
4	05	Grintovec	5.315	2020 - 2029	2030
5	06	Stojna	3.287	2016 - 2025	2026
6	07	Vrbovec	5.263	2021 - 2030	2031
7	08	Željne-Laze	3.799	2016 - 2025	2026
8	09	Mozelj	5.841	2019 - 2028	2029
9	11	Rog	3.710	2017 - 2026	2027
10	12	Poljanska dolina	3.620	2014 - 2023	2024
11	13	Kolpska dolina	6.933	2014 - 2023	2024
12	15	Draga	5.341	2021 - 2030	2031
13	16	Grčarice	5.315	2015 - 2024	2025
14	17	Velika gora	3.336	2018 - 2027	2028
15	19	Travna gora	6.441	2018 - 2027	2028
16	51	Gotenica	3.221	2012 - 2021	2022
17	52	Koče	3.053	2019 - 2028	2029
18	53	Kolpa	5.004	2013 - 2022	2023
19	54	Ravne	2.653	2015 - 2024	2025
20	55	Briga	2.963	2017 - 2026	2027

9 METODOLOGIJA IZDELAVE OBMOČNEGA NAČRTA

9.1 Proces izdelave in sprejemanja območnega načrta

Proces priprave in sprejemanja območnih gozdnogospodarskih in lovsko upravljaljskih načrtov za obdobje 2021-2030 je obsežen in se je formalno pričel v letu 2020 in je v celoti potekal v letu 2021. V letu 2022 se je zaradi postopka celovite presoje vplivov na okolje nadaljeval predvsem postopek sprejemanja območnih načrtov in posledično dopolnjevanje načrtov.

Zaradi usklajevanja številnih interesov, ki jih družba od gozdov pričakuje, je participacija deležnikov v postopku priprave in sprejemanja GGN zelo pomembna. Zato smo v postopek priprave aktivno vključili različno zainteresirano javnost (predstavnik lastnikov gozdov, zastopnikov upravljalcev lovišč, kmetijskega sektorja, služb za varstvo narave, kulturne dediščine, upravljanja z vodami, lokalnih skupnosti ...). Poleg formalno določene participacije deležnikov v okviru zbiranja pobud pred pričetkom izdelave načrta ter v okviru javne razgrnitve in javne predstavitve osnutka načrta, smo na ravni Slovenije pripravili predstavitev izdelave in sprejemanja območnih načrtov. V mesecu maju 2021 smo po območnih enotah izvedli delavnice, na katerih je bilo predstavljeno stanje in analiza preteklega gospodarjenja. Z udeleženci delavnic so bile opredeljene glavne prednosti, slabosti, priložnosti in tveganja pri gospodarjenju z gozdovi. Izvedli smo anketo za opredelitev pomembnosti različnih ciljev gospodarjenja z gozdovi. V septembru 2021 smo oblikovali delavnice za prikaz opredeljenih ciljev, strategij, usmeritev in ukrepov. Pripravili smo osnutek GGN GGO, ki je bil določen na seji strokovnega sveta ZGS dne 10. 12. 2021 in še isti dan skupaj z okoljskim poročilom, z Vlogo za izdajo mnenja o ustreznosti OP in sprejemljivosti vplivov GGN GGO 2021 - 2030 na okolje, poslan na Ministrstvo za okolje in prostor. Po prejemu mnenja o ustreznosti okoljskega poročila je bil GGN GGO Kočevje javno razgrnjen med 26. 7. in 2. 9. 2022. Dne 29. 8. 2022 je bila izvedena javna obravnava GGN GGO Kočevje. Do vseh zbranih pripomb se je dne 21. 10. 2022 opredelil svet OE Kočevje. GGN GGO Kočevje je bil skladno z omilitvenimi ukrepi iz okoljskega poročila in utemeljenimi pripombami na GGN GGO Kočevje, dopolnjen.

Vzporedno s pripravo GGN GGO je potekal tudi proces izdelave okoljskega poročila in dodatka za varovana območja v postopku Celovite presoje vplivov na okolje. Izvedeno je bilo interno vsebinjenje in vsebinjenje s sektorji, na katerih smo skupaj z udeleženci identificirali potencialne vplive, določili okoljske cilje in kazalnike ter merila vrednotenja. Osnutek okoljskega poročila in dodatka na varovana območja je bil prav tako obravnavan na seji strokovnega sveta ZGS dne 10. 12. 2021 in istega dne z vlogo za izdajo mnenja o ustreznosti OP in sprejemljivosti vplivov GGN GGO 2021 - 2030 na okolje, poslan na Ministrstvo za okolje in prostor. Pripravljen okoljsko poročilo smo večkrat usklajevali z mnenjedajalci in 7. 6. 2022 prejeli mnenje Ministrstva za okolje in prostor o ustreznosti okoljskega poročila. Okoljsko poročilo je bilo z načrti razgrnjeno med 26. 7. in 2. 9. 2022 in predstavljeno na javni obravnavi 29. 8. 2022. Opredelili smo se do vseh prejetih pripomb in pripravili dopolnjeno okoljsko poročilo z dodatkom na varovana območja. Dne 20. 2. 2023 smo prejeli odločbo Ministrstva za okolje, podnebje in energijo o okoljski sprejemljivosti GGN GGO, kar je bil pogoj za nadaljnji postopek sprejemanja. Dne 18. 5. 2023 je bil na 11. redni seji Sveta Zavoda za gozdove Slovenije določen predlog GGN GGO Kočevje, ki je bil skupaj z ostalimi GGN GGO dne 22. 5. 2023 poslan na ministrstvu pristojni za okolje, prostor in vode ter ohranjene narave v mnenje. Po prejemu mnenj obeh pristojnih ministrstev ob koncu junija 2023 je bil GGN GGO poslan v sprejem.

9.2 Viri in zbirke podatkov

Območni načrt je izdelan na podlagi podatkovnih zbirk veljavnih GGN GGE, ki se posodablajo na ZGS in hranijo na podatkovnem skladišču. Upoštevani so bili podatki o sestojih, odsekih in stalnih vzorčnih ploskvah GGN GGE s prvim letom veljavnosti med 2011 in 2020. Zbirke podatkov so bile pred obdelavo usklajene z veljavno Uredbo [29]. Narejene so bile naslednje korekcije:

- po odsekih se je uskladilo podatke o kategoriji varovalnih gozdov (datoteka: odsek) v skladu z Uredbo [29],
- po odsekih se je uskladilo podatke o kategoriji gozdov s posebnim namenom, kjer ukrepi niso dovoljeni (datoteke: odseki), v skladu z Uredbo [29],
- glede na kartiranje gozdnih rastiščnih tipov v preteklem obdobju in tipologijo gozdnih rastiščnih tipov [48] se je korigiralo podatek o gozdnih rastiščnih tipih (datoteka: odseki_gozdne_združbe).

Orografske značilnosti (tipi površja in pokrajin) in značilnosti podnebja (podnebni tipi) se je opredelilo na podlagi Geografskega atlasa Slovenije. Na podlagi podatkov Agencije Republike Slovenije za okolje (v nadaljevanju ARSO) o padavinah in temperaturah za obdobje 1971-2019 za dvajset ključnih meteoroloških postaj v Sloveniji [2], se je prikazalo grafikone referenčnih meteoroloških postaj glede na v GGO prisotne podnebne tipe.

Za vegetacijski oris območja se je pripravilo posodobitev v prejšnjem načrtu uveljavljene obravnave rastišč z gozdnimi združbami v obravnavo rastišč z gozdnimi rastiščnimi tipi, ki predstavljajo osnovno enoto obravnave gozdne vegetacije. Gozdni rastiščni tipi so opredeljeni po Tipologiji gozdnih rastiščnih tipov Slovenije [48], ki je bila nedavno posodobljena [38]. Tipologija gozdnih rastiščnih tipov omogoča enotno in stabilnejše obravnavanje gozdne vegetacije in primerljivost v celotnem slovenskem prostoru. Posodobljena je bila podatkovna baza podatkov gozdnih rastiščnih tipov (odsgzd).

Opis demografskih in socialnih razmer je narejen na podlagi statističnih podatkov zadnjega popisa prebivalstva.

Vir podatkov za opredelitev števila gozdnih posestnikov, posestne strukture in velikosti posesti v GGO je podatkovna zbirka, ki je nastala v okviru študije Medved in sodelavci 2010 (IUFRO Bled) [49] in bila uporabljena že v prejšnjem načrtu. Osnova za izračun posestne strukture gozdnih posestnikov so bili prostorski podatki Geodetske uprave Republike Slovenije (v nadaljevanju GURS) (2021) o vseh lastnikih zemljišč v Sloveniji (parcele z atributnimi podatki). Iz podatkov se je na podlagi sestojne karte (ZGS 2021) izbralo le gozdne parcele, ki so bile osnova za izdelavo baze vseh posesti ter lastnikov gozdov po GGO. Te se je glede na obseg gozda, ki ga imajo v lasti, uvrstilo v enega od velikostnih razredov in kategorije lastništva, kateri pripada (zasebni gozd, gozdovi lokalne skupnosti, državni gozd).

Dolžino gozdnih cest za izračun odprtosti gozdov in določitev razmer za pridobivanje lesa se je določilo na podlagi Evidence gozdnih cest [50], ki jo vodi ZGS in usklajuje z lokalnimi skupnostmi, in sicer po metodologiji, ki je bila prvič uporabljena pri območnih načrtih za obdobje 2011-2020 in je podrobneje predstavljena v delu Krč in Beguš, 2013 [51].

Izračun ohranjenosti drevesne sestave se je izvedlo na podlagi metodologije Bončina in sodelavci 2017 [22]. Kot osnova za trenutno drevesno sestavo na ravni odseka so služili agregirani podatki o deležih lesne zaloge posameznih skupin drevesnih vrst po sestojih. Naravno sestavo po gozdnih rastiščnih tipih se je izračunalo na osnovi vodilnega gozdnega rastiščnega tipa v odseku. Izračunalo se je evklidske razdalje med naravno in trenutno drevesno sestavo na ravni odseka ter maksimalne evklidske razdalje. Izračunalo se je indeks spremenjenosti, ki je bil osnova za izračun ohranjenosti (100 minus spremenjenost).

Dobljene vrednosti se je rangiralo v štiri razrede:

1	ohranjeni	tuje ali redko prisotne drevesne vrste je do 30 %;
2	spremenjeni	tuje ali redko prisotne drevesne vrste je 31 do 70 %;
3	močno spremenjeni	tuje ali redko prisotne drevesne vrste je 71 do 90 %;
4	izmenjani	tuje ali redko prisotne drevesne vrste je več kot 90 %

Podlaga za prikaz strukture zemljiških kultur je zbirka atributivnih in grafičnih podatkov o dejanski rabi tal, ki jo vodi in obnavlja MKGP iz konca leta 2020 [7].

Prikazi kakovosti gozdnega drevja, poškodovanosti drevja in prikaz odmrlega drevja so narejeni na podlagi izračuna podatkov iz baze podatkov stalnih vzorčnih ploskev. Podatki o poškodovanosti mladovja so dobljeni iz popisa objedenosti gozdnega mladja.

Določitev okvirnih proizvodnih dob in modelnega razmerja razvojnih faz se je za razliko od preteklih načrtov, preverilo in ustrezno korigiralo z izračuni razvojnih starosti po podatkih stalnih vzorčnih ploskev [23].

Na podlagi sprememb Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo [13] ter najnovejših razpoložljivih prostorskih informacijskih slojev različnih inštitucij in uporabnikov prostora je bila prenovljena karta funkcij. Za pripravo karte funkcij so bile uporabljene: baza prostorskih podatkov ZGS [31], Naravovarstvene smernice ZRSVN [24], Splošne kulturnovarstvene usmeritve [32] in Usmeritve s področja upravljanja z vodami [30].

Za potrebe načrtovanja rabe gozda in gozdnega prostora se je oblikovalo pet temeljnih območij razvoja gozdov in gozdnega prostora, ki so prikazana na karti (Slika 15).

1. strogo varovana območja;
2. druga območja gozdov in gozdnega prostora s poudarjenimi ekološkimi in okolju prijaznimi socialnimi funkcijami* (1. stopnja poudarjenosti funkcij);
3. območja večjih strnjenih površin ohranjenih gozdov in gozdnega prostora** (brez gozdov pod točkama 1 in 2 v teh območjih);
4. območja gozdov in gozdnega prostora s širšim večnamenskim značajem;
5. območja razvrednotenih in poškodovanih gozdov***.

* Kot okolju prijazne socialne funkcije so upošteevane funkcija varovanja naravnih vrednot, funkcija varovanja kulturne dediščine, zaščitna funkcija, higiensko zdravstvena, estetska in raziskovalna funkcija.

** Kot območja večjih strnjenih površin ohranjenih gozdov in gozdnega prostora so upošteevani gozdovi in gozdni prostor v gozdni in gorski gozdnati krajini. V predelih omenjenih dveh krajin se območja, navedena pod točko 3, dopolnjujejo z območji, navedenimi pod točko 1 in 2, ter skupaj oblikujejo obsežna območja ohranjene narave.

*** Območij razvrednotenih in poškodovanih gozdov ni v GGO.

Na podlagi Pravilnika o varstvu gozdov [21] je bila posodobljena karta požarne ogroženosti gozdov po metodologiji iz pravilnika. Uporabljeni so bili najnovejši podatki ARSO o vremenu in podnebjju za obdobje 1991-2020.

Okvirno ekonomsko vrednotenje se je opravilo za lesnoproizvodno funkcijo na podlagi razlike med pričakovanimi prihodki in stroški gozdne proizvodnje. V presoji se ni upoštevalo subvencij, davčnih obveznosti in povračil, stroškov poslovanja gozdnega obrata ali zborničnih članarin ipd. Pričakovane prihodke se je ugotovilo na podlagi količine najvišjega možnega poseka v ureditvenem obdobju (neto m³), grobe strukture poseka in cen posamezne skupine gozdnih lesnih sortimentov. Kot osnovo se je uporabilo strukturo in cene lesa, ki jih vodi SURS. Za cene lesa se je vzelo podatke SURS za obdobje 2020 [47], strukturo lesa se je ocenilo za potrebe GGO. Med stroški gozdne proizvodnje se je upoštevalo stroške sečnje in spravila lesa (osnova Gozdarski inštitut Slovenije -

WoodChainManager), stroške gojitvenih, varstvenih in biomeliorativnih del (osnova Pravilnik [52]), in stroški vzdrževanja gozdnih cest (kalkulacija na podlagi metodologije, ki je opredeljena v Uredbi [14]).

Prostorski in opisni podatki s podatkovnega skladišča ZGS iz leta 2021:

(a) opisni podatki o:

- odsekih;
- gozdnih rastiščnih tipih v odsekih;
- sestojih;
- drevesni sestavi sestojev;
- lastniški strukturi sestojev;
- načrtovanih ukrepov v sestojih;
- ploskvah;
- drevesih na ploskvah;
- izračunih glavnih gozdnih fondov na ploskvah;
- odmrlem drevju na ploskvah;

(b) prostorski podatki

- odseki;
- oddelki;
- prikaz gozdnega in negozdnega prostora, gozdni prostor sestavljajo gozdni sestoji in ostale negozdne površine ekološko oziroma funkcionalno povezano z gozdom, ki skupaj z njim zagotavlja uresničevanje funkcij gozda);
- ploskovni sloji funkcij;
- točkovni sloji funkcij;
- linijski sloji funkcij;
- krajinski tipi;
- varovalni gozdovi;
- gozdni rezervati;
- mirne cone;
- gozdne ceste;
- lovsko upravljavska območja;
- nelovne površine;
- krmišča;
- stalne vzorčne ploskve;

(c) zbirke podatkov za analizo preteklega gospodarjenja

- evidenca poseka;
- evidenca gozdnogojitvenih, varstvenih in drugih del;
- evidenca (so)financiranja vlaganj v gozdove;
- evidenca gozdnih požarov;
- opisni podatki o pojavu škodljivih dejavnikov ZGS in GIS;
- evidenca gozdnih cest;

(d) šifranti

- Vsi pri obdelavah uporabljeni šifranti imajo podlago v Pravilniku o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo.

Za izdelavo GGN GGO so bili uporabljeni tudi različni prostorski in opisni podatki ostalih inštitucij in uporabnikov prostora:

- MOP - Geodetska uprava Republike Slovenije: kataster gospodarske javne infrastrukture, pregledne karte v različnih merilih (1 : 25.000, 1 : 50.000, 1 : 250.000), karta EHIS, karta naselij, občin, UE, prostorskih enot, kataster stavb, REN;
- MKGP: karta rabe tal (2009, 2021);

- MOP - ARSO: meja TNP, sloji naravnih vrednot (območja, točke in jame), ekološko pomembna območja (EPO), karta projektne hitrosti vetra 10 m nad tlemi (10 sekundni interval), povprečna letna hitrost vetra 1994-2001, karta pojavljanja snežnih plazov (2020);
- DRSV: Karte poplav s slojem katastrofalnih, pogostih in redkih poplav, sloji vodnih teles površinskih voda, kategorizacija vodotokov, vodovarstvenih območij (cone), integralne karte razredov poplavne nevarnosti, ostale karte DRSV (poplavni dogodki, vodna dovoljenja, izviri vode, jame);
- MK: register kulturne dediščine s priročnikom (2021);
- GIS: Karta raziskovalnih ploskev (Nivo II) (2021), Karta semenskih sestojev (2021);
- ZRSVN: karte zavarovanih območij (2021), karte naravnih vrednot (2021);
- GZS: Zemljevid verjetnosti pojavljanja plazov v Sloveniji
- PZS: Planinske poti Slovenije;
- BF, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: Karta nevarnosti skalnih podorov 1 : 50.000 (Kobal, M. 2021);
- MORS: Območja (možne) izključne rabe (2021), Območja nadzorovane rabe (2021);
- ČZS: stojišča fiksnih čebeljakov (2017), kataster čebelje paše (2015);
- Ostalo:
 - Karta karbonatnega kraškega sveta (vir: Gostinčar, Petra, 2016, Geomorphological characteristics of karst on contact between limestone and dolomite in Slovenia: dissertation, Gostinčar, Petra, doktorska disertacija, Nova Gorica;
 - Karta bolnišnic in zdravstvenih domov (Geopedija);
 - Slovenska turno kolesarska pot.

9.3 Členitev gozdov

Gozdove se po lastništvu deli na zasebne, državne in gozdove v lasti lokalnih skupnosti (občinske gozdove).

Pri členitvi gozdov na rastiščnogojitvene razrede se je upoštevalo določila 4. člena Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo. Razrede se je (delno) preimenovalo, za nekatere razrede pa so bile izvedene tudi vsebinske spremembe pri uvrščanju sestojev v posamezne rastiščnogojitvene razrede. Pri izbiri kriterijev za oblikovanje območnih rastiščnogojitvenih razredov se je izhajalo iz podobnih izhodišč kot pri prejšnjem območnem načrtu:

- sorodnost rastišč (združilo se je sorodne gozdne rastiščne tipe, upoštevalo višinske pasove, matično podlago, globino tal);
- stanje sestojev (sestojna zgradba; vrsta obratovanja - prebiralni gozdovi);
- gozdnogojitvena problematika (spremenjenost naravne drevesne sestave);
- poudarjenost funkcij gozdov (varovalni gozdovi, gozdni rezervati, gozdovi s posebnim namenom, z dovoljenimi ukrepi).

9.4 Obdelava podatkov

Za potrebe izdelave območnih načrtov so bile uporabljene naslednje aplikacije:

- ON20 (program za izpis tekstnega dela načrta ter prilog O1 (nivo območje), O2 (nivo rastiščnogojitveni razredi), O3 (nivo lastništvo) in O4 (nivo občine).
- XPI (program za izpis podatkov SVP).

9.5 Izdelava kart za prostorski del

Vse karte, ki so zapisane v nadaljevanju, so oblikovane na podlagi 2. odstavka 9. člena Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo in 2. odstavka 10. člena Zakona o gozdovih.

Karta A: Območja gozdov in drugih gozdnih zemljišč

Karta prikazuje območja gozdov in drugih gozdnih zemljišč. Območja gozdov predstavlja gozdna maska iz karte gozdnih sestojev ZGS, druga gozdna zemljišča pa predstavljajo površine rušja, daljnovodov in obor. Na karti so prikazana območja drugih gozdnih zemljišč iz GGN GGE s prvim letom veljavnosti med 2011 in 2020.

Ob tej vsebini so na karti prikazane tudi meje GGO in GGE. Za podlago je uporabljena pregledna karta DPK v merilu 1 : 250.000 (GURS).

Karta B: Karta namenske rabe parcel

Karta namenske rabe parcel na območju gozdov in drugih gozdnih zemljišč prikazuje območja, ki so po prostorskih planskih aktih namenjena drugim rabam.

Na karti so prikazani podatki GURS-a o namenski rabi parcel navezani na digitalni katastrski načrt (DKN) na stanje julij 2021. Izbrane so bile le parcele, ki imajo rabo drugačno kot gozd, je delež te rabe na parceli večji kot 50 % in se nahajajo v gozdu (glede na sloj sestojev). Prikazane so naslednje skupine namenske rabe zemljišč:

- stavbna zemljišča;
- kmetijska zemljišča;
- druga zemljišča.

Karta je izdelana v formatu A4, njeno merilo pa je pogojeno z velikostjo GGO. Ob tej vsebini so na karti prikazane tudi meje gozdnogospodarskih območij in enot. Za podlago je uporabljena pregledna karta DPK v merilu 1 : 250.000 (GURS).

Karta C: Karta zavarovanih območij

Karta zavarovanih območij prikazuje: območja, ki so razglašena kot varovalni gozd in gozd s posebnim namenom brez ukrepanja (gozdni rezervat) z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom [29], gozd s posebnim namenom z dovoljenim ukrepanjem (kot so določeni v gozdnogospodarskih načrtih GGE) ter zavarovana in varovana območja po predpisih, ki urejajo varstvo okolja, ohranjanje narave in upravljanje z vodami (območja Natura2000, ekološko pomembna območja (EPO), zavarovana območja, vodovarstvena območja, ipd.).

Ob tej vsebini so na karti prikazane tudi meje GGO in GGE. Za podlago je uporabljena pregledna karta DPK v merilu 1 : 250.000 (GURS).

Karta D: Območja posamičnega in skupin gozdnega drevja

Karta območij posamičnega gozdnega drevja in skupin gozdnega drevja zunaj ureditvenih naselij, ki so pomembna za ohranjanje in razvoj krajine ali življenjskega prostora divjadi je bila izdelana na podlagi podatkov vektorskega sloja Raba tal (MKGP), različica avgust 2021. Izbrani so vsi objekti s šifro 1500 (drevesa in grmičevje) in prikazani na karti.

Ob tej vsebini so na karti prikazane tudi meje GGO in GGE. Za podlago je uporabljena pregledna karta DPK v merilu 1 : 250.000 (GURS).

Karta E: Karta zasnove gozdne infrastrukture

Karta zasnove gozdne infrastrukture in drugih prostorskih ureditev v gozdnem prostoru prikazuje gozdne ceste (iz evidence gozdnih cest) in protipožarne preseke prve kategorije

ter predele, ki bi jih bilo treba odpreti z gozdnimi cestami. Ob tem so prikazane tudi javne ceste, ki pogojno odpirajo gozd.

Predeli, ki bi jih bilo treba odpreti z gozdnimi cestami so razdeljeni na dve kategoriji, in sicer:

- predeli, ki jih je treba odpreti z gozdnimi cestami;
- ostali predeli za odpiranje z gozdnimi cestami, na katerih obstajajo različne omejitve pri gradnji, ki jih je treba pri načrtovanju upoštevati.

Ob tej vsebini so na karti prikazane tudi meje GGO in GGE. Za podlago je uporabljena pregledna karta DPK v merilu 1 : 250.000 (GURS).

Karta F: Členitev gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma

Karta členitev gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma določa območja, na katerih sta mogoči ježa in vožnja s kolesom brez motorja po označenih gozdnih vlakah in drugih poteh. Pri izdelavi te karte so bile upoštevane naslednje strokovne podlage:

- gozdni rezervati,
- varovalni gozdovi,
- druga zavarovana naravna območja,
- območja poudarjenih funkcij gozdov,
- območja Natura 2000,
- ekološko pomembna območja (EPO),
- mirne cone,
- zimovališča divjadi.

Ob tej vsebini so na karti prikazane tudi že obstoječe kolesarske poti in steze za jahanje, ki potekajo skozi coni A in B, ter meje GGO in GGE. Za podlago je uporabljena pregledna karta DPK v merilu 1 : 250.000 (GURS).

Karta G: Pregledna karta funkcij

Pregledna karta funkcij prikazuje območja gozdov s poudarjenimi ekološkimi funkcijami na prvi stopnji, socialnimi funkcijami na prvi stopnji in območja gozdov, kjer so na prvi stopnji hkrati poudarjene ekološke in socialne funkcije gozdov.

Ob tej vsebini so na karti prikazane tudi že obstoječe kolesarske poti in steze za jahanje, ki potekajo skozi coni A in B, ter meje GGO in GGE. Za podlago je uporabljena pregledna karta DPK v merilu 1 : 250.000 (GURS).

Karta H: Karta funkcij

Karta funkcij gozdov je v obliki interaktivne karte prikazana na spletnem pregledovalniku.

10 VIRI IN LITERATURA

- [1] Reliefni tipi Slovenije. 2021. https://gis.si/egw/GSS_T09_P03/index.html# (15. 2. 2021).
- [2] Ocena podnebnih sprememb v Sloveniji do konca 21. stoletja.pdf, ARSO 2019, <https://meteo.arso.gov.si/text/publications/>, „ [Elektronski]..
- [3] ARHIV - opazovani in merjeni meteorološki podatki po Sloveniji. ARSO, 2021. <http://meteo.arso.gov.si/met/sl/archive/> (18. 2. 2021).
- [4] Statistični urad Republike Slovenije (SURS). 2021a. SI_STAT podatkovni portal. https://pxweb.stat.si/SiStatDb/pxweb/sl/10_Dem_soc/ (25. 2. 2021).
- [5] Statistični urad Republike Slovenije (SURS). 2021a. SI_STAT podatkovni portal. Slovenske statistične regije in občine v številkah. <https://www.stat.si/obcine/sl/Region/Index/2> (25. 2. 2021)..
- [6] Raba tal 2009. Podatki evidence dejanske rabe za pretekla leta. Republika Slovenija, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. https://rkg.gov.si/arhiv/RABA_Verzije/index.html (25. 4. 2021).
- [7] Raba tal 2020. Podatki evidence dejanske rabe. Republika Slovenija, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. <https://rkg.gov.si/vstop/> (25. 4. 2021).
- [8] Interpretacijski ključ rabe tal (verzija 6.0). 2013. MKGP. http://rkg.gov.si/GERK/documents/RABA_IntKljuc_20131009.pdf/ (1. 3. 2021)..
- [9] Gozdnogospodarski načrt za Gozdnogospodarsko območje Kočevje 1991-2000. 1991. Zavod za gozdove Slovenije..
- [10] Zakon. o ponovni vzpostavitvi agrarnih skupnosti ter vrnitvi njihovega premoženja in pravic. 1994. Ur. l. RS, št. 5/94, 38/94, 69/95, 22/97, 56/99, 72/00, 87/11, 14/15 – ZUUJFO in 74/15 – ZAgrS.
- [11] Marušič J., Jančič M., Bartol B., Prem M. 1998. Ljubljana. Regionalna razdelitev krajinskih tipov v Sloveniji. Ministrstvo za okolje in prostor, Urad RS za prostorsko planiranje: 117 str...
- [12] Odlok občine Kočevje. 1998. Ur. l. RS, št. 57/98.
- [13] Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo. 2010. Ur. l. RS, št. 91/10, 200/20..
- [14] Uredba o pristojbini za vzdrževanje gozdnih cest. 1994. Ur. l. RS, št. 38/94, 20/95, 42/98, 12/99, 25/02, 35/03, 31/05, 9/06, 32/07, 36/09, 103/10, 35/12, 101/13 – ZDavNepr, 22/14 – odl. US in 42/15..
- [15] Gozdnogospodarski načrt za Gozdnogospodarsko območje Kočevje 1971-1980. 1971. Gozdnogospodarstvo Kočevje..
- [16] Gozdnogospodarski načrt za Gozdnogospodarsko območje Kočevje 2001-2010. 2001. Zavod za gozdove Slovenije..
- [17] Gozdnogospodarski načrt za Gozdnogospodarsko območje Kočevje 1981-1990. 1981. Gozdnogospodarstvo Kočevje..
- [18] Gozdnogospodarski načrt za Gozdnogospodarsko območje Kočevje 2011-2020. 2011. Zavod za gozdove Slovenije..
- [19] Hafner M., Černe B., Stergar M., Poljanec A. 2020. Ljubljana. Analiza stanja poškodovanosti gozdnega mladja od rastlinojede parkljaste divjadi v letih 2010, 2014, 2017 in 2020. Zavod za gozdove Slovenije..

- [20] Zakon o gozdovih (ZG). 1993. Ur. l. RS, št. 30/93, 13/98 - odl. US, 56/99 - ZON, 67/02, 110/02 ZG-1, 115/06, 110/07, 8/10 - ZSKS-B, 106/10, 63/2013, 101/13 - ZdavNepr, 17/14, 24/15, 9/16 - ZGGLRS, 77/16.
- [21] Pravilnik o varstvu gozdov. 2009. Ur. l. RS, št. 114/09 in 31/16..
- [22] Bončina A., Klopčič M., Simončič T., Dakskobler I., Ficko A., Rozman A. 2017. A general framework to describe the alteration of natural tree species composition as an indicator of forest naturalness. Elsevier, Ecological Indicators 77: 194–204..
- [23] Kadunc A., Poljanec A., Dakskobler I., Rozman A. in Bončina A. 2013. Ugotavljanje proizvodne sposobnosti gozdnih rastišč v Sloveniji: poročilo o realizaciji projekta. Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire..
- [24] Naravovarstvene smernice za gozdnogospodarski načrt GGO Kočevje (2021–2030). 2021. Ljubljana, Zavod RS za varstvo narave - OE Ljubljana..
- [25] Tujerodne vrste z EU seznama. 2021. <https://www.tujerodne-vrste.info/ukrepi/evropska-zakonodaja/> (13. 4. 2021)..
- [26] Analiza izvajanja ukrepov Programa upravljanja območij Natura 2000 2015–2020 za obdobje 2015–2018/2019. 2020. http://www.natura2000.si/fileadmin/user_upload/Dokumenti/LIFE_IP_NATURA_SI/Rezultati/A.3_Analiza_PUN2000_2015-20_Sektor_gozdarstvo.pdf/ 11. 4. 20.
- [27] Conservation of Natura 2000 sites Kočevsko – LIFE Kočevsko, Final Report. 2019. Kočevje, Občina Kočevje.
- [28] Dodatek okoljskemu poročilu za presojo sprejemljivosti izvedbe 14 območnih gozdnogospodarskih načrtov za obdobje 2021–2030. Ljubljana, Zavod za gozdove Slovenije, Zavita d.o.o..
- [29] Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom. 2005. Ur. l. RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15, 191/20.
- [30] Usmeritve s področja upravljanja z vodami za pripravo gozdnogospodarskih načrtov. 2020. MOP, Direkcija RS za vode. https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavi/DRSV/Dokumenti/Navodila_Smernice/Usmeritve-za-pripravo-GGN-dopolnitev-februar-2020.pdf/.
- [31] ZGS. 2021. Informacijska baza Zavoda za gozdove Slovenije: Baza prostorskih podatkov - Karta KD, december 2020..
- [32] Splošne kulturnovarstvene usmeritve za načrtovanje območnih gozdogospodarskih načrtov z vidika varstva kulturne dediščine. 2020. Ljubljana, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije..
- [33] Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja. 2004. Ur. l. RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16..
- [34] Anko B. 1995. Funkcije in vloge gozda (skripta). Ljubljana, BF, Oddelek za gozdarstvo: 143 str.
- [35] Bončina A. 2009. Urejanje gozdov: upravljanje gozdnih ekosistemov: učbenik za študente univerzitetnega študija gozdarstva. Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: VI, 359 str..
- [36] Resolucija o nacionalnem gozdnem programu. 2007. Ur. l. RS, št. 111/2007..
- [37] Okoljsko poročilo za 14 območnih gozdnogospodarskih načrtov za obdobje 2021–2030. Ljubljana, Zavod za gozdove Slovenije, Zavita d.o.o..
- [38] Bončina A., Rozman A., Dakskobler I., Klopčič M., Babij V., Poljanec A. 2021. Ljubljana. Gozdni rastiščni tipi Slovenije. Biotehniška fakulteta Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, Zavod za gozdove Slovenije: 575 str..

- [39] Zakon o vodah (ZV-1). 2002. Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 - ZZdl-A, 41/04 - ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15 in 65/20.
- [40] Pravilnik o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spravi in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov. 1994. Ur. l. RS, št. 55/1994, št. 95/2004, 110/2008.
- [41] Pravilnik o gozdnih prometnicah. 2009. Ur. l. RS, št. 4/09.
- [42] Sever K., Rantaša B., Minić M., Dovč N., Kermavnar J., Westergren M., Božič G., Guček M., Breznikar A., Poljanec A., Kraigher H.. 2021. Ljubljana. Smernice za zagotavljanje gozdnega reprodukcijskega materiala. ZGS in GIS.
- [43] Zakon o gozdnem reprodukcijskem materialu (ZGRM). 2002. Ur. l. RS, št. 58/02, 85/02 - popr., 45/04 – ZdZPKG in 77/11.
- [44] Zakon o varstvu kulturne dediščine (ZVKD-1). 2008. Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 - ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 - ZNOrg..
- [45] Uredba o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja. 2008. Ur. l. RS, št. 89/08, 49/20.
- [46] Pravilnik o podrobnejšem načinu določanja meje vodnega zemljišča tekočih voda. 2018. Ur. l. RS, št. 58/18..
- [47] SURS. 2020. Odkupne cene lesa v letu 2020. <https://pxweb.stat.si/SiStat/si/Podrocja/Index/85/kmetijstvo-gozdarstvo-in-ribistvo>.
- [48] Kutnar, Lado, Veselič, Živan, Dakskobler, Igor, Robič, Dušan (2012). Tipologija gozdnih rastišč Slovenije na podlagi ekoloških in vegetacijskih razmer za potrebe usmerjanja razvoja gozdov. Gozdarski vestnik, letnik 70, številka 4, str. 195-214..
- [49] Medved M., Matijašič D., Pisek R., 2010. Private property conditions of Slovenian forests. Preliminary results from 2010. V: medved M. (ur). IUFRO conference proceedings small-scale forestry in a changing worlds. Ljubljana, SFI, str. 457-472..
- [50] Evidenca gozdnih cest in gozdnih vlak, baza ZGS.
- [51] Krč J., Beguš J. 2011. Zasnova modela določanja odpiranja gozdov z gozdnimi cestami za potrebe gozdnogospodarskega načrtovanja. Ljubljana, BF, Odd. za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, XXVIII. gozdarski študijski dnevi. Zbornik:.
- [52] Pravilnik o financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove. 2004. Ur. l. RS, št. 71/04, 95/04, 37/05, 87/05, 73/08, 63/10, 54/14, 60/15, 86/16 in 31/19.
- [53] Karta karbonatnega kraškega sveta (vir: Gostinčar, Petra, 2016, Geomorphological characteristics of karst on contact between limestone and dolomite in Slovenia : dissertation, Gostinčar, Petra, doktorska disertacija, Nova Gorica).
- [54] Papež J., Perušek M., Kos I. 1997. Biotska raznolikost gozdnate krajine – z osnovami ekologije in delovanja ekosistema. Gozdarska založba. 161 s., Ljubljana..
- [55] Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije (OdSPRS). 2004. Ur. l. RS, št. 76/04, 33/07 - ZPNačrt in 61/17 - ZUreP-2.
- [56] Uredba EU. 2014. Uredba (EU) št. 1143/2014 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 22. oktobra 2014 o preprečevanju in obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst. Uradni list Evropske Unije: 317/35.
- [57] Uredba (EU). 2016. Izvedbena Uredba komisije (EU) 2016/1141 z dne 13. julija 2016 o sprejetju seznama invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo Unijo, v skladu z Uredbo (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta. Uradni list Evropske unije: 189/4.
- [58] Uredba (EU). 2017. Izvedbena Uredba komisije (EU) 2017/1263 z dne 12. julija 2017. Uradni list Evropske unije: 182/37.

- [59] Uredba (EU). 2019. Izvedbena Uredba komisije (EU) 2019/1262 z dne 25. julija 2019 o spremembi Izvedbene uredbe (EU) 2016/1141 z namenom posodobitve seznama invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo Unijo. Uradni list Evropske unije: 199/1.
- [60] Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah. 2004. Ur. l. RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 32/08 - odl. US, 96/08, 36/09, 102/11, 15/14, 64/16 in 62/19.

11 NAČRT SO IZDELALI

Nosilec izdelave načrta: mag. Tomaž Devjak, univ. dipl. inž. gozd.

Izdelava tekstnega dela:

- mag. Tomaž Devjak, univ. dipl. inž. gozd.,
- mag. Mirko Perušek, univ. dipl. inž. gozd.,
- mag. Bojan Kocjan, univ. dipl. inž. gozd.,
- Miran Bartol, univ. dipl. inž. gozd.,
- Zoran Bitorajc, univ. dipl. inž. gozd.,
- Tina Kotnik, univ. dipl. inž. gozd.,
- Domen Češarek, univ. dipl. inž. gozd..

Računalniška obdelava atributivnih podatkov:

- mag. Rok Pisek, univ. dipl. inž. gozd. (CE),
- Zoran Bitorajc, univ. dipl. inž. gozd.,
- Primož Dovč, mag ekon. in biodiverzitete,
- mag. Tomaž Devjak, univ. dipl. inž. gozd..

Izdelava kart in obdelava prostorskih podatkov:

- Karla Klemenčič, univ. dipl. inž. geod. (CE),
- Alojz Lautar, geodetski tehnik,
- Zoran Bitorajc, univ. dipl. inž. gozd..

Urejanje načrta:

- Silva Škufca, dipl. upr. org.

Datum: 18. 5. 2023

Podpisniki:

Vodja odseka za načrtovanje razvoja gozdov

mag. Tomaž Devjak, univ. dipl. inž. gozd.

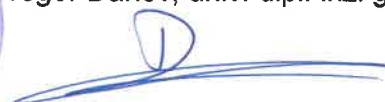
Vodja ZGS OE Kočevje

Tina Kotnik, univ. dipl. inž. gozd.

Direktor ZGS

Gregor Danev, univ. dipl. inž. gozd.

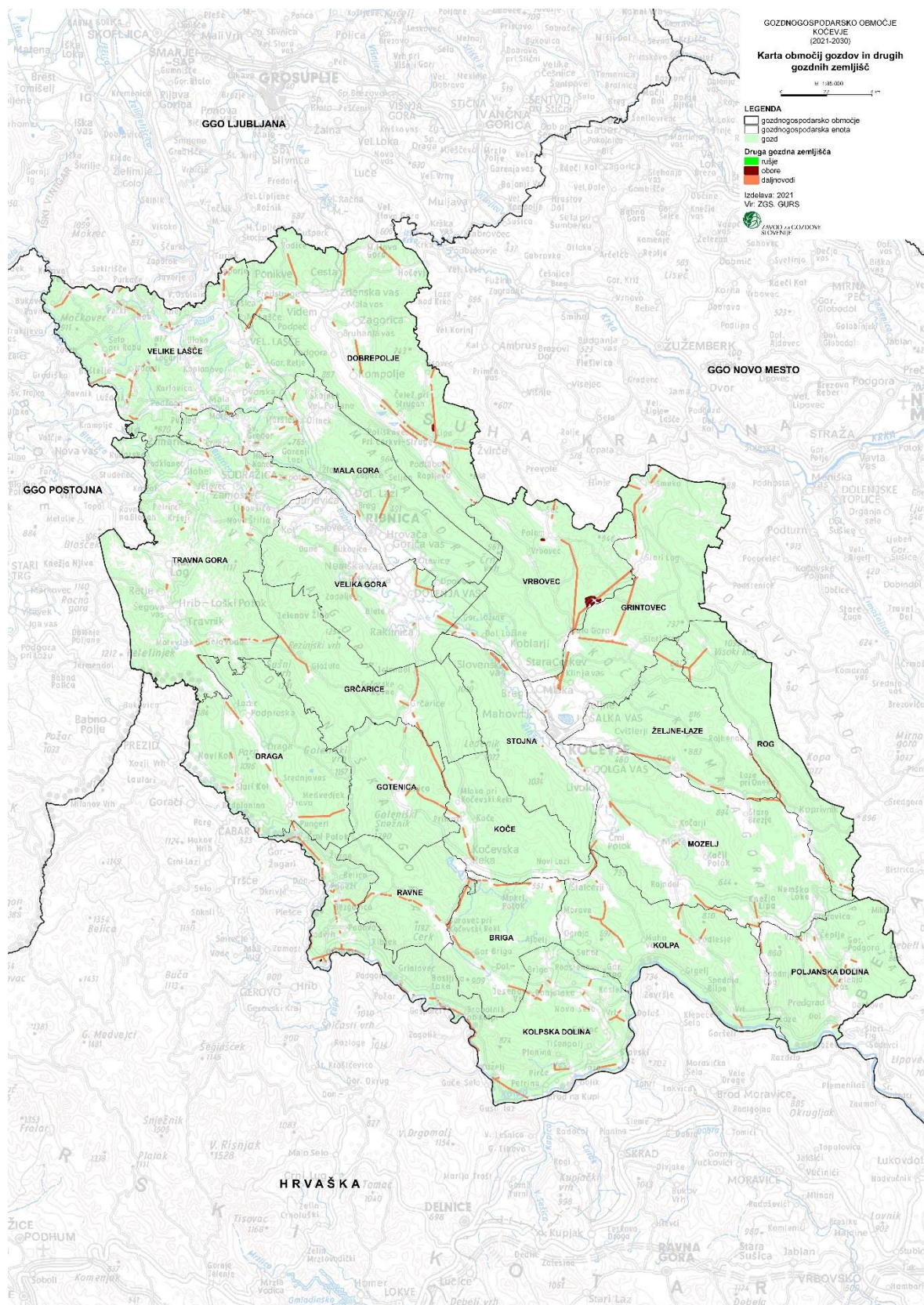
12 PROSTORSKI DEL

Karte prostorskega dela območnega načrta na podlagi Zakona o gozdovih in Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi so:

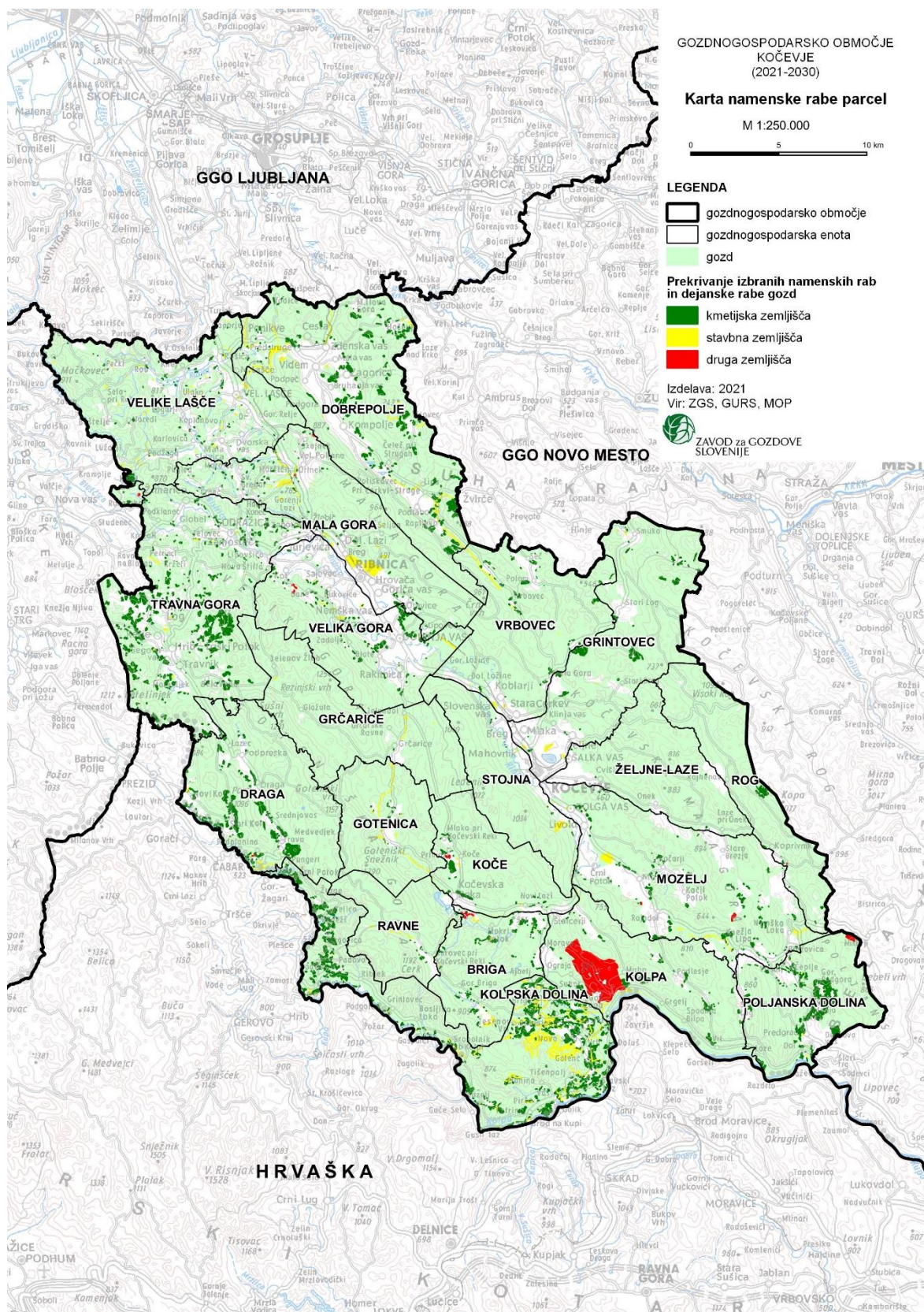
- KARTA A: Karta območij gozdov in drugih gozdnih zemljišč;
- KARTA B: Karta namenske rabe parcel;
- KARTA C: Karta zavarovanih območij;
- KARTA D: Karta območij posamičnega in skupin gozdnega drevja;
- KARTA E: Karta zasnove gozdne infrastrukture;
- KARTA F: Karta členitev gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma;
- KARTA G: Pregledna karta funkcij;
- KARTA H: Karta funkcij gozdov je kot interaktivna karta prikazana na pregledovalniku ZGS in ne v prostorskem delu načrta

V načrtu prikazujemo tudi druge pomembne prostorske vsebine, na katere se nanaša besedilo GGN GGO:

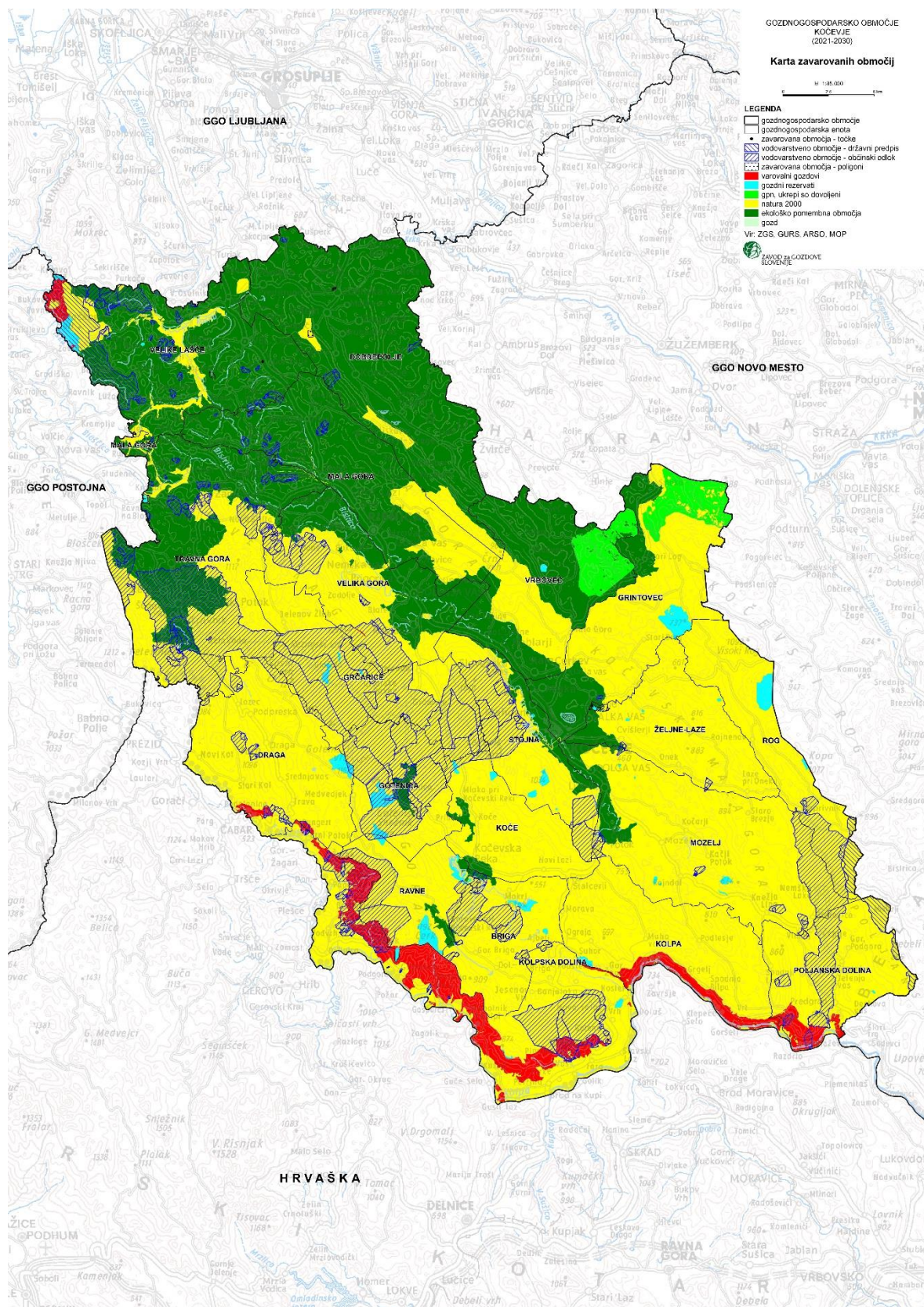
- KARTA I: Karta rastiščnogojitvenih razredov;
- KARTA J: Karta kategorij gozdov;
- KARTA K: Karta skupin gozdnih rastiščnih tipov;
- KARTA L: Karta požarne ogroženosti;
- KARTA M: Varstvena območja in območja poplav po predpisih o vodah;
- KARTA N: Informativni prikaz plazovitih in plazljivih območij;
- KARTA O: Potencialna erozijska območja.

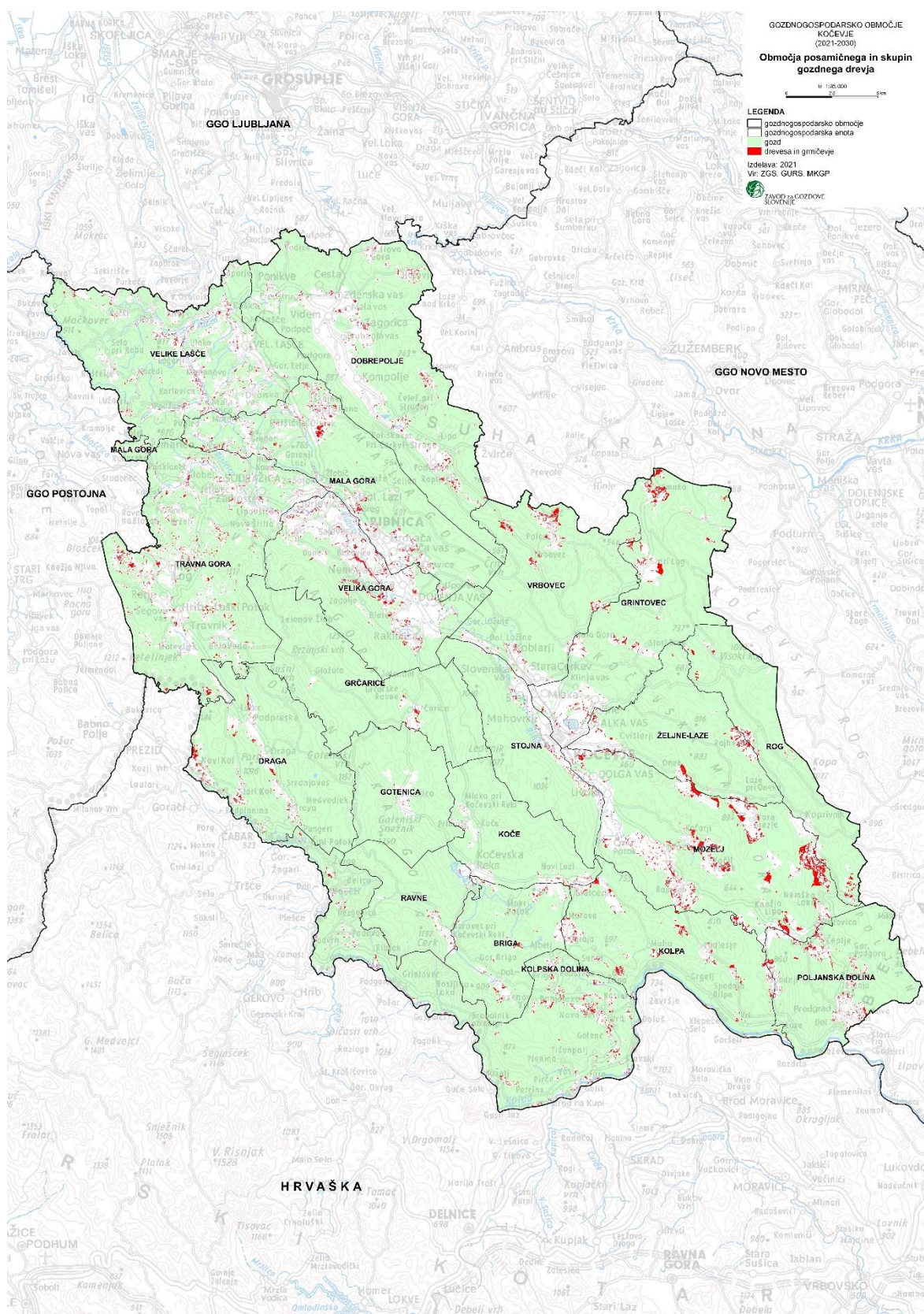
Slika 17: Karta A: Karta območij gozdov in drugih gozdnih zemljišč

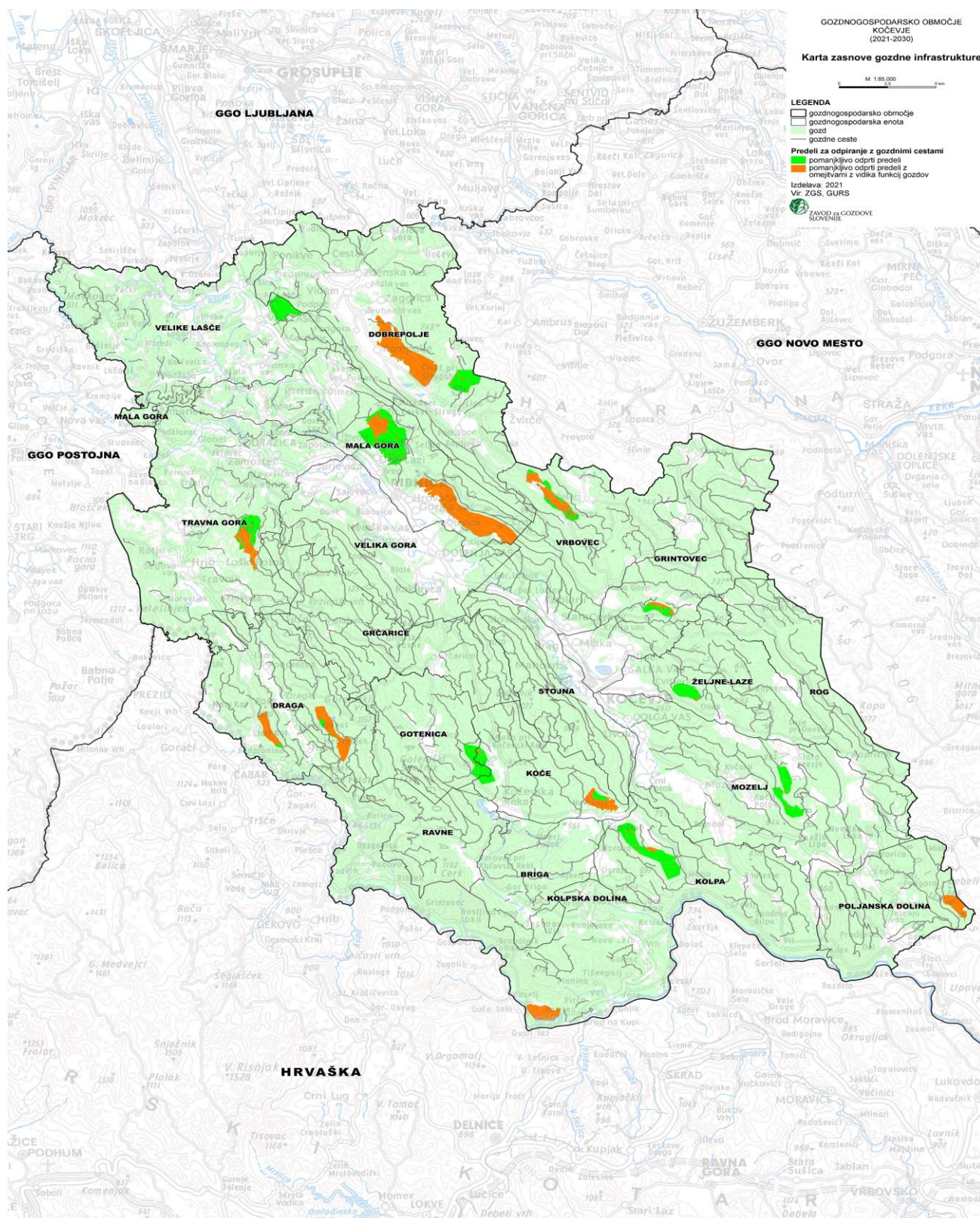
Slika 18: Karta B: Karta namenske rabe parcel

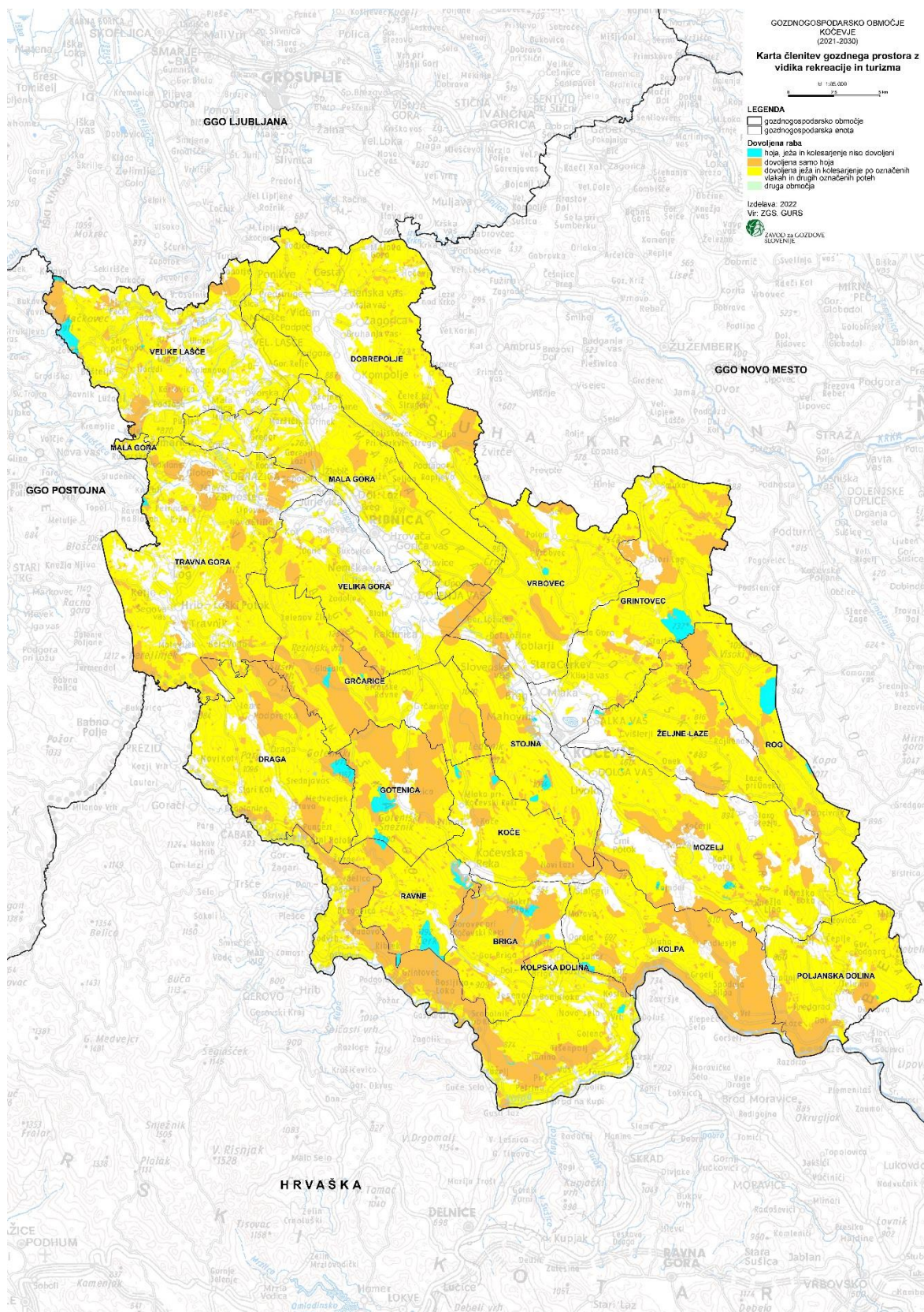
Slika 19: Karta C: Karta zavarovanih območij

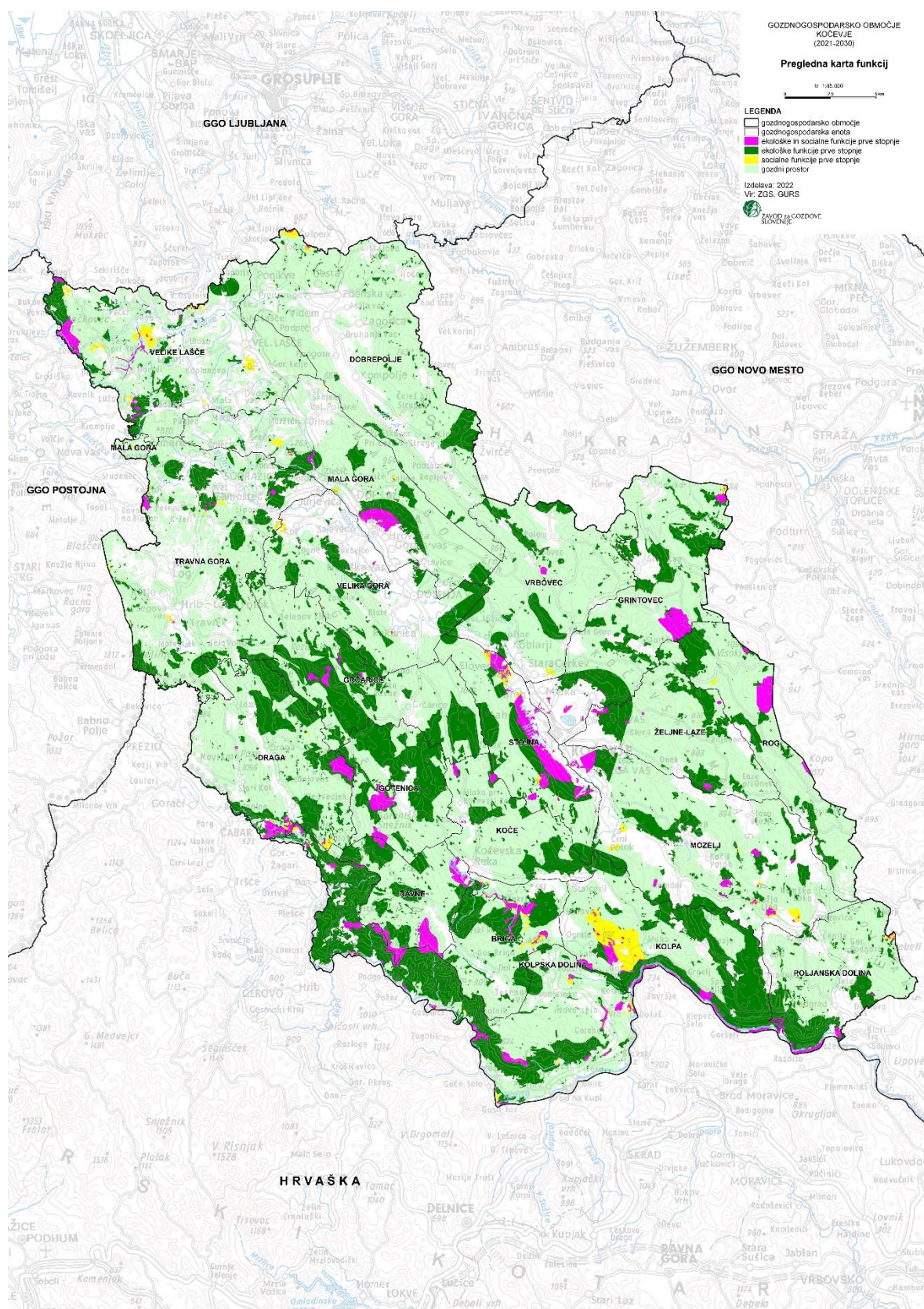
Slika 20: Karta D: Karta območij posamičnega in skupin gozdnega drevja

Slika 21: Karta E: Karta zasnovne gozdne infrastrukture

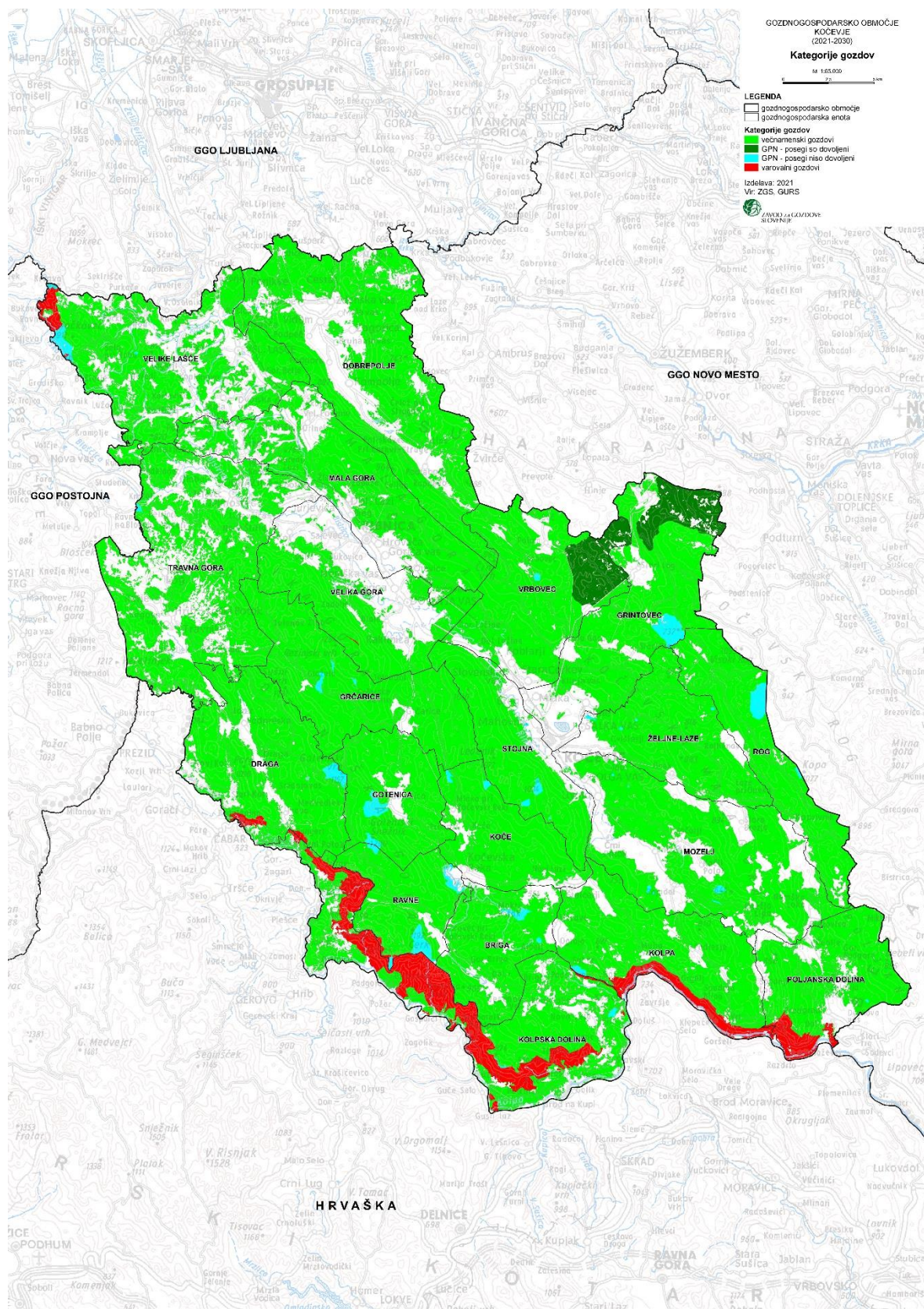

Slika 22: Karta F: Karta členitve gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma

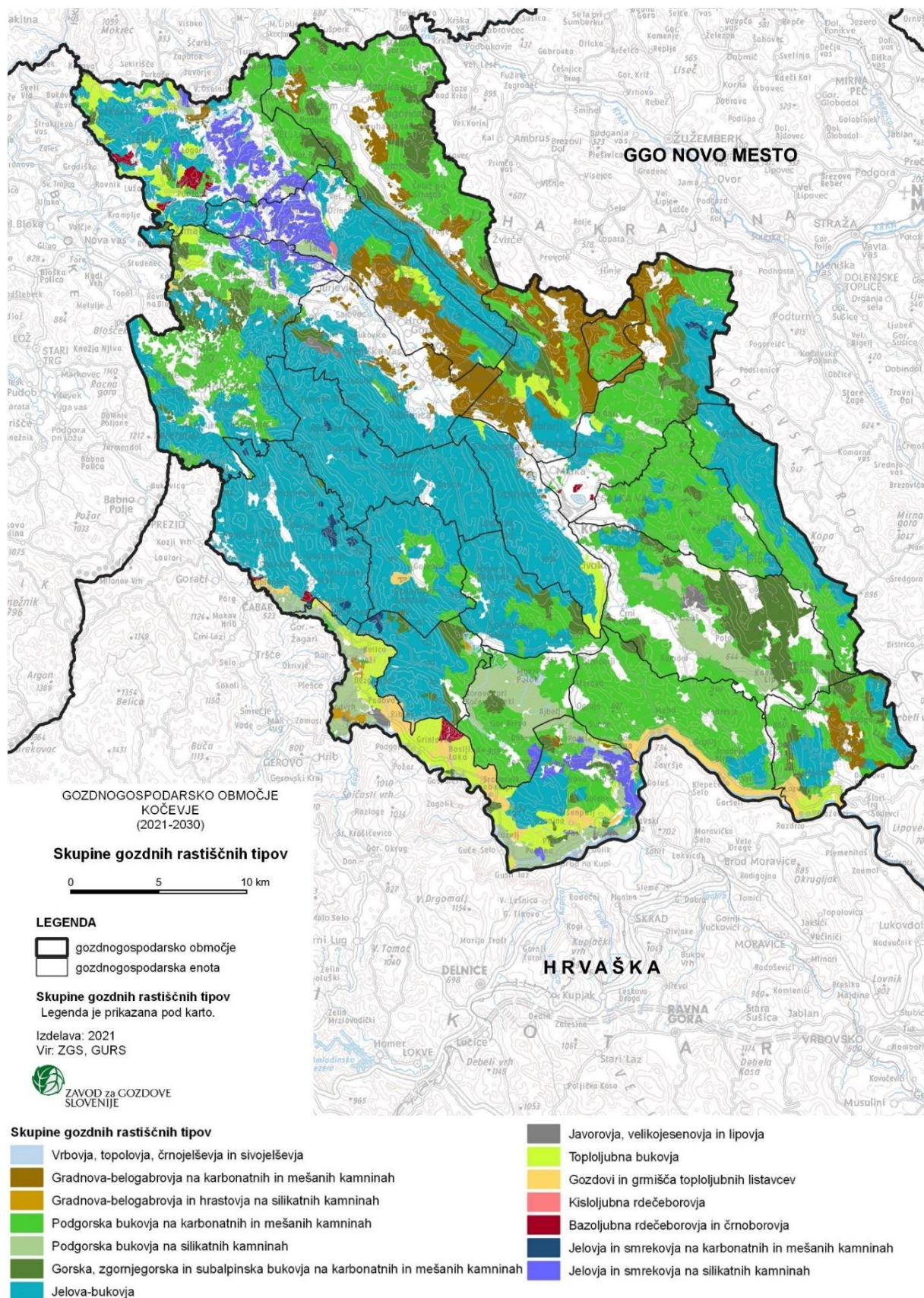

Slika 23: Karta G: Pregledna karta funkcij

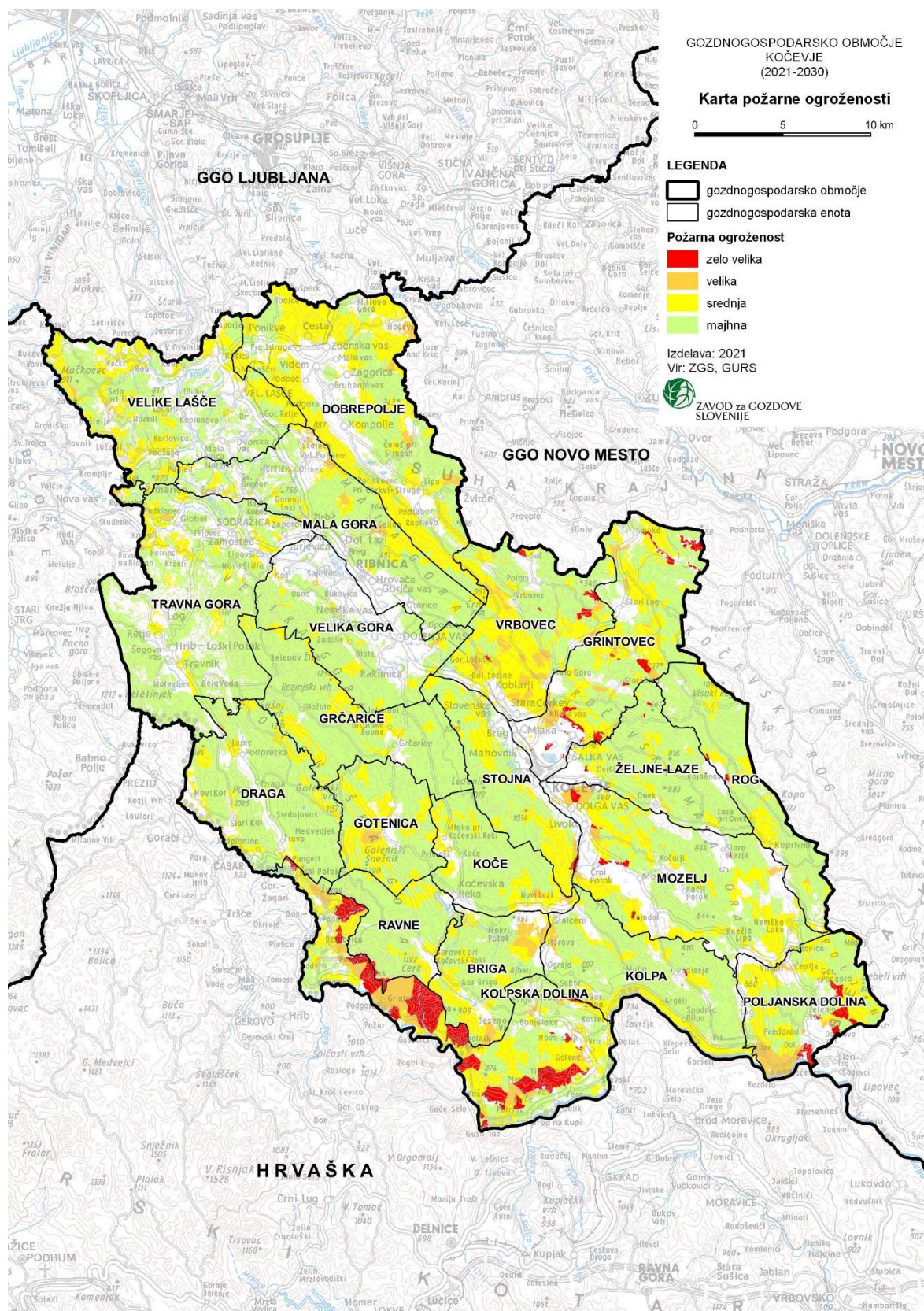
172

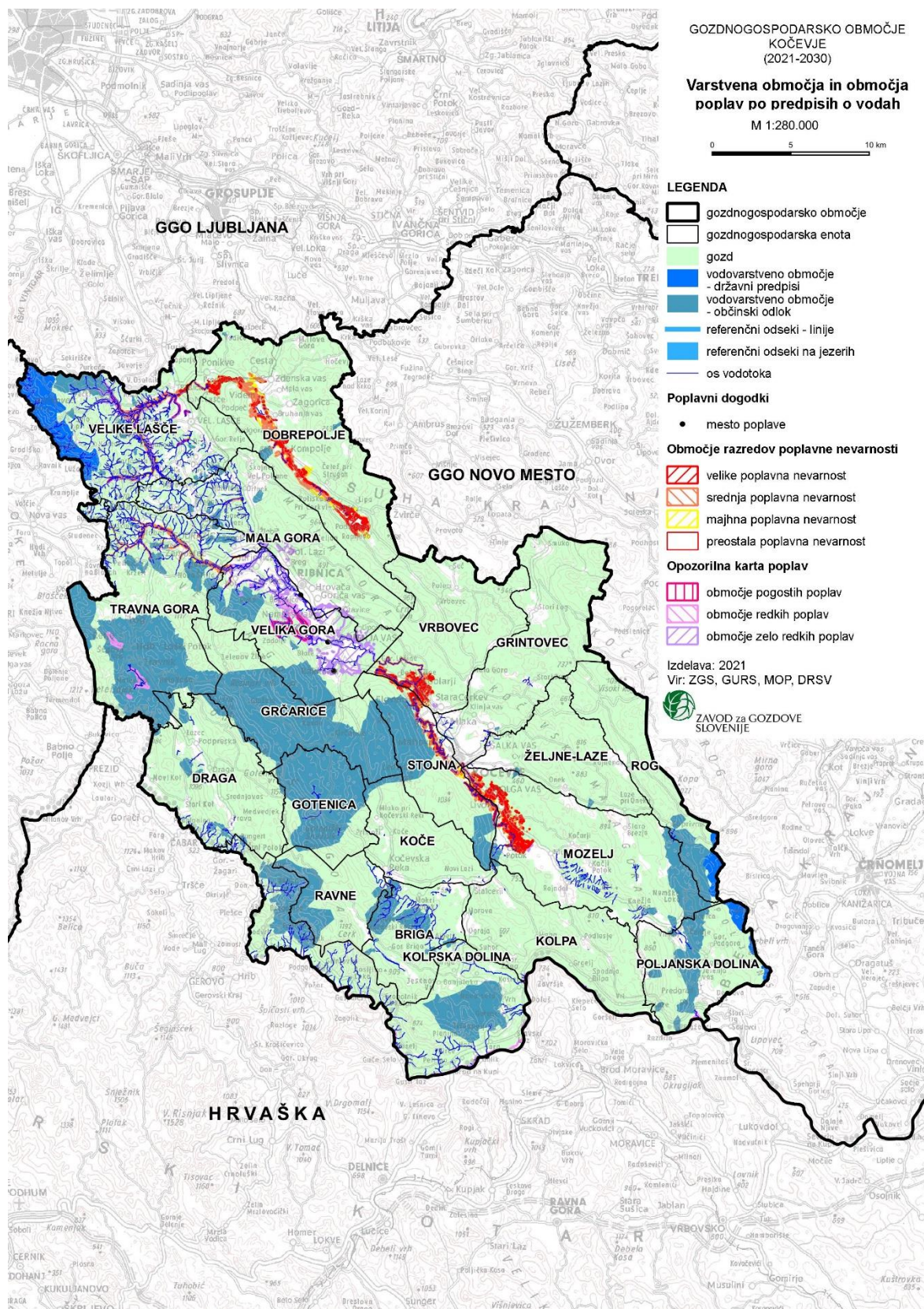
Slika 25: Karta J: Karta kategorij gozdov

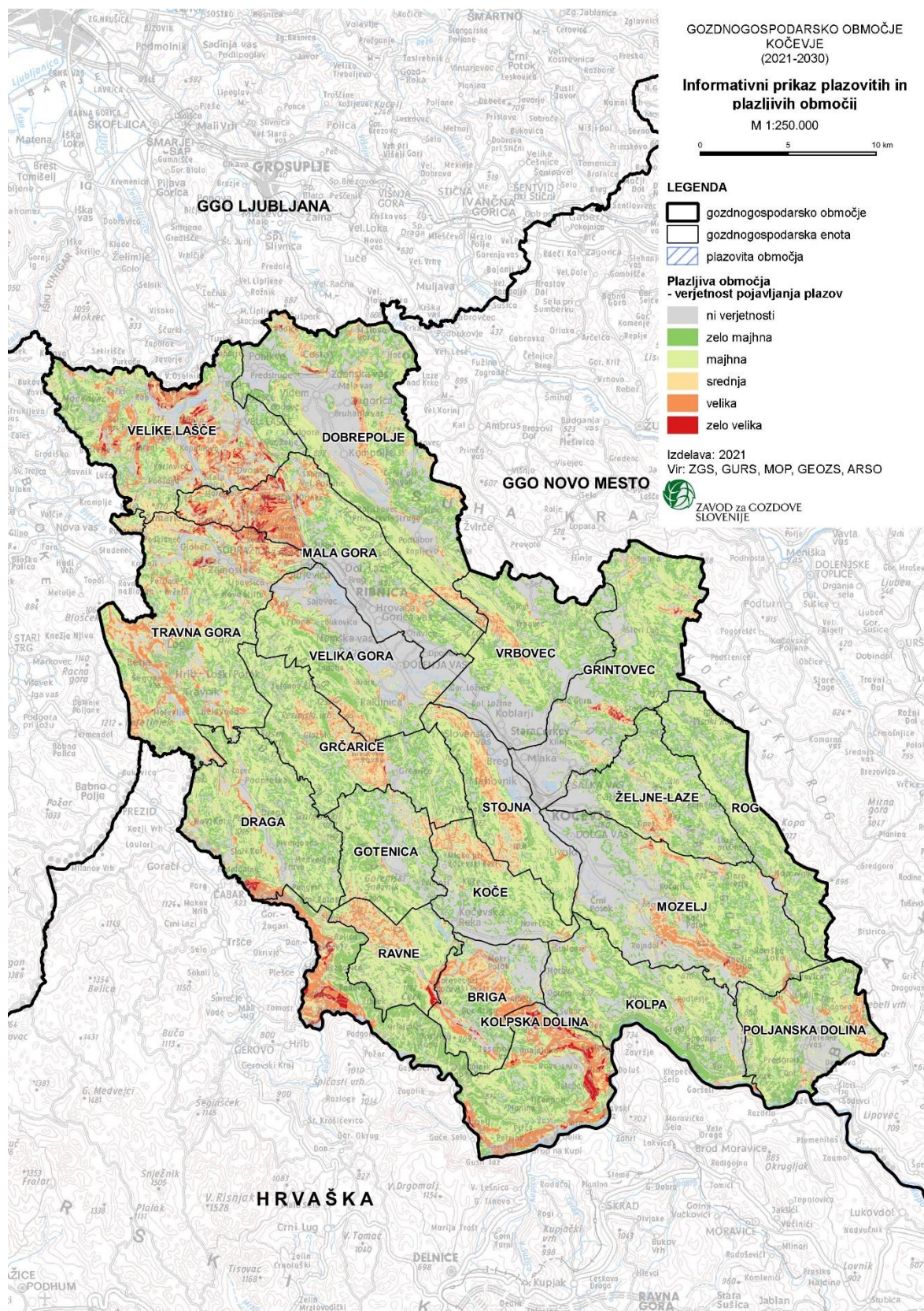
Slika 26: Karta K: Karta skupin gozdnih rastišnih tipov

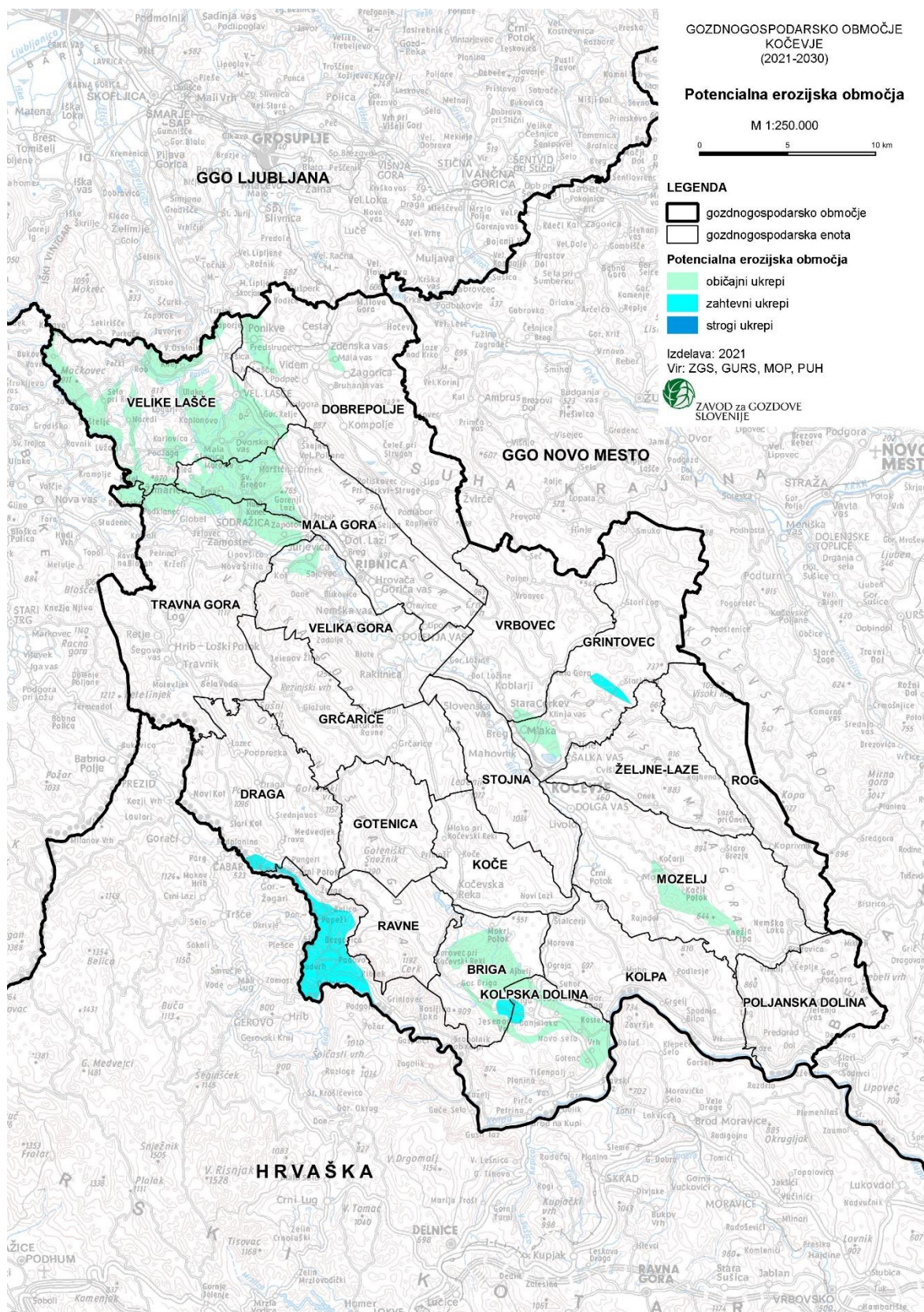
Slika 27: Karta L: Karta požarne ogroženosti

Slika 28: Karta M: Varstvena območja in območja poplavl po predpisih o vodah

Slika 29: Karta N: Informativni prikaz plazovitih in plazljivih Območij

Slika 30: Karta O: Potencialna erozijska območja

13PRILOGE

13.1 Priloga 1 - Pregled stanja in ukrepov na ravni GGO

Preglednica 1: LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	40.720,0	47.620,0	4.704,0	93.044,0
Delež (%)	43,8	51,1	5,1	100,0

Preglednica 2: GF1 - Gozdni fondi po gospodarskih razredih in kategorijah gozdov

Gospodarska kategorija gozdov in rastiščnogojitveni razred	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge			% na PR
		igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	
Gradnova-belogabrovja 030	3.973	81	168	249	3,0	3,3	6,3	28,6	15,7	19,9	78,8
Podgorska bukovja 050	10.209	74	233	307	2,0	5,2	7,2	25,2	21,0	22,0	93,7
Podgorska bukovja - zasmrečena 051	11.755	201	92	293	6,0	2,6	8,6	27,1	16,3	23,7	80,8
Podgorska gradnova bukovja 053	11.043	47	222	268	1,5	4,8	6,2	27,2	18,8	20,2	87,4
Podgorska bukovja v nastajanju 054	1.087	85	144	230	3,2	3,7	6,9	19,4	14,7	16,4	54,7
Podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	2.840	113	228	341	2,9	5,7	8,5	25,9	21,8	23,1	92,3
Gorska bukovja 070	5.558	58	276	334	1,4	6,1	7,5	25,2	21,3	22,0	98,1
Jelova bukovja - zasmrečena 091	2.784	238	84	322	8,4	2,7	11,1	24,2	14,1	21,5	62,6
Jelova bukovja na plitvih tleh 092	7.003	193	188	381	4,2	3,3	7,5	22,3	21,3	21,8	110,9
Jelova bukovja na globokih tleh 093	19.568	218	181	398	5,0	3,8	8,8	23,3	22,6	23,0	104,8
Podgorska jelova bukovja 094	3.238	227	138	364	5,2	3,3	8,4	22,9	20,9	22,1	95,6
Toploljubna bukovja 110	2.750	97	196	293	2,5	4,2	6,7	21,0	17,1	18,4	80,5
Jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah 160	2.321	361	103	464	8,9	2,6	11,5	25,0	19,7	23,8	96,1
Gozdovi za večjo pestrost 240	2.072	59	168	227	1,8	3,7	5,5	26,2	17,8	20,0	81,9
Večnamenski gozdovi skupaj	86.201	150	181	331	3,9	4,0	7,9	24,5	20,2	22,1	92,7
Gozdovi v oborah 250	1.859	20	259	279	0,6	4,6	5,2	32,4	12,9	14,3	76,7
GNP z načrtovanim posekom	1.859	20	259	279	0,6	4,6	5,2	32,4	12,9	14,3	76,7
GNP brez načrtovanega poseka	1.238	158	292	451	3,2	4,6	7,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Varovalni gozdovi	3.746	27	140	167	0,6	3,0	3,6	7,0	4,5	4,8	21,8
Skupaj vsi gozdovi	93.044	142	182	325	3,7	4,0	7,7	24,0	18,9	21,1	89,5

Preglednica 3: RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Delež %	Površina ha	Delež %	Podmladek			
					Zasnova (%)			
					1	2	3	4
Mladovje	4.191	4,5	4.191	100,0	2,8	82,2	6,8	8,2
Drogovnjak	7.598	8,2	60	0,8	6,1	54,2	33,6	6,1
Debeljak	39.893	42,9	2.270	5,7	2,1	69,8	26,2	1,9
Sestoj v obnovi	8.639	9,3	3.419	39,6	6,2	73,3	17,5	3,0
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	26.693	28,7	4.215	15,8	1,8	62,2	34,8	1,2
Panjevec	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	3.108	3,3	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	2.921	3,1	448	15,4	19,2	64,8	15,9	0,1
Skupaj	93.044	100,0	14.603	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 4: ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Mladovje	4.191	13,7	49,0	21,4	15,9	51,0	34,9	14,1	44,5	16,7	13,9	24,9
Drogovnjak	7.598	5,5	50,3	33,3	10,9	39,2	31,3	29,5	43,9	45,1	9,3	1,7
Debeljak	39.893	0,5	98,9	0,3	0,3	56,2	32,1	11,7	7,6	66,4	22,2	3,8
Sestoj v obnovi	8.639	0,4	98,7	0,6	0,3	58,3	35,8	5,9	0,2	1,1	3,7	95,0

PRILOGE

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Dvoslojni sesto	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	26.693	0,4	97,1	2,1	0,4	28,8	48,4	22,8	1,4	2,1	92,5	4,0
Panjevec	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	3.108	0,0	5,3	33,2	61,5	0,0	75,9	24,1	3,1	2,4	3,9	90,6
Tipični prebiralni sesto	2.921	0,9	99,1	0,0	0,0	63,2	24,2	12,6	0,3	95,6	2,8	1,3

Preglednica 5: LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih - vsi gozdovi

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj m³/ha	%
	I	II	III	IV	V		
Smreka	5,7	13,8	18,4	23,0	39,1	81	24,9
Jelka	3,4	8,8	14,5	22,1	51,2	57	17,5
Bor	9,3	18,4	22,9	22,0	27,4	4	1,2
Macesen	13,1	20,3	19,2	17,1	30,3	0	0,0
Drugi iglavci	6,3	15,2	19,2	25,5	33,8	0	0,0
Bukev	7,5	17,3	24,0	25,0	26,2	124	38,6
Hrast	10,1	22,0	26,7	22,9	18,3	16	4,9
Plemeniti listavci	8,8	19,3	24,8	24,2	22,9	25	7,7
Drugi trdi listavci	13,3	24,5	24,5	20,1	17,6	14	4,3
Mehki listavci	14,3	29,0	23,6	17,5	15,6	3	0,9
Iglavci	4,9	12,0	17,0	22,6	43,5	142	43,9
Listavci	8,5	18,7	24,5	24,2	24,1	182	56,1
Skupaj	6,9	15,8	21,1	23,5	32,7	325	100,0

Preglednica 6: LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih - gozdovi z načrtovanim posekom

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj m³/ha	%
	I	II	III	IV	V		
Smreka	5,7	13,8	18,4	23,1	39,0	80	25,6
Jelka	3,4	8,9	14,5	22,2	51,0	55	17,6
Bor	8,0	16,5	21,4	23,3	30,8	4	1,3
Macesen	13,1	20,3	19,2	17,1	30,3	0	0,0
Drugi iglavci	6,3	15,2	19,0	25,5	34,0	0	0,0
Bukev	7,4	17,3	24,2	25,2	25,9	117	37,9
Hrast	9,6	21,9	26,6	23,1	18,8	15	4,8
Plemeniti listavci	8,6	19,2	25,0	24,3	22,9	25	8,0
Drugi trdi listavci	11,6	23,4	24,9	21,1	19,0	12	3,8
Mehki listavci	14,5	29,2	23,4	17,4	15,5	3	1,0
Iglavci	4,9	11,9	16,9	22,7	43,6	139	44,7
Listavci	8,2	18,6	24,6	24,5	24,1	173	55,3
Skupaj	6,7	15,6	21,1	23,7	32,9	312	100,0

Preglednica 7: PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha) - vsi gozdovi

	Debelinski razredi (v m³/ha)					Skupaj m³/ha	%
	I	II	III	IV	V		
Iglavci	0,5	0,7	0,8	0,8	1,0	3,8	49,4
Listavci	0,7	1,0	1,0	0,7	0,5	3,9	50,6
Skupaj	1,2	1,7	1,8	1,5	1,5	7,7	100,0

Preglednica 8: PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha) - gozdovi z načrtovanim posekom

	Debelinski razredi (v m³/ha)					Skupaj m³/ha	%
	I	II	III	IV	V		
Iglavci	0,5	0,7	0,7	0,8	1,0	3,7	50,0
Listavci	0,7	1,0	0,9	0,7	0,4	3,7	50,0
Skupaj	1,2	1,7	1,6	1,5	1,4	7,4	100,0

Preglednica 9: D-GFR1 razvoj gozdnih fondov

Leto	Površina (ha)	Lesna zaloga (m ³ /ha)			Letni prirastek (m ³ /ha)			Letni posek (m ³ /ha)		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
1970	65.472	104	87	191	2,8	2,0	4,8	-	-	4,0
1980	69.403	114	105	219	2,7	2,8	5,5	-	-	4,4
1990	83.606	120	120	240	2,8	3,5	6,3	1,7	1,7	3,4
2000	91.572	129	141	270	2,9	3,7	6,7	2,6	1,8	4,4
2010	92.435	147	167	314	3,5	4,0	7,5	3,4	3,3	6,7
2020	93.044	142	182	325	3,7	4,0	7,7	3,4**	3,5**	6,9**

*za leti 1970 in 1980 razpolagamo le s podatki nekdanjega GG Kočevje, brez Kočevske Reke in Gotenice

**načrtovan posek

Preglednica 10: D-PGR Posek v obdobju 2011-2020 po GR in primerjava z načrtovanim

Rastiščnogojitveni razred		Načrtovani	Realizirani	Realizacija	Realizirani	Struktura poseka		
		posek*	posek	načrtov.	posek	po razš. deb. st.		
		m ³	m ³	%	m ³ /ha	A	B	C
Gradnova-belogabrovja 030	Iglavci	62.544	91.306	146,0	24	17,2	47,5	35,3
	Listavci	93.166	42.017	45,1	11	25,8	54,6	19,6
	Skupaj	155.711	133.322	85,6	34	19,9	49,7	30,4
Podgorska bukovja 050	Iglavci	173.059	188.764	109,1	19	10,9	44,8	44,3
	Listavci	490.713	320.360	65,3	32	18,0	44,6	37,4
	Skupaj	663.772	509.124	76,7	50	15,4	44,7	39,9
Podgorska bukovja - zasmrečena 051	Iglavci	773.478	1.424.697	184,2	120	16,5	44,3	39,2
	Listavci	186.496	97.746	52,4	8	25,1	46,9	28,0
	Skupaj	959.974	1.522.443	158,6	129	17,1	44,4	38,5
Podgorska gradnova bukovja 053	Iglavci	142.402	204.848	143,9	19	14,1	49,9	36,0
	Listavci	436.252	302.006	69,2	28	23,3	49,8	26,9
	Skupaj	578.655	506.854	87,6	47	19,5	49,9	30,6
Podgorska bukovja v nastajanju 054	Iglavci	14.119	14.985	106,1	14	17,1	54,7	28,2
	Listavci	20.850	8.321	39,9	8	25,0	45,4	29,6
	Skupaj	34.969	23.306	66,6	22	20,0	51,3	28,7
Podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	Iglavci	67.724	91.455	135,0	33	6,6	40,2	53,2
	Listavci	125.047	62.144	49,7	22	20,5	48,8	30,7
	Skupaj	192.771	153.599	79,7	55	12,2	43,7	44,1
Gorska bukovja 070	Iglavci	86.783	88.695	102,2	16	7,8	48,3	43,9
	Listavci	312.760	201.367	64,4	36	15,2	46,2	38,6
	Skupaj	399.543	290.062	72,6	52	12,9	46,9	40,2
Jelova bukovja - zasmrečena 091	Iglavci	104.335	153.141	146,8	58	17,2	52,9	29,9
	Listavci	33.911	23.362	68,9	9	36,4	45,0	18,6
	Skupaj	138.247	176.502	127,7	67	19,7	51,9	28,4
Jelova bukovja na plitvih tleh 092	Iglavci	281.153	301.409	107,2	43	3,0	23,3	73,7
	Listavci	261.801	196.828	75,2	28	11,6	30,5	57,9
	Skupaj	542.954	498.236	91,8	71	6,4	26,2	67,4
Jelova bukovja na globokih tleh 093	Iglavci	947.665	990.058	104,5	51	5,4	33,7	60,9
	Listavci	751.404	495.819	66,0	26	16,5	36,1	47,4
	Skupaj	1.699.069	1.485.877	87,5	76	9,1	34,5	56,4
Podgorska jelova bukovja 094	Iglavci	163.956	177.938	108,5	55	5,6	39,9	54,5
	Listavci	88.140	43.506	49,4	14	21,8	47,1	31,1
	Skupaj	252.096	221.444	87,8	69	8,7	41,3	50,0
Toploljubna bukovja 110	Iglavci	48.775	49.467	101,4	18	10,9	51,2	37,9
	Listavci	75.082	41.162	54,8	15	19,2	52,0	28,8
	Skupaj	123.856	90.629	73,2	33	14,7	51,5	33,8
Jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah 160	Iglavci	205.569	144.761	70,4	64	5,8	39,8	54,4
	Listavci	41.116	17.057	41,5	8	24,9	47,8	27,3
	Skupaj	246.685	161.819	65,6	71	7,8	40,6	51,6
Varovalni gozdovi 200	Iglavci	7.429	1.840	24,8	1	11,0	43,2	45,8
	Listavci	31.299	3.237	10,3	1	24,8	47,4	27,8
	Skupaj	38.728	5.077	13,1	1	19,8	45,9	34,3
Gozdni rezervati 210	Iglavci		414		0	2,4	19,3	78,3
	Listavci		615		1	7,1	30,7	62,2
	Skupaj		1.029		1	5,2	26,1	68,7
Gozdovi za večjo pestrost 240	Iglavci	26.267	26.904	102,4	13	12,8	35,0	52,2
	Listavci	59.074	29.405	49,8	14	26,3	47,2	26,5
	Skupaj	85.341	56.308	66,0	27	19,9	41,3	38,8
Gozdovi v oborah 250	Iglavci	20.958	42.775	204,1	23	8,0	26,4	65,6
	Listavci	56.672	30.683	54,1	17	19,6	51,8	28,6

PRILOGE

Rastiščnogojitveni razred		Načrtovani	Realizirani	Realizacija	Realizirani	Struktura poseka			
		posek*	posek	načrtov.	posek	po razš. deb. st.			
		m ³	m ³	%	m ³ /ha	A	B	C	
	Skupaj	77.629	73.457	94,6	40	12,8	37,0	50,2	
Skupaj	Iglavci	3.126.216	3.993.454	127,7	43	10,9	40,3	48,8	
	Listavci	3.063.784	1.915.633	62,5	21	18,7	42,8	38,5	
	Skupaj	6.190.000	5.909.088	95,5	64	13,4	41,1	45,5	

Preglednica 11: D-OGDL Opravljena gojitvena in varstvena dela

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Državni gozd			Zasebni in drugi gozdovi			Skupaj		
		Načrtovano	Realizirano	Indeks	Načrtovano	Realizirano	Indeks	Načrtovano	Realizirano	Indeks
Priprava sestoja	ha	2.817	1.958	0,7	1.399	442	0,3	4.216	2.400	0,6
Priprava tal	ha	167	286	1,7	131	50	0,4	298	336	1,1
Sadnja	ha	170	273	1,6	150	63	0,4	320	336	1,0
Setev	ha	2	0	0,1	0	0	0,0	2	0	0,1
Gnojenje	ha	63	0	0,0	0	0	0,0	63	0	0,0
Obžetev	ha	693	609	0,9	741	267	0,4	1.434	876	0,6
Nega mladja	ha	530	587	1,1	280	150	0,5	810	736	0,9
Nega gošče	ha	2.603	1.727	0,7	1.115	278	0,2	3.718	2.005	0,5
Nega letvenjaka	ha	1.656	922	0,6	717	173	0,2	2.373	1.095	0,5
Nega ml. drogovnjaka	ha	1.912	1.139	0,6	993	156	0,2	2.905	1.295	0,4
Obžagovanje vej	ha	8	1	0,1	0	1	0,0	8	1	0,1
Nega prebiralnega gozda	ha	254	261	1,0	48	84	1,7	302	345	1,1
Graditev protipožarnih objektov	km	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
Vzdrževanje protipožarnih objektov	km	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
Drugo varstvo pred požari	dni	20	0	0,0	7	0	0,0	27	0	0,0
Varstvo pred erozijo	dni	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	1.740	2.056	1,2	700	457	0,7	2.440	2.512	1,0
Varstvo pred boleznimi	dni	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
Zaščita s premazom	ha	914	814	0,9	938	302	0,3	1.852	1.116	0,6
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	82	1.310	16,1	95	755	7,9	177	2.065	11,7
Zaščita z ograjo	m	1.785	16.188	9,1	623	1.766	2,8	2.408	17.954	7,5
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	3.245	67.164	20,7	1.025	11.962	11,7	4.271	79.126	18,5
Ostalo varstvo pred divjadjo	dni	0	140	0,0	0	10	0,0	0	149	0,0
Vzdrževanje grmišč	ha	2.059	99	0,0	62	9	0,1	2.121	108	0,1
Vzdrževanje travinj	ha	3.629	935	0,3	1.391	281	0,2	5.020	1.216	0,2
Vzdrževanje vodnih površin	dni	384	471	1,2	127	309	2,4	511	780	1,5
Sadnja plodonosnega drevja	dni	0	653	0,0	0	1	0,0	0	654	0,0
Vzdrževanje plodonosnega drevja	dni	0	1	0,0	0	0	0,0	0	1	0,0

PRILOGE

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Državni gozd			Zasebni in drugi gozdovi			Skupaj		
		Načrtovano	Realizirano	Indeks	Načrtovano	Realizirano	Indeks	Načrtovano	Realizirano	Indeks
Postavitev in vzd. valilnic	dni	158	97	0,6	5	0	0,0	163	97	0,6
Osnovanje pasišč v gozdu	ha	0	11	0,0	0	2	0,0	0	14	0,0
Ohranjanje biotopov - nega	ha	0	17	0,0	0	1	0,0	0	18	0,0
Ohranjanje biotopov - sečnja	m³	0	827	0,0	0	0	0,0	0	827	0,0
Vzdrževanje gnezdnic	kos	0	905	0,0	0	507	0,0	0	1.412	0,0
Postavitev gnezdnic	kos	0	22	0,0	0	53	0,0	0	75	0,0
Vzdrževanje stez	dni	0	486	0,0	0	38	0,0	0	524	0,0
Ostala biomeliorativna dela	dni	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
Ostala varstvena dela	dni	1.100	418	0,4	100	8	0,1	1.200	426	0,4

Preglednica 12: OGD Opravljena gojitvena, varstvena in druga dela po gospodarskih razredih

Gojitvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Gradnova-belogabrovja 030				
Obnova	ha	184	70	0,4
Nega	ha	373	122	0,3
Varstvo	dni	275	151	0,3
Nega habitatov	dni	260	85	0,3
Podgorska bukovja 050				
Obnova	ha	540	294	0,5
Nega	ha	1323	607	0,5
Varstvo	dni	566	459	0,8
Nega habitatov	dni	696	311	0,4
Podgorska bukovja - zasmrečena 051				
Obnova	ha	1146	1.218	1,1
Nega	ha	2172	1.855	0,9
Varstvo	dni	6839	4.518	0,7
Nega habitatov	dni	1277	710	0,6
Podgorska gradnova bukovja 053				
Obnova	ha	733	331	0,5
Nega	ha	1499	758	0,5
Varstvo	dni	473	368	0,8
Nega habitatov	dni	767	231	0,3
Podgorska bukovja v nastajanju 054				
Obnova	ha	79	18	0,2
Nega	ha	103	60	0,6
Varstvo	dni	187	113	0,6
Nega habitatov	dni	221	26	0,1
Podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060				
Obnova	ha	160	47	0,3
Nega	ha	340	90	0,3
Varstvo	dni	45	102	2,2
Nega habitatov	dni	373	157	0,4
Gorska bukovja 070				
Obnova	ha	337	192	0,6
Nega	ha	710	373	0,5
Varstvo	dni	103	159	1,5
Nega habitatov	dni	229	76	0,3
Jelova bukovja - zasmrečena 091				
Obnova	ha	109	59	0,5
Nega	ha	486	124	0,3
Varstvo	dni	555	206	0,4

PRILOGE

Gojitvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Nega habitatov	dni	355	147	0,4
Jelova bukovja na plitvih tleh 092				
Obnova	ha	258	142	0,6
Nega	ha	1049	647	0,6
Varstvo	dni	626	157	0,3
Nega habitatov	dni	146	222	1,5
Jelova bukovja na globokih tleh 093				
Obnova	ha	785	478	0,6
Nega	ha	2453	1.373	0,6
Varstvo	dni	1621	1.002	0,6
Nega habitatov	dni	627	894	1,4
Podgorska jelova bukovja 094				
Obnova	ha	229	85	0,4
Nega	ha	477	133	0,3
Varstvo	dni	804	262	0,3
Nega habitatov	dni	99	97	1,0
Toploljubna bukovja 110				
Obnova	ha	63	35	0,6
Nega	ha	153	90	0,6
Varstvo	dni	34	43	1,2
Nega habitatov	dni	102	90	0,9
Jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah 160				
Obnova	ha	87	23	0,3
Nega	ha	235	25	0,1
Varstvo	dni	34	32	1,0
Nega habitatov	dni	54	7	0,1
Varovalni gozdovi 200				
Obnova	ha	5	2	0,4
Nega	ha	7	0	0,0
Varstvo	dni	0	0	0,0
Nega habitatov	dni	90	16	0,2
Gozdni rezervati 210				
Obnova	ha	0	0	0
Nega	ha	0	1	0
Varstvo	dni	0	25	0
Nega habitatov	dni	0	122	0
Gozdovi za večjo pestrost 240				
Obnova	ha	101	78	0,8
Nega	ha	139	94	0,7
Varstvo	dni	236	193	0,8
Nega habitatov	dni	1335	629	0,5
Gozdovi v oborah 250				
Obnova	ha	34	0	0,0
Nega	ha	46	2	0,0
Varstvo	dni	107	63	0,6
Nega habitatov	dni	622	336	0,5

Preglednica 13: MP - Možni posek

	m ³	m ³ /ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	3.187.000	34	24,0	92,6
Listavci	3.224.000	35	19,0	87,3
Skupaj	6.411.000	69	21,2	89,9

Preglednica 14: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Obseg
		dejanska s ponovitvami
Obnova	ha	5.370 5.371
Nega	ha	8.940 11.152
Varstvo	dni	4.367 10.094
Nega habitatov	dni	2.450 4.712

Preglednica 15: D-POM - Površina (ha) in sestava pomladka (%) po skupinah drevesnih vrst in rastiščnogojitvenih razredih

Rastiščnogojitveni razred	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.
Gradnova-belogabrovja	ha	397,1	3,0	0,0	0,0	0,0	158,4	32,5	105,0	144,6	9,3
	%	10,0	0,1	0,0	0,0	0,0	4,0	0,8	2,6	3,6	0,2
Podgorska bukovja	ha	207,1	9,3	21,4	0,0	0,0	1.728,4	9,2	148,5	66,6	5,3
	%	2,0	0,1	0,2	0,0	0,0	16,9	0,1	1,5	0,7	0,1
Podgorska bukovja - zasmrečena	ha	374,9	16,5	7,4	0,0	0,0	1.136,3	10,2	106,6	72,0	9,3
	%	3,2	0,1	0,1	0,0	0,0	9,7	0,1	0,9	0,6	0,1
Podgorska gradnova bukovja	ha	125,0	6,8	1,2	0,0	0,0	1.588,5	28,9	115,9	173,3	9,8
	%	1,1	0,1	0,0	0,0	0,0	14,4	0,3	1,0	1,6	0,1
Podgorska bukovja v nastajanju	ha	6,1	0,1	0,0	0,0	0,0	44,4	1,5	8,7	21,2	0,8
	%	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	4,1	0,1	0,8	1,9	0,1
Podgorska bukovja na silikatnih kamninah	ha	72,4	39,4	2,0	0,0	0,0	485,5	1,4	41,0	26,0	10,4
	%	2,5	1,4	0,1	0,0	0,0	17,1	0,1	1,4	0,9	0,4
Gorska bukovja	ha	58,9	12,8	0,6	0,0	0,0	851,4	1,3	71,6	13,2	0,2
	%	1,1	0,2	0,0	0,0	0,0	15,3	0,0	1,3	0,2	0,0
Jelova bukovja - zasmrečena	ha	438,9	3,8	3,7	0,0	0,0	272,4	0,4	28,9	0,5	1,0
	%	15,8	0,1	0,1	0,0	0,0	9,8	0,0	1,0	0,0	0,0
Jelova bukovja na plitvih tleh	ha	179,4	88,9	0,3	0,0	0,0	1.105,4	0,0	65,4	0,8	0,2
	%	2,6	1,3	0,0	0,0	0,0	15,8	0,0	0,9	0,0	0,0
Jelova bukovja na globokih tleh	ha	607,0	188,8	6,6	0,0	0,0	2.820,7	1,5	251,9	11,9	6,4
	%	3,1	1,0	0,0	0,0	0,0	14,4	0,0	1,3	0,1	0,0
Podgorska jelova bukovja	ha	66,3	14,4	0,3	0,0	0,0	363,2	2,5	53,2	16,9	3,2
	%	2,0	0,4	0,0	0,0	0,0	11,2	0,1	1,6	0,5	0,1
Toploljubna bukovja	ha	73,5	3,0	3,5	0,0	0,0	241,8	2,6	37,9	31,2	3,0
	%	2,7	0,1	0,1	0,0	0,0	8,8	0,1	1,4	1,1	0,1
Jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah	ha	187,2	132,0	1,8	0,0	0,0	143,8	1,4	42,2	22,1	13,5
	%	8,1	5,7	0,1	0,0	0,0	6,2	0,1	1,8	1,0	0,6
Varovalni gozdovi	ha	5,3	0,3	1,7	0,0	0,0	27,3	0,0	3,8	31,5	1,1
	%	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	0,0	0,1	0,8	0,0
Gozdni rezervati	ha	10,5	9,2	0,0	0,0	0,0	87,0	0,0	1,2	0,9	0,0
	%	0,8	0,7	0,0	0,0	0,0	7,0	0,0	0,1	0,1	0,0
Gozdovi za večjo pestrost	ha	4,1	0,2	0,0	0,0	0,0	116,7	1,7	11,8	28,5	2,4
	%	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	5,6	0,1	0,6	1,4	0,1
Gozdovi v oborah	ha	2,1	0,0	0,0	0,0	0,0	5,0	0,3	0,3	2,5	0,0
	%	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,1	0,0
Skupaj	ha	2.815,8	528,4	50,4	0,0	0,0	11.176,1	95,4	1.093,9	663,5	75,8
	%	3,0	0,6	0,1	0,0	0,0	12,0	0,1	1,2	0,7	0,1

13.2 Priloga 2 - Pregled stanja in ukrepov na ravni RGR GGO

030 Gradnova-belogabrovja

Preglednica 1: LP - Površina gozdov RGR po oblikah lastništva

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	2.938,0	815,0	220,0	3.973,0
Delež (%)	74,0	20,5	5,5	100,0

Preglednica 2: D-OGRGZ - Pomembnejši rastiščno gojitveni tipi, njihova površina in delež

Gozdna združba	Površina	Delež
Preddinarsko-dinarsko gradnovo belogabrovje	3.423	86,1
Gradnovo bukovje na izpranih tleh	211	5,3
Dinarsko jelovo bukovje	82	2,1
Nižinsko črnojelševje	72	1,8
Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	62	1,6
Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toplotoljubno bukovje	47	1,2
Preddinarsko gorsko bukovje	42	1,1
Kisloljubno gradnovo belogabrovje	34	0,8
Preddinarsko-dinarsko hrastovo črnogabrovje	1	0,0
Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom	0	0,0

PRILOGE

Gozdna združba	Površina	Delež
Skupaj	3.973	100,0

Preglednica 3: RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Delež %	Površina ha	Delež %	Podmladek			
					Zasnova (%)			
					1	2	3	4
Mladovje	129	3,3	129	99,9	6,7	4,4	69,2	19,7
Drogovnjak	215	5,4	4	1,8	16,6	72,0	11,4	0,0
Debeljak	1.363	34,3	105	7,7	0,0	52,3	46,9	0,8
Sestoj v obnovi	211	5,3	73	34,9	8,6	78,0	11,8	1,6
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	1.913	48,1	296	15,5	1,1	57,6	36,2	5,1
Panjevec	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	142	3,6	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	3.973	100,0	608	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 4: ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Mladovje	129	16,3	27,2	30,5	26,0	33,2	27,4	39,4	35,4	8,7	26,7	29,2
Drogovnjak	215	0,5	71,1	23,8	4,6	12,7	32,5	54,8	44,9	40,8	11,2	3,1
Debeljak	1.363	0,0	2,5	1,8	95,7	23,1	51,4	25,5	5,9	39,2	44,6	10,3
Sestoj v obnovi	211	0,0	98,2	1,3	0,5	39,8	53,6	6,6	0,0	2,1	6,5	91,4
Raznomerno (sk-gnz)	1.913	0,0	2,8	97,2	0,0	9,0	52,5	38,5	1,7	0,7	91,0	6,6
Pionirski gozd z grmišči	142	0,0	7,3	42,0	50,7	0,0	6,6	93,4	0,0	3,6	80,6	15,8
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 5: LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					m³/ha	Skupaj %
	I	II	III	IV	V		
Smreka	9,8	19,4	19,7	23,6	27,5	71,3	28,6
Jelka	7,9	19,0	21,5	21,9	29,7	5,7	2,3
Bor	7,5	17,6	19,3	22,5	33,1	3,9	1,6
Drugi iglavci	4,9	26,1	29,6	14,8	24,6	0,0	0,0
Bukev	10,7	23,4	26,9	22,0	17,0	19,2	7,7
Hrast	10,3	22,3	27,3	22,9	17,2	71,8	28,8
Plemeniti listavci	11,6	24,6	27,4	21,4	15,0	34,6	13,9
Drugi trdi listavci	11,2	23,5	27,1	22,0	16,2	37,2	14,9
Mehki listavci	17,0	39,2	21,5	14,1	8,2	5,7	2,3
Iglavci	9,5	19,3	19,8	23,4	28,0	81,0	32,5
Listavci	11,0	23,7	27,1	22,0	16,2	168,4	67,5
Skupaj	10,5	22,3	24,7	22,5	20,0	249,4	100,0

Preglednica 6: PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)

	Debelinski razredi (v m³/ha)					m³/ha	Skupaj %
	I	II	III	IV	V		
Iglavci	0,6	0,8	0,6	0,6	0,4	3,0	47,6
Listavci	0,8	1,0	0,8	0,5	0,2	3,3	52,4
Skupaj	1,4	1,8	1,4	1,1	0,6	6,3	100,0

Preglednica 7: D-GFR1 - Razvoj gozdnih fondov

Leto	Površina (ha)	Lesna zaloga (m³/ha)			Letni prirastek (m³/ha)			Letni posek (m³/ha)		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2010	3.871	72	155	227	1,7	3,4	5,1	2,1	1,0	3,1

2020	3.973	81	168	249	3,0	3,3	6,3	2,3	2,6	4,9
------	-------	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Preglednica 8: D-GFR2 - Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %)

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh.List
2010	28,0	2,2	1,5	0,0	0,0	8,0	31,7	10,1	16,0	2,5
2020	28,6	2,3	1,6	0,0	0,0	7,7	28,7	13,9	14,9	2,3

Preglednica 9: MP - Možni posek

	m ³	m ³ /ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	92.000	23	28,6	76,9
Listavci	105.000	26	15,7	80,6
Skupaj	197.000	49	19,9	78,8

Preglednica 10: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha) dejanska	Površina (ha) s ponovitvami
Obnova	ha	302	303
Nega	ha	335	436
Varstvo	dni	66	152
Nega habitatov	dni	47	143

050 Podgorska bukovja**Preglednica 11: LP - Površina gozdov RGR po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	3.792,0	5.485,0	933,0	10.210,0
Delež (%)	37,1	53,8	9,1	100,0

Preglednica 12: D-OGRGZ - Pomembnejši rastiščno gojitveni tipi, njihova površina in delež

Gozdna združba	Površina	Delež
Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	7.713	75,5
Dinarsko jelovo bukovje	607	5,9
Preddinarsko gorsko bukovje	516	5,1
Gradnovno bukovje na izpranih tleh	506	5,0
Osojno bukovje s kresničevjem	410	4,0
Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno bukovje	237	2,3
Preddinarsko-dinarsko gradnovno belogabrovje	95	0,9
Kisloljubno gradnovno bukovje	23	0,2
Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	20	0,2
Nižinsko črnojelševje	18	0,2
Jelovje s trikrpim bičnikom	17	0,2
Jelovje s praprotni	14	0,1
Alpsko-predalpsko in severnodinarsko črnogabrovje in malojesenovje	11	0,1
Preddinarsko-dinarsko hrastovo črnogabrovje	7	0,1
Predalpsko-dinarsko bazoljubno rdečeborovje	6	0,1
Podgorsko-gorsko javorovje in lipovje	6	0,1
Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom	1	0,0
Kisloljubno gradnovno belogabrovje	0	0,0
Skupaj	10.209	100,0

Preglednica 13: RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Delež %	Površina ha	Delež %	Podmladek			
					1	2	3	4
Mladovje	382	3,7	382	100,0	0,6	98,4	0,7	0,3
Drogovnjak	894	8,8	6	0,7	19,3	49,7	31,0	0,0
Debeljak	5.473	53,7	313	5,7	3,3	73,9	21,7	1,1
Sestoj v obnovi	1.287	12,6	541	42,0	3,9	86,7	8,2	1,2

PRILOGE

Dvoslojni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	1.983	19,4	353	17,8	0,1	80,7	18,5	0,7
Panjevec	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	185	1,8	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	4	0,0	0	9,6	0,0	83,8	16,2	0,0
Skupaj	10.209	100,0	1.596	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 14: ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Mladovje	382	15,0	72,4	11,2	1,4	39,1	53,4	7,5	69,2	23,4	6,0	1,4
Drogovnjak	894	6,3	65,6	20,8	7,3	39,9	32,0	28,1	50,4	46,9	1,9	0,8
Debeljak	5.473	0,0	100,0	0,0	0,0	67,9	25,3	6,8	5,3	76,0	16,8	1,9
Sestoj v obnovi	1.287	0,2	99,6	0,2	0,0	64,0	29,8	6,2	0,1	1,2	1,7	97,0
Raznomerno (sk-gnz)	1.983	0,0	3,1	95,5	1,4	13,9	56,4	29,7	1,2	1,0	5,2	92,6
Pionirski gozd z grmišči	185	0,0	1,8	34,2	64,0	0,0	0,0	100,0	1,9	7,2	74,5	16,4
Tipični prebiralni sestoj	4	0,0	0,0	0,0	0,0	67,2	0,0	32,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 15: LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj m³/ha	%
	I	II	III	IV	V		
Smreka	5,9	14,0	18,4	25,2	36,5	60,3	19,7
Jelka	4,3	10,8	18,6	25,5	40,8	9,3	3,0
Bor	8,3	20,9	22,1	22,1	26,6	4,2	1,4
Macesen	6,5	19,0	20,7	25,7	28,1	0,1	0,0
Drugi iglavci	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bukev	7,0	17,6	26,1	26,9	22,4	180,2	58,7
Hrast	9,4	20,1	27,3	25,5	17,7	13,9	4,5
Plemeniti listavci	8,4	18,9	26,3	26,0	20,4	28,8	9,4
Drugi trdi listavci	13,1	22,4	24,6	23,0	16,9	8,4	2,7
Mehki listavci	14,0	23,3	22,2	22,6	17,9	1,9	0,6
Iglavci	5,8	14,0	18,7	25,1	36,4	73,8	24,1
Listavci	7,6	18,1	26,1	26,5	21,7	233,1	75,9
Skupaj	7,1	17,1	24,3	26,3	25,2	306,9	100,0

Preglednica 16: PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)

	Debelinski razredi (v m³/ha)					Skupaj m³/ha	%
	I	II	III	IV	V		
Iglavci	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	1,9	26,8
Listavci	0,8	1,3	1,4	1,1	0,6	5,2	73,2
Skupaj	1,1	1,7	1,8	1,5	1,0	7,1	100,0

Preglednica 17: D-GFR1 - Razvoj gozdnih fondov

Leto	Površina (ha)	Lesna zaloga (m³/ha)			Letni prirastek (m³/ha)			Letni posek (m³/ha)		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2010	10.120	69	221	290	1,9	5,5	7,4	1,9	3,2	5,0
2020	10.209	74	233	307	2,0	5,2	7,2	1,9	4,9	6,8

Preglednica 18: D-GFR2 - Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %)

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh.List
2010	19,2	3,2	1,5	0,0	0,0	59,9	4,1	8,9	2,5	0,7
2020	19,6	3,0	1,4	0,0	0,0	58,8	4,5	9,4	2,7	0,6

Preglednica 19: MP - Možni posek

	m ³	m ³ /ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	190.000	19	25,2	91,7
Listavci	500.000	49	21,0	94,6
Skupaj	690.000	68	22,0	93,7

Preglednica 20: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	505	505
Nega	ha	1.030	1.099
Varstvo	dni	42	159
Nega habitatov	dni	192	470

051 Podgorska bukovja - zasmrečena**Preglednica 21: LP - Površina gozdov RGR po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	2.487,0	8.749,0	519,0	11.755,0
Delež (%)	21,2	74,4	4,4	100,0

Preglednica 22: D-OGRGZ - Pomembnejši rastiščno gojitveni tipi, njihova površina in delež

Gozdna združba	Površina	Delež
Dinarsko jelovo bukovje	4.902	41,7
Gradnovno bukovje na izpranih tleh	3.328	28,3
Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	1.743	14,8
Preddinarsko-dinarsko gradnovno belogabrovje	794	6,8
Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	316	2,7
Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno bukovje	158	1,3
Preddinarsko gorsko bukovje	147	1,2
Kisloljubno gradnovno bukovje	137	1,2
Jelovje s praprotmi	80	0,7
Nižinsko črnojelševje	55	0,5
Osojno bukovje s kresničevjem	53	0,5
Jelovje s trikrpim bičnikom	20	0,2
Predalpsko-dinarsko bazoljubno rdečeborovje	10	0,1
Podgorsko-gorsko javorovje in lipovje	4	0,0
Alpsko-predalpsko in severnodinarsko črnogabrovje in malojesenovje	3	0,0
Preddinarsko-dinarsko hrastovo črnogabrovje	3	0,0
Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom	1	0,0
Dinarsko jelovje na skalovju	1	0,0
Skupaj	11.755	100,0

Preglednica 23: RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Delež %	Površina ha	Delež %	Podmladek			
					Zasnova (%)			
					1	2	3	4
Mladovje	1.372	11,7	1.371	100,0	0,9	10,7	11,9	76,5
Drogovnjak	1.738	14,8	5	0,3	0,0	57,2	33,2	9,6
Debeljak	4.823	40,9	221	4,6	1,3	61,1	34,2	3,4
Sestoj v obnovi	1.395	11,9	461	33,1	2,9	38,5	48,0	10,6
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	2.284	19,4	324	14,2	0,1	48,7	48,0	3,2
Panjevec	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	137	1,2	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	7	0,1	1	14,2	72,3	0,0	27,7	0,0
Skupaj	11.755	100,0	2.383	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 24: ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Mladovje	1.372	2,6	30,3	30,7	36,4	41,6	38,3	20,1	12,4	11,1	25,5	51,0
Drogovnjak	1.738	0,4	58,3	37,0	4,3	53,1	33,8	13,1	33,6	53,4	10,5	2,5
Debeljak	4.823	0,0	0,1	0,0	99,9	71,5	23,0	5,5	4,8	59,7	31,8	3,7
Sestoj v obnovi	1.395	0,0	0,3	0,1	99,6	45,0	48,3	6,7	0,0	0,0	1,9	98,1
Raznomerno (sk-gnz)	2.284	0,1	97,9	1,3	0,7	23,2	60,5	16,3	0,0	1,4	96,0	2,6
Pionirski gozd z grmišči	137	0,0	8,1	23,2	68,7	0,0	4,8	95,2	0,0	0,0	3,0	97,0
Tipični prebiralni sestoj	7	0,0	0,0	0,0	0,0	38,9	42,8	18,3	0,0	0,0	100,0	0,0
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 25: LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%
Smreka	5,9	16,4	19,8	22,7	35,2	175,8	59,9
Jelka	3,7	11,5	19,5	26,4	38,9	18,0	6,1
Bor	8,2	14,9	21,1	24,0	31,8	5,9	2,0
Macesen	16,4	23,3	19,2	14,1	27,0	0,5	0,2
Drugi iglavci	6,0	14,6	18,7	26,4	34,3	0,6	0,2
Bukev	9,8	23,0	26,7	22,3	18,2	53,0	18,1
Hrast	10,7	25,9	26,4	20,3	16,7	9,4	3,2
Plemeniti listavci	10,4	22,9	26,8	21,3	18,6	18,7	6,4
Drugi trdi listavci	12,2	25,0	23,8	18,9	20,1	7,3	2,5
Mehki listavci	17,1	30,5	23,6	15,2	13,6	4,1	1,4
Iglavci	5,8	15,9	19,8	23,0	35,5	200,8	68,5
Listavci	10,6	23,7	26,3	21,3	18,1	92,5	31,5
Skupaj	7,3	18,4	21,9	22,5	29,9	293,2	100,0

Preglednica 26: PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)

	Debelinski razredi (v m³/ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%
Iglavci	0,9	1,6	1,3	1,1	1,1	6,0	69,8
Listavci	0,6	0,8	0,6	0,4	0,2	2,6	30,2
Skupaj	1,5	2,4	1,9	1,5	1,3	8,6	100,0

Preglednica 27: D-GFR1 - Razvoj gozdnih fondov

Leto	Površina (ha)	Lesna zaloga (m³/ha)			Letni prirastek (m³/ha)			Letni posek (m³/ha)		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
1980										
1990										
2000										
2010	11.831	253	83	336	7,1	2,2	9,3	12,0	0,8	12,9
2020	11.755	201	92	293	6,0	2,6	8,6	5,4	1,5	6,9

Preglednica 28: D-GFR2 - Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %)

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh.List
2010	68,2	5,0	1,8	0,2	0,2	13,2	3,0	4,7	2,3	1,4
2020	59,9	6,1	2,0	0,2	0,2	18,1	3,2	6,4	2,5	1,4

Preglednica 29: MP - Možni posek

	m³	m³/ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	640.000		54	27,1
Listavci	177.000		15	16,3
Skupaj	817.000		69	23,7

Preglednica 30: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	1.454	1.454
Nega	ha	1.693	3.118
Varstvo	dni	1.257	4.775
Nega habitatov	dni	252	508

053 Podgorska gradnova bukovja**Preglednica 31: LP - Površina gozdov RGR po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	5.560,0	4.890,0	594,0	11.044,0
Delež (%)	50,3	44,3	5,4	100,0

Preglednica 32: D-OGRGZ - Pomembnejši rastiščno gojitveni tipi, njihova površina in delež

Gozdna združba	Površina	Delež
Gradnovo bukovje na izpranih tleh	8.261	74,8
Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	978	8,9
Preddinarsko-dinarsko gradnovo belogabrovje	781	7,1
Preddinarsko gorsko bukovje	552	5,0
Dinarsko jelovo bukovje	212	1,9
Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno bukovje	153	1,4
Podgorsko-gorsko javorovje in lipovje	22	0,2
Preddinarsko-dinarsko hrastovo črnogabrovje	16	0,1
Kisloljubno gradnovo belogabrovje	16	0,1
Alpsko-predalpsko in severnodinarsko črnogabrovje in malojesenovje	14	0,1
Kisloljubno gradnovo bukovje	11	0,1
Osojno bukovje s kresničevjem	9	0,1
Jelovje s praprotni	6	0,1
Nižinsko črnojelševje	5	0,0
Pobočno velikojesenovje	5	0,0
Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	2	0,0
Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom	1	0,0
Skupaj	11.043	100,0

Preglednica 33: RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Delež %	Površina ha	Delež %	Podmladek			
					Zasnova (%)			
					1	2	3	4
Mladovje	739	6,7	739	100,0	2,2	92,4	5,0	0,4
Drogovnjak	1.138	10,3	13	1,2	0,0	73,6	13,8	12,6
Debeljak	5.383	48,7	344	6,4	1,1	76,8	18,7	3,4
Sestoj v obnovi	1.493	13,5	644	43,1	6,4	83,9	8,0	1,7
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	1.972	17,9	302	15,3	3,1	65,9	30,8	0,2
Panjevec	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	318	2,9	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	11.043	100,0	2.042	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 34: ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Mladovje	739	21,6	53,9	19,1	5,4	59,8	26,2	14,0	54,2	18,6	10,9	16,3
Drogovnjak	1.138	10,3	58,3	21,9	9,5	25,8	42,3	31,9	54,1	39,4	6,0	0,5
Debeljak	5.383	0,9	98,0	1,0	0,1	51,4	33,3	15,3	15,1	57,6	23,9	3,4

PRILOGE

Sestoj v obnovi	1.493	0,2	98,4	1,2	0,2	60,9	33,7	5,4	0,0	3,1	6,9	90,0
Raznomerno (sk-gnz)	1.972	0,0	7,2	91,1	1,7	20,0	47,5	32,5	4,6	2,3	6,7	86,4
Pionirski gozd z grmišči	318	0,0	19,3	38,6	42,1	0,0	9,0	91,0	17,3	4,1	12,8	65,8
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 35: LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Smreka	7,9	15,1	20,9	24,3	31,8	42,4	15,8
Jelka	4,2	10,1	17,4	24,4	43,9	3,3	1,2
Bor	16,3	19,8	19,9	21,0	23,0	1,0	0,4
Macesen	30,3	38,6	11,6	11,5	8,0	0,0	0,0
Drugi iglavci	2,9	9,1	13,2	28,0	46,8	0,0	0,0
Bukev	8,8	21,0	27,5	24,3	18,4	124,3	46,4
Hrast	10,2	22,9	28,2	22,5	16,2	40,2	15,0
Plemeniti listavci	8,7	20,4	26,9	24,4	19,6	22,8	8,5
Drugi trdi listavci	12,1	24,7	27,0	20,7	15,5	32,2	12,0
Mehki listavci	14,5	26,2	24,5	19,5	15,3	2,0	0,8
Iglavci	7,9	14,9	20,6	24,3	32,3	46,9	17,5
Listavci	9,6	21,9	27,4	23,4	17,7	221,5	82,5
Skupaj	9,3	20,6	26,3	23,6	20,2	268,4	100,0

Preglednica 36: PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)

	Debelinski razredi (v m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	1,5	23,8
Listavci	0,9	1,4	1,3	0,8	0,4	4,8	76,2
Skupaj	1,2	1,7	1,6	1,1	0,7	6,3	100,0

Preglednica 37: D-GFR1 - Razvoj gozdnih fondov

Leto	Površina (ha)	Lesna zaloga (m ³ /ha)			Letni prirastek (m ³ /ha)			Letni posek (m ³ /ha)		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2010	10.909	52	201	253	1,4	4,5	5,9	1,7	2,6	4,3
2020	11.043	47	222	269	1,5	4,8	6,3	1,3	4,2	5,5

Preglednica 38: D-GFR2 - Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %)

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh.List
2010	19,1	1,2	0,3	0,0	0,0	45,3	15,0	7,9	10,2	1,0
2020	15,8	1,2	0,4	0,0	0,0	46,3	15,0	8,5	12,0	0,8

Preglednica 39: MP - Možni posek

	m ³	m ³ /ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	141.000	13	27,2	87,1
Listavci	459.000	42	18,8	87,4
Skupaj	600.000	55	20,2	87,4

Preglednica 40: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	753	753
Nega	ha	1.332	1.434
Varstvo	dni	411	677
Nega habitatov	dni	140	209

054 Podgorska bukovja v nastajanju**Preglednica 41: LP - Površina gozdov RGR po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	588,0	330,0	169,0	1.087,0
Delež (%)	54,0	30,4	15,6	100,0

Preglednica 42: D-OGRGZ - Pomembnejši rastiščno gojitveni tipi, njihova površina in delež

Gozdna združba	Površina	Delež
Gradnovo bukovje na izpranih tleh	677	62,3
Preddinarsko-dinarsko gradnovo belogabrovje	186	17,2
Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	178	16,4
Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	24	2,2
Dinarsko jelovo bukovje	10	0,9
Preddinarsko gorsko bukovje	9	0,8
Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno bukovje	3	0,3
Skupaj	1.087	100,0

Preglednica 43: RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Delež %	Površina ha	Delež %	Podmladek			
					Zasnova (%)			
					1	2	3	4
Mladovje	30	2,8	30	100,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Drogovnjak	83	7,7	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	346	31,8	15	4,3	0,0	52,3	47,2	0,5
Sestoj v obnovi	37	3,4	13	36,1	0,0	36,5	63,5	0,0
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	349	32,1	19	5,5	0,0	20,2	72,5	7,3
Panjevec	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	241	22,2	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	1.087	100,0	78	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 44: ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Mladovje	30	4,5	34,5	61,0	0,0	69,1	29,6	1,3	18,9	17,6	47,3	16,2
Drogovnjak	83	0,0	37,2	62,8	0,0	47,7	20,2	32,1	38,4	60,4	1,2	0,0
Debeljak	346	0,0	0,0	0,0	0,0	20,1	54,5	25,4	1,3	28,3	54,0	16,4
Sestoj v obnovi	37	0,0	0,0	0,0	0,0	67,1	32,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	349	0,0	0,0	0,0	0,0	8,2	48,8	43,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	241	0,0	9,4	63,3	27,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 45: LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%
Smreka	8,2	16,2	22,0	22,4	31,2	52,8	23,0
Jelka	7,3	17,2	27,5	23,9	24,1	11,5	5,0
Bor	4,1	17,4	32,3	24,6	21,6	21,1	9,2
Bukev	11,8	20,9	22,9	19,8	24,6	38,9	16,9
Hrast	11,4	21,3	22,4	21,3	23,6	26,4	11,5
Plemeniti listavci	12,2	23,8	25,0	19,2	19,8	18,6	8,1
Drugi trdi listavci	11,7	21,2	21,7	20,7	24,7	45,8	19,9

PRILOGE

Mehki listavci	11,5	24,8	26,9	19,2	17,6	14,7	6,4
Iglavci	7,1	16,6	25,3	23,1	27,9	85,4	37,2
Listavci	11,7	21,8	23,2	20,2	23,1	144,4	62,8
Skupaj	10,0	19,9	23,9	21,3	24,9	229,9	100,0

Preglednica 46: PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)

	Debelinski razredi (v m ³ /ha)					Skupaj m ³ /ha	%
	I	II	III	IV	V		
Iglavci	0,4	0,7	0,9	0,7	0,6	3,3	47,1
Listavci	0,9	1,1	0,8	0,5	0,4	3,7	52,9
Skupaj	1,3	1,8	1,7	1,2	1,0	7,0	100,0

Preglednica 47: D-GFR1 - Razvoj gozdnih fondov

Leto	Površina (ha)	Lesna zaloga (m ³ /ha)			Letni prirastek (m ³ /ha)			Letni posek (m ³ /ha)		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2010	1.043	62	123	185	2,2	2,9	5,1	1,4	0,8	2,2
2020	1.087	85	144	229	3,2	3,7	6,9	1,7	2,1	3,8

Preglednica 48: D-GFR2 - Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %)

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh.List
2010	18,8	4,5	10,2	0,0	0,0	15,5	13,3	3,8	20,6	13,3
2020	23,0	5,0	9,2	0,0	0,0	16,9	11,5	8,1	19,9	6,4

Preglednica 49: MP - Možni posek

	m ³	m ³ /ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	18.000	17	19,4	51,3
Listavci	23.000	21	14,7	57,8
Skupaj	41.000	38	16,4	54,7

Preglednica 50: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	78	78
Nega	ha	57	67
Varstvo	dni	67	110
Nega habitatov	dni	128	140

060 Podgorska bukovja na silikatnih kamninah**Preglednica 51: LP - Površina gozdov RGR po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	1.705,0	1.025,0	110,0	2.840,0
Delež (%)	60,0	36,1	3,9	100,0

Preglednica 52: D-OGRGZ - Pomembnejši rastiščno gojitveni tipi, njihova površina in delež

Gozdna združba	Površina	Delež
Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	1.670	58,8
Kisloljubno gradnovno bukovje	675	23,8
Kisloljubno gradnovno belogabrovje	133	4,7
Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	86	3,0
Jelovje s trikrpim bičnikom	77	2,7
Gradnovno bukovje na izpranih tleh	51	1,8
Pobočno velikojesenovje	37	1,3
Nižinsko črnojelševje	29	1,0
Jelovje s praprotni	25	0,9
Dinarsko jelovo bukovje	15	0,5
Preddinarsko-dinarsko gradnovno belogabrovje	13	0,5
Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko topoljubno bukovje	12	0,4

PRILOGE

Preddinarsko gorsko bukovje	8	0,3
Preddinarsko-dinarsko hrastovo črnogabrovje	7	0,2
Kisloljubno rdečeborovje	4	0,1
Dinarsko jelovje na skalovju	0	0,0
Skupaj	2.840	100,0

Preglednica 53: RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Delež %	Površina ha	Delež %	Podmladek			
					Zasnova (%)			
					1	2	3	4
Mladovje	58	2,1	58	100,0	3,4	91,6	5,0	0,0
Drogovnjak	262	9,2	4	1,3	5,7	58,9	35,4	0,0
Debeljak	1.268	44,6	76	6,0	5,1	82,7	11,4	0,8
Sestoj v obnovi	355	12,5	147	41,5	3,0	82,0	15,0	0,0
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	849	29,9	118	13,9	6,7	73,1	18,4	1,8
Panjevec	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	47	1,7	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	2.840	100,0	403	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 54: ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Mladovje	58	23,7	65,9	7,7	2,7	66,1	25,0	8,9	55,7	24,8	0,7	18,8
Drogovnjak	262	0,9	44,8	42,0	12,3	8,4	30,7	60,9	55,5	25,4	14,5	4,6
Debeljak	1.268	0,1	99,9	0,0	0,0	55,1	35,0	9,9	9,4	72,1	15,4	3,1
Sestoj v obnovi	355	0,1	98,9	1,0	0,0	66,0	27,2	6,8	0,0	0,5	6,6	92,9
Raznomerno (sk-gnz)	849	0,0	90,7	8,8	0,5	9,0	47,4	43,6	79,3	4,9	12,0	3,8
Pionirski gozd z grmišči	47	0,0	2,1	51,9	46,0	0,0	0,0	100,0	90,7	3,6	2,4	3,3
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 55: LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj		
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%	
Smreka	6,5	12,0	16,1	22,9	42,5	76,5	22,4	
Jelka	6,1	12,0	17,0	23,6	41,3	26,6	7,8	
Bor	5,6	11,6	17,9	24,0	40,9	9,5	2,8	
Macesen	5,5	13,8	15,1	18,5	47,1	0,1	0,0	
Drugi iglavci	2,8	12,8	11,7	19,0	53,7	0,1	0,0	
Bukev	8,3	20,9	25,3	25,8	19,7	143,0	41,9	
Hrast	10,0	22,7	23,9	24,3	19,1	27,8	8,2	
Plemeniti listavci	11,2	26,4	25,0	20,8	16,6	22,6	6,6	
Drugi trdi listavci	14,2	31,6	23,1	17,4	13,7	17,1	5,0	
Mehki listavci	14,5	33,1	22,5	16,3	13,6	17,8	5,2	
Iglavci	6,3	12,0	16,4	23,1	42,2	112,8	33,1	
Listavci	9,7	23,4	24,7	23,8	18,4	228,2	66,9	
Skupaj	8,6	19,6	22,0	23,6	26,2	341,0	100,0	

Preglednica 56: PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)

	Debelinski razredi (v m³/ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%
Iglavci	0,4	0,6	0,6	0,7	0,7	3,0	34,5
Listavci	1,0	1,7	1,4	1,1	0,5	5,7	65,5
Skupaj	1,4	2,3	2,0	1,8	1,2	8,7	100,0

Preglednica 57: D-GFR1 - Razvoj gozdnih fondov

Leto	Površina (ha)	Lesna zaloga (m ³ /ha)			Letni prirastek (m ³ /ha)			Letni posek (m ³ /ha)		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2010	2.809	97	198	295	2,3	5,2	7,5	3,3	2,2	5,5
2020	2.840	113	228	341	2,9	5,7	8,6	2,9	5,0	7,9

Preglednica 58: D-GFR2 - Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %)

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh.List
2010	22,4	7,1	3,2	0,0	0,1	43,4	8,8	5,8	4,3	4,9
2020	22,4	7,8	2,8	0,0	0,0	42,1	8,1	6,6	5,0	5,2

Preglednica 59: MP - Možni posek

	m ³	m ³ /ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	83.000	29	25,9	101,2
Listavci	141.000	50	21,8	87,8
Skupaj	224.000	79	23,1	92,3

Preglednica 60: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	159	159
Nega	ha	257	257
Varstvo	dni	4	4
Nega habitatov	dni	69	288

070 Gorska bukovja

Preglednica 61: LP - Površina gozdov RGR po oblikah lastništva

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	1.777,0	3.435,0	346,0	5.558,0
Delež (%)	32,0	61,8	6,2	100,0

Preglednica 62: D-OGRGZ - Pomembnejši rastiščno gojitveni tipi, njihova površina in delež

Gozdna združba	Površina	Delež
Preddinarsko gorsko bukovje	4.224	76,0
Dinarsko jelovo bukovje	391	7,0
Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	341	6,1
Gradnovno bukovje na izpranih tleh	312	5,6
Osojno bukovje s kresničevjem	80	1,4
Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno bukovje	74	1,3
Dinarsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	59	1,1
Preddinarsko-dinarsko gradnovno belogabrovje	24	0,4
Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom	14	0,3
Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	14	0,3
Smrekovje na karbonatnem skalovju	10	0,2
Pobočno velikojesenovje	7	0,1
Alpsko-predalpsko in severnodinarsko črnogabrovje in malojesenovje	3	0,1
Kisloljubno gradnovno bukovje	2	0,0
Kisloljubno gradnovno belogabrovje	1	0,0
Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje	1	0,0
Jelovje s praprotni	1	0,0
Skupaj	5.558	100,0

Preglednica 63: RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev

				Podmladek
Površina	Delež	Površina	Delež	Zasnova (%)

PRILOGE

Razvojna faza	ha	%	ha	%	1	2	3	4
Mladovje	388	7,0	388	100,0	89,3	7,6	2,2	0,9
Drogovnjak	522	9,4	2	0,4	59,7	33,5	6,8	0,0
Debeljak	3.089	55,6	174	5,6	1,6	76,7	20,2	1,5
Sestoj v obnovi	888	16,0	387	43,6	5,7	83,7	8,3	2,3
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	585	10,5	85	14,5	0,0	70,7	28,2	1,1
Panjevec	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	63	1,1	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	24	0,4	3	13,9	0,0	96,7	3,3	0,0
Skupaj	5.558	100,0	1.039	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 64: ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Mladovje	388	31,9	57,3	5,1	5,7	61,1	31,9	7,0	78,5	10,6	2,2	8,7
Drogovnjak	522	17,3	52,6	25,7	4,4	35,2	38,4	26,4	71,9	26,3	1,8	0,0
Debeljak	3.089	99,8	0,0	0,2	0,0	67,0	28,5	4,5	11,2	70,8	14,7	3,3
Sestoj v obnovi	888	1,1	97,9	0,3	0,7	66,5	29,8	3,7	0,7	1,1	2,1	96,1
Raznomerno (sk-gnz)	585	0,0	0,6	96,4	3,0	23,4	46,5	30,1	2,8	0,0	1,1	96,1
Pionirski gozd z grmišči	63	0,0	3,0	7,3	89,7	0,0	0,0	100,0	0,0	13,3	4,4	82,3
Tipični prebiralni sestoj	24	0,0	0,0	0,0	0,0	56,4	28,8	14,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 65: LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					m³/ha	Skupaj	
	I	II	III	IV	V		%	
Smreka	5,3	11,4	18,0	26,4	38,9	47,7	14,3	
Jelka	8,8	10,0	16,2	23,4	41,6	9,5	2,8	
Bor	8,1	17,2	19,3	22,2	33,2	0,5	0,2	
Macesen	2,2	5,5	16,0	29,4	46,9	0,1	0,0	
Drugi iglavci	0,0	0,0	25,8	35,7	38,5	0,0	0,0	
Bukev	6,6	17,1	25,4	26,3	24,6	226,1	67,6	
Hrast	8,7	18,9	25,1	24,7	22,6	8,0	2,4	
Plemeniti listavci	7,4	18,3	27,2	25,9	21,2	35,3	10,6	
Drugi trdi listavci	12,7	23,7	24,7	21,0	17,9	6,2	1,9	
Mehki listavci	14,3	23,5	21,3	20,5	20,4	0,9	0,3	
Iglavci	5,9	11,2	17,7	25,9	39,3	57,8	17,3	
Listavci	6,9	17,5	25,6	26,1	23,9	276,5	82,7	
Skupaj	6,7	16,4	24,2	26,0	26,7	334,3	100,0	

Preglednica 66: PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)

	Debelinski razredi (v m³/ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%
Iglavci	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	1,4	18,4
Listavci	1,0	1,5	1,6	1,3	0,8	6,2	81,6
Skupaj	1,2	1,8	1,9	1,6	1,1	7,6	100,0

Preglednica 67: D-GFR1 - Razvoj gozdnih fondov

Leto	Površina (ha)	Lesna zaloga (m³/ha)			Letni prirastek (m³/ha)			Letni posek (m³/ha)		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2010	5.576	66	260	326	1,5	5,8	7,3	1,6	3,6	5,2
2020	5.558	58	276	334	1,4	6,1	7,5	1,5	5,9	7,4

Preglednica 68: D-GFR2 - Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %)

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh.List
------	--------	-------	-----	---------	---------------	-------	-------	----------------	-----------------	----------

PRILOGE

2010	16,4	3,6	0,2	0,0	0,0	65,6	2,3	9,8	1,8	0,3
2020	14,3	2,8	0,1	0,0	0,0	67,6	2,4	10,6	1,9	0,3

Preglednica 69: MP - Možni posek

	m ³	m ³ /ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	81.000	15	25,2	103,0
Listavci	327.000	59	21,3	96,9
Skupaj	408.000	74	22,0	98,1

Preglednica 70: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	275	275
Nega	ha	587	627
Varstvo	dni	17	47
Nega habitatov	dni	114	198

091 Jelova bukovja - zasmrečena**Preglednica 71: LP - Površina gozdov RGR po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	1.964,0	737,0	84,0	2.785,0
Delež (%)	70,5	26,5	3,0	100,0

Preglednica 72: D-OGRGZ - Pomembnejši rastiščno gojitveni tipi, njihova površina in delež

Gozdna združba	Površina	Delež
Dinarsko jelovo bukovje	1.608	57,7
Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	861	30,9
Preddinarsko gorsko bukovje	95	3,4
Osojno bukovje s kresničevjem	59	2,1
Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno bukovje	42	1,5
Kisloljubno gradnovno bukovje	40	1,4
Kisloljubno rdečeborovje	20	0,7
Jelovje s praprotni	17	0,6
Predalpsko-dinarsko bazoljubno rdečeborovje	16	0,6
Gradnovno bukovje na izpranih tleh	14	0,5
Dinarsko jelovje na skalovju	12	0,4
Pobočno velikojesenovje	0	0,0
Preddinarsko-dinarsko hrastovo črnogabrovje	0	0,0
Podgorsko-gorsko javorovje in lipovje	0	0,0
Skupaj	2.784	100,0

Preglednica 73: RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Delež %	Površina ha	Delež %	Podmladek			
					Zasnova (%)			
					1	2	3	4
Mladovje	25	0,9	25	99,9	0,0	71,3	6,2	22,5
Drogovnjak	245	8,8	1	0,5	0,0	74,2	25,8	0,0
Debeljak	849	30,5	53	6,2	0,0	58,1	40,3	1,6
Sestoj v obnovi	88	3,2	31	35,2	0,0	66,5	32,0	1,5
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	1.574	56,5	299	19,0	0,0	81,8	18,2	0,0
Panjevec	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	3	0,1	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	1	0,0	0	10,5	0,0	0,0	100,0	0,0
Skupaj	2.784	100,0	410	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 74: ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Mladovje	25	0,6	48,3	47,2	3,9	51,4	42,4	6,2	21,4	15,9	29,8	32,9
Drogovnjak	245	0,0	43,6	51,1	5,3	50,4	34,0	15,6	13,7	75,8	10,5	0,0
Debeljak	849	0,0	0,0	0,0	0,0	54,8	43,4	1,8	1,1	54,5	35,4	9,0
Sestoj v obnovi	88	0,0	0,0	0,0	0,0	43,0	56,1	0,9	0,0	0,0	0,0	100,0
Raznomerno (sk-gnz)	1.574	0,0	100,0	0,0	0,0	10,8	69,6	19,6	0,0	0,7	99,3	0,0
Pionirski gozd z grmišči	3	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 75: LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Smreka	8,9	18,9	22,7	23,8	25,7	206,9	64,2
Jelka	6,7	15,5	21,8	25,0	31,0	27,3	8,5
Bor	11,4	22,3	22,6	20,6	23,1	3,3	1,0
Macesen	10,5	21,7	21,0	20,1	26,7	0,3	0,1
Drugi iglavci	17,8	22,7	26,1	18,7	14,7	0,0	0,0
Bukev	10,7	24,9	27,6	20,4	16,4	71,1	22,1
Hrast	12,9	26,4	29,3	21,3	10,1	0,4	0,1
Plemeniti listavci	10,5	24,9	26,9	20,8	16,9	11,7	3,6
Drugi trdi listavci	15,1	23,4	24,4	18,7	18,4	0,4	0,1
Mehki listavci	14,8	26,2	27,8	17,7	13,5	0,7	0,2
Iglavci	8,7	18,6	22,6	23,9	26,2	237,8	73,8
Listavci	10,7	24,9	27,5	20,4	16,5	84,2	26,2
Skupaj	9,2	20,2	23,9	23,0	23,7	322,0	100,0

Preglednica 76: PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)

	Debelinski razredi (v m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	1,8	2,2	1,9	1,5	1,1	8,5	76,6
Listavci	0,6	0,8	0,6	0,4	0,2	2,6	23,4
Skupaj	2,4	3,0	2,5	1,9	1,3	11,1	100,0

Preglednica 77: D-GFR1 - Razvoj gozdnih fondov

Leto	Površina (ha)	Lesna zaloga (m ³ /ha)			Letni prirastek (m ³ /ha)			Letni posek (m ³ /ha)		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2010	2.655	202	66	268	4,6	1,9	6,5	5,8	0,9	6,7
2020	2.784	238	84	322	8,4	2,7	11,1	4,2	2,8	7,0

Preglednica 78: D-GFR2 - Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %)

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh.List
2010	65,4	8,8	1,1	0,1	0,0	21,2	0,2	2,5	0,3	0,4
2020	64,3	8,5	1,0	0,1	0,0	22,1	0,1	3,6	0,1	0,2

Preglednica 79: MP - Možni posek

	m ³	m ³ /ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	160.000	57	24,2	68,4
Listavci	33.000	12	14,1	44,2
Skupaj	193.000	69	21,5	62,6

Preglednica 80: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)
	dejanska	s ponovitvami

PRILOGE

Obnova	ha	127	127
Nega	ha	148	208
Varstvo	dni	196	444
Nega habitatov	dni	24	193

092 Jelova bukovja na plitvih tleh**Preglednica 81: LP - Površina gozdov RGR po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	1.747,0	4.945,0	311,0	7.003,0
Delež (%)	24,9	70,7	4,4	100,0

Preglednica 82: D-OGRGZ - Pomembnejši rastiščno gojitveni tipi, njihova površina in delež

Gozdna združba	Površina	Delež
Dinarsko jelovo bukovje	6.341	90,5
Dinarsko jelovje na skalovju	340	4,9
Smrekovje na karbonatnem skalovju	94	1,3
Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom	76	1,1
Preddinarsko gorsko bukovje	28	0,4
Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno bukovje	22	0,3
Dinarsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	21	0,3
Pobočno velikojesenovje	17	0,2
Javorovo bukovje	12	0,2
Predalpsko-dinarsko bazoljubno rdečeborovje	11	0,2
Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	10	0,1
Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	10	0,1
Osojno bukovje s kresničevjem	6	0,1
Jelovje s trikrpim bičnikom	5	0,1
Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje	4	0,1
Gradnovo bukovje na izpranih tleh	2	0,0
Alpsko-predalpsko in severnodinarsko črnogabrovje in malojesenovje	1	0,0
Podgorsko-gorsko javorovje in lipovje	1	0,0
Kisloljubno gradnovo bukovje	1	0,0
Preddinarsko-dinarsko gradnovo belogabrovje	1	0,0
Jelovje s praprotni	1	0,0
Skupaj	7.003	100,0

Preglednica 83: RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Delež %	Površina ha	Delež %	Podmladek			
					Zasnova (%)			
					1	2	3	4
Mladovje	202	2,9	202	100,0	2,6	90,3	1,9	5,2
Drogovnjak	186	2,7	3	1,7	0,0	97,7	2,3	0,0
Debeljak	1.483	21,2	98	6,6	3,1	67,2	28,2	1,5
Sestoj v obnovi	524	7,5	235	44,8	9,0	69,6	19,7	1,7
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	2.888	41,1	566	19,6	1,6	61,4	36,6	0,4
Panjevec	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	13	0,2	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	1.707	24,4	269	15,7	19,7	64,1	16,0	0,2
Skupaj	7.003	100,0	1.373	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 84: ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Mladovje	202	7,1	74,1	13,4	5,4	61,6	27,1	11,3	59,2	23,9	4,2	12,7
Drogovnjak	186	8,3	59,2	28,3	4,2	52,6	20,3	27,1	56,2	40,3	2,9	0,6
Debeljak	1.483	0,5	0,1	99,3	0,1	52,7	36,6	10,7	10,1	65,1	23,0	1,8

PRILOGE

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Sestoj v obnovi	524	0,7	98,4	0,9	0,0	64,1	31,8	4,1	0,0	0,3	0,8	98,9
Raznomerno (sk-gnz)	2.888	1,0	99,0	0,0	0,0	52,5	39,9	7,6	0,3	4,8	89,1	5,8
Pionirski gozd z grmišči	13	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	1.707	1,0	99,0	0,0	0,0	62,2	23,8	14,0	0,5	95,0	3,6	0,9
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 85: LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%
Smreka	3,7	9,4	13,9	19,6	53,4	54,9	14,4
Jelka	3,3	7,8	12,5	19,9	56,5	137,5	36,1
Bor	10,0	14,4	14,5	19,2	41,9	0,6	0,2
Macesen	0,0	0,0	18,8	25,0	56,2	0,0	0,0
Bukev	5,7	12,0	19,1	24,9	38,3	163,2	42,8
Hrast	14,3	17,1	21,1	22,0	25,5	0,3	0,1
Plemeniti listavci	6,7	12,6	19,7	25,1	35,9	24,3	6,4
Drugi trdi listavci	10,2	15,9	22,1	25,3	26,5	0,5	0,1
Mehki listavci	22,0	18,7	14,2	21,0	24,1	0,1	0,0
Iglavci	3,4	8,3	12,9	19,8	55,6	193,0	50,6
Listavci	5,8	12,1	19,2	24,9	38,0	188,3	49,4
Skupaj	4,6	10,2	16,0	22,3	46,9	381,2	100,0

Preglednica 86: PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)

	Debelinski razredi (v m³/ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%
Iglavci	0,3	0,6	0,7	0,9	1,7	4,2	56,0
Listavci	0,5	0,7	0,8	0,7	0,6	3,3	44,0
Skupaj	0,8	1,3	1,5	1,6	2,3	7,5	100,0

Preglednica 87: D-GFR1 - Razvoj gozdnih fondov

Leto	Površina (ha)	Lesna zaloga (m³/ha)			Letni prirastek (m³/ha)			Letni posek (m³/ha)		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2010	7.062	199	188	387	3,8	4,3	8,1	4,2	2,8	7,0
2020	7.003	193	188	381	4,2	3,3	7,5	4,3	4,0	8,3

Preglednica 88: D-GFR2 - Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %)

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh.List
2010	14,6	36,7	0,1	0,0	0,0	42,0	0,1	6,4	0,1	0,0
2020	14,4	36,1	0,1	0,0	0,0	42,8	0,1	6,4	0,1	0,0

Preglednica 89: MP - Možni posek

	m³	m³/ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	302.000	43	22,3	103,4
Listavci	281.000	40	21,3	120,3
Skupaj	583.000	83	21,8	110,9

Preglednica 90: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	241	241
Nega	ha	900	959
Varstvo	dni	144	359
Nega habitatov	dni	85	222

093 Jelova bukovja na globokih tleh**Preglednica 91: LP - Površina gozdov RGR po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	8.924,0	10.205,0	438,0	19.567,0
Delež (%)	45,6	52,2	2,2	100,0

Preglednica 92: D-OGRGZ - Pomembnejši rastiščno gojitveni tipi, njihova površina in delež

Gozdna združba	Površina	Delež
Dinarsko jelovo bukovje	17.873	91,3
Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	377	1,9
Preddinarsko gorsko bukovje	275	1,4
Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno bukovje	267	1,4
Dinarsko jelovje na skalovju	186	1,0
Pobočno velikojesenovje	110	0,6
Gradnovno bukovje na izpranih tleh	82	0,4
Osojno bukovje s kresničevjem	59	0,3
Smrekovje na karbonatnem skalovju	58	0,3
Dinarsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	58	0,3
Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom	49	0,3
Javorovo bukovje	32	0,2
Jelovje s praprotni	31	0,2
Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	28	0,1
Predalpsko-dinarsko bazoljubno rdečeborovje	19	0,1
Nižinsko črnojelševje	11	0,1
Jelovje s trikrpim bičnikom	11	0,1
Kisloljubno gradnovno bukovje	10	0,1
Preddinarsko-dinarsko hrastovo črnogabrovje	9	0,0
Kisloljubno gradnovno belogabrovje	8	0,0
Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje	5	0,0
Podgorsko-gorsko javorovje in lipovje	4	0,0
Alpsko-predalpsko in severnodinarsko črnogabrovje in malojesenovje	3	0,0
Preddinarsko-dinarsko gradnovno belogabrovje	1	0,0
Skupaj	19.568	100,0

Preglednica 93: RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Delež %	Površina ha	Delež %	Podmladek			
					Zasnova (%)			
					1	2	3	4
Mladovje	605	3,1	605	100,0	3,7	90,7	4,8	0,8
Drogovnjak	721	3,7	5	0,6	0,0	80,1	19,9	0,0
Debeljak	8.045	41,1	527	6,6	2,5	69,6	27,8	0,1
Sestoj v obnovi	1.450	7,4	580	40,0	9,8	68,7	18,9	2,6
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	7.614	38,9	1.403	18,4	1,8	59,0	39,0	0,2
Panjevec	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	16	0,1	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	1.116	5,7	166	14,9	19,5	64,2	16,3	0,0
Skupaj	19.568	100,0	3.286	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 94: ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost				Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	605	19,1	61,7	15,8	3,4	64,1	29,8	6,1	67,4	19,6	4,2	8,8	
Drogovnjak	721	9,5	53,3	33,5	3,7	54,6	26,4	19,0	41,2	48,4	9,8	0,6	
Debeljak	8.045	99,8	0,2	0,0	0,0	62,9	31,0	6,1	4,6	78,4	15,3	1,7	
Sestoj v obnovi	1.450	1,2	97,7	0,8	0,3	63,4	31,3	5,3	0,4	1,0	4,2	94,4	
Raznomerno (sk-gnz)	7.614	0,9	98,8	0,3	0,0	49,3	43,5	7,2	0,4	1,6	94,9	3,1	

PRILOGE

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Pionirski gozd z grmišči	16	0,0	22,7	41,1	36,2	0,0	6,3	93,7	0,0	69,6	17,8	12,6
Tipični prebiralni sestoj	1.116	99,6	0,4	0,0	0,0	65,3	25,4	9,3	0,0	1,6	96,9	1,5
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 95: LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%
Smreka	3,5	10,2	15,0	21,8	49,5	79,0	19,8
Jelka	3,0	8,4	13,6	21,5	53,5	137,9	34,6
Bor	7,2	15,2	19,2	21,5	36,9	0,8	0,2
Macesen	3,0	11,2	13,4	18,6	53,8	0,1	0,0
Drugi iglavci	6,3	34,1	24,6	10,0	25,0	0,0	0,0
Bukev	6,9	14,6	21,7	25,6	31,2	148,8	37,4
Hrast	9,1	22,2	23,5	22,3	22,9	0,8	0,2
Plemeniti listavci	7,4	15,6	22,5	26,1	28,4	29,5	7,4
Drugi trdi listavci	12,6	24,4	23,2	21,6	18,2	0,9	0,2
Mehki listavci	12,6	25,4	25,4	20,2	16,4	0,6	0,2
Iglavci	3,2	9,0	14,1	21,6	52,1	217,8	54,7
Listavci	7,1	14,9	21,9	25,6	30,5	180,6	45,3
Skupaj	4,9	11,7	17,7	23,4	42,3	398,4	100,0

Preglednica 96: PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)

	Debelinski razredi (v m³/ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%
Iglavci	0,4	0,8	0,9	1,1	1,8	5,0	56,8
Listavci	0,6	0,9	0,9	0,8	0,6	3,8	43,2
Skupaj	1,0	1,7	1,8	1,9	2,4	8,8	100,0

Preglednica 97: D-GFR1 - Razvoj gozdnih fondov

Leto	Površina (ha)	Lesna zaloga (m³/ha)			Letni prirastek (m³/ha)			Letni posek (m³/ha)		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2010	19.464	218	171	389	4,6	4,2	8,8	5,0	2,5	7,5
2020	19.568	218	181	399	5,0	3,8	8,8	5,1	4,1	9,2

Preglednica 98: D-GFR2 - Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %)

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh.List
2010	20,5	35,4	0,2	0,0	0,0	36,5	0,2	6,8	0,3	0,1
2020	19,8	34,6	0,2	0,0	0,0	37,4	0,2	7,4	0,2	0,2

Preglednica 99: MP - Možni posek

	m³	m³/ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	995.000	51	23,3	102,7
Listavci	800.000	41	22,6	107,6
Skupaj	1.795.000	92	23,0	104,8

Preglednica 100: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	886	886
Nega	ha	1.899	2.064
Varstvo	dni	1.203	1.807
Nega habitatov	dni	254	684

094 Podgorska jelova bukovja**Preglednica 101: LP - Površina gozdov RGR po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	2.180,0	1.016,0	42,0	3.238,0
Delež (%)	67,3	31,4	1,3	100,0

Preglednica 102: D-OGRGZ - Pomembnejši rastiščno gojitveni tipi, njihova površina in delež

Gozdna združba	Površina	Delež
Dinarsko jelovo bukovje	2.697	83,3
Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	135	4,2
Gradnovno bukovje na izpranih tleh	117	3,6
Preddinarsko-dinarsko gradnovno belogabrovje	90	2,8
Jelovje s praprotni	75	2,3
Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno bukovje	40	1,2
Preddinarsko gorsko bukovje	30	0,9
Osojno bukovje s kresničevjem	19	0,6
Jelovje s trikrpim bičnikom	13	0,4
Nižinsko čmojelševje	12	0,4
Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	5	0,2
Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom	5	0,1
Kisloljubno gradnovno bukovje	0	0,0
Skupaj	3.238	100,0

Preglednica 103: RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Delež %	Površina ha	Delež %	Podmladek			
					Zasnova (%)			
					1	2	3	4
Mladovje	87	2,7	87	100,1	0,9	87,4	3,9	7,8
Drogovnjak	211	6,5	1	0,6	0,0	97,1	0,7	2,2
Debeljak	1.786	55,1	96	5,4	0,8	51,6	38,5	9,1
Sestoj v obnovi	252	7,8	91	36,2	0,0	61,3	34,2	4,5
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	871	26,9	122	14,0	0,0	63,4	35,0	1,6
Panjevec	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	32	1,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	3.238	100,0	397	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 104: ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina		Zasnova				Negovanost			Sklep			
	ha		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Mladovje	87	5,7	28,3	52,6	13,4	34,1	50,0	15,9	35,9	31,3	16,1	16,7	
Drogovnjak	211	9,0	55,5	31,1	4,4	23,9	49,0	27,1	55,7	37,8	5,9	0,6	
Debeljak	1.786	100,0	0,0	0,0	0,0	47,1	42,9	10,0	6,8	73,1	14,1	6,0	
Sestoj v obnovi	252	0,0	99,3	0,0	0,7	41,1	53,0	5,9	0,0	0,0	5,1	94,9	
Raznomerno (sk-gnz)	871	0,0	100,0	0,0	0,0	15,9	69,0	15,1	0,0	0,2	97,6	2,2	
Pionirski gozd z grmišči	32	0,0	0,0	14,4	85,6	0,0	0,0	100,0	0,0	100,0	0,0	0,0	
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Panjevec	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Grmičav gozd	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	

Preglednica 105: LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Smreka	4,9	10,3	16,2	24,7	43,9	91,8	25,2

PRILOGE

Jelka	3,1	8,5	15,1	25,3	48,0	130,1	35,7
Bor	5,6	12,1	19,7	24,8	37,8	4,6	1,3
Macesen	10,8	15,4	22,4	23,3	28,1	0,1	0,0
Bukev	7,8	18,2	24,3	24,6	25,1	88,7	24,3
Hrast	11,4	23,7	24,8	22,5	17,6	8,8	2,4
Plemeniti listavci	8,8	19,4	24,5	24,7	22,6	33,0	9,1
Drugi trdi listavci	11,7	23,9	24,7	20,6	19,1	5,4	1,5
Mehki listavci	22,3	31,1	18,3	13,8	14,5	1,8	0,5
Iglavci	3,9	9,3	15,6	25,0	46,2	226,7	62,2
Listavci	8,6	19,2	24,4	24,2	23,6	137,7	37,8
Skupaj	5,7	13,1	18,9	24,7	37,6	364,4	100,0

Preglednica 106: PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)

	Debelinski razredi (v m³/ha)					Skupaj m³/ha	%
	I	II	III	IV	V		
Iglavci	0,5	0,8	1,0	1,3	1,6	5,2	61,2
Listavci	0,6	0,9	0,8	0,6	0,4	3,3	38,8
Skupaj	1,1	1,7	1,8	1,9	2,0	8,5	100,0

Preglednica 107: D-GFR1 - Razvoj gozdnih fondov

Leto	Površina (ha)	Lesna zaloga (m³/ha)			Letni prirastek (m³/ha)			Letni posek (m³/ha)		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2010	3.212	228	124	352	4,9	3,3	8,2	5,5	1,4	6,9
2020	3.238	227	138	365	5,2	3,3	8,5	5,2	2,9	8,1

Preglednica 108: D-GFR2 - Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %)

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh.List
2010	29,1	34,5	1,4	0,0	0,0	23,0	2,1	7,9	1,4	0,6
2020	25,2	35,7	1,3	0,0	0,0	24,3	2,4	9,1	1,5	0,5

Preglednica 109: MP - Možni posek

	m³	m³/ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	168.000	52	22,9	100,2
Listavci	93.000	29	20,9	88,3
Skupaj	261.000	81	22,1	95,6

Preglednica 110: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	194	194
Nega	ha	233	264
Varstvo	dni	490	641
Nega habitatov	dni	48	121

110 Toploljubna bukovja**Preglednica 111: LP - Površina gozdov RGR po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	1.919,0	742,0	89,0	2.750,0
Delež (%)	69,7	27,0	3,3	100,0

Preglednica 112: D-OGRGZ - Pomembnejši rastiščno gojitveni tipi, njihova površina in delež

Gozdna združba	Površina	Delež
Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko topoljubno bukovje	1.686	61,3
Dinarsko jelovo bukovje	237	8,6
Predalpsko-dinarsko bazoljubno rdečeborovje	184	6,7
Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	184	6,7
Preddinarsko-dinarsko hrastovo črnogabrovje	126	4,6
Osojno bukovje s kresničevjem	71	2,6

PRILOGE

Preddinarsko-dinarsko gradnovo belogabrovje	66	2,4
Alpsko-predalpsko in severnodinarsko črnogabrovje in malojesenovje	43	1,6
Gradnovo bukovje na izpranih tleh	41	1,5
Preddinarsko gorsko bukovje	36	1,3
Kisloljubno gradnovo bukovje	22	0,8
Jelovje s trikrpim bičnikom	21	0,8
Kisloljubno rdečeborovje	12	0,4
Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	6	0,2
Nižinsko črnojelševje	5	0,2
Podgorsko-gorsko javorovje in lipovje	4	0,1
Pobočno velikojesenovje	3	0,1
Jelovje s praprotni	2	0,1
Dinarsko jelovje na skalovju	0	0,0
Skupaj	2.750	100,0

Preglednica 113: RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Delež %	Površina ha	Delež %	Podmladek			
					Zasnova (%)			
					1	2	3	4
Mladovje	69	2,5	69	99,9	7,7	88,7	0,7	2,9
Drogovnjak	372	13,5	8	2,2	0,0	9,3	78,7	12,0
Debeljak	1.103	40,2	68	6,1	6,9	62,3	28,6	2,2
Sestoj v obnovi	230	8,3	86	37,5	17,5	72,5	9,0	1,0
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	848	30,8	86	10,1	0,0	55,4	40,1	4,5
Panjevec	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	129	4,7	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	1	0,0	0	5,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Skupaj	2.750	100,0	316	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 114: ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Mladovje	69	24,5	67,5	5,6	2,4	49,6	45,3	5,1	60,4	31,7	3,6	4,3
Drogovnjak	372	1,0	22,8	58,5	17,7	19,0	13,1	67,9	24,8	43,8	28,3	3,1
Debeljak	1.103	0,0	100,0	0,0	0,0	33,4	44,2	22,4	9,6	63,5	23,2	3,7
Sestoj v obnovi	230	0,0	0,0	0,0	100,0	47,8	46,8	5,4	0,0	0,0	6,3	93,7
Raznomerno (sk-gnz)	848	0,0	0,2	99,8	0,0	15,8	38,3	45,9	0,3	0,2	99,4	0,1
Pionirski gozd z grmišči	129	0,0	1,2	30,8	68,0	0,0	73,6	26,4	2,2	96,4	0,0	1,4
Tipični prebiralni sestoj	1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 115: LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Smreka	7,7	14,8	22,4	25,1	30,0	61,8	21,1
Jelka	4,2	10,4	19,7	25,4	40,3	14,6	5,0
Bor	12,1	22,0	24,0	21,7	20,2	20,6	7,0
Macesen	26,3	3,3	3,3	24,5	42,6	0,0	0,0
Bukev	8,9	21,0	25,1	24,5	20,5	125,7	42,9
Hrast	10,5	23,1	24,2	23,2	19,0	17,5	6,0
Plemeniti listavci	10,5	22,6	24,3	23,3	19,3	26,7	9,1
Drugi trdi listavci	21,1	27,8	20,3	17,9	12,9	23,3	8,0
Mehki listavci	14,6	27,5	23,7	18,7	15,5	2,9	1,0
Iglavci	8,1	15,6	22,3	24,4	29,6	97,0	33,1
Listavci	10,8	22,3	24,4	23,3	19,2	196,0	66,9
Skupaj	9,9	20,1	23,7	23,7	22,6	293,0	100,0

Preglednica 116: PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)

	Debelinski razredi (v m³/ha)					m³/ha	Skupaj	%
	I	II	III	IV	V			
Iglavci	0,5	0,6	0,6	0,5	0,4	2,6	38,2	
Listavci	0,9	1,2	1,0	0,7	0,4	4,2	61,8	
Skupaj	1,4	1,8	1,6	1,2	0,8	6,8	100,0	

Preglednica 117: D-GFR1 - Razvoj gozdnih fondov

Leto	Površina (ha)	Lesna zaloga (m³/ha)			Letni prirastek (m³/ha)			Letni posek (m³/ha)		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2010	2.762	91	168	259	2,0	4,3	6,3	1,8	1,5	3,3
2020	2.750	97	196	293	2,5	4,2	6,7	2,0	3,3	5,3

Preglednica 118: D-GFR2 - Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %)

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh. List
2010	23,6	3,9	7,7	0,0	0,0	43,5	5,9	7,3	7,3	0,8
2020	21,1	5,0	7,0	0,0	0,0	42,9	6,0	9,1	7,9	1,0

Preglednica 119: MP - Možni posek

	m³	m³/ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	56.000	20	21,0	81,9
Listavci	92.000	33	17,1	79,7
Skupaj	148.000	53	18,4	80,5

Preglednica 120: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	122	122
Nega	ha	179	191
Varstvo	dni	58	93
Nega habitatov	dni	22	144

160 Jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah

Preglednica 121: LP - Površina gozdov RGR po oblikah lastništva

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	2.120,0	148,0	53,0	2.321,0
Delež (%)	91,3	6,4	2,3	100,0

Preglednica 122: D-OGRGZ - Pomembnejši rastiščno gojitveni tipi, njihova površina in delež

Gozdna združba	Površina	Delež
Jelovje s praprotni	1.134	48,9
Jelovje s trikrpim bičnikom	687	29,6
Dinarsko jelovo bukovje	183	7,9
Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	90	3,9
Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	53	2,3
Kisloljubno gradnovno bukovje	50	2,2
Preddinarsko-dinarsko gradnovno belogabrovje	37	1,6
Kisloljubno rdečeborovje	25	1,1
Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno bukovje	21	0,9
Gradnovno bukovje na izpranih tleh	15	0,6
Nižinsko črnojelševje	9	0,4
Predalpsko-dinarsko bazoljubno rdečeborovje	8	0,3
Kisloljubno gradnovno belogabrovje	4	0,2
Osojno bukovje s kresničevjem	3	0,1
Pobočno velikojesenovje	2	0,1
Skupaj	2.321	100,0

Preglednica 123: RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Delež %	Površina ha	Delež %	Podmladek			
					Zasnova (%)			
					1	2	3	4
Mladovje	39	1,7	39	99,9	3,3	86,7	0,0	10,0
Drogovnjak	140	6,0	2	1,4	16,0	18,5	41,5	24,0
Debeljak	1.244	53,7	109	8,8	1,5	80,1	17,3	1,1
Sestoj v obnovi	210	9,0	79	37,9	14,6	78,8	5,5	1,1
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	660	28,4	126	19,2	14,6	73,6	10,6	1,2
Panjevec	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	29	1,2	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	2.321	100,0	356	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 124: ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Mladovje	39	18,8	68,6	0,0	12,6	17,4	49,3	33,3	66,8	17,6	1,3	14,3
Drogovnjak	140	7,7	57,2	25,6	9,5	31,9	30,7	37,4	55,7	34,0	10,1	0,2
Debeljak	1.244	99,3	0,5	0,2	0,0	50,5	45,3	4,2	5,9	83,6	9,4	1,1
Sestoj v obnovi	210	0,0	98,8	1,2	0,0	33,3	49,0	17,7	0,0	1,6	10,8	87,6
Raznomerno (sk-gnz)	660	0,4	4,7	94,2	0,7	10,2	69,9	19,9	5,2	4,5	84,8	5,5
Pionirski gozd z grmišči	29	0,0	0,0	33,3	66,7	0,0	2,2	97,8	0,0	0,0	0,0	100,0
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 125: LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Smreka	4,5	11,0	18,5	25,1	40,9	163,9	35,3
Jelka	4,2	10,3	17,3	25,2	43,0	189,3	40,7
Bor	4,1	11,0	19,3	25,1	40,5	7,7	1,7
Macesen	8,8	12,1	16,7	21,5	40,9	0,1	0,0
Drugi iglavci	6,9	14,2	19,8	26,1	33,0	0,4	0,1
Bukev	9,0	22,2	26,9	23,1	18,8	54,5	11,7
Hrast	10,2	23,5	26,3	20,6	19,4	8,9	1,9
Plemeniti listavci	10,7	25,9	26,9	20,0	16,5	20,1	4,3
Drugi trdi listavci	11,0	26,7	25,5	20,4	16,4	11,0	2,4
Mehki listavci	13,3	31,1	24,1	14,5	17,0	8,5	1,8
Iglavci	4,3	10,6	17,9	25,1	42,1	361,4	77,8
Listavci	10,0	24,3	26,4	21,3	18,0	102,9	22,2
Skupaj	5,6	13,6	19,8	24,3	36,7	464,3	100,0

Preglednica 126: PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)

	Debelinski razredi (v m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	0,8	1,5	1,9	2,2	2,4	8,8	77,2
Listavci	0,5	0,8	0,7	0,4	0,2	2,6	22,8
Skupaj	1,3	2,3	2,6	2,6	2,6	11,4	100,0

Preglednica 127: D-GFR1 - Razvoj gozdnih fondov

Leto	Površina (ha)	Lesna zaloga (m ³ /ha)			Letni prirastek (m ³ /ha)			Letni posek (m ³ /ha)		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2010	2.280	331	77	408	8,3	2,3	10,6	6,4	0,8	7,1
2020	2.321	361	103	464	8,9	2,6	11,5	9,0	2,0	11,0

Preglednica 128: D-GFR2 - Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %)

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh. List
2010	39,5	39,9	1,8	0,0	0,0	10,1	2,2	3,2	1,8	1,5
2020	35,3	40,9	1,6	0,0	0,1	11,7	1,9	4,3	2,4	1,8

Preglednica 129: MP - Možni posek

	m ³	m ³ /ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	210.000	90	25,0	101,9
Listavci	47.000	20	19,7	76,5
Skupaj	257.000	110	23,8	96,1

Preglednica 130: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)
	dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	128
Nega	ha	169
Varstvo	dni	40
Nega habitatov	dni	8

200 Varovalni gozdovi**Preglednica 131: LP - Površina gozdov RGR po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	2.730,0	486,0	530,0	3.746,0
Delež (%)	72,8	13,0	14,2	100,0

Preglednica 132: D-OGRGZ - Pomembnejši rastiščno gojitveni tipi, njihova površina in delež

Gozdna združba	Površina	Delež
Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno bukovje	1.585	42,3
Alpsko-predalpsko in severnodinarsko črnogabrovje in malojesenovje	1.219	32,5
Preddinarsko-dinarsko hrastovo črnogabrovje	510	13,6
Predalpsko-dinarsko bazoljubno rdečeborovje	116	3,1
Osojno bukovje s kresničevjem	102	2,7
Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	77	2,1
Preddinarsko gorsko bukovje	43	1,1
Dinarsko jelovo bukovje	32	0,8
Gradnovno bukovje na izpranih tleh	16	0,4
Nižinsko črnojelševje	15	0,4
Kisloljubno gradnovno bukovje	10	0,3
Jelovje s praprotni	10	0,3
Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	6	0,2
Smrekovje na karbonatnem skalovju	6	0,2
Skupaj	3.746	100,0

Preglednica 133: RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Delež %	Površina ha	Delež %	Podmladek			
					Zasnova (%)			
					1	2	3	4
Mladovje	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Drogovnjak	604	16,1	5	0,7	0,0	0,0	100,0	0,0
Debeljak	761	20,3	9	1,2	0,4	84,9	14,7	0,0
Sestoj v obnovi	11	0,3	2	18,3	0,0	100,0	0,0	0,0
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	1.096	29,3	21	1,9	0,0	6,0	78,4	15,6
Panjevec	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

PRILOGE

Pionirski gozd z grmišči	1.269	33,9	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	6	0,1	0	2,3	0,0	0,0	100,0	0,0
Skupaj	3.746	100,0	37	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 134: ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Drogovnjak	604	3,1	6,3	36,7	53,9	19,2	17,1	63,7	39,1	40,2	14,4	6,3
Debeljak	761	1,1	98,9	0,0	0,0	32,6	34,4	33,0	27,6	45,9	9,9	16,6
Sestoj v obnovi	11	0,0	0,0	0,0	0,0	65,1	34,9	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Raznomerno (sk-gnz)	1.096	0,0	0,0	100,0	0,0	17,6	27,2	55,2	1,4	97,3	0,0	1,3
Pionirski gozd z grmišči	1.269	0,0	1,0	24,3	74,7	0,0	87,1	12,9	1,5	1,9	0,0	96,6
Tipični prebiralni sestoj	6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Mladovje	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 135: LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%
Smreka	10,5	22,9	28,3	25,4	12,9	8,8	5,3
Jelka	7,4	17,8	29,3	30,2	15,3	4,4	2,6
Bor	17,6	30,7	32,0	14,0	5,7	13,6	8,2
Drugi iglavci	9,9	19,6	40,9	24,6	5,0	0,0	0,0
Bukev	17,0	23,6	27,7	20,1	11,6	68,2	40,9
Hrast	19,2	24,7	30,1	17,5	8,5	18,1	10,9
Plemeniti listavci	20,9	28,6	25,9	16,2	8,4	11,6	7,0
Drugi trdi listavci	26,7	32,3	21,5	12,9	6,6	40,8	24,5
Mehki listavci	14,2	20,4	38,5	19,1	7,8	1,2	0,7
Iglavci	13,6	26,0	30,3	20,4	9,7	26,7	16,1
Listavci	20,4	26,8	26,1	17,3	9,4	139,8	84,0
Skupaj	19,3	26,6	26,8	17,8	9,5	166,6	100,0

Preglednica 136: PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)

	Debelinski razredi (v m³/ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%
Iglavci	0,2	0,2	0,2	0,1	0,0	0,7	18,9
Listavci	0,9	0,9	0,7	0,4	0,1	3,0	81,1
Skupaj	1,1	1,1	0,9	0,5	0,1	3,7	100,0

Preglednica 137: D-GFR1 - Razvoj gozdnih fondov

Leto	Površina (ha)	Lesna zaloga (m³/ha)			Letni prirastek (m³/ha)			Letni posek (m³/ha)		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2010	3.696	21	103	124	0,7	3,3	4,0	0,1	0,1	0,2
2020	3.746	27	140	167	0,6	3,0	3,6	0,2	0,6	0,8

Preglednica 138: D-GFR2 - Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %)

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh.List
2010	5,6	3,0	8,3	0,0	0,0	42,8	7,2	6,3	25,3	1,5
2020	5,3	2,6	8,1	0,0	0,0	41,1	10,8	6,9	24,5	0,7

Preglednica 139: MP - Možni posek

	m³	m³/ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	7.000	2	7,0	30,2
Listavci	22.000	6	4,2	19,4
Skupaj	29.000	8	4,6	21,3

Preglednica 140: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	7	7
Nega	ha	4	4
Varstvo	dni	0	0
Nega habitatov	dni	2	23

210 Gozdni rezervati**Preglednica 141: LP - Površina gozdov RGR po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	149,0	1.026,0	63,0	1.238,0
Delež (%)	12,0	82,9	5,1	100,0

Preglednica 142: D-OGRGZ - Pomembnejši rastiščno gojitveni tipi, njihova površina in delež

Gozdna združba	Površina	Delež
Dinarsko jelovo bukovje	489	39,5
Preddinarsko gorsko bukovje	141	11,4
Gradnovo bukovje na izpranih tleh	128	10,3
Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	79	6,4
Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno bukovje	63	5,1
Alpsko-predalpsko in severnodinarsko črnogabrovje in malojesenovje	62	5,0
Dinarsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	57	4,6
Dinarsko jelovje na skalovju	39	3,1
Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	36	2,9
Nižinsko črnojelševje	25	2,1
Predalpsko-dinarsko bazoljubno rdečeborovje	22	1,7
Bukovje s polžarko in javorovo bukovje	18	1,4
Jelovje s praprotni	16	1,3
Preddinarsko-dinarsko gradnovo belogabrovje	14	1,1
Kisloljubno gradnovo belogabrovje	13	1,0
Osojno bukovje s kresničevjem	9	0,7
Pobočno velikojesenovje	7	0,6
Javorovo bukovje	6	0,5
Preddinarsko-dinarsko hrastovo črnogabrovje	5	0,4
Kisloljubno gradnovo bukovje	5	0,4
Smrekovje na karbonatnem skalovju	4	0,3
Podgorsko-gorsko javorovje in lipovje	1	0,1
Skupaj	1.238	100,0

Preglednica 143: RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Delež %	Površina ha	Delež %	Podmladek			
					Zasnova (%)			
					1	2	3	4
Mladovje	5	0,4	5	100,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Drogovnjak	56	4,5	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	634	51,2	24	3,8	2,7	72,0	25,3	0,0
Sestoj v obnovi	8	0,7	5	61,9	0,0	100,0	0,0	0,0
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	362	29,3	57	15,8	0,8	16,0	83,2	0,0
Panjevec	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	116	9,4	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	56	4,5	8	15,2	0,0	93,6	6,4	0,0
Skupaj	1.238	100,0	100	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 144: ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Mladovje	5	0,0	54,4	32,8	12,8	0,0	10,0	90,0	54,5	10,0	0,0	35,5
Drogovnjak	56	0,0	17,9	31,2	50,9	0,0	2,8	97,2	19,7	28,3	52,0	0,0
Debeljak	634	0,0	0,0	0,0	100,0	4,8	5,6	89,6	7,2	85,1	7,2	0,5
Sestoj v obnovi	8	0,0	0,0	0,0	0,0	15,6	0,0	84,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	362	100,0	0,0	0,0	0,0	4,7	3,0	92,3	0,0	92,5	7,5	0,0
Pionirski gozd z grmišči	116	0,0	0,0	29,0	71,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	56	0,0	0,0	0,0	0,0	66,9	9,5	23,6	0,0	6,7	0,0	93,3
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 145: LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%
Smreka	3,9	12,1	17,6	20,7	45,7	67,5	15,0
Jelka	1,7	4,6	9,6	14,6	69,5	89,0	19,7
Bor	6,9	29,2	34,9	22,2	6,8	2,1	0,5
Bukev	4,3	9,9	15,9	22,0	47,9	246,5	54,6
Hrast	9,1	22,7	26,7	22,4	19,1	6,3	1,4
Plemeniti listavci	5,2	13,4	19,5	22,7	39,2	20,6	4,6
Drugi trdi listavci	14,5	26,7	21,1	17,3	20,4	14,3	3,2
Mehki listavci	6,4	20,1	24,0	23,7	25,8	4,9	1,1
Iglavci	2,7	8,1	13,3	17,3	58,6	158,5	35,1
Listavci	5,0	11,4	16,8	21,8	45,0	292,5	64,9
Skupaj	4,2	10,3	15,6	20,2	49,7	451,0	100,0

Preglednica 146: PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)

	Debelinski razredi (v m³/ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%
Iglavci	0,2	0,5	0,6	0,6	1,3	3,2	41,0
Listavci	0,6	0,9	0,9	0,9	1,3	4,6	59,0
Skupaj	0,8	1,4	1,5	1,5	2,6	7,8	100,0

Preglednica 147: D-GFR1 - Razvoj gozdnih fondov

Leto	Površina (ha)	Lesna zaloga (m³/ha)			Letni prirastek (m³/ha)			Letni posek (m³/ha)		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2010	1.229	132	261	393	3,0	5,8	8,8	0,0	0,0	0,0
2020	1.238	158	292	450	3,2	4,6	7,8	0,0	0,0	0,0

Preglednica 148: D-GFR2 - Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %)

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh.List
2010	13,7	19,4	0,6	0,0	0,0	55,3	1,5	4,4	3,4	1,7
2020	15,0	19,7	0,5	0,0	0,0	54,5	1,4	4,6	3,2	1,1

Preglednica 149: MP - Možni posek

	m³	m³/ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	0	0	0,0	0,0
Listavci	0	0	0,0	0,0
Skupaj	0	0	0,0	0,0

Preglednica 150: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	0	0
Nega	ha	0	0

PRILOGE

Varstvo	dni	0	0
Nega habitatov	dni	0	0

240 Gozdovi za večjo pestrost**Preglednica 151: LP - Površina gozdov RGR po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	111,0	1.814,0	147,0	2.072,0
Delež (%)	5,3	87,6	7,1	100,0

Preglednica 152: D-OGRGZ - Pomembnejši rastiščno gojitveni tipi, njihova površina in delež

Gozdna združba	Površina	Delež
Gradnovno bukovje na izpranih tleh	1.110	53,6
Preddinarsko-dinarsko gradnovno belogabrovje	325	15,7
Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	319	15,4
Podgorsko-gorsko javorovje in lipovje	108	5,2
Dinarsko jelovo bukovje	102	4,9
Preddinarsko gorsko bukovje	90	4,3
Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno bukovje	10	0,5
Kisloljubno gradnovno bukovje	9	0,5
Skupaj	2.072	100,0

Preglednica 153: RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Delež %	Površina ha	Delež %	Podmladek			
					Zasnova (%)			
					1	2	3	4
Mladovje	51	2,4	50	99,8	0,6	89,4	8,1	1,9
Drogovnjak	141	6,8	1	0,9	0,0	100,0	0,0	0,0
Debeljak	736	35,5	33	4,4	0,0	66,4	29,4	4,2
Sestoj v obnovi	120	5,8	39	32,7	0,0	89,9	10,1	0,0
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	790	38,1	36	4,5	1,4	31,9	62,0	4,7
Panjevec	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	236	11,4	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	2.072	100,0	159	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 154: ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Mladovje	51	5,5	34,3	50,2	10,0	61,6	31,0	7,4	19,9	40,9	21,7	17,5
Drogovnjak	141	0,6	9,8	79,1	10,5	18,2	18,0	63,8	19,9	76,2	3,4	0,5
Debeljak	736	0,0	98,7	1,3	0,0	24,4	29,5	46,1	0,0	37,4	58,6	4,0
Sestoj v obnovi	120	0,0	100,0	0,0	0,0	74,1	20,0	5,9	0,0	0,0	0,0	100,0
Raznomerno (sk-gnz)	790	0,0	99,4	0,6	0,0	8,9	33,6	57,5	0,0	0,0	97,5	2,5
Pionirski gozd z grmišči	236	0,0	10,6	56,4	33,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	98,5	1,5
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 155: LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%
Smreka	6,2	9,6	14,6	23,3	46,3	42,7	18,8
Jelka	1,3	5,4	10,9	22,4	60,0	7,7	3,4
Bor	1,8	4,3	12,3	30,4	51,2	8,0	3,5

PRILOGE

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Macesen	19,4	28,0	37,0	15,6	0,0	0,4	0,2
Drugi iglavci	17,3	27,7	37,7	17,3	0,0	0,1	0,0
Bukev	7,1	20,2	23,6	23,8	25,3	49,7	21,8
Hrast	7,1	21,7	26,3	23,4	21,5	29,5	13,0
Plemeniti listavci	9,3	25,6	25,9	20,8	18,4	36,9	16,2
Drugi trdi listavci	9,8	24,1	25,4	19,5	21,2	39,2	17,3
Mehki listavci	10,5	25,5	24,3	18,8	20,9	13,2	5,8
Iglavci	5,1	8,5	14,0	24,1	48,3	58,8	25,9
Listavci	8,5	22,9	25,1	21,7	21,8	168,4	74,1
Skupaj	7,6	19,2	22,2	22,3	28,7	227,3	100,0

Preglednica 156: PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)

	Debelinski razredi (v m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	0,3	0,3	0,3	0,4	0,5	1,8	32,7
Listavci	0,7	1,1	0,9	0,6	0,4	3,7	67,3
Skupaj	1,0	1,4	1,2	1,0	0,9	5,5	100,0

Preglednica 157: D-GFR1 - Razvoj gozdnih fondov

Leto	Površina (ha)	Lesna zaloga (m ³ /ha)			Letni prirastek (m ³ /ha)			Letni posek (m ³ /ha)		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2010	2.077	51	152	203	1,5	3,7	5,2	1,3	1,4	2,7
2020	2.072	59	168	227	1,8	3,7	5,5	1,5	3,0	4,5

Preglednica 158: D-GFR2 - Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %)

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh.List
2010	18,1	2,9	4,2	0,1	0,0	21,8	13,6	16,5	14,9	7,9
2020	18,8	3,4	3,5	0,2	0,0	21,9	13,0	16,2	17,2	5,8

Preglednica 159: MP - Možni posek

	m ³	m ³ /ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	32.000	15	26,2	85,0
Listavci	62.000	30	17,8	80,4
Skupaj	94.000	45	20,0	81,9

Preglednica 160: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	70	70
Nega	ha	79	99
Varstvo	dni	82	114
Nega habitatov	dni	864	1.015

250 Gozdovi v oborah**Preglednica 161: LP - Površina gozdov RGR po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	31,0	1.774,0	54,0	1.859,0
Delež (%)	1,7	95,4	2,9	100,0

Preglednica 162: D-OGRGZ - Pomembnejši rastiščno gojitveni tipi, njihova površina in delež

Gozdna združba	Površina	Delež
Preddinarsko-dinarsko gradnovno belogabrovje	938	50,5
Gradnovno bukovje na izpranih tleh	657	35,3
Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	211	11,4
Dinarsko jelovo bukovje	53	2,8
Skupaj	1.859	100,0

Preglednica 163: RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Delež %	Površina ha	Delež %	Podmladek			
					Zasnova (%)			
					1	2	3	4
Mladovje	10	0,5	10	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Drogovnjak	71	3,8	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	1.509	81,3	5	0,4	0,0	91,7	3,0	5,3
Sestoj v obnovi	82	4,4	4	4,4	0,0	2,8	0,0	97,2
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	54	2,9	1	2,3	0,0	0,0	0,0	100,0
Panjevec	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	133	7,1	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	1.859	100,0	20	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 164: ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova			Negovanost			Sklep			
		1	2	3	1	2	3	1	2	3	4
Mladovje	10	0,0	0,0	11,5	88,5	16,8	0,0	0,0	0,0	11,5	88,5
Drogovnjak	71	8,8	56,6	17,5	17,1	14,3	48,3	37,4	54,5	26,1	19,4
Debeljak	1.509	0,0	98,8	0,7	0,5	47,7	38,5	13,8	4,8	43,7	40,7
Sestoj v obnovi	82	0,0	0,0	0,0	0,0	74,6	14,5	10,9	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	54	0,0	0,0	0,0	0,0	23,1	0,0	76,9	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	133	0,0	5,3	18,8	75,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	99,1
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 165: LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Smreka	4,0	11,7	29,1	0,9	54,3	18,5	6,6
Jelka	8,2	6,3	36,8	0,2	48,5	0,7	0,3
Bor	9,8	12,7	34,2	1,3	42,0	0,7	0,3
Macesen	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Bukev	4,2	14,1	23,1	25,5	33,1	108,1	38,8
Hrast	4,5	14,0	23,2	25,9	32,4	55,8	20,0
Plemeniti listavci	4,8	14,7	22,9	25,5	32,1	15,1	5,4
Drugi trdi listavci	4,8	14,4	22,7	25,5	32,6	77,5	27,8
Mehki listavci	9,6	18,2	21,8	23,0	27,4	2,2	0,8
Iglavci	4,3	11,6	29,6	0,9	53,6	19,9	7,2
Listavci	4,5	14,2	23,0	25,6	32,7	258,7	92,9
Skupaj	4,5	14,1	23,5	23,8	34,1	278,6	100,0

Preglednica 166: PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)

	Debelinski razredi (v m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	0,1	0,1	0,2	0,0	0,2	0,6	11,5
Listavci	0,6	1,1	1,2	1,0	0,7	4,6	88,5
Skupaj	0,7	1,2	1,4	1,0	0,9	5,2	100,0

Preglednica 167: D-GFR1 - Razvoj gozdnih fondov

Leto	Površina (ha)	Lesna zaloga (m ³ /ha)			Letni prirastek (m ³ /ha)			Letni posek (m ³ /ha)		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2010	1.839	53	202	255	1,1	3,6	4,7	0,3	0,9	1,2
2020	1.859	20	259	279	0,6	4,6	5,2	0,6	3,3	3,9

Preglednica 168: D-GFR2 - Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %)

PRILOGE

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh.List
2010	19,9	0,4	0,4	0,0	0,0	31,6	19,5	3,5	21,5	3,2
2020	6,6	0,3	0,3	0,0	0,0	38,8	20,0	5,4	27,8	0,8

Preglednica 169: MP - Možni posek

	m ³	m ³ /ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	12.000	6	32,4	106,8
Listavci	62.000	33	12,9	72,8
Skupaj	74.000	39	14,3	76,7

Preglednica 170: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha) dejanska	Površina (ha) s ponovitvami
Obnova	ha	70	70
Nega	ha	38	138
Varstvo	dni	289	647
Nega habitatov	dni	200	283

13.3 Priloga 3 - Pregled stanja in ukrepov na ravni lastništva**2 ZASEBNI GOZD****Preglednica 1: KG - Gozdni fondi po kategorijah gozdov**

Kategorije gozdov	Površina ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge			% na PR
		igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	
Večnamenski gozdovi	37.810	166	178	344	4,3	3,9	8,2	24,9	19,9	22,3	94,1
GPN, ukrepi so dovoljeni	31	2	303	304	0,0	4,2	4,3	12,8	13,2	13,2	94,6
GPN, ukrepi niso dovoljeni	149	140	165	305	4,2	3,2	7,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Varovalni gozdovi	2.730	31	124	154	0,7	2,7	3,4	6,9	5,3	5,6	25,4
Skupaj vsi gozdovi	40.720	157	174	331	4,1	3,8	7,8	24,6	19,1	21,7	91,8

Preglednica 2: RF2 - Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina ha	Delež %
Mladovje	948	2,3
Drogovnjak	3.311	8,1
Debeljak	17.883	44,0
Sestoj v obnovi	2.826	6,9
Dvoslojni sestoj	0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	13.068	32,1
Panjevec	0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	1.916	4,7
Tipični prebiralni sestoj	769	1,9
Skupaj	40.720	100,0

Preglednica 3: DV - Drevesna sestava

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh.List
m ³ /ha	89,4	60,7	6,9	0,0	0,0	112,3	17,3	24,8	16,4	3,5
%	27,0	18,3	2,1	0,0	0,0	33,9	5,2	7,5	4,9	1,1

Preglednica 4: LZ2 - Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%
Iglavci	5,4	12,7	18,7	24,3	38,9	157,0	47,4
Listavci	9,9	21,6	25,6	23,0	19,9	174,2	52,6
Skupaj	7,7	17,3	22,4	23,6	29,0	331,3	100,0

Preglednica 5: D-PVP Posek po vrstah poseka

Negovalni posek									
		Redčenje	Pomladitveni	Prebiralni	Sanitarni vzroki poseka	Krčitve in posek za gozdno infrastrukturo	Nedovoljeni posek	% od LZ	% od P
Iglavci	m³	290.963,0	163.841,0	35.066,0	989.192,0	10.086,0	2.577,0	25,3	110,9
	%	19,5	11,0	2,4	66,3	0,7	0,2		
Listavci	m³	159.108,0	244.451,0	8.874,0	204.281,0	11.134,0	1.580,0	10,5	42,5
	%	25,3	38,8	1,4	32,5	1,8	0,3		
Skupaj	m³	450.070,0	408.292,0	43.940,0	1.193.473,0	21.220,0	4.158,0	17,8	75,0
	%	21,2	19,2	2,1	56,3	1,0	0,2		

Preglednica 6: MP - Možni posek

	m³	m³/ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	1.573.532	39	24,6	95,1
Listavci	1.358.656	33	19,1	88,3
Skupaj	2.932.188	72	21,7	91,8

Preglednica 7: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	2.180	2.180
Nega	ha	2.762	3.129
Varstvo	dni	1.091	1.847
Nega habitatov	dni	206	1.222

5 DRŽAVNI GOZD**Preglednica 8: KG - Gozdni fondi po kategorijah gozdov**

Kategorije gozdov	Površina ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek			
		igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	% od lesne zaloge	% na PR		
Večnamenski gozdovi	44.335	139	181	321	3,6	4,0	7,7	24,2	20,3	22,0	91,9
GPN, ukrepi so dovoljeni	1.774	21	259	280	0,6	4,6	5,3	32,4	13,0	14,5	76,7
GPN, ukrepi niso dovoljeni	1.026	167	313	479	3,1	4,8	7,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Varovalni gozdovi	486	20	215	235	0,4	4,5	4,9	8,5	2,5	3,0	14,1
Skupaj vsi gozdovi	47.620	134	187	322	3,5	4,1	7,6	23,5	19,0	20,9	88,9

Preglednica 9: RF2 - Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina ha	Delež %
Mladovje	3.053	6,4
Drogovnjak	3.823	8,0
Debeljak	19.975	42,1
Sestoj v obnovi	5.357	11,2
Dvoslojni sestoj	0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	12.608	26,5
Panjevec	0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	878	1,8
Tipični prebiralni sestoj	1.926	4,0
Skupaj	47.620	100,0

Preglednica 10: DV - Drevesna sestava

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh. List
m ³ /ha	76,2	55,9	1,8	0,2	0,1	132,7	14,6	25,8	12,0	2,3
%	23,7	17,4	0,5	0,1	0,0	41,4	4,5	8,0	3,7	0,7

Preglednica 11: LZ2 - Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	4,4	11,3	15,2	21,0	48,1	134,2	41,7
Listavci	7,3	16,5	23,4	25,2	27,6	187,4	58,3
Skupaj	6,1	14,3	20,0	23,5	36,1	321,6	100,0

Preglednica 12: D-PVP Posek po vrstah poseka

Negovalni posek									
		Redčenje	Pomladitveni	Prebiralni	Sanitarni vzroki poseka	Krčitve in posek za gozdno infrastrukturo	Nedovoljeni posek	% od LZ	% od P
Iglavci	m³	306.577,0	193.388,0	63.852,0	1.823.911,0	18.631,0	591,0	32,5	136,0
	%	12,7	8,0	2,7	75,8	0,8	0,0		
Listavci	m³	281.613,0	672.562,0	75.773,0	169.764,0	10.604,0	1.719,0	14,0	58,8
	%	23,2	55,5	6,3	14,0	0,9	0,1		
Skupaj	m³	588.190,0	865.950,0	139.626,0	1.993.675,0	29.235,0	2.310,0	22,5	94,5
	%	16,3	23,9	3,9	55,1	0,8	0,1		

Preglednica 13: MP - Možni posek

	m ³	m ³ /ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	1.504.342	32	23,5	90,8
Listavci	1.698.016	36	19,0	87,2
Skupaj	3.202.358	68	20,9	88,9

Preglednica 14: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	2.969	2.969
Nega	ha	5.822	7.614
Varstvo	dni	3.208	7.900
Nega habitatov	dni	1.978	3.168

6 OBČINSKI GOZD**Preglednica 15: KG - Gozdni fondi po kategorijah gozdov**

Kategorije gozdov	Površina ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Prirastek m ³ /ha			Možni posek			
		igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	% od lesne zaloge	% na PR		
Večnamenski gozdovi	4.056	114	202	316	3,1	4,5	7,6	23,5	20,1	21,3	88,3
GPN, ukrepi so dovoljeni	54	0	218	219	0,0	2,8	2,8	7,7	8,0	8,0	62,1
GPN, ukrepi niso dovoljeni	63	67	265	332	1,7	5,4	7,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Varovalni gozdovi	530	13	154	167	0,3	3,4	3,7	6,0	1,9	2,2	10,1
Skupaj vsi gozdovi	4.704	101	198	298	2,8	4,4	7,1	23,1	18,0	19,7	82,4

Preglednica 16: RF2 - Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina ha	Delež %
Mladovje	190	4,0
Drogovnjak	464	9,9
Debeljak	2.035	43,3
Sestoj v obnovi	456	9,7
Dvoslojni sestoj	0	0,0

PRILOGE

Raznomerno (ps-šp)	0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	1.017	21,6
Panjevec	0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	315	6,7
Tipični prebiralni sestoj	226	4,8
Skupaj	4.704	100,0

Preglednica 17: DV - Drevesna sestava

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh.List
m³/ha	63,6	33,0	3,9	0,1	0,0	127,4	19,6	25,9	20,5	4,3
%	21,3	11,1	1,3	0,0	0,0	42,7	6,6	8,7	6,9	1,4

Preglednica 18: LZ2 - Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%
Iglavci	4,8	11,3	16,0	22,3	45,6	100,6	33,7
Listavci	8,9	19,0	24,6	24,5	23,0	197,8	66,3
Skupaj	7,5	16,4	21,7	23,7	30,7	298,4	100,0

Preglednica 19: D-PVP Posek po vrstah poseka

Negovalni posek									
		Redčenje	Pomladitveni	Prebiralni	Sanitarni vzroki poseka	Krčitve in posek za gozdno infrastrukturo	Nedovoljeni posek	% od LZ	% od P
Iglavci	m³	13.145,0	5.399,0	1.880,0	72.525,0	1.826,0	3,0	30,7	102,5
	%	13,9	5,7	2,0	76,5	1,9	0,0		
Listavci	m³	19.340,0	43.012,0	2.531,0	7.865,0	1.171,0	252,0	10,3	42,6
	%	26,1	58,0	3,4	10,6	1,6	0,3		
Skupaj	m³	32.485,0	48.412,0	4.411,0	80.390,0	2.997,0	255,0	16,4	63,3
	%	19,2	28,7	2,6	47,6	1,8	0,2		

Preglednica 20: MP - Možni posek

	m³	m³/ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	109.126	23	23,1	83,9
Listavci	167.328	36	18,0	81,5
Skupaj	276.454	59	19,7	82,4

Preglednica 21: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	222	223
Nega	ha	355	408
Varstvo	dni	68	348
Nega habitatov	dni	266	322

13.4 Priloga 4 - Pregled stanja in ukrepov po občinah**017 Crnomelj****Preglednica 1: LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	714,0	40,0	5,0	759,0
Delež (%)	94,1	5,2	0,7	100,0

Preglednica 2: GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov

Rastiščnogojitveni razred	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge				% na PR
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk		
Gradnova-belogabrovja 030	1	62	47	173	220	2,1	3,0	5,1	15,7	13,0	13,6	58,1	
Podgorska bukovja 050	1	80	27	235	262	1,6	4,8	6,4	20,2	27,4	26,7	108,8	
Podgorska gradnova bukovja 053	1	177	24	190	214	1,1	4,4	5,5	17,2	16,5	16,6	64,5	
Podgorska bukovja v nastajanju 054	1	210	65	164	230	1,9	3,9	5,7	16,8	16,2	16,4	65,4	
Gorska bukovja 070	1	91	36	296	332	1,4	5,6	7,1	14,6	16,4	16,2	75,9	
Jelova bukovja na globokih tleh 093	1	103	80	260	340	2,4	5,3	7,7	17,8	16,3	16,6	73,5	
Podgorska jelova bukovja 094	1	32	157	120	277	5,1	2,4	7,4	15,4	11,5	13,7	51,0	
Toploljubna bukovja 110	1	2	3	224	227	0,1	3,2	3,3	14,3	5,7	5,8	39,9	

Preglednica 3: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	44	44
Nega	ha	73	91
Varstvo	dni	36	82
Nega habitatov	dni	20	38

020 Dobrepolje**Preglednica 4: LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	6.644,0	1.139,0	43,0	7.826,0
Delež (%)	84,9	14,6	0,5	100,0

Preglednica 5: GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov

Rastiščnogojitveni razred	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge			
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	PR
Gradnova-belogabrovja 030	1	943	108	149	257	4,2	2,9	7,1	14,9	14,6	14,7	53,6
Podgorska bukovja 050	1	523	66	199	265	1,8	4,1	5,8	19,5	17,8	18,3	82,9
Podgorska bukovja - zasmrečena 051	1	333	202	166	368	4,1	3,5	7,7	27,1	17,2	22,6	108,6
Podgorska gradnova bukovja 053	1	4.083	52	226	278	1,6	4,6	6,2	19,0	18,2	18,3	82,4
Gorska bukovja 070	1	951	66	245	311	1,3	5,6	6,9	16,4	19,5	18,8	84,3
Jelova bukovja na plitvih tleh 092	1	177	119	213	332	2,0	3,8	5,9	14,1	14,8	14,6	82,5
Jelova bukovja na globokih tleh 093	1	599	160	211	371	2,8	4,5	7,4	16,7	17,9	17,4	87,6
Podgorska jelova bukovja 094	1	59	202	196	398	3,4	4,2	7,6	19,2	17,9	18,6	97,7
Gozdovi za večjo pestrost 240	1	159	5	244	249	0,1	4,4	4,5	18,7	14,1	14,2	77,8

Preglednica 6: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	452	452
Nega	ha	752	938
Varstvo	dni	367	849
Nega habitatov	dni	206	396

032 Grosuplje**Preglednica 7: LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	238,0	0,0	2,0	240,0
Delež (%)	99,2	0,0	0,8	100,0

Preglednica 8: GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov

Rastiščnogojitveni razred	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge				% na PR
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	sk	
Podgorska bukovja 050	1	26	10	210	220	0,3	4,3	4,6	17,5	17,3	17,3	83,3	
Podgorska gradnova bukovja 053	1	214	80	182	261	2,9	3,8	6,6	20,0	16,6	17,7	69,8	

Preglednica 9: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	14	14
Nega	ha	23	29
Varstvo	dni	11	26
Nega habitatov	dni	6	12

039 Ivancna Gorica**Preglednica 10: LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	0,0	110,0	0,0	110,0
Delež (%)	0,2	99,8	0,0	100,0

Preglednica 11: GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov

Rastiščnogojitveni razred	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge				% na PR
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	sk	
Gorska bukovja 070	1	111	140	188	328	2,3	3,8	6,1	11,2	14,6	13,1	70,2	

Preglednica 16: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	6	6
Nega	ha	11	13
Varstvo	dni	5	12
Nega habitatov	dni	3	6

048 Kocevje**Preglednica 12: LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	4.462,0	38.061,0	3.477,0	46.000,0
Delež (%)	9,7	82,7	7,6	100,0

Preglednica 13: GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov

Rastiščnogojitveni razred	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge				% na PR
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	sk	

PRILOGE

Gradnova-belogabrovja 030	1	1.088	27	200	226	1,0	3,8	4,8	18,6	11,0	11,9	55,8
Podgorska bukovja 050	1	6.662	57	251	308	1,5	5,6	7,1	19,5	19,5	19,5	84,4
Podgorska bukovja - zasmrečena 051	1	9.219	199	85	284	6,3	2,4	8,7	40,9	13,9	32,8	106,8
Podgorska gradnova bukovja 053	1	5.746	39	218	257	1,2	5,0	6,2	21,8	19,6	19,9	82,5
Podgorska bukovja v nastajanju 054	1	876	90	140	230	3,6	3,6	7,2	17,1	16,9	17,0	54,6
Podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	1	1.199	67	254	321	1,7	6,2	7,9	21,5	18,9	19,5	79,0
Gorska bukovja 070	1	3.681	49	286	335	1,2	6,4	7,6	17,8	19,9	19,6	86,5
Jelova bukovja - zasmrečena 091	1	191	244	124	368	8,2	4,1	12,3	21,0	19,2	20,4	61,1
Jelova bukovja na plitvih tleh 092	1	2.925	181	189	370	4,0	3,4	7,4	13,1	16,6	14,9	74,1
Jelova bukovja na globokih tleh 093	1	7.065	173	188	361	4,0	4,1	8,1	18,9	19,7	19,3	85,9
Podgorska jelova bukovja 094	1	1.187	172	140	312	4,5	3,5	7,9	21,9	18,1	20,2	79,6
Toploljubna bukovja 110	1	678	29	237	266	0,9	4,4	5,4	17,1	15,5	15,7	77,8
Jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah 160	1	83	292	120	412	9,3	2,8	12,2	15,0	15,1	15,0	50,8
Varovalni gozdovi 200	4	650	8	186	194	0,2	4,1	4,3	4,1	2,1	2,2	9,8
Gozdni rezervati 210	3	976	139	325	464	2,6	5,0	7,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Gozdovi za večjo pestrost 240	1	1.913	63	162	225	2,0	3,7	5,6	25,4	15,4	18,2	73,1
Gozdovi v oborah 250	2	1.859	20	259	279	0,6	4,6	5,2	29,8	12,7	13,9	74,7

Preglednica 14: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	2.655	2.656
Nega	ha	4.420	5.513
Varstvo	dni	2.159	4.990
Nega habitatov	dni	1.211	2.330

066 Loški Potok**Preglednica 15: LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	5.347,0	5.331,0	164,0	10.842,0
Delež (%)	49,3	49,2	1,5	100,0

Preglednica 16: GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov

Rastiščnogojitveni razred	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge				% na PR
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	igl	
Podgorska bukovja 050	1	497	192	145	337	5,5	3,3	8,7	24,8	19,4	22,4	86,6	
Podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	1	118	85	248	332	2,2	5,8	8,0	16,3	17,8	17,4	71,9	
Jelova bukovja - zasmrečena 091	1	2.368	239	78	317	8,5	2,5	11,0	28,1	18,0	25,6	73,8	
Jelova bukovja na plitvih tleh 092	1	1.802	226	172	398	4,9	2,9	7,9	17,8	17,3	17,6	88,9	
Jelova bukovja na globokih tleh 093	1	5.738	278	147	425	6,4	2,9	9,3	22,5	19,4	21,4	98,1	
Toploljubna bukovja 110	1	94	160	175	335	3,7	3,8	7,5	17,4	14,1	15,7	69,9	
Jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah 160	1	9	159	157	315	6,2	3,4	9,6	24,9	7,4	16,2	53,0	
Varovalni gozdovi 200	4	143	46	100	146	1,6	2,1	3,6	6,9	3,9	4,9	19,6	
Gozdni rezervati 210	3	74	338	139	477	6,3	2,2	8,4	0,0	0,0	0,0	0,0	

Preglednica 17: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	626	626
Nega	ha	1.042	1.299
Varstvo	dni	509	1.176
Nega habitatov	dni	285	549

088 Osilnica**Preglednica 18: LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	2.339,0	383,0	484,0	3.206,0
Delež (%)	72,9	12,0	15,1	100,0

Preglednica 19: GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov

Rastiščnogojitveni razred	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge				% na PR
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	PR	
Podgorska bukovja 050	1	65	21	277	297	0,7	6,7	7,4	20,3	18,8	18,9	75,6	
Podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	1	565	144	216	360	4,1	5,5	9,5	19,6	19,7	19,7	74,2	
Jelova bukovja na plitvih tleh 092	1	330	237	164	401	5,0	3,1	8,1	15,7	18,2	16,7	83,1	
Jelova bukovja na globokih tleh 093	1	504	182	217	400	3,9	4,3	8,2	18,3	23,4	21,1	102,6	
Toploljubna bukovja 110	1	286	47	276	323	1,1	6,4	7,5	4,1	15,7	14,0	60,4	
Varovalni gozdovi 200	4	1.434	29	90	118	0,4	1,8	2,3	0,8	2,7	2,2	11,5	
Gozdni rezervati 210	3	22	45	255	299	0,5	3,5	4,1	0,0	0,0	0,0	0,0	

Preglednica 20: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	185	185
Nega	ha	308	384
Varstvo	dni	151	348
Nega habitatov	dni	84	162

104 Ribnica**Preglednica 21: LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	9.302,0	1.327,0	75,0	10.704,0
Delež (%)	86,9	12,4	0,7	100,0

Preglednica 22: GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov

Rastiščnogojitveni razred	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge				% na PR
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	PR	
Gradnova-belogabrovja 030	1	1.819	103	157	260	3,7	3,1	6,8	17,1	13,0	14,6	55,9	
Podgorska bukovja 050	1	352	97	176	273	2,9	3,6	6,5	18,8	13,4	15,3	64,5	
Podgorska bukovja - zasmrečena 051	1	1.412	211	107	318	4,5	2,9	7,4	29,0	15,8	24,6	106,1	
Podgorska gradnova bukovja 053	1	273	47	216	263	1,4	4,1	5,6	17,6	14,9	15,4	72,3	
Podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	1	134	380	99	479	6,9	2,7	9,6	21,7	12,6	19,8	98,9	
Gorska bukovja 070	1	179	77	290	367	1,9	5,3	7,1	19,7	17,5	17,9	92,1	

PRILOGE

Jelova bukovja - zasmrečena 091	1	70	234	99	333	6,1	2,8	8,9	26,1	17,0	23,4	87,4
Jelova bukovja na plitvih tleh 092	1	1.236	187	222	409	3,8	3,6	7,3	17,2	19,3	18,3	102,6
Jelova bukovja na globokih tleh 093	1	2.913	242	190	433	5,2	3,9	9,1	20,0	19,7	19,9	94,4
Podgorska jelova bukovja 094	1	1.314	269	133	401	5,5	3,0	8,5	22,6	19,3	21,5	101,8
Toploljubna bukovja 110	1	195	92	152	244	2,3	3,6	5,9	19,6	12,2	15,0	62,2
Jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah 160	1	798	424	75	499	9,7	1,8	11,5	23,1	14,3	21,8	94,6
Varovalni gozdovi 200	4	3	157	172	330	4,1	3,3	7,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Gozdni rezervati 210	3	4	236	107	344	6,0	2,4	8,4	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 23: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	618	618
Nega	ha	1.028	1.283
Varstvo	dni	502	1.161
Nega habitatov	dni	282	542

134 Velike Lašce**Preglednica 24: LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	5.198,0	84,0	11,0	5.293,0
Delež (%)	98,2	1,6	0,2	100,0

Preglednica 25: GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov

Rastiščnogojitveni razred	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge			
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	PR
Podgorska bukovja 050	1	196	133	156	288	3,1	3,4	6,5	22,2	16,6	19,2	84,8
Podgorska bukovja - zasmrečena 051	1	400	167	137	305	4,7	3,1	7,8	32,9	17,6	26,0	101,6
Podgorska gradnova bukovja 053	1	551	94	251	345	2,6	4,7	7,2	21,8	20,2	20,7	98,7
Podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	1	75	269	97	367	6,3	2,9	9,2	19,2	14,0	17,8	71,2
Gorska bukovja 070	1	137	61	311	372	1,9	5,7	7,6	19,9	20,3	20,2	99,2
Jelova bukovja na plitvih tleh 092	1	325	166	150	316	4,0	3,4	7,5	19,6	19,2	19,4	82,0
Jelova bukovja na globokih tleh 093	1	1.165	195	174	369	4,8	3,9	8,7	21,7	19,6	20,7	88,2
Podgorska jelova bukovja 094	1	312	217	151	369	5,2	3,5	8,7	23,2	17,9	21,1	88,9
Toploljubna bukovja 110	1	997	162	144	306	4,0	3,3	7,3	21,2	14,7	18,1	76,0
Jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah 160	1	830	392	87	479	9,9	2,4	12,3	23,7	16,5	22,4	87,0
Varovalni gozdovi 200	4	179	171	182	352	5,2	4,8	10,0	8,2	4,7	6,4	22,7
Gozdni rezervati 210	3	127	146	185	331	4,2	3,7	7,9	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 26: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	306	306
Nega	ha	509	634
Varstvo	dni	248	574
Nega habitatov	dni	139	268

150 Bloke**Preglednica 27: LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	36,0	0,0	0,0	36,0
Delež (%)	100,0	0,0	0,0	100,0

Preglednica 28: GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov

Rastiščnogojitveni razred	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge				% na PR
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	PR	
Podgorska jelova bukovja 094	1	28	347	62	409	8,2	1,4	9,6	19,5	16,1	19,0	81,4	
Topoljubna bukovja 110	1	8	181	91	272	4,9	1,9	6,8	25,1	12,6	20,9	83,9	

Preglednica 29: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	2	2
Nega	ha	3	4
Varstvo	dni	2	4
Nega habitatov	dni	1	2

165 Kostel**Preglednica 30: LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	3.197,0	1.100,0	414,0	4.711,0
Delež (%)	67,9	23,3	8,8	100,0

Preglednica 31: GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov

Rastiščnogojitveni razred	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge				% na PR
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	PR	
Gradnova-belogabrovja 030	1	61	5	257	262	0,2	6,4	6,5	13,9	18,3	18,2	73,1	
Podgorska bukovja 050	1	817	86	232	318	2,4	5,0	7,3	22,1	19,4	20,1	87,3	
Podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	1	750	103	230	333	3,0	5,7	8,6	19,2	19,8	19,6	75,5	
Gorska bukovja 070	1	129	67	297	364	1,7	6,1	7,8	24,4	27,4	26,9	125,3	
Jelova bukovja na plitvih tleh 092	1	144	126	196	322	2,2	4,5	6,7	19,0	19,3	19,2	92,6	
Jelova bukovja na globokih tleh 093	1	617	160	240	400	3,0	5,5	8,6	20,2	18,8	19,3	90,5	
Podgorska jelova bukovja 094	1	96	158	213	372	3,2	5,1	8,3	22,1	19,5	20,6	92,0	
Topoljubna bukovja 110	1	253	67	263	329	1,7	5,7	7,4	23,4	17,9	19,0	84,8	
Jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah 160	1	485	206	182	388	5,4	4,6	10,0	20,1	18,8	19,5	75,6	
Varovalni gozdovi 200	4	1.337	12	170	182	0,3	3,6	3,9	8,6	2,2	2,6	12,3	
Gozdni rezervati 210	3	22	633	171	805	13,3	4,4	17,7	0,0	0,0	0,0	0,0	

Preglednica 32: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	272	272
Nega	ha	453	565
Varstvo	dni	221	511
Nega habitatov	dni	124	239

179 Sodražica**Preglednica 33: LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	3.244,0	45,0	29,0	3.318,0
Delež (%)	97,7	1,4	0,9	100,0

Preglednica 34: GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov

Rastiščnogojitveni razred	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge			
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	PR
Podgorska bukovja 050	1	992	112	207	319	3,4	4,7	8,2	22,6	18,4	19,9	77,8
Podgorska bukovja - zasmrečena 051	1	391	231	111	342	7,7	3,6	11,3	32,3	14,2	26,4	79,9
Gorska bukovja 070	1	280	107	249	357	3,3	5,4	8,7	22,4	22,2	22,2	90,8
Jelova bukovja - zasmrečena 091	1	155	220	120	340	7,6	4,2	11,8	28,2	21,7	25,9	74,6
Jelova bukovja na plitvih tleh 092	1	65	182	173	356	4,0	3,7	7,7	18,6	19,9	19,2	88,5
Jelova bukovja na globokih tleh 093	1	863	249	222	471	5,9	4,7	10,7	25,2	20,7	23,1	101,9
Podgorska jelova bukovja 094	1	209	318	98	417	8,1	2,8	10,9	26,8	16,6	24,4	93,6
Toploljubna bukovja 110	1	236	87	178	265	2,5	4,0	6,5	26,7	20,3	22,4	90,9
Jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah 160	1	115	435	57	492	10,6	1,6	12,3	26,0	15,8	24,8	99,3
Gozdni rezervati 210	3	12	60	108	168	4,1	5,3	9,3	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 35: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	192	192
Nega	ha	319	398
Varstvo	dni	156	360
Nega habitatov	dni	87	168

13.5 Priloga 5 - Vključenost gozdnih rastiščnih tipov v območja Natura 2000

Šifra habitatnega tipa	Natura 2000 Ime habitatnega tipa	Šifra rastiščnega tipa	Rastiščni tip
91E0*	Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja	521	Nižinsko črnojelševje
		611	Gorsko obrežno jelševje in velikojesenovje
91L0*	Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi	541	Predinarsko-dinarsko gradnovo belogabrovje
		711	Kisloljubno gradnovo belogabrovje
		551	Predinarsko-dinarsko podgorsko bukovje
		554	Gradnovo bukovje na izpranih tleh
		581	Osojno bukovje s kresničjem
		591	Predinarsko-dinarsko toplotoljubno bukovje
		592	Predalpsko-alpsko toplotoljubno bukovje
		593	Primorsko bukovje
91K0	Ilirski bukovi gozdovi	631	Predinarsko gorsko bukovje
		636	Bukovje s polžarko
		637	Javorovo bukovje
		638	Bukovje z dlakavim slečem
		641	Dinarsko jelovo bukovje

		681	Preddinarsko zgornjegorsko bukovje z zasavsko konopnico
		682	Dinarsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico
		600	Podgorsko-gorsko lipovje
9180*	Javorjevi gozdovi v grapah in na pobočnih gruščih	601	Pobočno velikojesenovje
		651	Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom
		761	Javorjevje s praprotni
91R0	Jugovzhodni evropski gozdovi rdečega bora	621	Predalpsko-dinarsko bazoljubno rdečeborovje
		731	Kisloljubno gradnovo bukovje
9110	Srednjeevropski kisloljubni bukovi gozdovi	751	Kisloljubno bukovje z rebrenjačo
		781,782	Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje

**Habitatni tipi, ki so na območju Evropske unije v nevarnosti, da izginejo in so v predpisih Evropske unije, ki urejajo varstvo prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst, opredeljeni kot prednostni.*

13.6 Priloga 6 - Sanitarni posek v letih 2011-2020 po vzrokih poseka in kategorijah lastništva

Vzrok poseka (šifre vzrokov)	Drevesna vrsta	Zasebni gozdovi m ³	Državni gozdovi m ³	Gozdovi lokalnih skupnosti m ³	Skupaj m ³	Skupaj Št. dreves	Povprečno drevo m ³
Žuželke (301, 901, 991)	Iglavci	419.444	919.037	36.212	1.374.693	927.232	1,48
	Listavci	46	40	3	89	110	0,81
	Skupaj	419.490	919.077	36.215	1.374.782	927.342	1,48
Bolezni, glive (302, 902)	Iglavci	9.260	8.964	146	18.370	9.895	1,86
	Listavci	12.596	9.228	341	22.165	19.626	1,13
	Skupaj	21.856	18.192	487	40.535	29.521	1,37
Divjad (303, 903)	Iglavci	475	14.149	5.188	19.812	78.256	0,25
	Listavci	25	292	7	324	354	0,92
	Skupaj	500	14.441	5.195	20.136	78.610	0,26
Veter (304, 904, 994)	Iglavci	392.024	693.393	25.046	1.110.463	650.907	1,71
	Listavci	42.181	65.152	3.129	110.462	95.608	1,16
	Skupaj	434.205	758.545	28.175	1.220.925	746.515	1,64
Sneg (305, 905)	Iglavci	4.732	7.297	430	12.459	30.492	0,41
	Listavci	4.863	1.439	52	6.354	10.906	0,58
	Skupaj	9.595	8.736	482	18.813	41.398	0,45
Žled (306, 906)	Iglavci	61.775	63.834	3.765	129.374	316.626	0,41
	Listavci	126.165	51.351	2.123	179.639	317.499	0,57
	Skupaj	187.940	115.185	5.888	309.013	634.125	0,49
Plaz, usad (307, 907)	Iglavci	46	0	0	46	25	1,84
	Listavci	12	0	0	12	11	1,09
	Skupaj	58	0	0	58	36	1,61
Požar (308, 908)	Iglavci	3	14	0	17	22	0,77
	Listavci	2	149	0	151	229	0,66
	Skupaj	5	163	0	168	251	0,67
Imisija (lokalna) (309, 909)	Iglavci	2.123	521	31	2.675	892	3,00
	Listavci	8	0	0	8	15	0,53
	Skupaj	2.131	521	31	2.683	907	2,96
Delo v gozdu (310, 910)	Iglavci	9.642	36.933	956	47.531	26.417	1,80
	Listavci	4.430	20.583	1.172	26.185	23.063	1,14
	Skupaj	14.072	57.516	2.128	73.716	49.480	1,49
Drugo* (311, 911, 990)	Iglavci	89.668	79.771	751	170.190	88.470	1,92
	Listavci	13.953	21.529	1.038	36.520	48.370	0,76
	Skupaj	103.621	101.300	1.789	206.710	136.840	1,51
SKUPAJ	Iglavci	989.192	1.823.913	72.525	2.885.630	2.129.234	1,36

Vzrok poseka (šifre vzrokov)	Drevesna vrsta	Zasebni gozdovi m ³	Državni gozdovi m ³	Gozdovi lokalnih skupnosti m ³	Skupaj m ³	Skupaj Št. dreves	Povprečno drevo m ³
	Listavci	204.281	169.763	7.865	381.909	515.791	0,74
	Skupaj	1.193.473	1.993.676	80.390	3.267.539	2.645.025	1,24

* Pod drugimi vzroki sanitarne sečnje združujemo manj pogoste vzroke ter sanitarno sečnjo, kjer glavnega vzroka ni mogoče določiti oziroma je vzrokov več (najpogostejše posek oslabele jelke, ali posek oslabeleli (suhih) hrastov).

13.7 Priloga 7 - Podatki Popisa objedenosti gozdnega mladja v obdobju 2011-2020 po popisnih enotah

Rog (18)

Preglednica 1: Število popisanih osebkov na hektar in njihov delež ter delež poškodovanih osebkov (objedenost) po višinskih razredih in drevesnih vrstah (skupinah) v letu 2020

Skup. DV	št.		< 15cm		R1 15-30 cm			R2 30-60 cm			R3 60-100 cm			R4 100-150 cm			R1-R4		
	vz.	DV %	št./ha		DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %
Smreka	8	1	601		1	226		1	226	5,6	2	189	6,7	1	75		1	717	3,5
Jelka	14	4	2.103		1	176	64,3		38	33,3		13	100,0					226	61,1
Bukev	51	12	5.707		47	10.978	10,3	80	14.022	18,9	95	11.657	25,6	96	6.200	23,3	72	42.857	19,2
Hrasti	4		100			88	28,6		13									101	25,0
Plemeniti listavci	46	71	34.144		37	8.740	60,1	13	2.276	52,5	2	252	70,0	1	75	33,3	19	11.343	58,6
Drugi trdi listavci	30	11	5.207		13	3.094	51,2	4	780	69,4	1	176	57,1	1	75	33,3	7	4.125	54,6
Mehki listavci	5				1	264	76,2	1	88	100,0							1	352	82,1
Iglavci	18	6	2.704		2	402	28,1	2	264	9,5	2	201	12,5	1	75		2	943	17,3
Listavci	51	94	45.159		98	23.164	35,4	98	17.178	26,1	98	12.085	27,0	99	6.351	23,6	98	58.778	29,7
Skupaj	51	100	47.862		100	23.566	35,3	100	17.442	25,8	100	12.286	26,7	100	6.426	23,3	100	59.721	29,5
AVG (št./vz.)			9			37	13		27	7		19	5		10	2		93	27
MAX (št./vz.)			48			102	63		58	33		49	20		28	18		132	81
SD (+-št./vz.)			11			25	15		12	7		12	6		8	4		24	21

Preglednica 2: Delež poškodovanih osebkov (objedenost) po posameznih drevesnih vrstah za razrede R1-R4

	Objedenost 2010	Objedenost 2014	Objedenost 2017	Objedenost 2020
Smreka	1,2	0,8	4,8	3,5
Jelka	46,3	58,1	39,3	61,1
Bukev	16,7	29,3	30,4	19,2
Hrasti	75,0	33,3	-	25,0
Plemeniti listavci	55,7	72,0	67,6	58,6
Drugi trdi listavci	73,0	65,6	63,1	54,6
Mehki listavci	76,2	97,8	78,6	82,1
Iglavci	18,0	16,0	13,5	17,3
Listavci	24,2	36,9	37,9	29,7
Skupaj	23,8	36,1	37,3	29,5

Goteniško pogorje (19)**Preglednica 3: Število popisanih osebkov na hektar in njihov delež ter delež poškodovanih osebkov (objedenost) po višinskih razredih in drevesnih vrstah (skupinah) v letu 2020**

Skup. DV	< 15cm			R1 15-30 cm			R2 30-60 cm			R3 60-100 cm			R4 100-150 cm			R1-R4		
	št.	DV	št./ha	DV	št./ha	obj.	DV	št./ha	obj.	DV	št./ha	obj.	DV	št./ha	obj.	DV	št./ha	obj.
Smreka	23	2	824	4	838	2,7	7	964	10,7	4	321	14,3	2	126	9,1	5	2.250	8,2
Jelka	25	22	8.443	3	608	17,0	2	230	30,0	1	46	25,0		23	50,0	2	907	21,5
Bukev	51	7	2.677	40	7.794	11,0	74	10.882	16,5	88	7.978	23,3	94	6.290	38,5	66	32.945	21,0
Hrasti	1				11	100,0											11	100,0
Plemeniti listavci	50	65	24.300	44	8.575	48,5	16	2.330	62,6	7	620	46,3	3	218	47,4	24	11.743	51,1
Drugi trdi listavci	17	3	1.236	7	1.332	65,5	2	344	60,0	1	92	75,0	1	34	33,3	4	1.802	64,3
Mehki listavci	8		103	1	195	23,5		46	75,0								241	33,3
Iglavci	33	25	9.267	7	1.446	8,7	8	1.194	14,4	4	367	15,6	2	149	15,4	6	3.157	12,0
Listavci	51	75	28.315	93	17.907	33,2	92	13.603	25,7	96	8.690	25,5	98	6.543	38,8	94	46.742	30,4
Skupaj	51	100	37.582	100	19.354	31,4	100	14.796	24,7	100	9.057	25,1	100	6.692	38,3	100	49.899	29,2
AVG (št./vz.)			7		33	10		25	6		15	4		11	4		85	25
MAX (št./vz.)			38		80	46		54	25		33	20		67	53		119	77
SD (+-št./vz.)			8		22	10		11	6		9	4		12	9		25	20

Preglednica 4: Delež poškodovanih osebkov (objedenost) po posameznih drevesnih vrstah za razrede R1-R4

	Objedenost 2010	Objedenost 2014	Objedenost 2017	Objedenost 2020
Smreka	7,4	30,9	3,6	8,2
Jelka	38,3	50,0	63,2	21,5
Bukev	17,1	22,4	19,5	21,0
Hrasti	-	100,0	100,00	100,0
Plemeniti listavci	59,0	46,7	55,5	51,1
Drugi trdi listavci	66,9	41,8	56,3	64,3
Mehki listavci	76,2	63,3	38,5	33,3
Iglavci	21,9	34,2	13,5	12,0
Listavci	33,7	29,3	29,9	30,4
Skupaj	33,0	29,5	29,0	29,2

Bloke-Sodražica (20)**Preglednica 5: Število popisanih osebkov na hektar in njihov delež ter delež poškodovanih osebkov (objedenost) po višinskih razredih in drevesnih vrstah (skupinah) v letu 2020**

Skup. DV	< 15cm			R1 15-30 cm			R2 30-60 cm			R3 60-100 cm			R4 100-150 cm			R1-R4		
	št.	DV	št./ha	DV	št./ha	obj.	DV	št./ha	obj.	DV	št./ha	obj.	DV	št./ha	obj.	DV	št./ha	obj.
Smreka	30	6	2.524	7	2.425	3,8	18	3.411		23	1.612		21	626		13	8.075	1,2
Jelka	24	13	5.250	2	600	20,0		40	66,7							1	640	22,9
Bukev	45	13	5.553	34	11.260	9,1	41	7.636	8,7	43	2.958	11,7	47	1.399	15,2	38	23.254	9,7
Hrasti	5		101		160	33,3		53	50,0								213	37,5
Plemeniti listavci	47	64	26.656	46	15.258	51,6	29	5.330	62,0	23	1.599	58,3	18	546	56,1	37	22.734	54,6
Drugi trdi listavci	30	2	707	7	2.385	49,2	9	1.599	62,5	7	480	77,8	10	293	59,1	8	4.757	57,1
Mehki listavci	22	3	1.111	3	959	62,5	3	506	68,4	4	280	66,7	4	107	12,5	3	1.852	61,9
Iglavci	40	19	7.775	9	3.025	7,0	19	3.451	0,8	23	1.612		21	626		14	8.715	2,8

PRILOGE

Listavci	51	81	34.128	91	30.023	35,7	81	15.125	35,3	77	5.317	34,6	79	2.345	30,1	86	52.810	35,3
Skupaj	51	100	41.902	100	33.048	33,1	100	18.576	28,9	100	6.929	26,5	100	2.972	23,8	100	61.526	30,6
AVG (št./vz.)			8		49	16		27	8		10	3		4	1		91	28
MAX (št./vz.)			56		110	71		65	33		36	15		19	11		157	77
SD (+-št./vz.)			11		27	16		14	8		8	4		5	2		26	20

Preglednica 7: Delež poškodovanih osebkov (objedenost) po posameznih drevesnih vrstah za razrede R1-R4

	Objedenost 2010	Objedenost 2014	Objedenost 2017	Objedenost 2020
Smreka	8,3	0,5	1,6	1,2
Jelka	23,0	39,7	34,4	22,9
Bukev	7,2	15,1	7,9	9,7
Hrasti	17,3	45,5	31,3	37,5
Plemeniti listavci	57,5	59,2	38,0	54,6
Drugi trdi listavci	43,3	46,6	31,5	57,1
Mehki listavci	37,9	56,3	40,0	61,9
Iglavci	11,7	9,8	3,1	2,8
Listavci	38,2	43,6	27,5	35,3
Skupaj	33,7	36,0	23,7	30,6

13.8 Priloga 8 - Pregled zavarovanih območij in varstvenih režimov

ZAP. ŠT.	IME	STATUS	URADNA OBJAVA	VARSTVENI REŽIM	GPN*	Stopnja poudarjenosti**	
						NV	BR
1	Soteska "Kadice"	NS	Skupščinski Dolenjski list, št. 8/89	Velja 5. člen Odloka o razglasitvi soteske Kadice za naravni spomenik (Skupščinski Dolenjski list, št. 8/89)	Da, GPN, ukrepi niso dovoljeni v delu kjer je gozdni rezervat.	1 (v delu, kjer je gozdni rezervat)	1
2	Podpeška jama	NS	Uradni list RS, št. 34/96	Veljajo varstveni režimi navedeni v 4. in 5. členu Odloka o razglasitvi pomembnejših objektov podzemeljske geomorfološke dediščine v Občini Grosuplje za naravne spomenike.	/	2	2
3	Željnske jame	NS	Uradni list RS, št. 52/98	Veljajo varstveni režimi navedeni v 4. členu Odloka o razglasitvi Željnskih jam za naravni spomenik.	Da, GPN (ukrepi niso dovoljeni v delu kjer je gozdni rezervat.)	1 (v delu, kjer je gozdni rezervat)	2
4	Lipe na Veliki Slevici	NS	Uradni list RS, št. 8/99	Veljajo varstveni režimi navedeni v 7. in	/	2	2

PRILOGE

ZAP. ŠT.	IME	STATUS	URADNA OBJAVA	VARSTVENI REŽIM	GPN*	Stopnja poudarjenosti**	
						NV	BR
				8. členu Odloka o razglasitvi podružnične cerkve Marije Kraljice angelov in lip na Veliki Slevici za kulturni in zgodovinski spomenik ter naravno znamenitost (Uradni list RS, št. 8/99).			
5	Lipov gaj pri Sv. Antonu	SON	Uradni list RS, št. 1/96	Veljajo varstveni režimi navedeni v 6. členu Odloka o razglasitvi Lipovega gaja pri Sv. Antonu za spomenik oblikovane narave.	/	1	2
6	Svetoantonska jama	NS	Uradni list RS, št. 1/96	Veljajo varstveni režimi navedeni v 5. in 6. členu Odloka o razglasitvi Lipovega gaja pri Sv. Antonu za spomenik oblikovane narave.	/	2	2

Opomba:

* - predlog določitve gozdov s posebnim namenom na območjih, ki so zavarovana po predpisih s področja ohranjanja narave (skladno z Zakonom o gozdovih, 44. člen).

** - v stolpcih STOPNJA POUDARJENOSTI je naveden predlog poudarjenosti stopnje funkcije varovanja naravnih vrednot in funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.

13.9 Priloga 9 - Pregled naravnih vrednot - 1. stopnja poudarjenosti funkcij

IDENT. ŠT.	IME	KRATKA OZNAKA	ZVRST	STATUS
124	Kadice	Soteska Mateče vode, desnega pritoka Bistrice, dolomitnim osamcem Škofek, zahodno od Sodražice	GEOMORF, HIDR, BOT	NVDP
140	Kopa - pragozd	Manjši bukov pragozdni ostanek na vrhu Kope v Kočevskem Rogu	EKOS, ZOOL	NVDP
158	Krokar - pragozd	Pragozdni sestoj na Krokarju nad Kolpo	EKOS	NVDP
245	Prelesnikova koliševka	Pragozdni ostanek smrekovega subalpinskega gozda v udornici v Ušivih jamah na Kočevskem Rogu	GEOMORF, BOT, EKOS	NVDP
251	Rajhenavski Rog - pragozd	Pragozd v osrčju Kočevskega Roga	EKOS	NVDP
305	Strmec - pragozd	Pragozd na Kočevski Gori	EKOS	NVDP
1329V	Pugled - Žiben	Gozdni rezervat v severozahodnem predgorju Kočevskega Roga	EKOS	NVLP
1331	Liplje v Poljanski dolini	Gozdni rezervat v Poljanah, severovzhodno od Predgrada nad dolino Kolpe	EKOS	NVLP
1332	Krajc - Bukovje - sestoj jelke	Najnižje naravno rastišče jelke v Sloveniji pri Kostelu ob Kolpi	EKOS	NVDP

PRILOGE

IDENT. ŠT.	IME	KRATKA OZNAKA	ZVRST	STATUS
1333	Stružnica	Termofilni gozd z mediteranskimi rastlinskimi vrstami na vzhodnem delu Kuželjske stene nad Kolpo	EKOS, BOT	NVLP
1334V	Iška 1	Termofilni gozdovi, prepuščeni naravnemu razvoju, v soteski Iške	EKOS	NVLP
1335	Krempa	Rastišče narcis na sedlu med Krokarjem in Krempo	BOT	NVDP
1506	Žaga pri Velikih Laščah - helokren izvir	Helokren izvir pri Žagi pri Velikih Laščah	BOT	NVLP
1762V	Veliki log pri Raščici	Močvirja in barja ob Robarici in Raščici	HIDR, BOT, ZOOL	NVLP
1763	Krkovo pri Karlovcu - povirje	Povirje pod Krkovim pri Karlovcu v Mišji dolini	BOT, HIDR	NVLP
1880	Kotnica - izviri	Kraški izviri Kotnice ob Kolpi pri Žagi z Jelovičko in Kotničko jamo, rastišče tise	HIDR, BOT	NVDP
1967	Veliki Zjut - nahajališče širokolistne lobodike	Nahajališče širokolistne lobodike (Ruscus hypoglossum) v vrtačastem vходу v brezno na Spodnji Loški gori nad Kolpo	BOT	NVDP
2705	Kraljica Roga	Jelka izjemnih dimenzij na Kočevskem Rogu	DREV	NVDP
2792	Vrščič - rastišče tise	Rastišče tise pod vrhom Vrščiča, zahodno od Predgrada	EKOS, BOT	NVLP
2825	Ravni dol - mrazišče	Mrazišče v Ravnem dolu, južno od Sodražice	BOT	NVLP
3506	Zdenska vas - lipov gaj	Nasad lip ob cerkvi sv. Antona nad Zdensko vasjo	ONV, (DREV)	NVLP
4380V	Loška stena	Stena nad dolino Kolpe pri Ložcu	GEOMORF, BOT, ZOOL	NVDP
4381	Krokar - stena	Stena Krokarja nad dolino Kolpe	GEOMORF, BOT, ZOOL	NVDP
4382	Taborska stena	Taborska stena nad dolino Kolpe	GEOMORF, BOT, ZOOL, (GEOMORFP)	NVDP
4383	Žurgarska stena	Stena v dolini Kolpe nad Žurgami	GEOMORF, BOT, ZOOL	NVDP
4405V	Mokri potok	Dolina Mokrega potoka s ponornim območjem Mižuk, jugovzhodno od Kočevske Reke	GEOMORF, HIDR, EKOS	NVDP
4426V	Iška	Dolina desnega pritoka Ljubljanske s sotesko in slapovi	HIDR, GEOMORF, ZOOL	NVDP
4475V	Prigorica - zadrževalnik	Sekundarni življenjski prostor ogroženih rastlinskih in živalskih vrst, severozahodno od Prigorice	ZOOL, BOT	NVLP
7613	Mošenik - ponikalnica	Ponikalnica Mošenik s slikovito dolino jugozahodno od Morave	GEOMORF, HIDR	NVLP
7608	Kobilji curek - potok	Desni pritok Robarice s slapovi in rastiščem kranjskega jegliča (Primula carniolica) pri Robu pri Velikih Laščah	HIDR, GEOMORF, BOT	NVLP
7648	Rudniško jezero	Jezero v Kočevju	EKOS, ZOOL	NVLP
7649V	Rudniški potok	Ponikalnica v kraški uvali južno od Željna	HIDR, EKOS, GEOMORF	NVLP
7652	Kočevska Reka - jezero	Akumulacijsko jezero pri Kočevski Reki, prehranjevalni habitat orla belorepca	EKOS, ZOOL	NVLP
7673	Kobilji curek - rastišče kranjskega jegliča	Rastišče kranjskega jegliča (Primula carniolica) v soteski Kobiljega curka, jugozahodno od Roba	BOT	NVLP
7733	Kuželjska stena	Stena nad dolino Kolpe nad Kužljem	GEOMORF, ZOOL, BOT	NVDP
7752	Šahen - udornica 1	Udornica v Šahnu severovzhodno od Dolge vasi	GEOMORF, EKOS	NVLP

IDENT. ŠT.	IME	KRATKA OZNAKA	ZVRST	STATUS
7753	Šahen - udornica 2	Udornica v Šahnu vzhodno od Dolge vasi	GEOMORF, EKOS	NVLP
7816	Perovo - tisa	Tisa na križišču južno od Perovega	DREV	NVLP
7818	Ortnek - duglaziji ob cesti	Duglaziji ob gozdni cesti jugozahodno od Ortneka	DREV	NVLP
7825	Mali Marinovec - bukev	Debela bukev pod Malim Marinovcem, jugozahodno od Ribnice	DREV	NVLP
7923	Predstruge - smreka	Smreka v Predstrugah	DREV	NVLP
7925	Podpeč - tisa	Tisa v Podpeči	DREV	NVLP
7927V	Mlake pri Kompoljah	Mokrišča v Dobrepoljski dolini	ZOOL	NVLP
8034V	Sajevec - mokrišča	Obširna mokrišča v dolini levega pritoka Ribnice na Ribniškem polju	EKOS, ZOOL	NVLP
8101	Sinovica - rastišče bodike	Rastišče bodike jugovzhodno od Sinovice	BOT	NVLP
80038	Kaličeva jelka	Jelka ob gozdni cesti Keln - Fervoltarica na Goteniški gori, severovzhodno od Drage	DREV	NVLP
80041	Kralj Roga	Jelka izjemnih dimenzij na Kočevskem Rogu	DREV	NVLP
80042	Kočevski Rog - jelka 1	Jelka izjemnih dimenzij na Kočevskem Rogu	DREV	NVLP
80046	Borovec pri Kočevski Reki - bodika	Bodika v gozdu jugovzhodno od Borovca pri Kočevski Reki	DREV	NVLP
80342	Borovec - gozd	Ohranjen gozd na Borovski gori, zahodno od Borovca pri Kočevski Reki	EKOS	NVLP

Opombe:

* - poudarjenost funkcije velja v delu kjer je gozdni rezervat.

** - v stolpcih 1. STOPNJA je naveden predlog poudarjenosti 1. stopnje funkcije varovanja naravnih vrednot in funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti. V skladu s Pravilnikom o določitvi in varstvu naravnih vrednot so z oznako V označene naravne vrednote, katerih površina je večja od 1 km² ali so linijsko daljše od 1 km (2. člen).

13.10 Priloga 10 - Semenski sestoji na GGO Kočevje

Drevesna vrsta	Ident. številka	Kategorija	Provenienčno območje	Tip	Lastništvo	Površina (ha)
<i>Quercus robur</i> L.	5,0163	1	Preddinarsko	2	državno	30,58
<i>Tilia cordata</i> Mill.	6,0162	2	Slovenija	2	zasebno	3,55
<i>Larix decidua</i> Mill.	6,0164	2	Slovenija	2	državno	2,00
<i>Pyrus pyramidalis</i> Burgsd.	6,0165	2	Slovenija	2	državno	11,00
<i>Picea abies</i> (L.) Karst.	6,0167	2	Dinarsko	2	državno	153,97
<i>Picea abies</i> (L.) Karst.	6,0168	2	Dinarsko	2	državno	7,33
<i>Abies alba</i> Mill.	6,0169	2	Dinarsko	2	državno	7,33
<i>Acer pseudoplatanus</i> L.	6,0170	1	Slovenija	2	državno	13,73
<i>Acer pseudoplatanus</i> L.	6,0171	1	Slovenija	2	državno	28,48
<i>Sorbus torminalis</i> (L.) Crantz	6,0172	2	Slovenija	2	državno	7,10
<i>Fagus sylvatica</i> L.	6,0244	1	Dinarsko	2	državno	38,6
<i>Carpinus betulus</i> L.	6,0245	2	Slovenija	2	državno	21,42
<i>Abies alba</i> Mill.	6,0246	2	Dinarsko	2	državno	15,75
<i>Taxus baccata</i> L.	0,0343	2	Slovenija	2	zasebno	2

PRILOGE

<i>Abies alba</i> Mill.	6,0356	2	Dinarsko	2	zasebno	11,89
<i>Abies alba</i> Mill.	6,0357	2	Dinarsko	2	zasebno	18,38

13.11 Priloga 11 - Seznam gozdnih rezervatov

Številka rezervata	Naziv	Režim	Površina (ha)
0601	Pragozd Krokar	1	74,49
0602	Pragozd Strmec	1	15,56
0603	Pragozd Prelesnikova koliševka	1	3,37
0604	Pragozd Rajhenavski Rog	1	51,14
0605	Goteniški Snežnik	2	53,98
0606	Kameni zid	2	110,11
0607	Krempa	2	3,53
0607	Krempa	2	1,64
0608	Borovec	2	47,89
0609	Jezero	2	51,16
0610	Mižuk	2	47,61
0611	Kameni most	2	27,80
0612	Firštov rep	2	15,36
0613	Stružnica	2	5,82
0614	Krajc-Bukovje	2	15,76
0615	Lipje	2	2,43
0616	Šibje	2	20,42
0617	Pugled-Žiben	2	192,79
0618	Ledena jama	2	14,79
0619	Mestni vrh	2	31,76
0620	Glažuta	2	29,45
0621	Bela stena	2	5,56
0622	Medvedjak	2	95,57
0623	Vrh Roga	2	1,07
0624	Rog	2	96,93
0625	Jama vetrov	2	2,79
0626	Vrtača pri Skrajniku	2	1,85
0627	Brezno lobodika	2	1,25
0628	Mozeljske staje	2	7,23
0629	Rokovo	2	16,09
0630	Kopa	2	10,59
0631	Malence	2	7,36
0632	Pekel	2	13,16
0633	Kadice	2	12,03
0634	Kobilji curek	2	3,08
0635	Iška	2	124,29
0636	Peči	2	1,63
0637	Pekel-Šibje	2	3,43
0638	Šahenska udornica 1	2	2,01

Številka rezervata	Naziv	Režim	Površina (ha)
0639	Šahenska udornica 2	2	1,08
0640	Kofel	2	3,34
0641	Željnske jame	2	7,95
0642	Črni vrh	2	5,27

13.12 Priloga 12 - Pregled območij Natura 2000 in evropsko pomembnih vrst in habitatni tipov

KODA	IME	STATUS	VRSTE IN HABITATNI TIPI VEZANI NA GOZDNI PROSTOR ZNOTRAJ GGO KOČEVJE
SI3000005	Mateča voda in Bistrica	POO	<u>Žuželke:</u> veliki studenčar (<i>Cordulegaster heros</i>), črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>*). <u>Raki:</u> navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>*). <u>Rastline:</u> kranjski jeglič (<i>Primula carniolica</i>).
SI3000026	Ribniška dolina	POO	<u>Sesalci:</u> navadni netopir (<i>Myotis myotis</i>). <u>Habitatni tipi:</u> (6410) Travniki s prevladujočo stožko (<i>Molinia</i> spp.) na karbonatnih, šotnih ali glineno-muljastih tleh (<i>Molinion caeruleae</i>), (7230) Bazična nizka barja.
SI3000129	Rinža	POO	<u>Žuželke:</u> črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>*). <u>Dvoživka</u> veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>), človeška ribica (<i>Proteus anguinus</i>). <u>Habitatni tipi:</u> (8310) Jame, ki niso odprte za javnost, (91E0*) Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka); (<i>Alnus glutinosa</i> in <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>)).
SI3000131	Skedenca nad Rajnturnom	POO	<u>Žuželke:</u> drobnovratnik (<i>Leptodirus hochenwarti</i>).
SI3000199	Dolenja vas pri Ribnici	POO	<u>Habitatni tipi:</u> (6410) Travniki s prevladujočo stožko (<i>Molinia</i> spp.) na karbonatnih, šotnih ali glineno-muljastih tleh (<i>Molinion caeruleae</i>), (7140) Prehodna barja.
SI3000203	Kompoljska jama - Potiskavec	POO	<u>Žuželke:</u> črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>*). <u>Dvoživka</u> človeška ribica (<i>Proteus anguinus</i>). <u>Habitatni tipi:</u> (8310) Jame, ki niso odprte za javnost.

PRILOGE

KODA	IME	STATUS	VRSTE IN HABITATNI TIPI VEZANI NA GOZDNI PROSTOR ZNOTRAJ GGO KOČEVJE
SI3000207	Podpeška jama	POO	<u>Dvoživka</u> človeška ribica (<i>Proteus anguinus</i>). <u>Habitatni tipi:</u> (8310) Jame, ki niso odprte za javnost.
SI3000256	Krimsko hribovje - Menišija	POO	<u>Sesalci:</u> navadni ris (<i>Lynx lynx</i>), volk (<i>Canis lupus</i>*), rjavi medved (<i>Ursus arctos</i>*), mali podkovnjak (<i>Rhinolophus hipposideros</i>), širokouhi netopir (<i>Barbastella barbastellus</i>) vejicati netopir (<i>Myotis emarginatus</i>), veliki navadni netopir (<i>Myotis bechsteini</i>). <u>Raki:</u> navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>*). <u>Žuželke:</u> alpski kozliček (<i>Rosalia alpina</i>*), bukov kozliček (<i>Morimus funereus</i>), črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>*), rogač (<i>Lucanus cervus</i>), močvirski krešič (<i>Carabus variolosus</i>), veliki studenčar (<i>Cordulegaster heros</i>). <u>Rastline:</u> kranjski jeglič (<i>Primula carniolica</i>). <u>Mahovi:</u> <i>Buxbaumia viridis</i>. <u>Dvoživke:</u> hribski urh (<i>Bombina variegata</i>), veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>). <u>Habitatni tipi:</u> (8310) Jame, ki niso odprte za javnost, (91K0) Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion)).
SI3000263	Kočevsko	POO	<u>Sesalci:</u> volk (<i>Canis lupus</i>*), rjavi medved (<i>Ursus arctos</i>*), ris (<i>Lynx lynx</i>), vidra (<i>Lutra lutra</i>), širokouhi netopir (<i>Barbastella barbastellus</i>), veliki navadni netopir (<i>Myotis bechsteini</i>), navadni netopir (<i>Myotis myotis</i>), mali podkovnjak (<i>Rhinolophus hipposideros</i>), veliki podkovnjak (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>), južni podkovnjak (<i>Rhinolophus euryale</i>), vejicati netopir (<i>Myotis emarginatus</i>). <u>Dvoživka:</u> človeška ribica (<i>Proteus anguinus</i>*), hribski urh (<i>Bombina variegata</i>), veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>). <u>Žuželke:</u> alpski kozliček (<i>Rosalia alpina</i>*), bukov kozliček (<i>Morimus funereus</i>), škrlatni kukuj (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), brazdar (<i>Rhysodes sulcatus</i>), črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>*), rogač (<i>Lucanus cervus</i>), gozdni postavnež (<i>Euphydryas maturna</i>), veliki frfotavček (<i>Leptidea morsei</i>), močvirski krešič (<i>Carabus variolosus</i>), veliki studenčar (<i>Cordulegaster heros</i>), drobnovratnik (<i>Leptodirus hochenwarti</i>).

PRILOGE

KODA	IME	STATUS	VRSTE IN HABITATNI TIPI VEZANI NA GOZDNI PROSTOR ZNOTRAJ GGO KOČEVJE
			<u>Raki:</u> navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>*). <u>Rastline:</u> navadna obročnica (<i>Adenophora lilifolia</i>), Scopolijev repnjak (<i>Arabis scopoliana</i>). <u>Mahovi:</u> <i>Dicranum viride</i>, <i>Buxbaumia viridis</i>. <u>Habitatni tipi:</u> (7220*) Lehnjakotvorni izviri (Cratoneurion), (8310) Jame, ki niso odprte za javnost, (9110) Bukovi gozdovi (Luzulo-Fagetum), (9180*) Javorovi gozdovi (Tilio-Acerion) v grapah in na pobočnih gruščih, (91E0*) Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka); (<i>Alnus glutinosa</i> in <i>Fraxinus excelsior</i> (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)), (91K0) Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion)), (91L0) Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (Erythronio-Carpinion).
SI3000297	Mišja dolina	POO	<u>Dvoživke:</u> hribski urh (<i>Bombina variegata</i>). <u>Žuželke:</u> močvirski cekinček (<i>Lycaena dispar</i>), gozdni postavnež (<i>Euphydryas maturna</i>). <u>Raki:</u> navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>*). <u>Ribe:</u> potočni piškurji (<i>Eudontomyzon</i> spp.). <u>Mahovi:</u> <i>Drepanocladus vernicosus</i>. <u>Habitatni tipi:</u> (6410) Travniki s prevladujočo stožko (<i>Molinia</i> spp.) na karbonatnih, šotnih ali glineno-muljastih tleh (<i>Molinion caeruleae</i>), (7230) Bazična nizka barja.
SI3000320	Tržiščica s pritoki	POO	<u>Raki:</u> navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>*).
SI3000342	Cereja	POO	<u>Raki:</u> navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>*).
SI5000013	Kočevsko	POV	<u>Ptice:</u> črna žolna (<i>Dryocopus martius</i>), gozdni jereb (<i>Bonasa bonasia</i>), koconogi čuk (<i>Aegolius funereus</i>), kozača (<i>Strix uralensis</i>), mali skovik (<i>Glaucidium passerinum</i>), pivka (<i>Picus canus</i>), sršenar (<i>Pernis apivorus</i>), belohrbti detel (<i>Dendrocopos leucotos</i>), triprsti detel (<i>Picoides tridactylus</i>), mali muhar (<i>Ficedula parva</i>), rjavi srakoper (<i>Lanius collurio</i>), vijeglavka (<i>Jynx torquilla</i>), planinski orel (<i>Aquila chrysaetos</i>), sokol selec (<i>Falco peregrinus</i>), divji petelin (<i>Tetrao urogallus</i>), belorepec (<i>Haliaeetus albicilla</i>).

Opomba:

* - prednostna vrsta oz. habitatni tip (HT).

13.13 Priloga 13 - Ekološko pomembna območja s konkretnimi varstvenimi usmeritvami

KODA	IME	OPIS	STATUS	KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE
30125	Kompoljska jama	Pod Malo goro, na zahodnem robu suhega kraškega polja Dobropolje, se odpira vhod v 113 metrov dolgo in 10 metrov globoko Kompoljsko jama. Od vhoda se nadaljuje v vodoravni rov z jezeri in pritočnim sifonskim jezerom. Voda se zadrži v jami tudi ob največji suši, ob visokih vodah pa iz jame teče potok, ki preplavlja Mlake in Struge, kjer ponikuje in podzemsko odteka proti Krki. V jami je bila najdena človeška ribica in nekatere druge jamske živali.	EPO	Upoštevajo naj se varstvene usmeritve, ki veljajo za posebna varstvena območja (območja Natura 2000).
30131	Potiskavška jama	Na jugozahodnem robu suhega kraškega polja Dobropolje pod Malo goro je vhod v 155 metrov dolgo in 10 metrov globoko Potiskavsko jama. Vhod je lisičina v grušču in med podornimi bloki. Takoj za vodom se vhodni rov razširi in se o razpoki med plastmi spusti proti jugu do vode. Od tod oteka proti zahodu okoli 150 metrov dolg vodoraven rov, ki je marsikje poplavljen. Jama je tipično nahajališče jamskega hrošča <i>Anophthalmus kertecki suhensis</i> ter življenjski prostor človeške ribice.	EPO	Upoštevajo naj se varstvene usmeritve, ki veljajo za posebna varstvena območja (območja Natura 2000).
30132	Zelenka	Na robu suhega kraškega polja Dobropolje se pod Malo goro severozahodno od Potiskavca odpira vhod v občasno izvirno jamo Zelenka. Jama se odpira na začetku suhe struge. Skozi 0,5 metra širok vhod se jama nadaljuje med podornimi bloki 3 metre globoko. Iz jame občasno bruha voda. Je življenjski prostor človeške ribice.	EPO	Upoštevajo naj se varstvene usmeritve, ki veljajo za posebna varstvena območja (območja Natura 2000).
30137	Vodna jama v Jelendolu	Južno od Rakitnice, ob cesti Rakitnica - Grčarice je brezno s stalnim tokom. Globoko je 10 metrov, skupna dolžina vseh rogov pa je 15 metrov. Brezno je življenjski prostor človeške ribice.	EPO	Upoštevajo naj se varstvene usmeritve, ki veljajo za posebna varstvena območja (območja Natura 2000).
30141	Vodna jama pri Klinji vasi 1	V dnu strme vrtače tik ob cesti Klinja vas - Željne se odpira vhod v Vodno jama pri Klinji vasi 1. Dva med seboj povezana udora v vrtači vodita do vodne jame. Pritočni rov je dolg 52 metrov in se začne s sifonom. Voda priteka iz severovzhoda in odteka v jugozahodni smeri. Skupna dolžina jame s stalnim vodnim tokom je 239 metrov. Nekdaj je bila življenjski prostor človeške ribice.	EPO	Upoštevajo naj se varstvene usmeritve, ki veljajo za posebna varstvena območja (območja Natura 2000).
30143	Jama v Šahnu	Med Cvišlarji in Dolgo vasjo se v gozdu pod okoli 8 metrov visoko steno, obraslo z mahom, odpira poševen vhod v 70 metrov dolgo in 30 metrov globoko jama. Od vhoda se jama širi in spušča v podorno dvorano. Na levem robu dvorane je več bruhalnikov, ki ob visoki vodi bruhamo vodo pod pritiskom do 4 metre daleč. Pri zelo visokem vodnem stanju zalije voda spodnji del dvorane. Jama je bila znana po izredno velikem številu človeških ribic.	EPO	Upoštevajo naj se varstvene usmeritve, ki veljajo za posebna varstvena območja (območja Natura 2000).
30151	Bilpa	V soteski Kolpe pri Spodnji Bilpi je pod 75 metrov visoko zatrepno steno izvir Bilpe. V izvire se steka podzemeljska Rinža. Nad izvirnim jezerom so tri jame Bilpa I, Bilpa II, Bilpa III. Pri dnu stene na vzhodni strani je Bilpa I dolga 22 metrov, na zahodu Bilpa II dolžine 35 metrov, vhod v Bilpo III pa je 30 metrov	EPO	Upoštevajo naj se varstvene usmeritve, ki veljajo za posebna varstvena območja (območja Natura 2000).

KODA	IME	OPIS	STATUS	KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE
		visoko v steni. Jame so življenjski prostor človeške ribice.		
31100	Kočevsko	Gozdnato pokrajino sestavlja več planotastih hribov z vmesnimi podolji in suhimi dolinami. Dinarsko gorovje poteka v smeri jugovzhod-severozahod in ga prostorsko lahko ločimo na dva dela, med katerima sta Ribniško in Kočevsko polje. Slednja večinoma nista vključena v EPO. Pomembnejše gore jugozahodnega dela so Goteniška gora z najvišjim vrhom Goteniškim Snežnikom (1289 m), Velika gora in Stojna, na severovzhodnem delu pa so Kočevska mala gora, Rog in Poljanska gora. Na jugu ob meji s Hrvaško je porečje Kolpe in Čabranke. Od Kostelskega dalje je Kolpa pravi kanjon z večjimi ostenji, ki se razširi šele pred suho Poljansko dolino. Prevladujejo karbonatne kamnine, pri čemer je največ apnenca. Pojavljajo se vsi značilni kraški pojavi: jame, brezna, udori, koliševke, kraški izviri in požiralniki. Glavne značilnosti pokrajine so ostro podnebje, prevladujoče podzemeljsko odtokanje vode, plitve in slabo rodovitne prsti, velika gozdnatost in redka poseljenost. Gozd pokriva 95 % področja. Območje je znano po pragozdnih ostankih (Rajhenavski Rog, Pečka, Krokar, Kope in Strmec). Na Kočevskem so stalno prisotni medved, ris, divja mačka, volk in vidra. Na območju se pojavlja več vrst plazilcev in ogroženih dvoživk, med njimi tudi človeška ribica. V Kolpi je bogata ihtiofavna. Bogata je favna hroščev, mehkužcev ter endemitov kraškega podzemlja. Prisotnih je tudi nekaj ogroženih vrst metuljev in kačjih pastirjev. Območje ima velik ornitološki pomen. Na ostenjih nad Kolpo in stenah osamelcev gnezdi sokolet, navadna postovka in planinski orel. Ob Kolpi in na Kočevsko Reškem jezeru se zadržujejo obvodne vrste ptic, kot so sive in velike bele čaplje, povodni kos, vodomec, zelenonoga tukalica in mali ponirek. V bližini Kočevske Reke je v osemdesetih letih začel gnezdi par orla belorepca. Med najbolj ogrožene ptičje vrste sodi divji petelin. Od sov se kozača pojavlja v jelovo-bukovih gozdovih, koconogi čuk v smrekovih gozdovih. V višjih legah živi najredkejša vrsta sove mali skovik, veliki skovik pa se pojavlja po nižinah. V gozdovih z višjim deležem odmirajočega in mrtvega lesa živita belohrbti in triprsti detel.	EPO	Usmeritve so namenjene varovanju in ohranjanju habitata zavarovane živalske vrste divji petelin znotraj GGE Travnica gora. - Znotraj odsekov 19054, 19055 in 19118 naj se z gozdnogospodarskimi ukrepi izboljšuje (prehranski in razmnoževalni) habitat divjega petelina: - Goji naj se svetle sestoje s talno vegetacijo (višine 30-50 cm). V letenjakih, drogovenjakih in mlajših debeljaki naj se izvajajo močnejša redčenja (intenziteta 25-40 %). Znotraj teh naj se vzpostavljajo oziroma vzdržujejo preletni koridorji (vlahe in linijske vrzeli širine najmanj 3 m) ter pospešuje iglavce in javorje. - Z nego sestoja naj se jagodičevja in borovničevja ohranja in povečuje. - Na manjših površinah (0,5 do 1 ha) je zaželen posek na golo ter nato postopna obnova. Na te poseke naj se sečne ostanke ne zлага oziroma se priporoča njihov požig. - Obstoječe jase naj se ohranja in vzdržuje. Na njih naj se ne gnoji z umetnimi gnojili. Skupen delež presvetlitev (jase, poseke, vrzeli, prehranjevalne ograje) naj bo med 10 in 20 % površine. - Žičnatih ograj naj se ne postavlja oziroma naj se te ustrezno označi z namenom, da postanejo dobro vidne. Zaželeno je vzpostavitev dobro vidnih prehranjevalnih ograj velikosti od 0,5 do 1 ha, katerih vloga je omejevanje dostopa jelenjadi do zeliščne in grmovne plasti. Znotraj njih naj se gojijo in sadijo plodonosne vrste namenjene prehrani petelina (jerebika, mokovec, češmin, glog, borovnica, malina). - V času parjenja, to je od 1. marca do 30. junija, naj se znotraj oddelkov 19054, 19055 in 19118 ne izvaja sečnje (vključno s sanitarno) in spravila lesa ter gradnje gozdnih prometnic. V dogovoru z lastniki gozda naj se znotraj obravnavanih oddelkov čas trajanja mirne cone podaljša še znotraj obdobja med 1. decembrom in 28. februarjem. - Vsakršna opažanja (znakov prisotnosti) vrste v času razmnoževalnih aktivnosti naj se skrbno beleži.

PRILOGE

KODA	IME	OPIS	STATUS	KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE
				- Pri izvajanju lovskih dejavnosti naj se upoštevajo potrebe divjega petelina; - novih krmišč za divjad naj se ne postavlja. - Novih gozdnih cest naj se ne gradi. - Odseki 19054, 19055 in 19118 naj se ovrednotijo s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.
31200	Krimsko hribovje - Menišija	Gre za hribovit svet, ki je razčlenjen z več globoko vrezanimi dolinami. Prevladujejo karbonatne kamnine, silikati se pojavljajo le izjemoma. Četrtno sveta je planotastega, sicer pa prevladuje strm teren. Pri Rakitni je na triasnem dolomitu nastalo plitvo kraško polje na nadmorski višini okoli 790 m. Manjše kraško polje, ki je občasno poplavljen, so tudi Ponikve južno od Preserja. Na uravnanih planotastih območjih so se razvile številne kraške oblike, predvsem vrtače in kraške jame, v katerih prebiva jamski hrošč drobnovratnik. V manj zakraselem dolomitnem svetu je razvita površinska rečna mreža z globoko vrezanimi dolinami. Višji svet, kjer prevladujejo jurski apnenci in dolomiti, pa je bolj zakrasel. Dve tretjini območja, ki je del osrednjega območja velikih zveri, pokriva gozd. Prevladujejo bukovo-jelovi in bukovo-gabrovi gozdovi, v katerih živijo številne vrste hroščev in netopirjev. Naravno ohranjeni potoki in obvodni habitati so habitat raka koščaka, dvoživk in kačjih pastirjev. Iška je na svoji poti izpod Blok proti Ljubljanskemu barju v dolomite in apnenice vrezala izrazito sotesko. Tudi njen desni pritok Zala teče pred izlivom v Iško v strmi soteski. Zaradi intenzivne razgibanosti terena na tem območju najdemo zelo raznolike rastlinske združbe. Flora v strmih soteskah je izredno bogata in vsebuje več endemičnih in reliktnih vrst. Uspevajo nekatere alpske rastline, ki naj bi bile ostanek ledenodobnega rastja. Črni bor ima tu svoje naravno rastišče. Na Vrbici stoji na sotočju med Iško in Zalo kakih 10 m visok skalni samotar (Skalni mož). Za sotočjem se soteska imenuje Iški Vintgar in je globoka 300 do 400 m. Strma dolomitna pobočja so ponekod prepadna, številne so tudi dolomitne igle. Otavščica (eden od povirnih krakov Borovniščiце) je pri Borovnici v dolomit izklesala sotesko Pekel s petimi slapovi, številnimi brzicami in skalnim samotarjem Hudičevim zobom. Tu uspevajo alpski in dinarski florni elementi, med njimi dlakavi sleč in kranjski jeglič.	EPO	Upoštevajo naj se varstvene usmeritve, ki veljajo za posebna varstvena območja (območja Natura 2000).
34500	Ribniška dolina	Ribniška dolina je tipična kraška dolina, kjer so kratke reke ponikalnice nanesele material in izravnale dno doline. Dolina je podolgovate oblike in je dolga okoli 25 km. Reka Ribnica izvira v kraškem obrhu pod Veliko goro, teče mimo Prigorice in Dolenje vasi ter ponikne na vzhodnem robu Ribniškega polja. Na poti dobi nekaj manjših pritokov. Ob zgornjem toku najdemo obsežne mokrotne travnike in močvirja. Na Brezju ob reki Ribnici in v Jelšah na Dolenjevaškem polju so fragmenti visokih barj. Ob močnejšem deževju je polje občasno poplavljen. Mokrotni travniki, vodni in obvodni habitati nudijo zavetje različnim rastlinam in živalim, kot npr. metuljem, kačjim pastirjem, dvoživkam, plazilcem (močvirska sklednica), ribam in rakom. Polje je tudi pomembno prezimovališče in postaja preletnikov.	EPO	Upoštevajo naj se varstvene usmeritve, ki veljajo za posebna varstvena območja (območja Natura 2000).

PRILOGE

KODA	IME	OPIS	STATUS	KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE
36500	Mišja dolina z Velikimi logi	Območje obsega dolino Kozmanjke, ki priteka izpod Blok, teče skozi Mišjo dolino kot Veliki graben oz. Kovparica in nato po izlivu v Robarico v Velikih logih teče kot Rašica. Večji del doline pokriva mozaik travnikov, predvsem v Velikih logih se pojavljajo tudi močvirni travniki, trstičja, jelševja in fragmenti nizkih barij. Življenjski prostor treh vrst kačjih pastirjev z rdečega seznama, koščičnega škratca, velikega studenčarja in povirnega studenčarja. V bližnji okolici je bilo zabeleženih 15 vrst netopirjev in 45 vrst ptic, od tega 14 vrst z rdečega seznama, med njimi tudi kosec, repaljščica, zelena žolna, rečni cvrčalec, pisana penica, rjavi srakoper in veliki strnad. Potoki so habitat raka koščaka in potočnih piškurjev.	EPO	Upoštevajo naj se varstvene usmeritve, ki veljajo za posebna varstvena območja (območja Natura 2000).
36700	Skedenca nad Rajnturnom	Na severozahodnem pobočju Topolovca jugozahodno od Ponikev je vhod v vodoravno jamo Skednevnico. Vhod v jamo je velik udor, ki vodi v zavrt podorni rov. Za tem je nizek prehod v drug del jame, ki je močno zasigan. Dolga je 70 in globoka 12 metrov. Je ostanek nekdanje vodne jame. Je življenjski prostor jamskega hrošča drobnovratnika.	EPO	Upoštevajo naj se varstvene usmeritve, ki veljajo za posebna varstvena območja (območja Natura 2000).
37100	Podpeška jama	Sredi vasi Podpeč v Dobropolju se odpira 10 metrov širok in 5 metrov visok vhod v Podpeško jamo. Po 30 metrih večjega vhodnega rova se jama razcepi v dva kraka. V sklepnem sifonu levega rova (Bečki rov) najdemo človeško ribico. V Podpeški jami živijo tudi polž <i>Zospeum fraufeldi</i> , pajek <i>Troglohyphantes gracilis</i> in hrošč <i>Typhlotrechus bilimeki arcuatus</i> . Poleg Postojnsko - planinskega jamskega sistema je edino znano nahajališče kopepodnega raka <i>Elaphoidella stammeri</i> in eno redkih nahajališč vrtničarja <i>Dendrocoelum spelaeum</i> .	EPO	Upoštevajo naj se varstvene usmeritve, ki veljajo za posebna varstvena območja (območja Natura 2000).
37500	Potiskavec	V južnem delu Dobropoljske doline izvira potok Rekarca, ki tvori obsežno mokrišče. Izviri in mlaka ob njem so obraščeni z značilno močvirsko vegetacijo. Močvirja, barja in ponori obsegajo osrednji in južni del doline, ki je ob visokih vodah poplavljen. Zakisani mokrotni travniki, trstičja in jelševja, ki pokrivajo Mlake, so rastišče mnogih redkih in ogroženih vrst rastlin. V zalitih depresijah je ohranjena močirska vegetacija. Mokrišča so preletna postaja vodnih ptic. Pobočje, ki se strmo dviga nad poljem, je poraslo z gozdom. Gozdni robovi z bogato zaraslo zeliščno vegetacijo so življenjski prostor metulja črtastega medvedka. Kraško podzemlje s Kompoljsko jamo, Potiskavško jamo in Zelenko je bivališče človeške ribice.	EPO	Upoštevajo naj se varstvene usmeritve, ki veljajo za posebna varstvena območja (območja Natura 2000).
38500	Kadice, Mateča voda in Bistrica	Na vzhodnem robu planote Blok, zahodno od Sodražice, izvira v več povirnih krakih potok Bistrica. Eden teh krakov je tudi Mateča voda. Mokrotni travniki in zamočvirjene vlažne površine ob vodotokih predstavljajo življenjski prostor polžu ozkemu vrtenču, kačjemu pastirju velikemu studenčarju in metulju travniškemu postavnežu. Na gozdne robove in z zeliščno vegetacijo bogato zarasle poti in jase je vezan metulj črtasti medvedek. Vodotok Bistrica od povirnega dela na območju Male Gore do Podklanca je življenjski prostor raka navadnega koščaka. V soteski Mateče vode in Bistrice raste endemit kranjski jeglič.	EPO	Upoštevajo naj se varstvene usmeritve, ki veljajo za posebna varstvena območja (območja Natura 2000).
80000	Osrednje območje življenjskega	Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri rjavega medveda, volka in risa obsega Trnovski gozd, Nanos, Hrušico, Krmsko hribovje in Menišijo, Javornike, Snežnik, Bloke, zahodni del Suhe Krajine, celotno območje Kočevske vse do Kolpe in zahodni del Bele Krajine. Večji del tega prostora prekrivajo	EPO	Upoštevajo naj se varstvene usmeritve, ki veljajo za posebna varstvena območja (območja Natura 2000).

KODA	IME	OPIS	STATUS	KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE
	prostora velikih zveri	gozdovi, ki tvorijo največje sklenjeno območje gozda pri nas.		
91600	Cereja	Potok Cereja izvira v več izvernih krakih v bližini naselja Velika Slevica, ki na južnem robu Velikih Lašč ponikne v ponor. Njeni površni deli predstavljajo življenjski prostor raku navadnemu koščaku.	EPO	Upoštevajo naj se varstvene usmeritve, ki veljajo za posebna varstvena območja (območja Natura 2000).
97600	Tržiščica s pritoki	Potok Tržiščica teče po ozki dolini zahodno od Ribniške Male gore. Tik pred Žlebičem se glavnemu toku pridružita Laščica in Beč. Ko pri Žlebiču priteče na Ribniško polje, naredi še nekaj slikovitih okljkov, dokler ne doseže jurskih apnencev in ponikne v Tentero. Vodotok je življenjski prostor raka koščaka, z območja pa so znani tudi podatki za hrošča močvirskega krešiča in kačjega pastirja velikega studenčarja.	EPO	Upoštevajo naj se varstvene usmeritve, ki veljajo za posebna varstvena območja (območja Natura 2000).

13.14 Priloga 14 - Upravljalvske cone s pripadajočimi konkretnimi usmeritvami

Upravljalvska cona A - območje triprstega in belohrbtega detla

VRSTE: brazdar (*Rhysodes sulcatus*), belohrbti detel (*Dendrocopos leucotos*), mali muhar (*Ficedula parva*), tripsti detel (*Picoides tridactylus*).

OPIS CONE: Cona A obsega najbolj ohranjene jelovo bukove gozdove, predvsem na višjih nadmorskih višinah, vključujoč gozdne rezervate. Vrste ogrožajo: odpiranje zaprtih gozdov in povečevanje intenzitete gospodarjenja v še pred kratkim zaprtih sestojuh ter odstranjevanje odmrlega in propadajočega drevja, ki predstavlja prehranjevalni (s podlubniki napadene smreke) in gnezditveni habitat ptic. V coni želimo vzpostaviti nadstandardni delež mrtvega lesa ter čim več površin prepustiti naravnemu razvoju.

KONKRETNE USMERITVE:

- Ohranja naj se najmanj 50 % delež sestojev z odraslim drevjem (razširjenega debelinskega razreda B in C).
- Zagotavlja naj se višji delež iglavcev (pospeševanje v mladovju, pri redčenjih). Vitalne jelove semenjake naj se ohranja. Zagotovi naj se vse potrebne ukrepe za naravno obnovo jelke.
- Znotraj cone naj se zagotavlja vsaj 5 % odmrle lesne mase iglavcev in listavcev od celotne LZ predvsem v B in C razširjenem debelinskem razredu. Ohranja oz. pušča naj se vsaj 10 m³/ha odmrlih in odmirajočih dreves iglavcev oz. vsaj 3-5 mrtvih, odmirajočih dreves in sušic, predvsem odraslih stoječih iglavcev na ha.
- Ob upoštevanju predpisov s področja varstva gozdov naj se na območjih, ki ne predstavljajo večje nevarnosti za nadaljnje širjenje podlubnikov, del poškodovanega oz. s podlubniki napadenega drevja ohrani oz. prepusti naravnemu razvoju.
- Sanitarna sečnja je smiselna zgolj v primeru preventivnega delovanja. Posamezne skupine odmrlih dreves iglavcev, kjer se sanitarna sečnja ni izvedla pravočasno in ni več nevarnosti za prenamnožitev podlubnikov, naj se prepušča naravnemu razvoju, še posebno v sestojuh z drevjem B in C razširjenega debelinskega razreda.
- Velikopovršinski sečenj naj se ne izvaja.
- Znotraj upravljalvske cone je 902 ha gozdnih rezervatov in 3511 ha ekocelic, skupaj predstavljata več kot 18 % površine upravljalvske cone. Delež površin brez gospodarjenja (ekocelice brez ukrepanja, gozdni rezervati, varovalni gozdovi) naj se ohranja.

UKREPI:

- ohranjanje biotopov - naravni razvoj,
- načrtno puščanje stoječe biomase v gozdu,
- obročkanje.

Upravljalvska cona B - območje gozdnega jereba

VRSTE: gozdni jereb (*Bonasa bonasia*).

OPIS CONE: Zanimive so površine prizadete po vetrolomu in lubadarju ter dobro strukturirani sestoji z višjim deležem iglavcev, skupinami lesk, brez ali jelš in ostalimi plodonosnimi vrstami (jerebika, mokovec, glog) primernimi za prehrano jerebov. Vrsta je najštevilčnejše zastopana na območju Travnice gore. Na preostalem območju je pojavljanje vrste redkejše. Glavni razlogi za upad populacije gozdnega jereba so: pomanjkanje gostega grmovnega sloja (do 2 m višine) iglavcev, listavcev ali visokih steblik; pomanjkanje zeliščnega sloja (borovnica, malinovje), na katerega ima z objedanjem velik vpliv parkljasta divjad; manjša dolžina gozdnega roba in primerljivo manjši delež površin v zaraščanju.

Znotraj cone želimo v delih ohranjati in vzpostaviti primeren habitat, ki vrsti omogoča hkrati kritje in ugodne prehranske razmere.

KONKRETNE USMERITVE:

- Z gozdnogospodarskimi ukrepi naj se izboljšuje prehranski habitat vrste. Kjer sestojne razmere dopuščajo, naj se zagotavlja vrzelast gozd s pestro zeliščno in grmovno vegetacijo s prisotnostjo plodonosnih drevesnih vrst. Primerne so zlasti površine prizadete po vetrolomu in lubadarju. Znotraj takšnih površin naj se:
 - ohranja raznomerna struktura gozdov (sestoje z vrzelastim ali pretrganim sklepom krošenj, s šopi in skupinami odraslih dreves);
 - pri obnovi gozda ohranjajo in sproščajo skupine lesk, brez, jelš in drugih plodonosnih vrst kot so jerebika, mokovec, brek, češmin, glog na skupni površini vsaj 0,5-1 ha; kjer teh plodonosnih rastlin ni, naj se jih vnaša s sadnjo;
 - vzdržuje skupine različno starih iglavcev, predvsem v fazi drogovnjaka;
 - ne postavlja žičnatih ograj oziroma naj se te ustrezno označi z namenom, da postanejo dobro vidne;
 - novih krmišč za divjad naj se ne postavlja (dovoljena so krmišča s tam pridelano krmo);
 - 5 % površin prizadetih po vetrolomu in lubadarju prepusti naravnemu razvoju (za dobo 10 let).
- V polmeru najmanj 400 m (razdalja se prilagodi terenu) okoli znanih stanišč gozdnega jereba naj se od 1.4. do 31.7. ne izvaja gozdnogospodarskih del.
- Stanišče zaokroženo na odsek se ovrednoti s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.

UKREPI:

- ohranjanje biotopov - sečnja,
- sajenje sadik plodonosnega gozdnega drevja,
- mulčenje brežin gozdnih cest,
- vzdrževanje grmišč,
- oblikovanje, ohranjanje in vzdrževanje gozdnega roba,
- zaščita mladja z (leseno) ograjo,
- označitev žičnatih ograj,
- vzdrževanje zaščitne ograje,
- odstranjevanje ograj za zaščito mladja
- zapornice na gozdnih cestah.

Upravljalvska cona C - območje divjega petelina

VRSTE: divji petelin (*Tetrao urogallus*).

OPIS CONE: Cona predstavlja ključni habitat za divjega petelina na Kočevskem z nekdanjimi aktivnimi rastišči. Ogroža ga zmanjševanje primerne prehranjevalne habitata (zmanjševanje presvetljenosti odraslih debeljakov in pomlajevanje gozdov predvsem z bukvi, pomanjkanje vrzeli in odprtih površin), motnje s strani človeka (gospodarjenje z gozdovi v času razmnoževalnih aktivnosti in v času prezimovanja) ter pritisk s strani glavnih plenilcev (neprimerna lovska praksa). V coni želimo izboljšati življenjsko okolje in prehranjevalni habitat, zmanjšati negativni vpliv divjadi ter zagotoviti mir v času rasti in prezimovanja.

KONKRETNE USMERITVE:

- Z gozdnogospodarskimi ukrepi naj se izboljšuje (prehranski in razmnoževalni) habitat divjega petelina:
 - Goji naj se svetle sestoje s talno vegetacijo (višine 30-50 cm). V letvenjaki, drogovnjaki in mlajših debeljakih naj se izvajajo močnejša redčenja (intenziteta 25-40 %). Znotraj teh naj se vzpostavljajo oziroma vzdržujejo preletni koridorji (vlake in linijske vrzeli širine najmanj 3 m) ter pospešuje iglavce in javorje.
 - Z nego sestoja naj se jagodičevja in borovničevja ohranja in povečuje.
 - Na manjših površinah (0,5 do 1 ha) je zaželen posek na golo ter nato postopna obnova. Na te poseke naj se sečne ostanke ne zлага oziroma se priporoča njihov požig.
 - Obstoječe jase naj se ohranja in vzdržuje. Na njih naj se ne gnoji z umetnimi gnojili. Skupen delež presvetlitev (jase, poseke, vrzeli, prehranjevalne ograje) naj bo med 10 in 20 % površine.
 - Žičnatih ograj naj se ne postavlja oziroma naj se te ustrezno označi z namenom, da postanejo dobro vidne. Zaželeno je vzpostavitev dobro vidnih prehranjevalnih ograj velikosti od 0,5 do 1 ha, katerih vloga je omejevanje dostopa jelenjadi do zeliščne in grmovne plasti. Znotraj njih naj se gojijo in sadijo plodonosne vrste namenjene prehrani petelina (jerebika, mokovec, češmin, glog, borovnica, malina).
- V času parjenja, to je od 1. marca do 30. junija, naj se znotraj cone ne izvaja sečnje (vključno s sanitarno) in spravila lesa ter gradnje gozdnih prometnic.
- Vsakršna opažanja (znakov prisotnosti) vrste v času razmnoževalnih aktivnosti naj se skrbno beleži.
- Pri izvajanju lovskih dejavnosti naj se upoštevajo potrebe divjega petelina;
 - novih krmišč za divjad naj se ne postavlja.
- Novih gozdnih cest naj se ne gradi.
- Upravljalvska cona naj se ovrednoti s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.

UKREPI:

- ohranjanje biotopov - naravni razvoj,
- ohranjanje biotopov - sečnja,
- ohranjanje biotopov - nega,
- vzdrževanje pasišč v gozdu,
- osnivanje pasišč v gozdu,
- mulčenje brežin gozdnih cest,
- zaščita mladja z (leseno) ograjo,
- označitev žičnatih ograj,
- vzdrževanje zaščitne ograje,
- odstranjevanje ograj za zaščito mladja,
- zapornice na gozdnih cestah.

Upravljavška cona D - območje orla belorepca

VRSTE: belorepec (*Haliaeetus albicilla*).

OPIS CONE:

Cona vsebuje širše območje gnezd in prehranjevalni habitat orla belorepca. Ogrožajo ga motnje v času gnezdenja in vzrejanja mladičev.

V coni želimo ohraniti oziroma izboljšati njegov gnezditveni in prehranjevalni habitat ter zagotoviti mir v času gnezdenja in vzrejanja mladičev.

KONKRETNE USMERITVE:

- Z gozdnogospodarskimi ukrepi naj se ohranja oziroma izboljšuje (prehranski in gnezditveni) habitat orla belorepca:
 - v upravljavski coni se zagotavlja 50 % sestojev z odraslim drevjem;
 - okolica gnezda belorepca (40 m) se določi kot ekocelica brez ukrepanja.
- Kakršnakoli dela (tudi sanitarna sečnja) naj se znotraj oddelkov 54032B (opomba: v vzhodnem zasmrečenem delu odseka so dovoljene sanitarne sečnje), 54033, 54034 in 4035B ne izvajajo v času od 1. januarja do 30. julija.

UKREPI:

- ohranjanje biotopov - naravni razvoj (v okolici gnezda),
- zapornice na gozdnih cestah.

Upravljavška cona E - območje navadnega koščaka

VRSTE in HT: vidra (*Lutra lutra*), navadni koščak (*Austroptamobius torrentium*), močvirski krešič (*Carabus variolosus*), veliki studenčar (*Cordulegaster heros*), potočni piškurji (*Eudontomyzon spp.*), (7220*) Lehnjakotvorni izviri (*Cratoneurion*).

OPIS CONE: Cona obsega vodotoke (Kolpa, Čabranka, Iška, Bistrica, Robarica, Kozmanjka, Rašica, Cereja, Reka, Mokri potok, Mirtoviški potok, ..., in njihove pritoke) ter pas vegetacije ob njih.

Znotraj cone želimo ohraniti naravne značilnosti struge, obrežno strukturo brežin, potek struge, obrežno vegetacijo in zamočvirjene gozdne površine.

KONKRETNE USMERITVE:

- Ohranja naj se naravna hidromorfologija potokov v gozdu.
- V neposredni bližini vodotokov (vsaj 5 m pas) naj se ne gradi nove gozdarske infrastrukture (prometnice in ostali objekti). Gradnja, rekonstrukcija in ureditev pripravljenih gozdnih prometnic v vplivnem pasu vodotokov naj se izvaja v zimskem obdobju tako, da ne pride do njihovega zasipavanja. Morebitna prečenja vodotokov naj se, z namenom čim manjšega posega, izvaja čim bolj pravokotno na strugo. Prečenja naj se ne izvajajo preko struktur lehnjaka.
- V skladu s 7. in 8. členom Pravilnika o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, pravilu in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov (Uradni list RS, št. 55/94, 95/04, 110/08 in 83/13) naj se spravilo lesa ne izvaja po vodotokih, sečni ostanki pa ne odlagajo v strugo potokov. Vodotokov naj se ne onesnažuje. Zaželeno je uporaba biološko razgradljivih olj.
- V 5 m pasu brežine vodotokov naj se sečnja izvaja tako, da se zagotavlja stalna zastrtost vodotokov (razen pri sečnji iglavcev). Izvaja naj se le sečnja posameznih dreves.
- Ohranja naj se zamočvirjene gozdne površine.
- V pasu 15 metrov od vodotoka ne izvaja krčitev gozda.
- Območje se ovrednoti s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.

UKREPI:

- ohranjanje biotopov - naravni razvoj (površine namenjene izboljšanju stanja močvirskega krešiča, zamočvirjene gozdne površine).

Upravljavška cona F - mehkolesna loka

HT: (91E0*) Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka); (*Alnus glutinosa* in *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)).

OPIS CONE: Cona vsebuje sestoje mehkolesne loka (gozdnih združb *Salici-Populetum*, *Alnetum glutinosoincanae*, *Alnetum incanae*, *Carici remotae-Fraxinetum*, *Carici brizoidis-Alnetum glutinosae*, *Carici elatae-Alnetum glutinosae*) večinoma ob vodotokih (ob Rinži, Kolpi in Čabranci s pritoki, Mokrem potoku). Glavne drevesne vrste so različne vrbe, siva in črna jelša ter veliki jesen. Cona je slabše kartirana. Habitatni tip ogrožajo krčitev gozda kot posledica spremembe namembnosti površine ter sprememba hidrologije območja kar vodi v spremenjeno drevesno sestavo.

Znotraj Natura 2000 območij SI3000129 Rinža in SI3000263 Kočevsko želimo ohraniti oz. povečati površino habitatnega tipa ter ohraniti oziroma izboljšati lastnosti, strukture in procese habitatnega tipa (91E0*) Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka).

KONKRETNE USMERITVE:

- V okviru izdelave GGN GGE se znotraj Natura 2000 območij SI3000129 Rinža in SI3000263 Kočevsko izločijo primerni sestoji.
- Ohranjajo oziroma izboljšajo naj se specifične lastnosti, strukture in procesi habitatnega tipa (91E0*) Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka):
 - z izvedbo ustreznih negovalnih, gojitvenih in varstvenih ukrepov naj se zagotovi pomlajevanje ključnih drevesnih vrst; pospešuje naj se belo vrbo, rdečo vrbo, sivo jelšo, črno jelšo in veliki jesen;
 - posamezni sestoji v ugodnem stanju naj se prepustijo naravnemu razvoju.
- Znotraj sestojev naj se ne gradi in pripravlja novih gozdnih prometnic.
- Izboljšuje naj se hidrologijo območja.
- Krčitev gozda naj se ne izvaja.

UKREPI:

- ohranjanje biotopov - naravni razvoj,

- priprava sestoja za naravno obnovo,
- priprava tal za naravno nasemenitev ali setev,
- priprava tal za sadnjo,
- sadnja,
- obžetev,
- nega mladja,
- zaščita mladja z ograjo,
- vzdrževanje zaščitne ograje.

Upravljalvska cona G - javorovi gozdovi

HABITATNI TIP: (9180*) Javorovi gozdovi (Tilio-Acerion) v grapah in na pobočnih gruščih.

OPIS CONE: Cona vsebuje sestoje gozdnih združb Tilio-Aceretum, Ulmo-Aceretum in Aceri-Fraxinetum. Cona je slabše prepoznana oziroma kartirana. Pojavlja se v manjših območjih znotraj jelovo-bukovih gozdov. Habitatni tip je ogrožen zaradi spreminjanja drevesne sestave (zabukovljeni in zasmrečeni sestoji), sečnje semenjakov plemenitih listavcev ter preštevilčne rastlinojede divjadi, ki otežuje pomlajevanje ključnih vrst (javor, brest, lipa).

Znotraj Natura 2000 območja SI3000263 Kočevsko želimo poiskati primerne sestoje znotraj katerih želimo izboljšati njihovo strukturo ter zagotoviti naravno pomlajevanje ključnih vrst.

KONKRETNE USMERITVE:

- V okviru izdelave GGN GGE naj se znotraj Natura 2000 območja SI3000263 Kočevsko izločijo primerni sestoji.
- Znotraj sestojev naj se ne gradi in pripravlja novih gozdnih prometnic.
- Ohranjajo oziroma izboljšajo naj se specifične lastnosti, strukture in procesi habitatnega tipa (9180*) Javorovi gozdovi (Tilio-Acerion) v grapah in na pobočnih gruščih:
 - ohranja naj se semenjake vrst plemenitih listavcev;
 - z izvedbo ustreznih negovalnih, gojitvenih in varstvenih ukrepov naj se zagotovi pomlajevanje ključnih drevesnih vrst; pospešuje naj se javor, brest in lipa;
 - kjer je zaradi prekomerne rastlinojede divjadi onemogočena naravna obnova sestojev, naj se mladje zaščiti z zaščitnimi ograjami;
 - posamezni sestoji v ugodnem stanju naj se prepustijo naravnemu razvoju.
- Krčitev gozda naj se ne izvaja.

UKREPI:

- priprava sestoja za naravno obnovo,
- priprava tal za naravno nasemenitev ali setev,
- priprava tal za sadnjo,
- sadnja,
- obžetev,
- nega mladja,
- zaščita mladja z ograjo,
- vzdrževanje zaščitne ograje.

Upravljalvska cona H - ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi

HABITATNI TIP: (91L0) Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (Erythronio-Carpinion).

OPIS CONE: Cona vsebuje dokaj ohranjene sestoje gozdnih združb Quercus robur-Carpinetum, Epimedio-Carpinetum, Ornithogalo pyrenaici-Carpinetum in Quercus-Carpinetum var. Luzula. Habitatni tip ogrožajo melioracije, urbanizacije, krčitve za kmetijske namene in drobljenje. Cona ni znana.

Znotraj Natura 2000 območja SI3000263 Kočevsko želimo poiskati primerne sestoje znotraj katerih želimo izboljšati njihovo strukturo, izboljšati rastišču primerno drevesno sestavo ter omogočiti pomlajevanje hrasta na ustreznih rastiščih.

KONKRETNE USMERITVE:

- V okviru izdelave GGN GGE se znotraj Natura 2000 območja SI3000263 Kočevsko izločijo primerni sestoji.
- Ohranjajo oziroma izboljšajo naj se specifične lastnosti, strukture in procesi habitatnega tipa (91L0) Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (Erythronio-Carpinion):
 - pri negi naj se prednost daje hrastu;
 - v sestojih primernih za obnovo naj se spodbuja pomlajevanje hrasta.
- Krčitev gozda naj se ne izvaja.

UKREPI:

- priprava sestoja za naravno obnovo,
- priprava tal za naravno nasemenitev ali setev,
- priprava tal za sadnjo,
- sadnja,
- obžetev,
- nega mladja,
- zaščita mladja z ograjo.

Upravljalvska cona I - zaraščajoči mokrotni travniki in barja

VRSTE in HABITATNI TIPI: močvirski cekinček (*Lycaena dispar*), (6410) Travniki s prevladujočo stožko (*Molinia* spp.) na karbonatnih, šotnih ali glineno-muljastih tleh (*Molinia caerulea*), (7140) Prehodna barja, (7230) Bazična nizka barja, mah *Drepanocladus vernicosus*.

OPIS CONE: Cona obsega mokrotne travnike in barja v zaraščanju v Ribniški dolini, Mišji dolini, Velikem logu in v Dolenji vasi pri Ribnici. Z zaraščanjem z lesno in grmovno vegetacijo se poslabšujejo razmere za habitatne tipe in ključne vrste.

Znotraj Natura 2000 območij SI3000026 Ribniška dolina in SI3000199 Dolenja vas pri Ribnici in SI3000297 Mišja dolina želimo s preprečevanjem zaraščanja z grmovno in lesno vegetacijo obnoviti oziroma izboljšati stanje habitatov močvirskega cekinčka, maha *Drepanocladus vernicos* ter habitatnih tipov (6410) Travniki s prevladujočo stožko (*Molinia* spp.) na karbonatnih, šotnih ali glineno-muljastih tleh (*Molinia caerulea*), (7140) Prehodna barja in (7230) Bazična nizka barja.

KONKRETNE USMERITVE:

- Z redno letno pozno košnjo gozdnih jas in travnikov naj se vzdržuje obstoječe mokrotne negozdne površine.
- Znotraj Natura 2000 območij SI3000026 Ribniška dolina in SI3000199 Dolenja vas pri Ribnici in SI3000297 Mišja dolina se teži k revitalizaciji zaraščajočih mokrotnih travnikov in barij. Gozdnogospodarski ukrepi naj bodo tehnološko in časovno prilagojeni specifičnim ekološkim lastnostim mokrotnih habitatnih tipov:
 - sečnja in spravilo naj se izvajata zgolj po suhih ali zamrznjenih tleh;
 - gozdne prometnice naj se v čim večji možni meri izognejo mokrotnim površinam, pri tem naj se ne vnaša materiala za nasipanje prometnic od drugod;
 - uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja in tehnično brezhibni stroji;
 - mokrotnih travnikov in barij naj se ne gnoji.
- Območje se ovrednoti s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.

UKREPI:

- ohranjanje biotopov - sečnja,
- ohranjanje biotopov - nega,
- obročkanje.

Upravljalvska cona J - nahajališča kranjskega jegliča

HT: kranjski jeglič (*Primula carniolica*).

OPIS CONE:

Cona obsega nahajališča kranjskega jegliča v kanjonu Iške in v soteski Mateča voda in Bistrica. Cona je slabše kartirana. Znani so posamezni centri nahajališč.

Znotraj Natura 2000 območij SI3000005 Mateča voda in Bistrica in SI3000256 Krmsko hribovje - Menišija želimo opredeliti nova nahajališča. Znotraj njih želimo zagotoviti ustrezne rastne pogoje za kranjskega jegliča.

KONKRETNE USMERITVE:

- V okviru izdelave GGN GGE se znotraj Natura 2000 SI3000005 Mateča voda in Bistrica in SI3000256 Krmsko hribovje - Menišija opredelijo znana in nova nahajališča kot funkcijska enota.
- Posamezna nahajališča naj se ohranja z zagotavljanjem ustreznih rastnih razmer:
 - znotraj nahajališč naj se ohranja ustrezno zastrtost in posledično vlažnost;
 - sečnja in spravilo naj potekata tako, da ne pride do poškodb ali uničenja nahajališč;
 - 50 m od nahajališč naj se ne gradi in pripravlja novih gozdnih prometnic.
- Krčitev gozda naj se ne izvaja.
- Nahajališča naj se ovrednoti s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.

UKREPI:

- ohranjanje biotopov - sečnja
- ohranjanje biotopov - nega.

13.15 Priloga 15 - Modelno razmerje razvojnih faz po RGR v %

Razvojne faze	Šifra rastiščnogojitvenega razreda														
	030	050	051	053	054	060	070	091	092	093	094	110	160	240	250
mladovje	14	14	15	13	9	13	12	13	12	10	14	14	15	14	15
drogovnjak	29	33	31	32	25	37	32	29	28	27	31	35	29	35	31
debeljak	46	42	42	44	53	38	42	43	44	45	39	38	44	39	48
sestoj v obnovi	11	11	13	11	14	11	14	15	16	18	15	14	12	12	7

13.16 Priloga 16 - Prioritetni predeli, ki bi jih bilo potrebno odpreti z gozdnimi cestami in okvirne dolžine cest

Zap. št.	Prioritetni predeli, ki bi jih bilo potrebno odpreti z gozdnimi cestami in okvirne dolžine cest so prikazani v prilogi 16.
1	Območje Mrzla dolina v GGE Velike Lašče obsega 137 ha pretežno zasebnih gozdov smreke in bukve. Načrtuje se gradnjo 1,300 km gozdne ceste (št. 53 iz karte E).

Zap. št.	Prioritetni predeli, ki bi jih bilo potrebno odpreti z gozdnimi cestami in okvirne dolžine cest so prikazani v prilogi 16.
2	Območje Kozji hrib v GGE Dobropolje obsega 150 ha zasebnih gozdov. Gre za nižinske gozdove bukve, hrasta in smreke. Načrtuje se gradnjo 1,500 km gozdne ceste (št. 63 iz karte E).
3	Območje Stevnice v GGE Dobropolje obsega 435 ha pretežno zasebnih, hrastovo bukovih gozdov. Načrtuje se gradnjo 3,800 km gozdne ceste (št. 62 iz karte E).
4	Območje zasebnih gozdov nad Makošami, Otavicami in Goričo vasjo v GGE Mala gora obsega 530 ha sestojev lipe, gradna, bukve in smreke. Načrtuje se gradnjo 6,600 km gozdne ceste (št. 10 iz karte E).
5	Območje nad Dolenjimi Lazi v GGE Mala Gora obsega dve prednostni območji s skupno površino 479 ha pretežno zasebnih gozdov bukve, hrasta in smreke. Načrtuje se gradnjo dveh cest v skupni dolžini 5,400 km (št. 11 in 12 iz karte E).
6	Območje pod Rigljem v GGE Grintovec obsega 79 ha državnih gozdov bukve in hrasta. Načrtuje se gradnjo 1,900 km gozdne ceste (št. 79 iz karte E).
7	Območje Kukovo v GGE Vrbovec obsega 202 ha državnih gozdov. To so mešani sestoji bukve, hrasta, belega gabra in smreke. Načrtuje se gradnjo 3,500 km gozdne ceste (št. 8 iz karte E).
8	Pobočje hriba Sušnjar v GGE Željne-Laze obsega 96 ha bukovih gozdov v državni lasti. Načrtuje se gradnjo 1,800 km gozdne ceste (št. 38 iz karte E).
9	Območje Peter hrib v GGE Mozelj obsega dve prednostni območji s skupno površino 155 ha državnih ter 13 ha občinskih in zasebnih bukovih gozdov. Načrtuje se gradnjo dveh cest v skupni dolžini 3,700 km (št. 4 in 5 iz karte E).
10	Območje Debeli vrh v GGE Poljanska dolina obsega 80 ha zasebnih ter 8 ha državnih in občinskih jelovo-bukovih gozdov. Načrtuje se gradnjo 1,800 km gozdne ceste (št. 33 iz karte E).
11	Območje Lokarski vrh v GGE Kolpska dolina obsega 91 ha zasebnih ter 28 ha državnih in občinskih gozdov bukve, jelke, smreke in belega gabra. Načrtuje se gradnjo 2,500 km gozdne ceste (št. 32 iz karte E).
12	Območje Travlanskega vrha v GGE Draga obsega 73 ha zasebnih in 19 ha državnih jelovo-bukovih gozdov. Načrtuje se gradnjo 2,400 km gozdne ceste (št. 73 iz karte E).
13	Območje na zahodnem delu Goteniške gore v GGE Draga obsega dve prednostni območji s skupno površino 117 ha državnih in 60 ha zasebnih, ohranjenih in zasmrečenih jelovo-bukovih gozdov. Načrtuje se gradnjo dveh cest v skupni dolžini 3,600 km (št. 71 in 72 iz karte E).
14	Območje Kaliči v GGE Travnica obsega 230 ha zasebnih gozdov smreke, bukve in jelke. Načrtuje se gradnjo treh gozdnih cest v skupni dolžini 4,200 km (št. 64 iz karte E).
15	Območje zahodno od Primožev obsega dve prednostni območji na meji GGE Gotenica in GGE Koče s skupno površino 172 ha državnih, 9 ha zasebnih in 13 ha občinskih, zasmrečenih jelovo-bukovih gozdov. Načrtuje se gradnjo treh cest v skupni dolžini 3,900 km (št. 15 in 16 iz karte E).
16	Območje Parga za Štalcerji v GGE Koče obsega 125 ha pretežno državnih hrastovo, bukov, smrekovih gozdov. Načrtuje se gradnjo 1,400 km gozdne ceste (št. 52 iz karte E).
17	Območje med Rogatim hribom in Škriljem v GGE Kolpa obsega tri prednostna območja, s skupno površino 261 ha državnih, 11 ha zasebnih in 14 ha občinskih, ohranjenih in zasmrečenih hrastovo bukovih gozdov. Načrtuje se gradnjo treh cest v skupni dolžini 4,200 km (št. 18, 19 in 25 iz karte E).

13.17 Priloga 17 - Območni RGR 2011-2020 in RGR 2021-2030

Obdobje 2011-2020			Obdobje 2021-2030		
Šifra - ime	Površina	Šifra	Ime	Površina	
00011 - Hrastova belogabrovja	3.431	030	Gradnova-belogabrovja	3.973	
00008 - Podgorska bukovja	9.354	050	Podgorska bukovja	10.209	
00006 - Nižinski zasmrečeni gozdovi	12.619	051	Podgorska bukovja - zasmrečena	11.755	
00010 - Podgorska hrastova bukovja	10.671	053	Podgorska gradnova bukovja	11.043	
00013 - Gozdovi v nastajanju	2.919	054	Podgorska bukovja v nastajanju	1.087	
00009 - Kislojuba bukovja	2.540	060	Podgorska bukovja na silikatnih kamninah	2.840	
00007 - Gorska bukovja	4.994	070	Gorska bukovja	5.558	
00005 - Gorski zasmrečeni gozdovi	2.337	091	Jelova bukovja - zasmrečena	2.784	
00002 - Jelova bukovja na plitvih tleh	8.100	092	Jelova bukovja na plitvih tleh	7.003	

Obdobje 2011-2020		Obdobje 2021-2030		
Šifra - ime	Površina	Šifra	Ime	Površina
00001 - Jelova bukovja na globokih tleh	18.576	093	Jelova bukovja na globokih tleh	19.568
00003 - Nižinska jelova bukovja	3.214	094	Podgorska jelova bukovja	3.238
00012 - Gozdovi toploljubnih listavcev	2.450	110	Toploljubna bukovja	2.750
00004 - Gozdovi iglavcev na kisljih tleh	2.341	160	Jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah	2.321
00016 - Varovalni gozdovi	3.746	200	Varovalni gozdovi	3.746
00017 - Gozdni rezervati	1.205	210	Gozdni rezervati	1.238
00014 - Gozdovi za pospeševanje vrstne pestrosti	2.100	240	Gozdovi za večjo pestrost	2.072
00015 - Gozdovi v oborah	1.839	250	Gozdovi v oborah	1.859

13.18 Priloga 18 - Utemeljitev in uporaba strokovnih podlag za pripravo prostorskih slojev posameznih funkcij gozdov

FUNKCIJA VAROVANJA GOZDNIH ZEMLJIŠČ IN SESTOJEV		
Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Gozdni rastiščni tipi (gozdne združbe) - ekstremni.	Va	Gozdni rastiščni tipi smiselno enako kot Priročnik in skladno z monografijo Bončina in sod., 2021, in sicer šifre: 621, 623, 624, 741, 562, 563, 661, 671, 684, 685, 701, 702, 703, 811 in 812.
Vse gozdno raste nad zgornjo mejo strnjene gozda.	Vb	Izbor sestojev iz sestojne karte s šifro sestoja 24 - ruševje.
Gozdovi na kompaktni matični podlagi z naklonom nad 35°. Gozdovi na erodibilni ali plazljivi matični podlagi z naklonom nad 25°.	Vc	Določitev naklona na podlagi rastrskih slojev – 25° in 35° Osnova je sloj naklonov nad 35°.
Gozdovi na zelo plitvih tleh (10 cm) ali gozdovi s skalovitostjo oziroma kamenitostjo nad 70 % površine (upoštevajo se tudi samo z mahom porasle skale in kamenje).	Vd	Kamnitost / skalovitost – osnova je na podlagi novih podatkov po odsekih izdelana karta kamnitosti oz. skalovitosti.
Gozdovi v hudourniških območjih z veliko gostoto erozijskih pojavov.	Ve	Podatki o hudournikih v primernem merilu še niso na voljo, zato se do ureditve teh podatkov uporabi ekspertna ocena načrtovalca skupaj s pristojno krajevno enoto. Določi se najbolj problematične odseke hudournikov, v katerih je potrebno izvajati redni pregled stanja.
Gozdovi, ki preprečujejo ali zadržujejo snežne plazove.	Vf	Podatki o nevarnosti snežnih plazov v primernem merilu še niso na voljo. Ko bodo na razpolago, se jih uporabi za namen določanja funkcije. Do takrat osnovo predstavlja do grebenov razširjen kataster snežnih plazov.
Gozdovi na področju skalnih podorov.	Vk	Kot območja naravne nevarnosti skalnih podorov smo uporabili na podlagi modela izdelano karto nevarnosti skalnih podorov 1:50.000.
Gozdovi ob vodotokih v območju 10-letnih visokih vod; Območje 10-letnih vod pomeni območje, ki je v povprečju poplavljen vsaj enkrat na 10 let.	Vg	Uporabili smo integralne karte razredov poplavne nevarnosti. Prvo stopnjo poudarjenosti ima gozdni prostor na območju razreda velike poplavne nevarnosti oz. območju pogostih poplav.

Varovalni gozdovi, razglašeni z Uredbo.	Vu	Uporabili smo sloj z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom izločenih varovalnih gozdov.
Varovalni gozdovi s poudarjeno zaščitno funkcijo.	Vz	Vsi gozdovi s poudarjeno zaščitno funkcijo imajo hkrati poudarjeno tudi varovalno funkcijo. Stopnja poudarjenosti varovalne funkcije je enaka stopnji poudarjenosti zaščitne funkcije.
Druga stopnja		
Gozdni rastiščni tipi (gozdne združbe) – ekstremne.	Va	Gozdne združbe smiselno enako kot Priročnik in skladno z monografijo Bončina in sod., 2021, in sicer šifre: 672, 692, 600, 601, 651, 761, 561, 591, 592, 581, 636, 637, 634, 635, 565, 566, 511, 521 in 611.
Gozdovi na sušnih legah s kserofilno vegetacijo, ki ne izpolnjujejo pogojev za 1. stopnjo poudarjenosti, ali gozdovi na neprepustnih, občasno poplavljenih tleh.	Vh	Uporabili smo integralne karte razredov poplavne nevarnosti iz portala e-vode. Prvo stopnjo poudarjenosti ima gozdni prostor na območju razreda srednje poplavne nevarnosti oz. območju redkih poplav.
Gozdovi na erodibilni ali plazljivi matični podlagi z naklonom 15°–25°.	Vc	Določitev naklona na podlagi rastrskih slojev – 15° in 25°. Podatki o erodibilni in kompaktni matični podlagi še niso na voljo. Ko bodo na razpolago podatki o erodibilni in plazljivi matični podlagi, se uporabi še presek pripravljene podlage s slojem naklonov, do takrat se uporablja ekspertno znanje in poznavanje terena načrtovalcev in krajevne enote.
Gozdovi v območjih z navzočnostjo erozijskih pojavov.	Ve	Ko bodo na razpolago podatki v ustreznem merilu, se jih uporabi, do takrat pa se uporablja ekspertna ocena načrtovalca skupaj s pristojno krajevno enoto.
Gozdovi na plitvih tleh (do 20 cm) ali gozdovi s skalovitostjo oziroma kamnitostjo na 50–70 % površine.	Vi	Kamnitost/ skalovitost – na podlagi novih podatkov po odsekih izdelati karto kamnitosti oz. skalovitosti.
Tretjo stopnjo poudarjenosti imajo vse preostale površine gozdnega prostora, razen neporaščenih predelov (npr. pobočni grušči), ker vse ohranjajo in izboljšujejo rodovitnost tal.		

HIDROLOŠKA FUNKCIJA

Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Na območjih 1. in 2. varstvene cone po odloku o zaščiti virov pitne vode.	Ha	Uporabili smo sloje iz portala e-vode: - Državni nivo: 0 - območje zajetja; 1 - najožje vodovarstveno območje; 2, 2A, 2B ožje vodovarstveno območje. - Občinski nivo: 1, 1A, 1B - najožje vodovarstveno območje; 2 - ožje vodovarstveno območje.
Na ožjih območjih vodnih zajetij in drugih vodnih virov.	Hb	Kot pomoč pri določanju pravih lokacij zajetij smo uporabili sloj vodnih dovoljenj iz portala e-vode. V okolici zajetij iz gospodarske javne infrastrukture, dodana so tista (lokalna) vodna zajetja, ki nimajo občinskih odlokov.
Ob jezerih v pasu do 50 (100 m) - odvisno od reliefa.	Hf	Uporabili smo: - Pas 100 m ob večjih jezerih; - Pas 50 m ob manjših jezerih.
Nad jamami in okoli brezen.	Hd	Uporabili smo sloj naravnih vrednot: NV-jame, NV-točke, ZO-točke
Okolica izvirov vode odvisno od izdatnosti.	He	Uporabili smo sloj izvirov, pri čemer prvo in drugo stopnjo ločimo glede na polje IZDAT (izdatnost). Če je izdatnost večja ali enaka 5 l/s, izviru določimo prvo stopnjo.
Okolica črpališč.	Hg	Uporabili smo črpališča iz sloja gospodarske javne infrastrukture (Atribut.: 3103).
Druga stopnja		
Na širšem vodozbirnem območju (območja 3. varstvene cone po predpisih o zaščiti pitne vode).	Ha	Uporabili smo sloje varstvenih con po predpisih o zaščiti pitne vode iz portala e-vode. Drugo stopnjo poudarjenosti imajo: 3 – širše vodovarstveno območje (državni nivo) in 3 – širše vodovarstveno območje in 4 – ogrožena območja (občinski nivo).
Ob vodotokih in manjših stoječih vodah v širini ene do dveh drevesnih višin in na prispevnih območjih jezer.	Hf	Uporabili smo sloj vodotokov iz portala e-vode in ga ohranili kot linijski element. Kot vplivni radij smo določili do 50 m na vsako stran vodotoka (za večje vodotoke npr. Sava v srednjem in spodnjem toku ter Drava do 100 m) od sredinske linije vodotoka. Ostale stoječe vodne površine predstavlja sloj iz portala e-vode Vodno zemljišče stoječih celinskih voda. Osnovni sloj smo pripravili iz prispevnih območij jezer iz portala e-vode.
Karbonatni kraški svet s podzemnimi kraškimi jamami in podzemnimi vodnimi tokovi.	Hc	Uporabili smo sloj območij karbonatnih kamnin (glej Gostinčar, 2016). Drugo stopnjo smo določili površinam, kjer je v opombo zapisan »apnenec« ali »apnenec in dolomit«, v primeru »dolomit« in »klastične karbonatne« pa smo presodili o smiselnosti.
Okolica izvirov vode odvisno od izdatnosti.	He	Uporabili smo sloj izvirov. Prvo in drugo stopnjo smo ločili glede na polje IZDAT (izdatnost). V kolikor je izdatnost manjša od 5 l/s, se določi drugo stopnjo. To se ovrednoti tudi v okolici tistih (lokalnih) vodnih zajetij, ki nimajo občinskih odlokov (prikazujemo točkovno).
Okolica črpališč.	Hg	Uporabili smo črpališča iz sloja gospodarske javne infrastrukture (Atribut.: 3103).
Tretjo stopnjo poudarjenosti ima ves preostali gozdni prostor.		

FUNKCIJA OHRANJANJA BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI

Utemeljitev	Šifra	Podlaga
-------------	-------	---------

Prva stopnja		
Ohranjeni redki gozdni ekosistem ali bližina drugih ekosistemov.	Ba	Temelji se na smernicah ZRSVN in poznavanju območja: npr. visoka barja, mokrišča, mrazišča, udornice ... naravne vrednote ekosistemske zvrsti. Osnova so sloji, pridobljeni v okviru naravovarstvenih smernic.
Nahajališče redkih ali ogroženih rastlinskih vrst.	Bb	Temelji se na smernicah ZRSVN: npr. redke in ogrožene rastlinske vrste, vezane na gozd: bodika, tisa, lepi čveljc ... Osnova so sloji, pridobljeni v okviru naravovarstvenih smernic.
Gozdovi, pomembni za ohranitev redkih ali ogroženih živalskih vrst - rastišča divjega petelina in ruševca.	Bc	Uporabi se zaris območja prisotnosti vrste ali centre rastišč, okoli katerih se določi vplivni radij skladno s Pravilnikom o varstvu gozdov. Vrsta se vpiše v opombe.
Gnezdišča (črne štorklje, planinskega orla, belorepca in ostalih vrst orlov, sršenarja in ostalih ogroženih ujed, gnezdišča sove kozače, velike uharice in ostalih vrst sov).	Bh	Zariše se, če so lokacije znane. V kolikor so znani le točkovni objekti, se določi vplivni radij, odvisen od vrste, katera gnezdi, skladno s Pravilnikom o varstvu gozdov. Vrsta se vpiše v opombe.
Prisotnost zveri (brlogi) – medveda, volka, vidre, risa in divje mačke.	Bi	Zariše se znane lokacije brlogov oz. lokacije kraja poganja mladičev. V kolikor so znani le točkovni objekti, se določi vplivni radij, odvisen od vrste (skladno s Pravilnikom o varstvu gozdov). Vrsta se vpiše v opombe.
Gozdni rezervati, ekocelice in habitatna drevesa.	Bd	Ekocelice, financirane iz gozdnega sklada ter iz projektov, in ekocelice s soglasjem upravljavca državnih gozdov. Prav tako se doda vse ekocelice, ki so bile določene s soglasjem lastnikov (smernica 20) na podlagi sestojne karte. Habitatna drevesa, financirana iz gozdnega sklada, ter eventuelno iz projektov, habitatna drevesa z dupli ali gnezdi – nujen je podatek o lokaciji.
Gozdovi z izjemnimi biotopi, pomembnimi z vidika ohranjanja biotske raznovrstnosti - koridorji	Bj	Uporabi se sloj koridorjev, ki je bil po enotni metodologiji pripravljen v okviru projekta Life Lynx in DinAlpConnect.
Okolica (25 do 50 m pas) stoječih vodnih površin, pomembnih za prostoživeče živali - kaluže (točke), barja, mokrišča.	Bk	Temelji se na smernicah ZRSVN in poznavanju območja: npr. visoka barja, mokrišča, mrazišča, udornice... naravne vrednote ekosistemske zvrsti. Osnova so sloji, pridobljeni v okviru naravovarstvenih smernic. Podatek o kalužah predstavljajo točkovni objekti.
Vzdrževane travne površine – pasišča (gozdne jase) v gozdni krajini.	Bl	
Grmišča.	Bg	
Gozdovi, pomembni za obstoj in ohranitev populacij različnih vrst prosto živečih živali - mirne cone.	Bm	Površine gozdov, v katerih z različnimi ukrepi (rampe, obveščevalne in opozorilne table, prometni znaki) ohranjamo mir. Vrsta, zaradi katere je izločena mirna cona, se vpiše v opombe.
Gozdovi, pomembni za obstoj in ohranitev populacij različnih vrst prosto živečih živali - zimovališča.	Bz	Del življenjskega prostora populacije, kjer njeni osebki preživijo zimsko obdobje (zimovališča si izbere divjad, zato so gozdnogojitveni cilji tu drugačni). Vrsta, zaradi katere je izločeno zimovališče, se vpiše v opombe.
Zelo pomembne manjše gozdne površine z ohranjeno drevesno sestavo in zgradbo gozdov v kmetijski in primestni krajini, kjer je gozda manj kot 25 %.	Be	Manjše gozdne površine z ohranjeno drevesno sestavo in zgradbo gozdov, ki jih je nujno potrebno ohraniti pred posegi v gozd in gozdni prostor. Presoja se izvede na podlagi Karte občin z nizkim odstotkom gozdov v kmetijski in primestni krajini in na podlagi gozdnosti v GGO, nujnosti ohranitve teh gozdov in problematike posegov v prostor v GGO. Območja morajo imeti opredeljeno namensko rabo gozdna zemljišča.

Varovalni gozdovi z izjemnimi biotopi.	Bu	Z Uredbo o varovalnih gozdovih opredeljeni varovalni gozdovi na podlagi izjemno poudarjene funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.
Druga stopnja		
Ostale pomembne manjše gozdne površine z ohranjeno drevesno sestavo in zgradbo gozdov v kmetijski in primestni krajini, kjer je gozda manj kot 25 %.	Be	Manjše gozdne površine z ohranjeno drevesno sestavo in zgradbo gozdov, ki jih je potrebno ohraniti pred posegi v gozd in gozdni prostor. Presoja se izvede na podlagi Karte občin z nizkim odstotkom gozdov v kmetijski in primestni krajini in na podlagi gozdnatosti v GGO, nujnosti ohranitve teh gozdov in problematike posegov v prostor v GGO. Območja morajo imeti opredeljeno namensko rabo gozdna zemljišča.
Gozd v območjih Nature 2000.	Bf	Osnova je sloj območij Nature 2000, pridobljen v okviru naravovarstvenih smernic.
Gozdovi, ki imajo status ekološko pomembnega območja – EPO.	Bn	Osnova je sloj Ekološko pomembnih območij, pridobljen v okviru naravovarstvenih smernic. Druga stopnja se določi ekološko pomembnim območjem, izpostavljenim v naravovarstvenih smernicah. Ekološko pomembna območja, ki v naravovarstvenih smernicah niso izpostavljena, dobijo tretjo stopnjo poudarjenosti.
Tretjo stopnjo poudarjenosti ima ves preostali gozdni prostor.		

KLIMATSKA FUNKCIJA

Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Gozd, ki varuje kmetijske površine pred vetrom, izsuševanjem, pozebo.	Ka	Osnova je karta občin, ki imajo znotraj kmetijske krajine nizek delež gozdov. Osnova za določitev območij močnih vetrov je sloj Povprečna letna hitrost vetra 1994–2001 – meja so povprečne letne vrednosti nad 3 m/s (ARSO). Ker podrobnejši podatki ne obstajajo, smo glede na poznavanje terena izbrali gozdove, kjer so pogosto močni vetrovi.
Gozd, ki varuje naselja, rekreacijske in turistične objekte, prometnice pred vremenskimi ekstremi.	Kb	
Gozdovi v oddaljenosti do 200 m (odvisno od reliefa) okrog izpostavljenih zaselkov in turističnih bivalnih objektov v gorskem in visokogorskem pasu (nad 700 m).	Kb	Na podlagi poznavanja smo določili izpostavljene zaselke in odvisno od reliefa določili velikost vplivnega radija okrog teh zaselkov.
Gozd okrog večjih strnjenih naselij (mesta), velikost naselja nad 100 ha, v oddaljenosti 500–1000 m.	Kc	Na podlagi rabe tal smo izdelali sloj naselij nad 100 ha.
Gozdna zaplata ali pas v območju z burjo.	Kd	
Gozd okoli klimatskega zdravilišča, rekreacijskega ali turističnega objekta.	Ke	Okolica najpomembnejših rekreacijskih, turističnih objektov in klimatskih zdravilišč. Kot okolico se smatra območje do 200 m odvisno od reliefa.
Druga stopnja		
Gozdovi okrog strnjenih naselij velikosti 10–100 ha v oddaljenosti 100–500 m (odvisno od reliefa in velikosti naselja), če je v pasu 500 m okrog njih gozda po površini manj kot 25 %.	Kc	Osnova je sloj naselij velikosti 10 do 100 ha.
Gozdovi, ki se nahajajo v območjih stalnih ali pogostih močnih vetrov, ki povzročajo kalamitete (vetrolomi).	Kf	Optimalna bi bila uporaba sloja največjih hitrosti, ki ni na razpolago, zato je osnova sloj povprečnih hitrosti. Funkcija se določi

		le gozdu, ki zmanjšuje hitrost vetra v okolici naselij ali kmetijskih površin.
Gozdovi, kjer stalna prisotnost vetrov povzroča deformirano rast gozdnega drevja.	Kf	

Tretjo stopnjo poudarjenosti ima ves preostali gozdni prostor.

ZAŠČITNA FUNKCIJA

Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Zaščita pred skalnimi podori.	Zg	Osnova za določitev elementov ogroženosti so podatki iz kart gospodarske javne infrastrukture, pri čemer gozdnih cest nismo šteli pod elemente ogroženosti. Kot osnovo za določitev območja naravne nevarnosti skalnih podorov smo uporabili karto nevarnosti skalnih podorov v merilu 1:50.000, izdelano na Oddelku za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire BF, na podlagi modela.
Zaščita pred snežnimi plazovi.	Zh	Osnova za določitev elementov ogroženosti so podatki iz kart gospodarske javne infrastrukture, pri čemer gozdnih cest nismo šteli pod elemente ogroženosti. Kot območja naravne nevarnosti snežnih plazov smo vzeli kataster snežnih plazov. Območja snežnih plazov smo razširili do grebenov, kar predstavlja prispevno območje snežnih plazov.
Zaščita pred zemeljskimi plazovi in drobirskimi tokovi.	Zi	Osnova za določitev elementov ogroženosti so podatki iz kart gospodarske javne infrastrukture, pri čemer gozdnih cest nismo šteli pod elemente ogroženosti. Kartnih podlag za celotno Slovenijo v primernem merilu še ni izdelanih, zato je pri tem pomembno tudi lastno poznavanje problematike območja.
Gozd v hudourniških območjih nad naselji.	Zj	Ekspertna ocena načrtovalca skupaj s pristojno krajevno enoto. Določijo se najbolj problematični odseki hudournikov, v katerih bi bilo potrebno izvajati redni pregled, saj lahko vplivajo na poplavno varnost. Predvsem tisti predeli, kjer so se v preteklosti že dogodili škodni dogodki.
Gozd ob letališču.	Ze	
Protivetrni gozd ali pas gozdnega drevja ob infrastrukturnih objektih.	Zf	Osnova za določitev elementov ogroženosti so infrastrukturni objekti iz kart gospodarske javne infrastrukture, pri čemer gozdnih cest ne štejemo pod elemente ogroženosti. Za določitev območij močnih vetrov smo uporabili sloj ARSO Povprečna letna hitrost vetra 1994–2001. Mejna vrednost so območja s povprečnimi letnimi vrednostmi nad 3 m/s.
Druga stopnja		
Gozdovi, ki ščitijo manj ogrožene objekte.		Šifre Zg, Zh, Zi in Zj ostajajo enake, le da se objekti nahajajo v bolj oddaljenih predelih, kjer je verjetnost za doseg pobočnih procesov manjša.
Tretje stopnje poudarjenosti se ne določa.		
Dodatno pojasnilo:	Gozdovi, ki imajo zaradi ekstremnosti razmer funkcijo varovanja gozdnih zemljišč in sestojev na prvi stopnji poudarjenosti in hkrati neposredno varujejo tudi objekte, praviloma zagotavljajo tudi zaščitno funkcijo na prvi stopnji poudarjenosti.	

V kolikor je na nekem območju določena varovalna funkcija, prav tako pa gozd ščiti objekte pred pobočnimi procesi, se temu predelu določi obe funkciji.

HIGIENSKO-ZDRAVSTVENA FUNKCIJA

Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Gozdovi okoli večjih strnjenih naselij (nad 100 ha) oziroma drugih večjih emisijskih virov (od 500 m do 1 km oddaljenosti – odvisno od reliefa in podnebnih razmer).	Gz	Osnova je sloj naselij nad 100 ha.
Neposredna bližina bolnice in zdravilišča (do 200 m, odvisno od reliefa).	Ga	Obstoječi sloj bolnišnic se dopolni z znanimi zdravilišči na podlagi lastnega poznavanja območja.
Druga stopnja		
Gozdovi v bližini večjih strnjenih naselij (nad 100 ha) oziroma drugih večjih emisijskih virov (na razdalji 1 do 3 km - odvisno od reliefa in podnebnih razmer) ter gozdovi okoli manjših strnjenih naselij (od 10 do 100 ha) (do 1 km oddaljenosti - odvisno od reliefa in podnebnih razmer).	Gz	Osnova je sloj za naselja 10 do 100 ha in nad 100 ha.
Gozdovi, ki se nahajajo v pasu med naselji oziroma bivalnimi objekti ter večjimi viri hrupa, smradu, sevanja in onesnaženja, kot so npr. avtoceste, železnica, termoelektrarne, kamnolomi in peskokopi, večje farme, smetišča, sežigalnice in predelovalnice odpadkov, dirkališča ipd.	Gb	Pri določitvi velikih virov hrupa so v pomoč območja z določeno obrambno funkcijo, ki povzročajo hrup (strelišča, vojaški poligoni in avtoceste iz sloja gospodarske javne infrastrukture).
Tretjo stopnjo poudarjenosti imajo vse preostale površine gozdnega prostora.		

OBRAMBNA FUNKCIJA

Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Gozdovi na območjih izključne rabe prostora v neposredni bližini vojaških in policijskih objektov oziroma gozdovi, ki so ograjeni zaradi rabe v vojaške ali policijske namene.	Oa	Osnova so območja izključne rabe Ministrstva za obrambo Republike Slovenije (MORS).
Gozdovi znotraj obsežnih stalnih poligonov (z objekti) za urjenje policijskih in vojaških enot - dodatnega pasu okrog njih pa se ne določa.	Ob	Osnova so območja izključne rabe MORS.
Gozdovi, ki varujejo črpališča pitne vode.	Oh	Osnova so črpališča iz sloja gospodarske javne infrastrukture (Atribut.: 3103). Dodajo se ostala znana črpališča.
Gozdovi območij nadzorovane rabe prostora, to so območja, ki so občasno na terenu zaprta in pod nadzorom vojaških enot.	Ob	Kot osnovo smo vzeli območja nadzorovane rabe MORS. Izbrali smo le manjša, natančneje zarisana območja, ki so pogosto varovana s strani vojske. Vplivnih radijev in koridorjev, v katerih nadzorujejo zračni prostor, nismo vključevali. V primeru prekrivanja s slojem izključne rabe ima izključna raba prednost.
Druga stopnja		
Gozdovi območij možne izključne rabe prostora, to so območja, ki so primarno namenjena za druge potrebe, ki se jih v primeru izrednega ali vojnega stanja lahko uporabi za obrambne potrebe ter v miru za usposabljanje vojske.	Oa	Osnova so območja možne izključne rabe MORS.

Druga območja, ki so primarno namenjena za druge potrebe, ki se jih v primeru izrednega ali vojnega stanja lahko uporabi za obrambne potrebe ter v miru za usposabljanje vojske.	Oc	Ostala območja, pomembna za obrambno funkcijo, smo določili na podlagi strokovne ocene.
--	----	---

Tretje stopnje poudarjenosti se ne določa.

REKREACIJSKA FUNKCIJA

Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Gozdovi v neposredni bližini mest in večjih naselij mestnega značaja, skozi katera vodijo pešpoti do turističnih in rekreacijskih točk, ki jih ljudje dnevno obiskujejo.	Ra	Osnova so sloji pešpoti ter poznavanje območja. V pomoč so nam bili tudi sloji, ki prikazujejo obiskanost poti, npr. strava heatmap.
Gozdovi ob vstopnih mestih na območjih, ki so namenjena rekreaciji (cca. 100 m levo in desno).	Rc	
Gozdovi, ki so opremljeni s tablami z vsebinskimi prikazi za rekreacijske dejavnosti (npr. trim steza).	Rb	
Gozdovi ob močno obiskanih oziroma prepoznavnejših odsekih pohodnih in kolesarskih poti (pomembnejši odseki slovenske planinske transverzale, E6, E7, slovenske turno kolesarske poti ipd.).	Rd	Osnovo predstavljajo karte planinskih poti, slovenske turno kolesarske poti, Jakobove poti in druge razpoložljive karte glede lokalno pomembnih poti, za določitev obiskanosti pa so nam bili v pomoč sloji, ki prikazujejo obiskanost, npr. strava heatmap.
Območja z urejenimi poligoni in objekti, ki so namenjeni izvajanju športno-rekreacijskih dejavnosti oziroma aktivnosti (adrenalinski parki, paint ball poligoni, kolesarski poligoni).	Rg	Določili na podlagi stanja (poznavanje območja).
Gozdovi ob kolesarskih poteh, kjer je množičen obisk.	Re	Gorskokolesarske poti, ki imajo soglasje ZGS in so označene na terenu, oziroma druge množično obiskane kolesarske poti.
Razglašen mestni gozd (mestni/občinski odlok).	Rf	

Druga stopnja

V neposredni bližini mest in večjih naselij mestnega značaja, skozi katera vodijo pešpoti do turističnih in rekreacijskih točk, ki jih ljudje srednje pogosto obiskujejo.	Ra	
Gozdovi s širše prepoznanimi naravnimi plezalnimi stenami, vzletišča padalcev in gozdovi ob poligonih, namenjenih izvajanju zimskih športov (smučišča, nordijski centri z grajenimi tekaškimi progami, gozdovi z urejenimi sankaskimi progami ipd.).	Rg	Osnova je sloj vzletišč za jadralne padalce.
Območje intenzivnega rekreativnega nabiranja gozdnih plodov.	Rh	Podatki ne obstajajo, zato smo območja opredelili na podlagi stanja (poznavanje območja).
Ob obiskanih planinskih, kolesarskih in drugih lokalno pomembnih poteh.	Rd	Vključi se predele, kjer funkcija nima prve stopnje poudarjenosti. Osnova so sloji planinskih poti, slovenske turno kolesarske poti in Jakobova pot.

Tretjo stopnjo poudarjenosti imajo vse preostale površine gozdnega prostora, razen ograjenih območij gozdnega prostora in predelov, na katere dostop ni dovoljen.

Dodatno pojasnilo:	V gozdnih rezervatih smo rekreacijsko funkcijo določili le potem, ki so označene tudi na terenu. Rekreacijske funkcije ne določamo na območjih strogih rezervatov, ograjenih območjih vojaških objektov, ograjenih raziskovalnih ploskvah, ograjenih predelih zaradi gojenja in lovni oborah.
--------------------	---

TURISTIČNA FUNKCIJA

Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Gozd v okolici turističnega centra ali počitniškega naselja.	Ta	Ker konkretnih podatkovnih slojev ni, je osnova poznavanje območja.
Zelo obiskan gozd mesta ali večjega naselja.	Tb	Ker konkretnih podatkovnih slojev ni, je osnova poznavanje območja.
Gozd ob turistični poti, točki in poti do nje. 50m na vsako stran.	Tc	
Učna pot.	Te	Osnova je oblikovan sloj gozdnih učnih poti. Uporabili smo vplivni radij 50 m ob liniji poti.
Druga stopnja		
Gozdovi ob obiskanih (od mest in naselij mestnega značaja bolj oddaljenih) izletniških točkah in ob dostopih do njih.	Tc	
Tretjo stopnjo poudarjenosti imajo vse preostale površine gozdnega prostora, razen ograjenih območij gozdnega prostora in predelov, na katere dostop ni dovoljen.		

POUČNA FUNKCIJA

Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Učna pot, učni objekt ali muzej na prostem.	Pa	Oblikovan je sloj gozdnih učnih poti, ki so na seznamu gozdnih učnih poti. Uporabili smo vplivni radij 50 m ob liniji. V kolikor so učne poti speljane tako, da pokrivajo širše območje, se lahko prikaže tudi celotna površina gozdnega prostora, ne samo linija. Prav tako imajo poudarjeno funkcijo tudi območja mestnih gozdov (gozdovi s posebnim namenom), opremljena z informativnimi tablam in učnimi potmi, vezanimi na gozd.
Učni ali demonstracijski objekt za izvajanje praktičnega pouka v sistemu gozdarskega izobraževanja in poklicnega usposabljanja.	Pb	Temelji se na poznavanju GGO in vključuje znane objekte.
Druga stopnja		
Gozdovi, v katerih se občasno seznanja javnost, zlasti mladino, z lastnostmi in zakonitostmi gozda ter njegovimi funkcijami, pa niso posebej opremljeni za ta namen.	Pc	Gozdovi v bližini šol ali vrtcev, ki jih obiskujejo otroci ob pouku naravoslovja, naravoslovnih dnevih ipd.
Tretjo stopnjo poudarjenosti imajo vse druge površine gozdnega prostora, razen gozdov na območjih, na katera dostop ni dovoljen.		

RAZISKOVALNA FUNKCIJA

Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Gozd, vključen v dolgoročne raziskave.	Ia	Gozdovi, vključeni v dolgoročne raziskave in vplivni radij ene drevesne višine.
Gozd na raziskovalni ploskvi: ploskve z vplivnim radijem.	Ib	Osnova so sloji raziskovalnih ploskev Gozdarskega inštituta Slovenije z vplivnim radijem 50 m in druge raziskovalne ploskve, v kolikor so vključene v intenzivne dolgoročne raziskave (npr. Biotehniške fakultete).
Razglašen gozdni rezervat.	Ic	Uporabili smo sloj gozdnih rezervatov iz veljavne Uredbe o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom.
Druge in tretje stopnjo poudarjenosti se ne določa.		

FUNKCIJA VAROVANJA NARAVNIH VREDNOT

Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Območja in okolica naravnih vrednot, kjer se ne sme izkoriščati gozdnih dobrin ali kjer varovanje naravne vrednote določa način gospodarjenja z gozdom. To so tiste naravne vrednote, za katere prvo stopnjo poudarjenosti predlaga služba, pristojna za varstvo narave (ZRSVN). Pod »okolico« objektov razumemo pas gozda 50–100 m okrog njih.	Da	Po naravovarstvenih smernicah. Uporabili smo sloj naravnih vrednot iz usklajenih naravovarstvenih smernic ZRSVN. Prvo stopnjo poudarjenosti smo določili izjemoma, in sicer za območja z najostrejšim režimom. Pričakovanih naravnih vrednot se ne vključuje.
Širša zavarovana območja oz. njihova varstvena območja z režimom I., II. in III. stopnje po IUCN, ki ne dovoljuje izkoriščanja gozdnih dobrin.	Db	Uporabili smo sloj naravnih vrednot iz usklajenih naravovarstvenih smernic ZRSVN.
Gozdni rezervati.	Dc	Uporabili smo sloj gozdnih rezervatov iz veljavne Uredbe o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom.
Izjemna drevesa.	Dd	Uporabili smo sloj izjemnih dreves iz evidence naravnih vrednot iz usklajenih naravovarstvenih smernic ZRSVN. Dodali smo podatke iz evidence izjemnih dreves ZGS, v kolikor drevesa še niso pridobila statusa NV.
Druga stopnja		
Območja naravnih vrednot, ki niso vključena v prvo stopnjo in pomembno vplivajo na izkoriščanje gozdnih dobrin.	Da	Uporabili smo sloj naravnih vrednot iz usklajenih naravovarstvenih smernic ZRSVN. Pričakovanih naravnih vrednot se ne vključuje.
Širša zavarovana območja oz. njihova varstvena območja z režimom II. in IV. ter naravni spomeniki III. stopnje po IUCN, ki pomembno vplivajo na izkoriščanje gozdnih dobrin.	Db	Uporabili smo sloj zavarovanih območij iz usklajenih naravovarstvenih smernic ZRSVN.
Tretje stopnje poudarjenosti se ne določa.		

FUNKCIJA VAROVANJA KULTURNE DEDIŠČINE

Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Gozdovi na območjih kulturne dediščine iz registra kulturne dediščine, kjer se ne sme izkoriščati gozdnih dobrin, ali so upravljani izključno za varstveni namen.	Ca	Osnova je sloj kulturne dediščine iz portala Pravnih režimov varstva kulturne dediščine, Ministrstva za kulturo in predlogi za opredelitev prve stopnje ZVKD v sklopu pridobljenih Kulturnovarstvenih usmeritev. Prvo stopnjo poudarjenosti imajo: · območja vrtnoarhitekturne dediščine, kot so arboretumi, drevoredi ...; · točkovni objekti memorialne dediščine, kot so znamenja, spomeniki ...; · točkovni objekti sakralne stavbne dediščine, kot so kapelice, cerkve ...; · območja arheološke dediščine, ki nimajo opredeljenega vplivnega območja, kot so ruševine objektov ..., · pomembna arheološka najdišča.
Druga stopnja		

Gozdovi na območjih in v okolici drugih objektov kulturne dediščine, za katere je določen blažji varstveni režim, ki dopušča izkoriščanje gozdnih dobrin.	Ca	Osnova je sloj kulturne dediščine iz portala Pravnih režimov varstva kulturne dediščine, Ministrstva za kulturo. Gre za vsa ostala območja, kjer ni funkcija varovanja kulturne dediščine opredeljena na prvi stopnji poudarjenosti.
Ostanki gozdov z ohranjenimi tradicionalno obliko gospodarjenja (steljniki, panjeveci, logi, gaji).	Cb	Temelji se na poznavanju območja in tradicionalnih oblik gospodarjenja z gozdovi.
Območje kulturne krajine.	Cc	Tip kulturna krajina ima poudarjeno drugo stopnjo poudarjenosti kulturne dediščine, kot tudi estetsko funkcijo.

Tretje stopnje poudarjenosti se ne določa.

ESTETSKA FUNKCIJA

Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Gozd v neposredni bližini objekta kulturne dediščine ali naravne vrednote, ki predstavlja kuliso objektu (Register KD in NV).	Ea	Osnova je sloj kulturne dediščine iz portala Pravnih režimov varstva kulturne dediščine, Ministrstva za kulturo – samo v primerih, ko gre za nadzemno kulturno dediščino. Kot osnovo za naravne vrednote smo vzeli sloj naravne dediščine. Estetsko funkcijo smo določili le v neposredni bližini objektov kulturne dediščine ali naravne vrednote, kjer gozd predstavlja pomembno estetsko kuliso.
Gozd v območju krajinske pestrosti po predpisih o ohranjanju narave.	Ec	
Razglašen mestni gozd (z odloki).	Ed	Osnova so podatki o razglašeni mestnih gozdovih na OE.
Druga stopnja		
Gozd na območju kulturne krajine po predpisih o varstvu kulturne dediščine (Register KD).	Eb	Osnova je sloj kulturne dediščine – kjer je Tip kulturna krajina.
Gozd, gozdni otok, gozdni rob ali posamezno izjemno drevo, ki največ prispeva k lepoti krajinske podobe.	Ee	
Gozdovi v izjemnih krajinah in območjih nacionalne prepoznavnosti po predpisih o urejanju prostora.	Ef	
Gozdovi, namenjeni zakrivanju degradacijskih procesov ali vizuelno motečih elementov v krajini.	Eg	
Tretje stopnje poudarjenosti se ne določa.		

LESNOPROIZVODNA FUNKCIJA

Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Gozdovi tistih odsekov, kjer je možno dolgoročno sekati letno več kot 5 m ³ bruto lesne mase na hektar.	La	Osnova je izračun produkcijske sposobnosti rastišča po Kadunc in sod., 2013. Prvo stopnjo poudarjenosti smo določili odsekom s produkcijsko sposobnostjo rastišča, višjo od 5 m ³ .
Druga stopnja		

Gozdovi tistih odsekov, kjer je možno dolgoročno sekati letno od 2 do 5 m ³ bruto lesne mase na hektar.	La	Osnova je izračun produkcijske sposobnosti rastišča po Kadunc in sod., 2013. Drugo stopnjo poudarjenosti smo določili odsekom s produkcijsko sposobnostjo rastišča med 2 in 5 m ³ .
Tretja stopnja		
Gozdovi tistih odsekov, kjer je možno dolgoročno sekati letno do 2 m ³ bruto lesne mase na hektar.	La	Osnova je izračun produkcijske sposobnosti rastišča po Kadunc in sod., 2013. Tretjo stopnjo poudarjenosti smo določili odsekom s produkcijsko sposobnostjo rastišča, nižjo od 2 m ³ . Prav tako imajo tretjo stopnjo poudarjenosti vsi varovalni gozdovi.
Brez stopnje poudarjenosti		
Z uredbo razglašeni gozdni rezervati.	Lu	Osnova je sloj z uredbo sprejetih gozdnih rezervatov.
S soglasjem lastnikov izločene ekocelice.	Le	Osnovo predstavljajo s soglasjem lastnikov izločene ekocelice.
Dodatna pojasnila	Stopnje poudarjenosti lesnoproizvodne funkcije smo določili le gozdnim površinam. Gozdu, ki je z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom opredeljen kot varovalni gozd, smo določili 3. stopnjo poudarjenosti ne glede na vrednost PSGR, saj je v tem primeru lesnoproizvodna funkcija podrejena namenu, zaradi katerega je bil gozd izločen kot varovalni gozd. Gozdu, ki je z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom določen kot gozdni rezervat, in gozdu, ki je s soglasjem lastnika za določeno obdobje prepuščen naravnemu razvoju (ekocelice), se lesnoproizvodne funkcije za prihodnje obdobje ne določijo.	

FUNKCIJA PRIDOBIVANJA DRUGIH GOZDNIH DOBRIN

Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Gozdni semenski sestoj.	Na	Osnova je karta semenskih sestojev.
Nadpovprečno nabiranje drugih gozdnih dobrin (gobe, borovnice, tudi za prodajo).	Nb	Osnova so razpoložljivi podatki o nadpovprečnem nabiranju drugih gozdnih dobrin in zaznani problemi na terenu glede prekomernega nabiranja gozdnih plodov.
Gozd, v katerem se gospodar zaradi plodov.	Nc	Osnovo predstavljajo podatki o gozdovih, v katerih se gospodari zaradi plodov.
Čebelarstva stojišča za premične čebelnjake in stalne čebelnjake v gozdnem prostoru (polmer: 100 m).	Np	Osnova so čebelarstva stojišča za premične čebelnjake iz Čebelarstva zveze Slovenije.
Druga stopnja		
Območja nabiranja drugih gozdnih dobrin (gobe, borovnice, tudi za prodajo) – manj obremenjena.	Nb	Osnova so razpoložljivi podatki o območjih, kjer se nabirajo druge gozdne dobrine, vendar so ta območja manj obremenjena in zato problemi na terenu glede prekomernega nabiranja niso tako izraziti.
Sestoji z velikim deležem kostanja v lesni zalogi (nad 25 %).	Nd	
Območje gozdne čebelje paše.	Ne	Osnova so podatki iz katastra čebelje paše.
Gozd intenzivnega steljarjenja, pridobivanja smole ali drevesnih sokov.	Nf	Podatki o območjih gozdov, kjer se intenzivno steljarji in pridobiva smola ali drevesne sokove niso razpoložljivi, zato je osnova lastno poznavanje območij teh tradicionalnih oblik.
Tretje stopnje poudarjenosti se ne določa.		

LOVNOGOSPODARSKA FUNKCIJA

PRILOGE

Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Lovne obore.	Jo	Osnova je sloj lovni obor v Sloveniji.
Krmišče z okolico (zimski krmišča z okolico do 200 m).	Jk	Osnova je sloj lokacije zimskih krmišč, okoli katerih smo kot vplivni radij določili oddaljenost do 200 m.
Okolica rukališč.	Jr	Osnova je poznavanje lokacij rukališč.
Druga stopnja		
Območje lovišča z intenzivnim lovni turizmom..	Jt	Osnova je poznavanje lokacij.
Tretje stopnje poudarjenosti se ne določa.		